

הזוהר הקדוש - ספר ויקרא

• פרשת ויקרא • פרשת צו • פרשת שמיני • פרשת תזריע • פרשת מצורע • פרשת אחרי
מות • פרשת קדושים • פרשת אמור • פרשת בהר • פרשת בחקותי

פרשת ויקרא

ב. ב. ג. ד. ד. ה. ה. ו. ו. ז. ח. ח. ט. ט.
י. י. י"א. י"ב. י"ב. י"ג. י"ד. ט"ו. ט"ו.
ט"ז. ט"ז. י"ח. י"ח. י"ט. כ. כ. כ"א. כ"א.
כ"ג. כ"ג. כ"ד. כ"ד. כ"ה. כ"ה.

פרשת צו

כ"ו. כ"ז. כ"ז. כ"ט. ל. ל. ל"א. ל"ב. ל"ב.
ל"ג. ל"ג. ל"ד. ל"ד. ל"ה. ל"ה.

פרשת שמיני

ל"ו. ל"ז. ל"ז. ל"ח. ל"ח. ל"ט. מ. מ. מ"א. מ.
א. מ"ב.

פרשת תזריע

מב. מ"ג. מ"ג. מ"ד. מ"ד. מ"ה. מ"ה. מ"ו. מ"ו.
מ"ח. מ"ח. מ"ט. נ. נ. נ"א. נ"א. נ"ב.

פרשת מצורע

נ"ב. נ"ג. נ"ג. נ"ד. נ"ד. נ"ה. נ"ה. נ"ו.

פרשת אחרי מות

נ"ו. נ"ז. נ"ז. נ"ח. נ"ח. נ"ט. ס. ס. ס'. ס'. ס"א. ס"א. ס"ב. ס.
"ב. ס"ג. ס"ג. ס"ד. ס"ד. ס"ה. ס"ה. ס"ו. ס"ו. ס"ז.
ס"ח. ס"ח. ס"ט. ס"ט. ע. ע. ע"א. ע"א. ע"ב. ע"ב. ע"ג.

ע"ג : ע"ד . ע"ה : ע"ה . ע"ו : ע"ו . ע"ז : ע"ז . ע"ח : ע"ח . ע"ט : ע"ט . פ"א

פרשת קדושים

פ : פ"א . פ"ב : פ"ב . פ"ד : פ"ד . פ"ה : פ"ה . פ"ו : פ"ו . פ"ז : פ"ז . פ"ח : פ"ח .

פרשת אמור

פ"ח : פ"ט . פ"ט : פ"ט . צ : צ . צ' : צ"א . צ"ב : צ"ב . צ"ג : צ"ג : צ"ד : צ"ה . צ"ה : צ"ו . צ"ו : צ"ו . צ"ז : צ"ז . צ"ח : צ"ח . צ"ט : ק"א . ק"ב : ק"א . ק"ב : ק"ב . ק"ג : ק"ג . ק"ד : ק"ד . ק"ה : ק"ה . ק"ו : ק"ו . ק"ז : ק"ז .

פרשת בהר

ק"ח : ק"ט . ק"ט : ק"י . ק"י : ק"י . ק"יא : ק"יא . ק"יב : ק"יב .

פרשת בחקותי

ק"יב : ק"יג . ק"יג : ק"יד . ק"יד : ק"יד . ק"ט"ו : ק"ט"ו .

ויקרא

פרשת

דף ב' ע"א

(דף ב' ע"א) רבי אלעזר פתח, (ישעיה ז) שאל לך אות מעם יי' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה. אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין, מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין. דרין קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה, וידעין לצרפא אתנון דאתיהיבו ליה למשה בסיני, ואפילו חייבין דבהון בישראל, הוו ידעין גו אתנון חכמתא עלאה. וידעין גו אתנון עלאין, וגו אתנון פתאין, חכמתא לאנהגא עובדין בהאי עלמא.

בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה, הוּו מתעטרין וסלקין על רישיהו דחיוון עלאין קדישין. וכלהו חיוון הוּו מתעטרי בהו, ופרחין גו אוירא, דנחמא מגו אוירא עלאה, דקיק דלא ידיע.

וסלקין ונחמין אתוון רברבין ואתוון דקיקין. אתוון רברבין נחמין מגו היכלא עלאה טמירא דכלא, ואתוון דקיקין הוּו נחמין מגו היכלא אחרא תתאה, ואלין ואלין אתמסרו ליה למשה בסיני.

וחבורא דאתוון דאינון מתחבראן בטמירו בכל את ואת, כגון א, את יחידא, מתחבראן עמה בטמירו תרין אחרנין לף. וכן כלהו אתמסרו ליה למשה בסיני, וכלהו טמירין גו חבריאי, זכאין אינון.

שאל לך אות, אות ממש. דכלהו הוּו נטלין ברזא דאתוון. וכן ברחב מה כתיב, (יהושע ב) ונתתם לי אות אמת, דא את ו', דדא אקרי אות אמת. ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת. אין, אלא אות דא אות אמת אקרי.

העמק שאלה, דא אות ה' בתראה דבשמה קדישא. או הגבה למעלה, דא את יו"ד רישא דבשמה קדישא. ודא איהו רזא דכתיב, שאל לך אות מעם יי' אלהיך, אות משמה קדישא, משמע דכתיב מעם יי', דדא איהו שמה דקודשא בריך הוא, את חד דביה, ומשכנא קאים על דא.

דף ב' ע"ב

תא חזי, כד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי, כל אינון רתיכין, וכל (דף ב' ע"ב) אינון מאני משכנא דלעיל, כלהו הוּו גו עננא. מה כתיב, (שמות מ) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. וכתיב, ויבא משה בתוך הענן, (שמות כד) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה אי משה לא הוּו יכיל לאעלא למשכנא, אמאי הוּו יתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין.

אלא (ס"א אינו וכו' בגין לקבלא אורייתא זמנא אחרא דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא והשתא הוּו בטורא כמלקדמין. אמר רבי יוסי אי הכי והא כתיב (שמות לט) ויקם משה את המשכן וכו'. וכתיב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד. וכתיב ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'. וכתיב ויקרא אל משה וגו'. משמע דמשה בטורא הוּו בההוא זמנא דקרא ליה. וכתיב מאהל מועד. ואהל מועד לא הוּו בטורא דסיני דהא ביניהו דישאל הוּו. אמר ליה בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין. ומי יומין הוּו משה בטורא. ועננא אחרא עלאה הוּו מתקן משכנא ותקין פתורי מכל אינון רוחין קדישין לאתתקנא אתר דהא) תרי ענני הוּו, (ס"א ענן דנהיר וענן דחשיך) חד דעאל ביה משה. וחד דשארין על משכנא. תא חזי, מה כתיב (שמות מ) וכבוד יי' מלא את המשכן, מלא לא כתיב, אלא מלא, דהוּו שלים לעילא ותתא, עם משכנא דלתתא. תקונא טמירא דנחת לתתא ואתתקנת שכינתא.

ארבע סטרין דמשרין אתגניזו. תקונא קדמאה דחד משמרה, מאינון ד' משרין, כלא עד דאתתקנו. רישא לסטר ימינא צדקיא"ל, רב ממנא, רב

משיריין, דאיהו תחות שולטנא דמיכא"ל, ועמיה הוּ מתתקנן כּל אינון משיריין תחות ידיה.

וחד ממנא אתקם על ארבע תלת, ארבע לתתא, בגין דכּל אינון משיריין עלאין, כּד נחתין לתתא, משניין שמא דלהוּ, בשמקו אחרנין, כּד אינון עלאין לא משתנין לעלמין. והאי ממנא עלאה צדקיא"ל קאים עלייהו לגו. את חד נציץ על רישיהו, ואיהי א' זעירא, כּד האי את נציץ, כּלהו נטלין לההוא אתר דנציץ האי נציצו.

לגו מנייהו, רזיא"ל רב ממנא, רב משיריין, דקיימא לגו תחות שולטנותא דמיכא"ל. ועמיה כּל אינון משיריין דתחות ידיה. וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא, דאתקרי רומיא"ל. וסחרין ליה י"ב ממנן, תלת תלת ד' זמנין. ורזיא"ל רב ממנא קיימא על כּלהו, דלא אשתני שמייה. את חד נציץ על רישיהו דכּל אינון משיריין, ואיהי את ר'. כּד האי נציץ, נטלין כּלהו לההוא סטרא דההוא נציצו, האי את קיימא על עונשא דמגלה רזין וסימנין (משלי יג) ריש וקלון.

לגו מנייהו, יופיא"ל רב ממנא, רב משיריין, תחות שולטנותא דמיכא"ל, ועמיה הוּ מתתקנן כּל אינון משיריין דתחות ידיה. ולא אתגליין הכּא בחשבנא, בגין דלא אשתלימו הכּא עד דאתו לבית עולמים. דתמן אשתלימו כּלהו, (שמות מ"א ע"א) ואסגו משיריין בשלימו. ומה דאמרן הכּא, כּל אינון משיריין דתחות ידיה, דאתמסרו בההוא שעתא לאעלא עמיה וחד ממנא קיימא עלייהו, וחכמיא"ל שמייה, וי"ב ממנן סחרין ליה לכּל עיבר תלת תלת, כּמה דאמרן. ויופיא"ל רב ממנא קיימא על כּלהו, דלא אשתני שמייה.

את חד נציץ על רישיהו דכּל אלין משיריין, ואיהי את ק'. כּד נציץ דא, נטלין כּלהו לההוא סטרא דההוא נציצו. האי את ק' תלייא באוירא, ואכפּיא תלת זמנין ביומא. וסלקא ונחתא, תרין אתוון אלין קר, אינון אתוון דקיימין באמצעיתא, חד דחפי לאת א', וחד דחפּיא על י', דאיהי לבתר.

דף ג' ע"א

לגו מנייהו, קדומיא"ל רב ממנא, רב משיריין, תחות שולטנותא דמיכא"ל, עמיה הוּ מתתקנן כּל אינון משיריין דתחות ידיה. וחד ממנא קיימא עלייהו בתרעא, דאתקרי אריא"ל. וי"ב ממנן סחרין ליה, תלת תלת לכּל סטר. והאי ממנא קדומיא"ל קיימא עלייהו, דלא אשתני שמייה לעלמין. חד את קיימא נציץ על רישיהו, והוא את י', (דף ג' ע"א) כּד האי נציץ, נטלין כּלהו לההוא נציצו דנציץ. אות ק' דקאמרן חפּיא על האי את י', ר' חפּיא על א'.

לְגוֹ לְגוֹ, בְּאַתֵּר דְּאַקְרֵי קִדְשׁ, נְצִיץ חַד אֶת בְּטְמִירוֹ וּבְגִיזוֹ, וְאִיהִי אֶת ו'.
וְהֵאֵי אֶת ו' נְצִיץ בְּנְצִיצוֹ עַל כְּלֵהוּ אֶתְוּוֹן. וְקָלָא נְפִיק מִבִּינְיָהוּ דְּאַלְיִן
אֶתְוּוֹן, כְּדִין בְּטֵשׁ נְצִיצוֹ דְּאַת ו', לְנְצִיצוֹ דְּאַת י', וְנִפְק הַהוּא נְצִיצוֹ מְגוֹ
אַתֵּר (ס"א דַּאקְרֵי קִדְשׁ) דְּקִדְשׁ וּבְטֵשׁ לְגוֹ נְצִיצוֹ דְּאַת י'.

וְכִדִּין נְצִיצוֹ דְּאַת י', בְּטֵשׁ לְגוֹ נְצִיצוֹ דְּאַת ק' (וּקְלָא הוּא נְפִיק) וְנִפְקָא נְצִיצוֹ
דְּאַת ק', וּבְטֵשׁ לְגוֹ נְצִיצוֹ דְּאַת ר', וְנִפְקֵי נְצוּצִין כְּלֵהוּ, וּמִתְחַבְּרִין לְגוֹ נְצִיצוֹ
דְּאַת א', דְּקִימָא. וְקָלָא הוּא נְפִיק, וּבְטֵשׁ בְּכָל אֵינּוֹן נְצִיצִין דְּאַתְוּוֹן כְּחֵדָא,
נְצִיצוֹ דְּאַת ו' בִּי, נְצִיצוֹ דִּי בְּק', נְצִיצוֹ דְּק' בְּר', נְצִיצוֹ דְּר' בְּא'. וּמִתְחַבְּרִין
גְּלִיפִין דְּנְצִיצִין, וְנִפְקֵי לְבֵתֵר. וּבֵתֵר דְּמִתְחַבְּרִין בְּנִיצוּצִיהוֹן, נְפִיק קָלָא
מִבִּינְיָהוֹן, וּמִתְחַבְּרִין בְּרִזָּא דָּא וְיִקְרָא אֶל מוֹשֶׁה. וּמוֹשֶׁה הוּא מְסַתְּפַל כָּל
אֵינּוֹן יוֹמִין דְּלָא עָאֵל.

לְבֵתֵר אֶתְהַדְּרוּ אֶתְוּוֹן, וְהוּוּ מִתְגַּלְגְּלִין בְּקוּלְפוֹי, בְּצִרוּפִין דְּאַתְוּוֹן
דְּאַתְמָסְרוּ לְאַדָּם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אֶת א לְאַעְלָא בְּגוֹ טְמִירָא, לְאַתֵּר דְּאַקְרֵי
קִדְשׁ, וְנִפְק ו', וְיִהִיב דְּיִכְתָּא לְאַת א', וְאַתְחַבְּר א' לְגוֹ ו', דְּבִתְרִיהּ קר, וְי'
עָאֵל בִּין ק' וְר' וְאַשְׁתַּכַּח קִיר. וְאַתְגְּלִיפוּ וְאַתְנְצִיצוּ כְּמִלְקָדְמִין, וְקָלָא נְפִיק
מִבִּינְיָהוּ, וּמִתְחַבְּרִין נְצִיצִין דְּאַתְוּוֹן, וְנִפְקֵי לְבֵר וְאַתְגְּלִיין לְגִבִּי כָּל אֵינּוֹן
מְשֻׁרְיִין, דְּהוּוּ נְטִלִין אֵינּוֹן אֶתְוּוֹן. וְכַד מִתְחַבְּרִין נְצִיצִין דְּאַתְוּוֹן, קָלָא בְּטֵשׁ
בִּינְיָהוּ, אֶתְחַזוֹן בְּגִלּוּפִיָּהוּ לְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין אֹקִיר. וְקָלָא אֶתְהַדְּר
מִבִּינְיָהוּ וְקִירֵי בִין אֵינּוֹן רְתִיכִין (ישעיה ג) אֹקִיר אֲנוּשׁ מְפֹז וְאַדָּם מְכַתֵּם
אוֹפִיר.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּמוֹשֶׁה דְּחָמִי כָּל דָּא, אֲבָל צְרוּפָא דָּא לֹא אֶתְחַמִּי לְעֵינּוֹי
דְּמוֹשֶׁה, אֲלָא צְרוּפָא קְדָמָאָה דְּאִיהוּ וְיִקְרָא, דָּא הָוָה חָמִי מוֹשֶׁה, הֵדָּא הוּא
דְּכִתִּיב וְיִקְרָא אֶל מוֹשֶׁה. וְצְרוּפָא דָּא אַחֲרָא לֹא גְלִיין לִיהּ. בְּגִין דְּשִׁבְחָא
דְּבֵר נֵשׁ לֹא מוֹדְעִין לְקַמִּיָּה. וְסִימְנִידָּהּ, (במדבר יב) צָאוּ שְׁלֹשְׁתְּכֶם, וְכִתִּיב
וְיִקְרָא אַחֲרָן וּמִרְיָם, וְכִתִּיב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְכִתִּיב לֹא כֹן עֲבָדִי מוֹשֶׁה,
בְּגִין דְּלֹא מוֹדְעִין שְׁבַחִיָּה דְּבֵר נֵשׁ לְקַמִּיָּה.

סְלִקִין אֶתְוּוֹן, וְאַתְהַדְּרוּ בְּכָל אֵינּוֹן מְשֻׁרְיִין כְּגוֹנוּנָא דָּא, בְּצְרוּפָא דָּא אֹקִיר.
וְקָלָא נְפִיק וְאַכְרִיז וְאַמֵּר, אֹקִיר אֲנוּשׁ מְפֹז וְגוֹ'. לְבֵתֵר אֶתְמַשְׁכוּ אֶתְוּוֹן,
וְהוּוּ נְצִיצִין עַל רִישֵׁיָּהוּ דְּכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, וְאַשְׁתַּכְּכוּ עַד דְּאַתְתַּקְנוּ
לְדוּכְתִיָּהוּ.

רִישָׁא לְסֵטֵר שְׂמָאֵלָא חִזְקִיא"ל רַב מְמַנָּא, רַב מְשֻׁרְיִין לְכָל אֵינּוֹן דְּקִימִי
לְתַרְעָא דְּמִשְׁכְּנָא, תַּחּוֹת שׁוּלְטָנוּתָא דְּגַבְרִיא"ל. וְעַמִּיָּה מִתְתַּקְנָן בְּהַהוּא
תַּרְעָא, כָּל אֵינּוֹן מְשֻׁרְיִין דְּתַחּוֹת יְדִיָּהּ. וְחַד מְמַנָּא אֶתְקַם עַל תַּרְעָא לְבֵר,
וְגַזְרִיא"ל שְׁמִיָּה. וְעַמִּיָּה י"ב מְמַנָּן דְּסַחְרִין לִיָּה תַלְתַּת תַּלְתַּת לְכָל סֵטֵר, לְדִ'
סֵטֵרִין.

וְאַלְיִן שְׁנָנָא דְּלֵהֲטָא דְּחַרְבָּא דְּמִתְהַפְּכָא בִּידִיָּהוּ. וְהֵאֵי מְמַנָּא חִזְקִיא"ל,
קָאִים עַלְיָהוּ לְעִילָא לְעִילָא לְגוֹ. אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיָּהוּ, וְאִיהִי אֶת א'.

דָּהָא לָא קַיִימִי אֱלִין, וְלֹא שְׂיִילִי (ס"א נטל), אֶלָּא בְּרָזָא דָּא', דְּאִיהִי (שמות קנ"ט ע"א) יְמִינָא. בְּגִין דְּשָׂמְאָלָא לָא נָטִיל אֶלָּא בְּיְמִינָא. יְמִינָא נָטִיל תְּדִיר לְשָׂמְאָלָא, דָּא' אֶת נְצִיץ וְנִפְיָק מִן יְמִינָא. כְּדִין נָטִילִין לְהֵוּא אֶתְר דְּנְצִיץ הֵוּא נְצִיצוּ.

לְגוּ מְנִיָּה רַהֲטִיא"ל רַב מְשָׂרְיִין, דְּקַיִימָא לְגוּ תַּחֲוֹת שְׁלֹטְנוּתָא דְּגַבְרִיא"ל. וְעַמִּיָּה כָּל אֵינוֹן מְשָׂרְיִין תַּחֲוֹת יְדִיה. וְחַד מְמַנָּא קְאִים עַלְיֵיהוּ בְּתַרְעָא, דְּאֶתְקַרֵי קַדְשִׁיא"ל, וְסַחְרִין לִיה י"ב מְמַנָּן, תְּלַת תְּלַת ד' זְמַנִּין. וְהֵוּא מְמַנָּא רַהֲטִיא"ל קַיִימָא עַל כְּלָהוּ, דְּלֹא אֲשַׁתְּנִי שְׂמִיָּה. אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ דְּכָל אֱלִין מְשָׂרְיִין, וְאֶת דָּא אִיהוּ ז', וְאִיהוּ אֶתְחַלְף גוּ תַּקּוּנָא דְּמִשְׁכְּנָא בְּאֶת ל. הַאי אֶתְחַלְף בְּרָזָא (במדבר כד) דִּינָזֵל מִים מְדִלְיו. וְאֶתְחַלְף (דף ג' ע"ב) בְּגַלּוּפִי אֶתְנוּן, וְאֶקְרִי חַלּוּפָא ל'. כְּדִין הַאי נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ דְּכָל אֱלִין מְשָׂרְיִין, כְּדִין כְּלָהוּ נָטִילִין לְהֵוּא סְטְרָא דְּהֵוּא נְצִיצוּ.

לְגוּ מִן דָּא, קַפְצִיא"ל רַב מְמַנָּא, רַב מְשָׂרְיִין, תַּחֲוֹת שְׁלֹטְנִיָּה דְּגַבְרִיא"ל, וְעַמִּיָּה הוּוּ מִתְתַּקְּנָן כָּל אֵינוֹן מְשָׂרְיִין דְּתַחֲוֹת יְדִיה, אֵינוֹן דְּאֶתְמַסְרוּ לִיה בְּהֵיא שְׁעַתָּא, וְחַד מְמַנָּא קְאִים עַלְיֵיהוּ עַזְא"ל שְׂמִיָּה. וְי"ב מְמַנָּן סַחְרִין לִיה לְכָל עֵיבָר, תְּלַת תְּלַת כְּמָה דְּאֻקִּימָנָא, וְקַפְצִיא"ל רַב מְמַנָּא קַיִימָא עַל כְּלָהוּ. אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ דְּכָל אֱלִין מְשָׂרְיִין, וְאִיהִי אֶת ד', וְכְלָהוּ נָטִילִין לְהֵוּא נְצִיצוּ דְּהֵוּא אֶת. הַאי אֶת תְּלִיא גוּ אֻוִירָא, עַל תְּרִין אֶתְנוּן אַחְרָנִין.

לְגוּ מִן דָּא שְׂמַעִיא"ל רַב מְמַנָּא, הַאי אֶתְחַלְף לְד' שְׂמָהוּ, בְּגִין דְּלֹא קַיִימָא בְּגַלּוּפִי. זְמַנִּין לְסְטֵר יְמִינָא, וְזְמַנִּין לְסְטֵר שְׂמַאָלָא, וְעַמִּיָּה י"ב מְמַנָּן דְּסַחְרִין לִיה לְכָל עֵיבָר תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְּאֻקִּימָנָא, וְרַגְשִׁיא"ל רַב מְמַנָּא עַל אֱלִין י"ב, תַּחֲוֹתִיה דְּהֵוּא מְמַנָּא אַחְרָא. וְאֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ לְעִילָא, וְאֶת דָּא אִיהִי אֶת ה', וְדָא תְּלִיא בְּאֻוִירָא עַל כָּל שְׂאָר אֶתְנוּן, בְּהֵוּא אֶת ד' דְּקַאמְרוּ. ד' אֱלִין תְּרִין סְלִיקוּ לְעִיל עַל כָּל שְׂאָר אַחְרָנִין, וְכְלָהוּ נָטִילִין לְהֵוּא נְצִיצוּ דְּתְלִיא מְהֵוּא אֶת.

לְגוּ לְגוּ, בְּאֶתְר דְּאֶקְרִי קַדְשׁ, נְצִיץ אֶת חַד גוּ טְמִירוּ דְּקַדְשׁ, וְאִיהִי אֶת ס סְתִימָא. הַאי נְצִיץ בְּנְצִיצוּ עַל כְּלָהוּ אֶתְנוּן, וְקִלָּא הוּא נְפִיק מְבִינִיָּהוּ דְּאֱלִין אֶתְנוּן. כְּדִין בְּטֵשׁ נְצִיצוּ דְּהֵוּא אֶת, וְנָטִיל תְּרִין אֶתְנוּן אַחְרָנִין נְצִיצוּן דְּתְלִין בְּאֻוִירָא, וְאֵינוֹן ד' ה' וְאֲשַׁתְּאָר אֵל, וְאֶתְחַבְּרוּ בְּאֱלִין אַחְרָנִין דְּסְטֵר יְמִינָא, וּבְטֵשׁוּ אֱלִין בְּאֱלִין, וְנָטִילִין כְּלָהוּ, וְאֶתְהַדְּרוּ קַדְמָאי כְּמַלְקָדְמִין וְנִפְקִי לְבַר, וְכְדִין אֶקְרוּ וְיִקְרָא אֵל מְשָׁה. (ויקרא א) וְיִקְרָא אֵל מְשָׁה וְיִדְבֵּר יְי' אֲלֵיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. רַבִּי חֲיִיא פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ה) בְּאֶתִי לְגַנִּי אַחֲוֹתִי כְּלָה אֶרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֶכְלֶתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֶלְבִי וְגו', הַאי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. כְּתִיב אֶכְלֶתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֶלְבִי, מֵאֵן דְּמִזְמִן לְאֶחְרָא, כְּדִין מְזוּנָא מִתְתַּקְּוֹן קַמִּיָּה. בְּתַר דְּאִיהוּ אֶכְל, הֵיאֵד יְזַמִּין לְאֶחְרָא.

אָלָא זָכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְדַכְּאָה לְהוּן, וְאַתְרַעֵי בְּהוּן מְכָל שְׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמִדְּאַתְרַעֵי בְּהוּן בְּעָא לְסַלְקָא לְהוּן מְכָל מְקַטְרְגֵי עֲלֵמָא. תָּא חֲזִי, תָּא חֲזִי, (ס"א בתר דאתעבד משכנא) בְּיוֹמָא דְאַתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, בְּהַהוּא יוֹמָא אַתְתְּקַם מִשְׁכְּנָא אַחְרָא לְעֵילָא עֲמִיָּה, דְכְּתִיב, (שמות מ) הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן סֶתֶם, וְהַהוּא יוֹמָא חֲדוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה.

כִּיּוֹן דְאַתְתְּקַם מִשְׁכְּנָא מַה כְּתִיב, (שמות מ) וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָּבֵא אֶל אֱהֹל מוֹעֵד. כִּד חֲמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָא אָמַר, וַיְמַח עַל יַדֵּי דְמֹשֶׁה אֶתְקַם, וְאִיהוּ לָבֵר, מִיַּד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. אָמַר לִיה: מֹשֶׁה, חֲנוּכָּא דְבֵיתָא בְּמַאי הָוָה, בְּסַעוּדְתָּא, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לִי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב בְּאַתִּי לְגַנִּי אַחוּתִי כְּלָה וְגו'. (ס"א והא אוקמוה האי קרא, אבל באתי)

דף ד' ע"א

דְּבַר אַחַר בְּאַתִּי לְגַנִּי, דָּא גֵן עֵדֶן דְלְעֵילָא. אַחוּתִי כְּלָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּבַהּ הוּא יוֹמָא אֲזִדְוּוּגוּ זְוּוּגִין בְּכֵלָא, אֲזִדְוּוּגוּ זְוּוּגִין בְּהַהוּא גֵן עֵדֶן, בְּגִין דְאַתְבְּרָכוּ כְּלָהוּ מִשְׁקִיו דְנַחֲלָא, וְאַתְקִשְׁרוּ כָּל חַד בְּחַבְרִיָּה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אַרְיִתִּי מוֹרֵי עִם בְּשָׂמִי אַכְלֵתִי יַעֲרִי (שיר השירים ה) (דף ד' ע"א) עִם דְבִשְׂי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבֵי כְּלָהוּן אַתְשַׁקֵּין וְאַתְרוּי מִמְּבוּעָא דְנַחֲלָא.

אֲכָלוּ רְעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, כָּל אֵינּוּן דְלְתַתָּא. וְכְּלָהוּ עַנְפִּין (נ"א עלמין) כְּלָהוּ, אַתְבְּרָכוּ וְאַתְזֶנּוּ, כִּד אֱלִין אַתְבְּרָכוּ לְעֵילָא. וּבְמַה מִתְבְּרָכָאן וּמִתְבַּסְמָאן, כְּלָהוּ בְּרִיחָא דְקַרְבָּנָא.

רעיא מהימנא

פְּתַח וְאָמַר בְּאַתִּי לְגַנִּי אַחוּתִי כְּלָה, אִיהִי מְלָכוּת, אֲדַנְיִי. אַרְיִתִּי מוֹרֵי, דָּא חֶסֶד, דְרָגָא דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר עֲלֵיהּ אֱלֹהִים לִי אֵל הַר הַמּוֹר. עִם בְּשָׂמִי, דָּא נְצַח, דְרָגָא דְאַהֲרֹן, דְכְּתִיב בֵּיהּ (שמות ל) וְאַתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רָאשִׁים. וְאַיִנוּן דְרוּעָא יְמִינָא, בְּיַרְכָּא יְמִינָא. וְרָזָא דְמַלְכָּה, (תהלים טו) נְעִימוֹת בְּיַמִּינֶךָ נְצַח. וְאַיִנוּן תְּרִין בְּרָכּוֹן לְקַבְּלֵיהּ, חַד מְגוֹן אַבְרָהָם, וְתַנְיִנָא עֲבוּדָה, דְהוּא רָצָה.

אַכְלֵתִי יַעֲרִי, דָּא גְבוּרָה פְּחַד יַצְחָק. עִם דְבִשְׂי הוּד, דְרָגָא דְדוּד, וְהֵינּוּ דְרוּעָא שְׂמָאֲלָא, עִם יַרְכָּא שְׂמָאֲלָא. שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבֵי, גוּף וּבְרִית, יַעֲקֹב עִם שְׁלֵמָה. לְבַתֵּר אֲכָלוּ רְעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, יִיב שְׁבָטִים, בִּי"ב בְּרָכָאן. תּוֹסַפֶּת בְּרַכְתּוֹ הַמִּינִין, מֵאַן אֲכִיל לָהּ, הַהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ לְגַנִּי אַחוּתִי כְּלָה. וְאַיִת דְפְּלִיג לֹון בְּרָזָא אַחְרָא, אַרְיִתִּי מוֹרֵי עִם בְּשָׂמִי, גוּף וּבְרִית, יַעֲרִי עִם דְבִשְׂי, שׁוּקָא יְמִינָא עִם שְׂמָאֲלָא. יַיִנִי עִם חֲלָבֵי, דְרוּעָא שְׂמָאֲלָא בְּיַמִּינָא, דְאַיִנוּן יַיִנִי גְבוּרָה, חֲלָבֵי חֶסֶד. (ע"כ רעיא מהימנא)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְנַחֲתַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁרָהָא דִּיּוֹרְהָא בְּאַרְעָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, לְהַאי קָרָא, בְּגִין דְאַשְׁתַּכְּחוּ בְּרָכָאן וְחֲדוּה בְּכְלָהוּ עַלְמִין, וְאַתְבַּסְמַת הִיא, לְנַפְקָא מִנָּה בְּרָכָאן לְכֵלָא. דְכִּד אֱלִין שִׁית אַתְבְּרָכָאן, כְּדִין כְּלָהוּ עַלְמִין אַתְבְּרָכָאן כְּחֲדָא לְתַתָּא, וּמִתְבְּרָכָאן לְעֵילָא. (ס"א וכנסת ישראל וישראל) אַתְבְּרָכוּ מְכָלְהוּ. דְּבַר אַחַר בְּאַתִּי לְגַנִּי אַחוּתִי כְּלָה.

רבי יצחק אָמר, לֹא אֶזְדוּוּגָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (ס"א ישראל) בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּזַמְנָא דְאֵלִין שִׁית אַתְרוּוּן, מִשְׁקִי דְנַחְלָא דְלֹא פָּסַק.

רבי יהודה אָמר, אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים, אֵלִין כָּל מְאִרֵי דִיבְבָא וִילְלָה, דְאַתְבְּסָמוּ כְּלָהוּ וְאַתְבְּרְכוּ כְּחַדָּא. דְהָא מְסַעוּדְתָא דְמַלְכָא מִתְהַנְיִין כְּלָא. וְאִימְתִי אֶכְלֵי כְּלָהוּ. בְּשַׁעְתָּא דְמַלְכָא (ס"א אתאחדי) אֶתִי חַדִּי. וְעַל דָּא מַלְכָא אֶתְחַדִּי, וְחַדִּי לְמִטְרוֹנִיתָא בְּקַדְמִיתָא, לְבַתֵּר כְּלָהוּ אֶכְלוּ וְחַדָּאוּ.

רבי אבא אָמר, אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים, אֵלִין אֵינוּן שִׁית דְקַאמְרוּן, וְאֵלִין אֵינוּן דְכְּתִיב בְּהוּ, (שיר השירים א) הַבִּיאֲנִי הַמְּלֶכֶת חֲדָרָיו וְגו'. שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ, מִהֵהוּא יִין דְרוּי לְכַלָּא. רבי אלעזר אָמר, כָּל אֵינוּן דְלִתְתָּא, דְכִינוּן דְאֵינוּן שִׁית אַתְבְּרְכָאוּ, כְּלָהוּ דְלִתְתָּא מִתְבְּרְכָאוּ.

רבי שמעון אָמר, כְּלָא שְׁפִיר, אֶבֶל רְזָא דְמַלְכָּה, אֶכְלוּ רַעִים לְעִילָא, שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים לְתַתָּא. אָמר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאֵן אֵינוּן לְעִילָא, וּמֵאֵן אֵינוּן לְתַתָּא. אָמר לִיה יָאוּת שְׁאִילְתָּא, דָּא אַתְרַּע עֲלָאָה דְאֵינוּן בְּאַחְדוּתָא בְּחֻדְוֹתָא דְלֹא מִתְפָּרְשׁוּן לְעֲלָמִין, אֵלִין אֶקְרוּן רַעִים. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן, וְעֵדֶן וְהָהוּא נָהָר לֹא מִתְפָּרְשׁוּן לְעֲלָמִין, וְאִשְׁתַּכְּחוּ לְעֲלָמִין בְּרַעוּתָא בְּאַחְדוּתָא בְּחֻדְוֹתָא. שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים, אֵלִין אֵינוּן לְתַתָּא, דְאֶקְרוּן דוּדִים, לְזַמְנִין יְדִיעֹן וְהָא אֹקִימָנָא.

תָּא חֲזִי בְּאֵינוּן עֲלָאֵי כְּתִיב בְּהוּ אֶכִּילָה בְּלֹא שְׁתִּיָּה. מֵאֵי טַעְמָא. מֵאֵן דְאִית לִיה גְּרַבִּי דְחִמְרָא, אֶכִּילָה בְּעֵצָא. וּבְגִין דְתַמְן שְׂרִיָּא חִמְרָא דְמִנְטֵרָא, כְּתִיב בְּהוּ אֶכִּילָה. וּבְאֵינוּן תַּתָּאֵי דְבַעֲיִין שְׁקִי, כְּתִיב בְּהוּ שְׁתִּיָּה, דְהָא כָּל נְטִיעֹן שְׁקִי בְּעֵיִן מִנְחָלָא דְעַמִּיקָא. וְעַל דָּא, בְּאֵלִין אֶכִּילָה, וּבְאֵלִין שְׁתִּיָּה. אֵלִין רַעִים וְאֵלִין דוּדִים.

אָמר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַתְחֲזִי דְהָא דוּדִים חֲבִיבוּתָא אֵינוּן, אֶמְאֵי אֵינוּן תַּתָּאֵי. אָמר לִיה, אֵינוּן דְתַאֲבִין דָּא לְדָא, וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִין תְּדִיר, אֶקְרוּ דוּדִים. וְאֵינוּן דְמִשְׁתַּפְּחִי תְּדִיר, וְלֹא מִתְכַּסְיִין וְלֹא מִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא, אֶקְרוּ רַעִים. וְעַל דָּא, אֵלִין דוּדִים, וְאֵלִין רַעִים, אֵלִין בְּרַעוּתָא בְּאַחְדוּתָא תְּדִיר, וְאֵלִין בְּתִיאובְתָּא לְזַמְנִין. וְדָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְכַלָּא, בְּגִין דְתַתְּבְּרָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין חֻדְוֹתָא בְּכַלְהוּ עֲלָמִין.

רבי חזקיה אֹקִים הָאֵי קָרָא בְּקַרְבָּנִין, בְּגִין דְאֵינוּן סְעוּדְתָא דְמַלְכָּא, לְקַרְבָּא קַמִּיה, וּמִתְהַנְיִין מִיְנִיה מְאִרִיהוּן דְדִינִין, וּמִתְבַּסְּמוּ כְּלָהוּ, וְאִשְׁתַּכְּחוּ חֻדְוֹתָא בְּכַלָּא.

דף ד' ע"ב

רבי אהא אֹקִים הָאֵי קָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְעַאֲלַת שְׁכִינְתָּא לְמִשְׁכַּנָּא, דְאִשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאוּ וְחֻדְוֹן בְּכַלָּא, וְעַאֲלַת שְׁכִינְתָּא כְּכַלָּה לְחוּפָּה, וּכְדִין אִשְׁתַּלִּימוּ

אֲשֶׁתְּכֹחוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְאֲתַאֲחִדוּ בֵּיהּ (דף ד' ע"ב) בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
בְּאַרְעָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכֵנֹתַי בְּתוֹכְכֶם, וְיִכְדִּין
עֲלָיִי וְתִתְּאִי אֲתַבְּסָמוּ. (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (שיר
השירים ב) הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ.
הַאי קָרָא אִית בֵּיהּ לְאַסְתִּיבְלָא, כִּינּוּן דְכְּתִיב נִרְאוּ בְּאַרְץ, מַהוּ דְכְּתִיב נִשְׁמַע
בְּאַרְצָנוּ, דְהָא בְּחַד אַרְץ סַגִּיא. אֶלָּא הַנְּצַנִּים, אֵלִין אֵינּוּן נְטִיעָן דְעַקְרוֹן
קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְשִׁתִּיל לֹון בְּאַתְרָא אַחְרָא, וְאַתְרִבִּיאוּ, כְּנִטְיעָתָא כַּד
אַפִּיק פְּרַחִין.

נִרְאוּ בְּאַרְץ, דְהַאי אַרְץ מִתְבָּרְכָא מִנִּייהוּ כַּדְקָא חֲזִי. וּמַאי אִיהִי. אַרְץ
קְדִישָׁא, אַרְץ עֲלֵאָה, אַרְץ וְדַאי. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, עֵידָן לְאַעְקָרָא שׁוּלְטָנוּתָא
דְרַבְרַבִּי עֲמִין דְלָא יִשְׁלֹטוֹן בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְקַם מִשְׁכְּנָא.

וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ, דָּא אַרְץ דְלְתַתָּא, דְאַחְסָנוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא
דִּיהוֹשֻׁעַ. מַאן הוּא קוֹל הַתּוֹר. דָּא הוּא תִּיִיר עֲלֵאָה, דְאַזְדוּג עֲמָה כַּד בְּנָה
שְׁלֹמֹה בִּי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, וְיִכְדִּין אֲתַעְטֹר קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּעֵטְרוֹי, כְּחַתָּן
בְּכֻלָּה. כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שיר השירים ג) צְאִינָה וְרֵאנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּפִלְדָּה שְׁלֹמֹה
וְגו'.

בְּסַפְרָא דְאַגְדָּתָא אָמַר, קוֹל הַתּוֹר, דָּא תּוֹרָה שְׁבַעל פָּה, דְתּוֹרָה דְבִכְתָּב
אַקְרִי תּוֹרָה סֵתֵם, תּוֹרָה שְׁבַעל פָּה אַקְרִי תּוֹר, כְּמָה דְאַתְ אָמַר וַיִּקְרָ
וַיִּקְרָא, דָּא שְׁלִימוֹ, וְדָא לָאו חֲכִי, וְאַנָּא אוֹקִימְנָא כְּמָה דְאַתְמַר, וְהַכִּי הוּא.

תָּא חֲזִי, כַּד נְחַתַּת שְׁכִינְתָּא לְמִשְׁכְּנָא, כְּתִיב כָּלֵת מֹשֶׁה, חֲסַר ו', כָּלֵת מֹשֶׁה
וְדַאי, וְאוֹקְמוּהּ. אֲבָל רָזָא דְמִלְּהָ, כָּלֵת מֹשֶׁה: דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וְכָלֵת חַד
מִלְּהָ, וְלְמִלְכָּא עֲלֵאָה אֲתַמַּר. כִּינּוּן דְאַתְתַּקַּם מִשְׁכְּנָא קָאִים מֹשֶׁה לְבַר,
אָמַר לָא אֲתַחֲזִי לְמִיעַל אֶלָּא בְּרִשׁוּתָא, מִיַּד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. מַאן וַיִּקְרָא.
דָּא הֵהִיא דְבִיתָא דִּילָהּ הִיא, הֵהִיא כָּלָה דְכָל בֵּיתָא בְּרִשׁוּתָא דִּילָהּ. (ויקרא
א) וַיִּדְבַּר יְיָ אֵלָיו, הֵהוּא דְאַקְרִי קוֹל, הֵהוּא דְאַחִיד בֵּיהּ מֹשֶׁה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ישעיהו ט) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי
וְאִין עוֹנָה הַקְצוֹר קַצְרָה יְדִי מִפְּדוּת. זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְבְּכָל אֲתַר
דְאַשְׁתְּכֹחוּ, קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֲשֶׁתְּכַח עֲמָהוּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֲשֶׁתְּכַח
בִּינִייהוּן, וּמִתְפָּאֵר בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיהו מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּדָ אֲתַפְּאֵר.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁלִּימוֹ מְהִימְנוּתָא בְּאַרְעָא. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלִימוֹ
דְשָׁמָא קְדִישָׁא אֵינּוּן. וְכַד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּלִימוֹ בְּעוֹבְדִייהוּ, כְּבִיכּוֹל, שְׁמָא
קְדִישָׁא אֲשֶׁתְּלִים. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא אֲשֶׁתְּלִימוֹ לְתַתָּא בְּעוֹבְדִייהוּ, וְאַתְחִיבוּ
גְלוּתָא, כְּבִיכּוֹל שְׁמָא קְדִישָׁא לָא שְׁלִים לְעִילָא. דְתַנּוּ דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית,
יִשְׂרָאֵל דְלְעִילָא סְלִיק לְעִילָא. כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל נְחִיתת לְתַתָּא, אֲתַרְחִקוּ דָּא
מִן דָּא, כְּבִיכּוֹל אֲשֶׁתְּאֵר שְׁמָא קְדִישָׁא בְּלָא שְׁלִימוֹ. וְכָלֵא בְּגִין דְכְּנִסַּת
יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא.

ואף על גב ד'ישׂראל בגלותא, קודשא בריהוּ הוא אשתכח בינייהו, ואתי ואקדים לבי כנישתא, וקרי ואמר, (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם. ולית מאן דאתער רוחיה, כדן קודשא בריהוּ הוא אומר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה. אקדמית, ואין איש, ולית מאן דיתער רוחיה.

תא חזי, בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא, קודשא בריהוּ הוא אקדים ושאר ביה. מיד, ויקרא אל משה וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר. וידבר יי' אליו, ואודע ליה דזמנין ישׂראל למיתב קמיה, ולא תמשכנא האי אהל מועד בחובייהו, ולא יתקיים בידייהו (ס"א בהדייהו), הדא הוא דכתיב וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר. מאי אומר ליה. מאהל מועד, מעסקי אהל מועד, דזמין לאתמשכנא בחובייהו דישׂראל, ולא יתקיים בקיומיה. אבל אסוותא להאי, אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'. הרי לך קרבנין דאגין על פלא.

השלמה מההשמטות (סימן א)

רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארחה, עד דהוו אזלי פגעו בההוא ינוקא דהוה אזיל והוה לאי. אומר לון, לאינא דלא אכילנא יומא דין. אפיקו נהמא ויהבו ליה, אתרחיש לון ניסא ואשכחו חד נביעו דקיק דמיא (ס"א תחות אילנא) תחותהון ושתו מניה ויתבו.

פתח ההוא ינוקא ואמר, (ויקרא א) ויקרא אל משה, הכא אלף זעירא, אמאי. בגין דהאי קריאה לא הוה בשלימו, מאי טעמא דלא הוה אלא במשכנא ובארעא אחרא. בגין דשלימו לא אשתכח אלא בארעא קדישא. תו, הכא שכנתא, התם שלימו דדכר ונוקבא (דברי הימים א א) אדם שת אנוש, אדם שלימו דדכר ונוקבא, הכא נוקבא. תו סיפא דקרא וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר, בגין כד א' זעירא. ותו א' זעירא מתל למלכא דהוה יתיב בכורסיא וכתרא דמלכותא עליה ואיקרי מלך עילאה, כד נחית ואזיל לבי עבדיה, מלך זוטא אקרי. כד קודשא בריהוּ הוא, כל זמנא דאיהו לעילא על פלא, מלך עילאה איקרי. כיון דנחית מדוריה לתתא, מלך איהו, אבל לאו עילאה כדקדמיתא. בגין כד אלף זעירא.

ויקרא, הכי תנינן, זמין ליה להיכליה מאהל מועד. מאן הוא אהל מועד, אהל דביה תלינן מועדא וחגא ושבתא לממני. כמה דאת אומר (בראשית א') והיו לאתות ולמועדים וביה שרייא חושבנא לממני, ומאן איהו סיהרא. כמה דאת אומר (ישעיה ל"ג) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח.

לאמר, מאי לאמר, בגין לגלאה. אבל פלא חד ושפיר הוא, בגין דשלימו הוא אתר לגלאה מה דהוה סתים לגו. ובכל אתר, לאמר, כמה דאת אומר, וידבר יי' אל משה לאמר, וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר. דאתייהיב רשו לגלאה, דהא אתמני לסיהרא ההוא מלה מאתר דמשה קיימא. וידבר יי' לעילא. אל משה באמצעיתא. לאמר בבירייתא (ס"א בבתייא) אתר דאית רשו לגלאה.

תו ויקרא אל משה, מה כתיב לעילא (שמות ט"ז) וביאו את המשכן אל משה וגו'. אמאי אל משה, הכי אמרו, בגין דמשה חמא ליה בטורא וקודשא ברין הוא אחמי ליה בחיזו דעינא כמה דאת אמר (שמות כ"ז) כאשר הראה אותך בהר. (במדבר ח) כפראה אשר הראה יי את משה וגו'. וכתיב (שמות כ"ה) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. השתא דאיתאו ליה, בגין דיחמי אי איהו כההוא משפנא דחמא (ס"א בגין דיחמי איהו ההוא משכנא דחמא).

אבל אמאי וביאו את המשכן אל משה. אלא למלכא דבעא למבני פלטרין למטרוניתא, פקיד לאומניו, היכלא דא, בדוד פלן. והיכלא דא בדוד פלן. הכא אתר לערסיה. הכא אתר לנייחא. פיון דעבידו לון אומניו אחמיו למלכא. כך, וביאו את המשכן אל משה מאריה דביתא, איש האלהים. פיון דאשתכלל היכלא למטרוניתא, זמינת למלכא למיכלא. זמינת לבעלה עמה, בגין כך ויקרא אל משה. ובגין דמשה מארי דביתא איהו, מה כתיב (שמות ל"ג) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה. משה דאיהו מאריה דביתא עבד הכי (מה) דלית רשו לבר נש אחרא למעבד הכי.

וידבר יי אליו דרגא אחרא עילאה, וכדן בשעתא דאזדמן משה למיעאל כדן פתח ואמר אדם כי יקריב מכם. מאי אדם הכא, אלא כד אתחברון שמשא וסיהרא כחדא. פתח ואמר אדם, כדכתיב (חבקוק ג) שמש ירח עמד זבולה. עמד ולא עמדו.

כי יקריב מכם, הכא אתרמיו מאן דינעביד פולחנא דקרבנא שלים דישתכח דכר ונוקבא, משמע מכם דישתכח פחיו דילכוו. קרבו ליי, דיקריב כלא לאתאחדא כחדא עילא ותתא. מן הבהמה, לאחזאה אדם ובהמה וכלא כחדא. מן הבקר ומן הצאן, אליו רתיכין דאינון דכין. פיון דאמר מן הבהמה, יכול מפלא בין דכין בין מסאבו, הדר ואמר מן הבקר ומן הצאן וגו'.

קרבנכם, קרבני מפעי ליה. מאי קרבנכם אלא בקדמיתא קרבו ליי, השתא קרבנכם קרבו ליי אדם קרבנכם מן הבקר ומן הצאן לאחזאה יחודא מעילא לתתא. ומתתא לעילא היינו קרבו ליי, מעילא לתתא היינו קרבנכם. מתל למלכא דאיהו יתיב בטורסקא עילאה לעילא וכרסייא דיליה אתתקן על ההוא טורסקא ומלכא עילאה על כלא. בר נש דקריב קרבנא (ס"א דורנא) למלכא, בעא לסלקא מדרגא לדרגא עד דסליק מתתא לעילא לאתר דמלכא יתיב, עילאה על כל כלא. וכדן ידעין דהא סלקין דורנא למלכא וההוא דורנא (ס"א דמלכא) מן מלכא איהו. נחית דורנא מעילא לתתא, הא ידעין דההוא דורנא (ס"א דמלכא) נחית מעילא לרחימא דמלכא דאיהו לתתא. כך בקדמיתא אדם סליק בדרגוי מתתא לעילא, וכדן קרבו ליי מן הבהמה מן הבקר, נחית בדרגוי מעילא לתתא וכדן קרבנכם.

בגין כך (שיר השירים ה') אכלתי יערי עם דבשי וגו' היינו אדם קרבו ליי. אכלו רעים היינו מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן. וכדן תקריבו את קרבנכם.

אתו רבי יהודה ור' יצחק ונשקוהו. אמרו בריך רחמנא, דזכינא למשמע דא.

אמר רבי יהודה יאות הנה להווא ינוקא דלא ינדע פולי האי, ואנא מסתפינא עליה אי יתקיים בעלמא בגיני האי, אמר רבי יצחק ולמה. אמר ליה, דהא זכיל לאסתכלא באתר דלית רשו לבר נש לאסתכלא ביה ומסתפינא עלוי דעד לא ימטי לפרקוי יסתכל וישגח ויענשון ליה, שמע ההוא ינוקא. אמר, לא מסתפינא מעונשא לעלמין דהא בשעתא דאסתלק אבא מעלמא, בריך לי וצלי עלי וידענא דזכותא דאבא גין עלי. אמר ליה מאן הוא אבוד. אמר בריה דרב המנונא סבא. נטלו ליה וארפבו ליה על כתפיהו תלת מילין. אזלו וסדרו מילין קמיה דרבי שמעון. אמר לון, ונדאי ירותא אורייתא אחסין, ואלמלא זכותא דאבוי אתענש מלעילא, אבל קודשא בריך הוא, לאינון דאזילו בתרא דאורייתא אחסינו לה אינון ובנייהו לעלמין. (עד כאן מההשמטות)

דף ה' ע"א

רבי חזקיה, הנה שכיח קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, (דף ה' ע"א) האי דאקרי קרבן, קירוב מפעי ליה, או קריבות, מאי קרבן. אמר ליה הא ידיע הוא לגבי חבריאי, קרבן מאינון פתרון קדישין, דמתקרבין פלהו פחדא, ומתקשרן דא בדה, עד דאתעבידו פלהו חד, ביחודא שלים, לאתקנא שמא קדישא פדקא חזי, הדא הוא דכתיב קרבן ליי'. קרבן דאינון פתרון קדישין ליי' הוא, לאתתקנא שמא קדישא, וליחדא ליה פדקא יאות, בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין. ושמא קדישא דאתעטר בעטרוי לאתבסמא כלא.

וכל דא בגין לאתערא רחמי, ולא לאתערא דינא. ובגין פד ליי' הוא, ולא לאלהים. ליי': אנון צריכים לאתערא רחמי, ולא לאלהים, רחמי בעינון ולא דינא. אמר, זפאה חולקי דשאילנא ורווחנא מלין אליו, ודא ברירו דמלה. אבל הא פתיב (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה, לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה. זבחי אלהים פתיב, ולא זבחי יי'.

אמר ליה, ונדאי הכי הוא, קרבן אלהים לא פתיב, אלא זבחי אלהים. ועל דא שחיטתן בצפון, דהא זביחה הוא בגין אלהים, ההוא סטר גבורה, דיתבסס ויתבר רוחא דדינא, ויתחלש דינא, ויתגברון רחמי על דינא. ועל דא זבחי אלהים, לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא, דכתיב רוח נשברה, למהוי ההוא רוחא תקיפא נשברה, ולא יתגבר רוחיה וחייליה ותוקפיה. ובר נש בעי פדיון, למיקם על מדבחה, ברוח נשברה, ויכסוף מעובדוי, בגין דיהוי ההוא רוחא תקיפא תבירא, וכלא בגין דדינא יתבסס, ויתגברון רחמי על דינא. (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'. אמר רבי אלעזר, האי קרא הכי הנה ליה למכתב, אדם כי יקריב קרבן ליי'. מהו מכם. אלא

לְאִפּוּקֵי אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, דְּהוּא אֶקְרִיב קְרִבָּנָא כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלֵמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְהִכָּא מִכָּס כְּתִיב, הָאִי אָדָם, לְאִפּוּקֵי אָדָם אַחֲרָא,
דְּלֹא הָוָה מִכָּס. אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קְאֻמְרַת, וְהִכִּי הוּא.

רַבִּי אַבָּא פְּתַח, (תהלים מח) שִׁיר מְזֻמּוֹר לְבְנֵי קִרְתָּ. הָאִי שִׁיר תּוֹשְׁבַחְתָּא
מְעֵלְיָא הוּא, עַל כָּל שְׁאָר תּוֹשְׁבַחֲחִין, דְּזָכוּ לְשַׁבְּחָא לִיָּה בְּנֵי קִרְתָּ. שִׁיר
מְזֻמּוֹר: תּוֹשְׁבַחְתָּא עַל תּוֹשְׁבַחְתָּא. תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּאַתְּפֻלְג לְתַרְיִן תּוֹשְׁבַחֲחִין.

וְזָכוּ בְּנֵי קִרְח לְשַׁבְּחָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְשַׁבְּחָא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא
אַמְרִי. וּמַאי הוּא. דְּכְתִיב, (תהלים מח) גְּדוֹל יְיָ וּמְהַלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר
קָדְשׁוֹ. אֵימַתִּי אֶקְרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּדוֹל, בְּזֻמְנָא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
אַשְׁתַּכַּחַת עֲמִיָּה, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (שמות רל"א) בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גְּדוֹל בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ, עִם עִיר אֱלֹהֵינוּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, אֱלֹהֵינוּ מַאי בְּעֵי הִכָּא. אָמַר לִיָּה הִכִּי הוּא וּדְאִי, הָאִי
עִיר דְּחָלָא אֱלֹהֵינוּ, (ס"א חילא) וְתוֹשְׁבַחְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא. מַאי מְשַׁמַּע.
אַשְׁתַּמַּע, דְּמִלְכָּא בְּלֹא מְטְרוֹנִיתָא, לָאוּ הוּא מְלָכָא, וְלָאוּ הוּא גְּדוֹל, וְלָאוּ
מְהוּלָּל. וּבְגִין כַּד, כָּל מַאן דְּלֹא אֲשַׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא, כָּל שַׁבְּחָא אֲעֵדוּי
מִנִּיהּ, וְלָאוּ הוּא בְּכָלְלָא דְּאָדָם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּלָאוּ אִיהוּ כְּדִאי לְאַתְּבָרְכָא.

כְּתִיב (איוב א) וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גְּדוֹל מִכָּל בְּנֵי קַדְשׁ, תְּגִינֵן בְּסַפְרָא דְּרַב
הַמְּנוּנָא סְבָא, דְּבֵת זֹגוּ בְּדַחֲלוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוֹת כְּוֹוֹתִיָּה, וּמַסְטְרָא
דְּאַתְּתִיָּה אֶקְרִי גְּדוֹל. אוּף הִכָּא, גְּדוֹל יְיָ וּמְהַלֵּל מְאֹד, וּבְמַה הוּא גְּדוֹל.
הִדְר וְאָמַר, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ.

וּבְגִין כַּד, תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא בְּשַׁנִּי. וְאִי תִימָא אָמַאי לָא כְּתִיב כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי.
בְּגִין דְּזַמִּינִין לְאַתְּפָרְשָׁא. וְרָזָא דְּמַלְכָּה (בראשית ב) לָא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ,
בְּזֻמְנָא דְּאִיהוּ לְבַדּוֹ לָא טוֹב כְּתִיב. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי.

גְּדוֹל הִי וּמְהַלֵּל כְּדַקְאֻמְרִין. יְפָה נוּף מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּזוּוּגָא
דְּלַהוֹן. יְפָה נוּף, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְדִיק, מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ, כְּדִין
הוּא חֲדוּוֹתָא דְּכָלְא, וּכְנַסַּת יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכָא.

דף ה' ע"ב

אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמַשְׁגָּב וְגוֹי, אֵלִין אֵינוֹן נְצִיח וְהוֹי"ד, (דף ה' ע"ב)
דְּתַמָּן כְּנִישׁוּתָא דְּכָל בְּרַכָּאוֹן, כְּנִישׁוּתָא דְּחֲדוּוֹתָא. מִתַּמָּן נִפְקָא עַל יְדֵי
דְּהָאִי דְּרָגָא דְּאֶקְרִי צְדִיק, וְתַמָּן אֲתַכְנִשׁוּ בְּרַכָּאוֹן, לְבַסְמָא לְהָאִי עִיר
קְדִישָׁא, וְלְאַתְּבָרְכָא מִתַּמָּן. כִּי הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ. אֵלִין כָּל כְּתָרֵי מְלָכָא
בְּכָלְלָא חֲדָא, וְלְאַתְר אַחֲרָא מְלִין אֵלִין סְלָקִין.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ מִתְקַן עוֹבְדוּי עַל יְדֵי דְקַרְבָּנָא, כִּלְאֵי אֲתַבְּסִים וְאֲתַקְרַב, וְאֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא, בְּיַחְוּדָא שְׁלִים. הֵדָא הוּא דְכִתְיַב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. כִּי יִקְרִיב לְקִשְׂרָא מְלִין בְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, אָדָם כִּי יִקְרִיב, לְאַפּוּקֵי מֵאֵן דְּלֵא אֲתַנְסִיב, דְּהָא קַרְבָּנִיה לָאו קַרְבֹּן, וּבְרַבָּאן לֵא מִשְׁתַּכְּחֹן לְגַבְיָה, (ס"א על ידיה) לֵא לְעֵילָא, וְלֵא לְתַתָּא. מִמִּשְׁמַע דְכִתְיַב אָדָם כִּי יִקְרִיב, שְׂאֵנִי הֵכָא, דְּלָאוּ אִיהוּ אָדָם, וְלֵא בְּכִלְלָא דְאָדָם הוּא, וְשְׂכִינְתָא לֵא שְׂרִיא עֲלוּהִי, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים, וְאִקְרִי בְּעַל מוּם, וּמְאִרִי דְמוּמָא אֲתַרְחַקָא מִכֶּלָא, כֹּל שְׂכֹן לְמִדְבַּחָא לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא.

וְנָדַב וְאַבְיָהוּא אוֹכְחֹן, דְכִתְיַב, (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ. וּבְגִינֵי כֶּדֶךָ כְּתִיב, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קַרְבֹּן לְיְיָ, אָדָם דְּאֲשַׁתְּכַחוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, הָאִי חֲזִי לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא דָּא, וְלֵא אַחֲרָא.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, אֶף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ לְנָדַב וְאַבְיָהוּא בְּמַלְאָה אַחֲרָא, הֵכִי הוּא וְדָאִי. אֲבָל קְטֹרֶת, עֲלָאָה הוּא מִכֶּל קַרְבָּנִין דְּעֲלָמָא, דְּעֵלְיָה אֲתַבְּרָכוּן עֲלָאִי וְתַתָּאִי. וְקַרְבָּנָא דָּא דְּאִיהוּ לְעֵילָא מִכֶּל קַרְבָּנִין לֵא אֲתַחֲזוּן אֵינוֹן לְקַרְבָּא, דְּהָא לֵא אֲתַנְסִיבוּ, לְקַרְבָּנָא לֵא אֲתַחֲזוּן, כֹּל שְׂכֹן לְמְלִין עֲלָאִין, דִּיתַבְּרָכוּן עַל יְדֵיָהוּ.

וְאִי תֵימָא וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם, אֲמַאי. לְבַר נֶשׁ דְּאֲתָא קָמִי מְטֹרוֹנִיתָא, לְבַשְׂרָא לָהּ דְּהָא מִלְּכָא אֲתִי לְבֵיתָהּ, וְיִשְׂרִי בָּהּ בְּמְטֹרוֹנִיתָא, לְמַחְדֵי עֵמָה. אֲתָא לְקָמִי מִלְּכָא, חֲמָא מִלְּכָא הֵהוּא בַר נֶשׁ דְּאִיהוּ מְאִרִי דְמוּמִין. אָמַר מִלְּכָא, לָאוּ הוּא יִקְרָא דִילִי, דְּעַל יְדוּי דְּהָאִי פְּגִים, אִיעוּל לְמְטֹרוֹנִיתָא. אֲדַהֲכִי אֲתַקְנַת מְטֹרוֹנִיתָא בֵּיתָא לְמִלְּכָא, כִּיּוֹן דְּחֲמַאת דְּמִלְּכָא הָוָה זְמִין לְמִיתִי לְגַבְיָה, וְהֵהוּא בַר נֶשׁ גְּרִים לְאַסְתִּלְקָא מִלְּכָא מִינָהּ, כִּדִּין פְּקִידַת מְטֹרוֹנִיתָא לְקִטְלָא לְהֵהוּא בַר נֶשׁ.

כֶּדֶךָ בְּזַמְנָא דְּעָאֵלוּ נָדַב וְאַבְיָהוּא, וּקְטֹרֶת בִּידְיָהוּ, חֲדַת מְטֹרוֹנִיתָא, וְאֲתַתְּקַנַת לְקַבְלָא לְמִלְּכָא. כִּיּוֹן דְּחֲמָא מִלְּכָא אֵינוֹן גְּבַרִין פְּגִימִין, מְאִרִי דְמוּמִין, לֵא בְּעָא מִלְּכָא דְּעַל יְדֵיָהוּ יִיתִי לְמִשְׂרִי עֵמָה, וְאַסְתִּלְקֵן מִלְּכָא מִנָּה. כִּד חֲמַת מְטֹרוֹנִיתָא דְּבִגִינִיהוֹן אֲסְתִּלְקֵן מִלְּכָא מִנָּה, מִיַּד וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם.

וְכֹל דָּא בְּגִין דְּמֵאֵן דְּלֵא אֲתַנְסִיב הוּא פְּגִים. מְאִרִיָּה דְמוּמִין קָדָם מִלְּכָא, קְדוּשָׁה דְּמִלְּכָא אֲסְתִּלְקֵן מִנָּה, וְלֵא שְׂרִיא בְּפְגִימוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קַרְבֹּן, מֵאֵן דְּאִקְרִי אָדָם יִקְרִיב, וּמֵאֵן דְּלֵא אִקְרִי אָדָם לֵא יִקְרִיב.

מִן הַבְּהֵמָה כָּלֵל. מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן פֶּרֶט, לְבַתֵּר אֱלִין דְּכִשְׂרִין לְמִיכַל, וְדָלָא כִּשְׂרִין לְמִיכַל אֲסִיר לְקַרְבָּא. וְלֵאֲתֵר אַחֲרָא אֲסְתִּלְקִיוּ אֵינוֹן דְּכִשְׂרִין וְאֵינוֹן דְּלֵא כִשְׂרִין. (ויקרא א) אִם עוֹלָה קַרְבָּנוֹ, רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (ישעיה נה) כִּי לֹא מַחֲשַׁבְתִּי מַחֲשַׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דַּרְכֵי. כִּי לֹא מַחֲשַׁבְתִּי

מחשבותיכם, מחשבותי כתיב חסר בלא ו', תא חזי, מחשבה דקודשא
ברוך הוא, היא עלאה ורישא דכלא, ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין
ושבילין, לאשתכחא שמה קדישא, ולא תקנא ליה בתקונוי כדקא יאות.
ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדו, לאשקאה כלא.
ומההיא מחשבה, קיימין עלאין ותתאין. ומההיא מחשבה, משתכח
ותורה שבכתב ותורה שבעל פה.

דף ו' ע"א

מחשבה דבר נש, היא רישא דכלא, ומההיא מחשבה, אתפשטו ארחין
ושבילין, לאסטאה ארחין, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. ומההיא
מחשבה, אתנגיד ונפיק זיהמא דיצר הרע, לאבאשא ליה ולכלא. ומההיא
מחשבה, אשתכחו עבירות חטאות וזדונות, עבודה זרה, גלוי עריות
ושפירות דמים. ועל דא, כי (דף ו' ע"א) לא מחשבותי מחשבותיכם.

ובגין כך, רישא דכלא כתיב, אם עולה קרבנו. מן הבקר, ולא בקר, ומאן
איהו. פר בן בקר איהו, דאיהו דכר.

רבי יצחק אמר, מן הבקר סתם, וחזר ופירש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא
נקבה, דהא (ע"ט) דכר אשתמודע לעילא, ונוקבא אשתמודעא לתתא. וכן
מן הצאן מן הכבשים ומן העזים.

מאן דאתי לעולה, פלהו דכר, ולא נוקבא, בגין דעולה עולה על הלב, על
הלב ודאי, ואשתמודע מאן דקאים על הלב. ובגין כך סלקא לעילא, וכלהו
דכרין. ועל דא פתח קרא ברישא בעולה יתיר מכל שאר קרבניו, דהא
מחשבה רישא דכלא.

אמר רבי יהודה, אי הכי באתר דמחשבה דלעילא בעיא לקרבא, אמאי
לתתא יתיר. לא הוה בידיה. אתא לקמיה דרבי שמעון, אמר ליה, רישא
דכלא מחשבה הוא, וסיומא דההיא מחשבה אתר דאקרי בקר, ומאי
איהו. ההוא סיומא דגופא, דמבסס לנוקבא. כך מחשבה דבר נש, רישא
דכלא. סיומא דההיא מחשבה, כד אתעביד עובדא. אימתי. בבקר. הדא
הוא דכתיב, (מיכה ב) הוי חושבי און ופועלי רע, אימתי, על משכבותם באור
הבקר יעשוה. ועל דא לההוא אתר דמחשבה, מחשבה אסתליק. ועובדא
מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי.

רבי אחא הוה אזיל בארחה, והוה עמיה רבי יהודה, עד דהוה אזלי, אמר
רבי יהודה, הא דתנינן בתולת ישראל, בתולה דאתברכא מן שבע (ס"א
מישראל), דאקרי בת שבע, ואוקמוה בכמה אתר. ובתולה לתתא, ירתא ז'
ברכות בגינה. והא כתיב ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל, ודאי
עלה אתמר, על כנסת ישראל. ודא קשיא מכלא, דכתיב (עמוס ה) נפלה לא
תוסיף קום בתולת ישראל. והאי דקא אמרי פלהו חבריאי במלה דא

שפיר הוא. אבל אי פרשתא אתמר בארע נחמה הוינן אמרי הכי. אבל בהאי קינה אתמר, והא קרא אוכח הכי.

אמר ליה ודאי הכי הוא, והא הוה קשיא לי ההוא מלה יתיר מפלא, ואתינן לגבי דרבי שמעון, בחשוכן דאנפין. אמר לי, מחיזו דאנפך, אשתמודע מה דבלבך. אמינא ליה ודאי, דאנפי ולבי שוין. אמר לי אימא לי מלך. אמינא ליה, כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו, ונפקא מניה, לא תהדר לעלמין, אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה. אמר לי, ולא סגי לך מה דאמרו פלהו חבריאי. אמינא, הא שמענא מלייהו, דהוה מרחמי, ולא מתישבון בלבאי.

אמר, כל מה דאמרו חבריאי פלא שפיר ויאות, אבל ווי לדרא פד רעין לא משתכחין, וענא סאטו ואזליו, ולא ידעין לאן אתר אזלי, לא לימינא ולא לשמאלא. ודאי האי קרא בעיא למנדע, וכלהו גליין לאינון דחמאון בארעא דאורייתא בארע קשוט.

תא חזי, בכלהו גלוותא דגלו ישראל, לבלהו שוי זמנא וקצא, ובבלהו הוה ישראל תייבין לקודשא בריך הוא, ובתולת ישראל הוה תבת לאתרהא, בההוא זמנא דגזר עליה. והשתא בגלוותא דא בתראה לאו הכי, דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין, והאי קרא אוכח, דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב.

מתל למלכא דרגז על מטרוניתא, ואשדי לה מהיכליה, לזמנא ידיעא. פד הוה מטי ההוא זמנא, מנד מטרוניתא הות עאלת ותבת קמי מלכא. וכן זמנא חד, ותרין, ותלת זמנין. לזמנא בתרייתא, אתרחקת מהיכלא דמלכא, ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רחיקא. אמר מלכא, האי זמנא לאו הוא פשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי, אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עליה.

דף ו' ע"ב

פד מטא לגבה, חמא לה דהוה שכיבת לעפרא. מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההיא (דף ו' ע"ב) זמנא, ובעותין דמלכא לקבלה עד דאחיד לה מלכא בידוי, ואוקים לה, ואיתי לה להיכליה, ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין, ולא יתרחיק מינה.

פד קודשא בריך הוא, כל זמנין דכנסת ישראל בגלוותא, פד הוה מטי זמנא, היא אתיאת והדרת קמי מלכא. והשתא בגלוותא דא לאו הכי, אלא קודשא בריך הוא יוחיד בידהא, ויוקים לה, ויתפייס בהדה ויתיב לה להיכליה. ותא חזי דהכי הוא, דהא כתיב נפלה לא תוסיף קום, ועל דא כתיב, (עמוס ט) ביום ההוא אקים את ספת דויד הנפלת, היא לא תוסיף קום כזמנין אחרנין, אבל אנא אוקים לה. ועל דא כתיב ביום ההוא אקים

אֶת סִפְת דָּוִד הַנְּפֹלֶת, אֲנִי אֶקִּים אֶת סוֹפֵת דָּוִד. מֵאֵן סִפְת דָּוִד. דָּא בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל. הַנוֹפֶלֶת: כְּמָה דְכִתִּיב נִפְלָה. וְדָא הִיא יִקְרָא דְבְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל,
וְתוֹשְׁבַחְתָּא דִּילָהּ. וְדָא אוֹלִיפְנָא בְּהִיא שְׁעָתָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאֵי מְלִילְתָּא עַל לְבָאֵי, וְאֶתְשַׁבָּא, וְדָא בְּרִירוּ דְמִלְהָ.
וְאִזְלָא הָאֵי, כְּמִלְהָ חֲדָא דְשִׁמְעָנָא וְשִׁכְחָנָא, וְהִשְׁתָּא רוּחְנָא לָהּ, דְתַנְיָנוּ,
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרִזָּא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּימָא,
(ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם, כְּמָאן דְאַחִיד בִּידָא דְחִבְרִיָּה
וַיִּימָא הַתְּנַעֲר, קוּם, כִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹחִיד בְּהָ וַיִּימָא הַתְּנַעֲרִי, קוּמִי.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַחָא, וְכֹן כָּל אֵינוֹן בְּנֵי הֵיכְלָא דְמִלְכָּא בְּלִישְׁנָא דָּא פְּתַחִין,
הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (ישעיה ס) קוּמִי אוּרִי כִּי בָּא אוּרִךְ, הָא מִלְכָּא הֲכָא, וְדָאֵי
כְּדִין הוּא יִקְרָא דִּילָהּ, וְחֲדוּוּתָא דְכִלְכָּא, כְּד מִלְכָּא אֶתְפִּיִס בְּהָדָה. (כתיב
(מלכים א א) ותבא בת שבע אל המלך החדרה כגוונא דא) בְּכָל אֵינוֹן זְמָנִין אִיָּהֵי אֶתְת
לְגַבִּי דְמִלְכָּא, וְקַמַּת קַמִּיָּה, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (מלכים א א) וַתְּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ,
וְתַעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אֲבָל בְּזִמְנָא דָּא לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא מִלְכָּא יִיָּתִי לְגַבִּיָּה,
וְיִתְפִּיִס בְּהָדָה, וְיִתִּיב לָהּ לְהֵיכְלִיָּה. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (זכריה ט) הִנֵּה מִלְכָּךְ
יָבֹא לָךְ וְדָאֵי, וְלֹא אֲנִתְ לְגַבִּיָּה, יָבֹא לָךְ, לְפִיִּסָּא לָךְ. יָבֹא לָךְ, לְאַקְמָא לָךְ.
יָבֹא לָךְ, לְאַשְׁלֵמָא לָךְ בְּכִלְכָּא. יָבֹא לָךְ, לְאַעְלָאָה לָךְ לְהֵיכְלִיָּה, וְלֹאֲזִדְוּוּגָא
עַמְדָּא זְוּוּגָא דְעַלְמִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (הושע ב) וְאַרְשִׁתִּיךְ לִי בְּאַמוּנָה.

עַד דְהוּוּ אֲזִלִּי פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אַבָּא. אָמְרוּ, הָא מְאַרִיָּה דְחִכְמָתָא אֶתִּי, נִקְבֵּל
אַנְפִּי שְׁכִינְתָּא. כְּד קָרִיבוּ בְּהָדִיָּה, אֶשְׁתַּמִּיט מִקְסָטוּרָא דְקוּפְטָרָא, וְנַחַת
גְּבוּן.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות יט) וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד וְגוֹ'. וַיְהִי קוֹל
הַשּׁוֹפָר, הֲכָא אֶפְלִיגוּ סְפָרֵי קְדָמָאֵי, וְכִלְהוּ בְּחַד מְלָה אֶתְתַּקְעוּ. אִית מֵאן
דְאָמַר, קוֹל הַשּׁוֹפָר תְּרִי, קוֹל חַד, הַשּׁוֹפָר תְּרִי. וְדִיִּיק לָהּ, מְדָלָא כְּתִיב וַיְהִי
הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק, אֶלָּא קוֹל הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְנִפְיִק מְשׁוֹפָר, דְוּדָאֵי שׁוֹפָר
אַקְרִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה כז) יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל, וְהָאֵי אִיָּהוּ שׁוֹפָר גְּדוֹל,
דְּבִיָּה נִפְקִין עַבְדִּין לְחִירוֹת עַלְמִין. וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִית מֵאן דְתַנִּי וְדִיִּיק דְכִלְכָּא חַד, בְּגִין דְכִתִּיב קוֹל הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְאַקְרִי
שׁוֹפָר. וּמְנָא לֹן דְאַקְרִי קוֹל. מְמָה דְכִתִּיב, (דברים ה) קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף, וְהָאֵי
קוֹל גְּדוֹל אַקְרִי שׁוֹפָר. וְעַל דָּא קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ כְּתִיב. לְאֵן הוֹלֵךְ. אִי תִימָא
לְהַר סִינִי, אוּ לְיִשְׂרָאֵל. יוֹרֵד מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלָּא אוּרִיָּתָא מְהֲכָא נִפְקָא.
וּמְאַתֵּר דָּא, דְאִיָּהוּ כְּלָלָא דְכָל שְׁאָר קַלִּין אֶתְיִיָּהִבַת, וְכַד יִסְתַּכְּלוּן מְלִי
כְּלָא חַד.

וְעַל דָּא, לוּחֵי קְדָמָאֵי רְשִׁימִין מְהָאֵי אֶתֵּר הוּוּ, וְדָא הוּא רְזָא דְמִלְהָ דְכִתִּיב,
(שמות לב) חָרוֹת עַל הַלּוּחוֹת, אֵל תִּקְרִי חָרוֹת, אֶלָּא חִירוֹת, חִירוֹת מִמֶּשׁ,
אֶתֵּר דְכָל חִירוֹ בִּיָּה תִלְיָא. וְתָא חֲזִי, לִית לָךְ מְלָה בְּאוּרִיָּתָא, דְאַמְרִין
כְּלָהוּ חִבְרִיָּא דָּא הֲכִי וְדָא הֲכִי, דְלָא אֲזִיל כְּלָא לְאַתֵּר חַד, וְלִמְבוּעָא חַד

דף ז' ע"א

הולך: כמה דאת אמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים. וכתוב (קהלת א) הכל הולך אל מקום אחד. וחזק מאד, כמה דתנינו כלי מחזיק ארבעים סאה. וחזק מאד, דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא, דכד תסתכל ותנדע בה, דלא תשפח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינרין. ואי איהי חלשא, מינד הוא. כמה דאוקמוה, דכתוב, (דברים ל) כי לא דבר רק הוא, ואם רק הוא, מכס איהו. ועל דא וחזק מאד. (דף ז' ע"א)

כתיב (שמות יט) משה ידבר והאלהים יעננו בקול, באתר דא אתפללו מלין עלאין, הא אוקמוה והאלהים יעננו בקול, בקולו של משה, בההוא קול דאחיד ביה משה. הכא אית לאסתכלא דהא אפכא הנה, דכתיב (שמות כ) וידבר אלהים, והכא כתיב משה ידבר.

אלא אית דאמרי, בגין דכתיב, (שמות כ) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים. ועל דא משה ידבר, והאלהים יעננו. בגין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה (רס"ו) בלחודוי, ודא הוא דאוקמוה, קלות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרו. מעצמו לא תנינו, אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה. והללו מפי עצמו, מפי ההוא קול דאחיד ביה, דאקרי הכי. ושפיר מלה.

ובספרא דאגדתא דבי רב אמרי, אף על גב דאורייתא מפי הגבורה אתמר פולה, מפי עצמו של משה כמו כן אתמר. ומאי איהו. כגון קלות שבמשנה תורה. ולבתר אתפללו בגבורה, הדא הוא דכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר, דא קולו של משה. והאלהים יעננו בקול, דא גבורה, דאודי ליה לההוא קלא. הדא הוא דכתיב יעננו בקול בההוא קול דמשה. והשתא מאן דפתח במלי דאורייתא, (אנן אחדי נודן ליה, אמהו נסיב ומאן דפתח) ליפתח ויימא, יתבו.

פתח רבי אבא ואמר, כתיב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו', זכאה חולקיהון דישראל מכל עמין עובדי עבודה זרה, דהא קודשא בריך הוא פד ברא עלמא, לא ברא ליה אלא בגיניהון דישראל, בגין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני, ויתדכון בכלא, וישתכחון זכאין קמיה.

תא חזי, פד אשתלים האי עלמא בהו בישראל, כגוונא דלעילא, וההוא אדם אתנעץ בארעא, ורומיה מטי עד צית שמיא, בעא קודשא בריך הוא לאשלמא (ס"א לאשלמא) נשמתא קדישא מעילא לתתא, בגין דיתאחיד ויתקשר דא בדא, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) ויצר יי' אלהים את האדם

עָפָר מִן הָאֲדָמָה וְגוֹי. לְמַהוּי קִשְׁיֹר דָּא בְדָא, וְיִשְׁתַּכַּח שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וְיִשְׁלִים וְיִתְקֹן גְּרַמְיָה הַכִּי.

וּבְגִין כֶּד בְּרָא לִיה דְּכַר וְנוֹקְבָא, לְמַהוּי שְׁלִים. וְאִימְתִי אֶקְרִי בְר נֶשׁ שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא בְּשַׁעְתָּא דְאִזְדְּוּג בְּבֵת זִוְגִיָּה בְּאַחְדוּתָא בְּחֻדְוֹתָא בְּרַעוּתָא, וְיִפִּיק מְנִיָּה וּמְנוֹקְבִיָּה בֵּן (ר"ס) וּבֵת. וּכְדִין הוּא בְר נֶשׁ שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וְאִשְׁלִים הוּא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וּכְדִין אֶתְקְרִי (ס"א אַתְקִיִּים) שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה עֲלִיה.

וּבְר נֶשׁ דְּלָא בְּעִי לְאַשְׁלֵמָא שְׁמָא קְדִישָׁא לְתַתָּא, טַב לִיה דְּלָא אֶתְבְּרִי, דְּהָא לִית לִיה חוּלְקָא כְּלָל בְּשָׁמָא קְדִישָׁא. וְכַד נָפִיק נְשָׁמְתִיָּה מְנִיָּה, לָא אֶתְאַחְדָּא בֵּיה כְּלָל, דְּהָא אֶזְעָרָא דְיִוְקָנָא דְמֵאֲרִיָּה עַד דְּאֶתְקַשְׁרָא (ס"א דַּאֲתַהֲדָרָא) וְאֶתְתַּקְנַת בְּכֻלָּא.

הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (וּיְקָרָא כַב) וּבֵת כְּהוּן כִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה וְגוֹי. וּבֵת כְּהוּן, דָּא נְשָׁמְתָא קְדִישָׁא, דְּאֶתְקְרִי בְּרַתָּא דְמֵלְכָא, דְּהָא אוּקְמוּהָ דְנִשְׁמְתָא קְדִישָׁא מְזוּוּגָא דְמֵלְכָא וּמְטְרוּנִיתָא נְפֻקַת. וּבְגִינִי כֶּד הִיזְ גּוּפָא דְלְתַתָּא מְדְכָר וְנוֹקְבָא, אוּף הַכִּי נְשָׁמְתָא לַעֲיִלָא. כִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה מֵהָהוּא גּוּפָא דְאִזְדְּוּגַת בֵּיה, וּמִית. וְגִרוּשָׁה, דְּאֶתְתַּרְכַּת מֵהָהוּא חוּלְקָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא. וְכָל כֶּד לָמָה, בְּגִין דְזַרְעֵי אִין לָה לְאַשְׁתַּכַּח כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וְלֶאֱתַקְשְׁרָא בְּשָׁמָא קְדִישָׁא. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיָּה, מֵאִן וְשָׁבָה. וְשָׁבָה סְתָם, לְאַתְתַּקְנָא כְּמֵלְקָדְמִין. וּכְדִין וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיָּה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. כְּנַעוּרִיָּה: כְּקֻדְמִיתָא. מֵלְחָם אָבִיָּה תֵאכֹל, לְאַתְעַנְגָּא בְּעַנּוּגָא דְמֵלְכָא.

דָּף ז' ע"ב

מְכָאן וְלֶהֱלָאָה, (וּיְקָרָא כַב) וְכָל זֶר לֹא יֵאכֹל קֹדֶשׁ. מֵאִן הוּא זֶר. הָהוּא דְלָא (ס"א אוּקִים) שְׁמָא קְדִישָׁא דְתַתָּא, וְלִית לִיה בֵּיה חוּלְקָא. לֹא יֵאכֹל קֹדֶשׁ, לִית בֵּיה חוּלְקָא מְעַנּוּגָא דְלַעֲיִלָא דְאִית בֵּיה אֶכִּילָה, דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶכְלוּ רַעִים, אֶכִּילָה דְלַעֲיִלָא, עַנּוּגָא (דָּף ז' ע"ב) דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא הוּי, וְהֵאִי עַנּוּגָא שְׂרִיא, בְּאַתֵּר דְשְׂרִיא כַד רִיחָא דְקַרְבְּנָא הוּוּ סְלִיק.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאַשְׁתַּכַּח מְזוּנָא לְתַתָּא, אֶשְׁתַּכַּח מְזוּנָא לַעֲיִלָא. לְמֵלְכָא דְאַתְקֹן סְעוּדָתָא דִּילִיה, וְלֹא אֶתְקֹן לְעַבְדוּהִי. כַּד אֶתְקֹן לְעַבְדוּהִי, אֶכִּיל הוּא סְעוּדָתָא דִּילִיה, וְאִינוּן אֶכִּילִי סְעוּדַתִּיָּהוּ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶכְלַתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, דָּא סְעוּדָתָא דְמֵלְכָא. אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, דָּא סְעוּדָתָא דִּידְהוּ מְרִיחָא דְקַרְבְּנָא, כַּד רִיחָא דְקַרְבְּנָא הוּוּ סְלִיק. וּבְגִינִי כֶּד אֶקְרִי רִיחַ נִיחַח לִינִי. רִיחַ לְעַבְדוּהִי. נִיחַח לִינִי. (מֵאֲתֵר דְעַנּוּגָא דְעַתִּיקָא אֶשְׁתַּכַּח) וְעַל דָּא סְעוּדָתָא דְמֵלְכָא אֶתְעַכַּב, בְּגִין סְעוּדָתָא דְעַבְדוּהִי. וּבְגִין כֶּד, יִשְׂרָאֵל מְפָרְנְסִי לְאַבִּיָּהוּן שְׁבַשְׁמִים תְּנִינּוּ. וּמְסְעוּדָתָא דְמֵלְכָא מֵאִן אֶכִּיל. אֶלָּא אִינוּן נְשָׁמְתִין דְצְדִיקִיא.

תנו פתח ואמר, (תהלים קלג) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, זכאין אינון ישראל, דלא יתב לון קודשא בריה הוא לרבבא, או לשליחא, אלא ישראל אחיד ביה, והוא אחיד בהו, ומחביבותא דלהון קרא לון קודשא בריה הוא עבדין. הדיא הוא דכתיב, (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. לבתר קרא לון בנים, הדיא הוא דכתיב, (דברים יד) בני אדם ליי אלהיכם. לבתר קרא לון אחים, הדיא הוא דכתיב, (תהלים קכב) למען אחי ורעי וגו'. ובגין דקרא לון אחים, בעא לשוואה מדוריה בהו, ולא יעדי מנייהו. כדין כתיב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.

ובוצינא קדישא הכי אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמה דאת אמר (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו. ובספרא דרב ייבא סבא, ואיש: דא קודשא בריה הוא. אשר יקח את אחותו: דא כנסת ישראל. וכל כד למה. חסד הוא, חסד הוא ודאי, והא אוקמוה. ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, קודשא בריה הוא וכנסת ישראל. גם, לרבות ישראל דלתתא. כדאמרין, דהא בשעתא דכנסת ישראל (ס"א באחוותא באחדותא) באחדותא בקודשא בריה הוא, ישראל דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריה הוא. ובגין כד גם יחד כתיב. ובספרא דרב המנונא סבא, (ע"ג) גם יחד, לרבות צדיק. בה, בכנסת ישראל, דאינון זווגא חד, וכלא מלה חד.

ותניין בפרשתא דשמע ישראל יי אלהינו יי אחד, מהו אחד. דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריה הוא. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד. באתר דנוקבא שריא, אחד אקרי. מאי טעמא. בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי, ופלג לאו הוא חד. וכד מתחברון פחדא תרי פלגי גופא, אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי אחד.

והשתא קודשא בריה הוא לא אקרי אחד. ורזא דמלה, כנסת ישראל בגלותא, וקודשא בריה הוא סליק לעילא לעילא, וזווגא אתפרש, ושמא קדישא לא אשתכח שלים, ואחד לא אקרי. ואימתי יתקרי אחד, בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא, ויזדווגון פחדא. הדיא הוא דכתיב, (עובדיה א) והיתה ליי המלוכה. מאן מלוכה. דא כנסת ישראל, דמלכו בה אתקשר, כדין (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. ועל דא, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. (תהלים קלג) בשמן הטוב על הראש. מאן שמן הטוב. דא משח רבות קודשא, דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא, דאשתכח בההוא נהר עלאה, דינקא לבגין, לאדלקא בוצינין, וההוא משח נגיד ברישא דמלכא, ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא, ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו. הדיא הוא דכתיב שירד על פי מדותיו. על פי מדותיו ממש, ואליו אינון פתרי מלכא דשמיה קדישא אשתכח

תָּא חֲזִי, כָּל נְגִידוֹ, וְכָל חִידוֹ דְּעֵלְמִין, לֹא נַחִית לְבִרְכָא, אֶלְא עַל יְדָא דְאֵלִין
כְּתָרִין קְדִישִׁין, דְּאֵינוּן שְׂמָא דְּמִלְכָא קְדִישָׁא, וּבְגִין כְּדָּ שְׂיֹרְדַּ עַל פִּי
מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו וְדָאִי כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר (בְּמַדְבַּר ד') עַל פִּי אֶהְרֹן וּבְנָיו
תְּהִיָּה. כְּדָּ עַל פִּי מְדוּתָיו, נַחִית וְנִגִּיד לְכַלְהוֹ עֵלְמִין, לְאַשְׁתַּכְחָא בְּרַכָּאן
לְכָלָא. וְתָא חֲזִי, הַאי שְׂמֹן (דְּף ח' ע"א) טוֹב לֹא זְמִין, עַד הֵהוּא זְמַנָּא דְּפוּלְחָנָא
דְּלִתְתָא הָוָה סְלִיק, וְאַתְעֲרַעֵן דָּא בְּדָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (מְשַׁלִּי כ"ז) שְׂמֹן
וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לָב. שְׂמֹן לְעֵילָא, וּקְטֹרֶת לְתַתָּא, כְּדִין הוּא חֲדוּתָא דְּכָלָא.
רְבִי אַחָא וְרְבִי יְהוּדָה זְקִיפּוּ יְדִין, וְאוּדוּ לְרְבִי אַבָּא.

רְבִי אַחָא פִּתַּח, (בְּרַאשִׁית כ') וַיִּבֶא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלְיָלָה, וּכְתִיב
וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ הָאֱלֹהִים בְּחִלּוֹם גַּם אֲנֹכִי יַדְעֵתִי כִּי בָתָם לְבָבָךְ עֲשִׂיתָ זֹאת.
הַאי וַיִּבֶא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ, מָאִי שְׂנָא בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם, וַיִּבֶא אֱלֹהִים,
וְלִישְׂרָאֵל לָא. (אֵלָא דָּא הוּא רִזָּא דְּאֵלֹהִים אַחֲרִים וְאִית לָךְ לְמַנְדַּע דְּשִׂמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
(יִשְׁעִיָּה נ"ז) רַם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ הוּא בְּלַחְדוּי מְלַכָּא עַל כָּל מָה דְּאַשְׁתַּכַּח בִּין לְעֵילָא בִּין
לְתַתָּא וְהִיכְלָא קְדִישָׁא דִּילִיָּה בְּאַמְצַעִיתָא אֲתַתְקֹן וְסַחְרַנִּיָּה אִית שְׁבַעִין כְּתָרִין וּמְנַהוּן אֲתַמְשְׁכוּ עַיִ
רְבִרְבִין וְאַתְמַנּוּ עַל עַיִ עַמִּין דְּעַלְמָא לְמַהוּי כָּל חַד וְחַד שְׁלִיט עַל עַמִּיָּה וְעַל אַרְעִיָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהִי לְיִשְׂרָאֵל רִזָּא דְּשַׁמְיָה בְּלַחְדוּיָהוּן וְהוּא שְׁלִיט עַל יִשְׂרָאֵל וְיִרוּשָׁלַיִם הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב (דְּנִיָּאֵל ט')
כִּי שָׁמַךְ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמְךָ. וְלִית לְעַמָּא אַחֲרָא חוּלְקָא בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְתִיב (דְּבָרִים
כ"ד) וְרָאוּ כָּל עַמֵי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְיָ נִקְרָא עֲלֵיךְ. וְכְתִיב (מִיכָה ד') כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיוּ
וְגו'. וְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חִלַּק יְיָ עַמּוֹ וְגו' (אֶלְא הָכִי תִּנְיִן, כָּל אֱלֹהִים דְּהִכָּא, הֵהוּא
חִילָא רְבִרְבָּא דְּמִמְנָא עֲלִיָּהוּ הָוָה, כְּגוּוֹנָא דָּא וַיִּבֶא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם
לִילָה, הֵהוּא חִילָא דְּאַתְפֹּקֵד עֲלֵיהּ.

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ הָאֱלֹהִים בְּחִלּוֹם. הָכִי הוּא וְדָאִי, גַּם אֲנֹכִי יַדְעֵתִי,
גַּם אֲמַאי הִכָּא. אֶלְא לְרַבּוֹת קָא אֲתָא, דְּאָף עַל גַּב דְּלְעֵילָא מְנַאי יְדִיעַ, גַּם
אֲנֹכִי יַדְעֵתִי. וְאַחְשׁוּדָּ גַּם אֲנֹכִי, גַּם לְרַבּוֹת, אוֹתָךְ מַחְטוֹ לִי, מַחְטוֹ חֲסַר
אֶלְף כְּתִיב, מָאִי קָאמַר בְּגִין דְּחַטָּאָה לָאוּ בְּחִילָא קִיָּמָא.

אֶלְא הָכִי אוֹלִיפְנָא, בְּחוּבִיָּהוּן דְּעַמָּא דְּלִתְתָּא, אֲתַפְּגִים לְעֵילָא. בְּחוּבִי עַמָּא
דְּלִתְתָּא, אֲתַעֲבַר רְבִרְבָּא דְּלַהוּן דְּלְעֵילָא מְשׁוּלְטָנִיָּה. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב
וְאַחְשׁוּדָּ גַּם אֲנֹכִי אוֹתָךְ, דְּאָף עַל גַּב דְּלְעֵילָא מְנַאי תְּלִיָּא מְלִתָּא, גַּם אֲנֹכִי
לְרַבּוֹת לְגַרְמִיָּה, מַחְטוֹ לִי, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכְּחוּ גְבָאִי, כְּהַאי מַחְטוֹ דְּנַעֲיָץ
בְּבִשְׂרָא, דְּלָא תִּגְרוּם לִי אֵת בְּחוּבָךְ לְאַעֲבָרָא לִי מְשׁוּלְטָנִי, וְיִקּוּצוּן בִּי, דְּלָא
תִּקּוּץ לִי בְּמַחְטוֹךְ, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר (וַיִּקְרָא כ') וְאַקְצָ בָּם, כְּהִנֵּי קוּצִין דְּנַעֲיָצִין
בְּבִשְׂרָא. מָאִי מְשַׁמַּע. מְשַׁמַּע דְּבְחוּבִי בְּנִי אֲנָשָׁא, עַבְדִּין פְּגִימוֹ לְעֵילָא, מָאִי
אִיהוּ. כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר (יִשְׁעִיָּה ה') וּבְפִשְׁעֵכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם.

וְעַל דָּא קָרְבָּן אֲתַקְרִיב, מָאִי קָרְבָּן. הַאי דְּקָאמְרוּן דְּכְתִיב, וּבְפִשְׁעֵכֶם שְׁלַחַה
אִמְכֶם. דְּהָא חֲטָא גְרִים פְּרוּדָא בְּחוּבִיָּה. קָרְבָּן קָרִיב עֲלִמָּא עֲלָאָה בְּעֵלְמָא
תַּתָּאָה וְאַתְעֲבִיד כְּלָא חַד. אֲתוּ רְבִי אַבָּא וְרְבִי יְהוּדָה, וְאוּדוּ לִיָּה לְרְבִי
אַחָא.

פִּתַּח רְבִי יְהוּדָה (כ"ו) וְאָמַר, (תְּהִלִּים ק) עַבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה וְגו'. עַבְדוּ אֶת
יְיָ בְּשִׂמְחָה, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּכָל פּוּלְחָנָא דְּבַעֲי בְּרַ נֶשׁ לְמַפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, בְּעֵי בְּחֲדוּתָא, בְּרַעוּתָא דְּלָבָא, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכַּח פּוּלְחָנִיָּה בְּשִׁלְיָמוֹ. וְאִי

תימא פולחנא דקרבתא הכי הוא. לא אפשר, דהא ההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה, על פקודא דאורייתא, ותב לקמי דמאריה, במאן אנפין יקום קמיה, הא ודאי ברוח תבירא, ברוח עצוב, אן הוא שמחה, אן הוא רננה.

אלא תמן תנינן, ההוא בר נש דחטי קמי מאריה, ועבר על פקודוי, ואתי לקרבא קרבנא, ולתקנא גרמיה, ברוח תבירא, ברוח עצובא בעי לאשתכחא, ואי בכי שפיר מכלא. הא שמחה הא רננה לא אשתכח. אלא במאי אתתקן. בהנהו כהני ולינאי, דהא אינון אשלימו שמחה ורננה בגיניה. שמחה בכהנא אתקיי, בגין דהוא רחיקא מן דינא תדיר, וככהנא בעי לאשתכחא תדיר באנפין נהירין, חדאן נתיר מכל עמא. דהא כתרא דיליה גרים. רננה בלינאי, והכי הוא, דהא לינאי משתכחי על שיר לעלמין, דאוקמוהו. כמה

דף ח' ע"ב

ואלין קיימין (דף ח' ע"ב) עליה, וביה אשתלים פולחנא לקודשא בריך הוא. כהנא קאים עליה וכוון מילין, בחדוותא ברעותא, ליחדא שמא קדישא כדקא יאות. ולינאי בשיר. כדן כתיב דעו פי יי' הוא אלהים. דא הוא קרבן לקרבא רחמי בדינא, ומתבסס כלא.

השתא דלא אשתכח קרבנא, מאן דחטי קמי מאריה ותב לגביה, ודאי במרירו דנפשא, בעצבו, בבכיה, ברוח תבירא, היאך אוקים שמחה ורננה, הא לא אשתכחו גביה. אלא הכי אוקמוהו, דתושבתון דמאריה, וחדוותא דאורייתא, ורננה דאורייתא, דא הוא שמחה ורננה. והא תנינן ולא מתוד עצבות וכו', דלא יקום בר נש קמיה מאריה בעצבו והא לא יכיל ומאי תקנתיה.

אלא רזא דמלה, הא תנינן לעולם יכנס אדם שעור שני פתחים וכו', ויצלי צלותיה הדא הוא דכתיב, (משלי ח) לשמור מזוזות פתחי, שני פתחים סלקא דעתך, אלא אימא שיעור שני פתחים. כאן רמז למה שאמר דוד, (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם, אינון מעון ומכון, דאינון גו לגו, שירותא דדרגין: חסד, ופחד. ואינון פתחין דעלמא. על דא אצטריך בר נש דיתכון בצלותיה לקבל קדש קודשין, דאינון שמא קדישא, ויצלי צלותיה. והנהו אליו שיעור ב' פתחין, ב' פתחין.

ואית דמתני הכי, שמחה, דא כנסת ישראל. ושמחה הא אוקמוהו, כדכתיב, (ישעיה נה) כי בשמחה תצאו וגו'. וזמינן ישראל לנפקא מן גלותא, בהאי שמחה. ומאן איהי כנסת ישראל. ועל דא עבדו את יי' בשמחה, כמה דכתיב, (ויקרא טו) בזאת יבא אהרן אל הקדש, וכלא חד.

בְּאוֹ לִפְנֵי בְּרִנָּה, דָּא שְׁלִימוֹ דִּילָהּ. דְּשִׁמְחָה בְּלֵב, וּרְנָנָה בְּפִהּ. וְדָא הוּא שְׁלִימוֹ יְתִיר. וְשְׁלִימוֹ דְּהָאֵי שְׁמִחָה הָא אֲשֶׁתְּמוֹדְעָא, וְהָא יְדִיעָא. וְדָא הוּא תְּקוּנָא דְּבֵר נֶשׁ לְקַמִּיָּה מְאָרִיָּה. כְּדִין דְּעוּ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. וְכֹלָא בְּחַד מְלָה אֲתֵיָא, דְּבַעֵי לְבִתֵּר לִיחְדָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, וּלְקִשְׂרָא דָא בְּדָא לְמַהוּי כְּלָא חַד, וְדָא הוּא פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמְרוּ לִיה רַבִּי אַחָא וְרַבִּי אַבָּא, וְדָאֵי הָכִי הוּא. וְכַפָּא חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵיָתָא, וְיַדְעֵי אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קָמוּ וְאַזְלוּ אֲבִתְרִיָּה דְּרַבִּי אַבָּא, גִּי מִלִּין.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא (הַקְדָּמָה י"א) וְאָמַר, (תְּהִלִּים ה) וְאֲנִי בְּרוּב חֲסִדָּה אַבָּא בֵּיתָהּ, הָכִי אוּקְמוּהָ, דְּלָא לְבַעֵי לִיה לְבֵר נֶשׁ לְמִיעַל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא אֵי אִימְלֵךְ בְּקִדְמִיתָא, בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב. בְּגִין דְּאִינוּן תְּקִינוּ צְלוּתָא לְקַמִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, וְאֲנִי בְּרוּב חֲסִדָּה אַבָּא בֵּיתָהּ. אַבָּא בֵּיתָהּ: דָּא אַבְרָהָם. אֲשֶׁתְּחֹה אֶל הַיְכָל קְדִישָׁה: דָּא יִצְחָק. בְּיִרְאָתָהּ: דָּא יַעֲקֹב, (ס"א וְאֵי בְרוּב חֲסִדָּה דָא אַבְרָהָם. אַבָּא בֵּיתָהּ דָא יַעֲקֹב, אֲשֶׁתְּחֹה אֶל הַיְכָל קְדִישָׁה בִּירְאָתָהּ, דָּא יִצְחָק.) וּבַעֲא לְאַכְלָלָא לֹון בְּרִישָׁא, וְיַעוּל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, וְיַצְלִי צְלוּתִיָּה. כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר. (ויקרא א) אִם עוֹלָה קָרַבְנוּ מִן הַבְּקָר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי שְׁנָא מִן הַבְּקָר לְעוֹלָה, וּמִן הַצֹּאן לְעוֹלָה, וּמִן הָעוֹף לְעוֹלָה. אֵי כְּלָא חַד, בְּגִין מַה שְׁנָא דָּא מִן דָּא, דְּהָא מִן כְּלָא אֲתַעְבִּיד חַד מְלָה. אֶלָּא, מֵאֵן דְּאֲדַבֵּק יְדִיָּה לְדָא, מְקַרִּיב מִן הַבְּקָר. וְאֵי לֹא יְכִיל, מִן הַצֹּאן. וְאֵי לֹא יְכִיל מִן הָעוֹף. דְּהָא כְּתִיב, (ויקרא י"ד) וְאִם דָּל הוּא וְאֵין יָדוּ מִשְׁגָּת, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲטַרַח עָלֶיהָ דְּבֵר נֶשׁ יְתִיר, בְּמִלָּה דְּלָא יְכִיל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּמָה דְּהוּא חֲטָאָה הָכִי הוּא מְקַרִּיב. עֲתִירָא, דְּזַמְנִין דְּלַבִּיָּה גַס בִּיָּה, הוּא מְקַרִּיב תּוֹרָא. בְּגִין דְּלַבִּיָּה חֲשִׁיב יְתִיר לְמַחְסֵי קַמִּיָּה מְאָרִיָּה. בִּינוּנִי, מְקַרִּיב מִן הַצֹּאן, בְּגִין דְּרַעוּתִיָּה לֹא גַס בִּיָּה כָּל כְּדָא לְמַחְסֵי. מְסַכְּנָא דְּלַבִּיָּה לֹא גַס בִּיָּה, רַעוּתִיָּה נְמוּךְ מְכַלָּא, מְקַרִּיב מִהֵוּא קָלִיל מְכַלָּא. וְאֲשֶׁתְּמוֹדְעוּן קָרַבְנִיָּהוֹן לְכַלְהוֹן, כָּל חַד וְחַד בְּלַחוּדִיָּהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין דִּינָא כָּל חַד וְחַד בְּמִתְקַלָּא יְשָׁרָה.

דף ט' ע"א

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּהִי, אָמַר לִיה, הָא תְּנִינִן דְּעַל תְּלַת חוּבֵי עֲלָמָא רַעֲב בָּא לְעוֹלָם, וְכַלְהוֹ חוּבֵי לֹא מִשְׁתַּכְּחִי אֶלָּא בְּעִתִּירִי, בְּגִין דְּלַבִּיָּהוּ גַס בְּהוּ, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִי בְּמִסְכְּנִי, מַה דִּינָא (דף ט' ע"א) הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לְמִסְכְּנִי, וְקָאִים לְעִתִּירִי, דְּהָא מִהֲשַׁתָּא יוֹסִפּוֹן לְמַחְסֵי קַמִּיָּה. אָמַר לִיה יְאוּת שְׂאֵלְתָּ וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא וְאָמְרוּ, כִּד בַּעֲא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְּפָרְעָא מִן רְשִׁיעֵיָא וּלְאוּבָדָא לְהוּ מִן עֲלָמָא, כְּדִין יְהִיב לְהוּ שְׁלוֹם, וְאַשְׁלִים לְהוּ בְּכֹלָא.

אָבֵל תָּא חֲזִי, דְּכָל בְּנֵי עֵלְמָא לֹא מִשְׁתַּכְּחִין קָרִיבִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, כְּאַלִּין מֵאַנִּין דְּאִיהוּ אֲשַׁתְּמַשׁ בְּהוּ. וּמֵאַן אִינוּן. (תהלים נא) לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה. (ישעיה נ) וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל רוּחַ. אֲלִין אִינוּן מֵאַנִּי דְּמַלְכָּא. וְכַד אֲשַׁתְּכַח בְּצוּרַת בְּעֵלְמָא, וְכַפְנָא וְדִינָא אֲתַתְּקוּף עַל מִסְכְּנֵי, כְּדִין בְּכָאן וְגַעְאָן קָמִי מַלְכָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא קָרִיב לוֹן יִתִּיר מַכְלָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקָץ עֲנוּת עֲנִי. וְכְדִין קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא פְּקִיד עַל מַה אֲתִיָּא כְּפָנָא לְעֵלְמָא. וּוִי לְאַינוּן חֲזִיבִיָּא דְגֵרְמִי הַאי.

כְּדִין אֲתַעֵר מַלְכָּא לְאַשְׁגַּחָא בְּעֵלְמָא עַל קָלָא דְמִסְכְּנֵי, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבּוּן מִנִּיָּהּ, וּמַעוּלְבְּנִיָּהּ, כְּדִין כְּתִיב, (שמות כב) שְׂמוּעַ אֲשַׁמַּע צַעֲקוֹתוֹ. שְׂמוּעַ אֲשַׁמַּע תִּירֵי זְמִנִּי: חַד לְאַשְׁגַּחָא בְּקִלְיָהּ. וְחַד לְאַתְּפָרְעָא מִן אִינוּן דְגֵרְמִין לוֹן הַאי. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְשִׁמְעֵתִי כִּי חֲנוּן אָנִי וְחָרָה אַפִּי וְגוֹ'. וְעַל דָּא בְּשַׁעֲתָא דְכְּפָנָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, וּוִי לְאַינוּן עֲתִירֵי חֲזִיבִיָּא, בְּקִלְיָהּ דְמִסְכְּנֵי לְקָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא.

תָּא חֲזִי דְהַהוּא קָרְבָּנָא דְמִסְכְּנָא, קָלִיל (נ"א קהב) מַכְלָּא, בְּגִין דְלִבִּיהָ תִּבְרִי, וְאַף עַל גַּב דְחֻשִׁיב לְמַחֲטִי, אֲתַעֲבֵר מְנִיָּה. דְהַא דִּי לִיָּה בְּצַעֲרִיָּה, וְדִאִינְשֵׁי בִיתִיָּה. וְעַל דָּא כָּל קָרְבָּנָא וְקָרְבָּנָא, כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲוֹדוּי, אֲשַׁתְּמוּדְעוּן כְּלָהוּ לְגַבֵּי כְּהֵנָּא.

עוּבְדָא בְּהַהוּא עֲתִירָא, דְקָרִיב קָמִי כְּהֵנָּא תִרִין יוֹנִין, כְּדִין חֲמָא לִיָּה כְּהֵנָּא, אֲמַר לִיָּה, לָאוּ דִינְדָּהּ הוּא הַאי קָרְבָּנָא. אֲתָא לְבִיתִיָּה וְהוּא עֲצִיב. אֲמַר לִיָּה אַחוּי אֲמַאי אֲתָ עֲצִיב. אֲמַר לְהוּ, דְלָא קָרִיב לִי כְּהֵנָּא קָרְבָּנָא דִּילִי. אֲמַרוּ לִיָּה וּמַאי אִיהוּ. אֲמַר לְהוּ תִרִין יוֹנִין. אֲמַרוּ לִיָּה, וְהַא מִן מִסְכְּנָא אִיהוּ, וְלָאוּ דִינְדָּהּ. דְהַא כְּתִיב, וְאִם דָּל הוּא וְאִין יָדוּ מִשְׁגָּת וְגוֹ'. אֲלָא קָרִיב קָרְבָּנָהּ. אֲמַר לְהוּ מַאי אִיהוּ. אֲמַרוּ לִיָּה חַד תּוֹרָא.

אֲמַר לְהוּ, וּמַה כָּל כְּדִין חֲמִירָא מַחֲשָׁבָה דְחֲטָאָה. נְדַרְנָא, דְלָא אֲסַלֵּק עַל לְבָאִי מַחֲשָׁבָה דְחֲטָאָה. מִתְּמָן וְלְהֲלָאָה מָה עֵבֵד. כָּל יוֹמָא אֲשַׁתְּדַּל בְּסַחֲוֹרְתָא, וּבְלִילֵיָּה הָהּ נְאִים, כְּדִין אֲתַעֵר, הָהּ קָרִי לְאַחוּי, וְאוּלִיפוּ לִיָּה מִלִּי דְאוּרִיָּתָא, וְהָהּ לְעִי עַד דְסָלִיק יְמָמָא. וְאַשְׁתְּכַח דְאוּלִיף אוּרִיָּתָא, וְהָהּ קָאֲרִי לִיָּה יְהוּדָה אֲחֵרָא. יוֹמָא חַד אִיעֲרַע בֵּיהּ רַבִּי יִיסָא סָבָא, וְהָהּ פְּרִישׁ נְכֻסוּי, פְּלָגוּ לְמִסְכְּנֵי וּפְלָגוּ לְסַחֲוֹרְתָא עַל יְמָא, בְּאַינוּן גְּבָרִין פְּרִישֵׁי יְמִין. וְהָהּ יִתִּיב וְלְעִי בְּאוּרִיָּתָא.

פְּתַח וְאַמַר, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקְּנִי. מֵאַן הוּא קְנִי. אֲלִין בְּנֵי יִתְרוֹ חֲמוּי דְמִשָּׁה, דְעֵבְדוּ קָנָא בְּמִדְבָּרָא, כְּהַאי דְרוּר, כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (תהלים פד) וְדָרוּר קוֹן לָהּ. בְּגִין לְמַלְעִי בְּאוּרִיָּתָא. דְאוּרִיָּתָא לֹא בְעֵינָא תִפְנוּקִין, וְלָא סַחֲוֹרְתָא, אֲלָא לְאַעֲמֵלָא בֵּיהּ יְמָמָא וְלִילִי. בְּגִין כְּדִין נְטָלוּ לְמִדְבָּרָא, מְעַנּוּגָא דִירִיחוּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קְנִי חוֹתוּן מִשָּׁה עַל מַעִיר הַתְּמָרִים וְגוֹ'.

וְאַתָּה עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאַהֲנִי לְמוֹשֶׁה בְּבֵיתֶיךָ. וּמוֹשֶׁה כָּלְלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל הָוָה. וְתוּ, בְּגִין דְּאוֹלִיף פְּרַשְׁתָּא חֲדָא יַתִּיר בְּאוֹרֵייתָא, וּבְדָא עֲבִיד חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

אַמַּאי קָא אַתָּא הֵכָא מְלָה דָּא בְּמַלְחַמְתָּא דְעַמְלִק. אֶלָּא אָמַר שְׂאוּל, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, מִכָּל שְׂאָר אוֹמִין דְּעַלְמָא לָא הָוָה מֵאן דְּאִזְדְּוּג לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְקַטְרָגָא לְהוּ, אֶלָּא עַמְלִק, וְהוּא עֲבִיד בֵּישׁ לְיִשְׂרָאֵל וְאַגַּח קַרְבָּא בְּהוּ, וְאַנְתָּ אֶקְדַּמְתָּ לְהוּ שְׁלָם, וְעַבְדַּת חֶסֶד עִם כְּלָהוּ, וּבְגִינִי כַּד לִית אַנְתָּ כַּדַּאי לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ.

דף ט' ע"ב

ולא עוד, אלא מה כתיב ביה בְּיַתְרוֹ, (שמות יח) וַיִּקַּח יַתְרוֹ חוֹתֵן מוֹשֶׁה עֹזְלָה וּזְבָחִים לְאֱלֹהִים, דְּהוּא אֶקְרִיב קַרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתָּא לְאַתְגִּיירָא. מַאי קָא מֵיירִי. דְּקַרְבְּנִיה (דף ט' ע"ב) חָשִׁיב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אֶקְרִיב קַרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתִיב, (שמות יב) וַיִּבְאֵ אַהֲרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חוֹתֵן מוֹשֶׁה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. לְפָנֵי הָאֱלֹהִים דִּיִּיקָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְכָל מֵאן דְּאֶקְרִיב קַרְבָּנָא בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדְּמוֹן לְקַבְלִיה.

תא חזי, קרבנא דמספנא חשיב קמי קודשא בריך הוא, דהא הוא קריב תרי קרבניו לקמיה. חד חלביה ודמיה. וחד ההוא דקריב. דהא לית ליה למיכל, והוא אייתי קרבנא. קרבנא דעני קליל מפלא תרין תורין, או תרין בני יונה, ואי לאו, זעיר קמחא, ומתכפר ביה וההוא שעטא מכריזין ואמרי, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני. כל כד למה. בגין דקרנא דעני עדין מפלא. דהא הוא גרים לי למיהוי בעדביה דקודשא בריך הוא, הוא גרים לי למיהוי בחולקא דאורייתא. בגין כד פליגנא כל נכסי (ס"א פליגנא נכסי, פלגא) דהא אינון גרמו לי כולי האי.

כמה דמספנא ארתח חלביה ודמיה, כד ההוא קמחא מרתחין ליה במשח רבות. והכי אוליפנא, דאפילו כל בר נש מקרב האי מנחה על המחבת ומנחת מרחשת. בגין, דכמה דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר הרע, וכל שייפוי רתחי באשא, כד קרבנא דא, כהאי גוונא ממש. ועקרא דקרנא כגוונא דחטאה, ולקרנא קמי קודשא בריך הוא, רעותא דלביה, ורוחיה ונפשיה, דהאי חביבא מן פלא קמיה.

זכאה חולקיהו דצדיקיא, דאינון מקרבין בכל יומא ויומא האי קרבנא לקמי קודשא בריך הוא. ומאי איהו, גרמיהו ונפשיהו דמקרבין קמיה. ואנא בעינא לקרבא האי קרבנא (ממש), ודא בעי קודשא בריך הוא מבר נש בהאי עלמא. ועם כל דא קרבנא דכלא (ס"א ממש) עדין, בגין דיתברכו עלמין כלהו.

תו פתח ואמר, (תהלים קלה) ברוך יי מציון שוכן ירושלים הללויה. וכי מציון הוא ברוך, והא מנהרא עמיקא עלאה איהו ברוך. אלא ברוך יי, כד נהיר סיהרא מנהירו דשמשא, ומתקרבי דא בדה, ולא אעדיאו נהורא דא מן דא. ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא, כמה דאיהו אקרי יהויה, כד היא נקראת יהויה. כמה דאת אמר, (בראשית יט) ויי המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים. ולא דא בלחודוהי, אלא אפילו חד שליחא, לזמנין (ממש) אתקרי בשמא דמלכא.

דבר אחר ברוך יי מציון. מאן אתר אשתמודע דקודשא בריה הוא, הוא ברוך. הדר ואמר מציון, מאתר דציון אשתמודע דהוא ברוך. מאי טעמא. בגין דכתיב, (תהלים קלג) כי שם צנה יי את הברכה וגו'. אמר ליה רבי יוסא זכאה חולק דזכית לכולי האי. זכאין אינון דמשתדלין באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא, כאלו אחיד בקודשא בריה הוא, הדה הוא דכתיב, (דברים ז) ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום.

אם זבח שלמים קרבנו. רבי יהודה פתח, (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. תא חזי, בשעתא דברא קודשא בריה הוא עלמא, ברא זי רקיעים לעילא, ברא זי ארצות לתתא, זי ימים, זי נהרות, זי יומין, זי שבעות, זי שנים. זי פעמים. זי אלפי שנין דהוי עלמא, קודשא בריה הוא בשביעאה דכלא.

זי שחקים (סייא רקיעין) לעילא, ובכל חד וחד ככבים ומזלות, ושמשין דמשמשין בכל רקיעא ורקיעא. ובכלהו מאלין, רתיכין אלין על אלין, לקבלא עליהו עול מלכותא דמאריהון. ובכלהו רקיעין אית רתיכין ושמשין, משנין דא מן דא, אלין על אלין, מנהון בוי גדפין, ומנהון בד' גדפין. מנהון בד' פנים. ומנהון בתרין פנים, ומנהון בחד. מנהון אשא דלהיט. מנהון מיא. מנהון רוחא. הדה הוא דכתיב, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט.

דף יי ע"א

וכלהו רקיעין, אלין על אלין כגלדי בצלים, אלין לתתא, ואלין לעילא. וכל רקיעא ורקיעא, אזלא ורעשא מאימתא דמאריהון. על פומיה נטלין, ועל פומיה קיימין. ועילא מכלהו קודשא בריה הוא, דנטיל כלא בחיליה ותוקפיה. כגוונא דא שבעה ארצות לתתא, וכלהו בישובא בר (דף יי ע"א) דאלין עלאין ואלין תתאין. וארץ ישראל עלאה מכלא, וירושלים עלאה מכל ישובא.

וחברנא יתבי דרומא, חמו בספרי קדמאי, ובספרא דאדם, דהכי מחלק כל אינון ארצות, דכלהו משתכחי לתתא, כגוונא דאינון רקיעין דלעילא. אלין על אלין, ואלין על אלין ובין כל ארעא וארעא, רקיע דמפרש בין דא לדא. ועל דא כלהו ארצות פרישו בשמהן. ובינייהו גו עדן וגיהנם. ואית

בְּיַיְהוּהוּ בְּרִיּוֹן מְשַׁנֵּיין, אֵלִין מִן אֵלִין, כְּגוֹנוֹא דְלַעֲיִלָא. מְנַהוֹן בְּתַרְיוֹן אַנְפִּין,
וּמְנַהוֹן בְּד', וּמְנַהוֹן בְּא'. וְחִיזוּ דְאֵלִין לָאוּ כְּאֵלִין.

וְאִי תִימָא, הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מְאָדָם נִפְקוּ, (לאו הכי דלא) וְכִי נְחִית אָדָם
הֲרֵאשׁוֹן לְכַלְהוֹ אַרְצוֹת, וְאוֹלִיד בְּנִין, וְכַמָּה נְשִׁין הוּוּ לִיה. אֵלָא, אָדָם לָא
אֲשַׁתְּכַח אֵלָא בְּהַאי עֲלָמָא עֲלָאָה מְכַלְהוֹ, דְאֶקְרִי תַבַּל, כְּדִאֲמַרְיָן דְכְּתִיב
(משלי ח) (ס"א משחקת בתבל ארצו) וַיֵּצֵא לְתַבַּל אַרְצוֹ. וְהַאי תַבַּל אֲחִידָא בְּרִקִיעַ
דְלַעֲיִלָא, וְאֲתֵאֲחִידָא בְּשָׁמָא עֲלָאָה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט) וְהוּא
יִשְׁפּוֹט תַבַּל בְּצַדֵּק. בְּצַדֵּק וְדַאי. בְּגִין כִּדְּ בְּנוֹי דְאָדָם, אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהַאי אַרְעָא
עֲלָאָה דְאֶקְרִי תַבַּל. וְאִינוּן עֲלָאִין עַל כֻּלָּא, כְּגוֹנוֹא דְלַעֲיִלָא.

מֵאִי טַעְמָא. כְּמָה דְלַעֲיִלָא לְכַלְהוֹ רְקִיעִים, אֵית רְקִיעַ עֲלָאָה, מְכַלְהוֹ,
וְלַעֲיִלָא אֲשַׁתְּכַח כְּסָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, כְּמָה דְאֵתְ אֲמַר (יחזקאל א)
כְּמֵרָאָה אָבֹן סְפִיר דְמוֹת כְּסָא וְעַל דְמוֹת הַכְּסָא דְמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם עֲלִין
מְלַמְעָלָה. אוּף הָכָא בְּהַאי תַבַּל, אֲשַׁתְּכַח מְלַכָּא דְכֻלָּא, וּמֵאֵן אִיהוּ אָדָם.
מָה דְלָא אֲשַׁתְּכַח בְּכַלְהוֹ תַתְּאִין.

וְאִינוּן תַתְּאִין מֵאֵן אֲתוּ. אֵלָא מְקַסְטוֹרָא (נ"א מקטורא) דְאַרְעָא, וְסִיּוּעָא
דְרִקִיעָא דְלַעֲיִלָא, נִפְקִין בְּרִיּוֹן מְשַׁנֵּיין אֵלִין מִן אֵלִין, מְנַהוֹן בְּלְבוּשִׁין,
מְנַהוֹן בְּקִלְיָין, כְּאֵלִין תּוֹלְעִין דְמִשְׁתַּכְּחִי בְּאַרְעָא, מְנַהוֹן בְּקִלְיָין סוּמְקִין,
אוּכְמִין חוֹרִין, וּמְנַהוֹן מְכַל גּוֹנוֹן. כִּדְ כָּל בְּרִיּוֹן כְּגוֹנוֹא דָא. וְלָא אֲשַׁתְּכַחוּ
בְּקִיּוּמָא בְּרַ עֶשֶׂר שָׁנִין. (או יתיר ס"א מעט או פחות מעט)

וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, פְּרִישׁ יַתִּיר, דְהָא כָּל יִשׁוּבָא מְתַגְלַגְלָא בְּעַגּוּלָא
כְּכַדּוֹר, אֵלִין לְתַתָּא, וְאֵלִין לַעֲיִלָא, וְכָל אִינוּן בְּרִיּוֹן מְשַׁנֵּיין בְּחַזּוּוּיָהוּ
מְשַׁנוּיָא דְאִוּרָא. כְּפּוּם כָּל אֲתַר וְאֲתַר, וְקִיּוּמִין בְּקִיּוּמִיָּהוּ כְּשֶׁאֵר בְּנֵי
נֶשָׂא.

וְעַל דָּא אֵית אֲתַר בְּיִשׁוּבָא, כִּד נְהִיר לְאֵלִין, חֲשִׁיד לְאֵלִין, לְאֵלִין יִמְמָא,
וְלְאֵלִין לִילָא. וְאֵית אֲתַר דְכּוּלִּיָּה יִמְמָא, וְלָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה לִילָא, בְּרַ
בְּשַׁעְתָּא חֲדָא זְעִירָא. וְהַאי דְאֲמַר בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, וּבְסַפְרָא דְאָדָם הֲרֵאשׁוֹן
הָכִי הוּא. דְהָכִי כְּתִיב, (תהלים קלט) אוֹדֵד עַל כִּי נוֹרְאוֹת נִפְלִיּוֹתֵי נִפְלְאִים
מַעֲשֵׂיךָ. וְכְתִיב, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה'! וְעַל דָּא, כֻּלָּא שְׁפִיר. וְרָזָא דָּא
אֲתַמְסַר לְמֵאֲרִיָּהוֹן דְחַכְמָתָא, וְלָא לְמַפְלְגֵי תַחוּמִין, בְּגִין דְאִיהוּ רָזָא
עַמִּיקָא דְאוּרִיָּתָא.

כְּגוֹנוֹא דָּא אֵית בְּיִמָּא. דְאֵית בֵּיה כְּמָה בְּרִיּוֹן מְשַׁנֵּיין דָּא מִן דָּא. הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחָב יַדַּים שָׁם רָמַשׁ וְאִין מְסַפֵּר חֵיּוֹת
קְטָנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְלִכוּן לוֹיְתָן וְגו'. וְכֻלָּא תַלְיָא דָּא בְּדָא
(ומתקשרא דא בדא), וְכֻלָּא כְּגוֹנוֹא דְלַעֲיִלָא. וּבְכַלְהוֹ עֲלָמִין לָא שְׁלֵטָא בְּכֻלָּא בְּרַ
אָדָם, וְקוֹדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עֲלִיה.

רבי נהוראי סבא פריש לימא רבא, ואתרגיש ימא, ואתאבידו כל אינון דהוו בארבא, ואתרחיש ליה ניסא, ונחת בשבילין ידיעו בלבא דימא, ונפק תחות ימא לישובא חדא, וחמא מאינון ברין, כלהו זעירין. והוו מצלי צלותא, ולא ידע מאי קא אמרי. אתרחיש ליה ניסא, וסליק. אמר, זכאין אינון צדיקיא, דמשתדלי באורייתא, וידעין סתימין דרזי עלאי. ווי לאינון דאפליגו על מליהון ולא מהימני.

דף י' ע"ב

מההוא יומא, פד הנה אתי לבי רב, ואמרי מלתא דאורייתא, הנה בכי. אמרי ליה, אמאי קא בכית. אמר לון, בגין דעברנא על מהימנותא דמלי דרבנן, ומסתפינא מדינא דההוא עלמא. (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים. רבי יהודה אמר, אלמלא ההוא רקיעא דאפריש בין מיין עלאי לתתאי, הנה פליגו בעלמא מנייהו. אבל (דף י' ע"ב) האי רקיע, עביד שלמא בינייהו, ועלמא לא מתקיימא אלא על שלום. תא חזי, קודשא בריך הוא אקרי שלום, הוא שלום. ושמיה שלום, ואתקשר כלא בשלום. רבי אבא אמר, חמינא דהאי שמא קדישא עלאה כלא הוא שלום, וכלא חד. וארחו מתפרשאן להאי סטרא, ולהאי סטרא. (ס"א כאן חסר התחלת המאמר)

יו"ד דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין, בגין דא, האי י', קוצא חד לעילא, וקוצא חד לתתא, וחד באמצעיתא. בגין דתלת קשרין אשתלשלו (נ"א אתקשרו) בה חד קוצא לעילא, כתרא עלאה, דהוא עלאה מכל עלאין, רישא דכל רישין, והוא קאים על כלא.

חד קוצא באמצעיתא, דהוא רישא אחרא. בגין דתלת רישין הוו, וכל חד וחד רישא בלחודוי. ועל דא קוצא דאמצעיתא, דא הוא רישא אחרא, דנפיק מקוצא דלעילא, והוא רישא לכל שאר רישין, לאתבנהא שמא קדישא, והאי רישא סתימא דכלא.

רישא אחרא תתאה, הוא רישא לאשקאה לגנתא, והוא מבוע דמיין, דכל נטיעו אשתקין מניה. ודא הוא י' בתלת קשרין. ועל דא שלשלת אקרי. כהאי שלשלת, דאתקשר דא בדא, וכלא חד.

תאנא בספרא דחנוך, בשעתא דאחזיאו ליה חכמתא דרזין עלאין, וחמא אילנא דגנתא דעדו, אחזיו ליה חכמתא, ברזא עלאה. וחמא, דכלהו עלמין הוו מתקשרן דא בדא, שאיל לון, על מה קיימין. אמרו ליה, על י קיימי כלהו. מניה אתבניאו ואשתלשלו (נ"א אתבריו ואשתכללו). דכתוב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית. וחמא, דכלהו מזדעזעו מדחילו דמאריהון, ועל שמיה אתקרון כלהו.

ובספרא דשלמה מלכא אמר, מטון די בקטפורה דתלתא, דכלילן בקיטפא דגופיה. חד דחילו (ס"א שלימו) דכלא. חד סתים שבילין. חד נהר עמיקא.

לבתר פריט באתון, (דאלפא) ביתא בשכלוליה יו"ד ה"א. בנינא דכלא. (חד סתים שבילין. וחד נהר עמיקא לכל) שלימו דשמא קדישא יי רישא דכלא, אב לכלא. וי בן דאוליד ונפיק מניה. ומניה אשתכח ד', בת. מטרוניתא דכל דינין (ס"א דיינין) בידהא אשתכחו טמירא בכלהו עלמין, (ס"א עלאין נפקין, ועלאין ותתאין) דעלאין נפקין, ועלאין ותתאין מנה אתזנו. הא יו"ד שלימו דכלא, ושמא קדישא אשתכלל ביה, ואשתכח סתים בגויה.

לבתר יו"ד אפיק כלא, ושלשל כלא בקשורה חדא, דא בדא. והא אוקמיה בוצינא קדישא, יי אפיק ההוא נהר, דכתיב ביה (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. (ד"א ל"ג כגוונא) דא ה', רזא דבינה, והיא אימא עלאה.

וההוא נהר, אפיק תרין בנין, כמה דאתמר. ומנה אתזנו. לבתר נפקין תרין בנין, וברתא אתזנת מבן, דא וי, הא בן האי מלכא דשלמא כלא דיליה, רזא דת"ת. ולבתר אשתכח ה', דאתזנת מן וי. והא אוקמיה. (ס"א לבתר נפקין תרין ברא וברתא ו"ה האי ברא מלכא דשלמא כלא דיליה. והאי ה' ברתא אתזנת מן וי והא אוקמוה) אשתכח, דיי עקרא ושרשא ושלמו דכלא. הדא הוא דכתיב, (משלי כד) בחכמה יבנה בית.

תנו, יי שמות אשתכללו ונפקו מהאי יו"ד. יי דהיא עשירה דאתון. וכלהו אעיל לון לההוא נהר קדישא, פד אתעברא. ועשרה שמון פלהו סתימין בחד. וכלהו סתימין ביי. יי כליל לון. יי אפיק לון. הוא אב לכלא. אב לאבהן.

מניה (ס"א וביה יתבין) (ביה עשר תבין) נפקו ו"ד. רמז לעשרה בחשבון. אתון יו"ד כליל לון ו"ד, (ס"א יו"ד) שלימו דכלא. ו"ד: דכר ונוקבא. דו קרינן לון, תרין. ועל דא אדם דו פרצופין אתברי, ואינון פרצופין דכר ונוקבא הו, כגוונא דלעילא. ו"ד מעילא לתתא. ד"ו מתתא לעילא. וכלא חד מלה. י"ג מכילן תללין ביה, ועל דא יו"ד כליל ו"ד כמה דאתמר, והא אוקמוה.

ותא חזי, יי שמון אינון, לקבל יי אתון. ובספרא דרב המנונא סבא תמניא אינון, ותרין דרגין, לקבל תרין רקיעין. ומשתניין שמון, עשרה, ותשעה, ותמניא, ושביעאה.

קדמאה י"ה, בגין דיי כליל ה'. והי נפקא מן יי. בגין כד חכמה י"ה אקרי.

דף י"א ע"א

תַּנְיִינָא יְהוּה (נ"א י"ו) דְּאֶקְרִי אֱלֹהִים. בְּגִין דְּהוּא נְהַר רַחֲמֵי, וּבְגִין דְּדִינִין מִתְעָרִי מִנִּיה, (ס"א ל"ג) (אלהים ונפקו) אֲתָנוּן דְּרַחֲמֵי כְּתִיב, וְנִקּוּד אֱלֹהִים. וְלֹא אֱלֹהִים דִּינָא. (דף י"א ע"א)

תְּלִיתָא, אַל. וְהוּא גְדוּלָה, וְהוּא אֶקְרִי הָאֵל הַגְּדוֹל.

רְבִיעָא, אֱלֹהִים. דְּדִינִין בֵּיה אֲתַעְרוּן, וְהוּא דִּינָא תְּקִיפָא.

חֲמִישָׁא, יְהוּיָה. כְּלָל דְּכָל שְׁלִימוֹ דְּמַהִימְנוּתָא, וְדָא הוּא רַחֲמֵי בְּשְׁלִימוֹ וְדָא הוּא תְּפָאֶרֶת. שְׁתִּיתָא וּשְׁבִיעָא, צְבָאוֹת אֶקְרוּן.

תְּמִינָא, אִיל חַי. כְּמָה דְּאֶתְ אֶמֶר (תהלים קלג) כִּי שָׁם צָוָה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים וְגו'. וְדָא צְדִיק, דְּכָל חַיִּים נִפְקִין מִתְּמִן, וְאֶקְרִי יְהוּיָה. כְּמָה דְּאֶתְ אֶמֶר (תהלים יא) יְיָ צְדִיק יִבְחֶן. וְדָא הִיא ו' זַעֲרָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא. בְּגִין כְּדִן וְיִין תְּרִין.

תְּשִׁיעָא, אֲדַנְיָי. וְדָא מְלָכוֹת קְדִישָׁא, דְּדִינִין נִפְקִין מִתְּמִן לְעֶלְמָא. וְדָא הוּא כְּתָרָא בְּתָרָא, דְּכֻלְהוּ שְׂמֶהָן. וְשֵׁם אֶהְיָה, כְּלָל וּסְתִימָא דְּקְדִמִיתָא. וְדָא הוּא כְּתָרָא עֲלָא, רִישָׁא דְּכָל רִישֵׁין, שְׁמִיה סְתִים וְלֹא אֲתַגְלִיָּא, וְאֲתַמֶּר. וּבְסִפְרָא דְּאֶגְדָּתָא, עֶשֶׂר שְׂמֶהָן כְּתִיבֵן בְּגוֹנָא אֲחֶרָא וְאֶנָּא לֹא תַנְיָנָא הַכִּי.

רְבִי אַבְרָם פְּתַח, (שיר השירים ד) עוֹרֵי צַפּוֹן וּבָאִי תִימֵן הַפִּיחֵי גְנִי יִזְלוּ בְּשָׁמִי וְבָא דוֹדֵי לְגִנּוּ וַיֹּאכֵל פְּרִי מִגְּדֵי. עוֹרֵי צַפּוֹן, אֵלִין עוֹלוֹת דְּנִשְׁחָטוֹת בְּצַפּוֹן, בְּגִין דְּאִינוּן מַחְשָׁבוֹת בְּצַפּוֹנֵי לְבָא, וּבְאַתְרֵי דְּדִינָא. בְּגִין דְּמַחְשָׁבָה אֲשֶׁתְּכַח בְּלִילָא, בְּזַמְנָא דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח. רוּחַ צַפּוֹן מְנַשְׁבָּא בְּפִלּוּגְתָא דְּלִילָא, כְּדִן מִתְעָרִי אֲנָשִׁי, וְכַנּוֹר דְּדוֹד מְנַגֵּן מֵאֲלִיו, וּמַחְשָׁבְתָן דְּבְנֵי נָשָׁא מִתְעָרִי.

וּבָאִי תִימֵן, אֵלִין שְׁלָמִים דְּנִשְׁחָטִין בְּדְרוֹם, בְּגִין דְּאִינוּן שְׁלָמָא דְּכָלָא, שְׁלָמָא דְּעֲלָאִי וּדְתַתָּאִי. וְאֵלִין שְׁלִימוֹ (נ"א ע"א) דְּסִטְרֵי עֲלָמָא. שְׁלִימוֹ דְּכָלָא מִסִּטְרָא דְּמַהִימְנוּתָא. וּשְׁלָמִים: בְּגִין דְּאִינוּן שְׁלָמָא דְּכָלָא. בְּעֲלִים אֲכֻלִין מְנִיָּהוּ, וּמִתְהַנְיִין מְנִיָּהוּ. דְּהָא שְׁלָמָא הוּא לִיה, וְלְכָל עֲלָמָא, בְּדִרְגָא חֲדָא. חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת נֶאֱכֻלִין לְכַהֲנֵי, בְּגִין דְּאִינוּן זְמִינִין לְכַפְּרָא עֲלֵיהוּ, וְלֹא עֲבָרָא חוּבֵיָּהוּ. וּמִכָּל קַרְבְּנֵי לֹא חֲבִיבִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא כְּמוֹ שְׁלָמִים, בְּגִין דְּאֲשֶׁתְּכַח שְׁלָמָא בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי.

וְעִילָא מְכַלְהוּ קְטָרֶת, דְּאִיהוּ שְׁלִים מְכַלָּא, וְלֹא אֲתִיָּא לֹא עַל חֲטָא, וְלֹא עַל אֲשָׁם, וְלֹא עַל עוֹן, אֶלָּא עַל שְׂמֻחָה. כְּמָה דְּאֶתְ אֶמֶר (משלי כז) שְׂמֵן וּקְטָרֶת יִשְׂמַח לֵב, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא, קְטָרֶת לֹא מִתְקַרֵּב אֶלָּא בְּזַמְנָא דְּשְׂמֵן מִתְקַרֵּב, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות ט) וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן קְטָרֶת סָמִים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא בְּהִטִּיבוֹ אֶת הַנְּרוֹת יִקְטִירֶנָּה. וּכְתִיב, (שמות ט) וּבַהֲעֲלוֹת אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין הָעֲרֵבִים יִקְטִירֶנָּה. בְּגִין דְּאֲשֶׁתְּכַחוּ שְׂמֵן וּקְטָרֶת כְּחֲדָא. תָּא חֲזִי, שְׁלָמִים בְּכָלָא הוּא שְׁלָמָא. וּקְטָטָה וּקְטָרוּגָא לֹא אֲתַעֵר בְּעֲלָמָא, אֲבָל קְטָרֶת, קְשִׁיר קְשִׁירוֹ דְּמַהִימְנוּתָא.

רבי אלעזר אמר, בלהו עשרה שמהו כתיבי, ואנו תנינו. קדמאה, (סי' ע"א) אהיה, דא סתימא עלאה, כמאן דאמר אנא מאן דאנא, ולא אתיידע מאן הוא. לבתר אשר אהיה, אנא דזמין לאתגליא, באינון כתרין (אחרנין), דהא בקדמיתא סתים, ולבתר שרי לאתגליא, עד דמטי לגלויא דשמא (סי' א דשלימו) קדישא.

וכד כתיב במשה, אהיה בקדמיתא, סתימו דכלא, אנא הוא מאן דאנא. לבתר אשר אהיה, אנא זמין לאתגליא. לבתר אהיה בתראה, ודא פד אימא מתעברא, ועדיין הוא סתים. אימתי אתגליא. בזמנא דכתיב, (שמות ג) לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יי אלהי אבותיכם וגו', דא שלימו דכלא, והכא הוא גלויא וקשורא דשמא קדישא.

בגין כד, קדמאה דכלא, אהיה. תנינא, יה. בגין דחכמה אפיק ה', וסתים ביה, ולא אתפרשא לעלמין מניה. והא אוקמוה דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן כהאי גוונא. ה.

דף יא ע"ב

והכי אוליפנא מאבא, יי כמה דאתמר. לבתר י"ה, דלא מתפרשו לעלמין, יי אפיק ה', כהאי גוונא ה הרי יי. וההוא נהר דנפיק מניה. ואתמשך מניה ולתתא, תרין בנין דנפקין מניה. מסטרא דאבא יי, נפיק בן, דהא אחיד ביה ביי, ואחיד בההוא נהר. ומסטרא דאימא נפקת בת, דאיהו (שמות ר"י ע"א) נהר תתאה, והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מניה, (דף יא ע"ב) והוא וי, ודא גרית לאבא ולאימא, ואתקשר ביה מהימנותא דכלא. ומניה אתזנת ברתא, מההוא ירותא דאיהו גרית.

ועל דא בעי למכתב שמא קדישא, יי בקדמיתא, קוצא חד לעילא, וקוצא חד באמצעיתא, וקוצא חד לתתא, והא אתמר. לבתר יה, דלא מתפרשו דא מן דא לעלמין, כגוונא דא ה. בגין דישתכחו תרווייהו בשלימו דכלא, אב ואם בן ובת. כגוונא דא י"ה (סי' ו"ה). הרי לך כל שלימו דמהימנותא.

לבתר אתפשט מהימנותא, ונפקין תרין בנין מכללא חד, בארחייהו. בן נפיק מתרווייהו, והוא וי דשמא קדישא. בת נפקת מסטרא דאימא, והיא ה' בתראה דשמא קדישא. ולא אשתלימת אלא עם וי, בגין דמניה אתזנת, ועל דא בעי למכתב וי, ולבתר ה', כגוונא דא ה, הרי וי וההוא אתפשטותא דנפיק מניה, כגוונא דההוא נהר דנפיק מן יי, בגין דמניה אתזנת. וי הרי בן דנפיק מניה לתתא.

והא מליו אליו אוקים לון אבא, והא אתמרו. ואנא פד מטינא למליו אליו, אימא לון, בגין דפקדונא דאבא הכי. והכי בעי בר נש לאזדהרא בשמא קדישא, דיקתוב שמא קדישא כגוונא דא, ודא איהו פדקא חזי.

וְאִי לֹאוּ, לֹא אֶקְרִי שְׁמָא קְדִישָׁא וְאֶקְרִי פְּגִים. וּמֵאֵן דְּפָגִים שְׁמָא קְדִישָׁא,
טב ליה דְּלֹא אֶתְבָּרִי.

תְּלִיתָא, יְהוֹיָה דְּאֶקְרִי אֱלֹהִים כְּמָה דְּאֶתְמַר, רַחֲמֵי, וְנִפְיָק מִנִּיהּ דִּינָא.
וְדָא הוּא הֵהוּא נְהָר, דְּנִגִיד וְנִפְיָק מִעֵדוֹן.

רְבִיעָא, אֵל גְּדוֹל. וְהָא אֶתְמַר, וְדָא גְּדוֹלָה.

חֲמִשָּׁא, אֱלֹהִים. וּבְכָל אֶתְרָה הוּא גְבוּרָה.

שְׁתִּיתָא, יְהוֹיָה, רַחֲמֵי, שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא. עֶקְרָא דְּכֻלָּא. קְשָׁרָא דִּי
מְהִימְנוּתָא. אַחִיד לְכָל סְטָרִין. וְדָא תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.

שְׁבִיעָא וְתְּמִינָא צְבָאוֹת. וְעַל דָּא, יְהוֹיָה קָרִיב בְּכֻלָּא. אַחִיד בְּכָל סְטָרִין,
לְזִמְנִין יְיָ אֱלֹהִים, דְּהָא קָרִיבִין אֵינוֹן תְּפָאֶרֶת לְגַבֵּי גְבוּרָה. לְזִמְנִין יְיָ
צְבָאוֹת, דְּהָא קָרִיבִין אֵינוֹן תְּפָאֶרֶת לְגַבֵּי נֶצַח וְהוּד, דְּאֶקְרוּן צְבָאוֹת. וְהָא
אֶתְמַר דְּאֶשְׁתַּמוּדְעוּן מְלִי נְבִיאֵי מְהִימְנֵי מְפּוֹמִיָּהּ. כִּד אֶמְרִי, כֹּה אָמַר יְיָ
אֱלֹהִים. וְכִד אֶמְרִי, כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת. וְהוּוּ יַדְעִין מֵאֵן אֶתְרָה אֶתְיִין מְלִין.

תְּשִׁיעָא (נִיָּא אִיִּל) שְׁדִי. דְּאֶמַר לְעֻלְמָא דִּי, דְּהָא דִּי סְפוּקָא הוּא. וְסְפוּקָא
לֹא אֶתִי לְעֻלְמָא, אֶלָּא מִן צְדִיק, דְּאִיהוּ יְסוּד עוֹלָם, דְּאֶמַר לְעוֹלָם דִּי.

עֲשִׂירָא, אֶדְנִי. דְּהָא דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וְדָאִי. וְהָא לְאַגְחָא קָרְבִין
דְּמַלְכָא בְּעֻלְמָא. וְדָא גְבוּרָה תְּתָא, וְדָא אִיהוּ צְדִיק.

וְאֵלִין אֵינוֹן עֲשֶׂרָה שְׁמֵהוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֶקְרִי בְּהוּ, מִתְקַשְׁרוּן דָּא
בְּדָא, בְּיַחְוָדָא שְׁלִים. וְאֵלִין אֵינוֹן כְּתָרִין קְדִישִׁין דְּמַלְכָא, דְּהוּא אֶשְׁתַּמוּדְע
בְּהוּ, וְאֵינוֹן שְׁמִיָּה, וְהוּא אֵינוֹן. וְכִד מִתְקַשְׁרוּן כְּלָהוּ כְּתָדָא, עַל רִיחָא
דְּקְטָרֶת, כְּדִין אֶקְרִי קְטָרֶת, קְשׁוּרָא דְּמִתְקַשְׁרוּן כְּתָדָא. וְכָאָה חוּלְקִיהוֹן
דְּצְדִיקֵיָּא, דְּיַדְעִין אֶתְרָחִין דְּאֶוּרִיָּתָא, וְיַדְעִין לְאֶשְׁתַּמוּדְעָא בִּיקְרָא
דְּמֶאֶרִיהוֹן, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי. (ויקרא א) וְאִם זָבַח
שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, כְּתִיב (במדבר ז) עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה הַכֹּף בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ. עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה לְמֵאֵי קָא אֶתְיָא. אֶלָּא, עֲשֶׂרָה לְמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית.
וְעֲשֶׂרָה לְמִתָּן תּוֹרָה. עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת בְּמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית, וְעֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת
בְּמִתָּן תּוֹרָה. בְּמֵאֵי קָא מִיָּרִי. בְּגִין דְּעֻלְמָא לֹא אֶתְבָּרִי אֶלָּא בְּגִין אֶוּרִיָּתָא,
וְכִל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְעַסְקִי בְּאֶוּרִיָּתָא, עֻלְמָא מִתְקִימָא. וְכִל זְמָנָא
דִּישְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלִי מִאֶוּרִיָּתָא, מַה כְּתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי.

דף י"ב ע"א

תָּא חֲזִי, עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כְּדַתְנֵן בְּעֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא
הָעוֹלָם. עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת לְמַתָּן תּוֹרָה, אֵלּוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת. כְּתִיב (שְׁמוֹת כ)
אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית (בְּרֵאשִׁית א) יְהִי אֹר וְיִהִי אֹר. דָּא
מְהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף י"ב ע"א) אֹר אֶקְרִי, דְכְתִיב, (תְּהִלִּים כז) יְיָ
אֹרִי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אִירָא וְגו'.

כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי. וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
(בְּרֵאשִׁית א) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. יְהִי רְקִיעַ, אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן
חוּלְקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶחָדִין בְּהֵוּא אֲתָרָא דְאֶקְרִי שְׁמַיִם. וְהִינוּ
רְזָא, דְזִמְנָא חֲדָא שָׂאל רַבִּי יִיסָא סָבָא לְרַבִּי אֶלְעָאי, אָמַר, הָא שָׂאָר עֲמִין
יְהִי לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרַבִּין מִמְּנֵן שְׁלִיטִין, יִשְׂרָאֵל בָּאָן אֲתָר יְהִי
לֹון. שְׁלַח לִיָּה, וְיִתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשְּׁמַיִם, וְשְׁפִיר שְׁלַח לִיָּה.

בְּתוֹךְ הַמַּיִם, בֵּין מְלוּלֵי אוֹרִיָּתָא. וְיִהִי מְבַדִּיל בֵּין (שְׁמוֹת קצ"ט) מַיִם לְמַיִם,
בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶקְרִי בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּבֵין עֲבוּדָה זָרָה, דְּאֶקְרִי
(יִרְמִיָּה ב) בּוֹרוֹת נְשֻׁבָרִים וְגו' דְּאִינוּן מַיִם הַמָּרִים, מַיִם עֲכוּרִין, מְכוּנְסִים,
סְרוּחִים וּמְטוּנְפִים. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין מְבַדִּילִין בֵּין מַיִם לְמַיִם.

כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּא, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
(בְּרֵאשִׁית א) יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשְּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. תָּא חֲזִי, כָּל מָאן
דְּאוּמֵי בְּשִׂמָּא קְדִישָׁא לְשִׁקְרָא, כְּאֵילוּ פְרִישׁ אִימָא מֵאֲתָרָה לְעִילָא. וְכִתְרִין
קְדִישִׁין לֹא מְתִישְׁבִי בְּדוּכְתִיָּהוּ, כְּמָה דְאֲתָ אָמַר, (מְשֻׁלִּי טו) וְנִרְגָן מִפְּרִיד
אֶלוֹף. וְאִין אֶלוֹף אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִתִּיב יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשְּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, לֹא תִשׁוּי פְרוּדָא, בְּגִין אוּמָאָה דְשִׁקְרָא. אֶל מְקוֹם
אֶחָד, כְּדָקָא חֲזִי בְּאֲתָר דְקִשׁוּט, וְלֹא בְּאֲתָר אֲחֵרָא לְשִׁקְרָא. וּמֵאִי שִׁקְרָא.
הוּא דְאֶזְלִין מֵיָא לְאֲתָר אֲחֵרָא, דְלֹאוּ אִיְהוּ דִילִיָּה.

כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, תִּדְשָׂא
הָאָרֶץ דְשָׂא עֵשֶׂב. אִימְתִי אֲתִרְבִּיאַת אֲרַעָא קְדִישָׁא וְאֲתַעֲטַרְתָּ בְּעֵטְרָהָא,
הוּי אוּמֵר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְהָא כְּדִין אֲתַתְּבַרְתָּ כְּלָה (נ"א מְטְרוֹנִיתָא) בְּמִלְכָּא,
לְאַפְקָא דְשָׂאִין וּבְרַכָּאן לְעִלְמָא.

כְּתִיב כִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, יְהִי מְאֻרֶת בְּרְקִיעַ
הַשְּׁמַיִם. מֵאִי קָא מִיִּירִי. אֶלָּא אֵלֶיךָ מְאֻרוֹת, דָּא הוּא אֲבִיךָ וְאִמְךָ. אֲבִיךָ,
דָּא שְׁמִשָּׁא. אִמְךָ, דָּא סִיְהָרָא. וְאִין שְׁמִשָּׁא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְתִיב,
(תְּהִלִּים פד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמַגֵּן יְיָ אֱלֹהִים. וְלִית סִיְהָרָא אֶלָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל,
דְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה ס) וִירַחֲךָ לֹא יֵאֲסֹף, וְעַל דָּא כְּלָא חַד.

כְּתִיב לֹא תִרְצַח, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נִפְשׁ חַיָּה,
וְאֲנָתָּ לֹא תִקְטוֹל בֶּר נֶשֶׁ, דְאֶקְרִי חַיָּי, דְכְתִיב וְיִהִי הָאָדָם לְנִפְשׁ חַיָּה. וְלֹא
תְהוּוּ כְּדָגִים הַלְלוּ, דְרַבְרַבִּי בְלַעִי לְזוּטְרִי.

כְּתִיב לֹא תִנְאַף, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּלֹא יִשְׁקֹר בַּר נֶשׁ בְּאַנְתּוֹ אַחֲרָא דְּלֹאוּ אִיהִי בֵּית זוּגִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּלֹא תוֹלִיד אֶתְתָּא אֶלָּא מִמִּינָהּ, וּמֵאֵן אִיהוּ מִינָהּ, דָּא בֶּן זוּגִיָּה.

כְּתִיב לֹא תִגְנוֹב, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֹרֵעַ, מֵאֵי דִיְהִיבִית לָכוּ וְאִפְקִידַת לָכוּ יְהֵא לָכוּ, וְלֹא תִגְנוֹבוּ מֵה דִּהוּא מֵאַחֲרָא.

כְּתִיב לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שֶׁקֶר, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ. מֵאֵן דִּהוּא בְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, לֹא תִסְהִיד בֵּיה שֶׁקֶר. וּמֵאֵן דְּאִסְהִיד שֶׁקֶר בְּחִבְרִיָּה, כְּאִילוּ אִסְהִיד לְעִילָא.

כְּתִיב לֹא תַחֲמוֹד אִשֶׁת רֵעֶךָ, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגוֹי. הָא בֵּית זוּגִיָּה לְקַבְּלָךְ, וְעַל דָּא לֹא תַחֲמוֹד אִשֶׁת רֵעֶךָ.

וְהִינְנוּ עֹשְׂרָה מְאֻמְרוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְעֹשְׂרָה מְאֻמְרוֹת לְמִתְּנָה תּוֹרָה. וְהִינְנוּ דְכְּתִיב, (במדבר ז) עֹשְׂרָה עֹשְׂרָה הִכָּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. אֶתְקִלוּ בְּחֻדָּא בְּשֶׁקוּלָא חֻדָּא. וּבְגִין כִּד קָאִים עֲלָמָא, וְאִשְׁתַּכַּח בֵּיה שְׁלָמָא. וְעַל דָּא, וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ, לְקִיּוּמָא עֲלָמָא בְּשְׁלָמָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְמַכְפֵּר עַל מִצּוֹת עֲשָׂה, וְעַל מִצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, בְּגִין לְאַטְלָא שְׁלוֹם עַל כָּלָא.

דף י"ב ע"ב

כְּתִיב (איוב כה) הַמְּשֵׁל וַפְּחַד עֲמוּ עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חִבְרִיָּא. אֲבָל הַמְּשֵׁל, דָּא (דף י"ב ע"ב) אַבְרָהָם, דְּכְתִיב בֵּיה (בראשית כג) נָשִׂיא אֱלֹהִים אֶתְהָ בְּתוֹכְנוּ, וְכְתִיב (בראשית יב) וְאַבְרָכָךְ וְאַגְדִּלָּה שְׁמֶךָ. וַפְּחַד, דָּא יִצְחָק. דְּכְתִיב, (בראשית לא) וַפְּחַד יִצְחָק הָיָה לִי. (איוב כה) עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, דָּא יַעֲקֹב. דְּכְתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב, וְכְתִיב (זכריה ח) וְהָאֲמַת וְהַשְׁלוֹם אָהָבוּ. דְּאֲמַת וְשְׁלוֹם קִשְׁרִי דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא הוּא שְׁלִימוּתָא דְכָלָא.

וְשְׁלָמִים שְׁלִימוּתָא הוּא, וְשְׁלָמָא דְכָלָא. וּמֵאֵן דְּאִקְרִיב שְׁלָמִים אֶסְגִּי שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא. יַעֲקֹב אִיהוּ עֶבֶד שְׁלוֹם, כְּמָה דְּאִמְרוּן. בְּגִין דְּאִחִיד לְהַאִי וְלְהַאִי. וְשְׁלָמִים אִחִידוֹן בְּמִצּוֹת עֲשָׂה, וּבְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, בְּהַאִי סְטָרָא, וּבְהַאִי סְטָרָא. וְעַל דָּא אִקְרִי שְׁלָמִים. וְרָזָא דְמִלְכָּה, דְּכְתִיב, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם: גִּבֹר שְׁלִים. שְׁלִים לְעִילָא, וְשְׁלִים לְתַתָּא. דְּבַר אַחַר (איוב כה) הַמְּשֵׁל דָּא מִיכָאֵל. וַפְּחַד דָּא גְבֻרִיאֵל. דָּא יִסּוּדָא דִּילִיָּה מִמִּיָּא וְדָא יִסּוּדָא דִּילִיָּה מֵאֲשָׂא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד שְׁלָמָא בִּינִיָּהוּ דְכְתִיב, (איוב כה) עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו.

רבי אחא אמר, כתיב (ויקרא ז) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו'. מאי קא מיירי. כמה דאית אמר, (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה, עליה דייקא. ועל דא חלת מצות וגו'. וחלת מצות, הא אוקמוה, ועל מה אתיא. מצת וחלת כתיב חסר, בגין דחטא עליה.

תאני רבי חיאי, כתיב על זבח תודת שלמיו, דא שלימו דכלא. שלמיו: תרי. תודה, אתיידע. אמר ליה רבי יהודה, תודה ידיע, שלמיו מהו תרי. אמר ליה, תרין ווין, וי' דהיינו שלמיו, שלמא דכלא.

אמר רבי יצחק, תודת שלמיו, דאטיל שלמא בכלא, ואתער רחמי בכלהו עלמין. תודת שלמיו, רבי יוסי אמר, הא דאמר רבי חיאי שפיר, דפנסת ישראל אתברכא מאינון תרי, דאינון שלמא דכלא. רבי יוסי אמר, לחם חמץ הא ידיע, והא אתמר כמה דהנה חטאה, כד הנה מקרב בההוא גוונא ממש.

תא חזי, חלת מצת חסר, כמה דאתמר בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן. למאי קא רמיזא. (שמות רכ"ג ע"א) אמר רבי שמעון, הני אינון (בראשית ג) להט החרב המתהפכת וגו'. בגין דכלהו אתמנון על ארחייהו דבני נשא, על אינון דעברין על פקודי אורייתא, ועל דא פלא סלת בלולה בשמן, לאמשכא משח רבות מאתר עלאה לתתא, ויתברכו פלהו פחדא, מההוא משח רבות קודשא.

ודא הוא יין לנסוד, והא אוקימנא רביעית ההין. ואתר חד (ס"א תלי) מלי יין ושמן ומים לנסוד, והא אוקימנא מלי, מים לאשקאה גנתא, וכל אינון נטיעו. ועל דא, אית מים ואית מים. יין, אית אתר דאיהו טוב, ואית אתר דאיהו לאענשא דאיהו דינא. על דא, מאן דחמי יין בחלמיה, אית למאן דאיהו טב, ואית למאן דאיהו דינא. אי תלמיד חכם הוא, כתיב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש. וכתיב (שיר השירים א) כי טובים דודך מיין, ודא הוא יין דמנטרי, דחדי לכלא. ואי לא, (משלי לא) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש. אית יין אחרא דאיהו דינא. ועל דא, יאות לקרבא אליו מלין בקרבניה, בגין דיתעבר דינא, ויתער רחמי. אעבר יין, ואייתי יין, וכן בכלא.

ושמן לא אעדי מקרבניה לעלמיו, בר ממנחת קנאות דכתיב, (במדבר ה) לא יצוק עליו שמן וגו'. דהא הקא לא בעיא רחמי, דהא פלא דינא, דכתיב, (במדבר ה) וצבתה בטנה ונפלה ירכה. וכתיב (במדבר ה) יתן יי' וגו', ועל דא וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו.

דף י"ג ע"א

רבי חזקיה הנה יתיב קמיה דרבי יצחק, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים קלד) הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' וגו', האי קרא הא אוקמוה חבריאי, והא אתמר. אבל האי שבחא הוא

דָּכַל אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמֵאֵן אֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי
בְּאוּרֵייתָא, וְיִדְעִין לִיחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יָאוּת. וּשְׂבַחָא דְּאֵינוֹן בְּנֵי
מְהִימְנוּתָא, אֵינוֹן דְּקִימִין בְּפִלְגוּ לִילְיָא לְמַלְעֵי (דף י"ג ע"א) בְּאוּרֵייתָא
וּמִתְדַבְּקֵי בָּהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְּחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִילֵי
דְּאוּרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נֶשׁ קָם בְּפִלְגוּת לִילְיָא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, וְרוּחַ צְפוֹן
אֲתַעַר בְּפִלְגוּת לִילְיָא, הֵהִיא אֵילְתָּא קִימָא וּמִשְׁבַּחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וּבְשַׁעְתָּא דְּהִיא קִימָא, כְּמָה אֶלְפֵי, וְכְמָה רַבְּבֹן, קִימִין עִמָּה
בְּקִיּוּמִייהוּ, וְכִלְהוּ שְׂאֲרֹן לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא קְדִישָׁא.

הֵהוּא מֵאֵן דְּזָכִי וְקָם בְּפִלְגוּת לִילְיָא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲצִית לִיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) הַיּוֹשֵׁבֶת בְּגַנְיִם חֲבָרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׂמִיעֵנִי. וְכָל אֵינוֹן אוֹכְלוֹסִין לְעֵילָא, וְכָל בְּנֵי
תוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִזְמָרִין לְמֵאֲרִיחוֹן, כְּלָהוּ מִשְׁתַּכְּכֵי בְּגִין תוֹשְׁבַחְתָּא דְּאֵינוֹן
דְּלָעוּ בְּאוּרֵייתָא, וּמְכַרְזֵי וְאֶמְרֵי, (תְּהִלִּים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ.
אֲתוֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ. אֲתוֹן שַׁבְּחוּ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא אֲתוֹן אֲעֻטְרוּ לִיהּ לְמַלְכָּא.

וְהֵהִיא אֵיילְתָּא מִתְעַטְרָא בֵּיהּ בְּהֵהוּא בְּר נֶשׁ, וְקָמַת קָמִי מַלְכָּא, וְאֶמְרַת
חָמִי בְּמֵאֵי בְּרָא אֶתִינָא לְקַמְדָּ, בְּמֵאֵי בְּרָא אֲתַעַרְנָא לְגַבְדָּ, וּמֵאֵן אֵינוֹן
דְּשַׁבְּחָא כְּלָא דְּלָהוֹן קָמִי מַלְכָּא. הֲדָר וְאֶמְר, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּלִילוֹת.
אֵלִין אֶקְרוּן עַבְדֵי יְיָ, אֵלִין אֲתַחֲזוּן לְבָרְכָא לְמַלְכָּא. וּבְרַכְתָּא דְּלָהוֹן
בְּרַכְתָּא, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים קלד) שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ וְגו'.

אֲתוֹן אֲתַחֲזוּן דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא יִתְבַּרְךְ עַל יְדֵיכֶם וּבְרַכְתָּא דְּעַל יְדֵיכֶם
בְּרַכְתָּא הִיא.

שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. מַהוּ קֹדֶשׁ. אֲתַר עֲלָאָה, דְּמַבּוּעָא דְּנַחְלָא עֲמִיקָא נְפִיק
מִנִּיהּ. דְּכַתִּיב, וְנָהָר יוֹצֵא מִעַדָּן לְהַשְׁקוֹת. וְעַדָּן הוּא דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ עֲלָאָה,
בְּגִין כְּדָ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. וּבֵר נֶשׁ דְּעַבִּיד כּוֹן, וְזָכִי לְהֵאֵי, מֵאֵי קָא מְכַרְזֵי
עֲלִיהּ. יְבָרְכֵךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, אֶת תְּבַרְךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֲתַר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ
עֲלָאָה. וְהוּא יְבָרְךְ לְךָ מֵאֲתַר דְּאֶקְרִי צִיּוֹן, דְּאֶת וּמִטְרוּנִיתָא תִּתְבַּרְכוּן
כְּחֻדָּא.

כְּמָה דְּזוּוּגָא דְּלָכוֹן הוּא כְּחֻדָּא לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא. כְּדָ מֵהֵהוּא אֲתַר
דְּמִתְבַּרְכָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, מֵהֵהוּא אֲתַר יְזָמִין לְךָ בְּרַכָּאן, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב
יְבָרְכֵךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. מֵאֵן הוּא טוֹב יְרוּשָׁלַם. אֵינוֹן בְּרַכָּאן
דְּנִפְקָא לָהּ מִמַּלְכָּא, עַל יְדֵי דְּהֵהוּא דְּרָגָא קְדִישָׁא דְּצַדִּיק. וְעַל דָּא, יְבָרְכֵךָ
יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, וְכִלָּא חַד מִלָּה.

וּרְאָה בְּנִים לְבָנִיךָ וְגו', וּרְאָה בְּנִים לְבָנִיךָ שְׁפִיר, מַהוּ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, מֵאֵי
קָא בְּעֵי חֲכָא עַל יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא, בְּגִין דְּאֶסְגִּי שְׁלָמָא לְעֵילָא, דְּכַד הוּא זָכִי
לְכוּלֵי הֵאֵי, אֶסְגִּי שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא. שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, סְתָם. וְשְׁלוֹם
שַׁבְּחָא הוּא דְּעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, שַׁבְּחָא הוּא דְּכָל עֲלָמִין. וּמִלֵּי דְּאוּרֵייתָא

אֲסָגִיאוּ שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא, דְּכַתִּיב, (תהלים כט) יְיָ עֲזָרְנוּ לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם. (ויקרא ד) נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי יוֹסִי פִתַח, (שיר השירים ב) עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים וְגוֹ', כִּמָּה אֵיךְ לְהוֹ לְבָנֵי נִשְׂא לְאִזְדָּהָרָא מִחוּבֵיהוֹן, דְּלֹא לְמַחֲטֵי קָמִי מְאָרִיהוֹן, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוּזָא נְפִיק וְקָאֲרִי, אֲתַעְרוּ בְּנֵי עֵלְמָא לְבִיבֵיכוּ לְקָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. אֲתַעְרוּ לְאִזְדָּהָרָא מִחוּבֵיכוּ. אֲתַעְרוּ נְשִׁמְתָא קְדִישָׁא דִּיהָב בְּגוּוֹיֵיכוּ מֵאַתֵּר קְדִישָׁא עֲלָהּ.

דְּתַנִּינוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִיק נְשִׁמְתָא לְנַחְתָּא בְּבָנֵי נִשְׂא, אֲסָהִיד בָּהּ בְּכַמְהָ יְעוּדִין, בְּכַמְהָ קְסִטוֹרִין, בְּגִין לְנִטְרָא פְּקוּדוּי. וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְּאֵעֵבֵר לָהּ בְּאֶלְפֵי וְתַמְנֵי עֲלָמִין לְאֲשַׁתְּעִשְׂעָא, וְלְמַחֲמֵי בְּהוּ יְקָרָא דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא. (נפיק) וְקִיִּמָּא קָמִי מְלָכָא בְּלְבוּשׁ יְקָר, בְּדִיוֹקְנָא דְּהָאֵי עֵלְמָא, בְּלְבוּשׁ יְקָר עֲלָהּ אֲסִתְפַּלַּת בִּיקְרָא דְּמְלָכָא כָּל יוֹמָא, וְאֵעֵטֵר לָהּ בְּכַמְהָ עֵטְרִין.

דף י"ג ע"ב

בְּשַׁעֲתָא דְּמִטֵּי זְמַנָּא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא, עֲבַדְתָּ מְדוּרָהּא בְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן דְּאַרְעָא תְּלַתִּין יוֹמִין, לְמַחֲמֵי יְקָרָא דְּמְאָרִיהוֹן דְּצְדִיקֵיִיא, וְסִלְקָא לְאַתְרָהּא לְעֵילָא, וּבִתֵּר דָּא נַחְתֵּת לְעֵלְמָא, (דף י"ג ע"ב) אֵעֵטֵר לָהּ מְלָכָא קְדִישָׁא, בְּשִׁבְעַ עֵטְרִין, עַד דְּאֲתַת וְעֲאֲלַת בְּגוּ גוּפָא דְּבֵר נֶשׁ. וְכַד אִיהִי בְּגוּפָא דְּבֵר נֶשׁ, וְחֲבַת בְּהָאֵי עֵלְמָא, וְאֲשַׁתְּדַלַּת בְּחִשּׁוּכָהּא. אוּרֵייתָא תּוּוּהָא עֲלָהּ, וְאַמְרַת, וּמָה כָּל יְקָרָא דָּא, וְכָל אֲשַׁלְמוּתָא אֲשַׁלִּים לְנַפְשָׁתָא מְלָכָא עֲלָהּ, וְהִיא חֲבָאֵת קָמִיָּה, נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא, מַה דִּין הוּא דְּתַחֲטָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא אֲהַדְרִנָּא לְקָרָא עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא לְהָאֵי נֶפֶשׁ לְאִזְדָּהָרָא מִחוּבָהּא, וְתִיתּוּב לְאַתְדַּכָּאָהּ, עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם, עַד שְׁלֵא יָפוּחַ יוֹמָא דְּהָאֵי עֵלְמָא, וְיִיתֵי הַהוּא יוֹמָא תְּקִיפָא, דִּיתְבַּע לָהּ מְלָכָא דִּינָא, לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֵלְמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דָּא הוּא רְזָא בִּין חֲבָרֵיִיא דְּקָא אֲמָרִי, דְּבִשְׁעֵתָא דְּמִטֵּי זְמַנָּא דְּבֵר נֶשׁ לְנַפְקָא מִן עֵלְמָא, צוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ אֲתַעֲבֵר מִנִּיהּ, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם, עַד דְּלֹא יִנְשׁוּף יוֹמָא לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֵלְמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּאֲתַעֲבֵר צוּלְמָא, יְתוּב קָמִי מְאָרִיהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּרִין צוּלְמִין אֵיךְ לִיה לְבֵר נֶשׁ כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא, דְּכַתִּיב הַצְּלָלִים, תְּרִי. וְכַד מִשְׁתַּפְּחִי כְּחַדָּא, כְּדִין הוּא בֵר נֶשׁ בְּקִיּוּמִיהּ. וְעַל דָּא, וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּתִיב. כְּדִין בְּעֵי בֵר נֶשׁ לְאִסְתַּפְּלָא בְּעוּבְדוּי, וְלִתְקָנָא לֹון קָמִי מְאָרִיהּ, וְיוּדֵי עֲלִיָּהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי רַחוּם וְחַנוּן, וּמְקַבֵּל לְאִינוּן דְּתַבִּין קָמִיָּה.

וְדָא הוּא עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּכִיּוֹן דְּאִינוּן צְלָלִים מִתְעַבְּרִין מִנִּיהּ, וְאִיהוּ תְּפִיס בְּקוּלְרָא, תְּשׁוּבָהּ הִיא אֲבָל לֹא מְעֵלִיא כָּל כֶּד כְּזַמְנָא דְּקָאִים אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ. וְשִׁלְמָה מְלָכָא אֲכָרִיז וְאָמַר, (קהלת יב) וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בִּימֵי בַחֲרוּתֵיךְ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה וְגוֹ'.

ועל דא עד שׁיפוח היום, דבׁעי בר נשׁ לׁאתקנא עובדוי. דכד מטון יומוי לׁאסתלקא מן עלמא, קודשא בריׁך הוא תוהא עליה, ואומר, ונפשׁ פי תחטא ושׁמעה קול אלה, והא אומינא לה באומאה דשׁמי דלא לשׁקרא בי, ואסהדית בה כד נחתת לעלמא, והוא עד ודאי, מכמה זמנין דאסהדית בה, לנטרא פקודי. בגין כד הואיל ובר נשׁ הוא עד, בשעתא דיתוב קמי מלכא, או ראה או ידע. או ראה, אינון חובין דעבד ואסתכל בהו. או ידע בבירורא דמלה דעבר על פקודא דמאריה, אם לא יגיד, אם לא יודי עליהו קמי מאריה (מה כתיב) כד יפוק מהאי עלמא, ונשא עונו. וכד ישא עונו, היאך פתחין ליה פתחא, והיאך יקום קמי מאריה, ועל דא נפשׁ פי תחטא כתיב. (ויקרא ד) נפשׁ פי תחטא. רבי אבא פתח, (תהלים מד) כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בברייתך. כל זאת באתנו, כל אלו באו עלינו מבעי ליה. אלא כל דינין דלעילא אתו עלנא. ולא שכחנוך, ולא אנשינא מילולי אורייתך. מכאן אוליפנא, כל מאן דאנשי מילולי אורייתא, ולא בעי למלעי בה, כאלו אנשי לקודשא בריׁך הוא, דהא אורייתא כלה שׁמא דקודשא בריׁך הוא הוי.

ולא שקרנו בברייתך, דכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביה, כאלו משקר בשׁמא דמלכא, בגין דשׁמא דמלכא אתרשים ביה בבר נשׁ. וקרא אחרא אודי ביה בהאי קרא, דכתיב, (תהלים מד) אם שכחנו שׁם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר. אם שכחנו שׁם אלהינו, כמה דאת אמר ולא שכחנוך (ודא היא אורייתא דאיהו שׁם אלהינו). ונפרוש כפינו לאל זר, כמה דאת אמר, ולא שקרנו בברייתך. וכלא חד מלה. מאי שקרא הכא. דפרישׁ כפיו לרשותא אחרא, ומשקר בהאי ברית. ועל דא אורייתא אחידת בהאי, דכל מאן דנטיר האי ברית, כאלו נטיר אורייתא כלה, ומאן דמשקר בהאי, כאלו משקר באורייתא כלה.

דף י״ד ע״א

תא חזי, אברהם עד לא אתגזר, הא לא אתמר דאיהו נטיר אורייתא, כיון דאתגזר מה כתיב, (בראשית כו) יעקב אשר שמע אברהם בקולי וישׁמור משׁמתי מצותי חקותי ותורתי. וכלא בגין דאתגזר, אתרשים ביה רשימא קדישא, ונטיר ליה כדקא יאות, סליק ליה כאילו נטר אורייתא כלה. יצחק (דף י״ד ע״א) אוף הכי כתיב, (בראשית יז) ואת בריתי אקים את יצחק. ועל דא אורייתא אקרי ברית.

תא חזי, יוסף בגין דנטר ליה להאי ברית, ולא בעא לשׁקרא ביה, זכה ליקרא בהאי עלמא, וליקרא לעלמא דאתי. ולא עוד, אלא דקודשא בריׁך הוא אשׁרי שׁמיה בגויה, דכתיב, (תהלים פא) עדות ביהוסף שׁמו. וזכה לברכתא דהאי עלמא, ולברכתא דעלמא דאתי.

אמר רבי יצחק, כתיב (דברים לג) בכור שורו הדר לו וגו'. יוסף בגין דנטיר להאי ברית, זכה בשור, דאיהו קדמא לקרבנא. אמר ליה רבי יהודה, אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהי שמאלא, בימינא מפעי ליה, דהא כתיב (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אמר ליה בגין דגין על חובי דירבעם.

אמר ליה, רזא אוליפנא בהאי קרא, דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית, דהאי ברית אחיד בתרין דרגין, ואינון תרין דרגין לעילא, בשמהו אתקרון. ואוליפנא בפרשת פרה אדומה, דהאי פרה חד דרגא מאינון תרין דרגין עלאין הוי, וזוגא דפרה שור אקרי, ודא הוא בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו הדר לו ודאי. ולא הוא פשור דעלמא, אלא וקרני ראם קרניו. קרנא עלאה הוא על כל אחרניו, ועל דא בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ.

אמר רבי אבא, משמע, דכל מאן דנטיר להאי את רשימא קדישא, אינון תרין דרגין עלאין אתקשרו ביה. לנטרא ליה בכלא, ולא עטרא ליה ביקרא עלאה. ועל דא זכה בתרין (לד לד צ"ג) מלכו. חד הוא. וחד בנו. דכיון דשלמה מלכא אתדבק בנשים נכריות, אתייהיב מלכותא לירבעם, ועל דא ברית חביב מכלא.

בגין כך אמר רבי שמעון, האי בר נש דאוליד בר, אתקשר בשכינתא, דהיא פתחא דכל פתחין (ס"א והאי רביא דאתגור אתקשר בשכינתא, דהיא פתחא דכל כתרין) עלאין, פתחא דאתקשר בשמא קדישא. (דאמר רבי שמעון) והוא דמא דנפיק מההוא רביא, נטיר קמי קודשא בריהו, ובשעתא דדיגין מתערין בעלמא, אשגח קודשא בריהו הוא בההוא דמא, ושזיב עלמא. ובגין כך כתיב (בראשית יז) ובו שמת ימים ומול לכם כל זכר. וכתיב (תהלים צ) ואם בגבורות שמנים שנה. וכלא בחד מתקלא סלקא.

תאנא בההוא דמא, זכי עלמא לאתבסמא בחסד, וקיימין פלהו עלמין, דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו'. אם לא בריתי תינח. יומם ולילה למה.

אמר רבי שמעון, תנינון תרין פתחין אתאחדון פחדא, ואינון פתחא דכל שאר פתחין, ותאנא, חד דינא, וחד רחמי, ומתבסמאן דא בדא, דכר ונוקבא. (ס"א ותאנא חד דכר וחד נוקבא, חד דינא, וחד רחמי) בסטרא דדכורא שריא חסד. (לד לד צ"ד) בסטרא דנוקבא שריא דינא. (ובגין כד) חד חנורא וחד סומקא. ובגין לאתבסמא דא בדא, (בגין כד) מתקשרו דא בדא. והאי ברית אחיד בהו ביומם ולילה, בדינא וחסד. בדינא בקדמיתא. ולבתר שריא ביה בחסד, ואתבסם בכלא. ודא הוא ברית דאקרי יומם ולילה, דאחיד בתרווייהו.

ומאן דזכי לנטרא להאי ברית פדקא יאות, ולא חטי ביה כל יומי, אחיד בהו ביומם ולילה. וזכי לתרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי. ועל דא אקרי אברהם שלים, דכתיב, (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים, ואימתי

אָקרי שְׁלִים. כַּד זָכָה בְּתַרְוִייהוּ, בְּיוֹמָם וּלְיָלָה. דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצוּחַ יְיָ חֲסָדוֹ וּבְלַיְלָה שִׁירָה עִמִּי. וְתַרְוִייהוּ אַחֲסִין אַבְרָהָם. וְלֹא אֶתְקַיְמָא בֵּיה חֲסֵד בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, עַד דְּאַתְגָּזֵר. כִּיּוֹן דְּאַתְגָּזֵר, אֶתְקַיְמִים בֵּיה, וְזָכָה לְתַרְוִייהוּ, וְאָקרי שְׁלִים.

כְּמָה דְּתַנִּינָן דְּכַתִּיב, (בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחוּם הַיּוֹם. פֶּתַח הָאֵהָל, דָּא הוּא פֶּתְרָא עֲשִׂירָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ פֶּתְחָא לְכָל מִשְׁכְּנָא קַדִּישָׁא דְּשָׂר כְּתָרִין, וְקָרִייה דְּוֹד מַלְכָּא (להאי) פֶּתְחָא (נ"א צדק), דְּכַתִּיב, (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, וְכַתִּיב זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ. כְּחוּם הַיּוֹם. כַּד נְהָרָא נְהִירוֹ דְּחֲסֵד, חוּלְק עַדְבִּיחָה, כְּמָה דְּיִתִּיב בְּהַאי, יִתִּיב בְּהַאי. אִימְתִי אֶתְקַיְמִו בֵּיה, כַּד אֶתְגָּזֵר. וּבְגִין כַּד אָקרי בְּרִית יוֹמָם וּלְיָלָה. תְּאַנָּא כְּתִיב, (שמות יב) וּפִסַּח יְיָ עַל הַפֶּתַח. מֵאִי וּפִסַּח יְיָ עַל הַפֶּתַח. דְּשָׂרָא עַל הַאי פֶּתְחָא חֲסֵד, לְאַתְבָּסְמָא. וּבְגִינִי כַּד וְלֹא יִתָּן הַמְּשַׁחִית וְגוֹ'.

דף י"ד ע"ב

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא תַנִּינָן, גִּיּוֹרָא כַּד אֶתְגָּזֵר וְעִיל תַּחוּת גְּדַפִּי דְּשְׁכִינְתָּא, אָקרי גַּר צְדָק וְלֹא יִתִּיר, גַּר צְדָק וְדָאי, זְכִי לְמִיעַל בְּהַהוּא (דף י"ד ע"ב) כְּתָרָא דְּצְדָק וְאֵת אִמְרַת יוֹמָם וּלְיָלָה דְּזָכוּ לְתַרְוִייהוּ.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, לֹא דְמִי מֵאֵן דְּאִתִּי מִשְׁרָשָׁא קַדִּישָׁא, וּמְגֻזְעָא דְּקִשׁוּט, לְמֵאֵן דְּאִתִּי מְגֻזְעָא בִּישָׁא, וּמִשְׁרָשָׁא דְּגַעְלֵי בִישׁוּן תַּקִּיפִין. בִּישְׁרָאֵל כְּתִיב בְּהוּ, (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיד שׁוֹרֵק כְּלָה זָרַע אֶמֶת. בְּאוֹמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה כְּתִיב (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בִּשְׂר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם וְזָרְמַת סוּסִים זָרְמַתָּם.

וּבְגִין כַּד, יִשְׂרָאֵל קַדִּישׁוֹן זָרַע דְּקִשׁוּט, גֻּזְעָא דְּאַתְבָּסְמוֹ בְּטוֹרָא דְּסִינֵי, וְאַתְפָּסֵק מִנִּייהוּ כָּל זוּהֶמָא, כְּלָהוּ מִתְבָּסְמִין, וְכִלְהוּ עֵילֵי בְּקִיּוּמָא קַדִּישָׁא דְּיוֹמָם וּלְיָלָה, לְמַהוּי שְׁלָמִים בְּכִלָּא. אֲבָל בְּאוֹמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, קִשְׂיָא לְמַעֲבַר מִנִּייהוּ זוּהֶמָא, וְאַפִּילוּ עַד ג' דְּרִין. וּבְגִין כַּד גַּר צְדָק. וְדָאי.

דְּאָמַר רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, אוֹמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, עַד לֹא אֶתְגָּזְרוּ שְׂרִין בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּלֹא קַדִּישׁוֹן, וְרוּחַ מִסְּאָבָא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ. כִּיּוֹן דְּאַתְגָּזְרוּ וְאַתְגָּזְרוּ, שְׂרִין בְּכַתְרָא קַדִּישָׁא (של שכִינְתָּא) דְּשְׂרִיא עַל שָׂר כְּתָרִין תַּתְּאִין, וְרוּחָא קַדִּישָׁא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, קַדִּישׁוֹן בְּנֵי קַדִּישׁוֹן, דְּגִזְעִין וְשְׂרִישׁוֹן, וְאַתְבָּסְמוֹ בְּטוֹרָא דְּסִינֵי, וְעָלוּ בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא קַדִּישָׁא. בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְגָּזֵר שְׂרִיא בְּכִלָּא, דְּכַתִּיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (ויקרא ה) וְהָיָה כִּי יַחֲטָא וְאַשֶׁם וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וְגוֹ' רַבִּי יוֹסִי אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי נַח. הָאִי קָרָא קִשְׂיָא, כְּתִיב (בראשיתז) וּמִי הַמְּבוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ. וְכַתִּיב (בראשית ט) וְלֹא יִכְרַת כָּל בֶּשֶׂר עוֹד מִמִּי הַמְּבוּל. מִי הַמְּבוּל כְּתִיב, וְלֹא מִי נַח, וְהָכָא כְּתִיב כִּי מִי נַח זֹאת לִי. זֹאת לִי, הֵם לִי מְבַעֵי לִיחָה.

אֵלֶּא הָכִי תֵאנָא, כַּד זָכְאִין סָגִיאוּ בְּעֵלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי וּמְשַׁתְּבַח בְּהוּ. דְּתִנְיִן כַּד שָׂאֲרֵי זָכְאָה בְּעֵלְמָא, וְאִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, כְּבִיכּוּל אֲטִיל שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא, וְכָל עֲלָמָא מִתְּבָרְכָא בְּגִינֵיהּ, וְאֲטִיל שְׁלֵמָא בְּפִמְלִיא שֶׁל מַעְלָה. מָנָא לָן. דְּכִתְיִב, (ישעיה כו) אוּ יַחְזֵק בְּמַעְזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. תִּרְיִן שְׁלָמִין אֲמַאי הָכָא. אֵלֶּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, דְּאִשְׁרֵי דְּכֵר וְנוֹקְבָא. שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּמִתְּבָרְכָאן אַבְהֵן.

מַאי אֵיכָא בִּינֵייהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּד מִתְּבָרְכָאן אַבְהֵן, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּאִקְדִּים שְׁלָמָא בְּכֵלָא. וּבְגִין כַּד שְׁלוֹם קָדִים. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, מַאי טַעְמָא לָא אִקְדִּים שְׁלוֹם הָכָא. אֵלֶּא בְּגִין דְּיִתְעַבֵּר חוּיָא דְּשָׂרְיָא בְּנוֹקְבָא בְּקִדְמִיתָא, וְיִיתֵי דְּכוּרָא לְמִשְׁרֵי בְּאִתְרֵיהּ, וּבְגִין כַּד יַעֲשֶׂה אִקְדִּים, וּלְבַתֵּר שְׁלוֹם. (ויקרא פ"א ע"ב ושם מתחילוזה המאמר)

תֵּאנָא בְּזִמְנָא דְּזָכְאָה שְׂאֲרֵי בְּעֵלְמָא, דִּינִין לָא מִתְּעַרְיִן, וְלֹא שְׁלִטִין בְּעֵלְמָא, מִשּׁוּם דְּהָהוּא בְּרַ נֶשׁ זָכְאָה הוּא אוֹת בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִּיקְרִיָּה, וְעֵלְמָא מִתְּקִיִּים בְּגִינֵיהּ.

תִּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּזִמְנָא דְּבָנֵי עֲלָמָא אִשְׁתַּכַּחוּ חֲיִיבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא זָכְאָה דְּאִשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא, (בע"כ) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתַּעֵי בְּהִדְיָה, בְּגִין דְּיִבְעֵי רַחֲמִין עַל עֲלָמָא, וְיִתְפָּיִס בְּהִדְיָהוּ. מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִשְׁתַּעֵי בְּהִדְיָה עַל אֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלָמָא. אָמַר לֵיהּ לְאוֹטְבָא לֵיהּ בְּלַחוּדוּי, וְלִשְׂיַצָּאָה לְכֻלְהוֹן. מָה אֲרַחֲיָה דְּהָהוּא בְּרַ נֶשׁ זָכְאָה. שְׂבִיק דִּידְיָה, וְנָסִיב לְדְכוּלֵי עֲלָמָא בְּדִיל דְּיִתְפָּיִס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהִדְיָהוּ.

מָנָא לָן. מִמְשָׁה. דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲבֹו יִשְׂרָאֵל, (שמות לב) עֲשׂוּ לָהֶם עֲגֹל מִסְכָּה וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לָהּ וְגו' וְגו' תֵּנוּ אָמַר לֵיהּ, הָרַף מִמְנֵי וְאִשְׁמִידֶם וְגו', בְּהַאי שְׁעֵתָא אָמַר מֹשֶׁה אֵי בְּגִין יִקְרָא דִּידֵי יִשְׁתַּצֹּון יִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא, טַב לִי מוֹתָא, וְלֹא יִימְרוּן דְּשְׂבִיקְנָא הָאֵי דְּכוּלֵי עֲלָמָא, בְּגִין יִקְרָא דִּילֵי. מִיָּד וְיַחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו. וְאוֹשִׁיט גְרַמִּיָּה לְמִיתָה בְּכַמָּה אֲתָרֵי בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכִתְיִב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'. וְתֵאנָא, לֹא זֶה מֹשֶׁה מִתְּמֹן, עַד דְּמַחַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְּכִתְיִב וְיִנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דָּבַר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וְכִתְיִב (במדבר יד) וַיֹּאמֶר ה' סַלַּחְתִּי כַּדְבַּרְךָ.

דף ט"ו ע"א

וְאֵלוּ בְּנֵי כְּתִיב, (בראשית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַח לָךְ בֵּשֶׂר בָּא (דף ט"ו ע"א) לְפָנֵי וְגו'. אָמַר לֵיהּ נַח, וְלִי מָה אֶתְ עֲבִיד. אָמַר לֵיהּ וְהִקִּימוּתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתָךְ וְגו' עֲשֶׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא, וְנִחִיתוּ מִיָּא, וְאוּבִידוּ בְּנֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כַּד מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח וְדָאֵי, דְּבִיָּה הוּוּ תַלְיִין, דְּלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי דְכֶתִיב, (בראשית ט) וַיַּחַל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה. וַיַּחַל:
כָּמָה דָּאֵת אָמַר, (במדבר ט) לֹא יַחַל דְּבָרוֹ, דְּאֲתַעְבִּיד חוּל. אִישׁ הָאֲדָמָה,
דְּבִגִינִיה אֲשֶׁתְּצִיאוּ בְּנֵי עֲלָמָא, דְּלֹא בָּעָא רַחֲמֵי עֲלֵיהּ. דְּבַר אַחַר אִישׁ
(בראשית נ"ח ע"ב) הָאֲדָמָה, דְּבִגִינִיה אֲתַקְיִימַת לְבַתֵּר דְּאֲשֶׁתְּצִיאוּ קִדְמָא,
דְּכֶתִיב לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם וְגו'.

תַּאֲנָא מִי נַח אַקְרוּן, דְּהוּא גְרִים דְּאֲקְרוּן עַל שְׁמִיה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֵאת
לִי מֵאֵי קָא מִיִּירִי. אֲלָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי נַח גְרָמוֹ לִי, דְּאֲגִלִּי
זֵאת בְּעֲלָמָא. דְּכֶתִיב וְאֲנִי זֵאת בְּרִיתִי אוֹתָם. זֵאת אוֹת הַבְּרִית וְגו'. אֵת
קִשְׁתִּי נִתְתִּי בְּעֵנָן. כְּלוּמַר לִית מֵאן דְּאֲשַׁגַּח אֲלָא לִיקְרָא דְשְׁמֵי דְרַמְיָזָא
בְּזֵאת. וּמֵאן גְרִים לִיה, מִי נַח.

מִכָּאן סִימְנָא לְחֶסֶדָא זְכָאָה, דְּלֹא אֲתַגְלִיָּא הָאֵי קִשְׁתִּי בְּיוֹמוֹי, וְלֹא
אֲצִטְרִיךְ עֲלָמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאֵי (זֵאת) אוֹת. וּמֵאן אִיהוּ. הֵהוּא דְּבִעֵי רַחֲמֵי עַל
עֲלָמָא, וְאֲתַחֲזִי לְאֲגָנָא עֲלוּי. כְּגוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ
עֲלָמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאֵי אוֹת, דְּהָא הוּא אוֹת סִימְנָא בְּעֲלָמָא הָהוּ.

דְּלֹא הָהוּ גְזָרָה דְּאֲתַגְזֹר עַל עֲלָמָא לְעִילָא, דְּלֹא מְבַטֵּל לָהּ. וְהֵינּוּ דְכֶתִיב,
(שמואל ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבִיכּוֹל. צְדִיק. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזִיר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל.

כְּגוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, דְּיוֹמָא חַד הָהוּ יִתִּיב אַבְבָּא דְתַרְעָא (נ"א דמערתא)
דְּלוּד, זְקוֹף עֵינָוֵי, חֲזָא שְׁמֵשָׁא דְנַהִיר, וְאֲסִתִּים נַהוּרָא גִ' זְמַנִּין, אֲדַהֲכִי
אֲתַחֲשֵׁד נַהוּרָא, וְאֲתַחֲזִי בֵיה בְּשְׁמֵשָׁא אוֹכְמָא וִירוּקָא. אָמַר לִיה לְרַבִּי
אֲלַעֲזָר בְּרִיה, תָּא אֲבַתְרָאֵי בְרִי, וְנַחֲמִי דְהָא וְדָאֵי גְזָרָה אֲתַגְזֹר לְעִילָא,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאוּדְעָא לִי, דְּוַדָּאֵי תַלְתִּין יוֹמִין תַּלְגִּיא הֵהוּא מְלַתָּא
דְּאֲתַגְזֹר לְעִילָא. וְלֹא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאוּדְעִיה לְצְדִיקָא,
הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ אֱלֹהִים דְּבַר כִּי אִם גְּלַה סוּדוֹ אֶל
עַבְדּוֹ הַנְּבִיאִים.

עַד דְּהוּוּ אֲזִלֵי עָאלוּ בְּהָהוּא כְּרָם. חָמוּ חַד חוּיָא דְהָהוּ אֲתִי, וּפּוּמִיָּה פְתִיחָא
(נ"א והוה לחיש בלישניה), וּמְלַהֲטָא בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא. אֲשֶׁתְּנִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְקִטְפָר יְדוּי בְּרִישִׁיה דְחוּיָא, שְׂכִיף חוּיָא, מְאִיף פּוּמִיָּה. וְחָמָא לִישְׁנִיה
מְרַחֵשׁ. אָמַר לִיה חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאִימָא לְהָהוּא חוּיָא עֲלָאָה, דְהָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְּעֲלָמָא שְׂכִיחַ. עֵיילִיה לְרִישִׁיה לְחַד נוֹקְבָא דְעַפְרָא. אָמַר
גוֹזֵר אָנָּא, כְּשֵׁם דְתַתְּאָה אֲתַחֲזֹר לְנוֹקְבָא דְעַפְרָא, כֵּן עֲלָאָה יִתְחַזֵּר לְנוֹקְבָא
דְתַהוּמָא רַבָּא.

רַחֵשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּצִלוֹתָא, עַד דְּהוּוּ מְצִלֵי שְׁמַעוֹ חַד קָלָא, פּוּטְקָרָא
דְּקִיטְפָא עוּלוֹ לְאֲתַרְיִיכוֹ, קִטְפִירָא דְבוּרְיִנִי לֹא שָׂרָאן בְּעֲלָמָא, דְהָא, רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְטִיל לוֹן. זְכָאָה אֲנֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּמֵאֲרַךְ בְּעֵי בִיקְרָךְ עַל
כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. בְּמִשָּׁה כְּתִיב (שמות לב) וַיַּחַל מִשָּׁה וְגו', דְּמִשְׁמַע דְּאֲחִיד לִיה

פְּרָגוּדָא, וְאַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן גּוֹזֵר, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מְקַיִים. הוּא גּוֹזֵר,
וְאַנְתָּ מְבַטֵּל.

אֲדַהְכִי חֲמָא דְנַהִיר שְׁמֵשָׁא, וְאַתְעֵבֵר הֵהוּא אוּכְמָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי
הָא עֲלָמָא אֲתַבְּסָם, עָאֵל לְבִיתִיהָ וְדַרְשׁ, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יִי צְדָקוֹת
(בראשית כ"ג ע"א) אָהֵב יֵשׁוּר יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מַאי טַעְמָא כִּי צַדִּיק יִי צְדָקוֹת אָהֵב,
מִשׁוּם דִּישׁוּר יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מַאי פְּנִימוֹ. פְּנִים עֲלָאִין דְּבַנִּי עֲלָמָא, בְּעוֹן לְמַבְעֵי
רַחְמֵי מַנְיָה, עַל כָּל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אִי הָכִי יֵשׁוּר יַחְזוּ פְּנִימוֹ מְבַעֵי לִיה, אוּ יֵשְׁרִים
יַחְזוּ, מַאי יֵשׁוּר יַחְזוּ. אָמַר לִיה רָזָא עֲלָאָה, דְּאִינוּן (קל"ב) יְמֵי קָדָם דְּעִתִּיקָא
קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְיְמֵי עוֹלָם, דְּזַעִיר אַנְפִּין, דְּאִינוּן אַקְרוּן
פְּנִימוֹ, (דאינון) חֲמָאן בְּאַרְח מִישְׁר מַה דְּאַצְטְרִיד לְמַחְמֵי.

דף ט"ו ע"ב

דְּתַאנָּא בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֲשַׁגַּח בְּעֲלָמָא, וְחֲמָא דְּמַתְכַּשְׁרוֹן
עוֹבְדֵיהוֹן דְּבַנִּי נָשָׂא לְתַתָּא, אֲתַגְלִיָּא עִתִּיקָא קְדִישָׁא בְּזַעִיר אַנְפִּין,
וּמְסַתְכְּלוֹן כָּל אִינוּן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין סְתִימִין, וּמַתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ. מַאי טַעְמָא
מַתְבָּרְכוּן. מִשׁוּם דְּמַסְתְּכְּלוֹן אֵלִין בְּאַרְח מִישְׁר, דְּלֹא סְטוּ לִימִינָא
וּלְשִׁמְאָלָא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב (דף ט"ו ע"ב) יֵשׁוּר יַחְזוּ פְּנִימוֹ. וּמַתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ,
וּמְשַׁקְּיִין דָּא לְדָא, עַד דְּאַתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ עֲלָמָא. וּמְשַׁתְכַּחִי כְּלָהוּ עֲלָמִין כְּחַד,
וּכְדִין אֲתַקְרִי (זכריה יד) יִי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וְכַד חוֹבֵי עֲלָמָא סְגִיאוּ, אֲסַתִּים עִתִּיקָא קְדִישָׁא, וְלֹא מְשַׁגְּחוּן אַנְפִּין
בְּאַנְפִּין, וּכְדִין דִּינִין מִתְעָרִי בְּעֲלָמָא, וְכוּרְסוֹן רְמִיו, וְעִתִּיק יוֹמִין אֲסַתִּים,
וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דניאל ז) חִזָּה הוּיִת עַד דִּי כוּרְסוֹן רְמִיו
וְעִתִּיק יוֹמִין יִתִּיב. עַד דִּי כוּרְסוֹן רְמִיו, דְּאִינוּן כְּתָרִין עֲלָאִין, דְּמְשַׁקְּיִין
לְכְלָהוּ אַחְרָנִין, לְאוּקוּמֵי בְּקִינִימִיָּהוּ. וּמַאן אִינוּן. אַבְהוֹן. וְעִתִּיק יוֹמִין
יִתִּיב, וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. וּכְדִין מְהַפְּכוּן חִיבֵי עֲלָמָא רַחְמֵי לְדִינָא.

תַּאנָּא. מְסַטְרָא דְּאִימָא, נְפָקִין גְּרַדִּינִין נִימוּסִין קְלִיפִין, וְאַחְדִין בְּקוּלְפוֹי
דְּגְבוּרָה, שְׁלִטִין עַל רַחְמֵי, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (במדבר טז) הַנּוֹעֲדִים עַל יִי, עַל יִי
מִמֶּשׁ. וּכְדִין אֲשַׁתְכַּחוּ עֲלָמִין חֲסָרִין, (ס"א קטירין) דְּלֹא שְׁלָמִין, וּקְטָטוּתָא
אַתְעָר בְּכְלָהוּ.

וְכַד בְּנֵי עֲלָמָא מְכַשְׁרִין עוֹבְדֵיהוֹן לְתַתָּא, מַתְבְּסָמוּ דִּינִין, וּמַתְעֵבְרוּן,
וּמַתְעָרִי רַחְמֵי וְשִׁלְטוֹן עַל הֵהוּא בִּישָׁא דְּאַתְעָר מִן דִּינָא קְשִׁיָּא. וְכַד מַתְעָרוּן
רַחְמֵי, חֲדוּה וְנִיחוּמִין מְשַׁתְכַּחוּן, מִשׁוּם דְּשְׁלִיטִין עַל הֵהוּא בִּישָׁא. הֵדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (שמות לב) וַיִּנָּחֵם יִי עַל הָרָעָה. וַיִּנָּחֵם מִשׁוּם (דשלטא על הרעה)
דְּאַתְכַּפִּיָּא דִּינָא קְשִׁיָּא, וְשִׁלְטִין רַחְמֵי.

תֵּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִתְבַּסְמָן דִּינִין, וְשִׁלְטִין רַחֲמֵי, כָּל כְּתָרָא וְכְתָרָא תְּב
בְּקִיּוּמִיהָ, וּמִתְבַּרְכָּאן כְּלָהּוּ כְּחֻדָּא. וְכַד תִּיַיְבִין כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהָ,
וּמִתְבַּרְכָּאן כְּלָהּוּ כְּחֻדָּא, וּמִתְבַּסְמָא אִימָא בְּקִלְדִּיטִי גְלִיפִין וְתִיַיְבִין
לְסִטְרָהָ, כְּדִין אֲקָרִי תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה, וְאַתְּכֶפֶר עֲלֵמָא, דְּהָא אִימָא
בְּחֻדְוֹתָא שְׁלִימָתָא יְתָבָא, דְּכְתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים שָׁמְחָה, וּכְדִין
אֲתִקְרִי יוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּכְתִיב בֵּיהּ (ויקרא טז) לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם.
וּמִתְפַּתְחִין נִי תַרְעִין דְּסִטְרִין גְּלִיפִין.

תֵּאנָא, כְּתִיב וְהָיָה כִּי יַחְטָא וְאָשֵׁם, מֵהוּ כִּי יַחְטָא, וּלְבַסּוּף וְאָשֵׁם. אֶלָּא
הַכִּי תֵּאנָא, כִּי יַחְטָא מֵאִינוּן חוֹבִין דְּאֲקָרוּן חַטָּא, דְּכְתִיב מִכָּל חַטָּאוֹת
הָאָדָם. וְאָשֵׁם: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר ה) הָאָשֵׁם הַמּוֹשֵׁב לִיָּי. וְאָשֵׁם:
וּיִתְקֹן, כְּלוֹמַר אִם יִתְקֹן עוֹבְדוּי, וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי מִמְּשָׁמַע דְּכְתִיב וְהָשִׁיב, וְיָשִׁיב לָא כְּתִיב אֶלָּא וְהָשִׁיב, וְהָשִׁיב דִּיִּיקָא.

תֵּנִיָּא, בְּאַרְבַּע תְּקוּפִין דְּשַׁתָּא, קָלָא אֲתַפְּסֶק, וְדִינִין מִתְעָרִין, וְתְּשׁוּבָה
תִּלְיָא עַד דְּאַתְתִּקֹן. וְכַד דִּינִין מִתְעָרִין, קָלָא נְפִיק, וְדִי זְוּוּיִן (ס"א זימנין)
דְּעֲלָמָא, סְלִקִין וְנַחְתִּין. כְּרוּזָא קָרִי, וְלִית מָאן דִּישְׁגַח וְיִתְעַר. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא זְמִין, אִם יִתּוּבוּן יִתּוּב, וְאִי לָאו, (כלא ס"א קלא) אֲתַפְּסֶק, וְדִינִיָּא
אֲתַעְבִּידוּ וּכְדִין אֲתִקְרִי וְיִתְעַצֵּב, וְיִתְעַצֵּב בְּבֵתִי בְּרָאִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תֵּנִיָּן, מִן יוֹמָא דְּאַתְתִּחַרְבֵּי בִּי מִקְדָּשָׁא, לִית יוֹמָא דְּלָא
אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ רְתִחָא בִּישָׁא. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּתֵנִיָּן, אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי
אָמַר רַבִּי יִיסָא, נְשַׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יַכְנִס בִּירוּשָׁלַם דְּלַעֲלֵלָא, עַד
שְׂיַכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם דְּלַתְתָּא. וּבְגִין כֵּן, רְתִחָא אֲשַׁתְּכַחַת בְּעֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, (ויקרא יח) כְּתִיב עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה. וְכְתִיב,
אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ. וְתֵנִיָּן אִמְךָ הִיא וְדָאִי. הָא אִם גְּלָה עֲרִייתָהּ,
לְמָאן בְּעִי לְאַתְבָּא לָהּ, וְדָאִי לְתַקְנָא. מָאִי דְּגִלִי.

דְּתֵנִיָּא כְּדִן סְגִיָּא יַצְרָא בִּישָׁא בְּבַר נֶשׁ, לָא סְגִי אֶלָּא בְּאִינוּן עֲרִיין, וְכְלָהּוּ
חוּבֵי אַחֲיָדָן בְּהַהוּא עֲרִיָּא. וְכְתִיב לֹא תִגְלֶה. כְּדִן אֲתַתְּקֹן, אֲתַתְּקֹן לְקַבֵּל
הַהוּא דְּגִלִי, וְדָא אֲקָרִי תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יַצְחָק, כָּל חוּבֵי עֲלָמָא אַחֲיָדָן (ס"א דא) בְּדָא, עַד דְּאִימָא אֲתַגְּלֵלָא
בְּגִינֵיהוֹן. וְכַד אִיהִי אֲתַגְּלֵלָא, כָּל אִינוּן בְּנִין אֲתַגְּלֵלִין (בגינה). וְכְתִיב (דברים כב)
לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים. וְכַד אֲתַתְּקֹן עֲלָמָא לְתַתָּא, אֲתַתְּקֹן כְּלָא, עַד
דְּסִלְקָא תְּקוּנָא לְאִימָא קְדִישָׁא, וּמִתְתַּקְנָא, וְאַתְּכֶסֶיָּא מִמָּה דְּאַתְּגְּלֵלָא.
וּבְגִין כֵּן כְּתִיב, (תהלים לב) אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה, וּכְדִין אֲקָרִי
תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּבָה וְדָאִי. וּכְדִין יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲתִקְרִי, כְּמָה דְּכְתִיב, (ויקרא טז)
מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יָיִ תִּתְּהַרְוּ.

אמר רבי (דף ט"ז ע"א) יהודה אימתי אתקרי תשובה. כד אימא מתכסיא וקיימא בחדוה על בנין, דכתיב, (תהלים קיג) אם הבנים שמחה. ותבאת בקיומא ומאן דהוה סגיר, תב לאתריה. וכלהו תבין חד לחד, ומתברכאן כל חד וחד, וכדין אתקרי תשובה (שלימתא), תשובה סתם לאכללא כלא.

אמר רבי יצחק, כד מתכשר עלמא, כוליה מתכשר פחדא. כתיב (תהלים קח) כי גדול מעל שמים חסדך. מעל שמים, דסלקא לעילא מאתר דאקרי שמים. ומאי איהו. דא איהי אימא. והיינו דאקרי תשובה.

רבי יהודה אמר, דייקא דכתיב מעל שמים. אלמלא כתיב על שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על שמים, ולא יתיר. כיון דאמר מעל שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על השמים לעילא לעילא. (ס"א ומאי איהי אימא, והיינו דאקרי תשובה.)

דתאנא, בההוא זמנא דמתכשרן עובדין לתתא, ואימא בחדוותא, אתגליא עתיקא קדישא, ותב נהורא לזעיר אנפין, וכדין כלא בחדוותא, כלא בשלימו, כלא אשתכחו בברכאן, ורחמין זמנין, ועלמין פלהו בחדוותא, הדא הוא דכתיב, (מיכה ז) ישוב רחמנו יכבוש עונותינו. מאן ישוב. ישוב עתיקא קדישא לאתגליא בזעירא, ישוב לאתגליא דהוה סתים בקדמיתא, וכלא אתקרי תשובה.

אמר רבי יהודה, כלא בכלל, כלא סתם. וכתיב (דברים יג) למען ישוב יי מחרון אפו ונתן לד רחמים. אמר רבי יצחק, כלא הוא ודאי, והא אוקימנא מלי קמיה דרבי שמעון.

והשיב את הגזלה, תמן שאילו חברייה, מפני מה בגזלה כתיב, והשיב את הגזלה ולא יתיר. אלא הא אוקימנא, דא שוי דחילו עלאה כתיבא. ודא דגניב, שוי דחילו תתאה לקבליה, ולא דחילו עלאה.

מה כתיב לעילא, נפש כי תחטא. (י"ג ע"ב) כדקאמרן, דאורייתא וקודשא בריך הוא תוהין עליה, ואמרי נפש כי תחטא וגו'. וכתיב נפש כי תמעול מעל וגו'. או נפש כי תשבע וגו'. אמר רבי יצחק, נפש כתיב, ולא רוח, ולא נשמה. והכא גופא (ס"א רוחא) ונפש. דכתיב, והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה. מאן דבעי לתקנא עובדוי, כמה דאמרן והשיב. מאן והשיב, אלא כמאן דיתקן עובדין, בגין דיתב מבועי מיא לאתרייהו, לאשקאה נטיען, דהא הוא גרים בחובוי לאתמנעא מנייהו. ועל דא והשיב את הגזלה וגו'. כמה דאתמר. (ע"כ)

רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, עאל רבי אלעזר בריה, אמר רבי שמעון, כתיב, (תהלים צב) צדיק כתמר יפרח וגו'. צדיק כתמר, מאי כתמר. דהא מפל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא, כמו תמר. דסליק לשבעין שנין. מאי טעמא כתמר. אלא אף על גב דקרא אסהיד, חברייה פלהו לא בעו לגלאה.

אָבֵל צָדִיק כִּתְמוֹר יִפְרָח, עַל גְּלוּתָא דְבָבֵל אֲתָמֵר, דְּהָא לֹא תִבֵּת שְׁכִינְתָא לְאַתְרָהּ, אֲלֵא בְּסוּף שְׁבַעִין שָׁנִין. הָדָא הוּא דְכִתְיֵב, (ירמיה כט) כִּי לִפְי מְלֵאת לְבָבֵל שְׁבַעִים שָׁנָה אֶפְקוּד אֲתָכֶם. וְדָא הוּא צָדִיק כִּתְמוֹר יִפְרָח, דְּסָלִיק דְּכֹר וְנוֹקְבָא לְשְׁבַעִין שָׁנִין. צָדִיק: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכִתְיֵב, (תהלים יא) כִּי צָדִיק יִי צְדָקוֹת אָהֵב. וּכְתִיב, (שמות ט) יְיָ הִצְדִּיק. וּכְתִיב, (ישעיה ג) אֲמָרוּ צָדִיק כִּי טוֹב.

כְּאָרְזוּ בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא, מַהוּ אָרְזוּ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְכִתְיֵב, בְּחוֹר כְּאָרְזִים. (ס"א דיתבי על כורסיא דיעקב שלימא) בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא, בְּלִבְנוֹן וְדָא, וְדָא הוּא יַעֲדוֹן דְּלַעֲיָלָא, דְּעַלְיָה כְּתִיב (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ. וְהָאִי אָרְזוּ, בְּהָהוּא אֲתֵר עֲלָהּ, יִשְׁגָּא.

וְדָא בְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה הוּא כְּהָאִי אָרְזוּ, דְאַתְעַכְב לְסַלְקָא. וּמִשְׁעָתָא, דְּסָלִיק עַד דְּקָאִים בְּקִיּוּמִיהָ, הוּא יוֹמָא. וְשִׁירוּתָא דְיוֹמָא אַחֲרִינָא, עַד דְּעֵבִיד צַל בְּנֵהוּרָא דְיִמְמָא. וְאָרְזוּ לֹא סָלִיק, אֲלֵא בְּעֵדוּנָא דְמִיָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמֵר (במדבר כד) כְּאָרְזִים עָלֵי מַיִם. כְּדָּ אָרְזוּ בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא. דְּמִתְמֹן נְפִיק מְבוּעָא וְנִהְרָא דְמִיָּא, לְאַשְׁקָא. וְאָרְזוּ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכִתְיֵב, (שיר השירים ה) בְּחוֹר כְּאָרְזִים.

דף ט"ז ע"ב

שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ, לְזִמְנָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא. בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ, בְּתַחֲיִית הַמְּתִים. עוֹד יִנּוּבוּן בְּשִׁיבָה, בְּהָהוּא יוֹמָא דְיִשְׁתַּכַּח עֲלֵמָא חֲרוּב. דְּשִׁנִּים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, לְבַתֵּר דְכִתְיֵב, (ישעיה סו) הַשְּׁמַיִם הִחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הִחֲדָשָׁה, וּכְדִין (תהלים קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו כְּתִיב. וְכָל כֶּדֶן (דף ט"ז ע"ב) לְמָה (תהלים צב) לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר יְיָ צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ.

תּוֹ פִּתַּח וְאָמֵר, (משלי טז) אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוֹף. אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן, כְּמָה דְאַמְרוּ, חֲזִיבִיָּא עֲבָדֵי פְּגִימוֹ לְעֵילָא. וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוֹף, מִפְּרִיד אֶלּוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דְּבַר אַחַר אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן. מַהוּ יִשְׁלַח. יִשְׁלַח לְאִינוֹן נְטִיעָן. מְדוֹן: דְּיִנְקוֹן מְסֻטְרָא דְדִינָא. וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוֹף, כְּמָה דְאַמְרוּ, חֲזִיבִיָּא עֲבָדִין פְּגִימוֹ לְעֵילָא. מִפְּרִיד: דְּיִחוּדָא לֹא אֲשַׁתְּכַח, מִפְּרִיד, לְמִטְרוֹנִיתָא מְמַלְכָּא. וְלְמַלְכָּא מְמִטְרוֹנִיתָא. וּבְגִין כֶּדֶן לֹא אֶקְרִי אַחַד, דְּאַחַד לֹא אֶקְרִי, אֲלֵא כִּד אִינוֹן בְּזוּיָגָא חֲדָא. וְוִי לְאִינוֹן חֲזִיבִיָּא דְעֲבָדִין פְּרוּדָא לְעֵילָא. וְכָאִין אִינוֹן צְדִיקִיָּא, דְּאִינוֹן מְקִיָּמֹן קִיּוּמָא דְלַעֲיָלָא, וְזָכָאִין אִינוֹן מְאָרִיהוֹן דְּתִשׁוּבָה דְּתִיבִין כְּלָא לְאַתְרֵיהוּ.

וְעַל דָּא תְּנִינֵן, אֲתֵר דְּבַעֲלֵי תִשׁוּבָה יִתְבִי, צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יִתְבִי בֵּיה. מֵאִי טַעְמָא. אֲלֵא אִינוֹן אֲתֵתְקֵנוּ בְּאַתְר עֲלָהּ, בְּאַתְר דְּשְׁקִיּוֹ דְּגִנְתָּא.

מִשְׁתַּכַּח מִתַּמּוֹן. וְדָא הוּא תְּשׁוּבָה. וְעַל דָּא אַקְרוּן בְּעַלֵּי תְּשׁוּבָה. וְאֵלִין
אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְרַּא אַחְרָא, דְּאֶקְרִי צְדִיק.

וְעַל דָּא אֵלִין יִתְבִּין בְּאַתְרַּא עֲלָא, וְאֵלִין יִתְבִּין בְּאַתְרַּא זׁוּטְרָא. מֵאֵי טַעְמָא.
אֵלִין תֵּיִבִין מִנָּא לְאַתְרֵיהוּ, מְאַתְרַּא עֲלָא דְנִהְרָא עֲמִיקָא, עַד הֵהוּא אַתְרַּא
דְּאֶקְרִי צְדִיק. וְצְדִיקִים גְּמוּרִים, נְגִדִין לֹון מֵהֵהוּא אַתְרַּא דְּאֵינוּן יִתְבִּי, לְהֵאֵי
עֲלָמָא. וְעַל דָּא אֵלִין עֲלָאִין וְאֵלִין תַּתְּאִין. זְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּמֵאֲרֵי תְּשׁוּבָה.
וְזְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּצְדִיקֵיָא, דְּבִגִינֵיהוֹן עֲלָמָא מִתְּקֵיָמָא.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב וְהָיָה כִּי יַחְטָא וְאָשָׁם וְגוֹ'. מַה כְּתִיב לְעֵילָא, אוּ מִצָּא
אַבְדָּה וְכַחֵשׁ בָּהּ וְגוֹ', דְּהָא בְּגִין דָּא אֲסַתְּלַק קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא מְכָלָא.
כְּבִיכּוֹל קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּקִיּוּמֵיהָ, דְּהָא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל
אֲתַפְרָשָׁא מֵאַתְרָהָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ז) אַבְדָּה הָאֱמוּנָה. (ל״ה, קצ״א)
מֵאֵי אֱמוּנָה. דָּא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צב) וְאֱמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת.
אַבְדָּה הָאֱמוּנָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה ט) עַל מַה אַבְדָּה הָאֲרָץ, וְכִלְא חַד.

וְהָא אוּקִימְנָא אַבְדָּה, וְלָא נְאַבְדָּת, וְלָא אַבּוּדָּה. כְּגוּוּנָא דָּא, (ישעיה נז)
הַצְדִיק אַבְד, אַבּוּד, אוּ נְאַבְד, לָא כְּתִיב, אֲלָא אַבְד. הָדָא הוּא דְּכְתִיב אַבְדָּה
הָאֱמוּנָה, בְּגִין כְּדָּ וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אוּ אֶת הָאֲבָדָּה וְגוֹ'.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעִיָא מְהֵימְנָא, דּוּכְתִין אִית בְּגִיָהֲנָם, רְשִׁימִין לְמַחְלֵי
שְׁבָתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא, וְלָא חִזְרִין בְּתִיּוּבְתָא מֵאוּתוֹ חִלוּל. וּמִמְנָן עֲלֵיהוּ. וְאוּף הֲכִי דּוּכְתִין
אִית בְּגִיָהֲנָם, לְאֵינוּן דְּמַגְלֵי עֲרִיין. וְלְאֵינוּן דְּמַגְלִין פְּנִים בְּתוֹרָה שְׁלֵא פְּהֵלְכָה. וְלְאֵינוּן
דְּשִׁפְכִין דָּם נְקִי. וְלְאֵינוּן דְּאוּמִין לְשַׁקְרָא. וְלְאֵינוּן דְּשִׁכְבִין עִם נְדָה. אוּ בַת אֵל נְכָר. אוּ זֹנָה.
אוּ שְׁפַחָה. וְאוּף הֲכִי, לְעוּבְרַעַל שִׁס״ה לָא תַעֲשֶׂה. לְכָל חוּבָא, אִית דּוּכְתָא בְּגִיָהֲנָם, וּמִמְנָא
עֲלֵיהָ.

וְשָׁטוֹן יַצַּר הָרַע דִּילֵיהָ, מְמַנָּא עַל כְּלָהוּ חוּבִין, וְדּוּכְתִין וּמִמְנָן דִּילֵיהָ. וְאִי הָדָר בְּתִיּוּבְתָא,
מַה כְּתִיב, (ישעיה מה) מַחִיתִי כְּעַב פֶּשְׁעֵיךָ, אֲתַמְחוּ רְשִׁימִין דְּרַשִׁיעֵיָא דְּדּוּכְתָא דְּגִיָהֲנָם מִכָּל
חוּבָה וְחוּבָה.

וְאִית חוּבִין רְשִׁימִין לְעֵילָא, וְלָא לְתַתָּא. וְאִית דְּרַשִׁימִין לְתַתָּא, וְלָא לְעֵילָא. וְאִית דְּרַשִׁימִין
לְתַתָּא וְלְעֵילָא. אֲתַמְחוּן לְתַתָּא אֲתַמְחוּן לְעֵילָא, בְּתַר דְּאַהְדָּר בְּתִיּוּבְתָא. וְעוּד אוּקִימוּהָ
מֵאֲרֵי מַתְנִיתִין, רְשַׁע עוֹנוֹתֵינוּ חֲקוּקִים לוּ עַל עֲצָמוֹתֵינוּ. צְדִיק, זְכִיּוֹתֵינוּ חֲקוּקִים לוּ עַל
עֲצָמוֹתֵינוּ. אֲמַאי. בְּגִין לְמַהוּי רְשִׁימִין בִּין בְּעַלֵּי חוּבֵיהוֹן, לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא בְּהוּ, וְקִלְא נְפִיק
עֲלֵיהָ, הֵאֵי רְשַׁע אִיהוּ יִשְׁרְפוּ עֲצָמוֹתֵינוּ בְּגִיָהֲנָם.

וְאוּקִימְנָא, נִשְׁמוֹת שֶׁל רְשָׁעִים הֵן הֵן הַמְזִיקִים בְּעוֹלָם. וְדִינָא דְּלָהוֹן אוּקִימוּהָ עֲלֵיהוּ מֵאֲרֵי
דְּנִשְׁמַתְהוֹן מַתְנִיתִין, נִשְׁרַפְתּוּ וְנִעֲשִׂית אַפְרַחַת כְּפֹת רְגְלֵי הַצְדִיקִים. וּבְמֵאֵי אֲתוּקְדוּן.
בְּאֵשׁ דְּכוּרְסִיָּא, דְּאַתְמַר בֵּיהָ, (דניאל ז) כּוּרְסִיָּה שְׁבִיבִין דִּי נוּר גְּלְגְלוּהִי נוּר דְּלִיק. (וּנְהַר דִּינּוּר
נְגִיד וּנְפִיק) מִדִּי חִיוּוֹן דְּאֲשָׁא, דְּסַחְרִין לְכוּרְסִיָּא דְּדִין, דְּאִיהוּ אֲדָנִי, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא.

וְהֵהוּא נְהַר, אֲתַמַּר בֵּיהָ, (דניאל ז) נְהַר דִּי נוּר נְגִיד וּנְפִיק מִן קְדָמוּהִי. נִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקֵיָא,
טְבָלִין וּמַתְדִּכִין בֵּיהָ. וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּרַשִׁיעֵי, נְדוּנִין בֵּיהָ, וְאַתְבְּעִירוּ קַמִּיָּה, כְּקִשׁ לְפָנֵי אֵשׁ,
וְהֵינּוּ אֵשׁ אוּכְלַת אֵשׁ. יְהוּהָ אִיהִי חֲמָה. גְּרַתִּיקָה דִּילֵיהָ, אֲדָנִי. לְשִׁמּוֹר (דף י״ז ע״א) וְהֵינּוּ
רְזָא דְּאוּקִימוּהָ, לְעַתִּיד לְבֵא מוּצִיָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָה מְנַרְתִּיקָה צְדִיקִים מִתְרַפְּאִין
בְּהָ, וְרַשָּׁעִים נְדוּנִין בְּהָ.

ומחיוון דכורסנא דדינא, הנה נחית אריה דאשא למיכל קרבניו, אינון דממנו, על כל אבר דחב מחבל קטיגור אחד, כמה דאוקמוה, עשה עבירה אחת, קנה לו קטיגור א'. ומיד דנחת אש של גבוה, ואוקיד לון לאלין אבריו ופדריו ואמוריו דפרים וכבשים ועתודים ועזים. יהו"ה דנחית פאריה דאשא לאוקדא לון, אתוקדון אברים דלהון, אתוקדון מחבלים דממנו עליהו, ומתכפרין חובין דישראל, דאינון אברים דשכינתא.

בההוא זמנא, חיוון מתקרבו דממנו על זכוון, דאינון מכורסניא דרחמי, דאיהי תשובה, אימא עלאה. ובמה מתקרבו. בשם ידו"ד, דעאל בהון. ובגין דא, קרבן לדו"ד. דלית מאן דיכיל לק רב חיוון ויסודין, לאעלאה שלם בינייהו, אלא שמייה, דקריב בשמייה מים לאש, ולא מכבה דא לדא, וקריב ריחא לעפרא, ולא מפריד ליה.

בההוא זמנא, אינון שלמים חיוון ויסודין, ואתקריאו קדשים, דלית טמאים בינייהו. ועוד, שלמים דא ה' בתראה, דאיהו שלימו דעמונדא דאמצעיתא, בכל הויות דכלילן ביה, לכל שית סטרין דיליה, דאינון שית ספיראון.

ורזא דמלה, חתם רום ופנה למעלה, ביה"ו, לימינא דחסד. בהו"י, לשמאלא דגבורה. וה"י, בעמונדא דאמצעיתא. יו"ה בנצח. בהוד הי"ו. ביסוד וי"ה. אילנא דאחיד לון כלהו, תפארת. עץ עושה פרי. ובגין דא מקום שפול העץ, שם יה"ו. ואוף הכי בכל הויה, ה' בתראה שלמים לה. ולכל הויוון, דאחידן בה. פגוונא דא, יה"ו עם ה', יהנה. הו"י עם ה', הנה. וה"י עם ה', וה"ה ואוף הכי שאר הויוון.

ואינון ח"י אתון דשית סטרין, דכלילן בצדיק חי עלמין, ועם ה' אתעביד ח"ה. ורזא דמלה איהי ה', כגון תיבת נח, דאתפניש בה מכל מין ומין, דאינון שנים שבעה שבעה לקרבנא. שנים שנים ארבעה. שבעה שבעה ארבעה עשר. הא י"ח. ותיבה ה', בה אשתתלים חיה.

(ס"א פתח ואמר באתי לגני וגו') וצדיק איהו כליל ו' דרגין. ובגין דא תקינו למפתר ביה חלמא בגי שלומות, בגי פדיונות, דאיהו ו', בחושבן ו'. ואיהו סלם דחלמא דיעקב, כליל ו' ספיראון. מוצב ארצה, שכינתא תתאה, ודא ה' תתאה. וראשו, דא י', ביה איהו צדיק שביעי. מגיע השמימה, דא אימא עלאה, ודא ה' עלאה, דמסטרא דחלמא, ה' שלטא על י', דאיהו רישא דסולמא, ה"י מן אלקים. ובגין דא, (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עולים וגו', ולא מלאכי דדו"ד.

אתון כסדרן, עולים בחלם, דאיהו כתר על ד' אתון, דאתפשטותא דלהון, מחכמה עד מלכות קדישא. בגין דחכמה איהי י', בינה ה', שית ספיראון ו', מלכות ה' בתראה. חלם כתר על כל אתון. (ע"כ רעיא מהימנא) (כאן חסר ותמצאהו לקמן דף רמ"ו ע"ב ד"א ויחלום וכו')

(ויקרא ד) אם הכהן המשוח יחטא לאשמת העם. רבי אבא פתח (שיר השירים א) הגידה לי שאהבה נפשי וגו', אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו', הני קראי אוקמוה חבריאי במשה, בשעתא דהוה סליק מעלמא, דאמר (במדבר כז) יפקוד יי' אלהי הרוחות לכל בשר וגו', אשר יצא לפניהם וגו', ותנין דעל גלותא אתמר.

ותא חזי, הני קראי פנסת ישראל אמרן למלכא קדישא. הגידה לי שאהבה נפשי, כמה דאת אמר (שיר השירים ג) את שאהבה נפשי ראיתם. ולמלכא קדישא אתמר, אנת שאהבה נפשי איכה תרעה.

בספרא דרב המנונא סבא אמר, כל זמנא דפנסת ישראל אשתכח ביה בקודשא בריך הוא, כביכול קודשא בריך הוא בשלימו, ורעי ברעותא ליה

וּלְאַחֲרָנִיו זֶה לֵימָר, לְגַרְמִיָּה, מִהֵיוּ יִנְיָקוּ דְחֻלְבָּא (ס"א דמלכא) דְּאִימָא עֲלָאָה, וּמִהֵיוּ יִנְיָקוּ דְּאִיָּהוּ יִנְיָק, אֲשֶׁקִּי לְכָל שְׁאָר אֲחֲרָנִיו, וְיִנְיָק לֹוּן. וְאִזְלִיפְנָא דְּאִמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל זְמַנָּא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחַת בְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָה הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיָּדָה הוּא בְּשִׁלְמוֹ, בְּחֻדְוָה, בְּרַכָּאן בֵּיהּ שְׁרִיָּיו, וְנִפְקִין מִנֵּיהּ לְכָל שְׁאָר אֲחֲרָנִיו. וְכָל זְמַנָּא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשֶׁתְּכַחַת בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָה הוּא, כְּבִיכּוֹל בְּרַכָּאן אֲתִמְנְעוּ מִנֵּיהּ וּמִכָּל שְׁאָר אֲחֲרָנִיו.

וְרָזָא דְּמִלְתָּא, בְּכָל אֲתֵר דְּלֹא אֲשֶׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא, בְּרַכָּאן לֹא שְׁרָאוּ עֲלוּי, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיָּדָה הוּא גְעִי וּבְכִי, כְּמָה דְּאֵת אִמְר (ירמיה כ"ה) שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ. וּמֵאִי אֹמֵר, אִוִי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֵת בֵּיתִי וְשִׁרְפְתִּי אֵת הַיְכָלִי וְכוּ'.

דף י"ז ע"ב

וּבְשַׁעְתָּא (דף י"ז ע"ב) דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל נִפְקַת בְּגִלוּתָא, אִמְרַת קַמִּיָּה, הַגִּידָה לִּי שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי, אֲנֵת רַחִימָא דְּנִפְשָׁאִי, אֲנֵת דְּכָל רַחִימוֹ דְּנִפְשִׁי בְּךָ. אִיכָה תִרְעָה, אִיךָ תִזּוֹן גְּרַמְךָ, מַעֲמִיקָא דְּנַחֲלָא דְּלֹא פָּסִיק. אִיךָ תִזּוֹן גְּרַמְךָ מִנְהִירוֹ דְּעָדוֹן עֲלָאָה. אִיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהָרִים, אִיךָ תִזּוֹן לְכָל אֵינוֹן אֲחֲרָנִיו דְּאֲשֶׁתְּקִיָּין מִנְךָ תְּדִירָא.

וְאַנָּא הוּינָא אֲתִזְנָא מִנְךָ בְּכָל יוֹמָא, וּמִשְׁתַּקְנָא, וְאֲשֶׁקִּינָא לְכָל אֵינוֹן תְּתַאֲי, וְיִשְׂרָאֵל אֲתִזְנוּ בִּי, וְהִשְׁתָּא שְׁלָמָה אֶהְיָה כְּעוֹטָיָה, אִיךָ אֶהְיָ מִתְעַטְפָּא, בְּלֹא בְּרַכָּאן, כִּד יִצְטָרְכוֹן אֵינוֹן בְּרַכָּאן, וְלֹא יִשְׁתַּכְחוּן בִּידֵי. עַל עֲדָרִי חֲבָרִיָּדָה, הִיאָדָּה אִיקוּם עֲלֵיָהוּ, וְלֹא אֶהְיָה רַעֲיָא לְהוּ, וְזָנָא לְהוּ. עֲדָרִי חֲבָרִיָּדָה, אֵלִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינוֹן בְּנֵי אַבְהוֹן, דְּאֵינוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא לְעִילָא.

אִמְר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיָּדָה הוּא, שְׁבוּק אֲנֵת דִּידִי, דְּהָא דִּידִי מְלָה טְמִירָא הוּא לְאֲתִידַע. אֲבַל אִם לֹא תִדְעִי לְךָ, לְגַרְמְךָ, הָרִי לְךָ עֵיטָא. הַיְפָה בְּנִשִּׁים, כְּמָה דְּאֵת אִמְר הַנֶּדֶד יָפָה רַעֲיָתִי. צָאִי לְךָ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן, אֵלִין אֵינוֹן צְדִיקֵיָא, דְּאֵינוֹן נִדְשִׁין בֵּין עַקְבֵּין, וּבְגִינִיהוֹן יְהִיב לְךָ חִילָא לְקִיָּמָא. (ועם כל דא) וְרַעֲיָ אֵת גְּדִיוֹתֶיךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוּעִים, אֵלִין אֵינוֹן תְּנוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבּוֹן, דְּעֲלָמָא מִתְקִיָּמָא בְּגִינִיהוֹן, וְיִהְיִין חִילָא לְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא. מִשְׁכְּנוֹת הָרוּעִים, אֵלִין בְּתֵי רַבּוֹן אֲתֵר בֵּית מְדָרְשָׁא דְּאֲשֶׁתְּכַח אֹרִיָּתָא בְּהוֹן תְּדִירָא.

דְּבַר אַחַר אִם לֹא תִדְעִי לְךָ הַיְפָה בְּנִשִּׁים וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּצְדִיקֵיָא אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּעֲלָמָא, וְאֵינוֹן תְּנוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבּוֹן מִשְׁתַּכְּחִי וְלַעָאן בְּאֹרִיָּתָא, יְכָלָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְקִיָּמָא עִמְהוֹן בְּגִלוּתָא. וְאִי לָאוּ, כְּבִיכּוֹל הִיא וְאֵינוֹן לֹא יְכָלִי לְאֲתִקִּיָּמָא בְּעֲלָמָא. וְאִי זְכָאִין אֲשֶׁתְּכַחוּ, אֵינוֹן אֲתַפְסוּן בְּקִדְמִיתָא. וְאִי לֹא, אֵינוֹן גְּדִיָּין דְּעֲלָמָא מִתְקִיָּמָא בְּגִינִיהוֹן, מִתְפָּסִין בְּקִדְמִיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָה הוּא סְלִיק לֹוּן מַעֲלָמָא, אִף עַל גַּב דְּלֹא אֲשֶׁתְּכַח

בהו חובה. ולא דא בלחודוי, אלא רחיק מניה לכנסת ישראל ואתגלייא בגלותא.

הדא הוא דכתיב אם הפהו המשיח יחטא לאשמת העם. אמאי יחטא לאשמת העם, בגין חובי עלמא דגרמו האי, לאשמת העם ודאי, ולא לאשמה דיליה. יחטא: יגרע טוביה, ודאין דיניה בכלא, כמה דאת אמר (מלכים א א) והייתי אני ובני שלמה חטאים. דבר אחר אם הפהו המשיח, דא קודשא בריך הוא כדקאמרן. יחטא, יגרע מן כנסת ישראל ומעלמא, דלא יהיב להון ספוק ברקאן. אמאי. איהו לאשמת העם ודאי, בגין חובה דעמא היא. (ויקרא ד) אם הפהו המשיח יחטא. רבי יצחק פתח, (שמות לב) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך, האי קרא קשיא, הכי מבעי ליה למכתב, זכור לאברהם וליצחק ולישראל, מאי ליצחק. אלא הכי תנינן, בכל אתר שמאלא אתפליל בימינא, ובכללא דימינא הוא. דהאי ימינא, אתתקנת לעלמין, לאכללא ביה שמאלא. ועל דא לא פליג, בגין לאכללא ליה ביה באברהם. ובגין כך לאברהם ליצחק (דייקא) פללא חד. (אבל) ולישראל, דהא בתרווייהו אחיד לון בגדפוי (ס"א בכתפוי), והוא שלים בכלא.

אשר נשבעת להם בד. אומאה אומי קודשא בריך הוא לאבהו, באבהו דלעילא הדא הוא דכתיב אשר נשבעת להם בד, באינון דלעילא באינון דשראן בד. ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו'. אשר אמרתי, אשר אמרת מבעי ליה. אלא קודשא בריך הוא אמר בד לאבהו, זמנא ותרון זמנין. אשר אמרתי: דצביתי ברעו נפשי, דהא אמירה רעותא הוא, הדא הוא דכתיב, (מלכים א ח) אדני אמר לשכון בערפל. ועוד מה תאמר נפשך ואעשה לך.

ונחלו לעולם, מאי לעולם. עולם דלעילא, דאחידא ביה ההיא ארץ, ואתגנת מההוא עולם, ואי האי ארץ אתרכת, במאי הוא. לאשמת העם הוא.

דף י"ח ע"א

רבי יצחק אמר, אם הפהו המשיח יחטא, דא כהן דלתתא, דאתתקון לעבודה ואשתכח ביה חטאה, לאשמת העם הוא דהוי ודאי. ווי לאינון דסמיכין עליה, (דף י"ח ע"א) כגוונא דא, שליחא דצבורא דאשתכח ביה חטאה, (בגין דעמא לא אשתכחו זכאין קמיה קודשא בריך הוא) ווי לאינון דסמיכין עליה. אמר רבי יהודה, וכל שכן כהנא, דכל ישראל, ועלאין ותתאין כלהו אחידן (נ"א מחכאן) ומצפאן לאתברכא על דזוי.

דהא תנינן, בשעתא דכהנא שארי לכוונא מליו, ולקרבא קרבנא עלאה, פלא אשתכחו בברכתא ובחדוותא. ימינא, שארי לאתערא. שמאלא אתפליל בימינא, וכלא אתאחיד ואתקשר דא בדא, ואתברכו כלהו

פחדא. אשתכח, דעל ידא דכהנא, מתברכאן עלאי ותתאי, והא אוקמוהו. ובגין כד בעי לקרבא קרבנא עליה, בגין דיתכפר חוביה.

אמר רבי יוסי, הא תנינן, דעל ידא דכהנא אתכפר חובא דבר נש, כד קריב קרבנא. השתא דאיהו חטי, מאן מקריב עליה, ומאן יכפר עליה. אי תימא דאיהו מקריב על נפשיה, הא איהו אתקלקל, ולא איהו כדאי דיתברכון עליה עלאי ותתאי. תתאי לא יתברכון על ידיה, כל שכן עלאי. אמר רבי יהודה, ולא. והא כתיב (ויקרא טו) וכפר בעדו ובעד ביתו, אמאי בעיא לכפרא עליה, בגין דאיהו חב יכפר על גרמיה, דכתיב וכפר בעדו.

אמר רבי חיאי, הא ידיע באן אתר אתקשר כהנא רבא. ובאן אתר אתקשר כהנא אחרא, וההוא דאקרי סגן ידיעא. בגין כד, כהן אחרא קא מקריב קרבניה בקדמיתא, וסליק ליה עד ההוא אתר דאתקשר ביה. בתר דכהנא סליק לההוא אתר, לא מעכבין ליה לסלקא לאתריה, ולא תכפרא חוביה. ועל דא, אחרא קא מקריב עליה קרבניה. כיון דאחרא הוא מקריב, ולא מסתפקין כל כד על ידיה, לבתר איהו מקריב, ואינון עלאין, בלהו מתחברן לכפרא חוביה. ומלכא קדישא אסתכס על ידיהו. כגוונא דא, המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו.

רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי. אמר רבי אלעזר, חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים, דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש, אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם, לדכאה ליה. דרבי שמעון הוה אמר הכי, בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכינא, אתכפר עלמא. וכל שכן בתקיעה דשופר, דלא מקבל תקיעתא דבר נש דלא איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה.

דתנינן, רבי ייסא סבא אמר, הני תקיעתא כסדרן. קדמאה, כלילא מפלא. תנינא, חדא כסדרא וחדא כסדרא, גבורה גדולה בינייהו. תליתאה, חד הכא וחד הכא גבורה בינייהו. פוסקא סלקא, ל קומטרך נחתא. חד תקיפא וחד רפיא. והא אוקמוהו. ואינון עשרה. ואינון תשע. חד כללא דכלא.

ובהאי יומא מתעטרא יצחק, והוא רישא לאברהן. בהאי יומא כתיב, (ישעיה לג) פחדו בציון חטאים. בהאי יומא יצחק אתעקד, ועקיד פלא, ושרה מלילת (סי'א מיללת) וקול שופרא תקיף לחדא. זכאה חולקיה, מאן דעבר בינייהו, ואשתזיב מנייהו. אמר רבי אבא, בגין כד קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא, דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא, ואתקשר בההוא דלעילא. (נ"א באברהם) אימתי אתקשר. בשעתא דכתיב, (בראשית כב) ויעקוד את יצחק בנו וגו'.

אמר רבי אלעזר, בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם, דכתיב, (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. מאי נסה. כמה דאת אמר, (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי. (שמות יז) ויקרא שמו יי נסי. מאי קא משמע לן. בגין

דאָשטתכליל ימינא וְאַשְׁתְּלִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְהֶאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם. וְהֶאֱלֹהִים דִּיִּיקָא, וְדָא הוּא (בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק.

רבי אבא אמר, כתיב (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, אֲלֻמָּלָא דְאַעְבָּר דִּינָא דִּיִּצְחָק, בְּאַתֵּר דִּינַעֲקֹב שְׂאֲרִי, (ס"א ואתסי) וְאַתְחֲסִי (ס"א ואתסחי) (ס"א ואתבסס) תַּמָּן, וְוִי לְעֻלְמָא דִּיעֲרַע בְּגִינְיָה, וְרָזָא דְמִלְחָה, (ישעיה סו) כִּי בָאֵשׁ יִי נִשְׁפֵּט. וְדָא הוּא אֲתַבְּסֻמוּתָא דְעֻלְמָא.

דף יח ע"ב

וכיון דעאל באתרא דיעקב, ויעקב אחיד (דף יח ע"ב) ביה, כדן שכיך אשא, ואצטנו גומריה. לבר נש, דהנה רגיו, וחגר וזיון גרמיה, ונפק ברוגזיה לקטלא לבני נשא. חד חכימא קם על פתחא, ואחיד ביה, אמר אלמלא לא אחיד בי ואתתקף בי, הא קטולא בבני נשא אשתכח. בעוד דאתתקפו דא בדה, ואחיד דא בדה, אצטנו רוגזיה על דנפק לקטלא. נפק לאוכחא, מאן סביל רוגזא ותוקפא דדינא דההוא בר נש. הוי אימא, דא דקאים אפתחא.

כד אמר קודשא בריך הוא לישראל, בני, לא תדחלו, הא אנא קאים על פתחא, אבל אזדרזו בהאי יומא והבו לי חילא. ובמה בשופר. דאי אשתכח קול שופר כדקא יאות, ומכווני ביה לתתא, ההוא קלא סליק, וביה מתעטרי אבהו, וקיימי במשפניה דיעקב. ועל דא בעי לאזדהרא בשופרא, ולמנדע בההוא קלא ולכוונא (ביה).

ולית לה קלא בשופרא, דלא סליק רקיעא חד. וכל אינון אוכלוסין דההוא רקיעא, יהבין אתר לההוא קלא, ומאי קא אמרי. (יואל ב) ויני נתן קולו לפני חילו וגו'. וקאים ההוא קלא בההוא רקיע, עד דאתי קלא אחרא, ואתעתדו (ס"א ואתערו) כחדא, וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא. ועל דא תנינו, אית קול דסליק קול, ומאי איהו. ההוא קלא דתקיעתא דישראל דתתא.

וכיון דמתחברו כל אינון קליו דלתתא, וסלקין לההוא רקיעא עלאה דמלכא קדישא שארי ביה, מתעטרן (ס"א מתעתדו) כלהו קמי מלכא, וכדן כורסונו רמיו וכורסייא אחרא דיעקב קאים ואתתקו. על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא, באינון צלותי דראש השנה, דהנה אמר, צלותא וקל שופרא (דההוא קול) דאפיק ההוא זכאה, דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא, דההוא קול סליק לעילא. ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא. וכד סליק ההוא קלא דשופרא, כלהו אתדחין קמיה, ולא יכלין לקיימא. זכאה חולקיהו דצדיקייא, דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהו, וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא, בקל שופרא. ועל דא כתיב, (תהלים פט) אֲשֶׁר־יִהְיֶה יוֹדְעֵי תְרוּעָה. יוֹדְעֵי, וְלֹא תוֹקְעֵי.

בְּהַאי יוֹמָא, בְּעֵי עֵמָא לְאַסְתַּכְלָא בְּבַר נֶשׁ שְׁלִים מִכְלָא, דִּידַע אֲרַחוּי דְּמִלְכָא קְדִישָׁא, דִּידַע בִּיקְרָא דְּמִלְכָא, דִּיבְעֵי עֲלֵייהוּ בְּעוּתָא בְּהַאי יוֹמָא. וּלְזַמְנָא קַל שׁוּפְרָא בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין, בְּכּוּוּנָה דְּלִבָּא, בְּחֻכְמָתָא, בְּרַעוּתָא, בְּשְׁלִימוּ. בְּגִין דִּי־סְתַלְק דִּינָא עַל יְדוּי מִן עֲלֵמָא. וּוִי לְאַיְנוּן דִּשְׁלִיחָא דְּלַהוּן לָא אֲשַׁתְּכַח כְּדָקָא יְאוּת, דְּהָא חוּבֵי עֲלֵמָא (עמא) אֲתֵינִין לְאַדְכָּרָא בְּגִינֵיהּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, אִם הִכְהוּן הַמְּשִׁיחַ יַחֲטֵא, דְּהוּא שְׁלִיחָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁמַת הָעַם הוּא, בְּגִין דִּינָא שְׁרִיא עֲלֵייהוּ.

וְכַד שְׁלִיחָא הוּא זְכָאָה כְּדָקָא יְאוּת, זְכָאִין אֵינּוּן עֵמָא, דְּכָל דִּינִין מִסְתַּלְקִין מִנֵּיהוּ עַל יְדֵיהּ, כָּל שְׁכֹן כְּהֵנָּה, דְּעֵלִיהּ מִתְּבַרְכָּאן עֲלָיִי וְתַתָּאִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְעַל דָּא, כְּהוּן וְלוּי עַד לָא יִסְלַק לְפוּלְחָנָא, בְּדַקִּין אֲבַתְרִיהּ, וְיִדְעִין אֲרַחוּי וְעוּבְדוּי, וְאִי לָא, לָא סְלִיק לְפוּלְחָנָא, וְכֹן בְּסִנְהֶדְרִין לְמִידוּ דִּינָא.

דף יט ע"א

וְאִי אֲשַׁתְּכַח כְּדָקָא יְאוּת, יְהִיבִין עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְּמִקְדָּשָׁא. וְאִי לָא, לָא סְלִיק לְפוּלְחָנָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים לג) וּלְלוּי אָמַר תּוֹמִיד וְאוּרִיד לְאִישׁ חֲסִידֵךְ. מִפְּנֵי מַה זָכָה (אהרן) לְאוּרִים וּלְתוֹמִים, וּלְמִפְּלַח פּוּלְחָנָא. הוּי אֹמַר (דברים לג) אֲשֶׁר נִסִּיתוּ וְגו'. הָאֹמַר לְאַבּוּי וּלְאַמּוּ לָא רְאִיתוּ וְגו'. וְכִינּוּן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּאַלִּין דְּרַגִּין, כְּדִין יוּרוּ מִשְׁפָּטֵיךְ לִיעֲקֹב וְגו', יִשְׁימוּ קְטוּרָה וְגו'. לְשַׁכָּא רֹגְזָא, וּלְזַמְנָא שְׁלֵמָא. וְכִלִּיל עַל מְזַבְחָךְ, בְּגִין דִּי־תַבְּסִמוּן כְּלָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכָּאן בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין, כְּדִין (דברים לג) בְּרַךְ יְיָ חִילוּ וְגו'. (ויקרא ד) וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ וְנִעְלַם וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (ישעיה לב) נְשִׁים שְׂאֲנָנוֹת קוֹמְנָה שְׁמַעְנָה קוֹלֵי וְגו'. כְּמָה אֵית לִיהּ לְבַר נֶשׁ, לְאַסְתַּכְלָא בִּיקְרָא דְּמַאֲרִיהּ, בְּגִין דִּי־שְׁתַּכְּח בְּרִיָּה שְׁלִים קַמִּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא לְבַר נֶשׁ (דף יט ע"א) בְּרָא לִיהּ שְׁלִים, כְּמָה דְּאֲתַמַּר, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר וְגו'. אֶת הָאָדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְנוֹקְבָא אֲתַכְּלִילַת בְּדְכוּרָא, וְכִדִּין יֶשֶׁר כְּתִיב. לְבַתֵּר וְהִמָּה בְּקִשׁוּ חֲשֻׁבוֹנוֹת רַבִּים.

תָּא חֲזִי, מְנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא עֲלָאָה, אֲשַׁתְּכַחַת חַד נּוֹקְבָא רּוּחַתָּא דְּכָל רּוּחִין, וְהָא אֹקִימְנָא לִילִית שְׁמָה. וְהִיא אֲשַׁתְּכַחַת בְּקַדְמִיתָא לְגַבִּי אָדָם. וּבְשַׁעֲתָא דְּאֲתַבְּרִי אָדָם, וְאֲשַׁתְּלִים גּוֹפִיָּה, אֲזַדְּמַנּוּ עַל הַהוּא גּוֹפָא אֶלְף רּוּחִין מִסְטָרָא דְּשְׁמָאֵלָא. דָּא בְּדָא לְאַעְלָא בֵּיהּ, וְדָא בְּעָא לְאַעְלָא בֵּיהּ, וְלָא הוּוּ יְכִלִי, עַד דְּגַעַר בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, וְאָדָם הוּוּ שְׁכִיב גּוֹפָא בְּלָא רּוּחָא, וְחִיזוּ דִּילֵיהּ יְרוּקָא הוּוּ, וְכָל אֵינּוּן רּוּחִין סַחְרוּן עֲלֵיהּ.

בְּהַהִיא שְׁעַתָּא נְחִית עֲנָנָא חַד, וְדַחָא (ווריק) לְכָל אֵינּוּן רּוּחִין. וּבְשַׁעֲתָא דָּא כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְהָא אֹקִימְנָא, דְּנוֹקְבָא אֲתַעְבְּרַת מִן דְּכוּרָא מִן הַהוּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם, וְהִיא אֲפִיקַת הַהוּא

רוחא, לְנִשְׁבָּא בֵּיהּ בְּאָדָם, כְּלִיל מִתְרִין סְטְרִין כְּדָקָא חֲזִי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשיתב) וַיִּפַּח בְּאֶפְיוֹ נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנִפְשׁ חַיָּה. לְנִפְשׁ חַיָּה מִמָּשׁ. וּמֵאֵן דְּאֶסְתַּפֵּק בְּהַאי, בְּגִין דְּלֹא יָדַע, אִי חַיָּה זֶה הִיא חַיָּה תַּתְּאָה, אוֹ חַיָּה דְשָׁמַיָּה יִשְׂרָאֵל, אוֹ מְדַכּוּרָא אוֹ מְנוּקְבָא. אַבְל לָא כְּתִיב לְנִפְשׁ הַחַיָּה, אֶלָּא לְנִפְשׁ חַיָּה סְתָם, דְּמִשְׁמַע כְּלָא.

וְכַד קָם אָדָם, הָוּת נּוֹקְבִיתִיה תְּקוּעָה בְּסְטְרוּי. וְהִיא נְשָׁמַתָּא קְדִישָׁא דְבִיה, הָוּה אֶסְגִי לְהַאי סְטְרָא, וְלְהַאי סְטְרָא, וְסִגִי לְהַאי וְלְהַאי, בְּגִין דְּהִכִי אֶתְכְּלִילֵת. לְבַתֵּר נָסֵר קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְאָדָם, וְתִקִין לְנוּקְבִיתִיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב) וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע וְגו'. אֶת הַצֶּלַע הָא אֹקִימָנָא, כְּמָה דְאֶתְ אֶמֶר (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן. וַיְבִיֶאֱהָ אֶל הָאָדָם, בְּתַקּוּנָהָ כְּכֹלָה לְחוּפָה.

כְּיוֹן דְּחַמַּת לִילִית דָּא, עֶרְקַת, וְהִיא בְּכַרְכִי יִמָּא, וְעַד כְּעוֹן הִיא זְמִינָא לְאַבְאָשָׁא בְּנִי עֲלָמָא. וְכַד זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְחַרְבָּא רוּמִי רְשִׁיעָתָא, וְלִמְהוּי חוּרְבָן לְעֲלָמִין, יִסְלַק לְהַאי לִילִית, וַיִּשְׂרִי לָהּ לְהַאי חוּרְבָּא, בְּגִין דְּהִיא חוּרְבָּנָא דְעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה לה) אֵךְ שָׁם הִרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחַ.

וּבְסִפְרֵי קְדָמָי אֶמְרִי, דְאִיהִי עֶרְקַת מִן אָדָם מְקַדְמַת דְנָא, וְאֵן לָא תִנְיִן חִכִי, בְּגִין דְּהִיא נּוֹקְבָא דָּא אֶשְׁתַּכַּחַת עֲמִיה, אַבְל עַד לָא קָמַת הִיא נִפְשׁ (ס"א דהא נוקבא דא לא אשתכחת עמיה אבל עד לא אתתקנת נוקבא דא) עֲמִיה דְאָדָם כְּדָקָא יָאוּת, הָוּת מְזַדְדוּגָא עֲמִיה וְכַד הִיא אֶתְתַּקְנַת עֲמִיה כְּדָקָא יָאוּת, עֶרְקַת הִיא לִימָא, וְזְמִינָא לְאַבְאָשָׁא בְּנִי עֲלָמָא.

אֶסְוֹתָא לְהַאי, בְּהִיא שְׁעָתָא דְאֶזְדְּוּג בְּר נֶשׁ בְּאַתְתִּיה, יְכוּוֹן לְבִיה בְּקְדוּשָׁה דְמָאֲרִי, וְלִימָא חִכִי, עֲטִיפָא בְּקִטְפָא אֶזְדְּמַנַּת, שְׂאֲרִי שְׂאֲרִי, לָא תַעוּל וְלֹא תַנְפוּק, לָא דִידָךְ וְלֹא בְעַדְבָךְ. תּוּב תּוּב, יִמָּא אֶתְרִגִּישָׁא, גְּלַגְלוּי לִידָךְ קְרָאוּ, בְּחוּלְקָא קְדִישָׁא אֶחִידְנָא, בְּקְדוּשָׁה דְמִלְכָּא אֶתְעַטְפָּנָא.

וְלַחְפִּיָּא לִיה לְרִישִׁיָּה וְלֹאֶתְתִיָּה עַד שְׁעָתָא חֲדָא, וְכֵן בְּכָל זְמָנָא, עַד גִּי יוּמִין לְקְלִיטָה, דְכָל הַרְכָּבָה דְלֹא קוּלְטַת לְגִי יוּמִין, תּוּב לִיתָא קוּלְטַת. וּבְסִפְרָא דְאֶנַּח אֶשְׁמַדָּי לְשִׁלְמָה מִלְכָּא אֶמֶר, תְּלַתִין יוּמִין. וְאֶמֶר דְּלְבַתֵּר דְסִיִּים עוּבְדָא, לִישְׁדִי מִיִין צְלִילִין סוּחְרַנְיָה לְעֶרְסִיָּה. וְנִטוּרָא דְכְּלָא. (לבתר)

מֵאֵן דִּינְקָא לְרַבִּיָּא, לָא תִזְדְּוּג לְבַר נֶשׁ, אֶלָּא בְשְׁעָתָא דְרַבִּיָּא נָאִים. וְלְבַתֵּר לָא תִנְיִק לִיה, עַד שְׁעָתָא חֲדָא, כְּתִרִין מִילִין, אוֹ חַד מִיל, אִי לָא יְכֹלָא בְּגִין צַעְרָא דְרַבִּיָּא, בְּזְמָנָא דְאִיהוּ בְּכִי. וּבְדָא לָא מְסַתְפִי מְנָה לְעֲלָמִין.

זְכָאִין אִינוּן צְדִיקִיָּא, דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אוּלְיִף לֹון רְזִין עֲמִיקִין דְלַעִיָּלָא וְתַתָּא, וְכֹלָא בְּגִין אוּרִיָּיתָא, דְהִיא אוּרִיָּיתָא, מֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּה, מִתְעַטֵּר בְּעַטְרִין דְשָׁמָא קְדִישָׁא, דְהִיא אוּרִיָּיתָא שְׁמָא קְדִישָׁא הוּא. וּמֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּה, אֶתְרִשִׁים וְאֶתְעַטֵּר בְּשָׁמָא קְדִישָׁא, וְכַדִּין יָדַע אֶרְחִין סְתִימִין, וְרְזִין

עמיקון דלעילא, ותתא, ולא, מסתפי לעלמין.

דף י"ט ע"ב

תא חזי, (דף י"ט ע"ב) בההוא יומא אתפקדו על אילנא חד, ועברו על פקודא דמאריהון, ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא, ואתא עלה ההוא נחש, כתיב, (בראשית א) והוא ימשול בך. מכאן ולהלאה, בכל זמנין דגוברין אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא, הא אוקימנא דאינון נשים (דלעילא) מסטרא דדינא קשיא, זמינן לשלטאה עליהון, מסטרא דדינא קשיא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה א) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, נשים משלו בו ודאי.

ואלין אקרוין להט החרב המתהפכת, לאו דאינון חרב המתהפכת, אלא להט מההוא חרב, דאקרי (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית, (ישעיה לה) חרב ליי מלאה דם. וההוא להט החרב מתהפכת, לזמנין גוברין ולזמנין נוקבין, והא אוקימנא.

ווי לעלמא, פד אינון נשין שלטון בעלמא, פד חמא נביאה, דישראל מעקמי ארחייהו, ואינון אשתכחו בחובין קמי מאריהון, פדין אמר, נשים שאננות היך אתון שקיטאן, היך אתון יתבו דלא לאתערא בעלמא, קומנה. ובאתר אחרא (ק"ס) אוקימנא להאי קרא (כאן חסר ועיין לקמן קס"ז ע"ב). והא אוקמוה חבריאי.

אבל לא אתמר, אלא כמה דאשכחן בדבורה. דכתיב (שופטים ד) היא שופטה את ישראל בעת ההיא. ועל דא תנינן, ווי לבר נש דאתתא קא מברכא ליה לפתורא. פך דבורה, היא שופטה את ישראל בעת ההיא, ווי לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאין לעמא, אלא חד נוקבא.

תא חזי, תרין נשין אינון דאשתכחו בעלמא, ואמרי תושבחתא דקודשא בריך הוא, דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי. ומאן אינון. דבורה. וחנה. חנה אמרה, (שמואל א ב) אין קדוש כניי כי אין בלתיך וכלהו קראי. דהיא פתחת פתחא דמהימנותא לעלמא, כגון (שמואל א ב) מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הא פתחא דמהימנותא. להושיבי עם נדיבים, הא מהימנותא דלעילא, באתר דאבהן שריין. מאן נדיבים. אליו אבהן, פדכתיב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו.

דבר אחר להושיבי עם נדיבים, נבאה על שמואל, דאיהו זמין לאתקשא עם משה ואהרן, דכתיב, (תהלים צט) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו. (שמואל א ב) וכסא כבוד גנחילם. מאן גנחילם. דא שמואל. דאחסיין יקרא דמלכותא לתרין מלכין. דבר אחר וכסא כבוד גנחילם, דא קודשא בריך הוא דהוא אחסין פורסייא דיליה לעבדוהי, הדא הוא דכתיב וכסא כבוד גנחילם. (עוד) (שמואל א ב) יי יחתו מריבו, מריבו חסר, מאי קא מיירי.

אָלָא מְרִיבּוֹ תַנִּינּוּ, מְרִיבּוֹ וי, וְדָא מְלַכָּא קְדִישָׁא וְרָזָא דְחֻכְמָתָא אֲתַמַּר
הָכָא, בְּשַׁעְתָּא דְדִינִין מִתְעַרְוּ וְשְׁלִיטִין שְׁלִטִין עַל רַחֲמֵי, וְרַחֲמֵי אֲתַכְפִּיין,
וּבְשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַבְּרֵךְ מִמְבוּעָא דְנַחְלָא, כְּדִין גְּבַרִין רַחֲמֵי
וְאֲתַכְפִּיין דִּינֵי, הָדָא הוּא דְכַתִּיב יי' יַחַתּוּ מְרִיבּוֹ מְרִיבּוֹ וי.

עָלִיו בְּשָׁמַיִם יָרַעַם. עָלִיו. מֵאֵי עָלִיו. בְּשַׁעְתָּא דְטַלָּא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא שְׂרִיא
עָלִיהּ, וּמְלִיא רִישִׁיהּ, בְּהַהוּא אֲתַר דְאֶקְרִי שְׁמַיִם, כְּדִין יָרַעַם: יַתְבַּר
חִילֵיהוּן וְתוֹקְפֵיהוּן דְדִינִין תַּקִּיפִין. וַיִּתְּנוּ עֵז לְמַלְכוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וַיָּרַם קָרוֹן מְשִׁיחוֹ, דָּא כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְאֶקְרִי קָרוֹן הַיּוֹבֵל (ס"א ל"ג הַיּוֹבֵל) כְּמָה
דְּאוּקְמִנָּא. מְשִׁיחוֹ כְּמָה דְאֲתַתְּ אֲמַר (מַלְכִים ב כג) מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, בְּגִין כְּדִין
קָרוֹן מְשִׁיחוֹ, וְהָא אֲתַמַּר.

דְּבוּרָה דְאֲתַת לְשַׁבְחָא שְׁבַחָא דְמְלַכָּא קְדִישָׁא, (שׁוֹפְטִים ה) יי' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר
בְּצִעְדְךָ מִשְׁדֵּה אָדוּם. מְלַמֵּד, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לְכָל שְׂאָר עַמִּין
לְקַבְּלָא לְאוּרִייתָא, וְלֹא בָּעוּ. וְכִי לֹא הָוּה גְּלִי קַמִּיהּ דְלֹא בָּעָאן, אָלָא דְלֹא
יְהֵא לֹון פְּתַחוּן פֶּה, דְאֲלַמְלָא יְהֵב לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּרִייתָא הוּוּ נְטְרִי
לֵה. וְכָל אֵינוֹן קְרִיאֵי דְאֲמַרְהּ דְבוּרָה, כְּלַהוּ בְּרָזָא דְחֻכְמָתָא, עַד הָהִיא
שַׁעְתָּא דְשַׁבְחַת גְּרָמָה, שְׁנַאֲמַר עַד שְׁקַמְתִּי דְבוּרָה שְׁקַמְתִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל,
דְּהָא אוּקְמוּהּ דְאֲסַתְלַק מִנֶּה רִיחַ נְבוּאָה, וּבְגִין כְּדִין (שׁוֹפְטִים ה) עוֹרֵי עוֹרֵי
דְבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי דְבָרֵי שִׁיר.

דף כ' ע"א

וְכָל דָּא, כְּדִין אֲשַׁתְּכַחוּ גוּבְרִין בְּחַטָּאָה, וְלֹא אֵינוֹן כְּדִין לְמַשְׁרֵי עַלְיֵיהוּ
רוּחַ קוּדְשָׁא וְדָאֵי. (דף כ' ע"א) (ויקרא ד) וְאִם כָּל עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְגו', כְּמָה
דְּאוּקְמִנָּא בְּהוֹרָאָה דְטַעוּ בֵּה. אֲבָל וְאִם כָּל עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְאִם כָּל
יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי כָּל עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל. אָלָא אֵינוֹן (כּוֹלְהוּן) דְאֲשַׁתְּכַחוּ
בְּיְרוּשָׁלַם, דְּהָא מִתְּמֹן נְפָקָא אוּרִייתָא לְכָל עַמָּא, וְאֵי אֵינוֹן דְּהוּוּ תְּמֹן
טַעָאן, כָּל יִשְׂרָאֵל טַעָאן, וְתַנִּינּוּ דְכִינוּן דְתַמֹן טַעָאן, כָּל עַמָּא טַעָאן, בְּגִין
דְּכַלְהוּ מְשַׁכִּי אֲבַתְרִייהוּ. וְנַעְלַם דְבַר מַעֲיַנֵי הַקְּהָל, עֵינֵי הַקְּהָל אֲלִין
סְנַהֲדְרֵי, אֲלִין אֵינוֹן דְמִמֶּנּוּ עַל יִשְׂרָאֵל.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא לְהַבִּיא קָרְבָן עַל סְנַהֲדְרֵי גְדוּלָה שְׁטַעוּ, תַּנְאִין
וְאֲמוּרָאִין עֵי סְנַהֲדְרֵי גְדוּלָה הִיוּ, וּמִשָּׁה עַלְיֵיהוּ. וְעֵי סְנַהֲדְרֵי קְטַנָּה הִיוּ, וְאֲהָרֹן עַלְיֵיהוּ. וּבְגִין
דָּא אֲמַרוּ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, מִשָּׁה שׁוֹשְׁבֵינָא דְמְלַכָּא הָוּה, וְדָא תַּנְפָּאֲרַת, מִתְּמֹן סְנַהֲדְרֵי גְדוּלָה.
אֲהָרֹן שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִטְרוּנִיתָא, וְדָא מְלָכוֹת, הִיא זְעִירָא קְרִינָן לֵיהּ, כְּגוֹן (בְּרַאשִׁית כט) אֲעַבְדְּךָ
שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בִּתְךָ הַקְּטַנָּה. וְעַל שְׁמָה אֲתַקְרִי סְנַהֲדְרֵי קְטַנָּה.

וּמִתְּמֹן הוּוּ יַדְעִין סְנַהֲדְרֵין שְׁבַעִין לְשׁוֹן, דְּאֵינוֹן שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה, דְּאֵית שְׁבַעִים לְשׁוֹן
מִסְטָרָא דְמְלָכוֹת הַרְשָׁעָה וְכוּי, כְּלָא בְּפִרוּדָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית י) מֵאֲלֹהֵי נְפָרְדּוּ אֵינִי
הַגּוֹיִם בְּאַרְצוֹתֵם לְלִשׁוֹנוֹתֵם כְּלַהוּ שְׁבַעִין לְשׁוֹן בְּפִרוּדָא דָּא מִן דָּא.

אָבֵל בְּאוֹרֵייתָא, ע' פְּנִים לַתּוֹרָה בְּלִשׁוֹן חַד. וְדָא יְסוּד. ו' הַלְכָה חַדָּא, חֲכָמָה זְעִירָא מְלָכוּת,
דְּבָה שְׁבַעִין לִשׁוֹן, כְּחוּשְׁבֵן סוּד, מִן יְסוּד. וְיִסוּד אִיהוּ לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, סוּד הַמְרַכְבָּה, בְּשַׁבְעִין
קַתְדָרָאִין, עֲלִייהוּ אֲתָמֵר כָּל הַעוֹנָה אֲמִן? יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כְּחוּ, קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר
דִּינוֹ שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה. לִשׁוֹן חַד, אִיהוּ שְׁבַעִים לִשׁוֹן, עַל מִדָּה זְעִירָא דְחֲכָמָה זְעִירָא, דְּאִיהוּ
י' עַל מִדָּה זְעִירָא. עַל חֲכָמָה זְעִירָא דְאִיהוּ י', עַל מִדָּה זְעִירָא דְחֲכָמָה ב', תְּרִין שְׁפוּן, דְּבָהוֹן
דַּעַת וּתְבוּנָה, בְּהוֹן אֲשַׁתְּלִימוֹ שְׁבַעִין וּתְרִין. (ע"כ רעיא מהימנא)

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, עַד דְּהוּוּ אֲזֵלִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי
חֲזִיָּא, נִשְׁתַּדַּל בְּמַלְי דְּאוֹרֵייתָא, בְּמַלְי דְּעַתִּיק יוֹמִין. פְּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר,
(תהלים לב) חֲטָאתִי אֹדִיעָךְ וְגו', מְכָאן אֹלִיפְנָא, דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּמַכְסִי חֲטָאוֹי
וְלֹא מִפְּרִשׁ לֹון קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְיִתְבַּע עֲלִייהוּ רַחֲמִי, לֹא יְהִבִין לִיה
לְמַפְתַּח פְּתַחא דְּתִשׁוּבָה, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲכָסִיף (נ"א מַכְסִי) מְנִיָּה. וְאִי אִיהוּ
פְּרִישׁ לֹון קָמִי קוֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא, קוֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא חֲזִיָּס עֲלִיהּ וְיִתְגַּבְּרוּן
רַחֲמִי עַל דִּינָא.

וְכָל שְׁכֹן אִי אִיהוּ בְּכִי, דְּהָא כָּל פְּתַחִין סְתִימִין אִיהוּ פְּתַח, וְאֲתַקְבֵּל
צְלוּתִיהּ, וְעַל דָּא, פְּרִישׁוֹ דְּחֲטָאוֹי, יְקָרָא הוּא דְּמְלָכָא, לְאַגְבָּרָא רַחֲמִי עַל
דִּינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים ט) זֹבַח תּוֹדָה יִכְבְּדֶנְנִי. מַהוּ יִכְבְּדֶנְנִי. תְּרִין כְּבוֹדִין
אִינוּן, חַד לְעִילָא, וְחַד לְתַתָּא, חַד בְּעֵלְמָא דִּין, וְחַד בְּעֵלְמָא דְּאֲתִי.

הָאִי קָרָא קְשִׁיָּא בְּכֵלָא, בְּסָגִיאוֹת מְלִין, דְּהָא בְּאוֹדָה עֲלִי פְּשַׁעֵי סָגִי. מַהוּ
חֲטָאתִי אֹדִיעָךְ וְעוֹנִי לֹא כְּסִיתִי, וְלִבְתֵּר אוֹדָה עֲלִי פְּשַׁעֵי לִי, וְעוֹד דְּהָא
אוֹדָה עֲלִי פְּשַׁעֵי לִי, לָךְ מְבַעֵי לִי.

אֲלָא דוּד, כָּל מְלוֹי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲמָרוּ, וְלְמַלְכוּתָא דְּשְׁמִיָּא אָמַר, בְּגִין
דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא מִתַּתָּאִי לְעִילָאִי, וְיַמְעִילָאִי לְתַתָּאִי, וְיִמָּאן דְּבַעֵי לְמַלְכָּא, לָה
אוֹדַע בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא חֲטָאתִי אֹדִיעָךְ, (ד"א לְמַלְכוּתָא דְּשְׁמִיָּא קָאמַר) וְעוֹנִי לֹא
כְּסִיתִי, מְצַדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם. אָמַרְתִּי אוֹדָה עֲלִי פְּשַׁעֵי לִי, דָּא מְלָכָא קְדִישָׁא,
דְּשִׁלְמָא כֵּלָא דִּילִיהּ, וְשִׁלְמָא דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַעֲלָאָה קָמִיָּה בְּהוֹדָאָה. דְּהָא
שְׁלָמִים הָכִי מִתְקַרְבִין בְּהוֹדָאָה, דְּכְתִיב (ויקרא ז) עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמוֹ.
(תהלים לב) וְאֲתָה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סִלָּה. דָּא לְעִילָא לְעִילָא, אֲתֵר דְּעַתִּיקָא
קְדִישָׁא שְׂרִיא. בְּגִין כֵּן, הָאִי קָרָא אַחִיד בְּכֵלָא.

דף כ' ע"ב

בְּגוֹנָא דָּא, מָאן דִּיתְבַּע בְּעוֹתִיָּה לְמַלְכָּא, בַּעֵי לִיחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא
בְּרַעוּתִיָּה, מִתַּתָּא לְעִילָא וְיַמְעִילָא לְתַתָּא, וְלִקְשָׁרָא כֵּלָא בְּחַד קְשָׁרָא,
וּבְהָהוּא קְשׁוּרָא אֲשַׁתְּכַח בְּעוֹתִיָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאן הוּא חֲפִימָא,
לְמַתְבַּע בְּעוֹתִיָּה כְּדוּד מְלָכָא, דְּהוּא הוּוּ נְטִיר פְּתַחא דְּמְלָכָא. אָמַר לִיה
רַבִּי חֲזִיָּא וְדָאִי הָכִי הוּא. וְעַל דָּא אוֹרֵייתָא אוֹלִיף לָן, אָרְחִי (דף כ' ע"ב)
דְּמְלָכָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּנִנְדַע לְמִיָּהָ אֲבַתְרִיָּה, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר (דברים יג)
אַחֲרֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ וְגו'.

רבי יוסי פתח ואמר, (ירמיה לא) פה אמר יי' קול ברמה נשמע נהי בכי וגו'. פה אמר יי', הא אוקמוה, בכל אתר דנביאה שרי למלא, הוּוּ מפוי אשתמודען, והכא האי פה אמר יי', קודשא בריך הוא. ומה אמר, קול ברמה נשמע.

הכי תנינו, דבההוא יומא דאתחרב בי מקדשא לתתא, וישראל אזלו בגלותא, ריחינו על צאנריהון, וידיהון מהדקון לאחורא. וכנסת ישראל, אתתרכת מבית מלכא למיהד בתריהון. בשעתא דנחתת, אמרת איהד בקדמיתא ואבכה על מדוראי, ועל בני, ועל בעלי. כד נחתת, חמת אתרעהא חריב, וכמה דמא דחסידי אתושד בגווה, והיכלא קדישא וביתא אתוקד באשא.

כדין ארימת קלא, ואתרגישו עלאי ותתאי, ומטא קלא לעילא, עד אתר דמלכא שרי ביה. ובעא מלכא לאהדרא עלמא לתהו ובהו, עד דנחתו כמה אוכלוסין, וכמה משרין, לקבלה ולא קבלה תנחומין מנייהו. הך הוא דכתיב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה, דלא קבלה מנייהו תנחומים. כי איננו: בגין דמלכא קדישא הוה סליק לעילא לעילא, ולא אשתכח בגווה, הך הוא דכתיב כי איננו, ולא כתיב כי אינם.

אמר ליה רבי חייא, מאי רחל מבכה על בניה. אמר ליה אוליפנא, דהיא כנסת ישראל. ודא אנתו דינקב ודאי, דכתיב (בראשית כ"ט) ויאהב יעקב את רחל. וכתיב, (בראשית כ"ט) ורחל עקרה. וכתיב, הַתָּם (תהלים קיג) מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה.

דבר אחר כי איננו, כמה דאתמר, (בראשית ל"ט) איננו גדול בבית וגו', איננו: דהא אסתליק לעילא ואתרחיק מכלא. איננו: בזווגא בה. איננו: לאשתפחא (שמות קס"ה) שמייה רבא.

אמר רבי חייא, מאן אתר שריא לאתגלאה. אמר ליה, מבי מקדשא. דתמן שריא ולבתר אסחרת כל ארעא דישראל. לבתר כד נפקת מן ארעא, קמת על מדברא ויתיבת תמן תלת יומין. דברת אוכלסהא ומשירייהא (ס"א ומתיבתאה) ויתבהא מבי מלכא, וקראת עליה (איכה א) איכה ישבה בדד וגו'. בכו רבי חייא ורבי יוסי.

אמר רבי יוסי, לא גלו ישראל מארעא, ולא אתחרב בי מקדשא, עד דישראל פלהו אשתפחו בחיובא קמי מלכא, ועד דדברי עלמא אשתפחו בחיובא בקדמיתא. הך הוא דכתיב, (ישעיה ג) עמי מאשריך מתעים ודרך אורחותיך בלעו. דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא, כל עמא אתמשכו אבתרייהו. רבי חייא אמר מהכא, ואם כל עדת ישראל ישגו, במאי הוי. בגין ונעלם דבר מעיני הקהל. דעיני עמא אינון רישייהו, דכל עמא אתמשכו אבתרייהו.

אָזְלוּ. עַד דְּהוּ אָזְלֵי חָמוּ חַד אֲתֵר מְדַשְׁנָא בְּעֶשְׂבִין, וְנִהָר מֵיָא דְּהוּ נְגִיד בֵּיהּ. יָתְבוּ. עַד דְּהוּ יָתְבֵי, פָּרַח חַד עוֹפָא וְרַחֵישׁ קַמֵּיהוּ. אָמַר רַבֵּי חֲזִינָא, נִיקוּם מֵהֶכָא, דְּוַדַּאי נְגָרֵי טוּרְיָא הֶכָא מְשַׁתְּפַחִין, קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּאֶהְדְּרוּ רִישֵׁיהוּ, חָמוּ אֵינוּן לְסִטִין דְּרַהֲטִין אֲבַתְרֵיהוּ, אֲתֵרְחִישׁ לוֹן נִיסָא, וְאֲשַׁכְּחוּ קַמֵּיהוּ חַד טִינְרָא, וְחַד מְעַרְתָּא בֵּיהּ, עָאלוּ תַמָּן יָתְבוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא וְכָל לַילָא.

פְּתַח רַבֵּי חֲזִינָא וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאֶתְה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְגוֹ', כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֶךָ מִרְחוֹק. מִרְחוֹק, מְקָרֹב מִבְּעֵי לִיהּ. וְהָא אוּקְמוּהָ הָאֵי קָרָא, מִרְחוֹק, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר וְשָׁבוּ מֵאַרְץ מִרְחָק. אֲבָל מִרְחוֹק, כְּהַהוּא דְּכַתִּיב, (ירמיה לא) מִרְחוֹק יֵי נִרְאָה לִי. וְכַתִּיב (משלי לא) מִמִּרְחָק תִּבְיָא לְחַמָּה. וּמֵאֵן הִיא. (בראשית רכ"א ע"א) עֲמִיקָא דְּנַחֲלָא, אֲתֵר דְּהַהוּא נִהָר נְגִיד וְנִפִּיק. וְשָׁב יַעֲקֹב, כִּיִּן דְּכַתִּיב אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב, מַהוּ וְשָׁב יַעֲקֹב. אֵלָא כְּמָה דְּתַנִּינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לְעִילָא לְעִילָא, כְּמָה דְּכַתִּיב, (תהלים י) לְמָה יֵי תַעֲמוּד בְּרַחוֹק, וּמַהֲהוּא אֲתֵר רְחוֹק הִנְנִי מוֹשִׁיעֶךָ.

דף כ"א ע"א

וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַתְרֵיהּ (לכורסיא), לְאַזְדוּגָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְשַׁקֵּט: דָּא יְסוּד. וְשָׁאֲנוּ, לְמִשְׁרֵי דִּינִירֵיהּ בַּהּ. וְאֵין מַחְרִיד, מִיַּצְחָק. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (בראשית כז) וַיַּחְרַד יַצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה (דף כ"א ע"א) וְעַל דָּא (בראשית לא) וַפְּחַד יַצְחָק כְּתִיב. וְהַהוּא פְּחַד כַּד אֲתַעַר, אֲסַתְלַק יְסוּד לְאַתְר אַחְרָא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה לג) פְּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים. בְּצִיּוֹן דִּיִּיקָא, וְעַל דָּא וְאֵין מַחְרִיד, וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזִיב לוֹ מִרְחִיק, וְאַסְתִּיר לוֹ בְּהָאֵי אֲתֵר, בְּהַשְׁקֵט וּבְשִׁלּוּהּ, וְאֵין מַחְרִיד מִכְּלָא. דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד נִיסָא בְּכָלָא עֲבִיד.

רַבֵּי יוֹסִי פְּתַח, (שופטים ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרַק אִם תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלְכְּתִי וְגוֹ', מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. אֵלָא אָמַר בָּרַק הוּאֵיל וְרוּחַ קַדִּישָׁא שְׁרִיָּא עֲלֶיהָ, בְּזַכּוּתָהּ אֲשַׁתְּזִיב, וְלֹא לִישְׁרֵי עָלֵי נְזָקָא. וּמַה בָּרַק סָמִיךְ עַל אֲתַתָּא לְאַשְׁתְּזָבָא בְּגִינָה. אָנוּ דְּאִוְרֵיתָא עֲמָנָא דְּהִיא שְׁמִיהָ דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

יָתְבוּ גוֹ הַהוּא מְעַרְתָּא כָּל הַהוּא יוֹמָא, כַּד רַמֵּשׁ לַילָא, אֲתַנְהִיר סִיְהָרָא בְּמְעַרְתָּא. עֲבָרוּ תְרֵי טַיִיעֵי, וְחִמְרֵיהוֹן טַעִינָן מִחִמְרָא וּמִיכְלָא לְגַרְמֵיהוּ שְׁאֲרֵי עַל מְטוּלָא. אָמַרֵי הָאֵי לְהָאֵי, נְבִית הֶכָא, נִיְהַב מִיכְלָא וּמְשַׁתְּיָא לְחִמְרֵי, וְאָנוּ נְעוּל לְמְעַרְתָּא דָּא. אָמַר לִיהּ חֲבָרִיהָ עַד לֹא נִיעוּל, תִּימָא הָאֵי קָרָא דְּלָא מְתִישְׁבָּא.

אָמַר לִיהּ מֵאֵי הוּא. אָמַר לִיהּ מְלָה חַד, דְּכַתִּיב, (תהלים נב) אֲוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ וְגוֹ'. מַהוּ כִּי עֲשִׂיתָ, וְלֹא כְּתִיב מָה. וְכַתִּיב כִּי טוֹב נִגְדַּח חֲסִידֶיךָ. וְכִי לְגַבֵּי אַחְרָא לָאוּ אִיהוּ טוֹב, לֹא הוּא בִּידִיהּ. אָמַר ווִי לְטִיּוּעָנָא, דְּשַׁבְּקָנָא

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ. רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי דְהוּוּ יִתְבִּי בְּמַעֲרַתָּא חָדוּ, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי, וְלֹא אָמְרִית לָךְ דְּכַד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא, בְּכֹלָא עָבִיד. נִפְקוּ.

בְּד נִפְקוּ אַקְדִּים רַבִּי חֲזִיָּא וּפְתַח, (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק. תְּרִי שְׁלָמָא הָכָא, חַד לְרַחוּק, וְחַד לְקְרוֹב, וְכֹלָא חַד. לְרַחוּק, דְּאִתְעָבִיד קְרוֹב. (תו לרְחוּק) דָּא הוּא מְאָרִיהַ דְּתִשׁוּבָה, קוּדְם הָוָה רַחוּק, וְהִשְׁתָּא אִיהוּ קְרוֹב. תְּנו רַחוּק, בְּד בַר נֶשׁ אִתְרַחֵיק מְאֻרֵּיתָא. רַחֵיק הוּא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאן דְּקָרִיב לְאֻרֵּיתָא, קָרִיב לִיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהִדְיָה, וְהִשְׁתָּא אִתְחַבְּרוּ עִמָּנָא וְעוּלוּ לְמַעֲרַתָּא אֲתוּ אִינוּן טִייעִין וְאִשְׁתַּתְּפוּ עִמָּהוּן. אִשְׁתַּנְקְלוּ לְחַמְרֵיהוּ, וְאִתְקִנוּ לְמִיכַל, נִפְקוּ בְּלָהוּ לְפִיּוֹם מַעֲרַתָּא.

אָמַר חַד מִן טִייעִין נִימְרוּ לֵן מְאָרִי דְּאֻרֵּיתָא, הַאי קָרָא אוּדְךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ וְאֶקְלוֹהָ וְגוֹ'. כִּי עֲשִׂיתָ, מֵהוּ כִּי עֲשִׂיתָ, וְלֹא כְּתִיב מָה. וְכְתִיב כִּי טוֹב נִגְדַּחְסִידִיךָ, וְכִי לְגַבֵּי אַחְרָא לֹא הוּא טוֹב.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כִּי עֲשִׂיתָ וּדְאִי, וּמַה עֲשִׂיתָ. לְעוֹלָם. דְּבִגִּין הַאי עוֹלָם, דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִתְקַן לִיהַ, אוּדִי בַר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹל יוֹמָא. וְאֶקְלוֹהָ שְׂמֵךְ כִּי טוֹב נִגְדַּחְסִידִיךָ, הֵכִי הוּא וּדְאִי, לְקַבֵּל אִינוּן זְכָאִין, שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טוֹב. וְלֹא לְקַבְּלִי חֲזִיבֵיָא, דְּמַבְּזִין לִיהַ בְּכֹל יוֹמָא וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאֻרֵּיתָא. אָמַר לִיהַ, יֵאוֹת הוּא. אָבַל מְלָה שְׂמַעְנָא מִבְּתַר כּוֹתְלָא, וּמִסְתַּפִּינָא לְגַלְאָה. אָמְרוּ לִיהַ רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, אִימָא מִיִּלְךָ, דְּאֻרֵּיתָא לֹא אִיהוּ יְרוּתָא לְאַתְרַחְדָּא.

אָמַר לוּן, יוֹמָא חַד הוּינָא אָזִיל לְלוּד, עֲאֻלָּנָא לְמַתָּא, וְאִסְמַכְנָא גְרַמָּאי בְּתַר כּוֹתְלָא חַד, וְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הָוָה בְּהַהוּא בֵּיתָא, וְשְׂמַעְנָא מִפּוּמִיָּה הַאי קָרָא, אוּדְךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ. אוּדְךָ, דְּוּד הַמְּלָךְ עָלִיו הַשְׁלוֹם (לקודשא בריך הוא) אָמְרוּ, עַל הַהוּא עוֹלָם בְּתַרְאָה, דְּאִיהוּ עָבַד דְּוּד מְלָכָא אַחִיד בֵּיהַ בְּהַהוּא עוֹלָם, וּבֵיהַ יְרִית מְלְכוּתָא. וְאֶקְלוֹהָ שְׂמֵךְ כִּי טוֹב, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּיחּוּדָא דְּהַאי עֲלָמָא דְּאֶקְרִי טוֹב. אִימַתִּי אֶקְרִי טוֹב. נִגְדַּחְסִידִיךָ. מֵאן אִינוּן חְסִידִיךָ.

אָלָא אִית חֶסֶד וְאִית חֶסֶד, וְאֵלִין אֶקְרוּן חֶסְדִּי דְּוּד (ויחי רי"ט, תרומה קס"ט) הַנְּאָמְנִים. וְכַד אֵלִין חֶסְדִּי דְּוּד אִתְמַלְּיִין מֵהַהוּא טִיבוּ דְּנִגִּידוּ דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, כְּדִין אֶקְרִי יְסוּד טוֹב. כְּדִין אִשְׁתַּכַּח טוֹב לְגַבֵּיָהוּ. דְּהַא (ס"א כד אשתכח כמה דאיהו ביה) כְּמַה דְּאִשְׁתַּכַּח דְּאִיהוּ בֵּיהַ, הֵכִי אִיהוּ מְבַסָּם לְהַאי עֲלָמָא בְּתַרְאָה. וְכֹלָא אִשְׁתַּכַּח בְּבִרְכָה, וְעַל דָּא דְּוּד הָוָה מְחַפָּה לְהַאי דְּרַגְא, דְּנִהִיר לְהַאי עוֹלָם דְּאִיהוּ אַחִיד בֵּיהַ.

מליון אליו הכי שמענא לון, אבל לא ידענא מאי הוא. אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה. אמר רבי (דף כא ע"ב) חייא, מאן חפי עיניך בעפרא רבי שמעון בן יוחאי, דאנת באתרך ואנת מרעיש טוריא עלאי, ואפילו צפורי שמיא וכלא חדאן במלוולך ווי לעלמא בההיא שעתא כד תסתלק מניה.

תו פתח ואמר ההוא גברא, הא מלה אחרא שמענא מניה בההיא שעתא, בקרא דכתיב, (דניאל ט) ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו וגו' למען אדני. ואמר הכי, אי שמא דא מעללא (נייא לעילא) מכלא, שפיר הוא, דהכי אמרין עביד בדיל מלכא. אבל שמא דא, הא ידיע דהוא אתר בי דינא, דמניה נפיק דינא לעלמא. מאן חמא דאמרין למלכא, עביד בגין עבדך, או בגין מלה זעירא מנד.

אלא הכי אצטריך, דשמא דא אתקין ביתא למלכא, ובי מקדשא לתתא, ודא אחיד בדא, בגין דאתקשר דא בדא. וכד מקדשא לתתא קאים בקיומיה, האי שמא לעילא קאים בקיומיה. ודא הוא כמאן דאמר למלכא בני ביתא דא, והיכלא דא, בגין דלא ישתכח מטרוניתא דיתבא לבר מהיכלא. אוף הכא, (דניאל ט) והאר פניך על מקדשך השמים למען אדני. מאי טעמא למען אדני. דלא ישתכח לבר מן דיוריה.

תוהו רבי חייא ורבי יוסי, וחדו בההוא ליליא. בתר דאכלו, פתח חבריה טייעא ואמר, אימא קמייכו מלה חד, דאשתדלנא ביה האי יומא, האי קרא דכתיב, (תהלים ג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה, דוד אמר שירתא, כד הוה עריק מחמוי, אמאי אמר (תהלים ג) אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי וגו'. אלהים אלי אתה, דהא בגבורה אחידא תדירא. אשחרך, וכי דוד היך זכיל לשחרא ליה לקודשא בריך הוא, בארעא רחיקא, ואתתרך מארעא דשכינתא שריא.

אלא, אף על גב דאתתרך מתמן, לא שביק דידיה לשחרא ליה לקודשא בריך הוא. ואנא שמענא, אשחרך: כמאן דאמר, איזיל לאתחזא קמד, בר דלא זכילנא. כד אשחרך, בר דאנא לבר מאתר דשכינתא שריא. צמאה לך נפשי, דהא נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך, לאתחזא קמד, ולא זכילנא, בגין דאנא בארץ ציה ועיף בלי מים, דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא. בגין דמים חיים לא שכיח הכא. ומאן אינון מים חיים. דא שכינתא, דכתיב בה (בראשית כו) באר מים חיים, ועל דא ארץ ציה ועיף בלי מים כתיב.

אמרו רבי חייא ורבי יוסי, ודאי אורחא תקינא קמו, עאלו למערתא ודמכו. בפלגו ליליא, שמעו קל חיותא במדברא דנהמי. אתערו. אמר רבי חייא, הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל, דהיא משבחת למלכא. אמרו, כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא, יתבו כלהו.

פֶּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (תהלים כב) לְמַנְצַחַ עַל אֵילַת הַשְּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. מֵאֵן אֵילַת הַשְּׁחַר. דָּא כְּנֻסְתַּ יִּשְׂרָאֵל. דְּאֶקְרִי (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן. וְכִי אֵילַת הַשְּׁחַר, וְלֹא כָּל יוֹמָא. אֶלְא, אֵילַת: מֵהֵוּא אַתְר, דְּאֶקְרִי אֵילַת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֵן. וְהִיא אֲתִיָּיא מֵהֵוּא אַתְר דְּאֶקְרִי שְׁחַר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (הושע ו') כְּשֹׁחַר נְכוּן מוּצָאוּ, וְדוּד מְלָכָא עַל כְּנֻסְתַּ יִּשְׂרָאֵל קְאָמַר דָּא, דְּהָא לֹא אֲמַרְהָ כְּנֻסְתַּ יִּשְׂרָאֵל דָּא (ס"א דאקרי אילת אהבים ויעלת חן והיא אתיאי מההוא אתר דאקרי שחר כמה דאת אמר כשחר נכון מוצאו ודוד מלכא על כנסת ישראל קאמר דא) מִשְׁמַע דְּכַתִּיב עַל אֵילַת הַשְּׁחַר.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְרַמְשׁ לִילְיָא, פֶּתַחֲחִין סְתִימִין דְּעֵלְיָי וְתַתְּאִי מִשְׁתַּכְּחִי (ס"א משתככי). וְכָל אֵינּוֹן רְחִיקִין, מִתְּעַרְיִין וְאִזְלִין וְשִׁטְאֵן כָּל עֲלֻמָּא, וּמִהֲדַרְיִין עַל גּוּפֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְסַחְרֵי לְאַתְרֵיהוֹן וְלַעֲרֵסֵיהוֹן. וְחֻמָּאֵן דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וּמִסְתַּפִּי. דְּהָא אֲתַקְפוּ בְּעַרְסֵיהוֹן בְּמַלְי דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. וּבְנֵי נֶשָׂא, נִשְׁמַתְהוֹן סְלֻקִין כָּל חַד וְחַד כְּדַחֲזִי לֵיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ. זְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵיהוֹן, דְּנִשְׁמַתְהוֹן סְלֻקִין לְעֵילָא, וְלֹא מִתְּעַכְבֵּי בְּאַתְר אַחְרָא דְּלֹא אֲצַטְרִיךְ.

דף כ"ב ע"א

כַּד אֲתַפְּלַג לִילְיָא, כְּרוּזָא קָאִים וְכָרִיז, וּפֶתַחֲחִין פְּתִיחוֹ. כְּדִין רוּחָא חַד דְּסֻטְר צְפוֹן אַתְעַר, וְאֶקִּישׁ (דף כ"ב ע"א) בְּכַנּוֹר דְּדָוִד, וּמִנְגּוֹן מֵאֲלִין. וְשִׁבְחַת לְמִלְכָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּצַדִּיקֵיהוֹן בְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן.

זְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן מֵאֵן דְּאַתְעַר בְּהֵוּא זְמָנָא וְאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵייתָא, וְכָל מֵאֵן דְּקָאִים בְּהֵוּא זְמָנָא וְאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵייתָא, אֶקְרִי חֲבֵרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכְנֻסְתַּ יִּשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלְא דְּאֲלִין אֶקְרוּן אַחִים וְרַעִים לֵיהּ. דְּכַתִּיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּדָךְ. וְאֶקְרוּן חֲבֵרִים בְּהַדֵּי מְלָאכִין עֲלֵאִין, וּמִשְׁרַיִין עֲלֵאִין, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח) חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלְךָ.

כַּד אֲתִי יְמָמָא, כְּרוּזָא קָאִים וְכָרִיז, וּפֶתַחֲחִין דְּסֻטְר דְּרוּמָא אֲתַפְּתַחוּ. וּמִתְּעַרְיִין כְּכָבִים וּמְזֻלוֹת, וּפֶתַחֲחִין דְּרַחֲמִין אֲתַפְּתַחוּ. וּמִלְכָּא יְתִיב וְקַבִּיל תּוֹשְׁבָתְךָ. כְּדִין כְּנֻסְתַּ יִּשְׂרָאֵל נְטֻלָּא לְאֵינּוֹן מְלִין וְסְלֻקָּא. וְכָל אֵינּוֹן חֲבֵרִים אַחֲדָן בְּגַדְפָּהָא, וּמִלְיָיהוֹן אֲתִיָּין וְשְׁרַיִין בְּחִיקָא דְּמִלְכָּא. כְּדִין פְּקִיד מְלָכָא, לְמַכְתַּב כָּל אֵינּוֹן מְלִין.

וּבְסַפְרָא כְּתִיבוּ כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי הַיְכָלֵיהּ, וְחוּטָא דְּחֻסְדָּא אֲתַמְשְׁדָּךְ עֲלֵיהוֹן, דְּמֵהֵוּא חוּטָא אֲתַעֲטֹר בְּרַ נֶשׁ בְּעֵטְרָא דְּמִלְכָּא, וּמְנִיָּה דְּחַלְיִין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, הוּא עָאֵל בְּכָל תְּרַעֵי מְלָכָא, וְלִית מֵאֵן דִּימְחִי בִּידוּזֵי. וְאֶפִּילוּ בְּזְמָנָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן דְּדִינָא קִימִין לְמִידָן עֲלֻמָּא, לֹא דִּינִין עֲלֵיהּ דִּינָא. בְּגִין דְּהָא אֲתַרְשִׁים בְּרַשִׁימוֹ דְּמִלְכָּא, דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָא דְּאִיָּהוֹן מֵהֵיכְלָא דְּמִלְכָּא,

וּבְגִין דָּא לֹא דִיִּינִין עֲלִיהּ דִּינָא. וְכַפֵּה חוֹלְקִיהוּן דְּצִדִיקָיָא דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא, וְכֹל שְׁפֹן בְּזִמְנָא דְּמִלְכָּא תְּאִיב עַל מְלִי דְּאוּרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְּמִלְכָּה, לֹא קִיִּימָא כְּנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי מִלְכָּא אֶלָּא בְּאוּרֵייתָא.
וְכֹל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּאַרְעָא אֲשֶׁתְּדָלוּ בְּאוּרֵייתָא. כְּנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל שְׂרָאת
עִמָּהוּן. כִּד אֲתַבְּטִלוּ מִמְּלִי אוּרֵייתָא, לֹא יִכְלָא לְקִיִּימָא עִמָּהוּן שְׁעֵתָא חֲדָא.
בְּגִינֵי כֵּד, בְּשְׁעֵתָא דְּכְנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל אֲתַעֲרַת לְגַבֵּי מִלְכָּא בְּאוּרֵייתָא, אֲתַתְּקִיף
חִילָהּ, וּמִלְכָּא קִדִּישָׁא חֲדִי לְקַבְּלָא לָּהּ.

וְכֹל זִמְנָא דְּכְנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל אֲתַת לְקָמִי מִלְכָּא, וְאוּרֵייתָא לֹא אֲשֶׁתְּכַחַת עִמָּה,
כְּבִיכּוֹל תִּשְׁשׁ חִילָהּ. וּוִי לְאִינוּן דְּמַחְלָשִׁין חִילָא דְּלַעֲיִלָּא, בְּגִינֵי כֵּד, וְכַפֵּין
אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא, וְכֹל שְׁפֹן בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא דְּאַצְטְרִיךְ לְאֲשֶׁתְּתַפָּא
בָּהּ בְּכְנִסְתּוּ יִשְׂרָאֵל. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קֶאֱרִי עֲלֵיהּ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר
לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כא) מִשָּׂא דוּמָה אֵלִי קוּרָא מִשְׁעִיר שׁוּמֵר מַה
מְלִילָה שׁוּמֵר מַה מְלִיל. הַאי קֶרָא אוּקְמוּהּ חֲבֵרָיָא, בְּכַפֵּה אֲתֵר. אָבֵל
מִשָּׂא דוּמָה, כֹּל זִמְנִין דִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּגִלוּתָא, אֲתִיִּידַע זִמְנָא וְקֶצָא
דְּלֵהוּן, וְזִמְנָא וְקֶצָא דְּהֵהוּא גְלוּתָא. וְגִלוּתָא דְּאַדּוּם, הוּא מִשָּׂא דוּמָה, דְּלֹא
אֲתַגְּלִיָּא וְלֹא אֲתִיִּידַע כְּאִינוּן אַחֲרָנִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֵלִי קוּרָא מִשְׁעִיר, קֶלָּא שְׁמַעְנָא בְּגִלוּתָא דְּשְׁעִיר,
אִינוּן דְּדַחֲקִי בִּינֵייהוּ, אִינוּן דְּשַׁכְּבִי לְעַפְרָא. וּמֵאִי אָמַרִי. שׁוּמֵר מַה מְלִילָה
שׁוּמֵר מַה מְלִיל אִינוּן תַּבְּעוּן לִי עַל מִטְרוֹנֵיתָא, מַה עַבְדִּית מִן מִטְרוֹנֵיתָא
דִּילִי.

כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּנִישׁ לְפַמְלָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חֲמוּ בְּנֵי רַחֲיִמִי,
דְּאִינוּן דְּחִיקִין בְּגִלוּתָא, וְשַׁבְּקִין צַעֲרָא דְּלֵהוּן, וְתַבְּעִין לִי עַל מִטְרוֹנֵיתָא.
וְאָמַרִי, שׁוּמֵר: אֲנֵת דְּאַקְרִי שׁוּמֵר, אֵן הוּא שְׁמִירָה דִּילְךָ אֵן הוּא שְׁמִירָה
דְּבִיתְךָ. מַה מְלִילָה: מַה עַבְדַּת מְלִילָה, הֵכִי נְטֹרַת לָּהּ. מַה מְלִיל. דְּהָא
לְזִמְנִין אֲתַקְרִי לֵילָהּ, וְלְזִמְנִין אֲתַקְרִי לֵיל, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות יב) לֵיל
שְׁמוֹרִים הוּא. וְכַתִּיב הוּא הַלֵּילָהּ הַזֶּה.

כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִיב לוּן, הָא שְׁמִירָה דִּיִּדִי אֲשֶׁתְּכַח, דְּהָא אָנָּא
זְמִין לְקַבְּלָהּ, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַחָא בְּהֵדָה, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב אָמַר שׁוּמֵר, הֵהוּא
דְּנִטִיר בֵּיתָא, אֲתָא בְּקֶר וְגַם לֵילָהּ. דְּהָא בְּקֶדְמֵיתָא אֲסַתְּלֶק לְעִילָא לְעִילָא,
וְסַלִיק לְהֵהוּא (ס"א אתר) בְּקֶר (ע"ד ע"ב) דְּאַזְדַּמֵּן בֵּיהּ תְּדִירָא. הֲשַׁתָּא אֲתָא
בְּקֶר. הָא זְמִין לְאֲתַחַבְּרָא בְּלֵילָהּ. וְגַם לֵילָהּ, הָא זְמִינָא הִיא. אָבֵל בְּגִינֵיכוּן
אֲתַעֲכְבוּ.

וְאִי אֲתוּן בְּעָאן דָּא, עַל מַה אֲתוּן מִתְּעַכְבִּי, שׁוּבוּ. שׁוּבוּ בְּתַשׁוּבָה. כְּדִין
אֲתִיו, אֲתוּ לְגַבְּאִי, וְנִהְוִי כְּלָא בְּמִדּוּרָא חֲדָא, וְכַלְנָא נְתוּב לְאֲתַרְנָא. הֲדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ, וְהָשִׁיב לָּא נְאֻמֵּר, (דף כ"ב

ע"ב) אֵלֶּא וְשָׁב. תָּרִין וְשָׁב וְשָׁב כְּתִיב הָכָא. אֵלֶּא, חַד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְשָׁב וְקִבְּצָךָ מִכָּל הָעַמִּים.

פְּתַח הַהוּא טִייעָא וְאָמַר, (איוב לח) בְּרִין יַחַד כְּכִי בְּקֹר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. תָּא חֲזִי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקַיָּא בְּגַנְתָּא דְעֵדוֹן, כָּל מְלִי דְעֵלְמָא תַּתְּאָה (ס"א עלאה), וְכָל עֵלְאִין וְתַתְּאִין מִתְעַרְוּ לְקַבְּלִיהָ. וְכָל אִילְנֵי דְבְּגַנְתָּא דְעֵדוֹן, פְּתַחֵי שְׁבַחָא לְקַבְּלִיהָ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברי הימים א טז) אַז יִרְנְנוּ עַצִּי הַיַּעַר מִלְּפָנַי יְיָ כִּי בָא. וְאֶפְּלוּ עוֹפֵי דְאַרְעָא, כְּלָהוּ מִרְחֵשֵׁי שְׁבַחָא קַמִּיהָ. כַּדִּין שְׁלֵהוּבָא נָפַק, וּבִטְשׁ בְּגַדְפוּי דְתִרְנַגּוּלָא, וְקָרִי וְשָׁבַח לְמַלְכָּא קִדִּישָׁא. וְקָרִי לְבְנֵי נֶשָׂא דִישְׁתַּדְלוֹן בְּאוּרִייתָא, וּבְשְׁבַחָא דְמְאָרִיָּהוֹן, וּבְפוּלְחָנִיהָ. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְמֵאֵן דְקִיָּיִמִין מְעַרְסִיָּהוֹן, לְאַשְׁתַּדְלָא בְּאוּרִייתָא.

כַּד אֲתִי צַפְרָא, פְּתַחִין דְדְרוּמָא נְפִתְחִין, וְתַרְעֵי דְאַסּוּוֹתָא נְפִקִין לְעֵלְמָא, וְרוּחָא דְמִזְרַח אֲתַעַר, וְרַחֲמֵי אֲשְׁתַּכְחוּ, וְכָל אֵינוֹן כְּכִיָּא וּמְזִלֵי דְמִמְנוֹן תַּחוּת שׁוּלְטָנִיָּה דְהַאי בְּקֹר, כְּלָהוּ פְּתַחִין שְׁבַחָא וְזִמְרִין לְמַלְכָּא עֵלְאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, בְּרִין יַחַד כְּכִי בְּקֹר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, מַה בְּעָאן הָכָא בְּנֵי אֱלֹהִים, דְאֵינוֹן מְזִמְנִין תַּרְוַעָה בְּהַאי בְּקֹר, וְהָא כָּל דִּינִין אֲתַעְבְּרוּ בְּזִמְנָא דְחֶסֶד אֲתַעַר בְּעֵלְמָא. אֵלֶּא וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הָא אֲתַבְּר תּוֹקְפָא דְדִינִין קִשְׁיִין, אֲתַבְּר חֵילָא דְלָהוֹן, כְּמָה דְאֲתַת אָמַר (ישעיה כד) רַעָה הַתְרוּעָה אֲרָץ.

וְכָל כַּד, בְּגִין דְהַאי בְּקֹר אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְאַבְרָהָם אֲתַעַר וְאֲתִי לְמִנְטַע אֲשָׁל בְּבֹאֵר שָׁבַע. מַלְּהָ דָא הָכִי שְׁמַעְנָא לָהּ, בְּבֹאֵר שָׁבַע וְדָאִי, וְכְּתִיב (בראשית כא) וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם.

פְּתַח חֲבָרִיָּה טִייעָא וְאָמַר, (בראשית מה) הַבְּקֹר אֹר וְהֶאֱנַשִּׁים שְׁלָחוּ וְגו', מֵאִי הַבְּקֹר אֹר. הָכִי אֹלִיפְנָא, מַהוּ בְּקֹר. אֵלֶּא בְּזִמְנָא דְאֲתִי צַפְרָא, וְדִינִין מִתְעַבְּרוּן, וְחֶסֶד בְּעָא לְאַתְעַרָא, כָּל אֵינוֹן דְאֲתִיִּין מִסְטְרָא דָא, מִבְּקָרִי (ס"א מפקדי) לְאַתְרִיָּהוֹן, לְזִמְנָא בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא. וְדָא הוּא הַבְּקֹר אֹר, דְהַא רַחֲמֵי מִתְיַשְׁבֵּי לְעֵלְמָא, וְחֶסֶד קָאִי בְּאַתְרִיָּה, כַּדִּין הוּא בְּקֹר אֹר. וְכְּתִיב (בראשית א) וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב.

תָּא חֲזִי, כְּלָא הוּא בְּדִרְגִין יְדִיעוֹן. לִילְיָא, הָא יְדִיעָא. בְּקֹר אֹר, הָא יְדִיעָא, וְהוּא דְרָגָא עֵלְאָה דְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ תְּדִירָא. אֵימַתִּי. כַּד נְהִיר שְׁמִשָּׁא. שְׁמִשָּׁא יְדִיעָא, וְהוּא דְרָגָא עֵלְאָה, דְמַבְסָם לְכֵלָא, וְנְהִיר לְכֵלָא, כְּמָה דְאֲתַת אָמַר, (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים. וְהַאי בְּקֹר אֹר, נְהִיר מִשְׁמִשָּׁא, וְדָא נְהִיר לְלִילְיָא. בְּגִין כַּד, כְּלָא תַלְיָא דָא בְּדָא. וְהַאי בְּקֹר אֹר כַּד אֲתַעַר, כָּל בְּנֵי עֵלְמָא אֲתַאחְדוֹן בְּאַחְדוּתָא בְּחִדּוּתָא, וּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּעֵלְמָא, וְהִשְׁתַּתָּא הָא נְהִיר יְמָמָא, עֵידוֹן רַעוּתָא הוּא, לְמַהֲדָא בְּאוּרִחָא.

בְּרִיכוּ לֹוֹן רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וְנִשְׁקוּ לֹוֹן בְּרִישֵׁייהוּ, וְשִׁדְרוּ לֹוֹן. אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, בְּרִידָ רַחֲמָנָא, דְּתַקִּין אֲרַחֲנָא קַמֵּן, וְדַאי קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא שְׁדַר לֹוֹן גְּבוּ. זָפְאִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא אֲרַפִּין מִינָהּ שְׁעֵתָא חֲדָא. נִפְקוּ רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וְאָזְלוּ לְאַרְחֵייהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי רַחֲמֵייתָא דְּלַבָּאי קְשִׁיר בְּאַלִּין טַיִיעִי. אָמַר רַבִּי חֵיָא, לֹא תַוּוּהֲנָא עַל דָּא, דְּהָא בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָפִילוּ צְפָרִי שְׁמַיָא מְרַחֲשֵׁן חֲכַמְתָּא, דְּהָא מְלוֹי אֲשֶׁתְּמוּדְעָן לְעֵילָא וְתַתָּא.

פְּתַח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר, (דְּבָרִים לֵא) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה הֲנִדָּ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְגוֹ'. תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְּהָוָה מֹשֶׁה קָיִים בְּעַלְמָא, הָוָה מְמַחֵי בִּידֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּחִיּוּבָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא וּבְגִין דְּמֹשֶׁה אֲשֶׁתַּכַּח בִּינֵייהוּ לֹא יְהֵא כְּהָהוּא דְּרָא עַד דְּרָא דֵייתִי מְלַכָּא מְשִׁיחָא דִּיחֲמוּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא כְּוֹתֵייהוּ דְּאֵינּוֹן אֲתַדְּבַקוּ מַה דְּלֹא אֲתַדְּבַקוּ דְּרִין אַחֲרָנִין.

דף כ"ג ע"א

דְּתַנִּינּוּ, חֲמַת שְׁפַחָה חֲדָא עַל יַמָּא, מַה דְּלֹא חֲמַת עֵינָא דִּיחֲזַקְאֵל נְבִיאָה. אֵי אֵינּוֹן אֲתַדְּבַקוּ כָּל כַּד, נְשִׁיחוּן דִּישְׂרָאֵל כָּל שְׁכָן. בְּנֵייהוּ כָּל שְׁכָן. גּוֹבְרִין כָּל שְׁכָן. סְנַהֲדְרִין כָּל שְׁכָן. נְשִׁאִים כָּל שְׁכָן, וְכָל שְׁכָן נְבִיאָה עֲלָאָה מְהֵימְנָא מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ עַל כֻּלָּא. וְהַשְׁתָּא אֲלִין טַיִיעִי מְדַבְּרָא מְרַחֲשִׁין חֲכַמְתָּא כָּל כַּד, כָּל שְׁכָן חֲכִימֵי דְּרָא, כָּל שְׁכָן אֵינּוֹן דְּקִיִּימֵי קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאוּלְפִי מִינֵיהּ בְּכָל (דף כ"ג ע"א) יוֹמָא. כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּהוּא עֲלָאָה עַל כֻּלָּא.

בְּתַר דְּמִית מֹשֶׁה, מַה כְּתִיב, (דְּבָרִים לֵא) וְקַם הָעַם הַזֶּה וְזָנָה וְגוֹ'. כַּד, וַיִּלְעַלְמָא כַּד יִסְתַּלַּק מִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּמַבּוּעֵי דְּחֲכַמְתָּא יִסְתַּתְּמוּ מְעַלְמָא, וַיִּבְעֵי בַר נָשׁ מְלָה דְּחֲכַמְתָּא, וְלֹא יִשְׁכַּח מֵאֵן דֵּיִימָא, וְטַעֲאֵן כָּל עֲלָמָא בְּאוּרֵייתָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן בִּינֵייהוּ, מֵאֵן דְּאֲתַעַר בְּחֲכַמְתָּא. עַל הָהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, וְאִם כָּל עַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ. וְאִם יִשְׁגּוּ בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא יִנְדַּעוּן אוּרְחָהָא, בְּמַאי הוּא, בְּגִין וְנַעֲלִם דְּבַר מַעֲיָנֵי הַקֹּהֵל, דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוּ מֵאֵן דִּינְדַּע לְגַלְאָה עֲמִיקְתָּא דְּאוּרֵייתָא וְאוּרְחָהָא. וַיִּלְעַלְמוּ דְּרִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי כְּדִין בְּעַלְמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא לְגַלְאָה רְזִין עֲמִיקִין דְּאוּרֵייתָא, בְּזְמַנָּא דְּמְלַכָּא מְשִׁיחָא, בְּגִין (ישעיה יא) דְּמְלָאָה הָאֲרָץ דַּעַה אֶת יְיָ כְּמִים לֵימֵי מְכֻסִּים. וְכְתִיב, (ירמיה לֵא) וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְאִישׁ אֶת אַחֵיו לֵאמֹר דַּעוּ אֶת יְיָ כִּי כוֹלֵם יִדְעוּ אוֹתֵי לְמַקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָּם אָמֵן כֹּן יְהִי רְצוֹן. (ויקרא ד) אֲשֶׁר נִשְׂיָא יַחְטָא וְעַשָּׂה אַחַת וְגוֹ' בְּשִׁגְגָה וְאִשָּׁם. תָּאנִי רַבִּי יְצַחְקוּ, מַאי שְׁנָא בְּכָל אֲתַר דְּכְתִיב בְּהוּ וְאִם, כְּמָה דְּאֲתַר אָמַר אִם הִכְהֵן

הַמְשִׁיחַ יַחְטָא. וְאִם כָּל עַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְהִכָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְלֹא כְּתִיב וְאִם נָשִׂיא יַחְטָא, מֵאִי קָא מֵיירִי.

אָלָא, אֵלִין כְּהֵנָּה לֹא מִשְׁתַּכְּחִי הֵכִי בְּחֻטְאָהּ, דְּהָא כְּהוּ נָטִיר גְּרַמִּיהַּ תְּדִירָא, בְּגִין דְּמִטּוּלָא דְּמֵאֲרִיָּה עָלֶיהָ בְּכָל יוֹמָא, וּמִטּוּלָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, וּמִטּוּלָא דְּכָל חַד וְחַד, וְעַל דָּא תְּוֹהָא אִיהוּ כַּד יַחְטָא, וּבְגִין כְּדָּ וְאִם כְּתִיב. וְכֹן וְאִם כָּל עַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, תְּוֹהָא הוּא דְּכָלְהוּ יִשְׁתַּכְּחוּ בְּחוּבָה חַד, דְּאִי אֵלִין יַחְטָאוּ, אֵלִין לֹא יַחְטָאוּ, וּבְגִינֵי כְּדָּ וְאִם כְּתִיב. אָבֵל הִכָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְדֵאִי, בְּגִין דְּלִבִּיהָ גַּס בֵּיהּ, וְעַמָּא אֲזֵלִין אֲבִתְרִיהּ, וְאִתְּמַנּוּ תַּחוּתוּיָּהּ. וְעַל דָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא. כְּגוֹן דְּעֵבֵר עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְהוּא עֵבִיד חַד מִנֵּיהוּ, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְאִם, דְּהָא מַלּוּי לֹא בְּסַפְקָא הוּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שמות לה) וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמְּלוּאִים לְאֶפֶוד וְלַחֹשֶׁן. מֵאִי שָׁנָא דְּמַלְיָן אֵלִין אֶקְרִיבוּ נְשִׂאִים, וְלֹא בַר נֶשׂ אֶחָרָא, וְהָא כְּתִיב (שמות לה) כָּל נָדִיב לְבוּ יְבִיֵּאָה אֶת תְּרוּמַת יְיָ, וְכְתִיב (שמות לה) וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מְלוּאִים לְאֶפֶוד וְלַחֹשֶׁן.

אָלָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, אַף עַל גַּב דְּבַכְלָא תַלְיָא הָאִי נִדְבָה, סְלִיקוּ אֵלִין אַבְנֵים לְנְשִׂאִים. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּעַל לְבָא דְּכֵהֲנָא אֲשִׁתַּכְּחוּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, לִיתוּ נְשִׂאִים דְּלִבֵּיהוּ גַּס בְּהוּ, וְיִיתוּן אֵלִין אַבְנֵים דְּאִינוּן מִשְׁתַּכְּחִי עַל לְבָא דְּכֵהֲנָא, וְיִתְכַפֵּר עֲלֵיהוּ מִגַּסוּת לִבֵּיהוּ, וְכְתִיב (שמות כח) וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְיָ, וְעַל דָּא וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמְּלוּאִים לְכַפֵּרָא עֲלֵיהוּ.

וּבְגִין כְּדָּ אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְדֵאִי. וְעַשֶׂה אַחַת מִכָּל מְצוֹת יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂנָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּעֵבֵר עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. אוּ הוּדַע אֵלִין חֻטְאָתוֹ. דְּבְגִין דְּלִבִּיהָ גַּס בֵּיהּ, לֹא אֲשַׁגַּח בְּחֻטְאֵיהּ, וּלְבַתַּר אִתְיִידַע לִיהּ, וְעֵבִיד מִנִּיהּ תְּשׁוּבָה.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ יַתְבִּי חַד לִילְיָא, וְלַעֲאֹן בְּאוּרִייתָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, חֲמִינָא דְּצַחוּתָא דְּאוּרִייתָא בְּלִילְיָא, הוּא יַתִּיר מִבִּימָמָא, אָמַר לִיהּ, בְּגִין דְּצַחוּתָא דְּתוֹרָה שְׂבַכְתָּב, תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה הוּא. וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, בְּלִילְיָא שְׁלֵטָא וְאִתְעַרַת יַתִּיר מִבִּימָמָא, וּבְזַמְנָא דְּאִיהִי שְׁלֵטָא, כְּדִין אִיהוּ צַחוּתָא דְּאוּרִייתָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אֵיחָא אֱלֹהֵי עוֹשֵׂי נוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ. תָּא חֲזִי, (שלח לד קע"א ע"ב) בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר רֹחַ צְפוֹן, וְאִתְפְּלַג לִילְיָא, הָא אוּקְמוּהָ, דְּשִׁלְהוּבָא חַד נְפִיק, וּבְטַשׁ תַּחוּת גְּדַפוּי דְּתַרְנַגּוּלָא, וְאֶקִּישׁ גְּדַפוּי וְקֹאֲרִי. וְהָהוּא שְׁלְהוּבָא בְּזַמְנָא דְּמַטִּי גַבִּיהּ, וְאִתְעַר לְקַבְלִיהּ, אִסְתַּכִּי בֵּיהּ, וְאִזְדַּעְזַע וְקֹאֲרִי, וְאִסְתַּכִּי וְאִשְׁגַּח בְּגִין יְקָרָא דְּמֵאֲרִיָּה, לְמַעַבְדַּ רְעוּתִיהּ, וְקֹאֲרִי לוֹן לְבִנֵי נֶשֶׂא.

דף כ"ג ע"ב

ועל דא אקרי שְׁכוּי, אשְׁגָחא. ואקרי גְּבַר, בגין דאתער בשְׁלֵהוּבא (דף כ"ג ע"ב) דגבורה, בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא. כְּדִין אינון בְּנֵי מְהִימְנוּתָא קיימין, ויְהִיבין גְּבוּרָה וְחִילָא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וכְּדִין אקרי רְנָה דאורייתא. ועל דא, קרית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין.

וכד תרנגולא קארי, ובני נשא ניימי בערסייהו, ולא מתערי. תרנגולא קארי לבתר, ואמר מה דאמר, (קע"א ע"ב) והא אוקמוה. לבתר בטש בגדפוי, ואמר, ווי לפלגיא נזיף דמאריה, שבקא דמאריה, דלא אתער רוחיה, ולא אשגח ליקרא דמאריה.

כְּד נהיר יממא, כְּרוּזָא קרי עליה ואמר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בליקה, לסייעא ליה באינון תושבחו, ולמהוי פלא בסיועא חדא. עושי, עושני מבעי ליה, מהו עושי. אלא, בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא, ואשתדל ברנה דאורייתא, דרנה דאורייתא לא אתקרי, אלא בליליא. וכד איהו אשתכח באורייתא, כד נהיר יממא, קודשא בריהו הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד לאשתזבא מפלא ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין.

רבי יהודה אמר, אנא שמענא דאמר רבי אבא האי קרא, איה אלוה עושי, עושה לי מבעי ליה, מהו עושי. אלא כמה דאמרת, בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא, ואשתדל באורייתא, כד נהר יממא, אתער אברהם בההוא חוטא דיליה, דכתיב ביה (בראשית יד) אם מחוט ועד שרוף נעל וגו'. וקודשא בריהו הוא וכנסת ישראל מתקני ליה, ועבדי ליה בכל יומא בריה חדשה, חדא הוא דכתיב אלוה עושי.

והא (לד לד צ"ד ע"א) אוקמוה, א"ל ו"ה. א"ל: דא אברהם. דכתיב, ביה, האל הגדול. וי דא קודשא בריהו הוא. ה' דא כנסת ישראל. ודא הוא אלוה. ואינון עבדין ליה לבר נש, ומתקנין ליה בכל יומא, ובגין כך כתיב, עושי, כמה דאת אמר (תהלים קמט) ישמח ישראל בעושיו. אמר רבי יוסי, ודאי כך הוא, וכלא חד מלה.

רבי יהודה פתח ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא. הודע אליו, מסטרא דמאן, או ידע (נ"א נודע) חטאתו מבעי ליה, מהו הודע אליו. אלא קודשא בריהו הוא פקיד לכנסת ישראל, לאודעא ליה לבר נש, ההוא חובא דהוא חב, ובמה מודע ליה, בדינהא. כמה דאת אמר (איוב כ) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. הודע אליו, כמאן דפקיד לאחרא.

דתנין בשעתא דבר נש חב קמי קודשא בריהו הוא, ולא אשגח בחטאיה לאהדרא בתיובתא קמי מאריה, ואשדי ליה בתר כתפיה, נשמתייה ממש סלקת ואסהידת קמי קודשא בריהו הוא. כדון, פקיד מלכא לכנסת

ישראל, ואמר או הודע אליו חטאתו אשר חטא, אושיט דינא עליה, ואודע ליה חוביה, כמה דאת אמר (יחזקאל טו) הודע את ירושלם את תועבותיה.

בתר דמטי עליה דינא, כדין אתער רוחא למחדר בתיובתא קמי מאריה, ואתכנע למקרב קרבנא, דהא מאן דלביה גס ביה, חטי, ואנשי חטאיה, ולא אשגח עליה, וקודשא בריה הוא זמין לקבליה, ופקיד לאודעא ליה לההוא חובא, בגין דלא יתנשי מניה.

אמר רבי יוסי, הכי הוא ודאי (ס"א מנלן דהכי) והכי אשכחנא בידוד, דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע, לא אשגח ביה. אמר ליה קודשא בריה הוא, את אנשית ליה, אנא אדפרנא לך. מיד מה כתיב, (שמואל ב יב) אתה האיש כה אמר ה', אתה האיש דלא דכרית ליה, אתה האיש דאנשית ליה, ובמה אודע ליה בדינא.

אויף הקא, קודשא בריה הוא קאמר, הודע אליו חטאתו אשר חטא ושפיר מלה, והכי הוא, דלא כתיב או נודע אליו, כמה דכתיב, (שמות כא) או נודע כי שור נגח הוא, ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא, אורייתא קא מודעא ליה חוביה, ולא באורח דינא אלא כאימא דאודעא לברה, במלה רכיד, והוא לא אנשי ליה, ותב בתיובתא קמי מאריה.

דף כ"ד ע"א

ואי תימא דוד, דהוה קם בפלגו ליליא, אמאי אתערו עליה בדינא, אלא שאני דוד, דאיהו עבר במה דאתקשר, ובצע דינא, ובמה דעבר אתדון. הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא ולגבי ירושלם קדישא, ובגין דא אתתרדף מירושלם, ומלכותא אעדיו מניה, עד (דף כ"ד ע"א) דאתתקן כדקא יאות. (ואתעניש)

אמר רבי יהודה, מהו דקודשא בריה הוא אעניש ליה לדוד על דא דבריה, דכתיב, (שמואל ב יב) הנני מקים עליך רעה מביתך. אמר רבי יוסי, הא אוקימנא, בגין דאי יקום עליה בר נש אחרא, לא ירחם עליה. אמר ליה, והא אבשלום בעא לקטלא לאבוי בכמה עיטין בישין (דבר) עליה, לתיר מבר נש אחרא. אמר ליה לא שמענא.

אמר ליה, אנא שמענא, דוד חטא בבת שבע סתם. אמר קודשא בריה הוא, ליתי ברא דבת אל נכר, וינקום נוקמתא, ומאן איהו. דא אבשלום, דברה דיפת תואר הוה, מקרבא. מכאן אוליפנא, מאן דנטיל אתתא דא בקרבא, וחמיד בה, לסוף נפיק מנה בן סורר ומורה. מאי טעמא בגין דעד כעו, לא פסקא מנה זיהמא, והא אוקמוה.

רבי יוסי פתח ואמר, (ישעיה סב) נשבע יי בימינו ובזרוע עזו, האי קרא אוקמוה. אבל תא חזי, כל זמנא דבר נש חטי קמי דקודשא בריה הוא,

אית דַּרְגָּא דְאִשְׁתְּמוּדְעָא לְעִילָא לְקַבְּלֵי הַאי חֲטָאָה, לְדִיּוּנָא לִיהַּ לְבַר נֶשׁ,
וְאִסְתַּפֵּל (ס"א ואסתכן) עֲלֵיהּ, אִי תָב בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא קָמִי מְאָרִיָּה,
אֲתַעְבֵּר חוּבִיָּה, וְדִינָא לָא שְׁלֵטָא עֲלוּי, וְלָא מְאֻטִּי עֲלוּי. אִי לָא תָב,
אֲתַרְשִׁים הַהוּא חֲטָאָה לְגַבֵּי הַהוּא דַּרְגָּא. אוּסִיף לְמַחֲטִי, הַא דַּרְגָּא אֲחֲרָא
אֲזַדְמֹן לְקַבְּלֵיהּ, וְאִסְתַּפֵּס בְּדַרְגָּא קְדָמָאָה, כְּדִין בְּעִיָּא תְּשׁוּבָה יִתִּיר. (ואי
לא תב) וְאִי אוּסִיף לְמַחֲטִי, אוּסִיף דַּרְגָּא עַל דַּרְגָּא, עַד דְאִשְׁלִים לְחַמְשָׁה
דַּרְגֵּינִי.

כִּיּוֹן דְאִתְתַּקֵּן יְמִינָא לְקַבְּלֵיהּ, וְאִסְתַּפֵּס עֲלֵיהּ. הַא שְׁמַאלָא זְמִינָא,
לְאִסְכָּמָא בִּימִינָא, וְלְאִתְפַּלְלָא בֵּיהּ. כִּיּוֹן דְשְׁמַאלָא אִסְתַּפֵּס בִּימִינָא, כְּדִין
לָא תִלָּא בְּתִשׁוּבָה, וְהַא אוּקְמוּהּ, וְכְדִין כֻּלָּא אִסְתַּפֵּמוּ עֲלֵיהּ בְּדִינָא, וְדִינָא
שְׂרִיָּא עֲלֵיהּ.

וְכַד דִּינָא אִשְׁתַּלִּים וְשְׂרִיָּא עֲלֵיהּ דְבַר נֶשׁ, כְּדִין אִסְתַּיִים וְאִתְתַּקֵּנוּ אֲצַבְעֹן,
חֲמִשׁ בְּגוּ חֲמִשׁ, יְמִינָא בְּשְׁמַאלָא, לְאֲחֻזָּאָה דְהַא כֻּלָּא אִסְתַּכְּמוּ עֲלֵיהּ
בְּהַהוּא דִינָא, וְיָדוּי מְתִישְׂרֹן, לְאֲחֻזָּאָה מְלָה בְּלָא כְּוֹנָה דְבַר נֶשׁ, וְלָא
יִתְכַוֵּן בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טו) יְמִינְךָ יְיָ נֶאֱדָרִי בְּפֶתַח יְמִינְךָ יְיָ תִרְעַץ
אוּיָב. לְאִתְפַּלְלָא שְׁמַאלָא בִּימִינָא, וְאִשְׁלִים דִּינָא, וְכְדִין הוּא לְקִיּוּמָא דְכֻלָּא.
וְעַל דָּא, כַּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא לְקִיּוּמָא כֻּלָּא, כְּתִיב (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יְיָ
בִּימִינוּ וּבִזְרוּעַ עֲזוֹ וּגּוֹי.

רְבִי יְהוּדָה פִּתַּח, כְּתִיב (ויקראכג) פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ כַּפַּת תִּמְרִים. פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ, מֵאֵן
הוּא. דָּא אֲתַרוּג. וְכִי אֲתַרוּג מֵעֵץ הַדֶּרֶךְ הוּא, וְהַא כַּמָּה קוּצִין אִיתַּ סַּחְרִינִיָּה,
מִכָּאֵן וּמִכָּאֵן, וְאֵת אֲמַרְתַּ פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ. אֵלָּא רְזָא דְמְלָה, דְכְּתִיב, (בראשית ב)
וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִיֶּאֱהָ אֶל הָאָדָם.
וְכְתִיב (בראשית ב) עֵצָם מֵעֵצֵי וּבִשָּׁר מִבִּשְׂרֵי, וְדָא הוּא פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ. מְנָלֵן
דְאָדָם עֵץ אֲקָרִי. דְכְּתִיב, (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה.

כַּפַּת תִּמְרִים, דְסָלִיק לְשִׁבְעִין שָׁנִין, וּבִיָּה אִשְׁתַּכְּלֹו שִׁבְעִין שָׁנִין עֲלָאִין. וְדָא
אֲכַפַּת וְאִתְקַשֵּׁר לְעִילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא אֲקָרִי כַּפּוֹת, כַּמָּה דָּאֵת אֲמַר כַּפִּיתוּ,
דְסָלִיק לְהֵכָא וּלְהֵכָא. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ דִּיּוּקָא.

רְבִי יוֹסִי אָמַר, פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ דָּא מְזַבַּח, דְעֵבִיד פִּירִין, וְסָלִיק אֲבִין לְכָל
סְטָרִין. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְכָל עֵי שָׁנִין, יְהִיבִין לָהּ חוּלְקָא, וְאִתְבְּרָכָא מְכַלְהוּ.
מֵאִי קָא מִיִּירִי. בְּגִין דְמֵאֵן דְחֲטִי לְגַבֵּי מְזַבַּח, בְּכֻלָּא חֲטִי, דְהַא כַּפִּית לְקַבְּלֵי
הַהוּא דְכַפִּית לְעִילָא, וְעַל דָּא אִתְקַשֵּׁר דָּא בְּדָא, פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ כַּפַּת תִּמְרִים
וְלָא כְּתִיב וְכַפַּת תִּמְרִים.

כְּתִיב (ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו. מֵאִי קָא מִיִּירִי. אֵלָּא, זֹאת :
דָּא מְזַבַּח, דְאִתְמַשַּׁח עַל יְדָא דְאֶהְרֹן, דְכְּתִיב, (שמותמ) וּמִשְׁחַת אֶת מְזַבַּח
הָעוֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו. וּמִשְׁחַת (ס"א זו משחת) בְּנָיו, דְהַא מְכַלְהוּ אִתְמַשַּׁח,
וְאִתְבְּרָכָא, וְאִתְדַכָּא.

דף כ"ד ע"ב

תא חזי, בְּחַג סוּבְבִים אֶת הַמְזֻבָּח זְמַנָּא חֲדָא בְּכָל יוֹמָא, וְשַׁבְעָה זְמַנִּין לְבִתְרָא. מַאי קָא מֵיירִי. אֶלָּא, לְמַלְכָּא דְזַמִּין אוּשְׁפִיזִין, וְאַתְעֵסֶק בְּהוּ, וְהוּהּ לִיהּ לְמַלְכָּא בֵּת יַחֲדָאָה, אֶמְרָה לִיהּ, מְאָרִי מַלְכָּא, בְּגִין אוּשְׁפִיזִין לָא אֲשַׁגְחַת עָלֵי. אֶמַר לִיהּ, חֵינִיד בְּרֵתִי פְּרָקטָא חֲדָא אֲסֻלִיק לָךְ בְּכָל יוֹמָא, (דף כ"ד ע"ב) (דשוי ככלהו).

פֶּד, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְחַג, מְקַרְיָבִין יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אוּמִין דְעֵלְמָא. אֶמַר מְזַבְּח לְמַלְכָּא קְדִישָׁא, לְכֻלְהוּ מְשַׁתְּכַחֵי מְאֲנִין וְחוּלְקִין, וְלִי מַה אֲנִתְ יְהִיב. אֶמַר לָהּ, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא יִסּוּבְבוּן לִידְ שַׁבְעָה יוֹמִין עֵלְאִין, לְבִרְכָּא לָךְ, וְיַהֲבִין לָךְ שַׁבְעִין חוּלְקִין (בכּל יוֹמָא), רַבִּי יוֹסִי אֶמַר שַׁבְעִין חוּלְקִין בְּכָל יוֹמָא לְקַבֵּל שַׁבְעִין פְּרִים דְמִתְקַרְבִין בְּחַג.

רַבִּי יְהוּדָה אֶמַר, שַׁבְעָה בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְהָא אֲתַבְּרָכָא (מאתר) מְכַלְהוּ, וְלִסוּף, שַׁבְעָה יוֹמִין, מִתְבְּרָכָא מְאֲתַר דְמִשְׁח רְבוּתָא אֲשַׁתְּכַח. (ולבּתר) שַׁבְעָה זְמַנִּין, לְקַבֵּל כָּל אֵינוֹן שַׁבְעָה יוֹמִין, בְּגִין לְקִימָא לָהּ בְּרַכָּאן מִן מְבוּעָא דְנַחְלָא, דְנִגִּיד תְּדִיר וְלָא פְּסִיק, אֲשַׁתְּכַח דְאֲתַבְּרָכָא (תדיר) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד שַׁבְעָה יוֹמִין דְאֲתַבְּרָכָא מִמְבוּעָא דְנַחְלָא. וְכֹן זְמַנָּא אַחְרָא שַׁבְעָה זְמַנִּין פְּחֲדָא וְאַתְקִימוּ בְּרַכָּאן לְבִתְרָא מְאֲתַר עֵלְאָה דְמְבוּעָא נְפִיק וְלָא פְּסִיק, כְּדַקְאמְרוּ.

בְּכָל יוֹמָא, מְכַרְיִזִין עֵלְהּ וְאַמְרִין, (שמואל א ב) עַד עֶקְרָה יִלְדָה שַׁבְעָה וְרַבַּת בְּנִים אֶמְלָלָה. עַד עֶקְרָה יִלְדָה שַׁבְעָה: דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, דְאֲתַבְּרָכָא מְשַׁבְעָה בְּכָל יוֹמָא, וְסֻלִיק לְחוּשְׁבֹן עֵלְאָה. וְרַבַּת בְּנִים אֶמְלָלָה, אֵלִין אוּמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְסֻלְקִין בְּיוֹמָא קְדָמָא לְחוּשְׁבֹן רַב, וְלְבִתְרָא מִתְמַעֲטִין וְאַזְלִין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְעַל דָּא, מְזַבְּח מְכַפֵּר עַל חוּבִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל מְזַבְּח מְדַכֵּי לְהוֹן, וְאַרִיק לְהוֹן בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא.

וְעַנְף עַץ עֲבוֹת: דָּא מַלְכָּא קְדִישָׁא, דְאַחִיד לְתַרִין סְטֵרִין. וּבְגִין כֶּדֶּס הַדָּס תִּלְת עַנְף, דְיִתְעַבְד עַנְף עַץ עֲבוֹת, דְאַחִיד לְכָל סְטֵרָא. וְעַרְבֵי נַחַל: אֵלִין תַּרִין קִימִין, דְמִהְכָּא נְפִיק, לְכַפּוֹת תַּמְרִים. כַּפּוֹת תַּמְרִים, אַחִיד לְעִילָא וְאַחִיד לְתַתָּא, וְהָא אֲתַמַּר. אֲתַרוּג נְפִיקָא מְגוּ כּוּבִין דְאֵילָנָא וְהִכִּי הוּא. כַּפּוֹת תַּמְרִים הִכִּי נְמִי אַחִיד בְּהוּ וְדָאִי, כֹּל מַה דְנְפִיק לְעֵלְמָא מִהְכָּא נְפִיקָא וּמִהְכָּא אֲתַיִין. (ס"א אתזו)

רַבִּי יוֹסִי פְּתַח, (תהלים מג) וְאַבּוּאָה אֶל מְזַבְּח אֱלֹהִים. מֵאֵן מְזַבְּח אֱלֹהִים. דָּא הוּא מְזַבְּח דְלְעִילָא, מְזַבְּח אֱלֹהִים וְדָאִי. וְהֵינּוּ בְּאֵר דְיִצְחָק. וְלְזַמִּין מְזַבְּח יִי, כְּמָה דְאֵת אֶמַר (מלכים א ח) קִם מְלַפְנֵי מְזַבְּח יִי, וְעַל דָּא יִרְתִּין עֵלְמִין מִהְכָּא דִּינָא וְרַחֲמֵי, בְּגִין דְהִיא יִנְקָא בְּהֵאִי סְטֵרָא וּבְהֵאִי סְטֵרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה.

רעיא מהימנא פקודא דא, המועל בהקדש צריך להביא קרו וחומש. הדא הוא דכתיב, ואת חמשתו יוסף עליו קרו וי. חומש דיליה ה'. ודא (יהושע ה) קרו היובל. קרו דהנה במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון. האי, איהו עקרא דכל קרבניא. הקרו קיימת לו לעולם הבא, ופירות דיליה בעלמא דין. ודא ה' ה'. (עיי' רע"מ)

(ויקרא ה) נפש כי תמעול מעל וגו', רבי יצחק אמר, הא אוקמוה נפש ודאי. כתיב (שמואל א כה) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יי' אלהיך, וכתוב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

זכאין אינון צדיקייא דאית לון חולקא עלאה בקודשא בריך הוא, בחולקא קדישא, בקדושי מלכא, בגין דאינון מקדשי גרמייהו בקדושי דמאריהון. וכל מאן דאתקדש, קודשא בריך הוא מקדש ליה, דכתיב (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים. בר נש מקדש גרמיה מלרע, מקדשין ליה מלעילא, וכד אתקדש בר נש בקדושה דמאריה, מלבישין (נ"א ירתיף) ליה נשמתא קדישא, אחסנא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, וכדין גרית פלא. ואלין דאקרונו בגין לקודשא בריך הוא, כמה דכתיב, (דברים יד) בנים אתם ליי' אלהיכם, והא אוקמוה.

דף כ"ה ע"א

תא חזי כתיב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, ואוקמוה (נ"א ע"א) נפש חיה סתם. ומההוא חולקא גרית דוד מלכא, ואתקשר בקשורא עלאה, ואחסין מלכותא, כמה דאתמר. ובגין כן והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. והא אוקמוה דנפש אתקשר (דף כ"ה ע"א) ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקודשא בריך הוא. זכאה חולקיה מאן דגרית ירותא דא עלאה.

ווי לאינון רשיעיא דנפשאן דלהון לא זכאן בעלמא דין, כל שכן בעלמא דאתי. עלייהו כתיב (שמואל א כה) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. דאזלו ושטאן בעלמא, ולא אשכחו אתר לנייחא, לאתקשרא ביה, ואסתאבון (נ"א ואשתאבון) בגו סטרא דמסאבותא, וכרוזא קארי ואמר, נפש כי תמעול מעל ביי' מקדש יי' טמא. דהא בקדושה לא עייל, ולא אתכליל. ואינון מזיקי עלמא, בגין דמתדבקו בהו, ומסתאבון.

רבי יצחק, אמר הא אוקמוה, נפש, כד מתעטר א כנסת ישראל במלכא קדישא, אתעטר, ואקרי צרורא דחיי, בגין דבה אתקשר כלא. רבי אלעזר אמר, שכונתא כד נטלא, באבהתא נטלא, הדא הוא דכתיב, (שמות יד) ויסע מלאך האלהים ההולך וגו'.

רבי אבא אמר, פלא אתעביד חד עטרא, בגין דיתעטר כחדא, ושמא קדישא אתחזי בגווייהו (ס"א בגווי). בההיא שעתא, אקרי (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער פן דודי בין הבנים. והוו חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמיייהו, ודא הוא דתנינן, (דברים ד) ויוציאך בפניו בכחו הגדול

ממַצְרִים. אֱלֹהֵי אַבְהָתָא, וּבְגִין כֶּד, הָאֵי שְׁמָא מִתְבַּר טוּרִין, וּמִתְבַּר טַנְרִין,
וְאִית בֵּיה לְטַב וּלְבִישׁ. זַכָּא חוּלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, עֲזֵי לְקַרְבְּנָא, אַמְאִי. וְהָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲזֵי שְׁמָא דִּילִיה גְרִים,
לְאוּלִיף מִן שְׁמִיה, דְּהָא סְטְרָא בִישָׁא זִינָא בִישָׁא הוּא. אֶלָּא הֲכִי אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, דָּא בְּעֵי לְקַרְבָּא, דְּהָא אִי אַעְבָּר עָלֶיהָ רוּחָא דְמִסְאַבָּא, אוּ אַתְעֵסַק
בֵּיה, הָאֵי עֲזֵי קַרְבְּנִיה, בְּהָהוּא גְוֹנָא דְאִיהוּ חֲטִי בֵּיה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תְּנִינָן אִית מָאן (בראשית ס"ט ע"א, שמות כ"ד ע"ב ועין צ"א)
דְּזָכָה בְּנִשְׁמָה, וְאִית מָאן דְּזָכָה בְּאַתְעָרוּתָא דְרוּחַ, וְאִית מָאן דְּלֹא זָכִי אֶלָּא
בְּנִפְשׁ. הָאֵי מָאן דְּלֹא זָכִי אֶלָּא בְּנִפְשׁ, וְלֹא סְלִיק יְתִיר, הָא אַתְדַּבֵּק בְּהָהוּא
סְטְרָא מִסְאַבָּא, וְכַד אִיהוּ נָאִים, אִינוּן סְטְרִין בִּישִׁין אַתְיִין וּמִתְדַבְּקוּן בֵּיה,
וּמוֹדְעִין לִיה בְּחֻלְמָא מְלִין דְעֵלְמָא. מְנַהוּן כְּדִיבִין, וּמְנַהוּן קְשׁוּט. וְלְזַמְנִין
דְּחִיבִין בֵּיה, וְאַחְזִיאוּ לִיה מְלִי שְׁקַר, וְצַעְרִין לִיה בְּחֻלְמִיה. וְעַל דָּא אוּמִין
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מְנַהוּן דְּחֻמָּאן בְּחֻלְמֵיהוּ מְלִי קְשׁוּט, בְּגִין הָהוּא סְטְרָא
דְּמִתְדַבְּקוּן בֵּיה. וְכִלְהוּ מְלִין לְזַמְן קָרִיב.

תָּא חֲזִי, בְּאֵלִין זִינִין בִּישִׁין, אִית תְּלַת דְרָגִין, אֵלִין עַל אֵלִין. דְרָגָא עֲלָאָה
דְּלַהוּן הִנְהוּ דְתַלְיָאן (ע"ו ע"ב שמות רס"ז ע"א, רס"א ע"א, צ"א ע"ב) בְּאֵוִירָא. דְרָגָא
תַּתְּאָה דְלַהוּן אִינוּן דְּחִיבִין בְּבִי נֶשְׁא, וְצַעְרוּן לָהוּ בְּחֻלְמֵיהוּ, בְּגִין דְּכִלְהוּ
חֲצִיפִין כְּכִלְבִּי. וְאִית דְרָגָא עֲלָאָה עֲלֵיהוּ, דְאִינוּן מַעֲלָאֵי וְתַתְּאֵי, וְאֵלִין
מוֹדְעֵי לִיה לְבַר נֶשׁ מְלִין, מְנַהוּן כְּדִיבִין, וּמְנַהוּן קְשׁוּט. וְאִינוּן מְלִי דְקְשׁוּט
כְּלַהוּ לְזַמְן קָרִיב.

וְהָהוּא דְרָגָא מְאִינוּן דְתַלְיִין בְּאֵוִירָא, דְאִינוּן עֲלָאִין יְתִיר. הָהוּא דְלֹא זָכִי
יְתִיר אֶלָּא בְּנִפְשׁ, וְהָהוּא נֶפֶשׁ בְּעֵי לְאַתְתַּקְנָא לְקַבְּלָא רוּחָא, עַד לֹא רְוּוּחַ
לִיה, נֶפֶקָא מַה דְנֶפֶקָא מִהָהוּא נֶפֶשׁ, וְאַתְפִּשֵׁט בְּעֵלְמָא, וּבְעָא לְסֻלְקָא, וְלֹא
בְּעֵי, עַד דְאַעְרַע בְּהוּ בְּאִינוּן דְאֵוִירָא, וְאִינוּן מוֹדְעִין לִיה מְלִין, מְנַהוּן
קָרִיבִין, וּמְנַהוּן רְחִיקִין יְתִיר, וּבְהָהוּא דְרָגָא אָזִיל וְאַתְקַשֵּׁר בְּחֻלְמִיה, עַד
דְקַנֵּי רוּחַ.

כִּיּוֹן דְקַנְהָ רוּחָא, הָהוּא רוּחָא נֶפֶק, מִתְבַּר טוּרִין וְטַנְרִין, סְלִיק וְאַתְפִּשֵׁט
וְאַעִיל בֵּין מְלָאכֵי עֲלָאֵי קְדִישֵׁי, וְתַמְן יַדַּע מַה דְיַדַּע, וְאוּלִיף מְלִין, וְאַתְתַּדְר
לְאַתְרִיה. כְּדִין הוּא קְשׁוּרָא דְבַר נֶשׁ בְּקְדוּשָׁה, עַד דְזָכִי בְּנִשְׁמָה וְקַנֵּי לָהּ.

כִּיּוֹן דְקַנְהָ נִשְׁמָה, הִיא סְלֻקָא לְעִילָא לְעִילָא, וּנְטוּרֵי פְתַחִין לֹא מְעַכְבֵּי לָהּ,
וְאַזְלָא וּמִתְפִּשֵׁטָא וְעֵילָא בֵּין אִינוּן צְדִיקָא דְצְרִירוּן בְּצְרוּרָא דְחִיֵּי, וְתַמְן
חֲמִי עֲנוּגָא דְמְלָכָא וּמִתְהַנְיָא מִן זִיוָא עֲלָאָה.

דף כ"ה ע"ב

וְכַד אֶתְעַר אֵיילֶתָא קְדִישָׁא, בְּרוּחַ צְפוֹן, נְחִתָּא, וְקָם הֵהוּא זַכָּאָה דְקִנִּי לָהּ, וְאֶתְגַּבַּר כְּאַרְיֵה תַקִּיפָא בְּאוּרֵייתָא, עַד דְּאֶתִּי צַפְרָא, וְאֶזִּיל בְּהֵיא אֵיילֶתָא קְדִישָׁא לְאַתְחַזָּא קָמִי מְלָכָא, לְקַבְּלָא חַד חוּטָא דְחֶסֶד, וּמֵאִי (דף כ"ה ע"ב) אִיהוּ דָא חוּטָא דְאַבְרָהָם, דְּהוּא קִנִּי לִיהוּ, דְכָתִיב, (בראשית יד) אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּדָה נֶעַל, הוּא לָא אֶתְהַנִּי מֵאַחְרָא כְּלוּם, וְאָמַר אִם מַחוּט, זָכָה לְהֵאִי חוּטָא, וְדָא אַקְרִי חוּטָא דְאַבְרָהָם.

וְכַד אֶתִּי הֵהוּא זַכָּאָה בְּהֵאִי אֵיילֶתָא, כְּדִין אֶתְעַטֵּר עִמָּה קָמִי מְלָכָא, וְדוּד קְאָמַר, (תהלים כב) לְמַנְצַחַּ עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, אֵילַת הַשְּׁחַר שִׁירְתָא דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּקָאמְרִי בְּגְלוּתָא אֵלִי אֵלִי לְמָה עֲזַבְתָּנִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זַכָּאִין אֵינוֹן מְאִרִי דְנִשְׁמַתָּא, מְאִרִי דְאוּרֵייתָא, בְּנִי פּוֹלְחָנָא דְמְלָכָא קְדִישָׁא. וְוִי לְאֵינוֹן חֲזִיבִיא, דְלָא זַכָּאִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּמְאִרֵיהוֹן, וְלָא זַכָּאִין בְּאוּרֵייתָא, דְכָל מֵאֵן דְלָא זָכִי בְּאוּרֵייתָא, לָא זָכִי לָא בְּרוּחַ, וְלָא בְּנִשְׁמָה. וְאַתְדַּבְּקוּתָא דְלָהוֹן, בְּהֵהוּא סְטָרָא דְזִינִין בִּישִׁין. וְהֵאִי לִית לִיהוּ חוּלְקָא בְּמְלָכָא קְדִישָׁא, לִית לִיהוּ חוּלְקָא דְקְדוּשָׁה. וְוִי לִיהוּ כְּדִי פּוֹק מֵהֵאִי עֲלֵמָא, דְהֵא אֶשְׁתַּמּוּדַע הוּא לְגַבִּי אֵינוֹן זִינִין בִּישִׁין, מְאִרִי חֲצִיפוּתָא, תַקִּיפִי כְכֻלְבָּא, שְׁלוּחִי דְנוּרָא דְגִיּהָנִם, דְלָא מֵרַחֲמֵי עֲלֵייהוּ.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. יִשְׂרָאֵל, אָף עַל גַּב דְלָא זָכִי בַר נֶשׁ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּנִפְשׁ, דְרָגָא עֲלָאָה קָאִים עֲלִיהוּ, וְאִי אִיהוּ בְּעִי לְמִקְנֵי רוּחַ, וְאִי אִיהוּ בְּעִי לְמִקְנֵי נִשְׁמָה, קִנִּי וְזָכִי בְּהוּ. אֶבְל עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, לָא קִנִּין לְעֲלֵמִין, בַּר אִי אֶתְגַּזֵּר, דְקִנִּי נִפְשׁ (תחת נפש) מֵאַתֵּר אַחְרָא.

וּישְׂרָאֵל דְקִימֵי בְּדִרְגָא תַתְּאָה בְּנִפְשׁ, אִי אִיהוּ לָא בְּעִי לְמִזְכֵּי יַתִּיר, עוֹנֵשִׁיהַ סְגִיָּא. וְוִי לְהֵהוּא חֲזִיבִיא, דְאַנְשֵי פְקוּדֵי דְאוּרֵייתָא, וְלָא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, אֶנְשֵי לְמְאִרֵיהוּ, עֲלִיהוּ כְּתִיב (תהלים קד) יִתְּמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ.

וְתָא חֲזִי אִית בְּנֵי נִשָּׂא דְאַתְדַּבְּקוֹן בְּהֵאִי סְטָרָא, בְּגִין הֵהוּא (נ"א בהאי) נִפְשׁ דְלָא זַכָּאִין יַתִּיר, וְכַד אֶעֱבַר עֲלֵייהוּ הֵהוּא רוּחָא מְסֻאָבָא, אֶשְׁרִי עֲלֵייהוּ וְאַתְדַּבְּקוּ בֵיהוּ. כְּדִין הֵהוּא חַטָּאָה דְחֻטֵי בַר נֶשׁ, הוּא מְסֻטָּרָא דְהֵהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא, וְקִרְבָּנִיהוּ אִיהוּ חַד עוֹ, בְּגִין דְאִיהוּ בְּעִירָא דְאַתִּי מֵהֵהוּא סְטָרָא, לְכַפְּרָא עַל חוּבִיהוּ.

אָמַר לִיהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהוּ, וְהֵא כְּתִיב (דברים כא) לָא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ וְגו', וְלָא תִטְמֵא אֶת אֲדָמְתָךְ. בְּגִין דְאַרְעָא הִיא קְדִישָׁא, (ובאתרא דשאר) וְרוּחַ מְסֻאָבָא לָא יִשְׁתַּכַּח אַתְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא לְמִשְׁרֵי עֲלוּי, אִי חֲכִי, כִּינּוֹן דְהֵהוּא בְּעִירָא שְׁאִרֵי עֲלִיהוּ רוּחַ מְסֻאָבָא וְאַתִּי מְסֻטָּרָהָא, אֶמֵאִי מְקִרִיבִין לִיהוּ לְסִטֵּר קוּדְשָׁא. אָמַר לִיהוּ יְאוּת שְׁאַלְתָּ.

אֶבְל תָּא חֲזִי בְרִי, כְּתִיב (דברים ד) כִּי יִזְי אֶלְהֵיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא, אִית אֶשָּׁא אֶכִּיל אֶשָּׁא. אֶשְׁתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶכִּיל אֶשָּׁא אַחְרָא. וְתָא חֲזִי אִית

מְלַאכֵין דְאִמְרִין שִׁירְתָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִינוּן מִתְבַּטְלִי כַד מְסִימִי הֵיא שִׁירְתָּא, בְּנִיצוּצָא דְאִשָּׁא אַכְלָא. לְתַתָּא זְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִשָּׁא דְמִדְבַּחָא, וְהֵיא אִשָּׁא אַכְלָא וְשָׂצִי לְכָל הֵהוּא סְטָרָא, וְאִתְבַּטְלִי הֵהוּא סְטָרָא, בְּהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא, וְלֹא אִשְׁאָר מְנִיָּה בְּעֵלְמָא. וְהֵהוּא בַר נָשׁ דְמִקְרַב קַרְבְּנִיָּה, קָאִים עָלֵיהּ, וּבְהֵהוּא רִיחָא דְקַרְבְּנָא דְסַלִּיק, אִתְעַבְרַ מְנִיָּה סְטָרָא דְרוּחַ מְסֻאָבָא דְשָׂרִיא עֲלוּי, וְיִתְכַפֵּר. בְּגִינֵי כֵּךְ כֹּלָא אִתְבַּטְלִי וְיִשְׁתַּצֵּי, וְלִית מֵאן דְקָאִים לְגַבֵּי הֵהוּא אִשָּׁא.

רַבִּי אַחָא הָוָה אֶזִּיל בְּאוּרְחָא, וְרַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי אֶעְרְעוּ כְּחֻדָּא. אָמַר רַבִּי אַחָא, וְדַאי אָנּוּ תַלְתָּ, זְמִינִין לְקַבְּלָא אֲנַפֵּי שְׂכִינְתָּא, אִתְחַבְּרוּ כְּחֻדָּא וְאֶזְלוּ. אָמַר רַבִּי אַחָא, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה דְקִטּוּרָא דְאוּרִייתָא וְנִזִּיל.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, (ישעיה מה) הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וְגוֹ', הֵיא קָרָא רְזָא הוּא דְחֻכְמָתָא, דְאוּלִּיפְנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא. הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל. מֵאִי הֲרַעִיפוּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים לב) יַעֲרוֹף כְּפִטָּר לְקַחֵי. וְעַל סְטָרָא דְמִטְרָא דְהוּא מְזוּנָא דְכֹלָא קָאֵמַר. וְעַל דָּא, כָּל עֵינֵי עֲלֵמָא מְצַפּוּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמְזוּנֵי, בְּגִין דְאִיהוּ יְהִיב מְזוּנָא לְכֹלָא, וְזֵן כָּל, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים קמה) עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְגוֹ'.

דף כ"ו ע"א

וְאִי תִימָא דְבַאֲתַר דָּא דְאִקְרִי שָׁמַיִם תַּלְיָא מְלֵתָא. הָא תַנְיִנּוּ, דְלֹא בְזוּתָא תַלְיָא מְלֵתָא. וְזוּכוּתָא, הָא אוּקְמוּהָ צְדָקָה. וְתַרְגוּם צְדָקָה, זְכוּתָא. וְזוּכוּתָא וְשָׁמַיִם חַד מְלָה הוּא, וְהָא הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם. (ואי תימא ביה תליא) כְּתִיב מִמַּעַל, מִמַּעַל וְדַאי, מִעַתִּיקָא קְדִישָׁא קָא (דף כ"ו ע"א) אִתְיָא, וְלֹא מֵהֵהוּא אֲתַר דְאִקְרִי שָׁמַיִם, וְאִקְרִי זְכוּתָא, אֶלָּא מִמַּעַל דִּיקָא.

וְשַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק, דְכַד שָׁמַיִם נָטִיל לִיה מִמַּעַל, מֵהֵהוּא אֲתַר עֲלָא דְשָׂאֲרֵי עֲלוּי, כְּדִין שַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק. מֵאן שַׁחֲקִים. אֲתַר דְטַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיָא. וּמֵאִי נִינְהוּ. נֶצַח וְהוּד, דְאִינוּן וְדַאי טַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיָא. לְמֵאן. לְהֵהוּא אֲתַר דְאִקְרִי צַדִּיק דְהָא אִינוּן טַחְנִין לִיה לְהֵהוּא מְנָא דְאִתְיָא מְלַעִילָא, וְכָל הֵהוּא טִיבוּ מִתְכַּנֵּישׁ בְּגוּוּיָהוּ, לְמִיָּהב לִיה לְדַרְגָּא דְצַדִּיק, בְּגִין דִּיתְבַּרְכוּן צְדָק מֵהֵהוּא נְזִילוּ דְלֵהוּן, וְעַל דָּא טַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיָא. מֵאן צַדִּיקָיָא דָּא צַדִּיק וְצְדָק, יוֹסֵף וְרַחֵל, דְכַד מְזַדְוּוּן כְּחֻדָּא צַדִּיקִים אִקְרוּ.

וְאֵלִין טַחְנִין מְנָא לְצַדִּיקָיָא וְדַאי, וְעַל דָּא וְשַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק. כְּדִין תַּפְתַּח אַרְץ לְתַתָּא. וְיַפְרוּ יִשַׁע, בְּנֵי עֲלֵמָא. וְצַדָּקָה תַצְמִיחַ יַחַד, כָּל רַחֲמֵי, וְכָל טִיבוּ דְעֲלֵמָא סְגִיאוּ, וּמְזוּנֵיָהוּ דְבְנֵי נְשָׂא מְשַׁתְּכַחֵי בְּעֲלֵמָא, כְּדִין חֲדוּהָ עַל חֲדוּהָ אִתּוֹסֵף, וְכָל עֲלֵמִין מִתְבַּרְכְּאוּ. אָמַר רַבִּי אַחָא, אֶלְמָלָא לֹא אִתְיָנָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (שופטים ה) לְבִי לְחֹקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בְּרַכּוֹ יְיָ. תָּא חֲזִי, כָּל רְעוּתָא, וְכָל לְבָא, דְּבַעֵי בְּרַ נֶשׁ לְאַרְקָא בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא, לְיַחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא. לְבַעֵי בְּצִלּוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּרַעוּתָא וּבְכֻוּנָה דְּלְבָא, לְנִגְדָא מִהֵהוּא נֶחְלָא עֲמִיקָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קל) מִמְעַמְקִים קָרָאתִידָּהּ יְיָ, דְּתַמְּן עוּמְקָא דְּכֻלָּא, בְּעֲמִיקֵי עֲלָאֵי, דְּאִינוּן שִׁירוּתָא עֲלָא, דְּאַבָּא וְאִמָּא מְזֻדְּוּגִין. אוּף הָכָא לְבִי לְחֹקֵי יִשְׂרָאֵל, מֵאֵן חֹקֵי יִשְׂרָאֵל. לָא כְּתִיב חֹקֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא לְחֹקֵי. אֵלִין אַבָּא וְאִמָּא, דְּאִינוּן מְחֻקֵי לְיִשְׂרָאֵל קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ נְגִיד מְבִינִיָּהוּ.

הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם, אֵלִין אִינוּן אַבְהוֹן, דְּאַקְרוּן נְדִיבִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. כְּדִין בְּרַכּוֹ יְיָ, לְנִגְדָא מְנִיָּה בְּרַכָּאן לְתַתָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכָּאן בְּעֲלָמָא כְּלָהוּ, דְּכַד הָכָא מִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא כְּלָא הוּא בְּחֻדְוֹתָא כְּלָא הוּא בְּשְׁלִימוֹ. זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מְרִיק עֲלִיהוֹן בְּרַכָּאן, וְצִיִּית צְלוּתְהוֹן, וְעֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תהלים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֹרֶעֶר וְלֹא בִזָּה אֶת תְּפִלָּתְךָ וְגו'.

פרשת צו

(ויקרא ו) זֹאת תֹּוֹרַת הָעוֹלָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים לו) צְדָקְתָּךְ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּם רַבָּה וְגו', (פקודי רל"ח ע"ב ושם מוגה) הָאֵי קָרָא אוֹקִימְנָא לִיָּה וְאַתְמַר, תָּא חֲזִי, הָאֵי עוֹלָה, סְלִיקוּ וּקְשִׁירוּ דְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל לְעִילָא, וְדְבוּקָא דִּילָהּ בְּגוּ עֲלָמָא דְּאַתִּי, לְמַהוּי כְּלָא חַד, בְּקְשׁוּרָא חֲדָא, בְּחִידוֹ. וּבְגִין דְּסִלְקָא לְעִילָא לְעִילָא, כְּתִיב זֹאת תֹּוֹרַת, רְזָא דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא, תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, לְסִלְקָא בְּחַבִּיבוּתָא.

כַּד אַתְעַר סְטָרָא דְּצַפּוֹן, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דְּכְתִיב, (שער השירים ב) שְׂמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, כְּדִין אִיהִי סִלְקָא בְּחַבִּיבוּתָא, וְאַתְעַטְרָא בִּימִינָא, וְאַתְחַבְרָא בְּאַמְצַעִיתָא, וְאַתְנְהִיר כְּלָא מְרָזָא דְּקֻדְשׁ הַקְּדָשִׁים, וְדָא מְגוּ דְּרָזָא דְּאַדָּם, בְּרַעוּ דְּכַהֲנָא, וּבְצִלּוּתָא, וּבְשִׁירְתָּא.

וְהָא אוֹקִימְנָא דְּעוֹלָה קְדָשׁ קְדָשִׁים, בְּרָזָא דְּרוּחַ עֲלָאָה, בְּגִין דְּתַלַּת רוּחִין קְשִׁירוּן כְּחֻדָּא, רוּחַ תַּתְּאָה דְּאַקְרִי רוּחַ הַקְּדָשׁ. רוּחַ דְּלָגוּ בְּאַמְצַעִיתָא, דְּאַקְרִי רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה. וְכֻן אֶקְרִי רוּחַ תַּתְּאָה. אֲבָל הָאֵי רוּחַ, דְּנִפְיִק מְגוּ שׁוּפָר, כְּלִילָן בְּאַשָׁא וּמִיָּא. רוּחַ עֲלָאָה דְּאִיהוּ סְתִים בְּחַשְׁאֵי, דְּבִיָּה קִיָּמִין כָּל רוּחִין קְדִישִׁין, וְכָל אֲנַפִּין נְהִירוּן. וּבְגִין כְּדָּ אֶהְדְּרַת עוֹלָה רוּחַ מְמֵשׁ.

דף כ"ו ע"ב

וּלְבַתֵּר מִרְזָא דְּבַהֲמָה, (דף כ"ו ע"ב) מִסְתַּפְּקִי וְאַתְּזָנוּ, לְאַתְקִשְׁרָא רוּחָא אַחְרָא, דְּאִיהִי גּוּ מְסֻאָבוּ, מְאִינוּן תְּרַבִּין וְשִׁמְנוּנִין, כְּמָה דְּאַתְמַר. וּבְגִין כְּדֵּ עוֹלָה קְדָשׁ קְדָשִׁים, שְׁאָר קְרַבְנִין לְמַעַבְד שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא כְּלָהוּ, מְכַמָּה סְטָרִין וּמְאָרִי דְּדִינִין. לְאַתְעַבְרָא וּלְאַתְנַהֲרָא מְגוּ רְעוּתָא לְאַתְבְּסָמָא, אִקְרוּן קְדָשִׁים קְלִים, בְּגִין דְּלֹא מִתְעַטְרִי לְעֵילָא לְעֵילָא בְּקְדָשׁ הַקְדָּשִׁים. וְעַל דָּא אִינוּן קְדָשִׁים קְלִים, וּנְכִיסוּ דְלָהוּן בְּכָל אַתְר כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, אֲבַל עוֹלָה דְּאִיהִי רְזָא דְּקְדָשׁ הַקְדָּשִׁים, לָאוּ אִיהִי כְּשְׁאָר קְרַבְנִין, דְּכָל עוֹבְדָהָא קְדָשׁ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד, אֲלִין לְבוּשִׁין מִיַּחְדָּין לְקְדוּשָׁה. בַּד יַחֲדָא, מִיַּחְדָּא לְקְדוּשָׁה. וּכְתִיב בְּגִדֵי קְדָשׁ הֵם וְרַחֵץ בַּמַּיִם אֶת בְּשׂוֹרוֹ וּלְבָשֶׁם. מְאִי טַעְמָא דָּא קְדָשׁ. אֲלָא רְזָא דְּמַלְא, כְּדִקְאָמַר דְּאִיהִי קְדָשׁ קְדָשִׁים, דְּסִלְקָא כְּלָא וְאַתְעַטְרָא בְּקְדָשׁ הַקְדָּשִׁים, בְּקְשׁוּרָא חֲדָא. וּלְבַתֵּר מְפִינִי וְאַעְבְּר רוּחַ מְסֻאָבָא, דְּמְסֻאָב כְּלָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא, וְלֹא יִתְקַרֵּיב גּוּ מְקְדָשָׁא, וְאַתְעַבְר מְכָל סְטָרִי דְּקוּדְשָׁא, וְאַשְׁתַּאֲר כְּלָא קְדָשׁ בְּקְדוּשָׁה יַחֲדָא.

וְאַמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אַתְמַר, (נח ס"ד) דְּכְתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ. וְהֲכִי סִלְקָא רְזָא דְּאָדָם, מְסֻטְרָא דְּאָדָם. בְּהֲמָה, מְסֻטְרָא דְּבַהֲמָה. וּבְגִין כְּדֵּ כְּתִיב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. אָדָם וּדְאִי, דְּהָא קְרַבְנִיָּה לְעֵילָא, לְקְשְׁרָא קְשְׁרָא. וּלְבַתֵּר מִן הַבְּהֲמָה. וְכְלָא אִיהוּ בְּקָרָא, אָדָם וּבַהֲמָה. וְדָא אִיהוּ רְזָא, דְּאַצְטְרִיךְ לְקְרַבְנָא אָדָם וּבַהֲמָה, כְּדִקְאָמַר. תָּא חֲזִי, כְּדֵּ בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, הֲכִי עֲבַד אָדָם וּבַהֲמָה.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, דְּהָא מְנַיְיְהוּ מְקְרַבִּין קְרַבְנָא, וְאַפִּילוּ עוֹלָה, כְּמָה דְּכְתִיב וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קְרַבְנָו. תָּא חֲזִי, מְכָל אִינוּן עוֹפִין לֹא מְקְרַבִּין אֲלָא מִן הַתּוֹרִים אוֹ בְּנֵי יוֹנָה. אֲלָא רְזָא דָּא, מַה דְּאַתְכַּשֵּׁר בְּדָא, פְּסִיל בְּדָא. דָּא יְמִינָא, וְדָא שְׁמַאלָא, וְכְלָא חַד.

עוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָא אוּקְיָמְנָא דְּאִינוּן רְזָא דְּרִתִּיכָא. וּבַהוּ תַּסְתַּלַּק רוּחַ הַקְדָּשׁ, לְסִלְקָא לְעֵילָא. דְּאִינוּן תְּרִי, חַד לִימִינָא, וְחַד לְשְׁמַאלָא. עוֹף לִימִינָא, וְדָא מִיכָאֵל. יַעֲוֹפֵף לְשְׁמַאלָא, וְדָא גְבַרְיָאֵל. דָּא לִימִינָא, וְדָא לְשְׁמַאלָא.

וּבְגִין כְּדֵּ מְקְרַבִּין תְּרִין אֲלִין, לְסִלְקָא רוּחַ קוּדְשָׁא, וּשְׁמַאלָא מְעַטֵּר וְזִיין לְתַתָּא, לְהֵהוּא סְטָר שְׁמַאלָא. וְיְמִינָא לִימִינָא. וְאַתְקִשְׁרָת אַתְתָּא בְּבַעֲלָהָ, לְמַהוּי חַד. וְכְלָא מְסִתְלַק וּמִתְקַשֵּׁר כְּחֲדָא, לְעֵילָא וְתַתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק בְּלַחוּדוּי וְאַתְתַּקֵּף.

וּבְסַפְרֵי קְדָמָאִי, מְסַכְנָא לֹא יְהִיב חוּלְקָא לְאַתְזָנָא, אֲלָא לְעֵילָא, לְאַתְקִשְׁרָא, אֲבַל כְּלָא לְעֵילָא וְתַתָּא כָּל חַד מִתְקַשֵּׁר לְסְטְרִיָּה כְּדִקְא יְאוּת,

וְהָא אִוְקִימָנָא. (שמות רל"ט ע"ב) רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי וְאָמַר, הָא קְשׁוּרָא דְכֻלָּא אֲתַקְשֵׁר בְּקִדְשֵׁי הַלְּאֲתַנְהָרָא, אֲתַדְבָּקוּתָא דְרַעְוָא דְכַהֲנֵי לְיוֹאֵי וְיִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, עַד הֵיכָן אִיהוּ סִלְקָא.

אָמַר לִיהָ הָא אִוְקִימָנָא, עַד אֵין סוּף, דְּכָל קְשׁוּרָא וְיַחְוּדָא וְשְׁלִימוֹ, לְאַצְנַעָא בְּהַהוּא צְנִיעוֹ, דְּלֹא אֲתַדְבָּק, וְלֹא אֲתִיידַע, דְּרַעְוָא דְּכָל רַעְוִין בִּיהָ. אֵין סוּף לֹא קִימָא לְאוּדְעָא, וְלֹא לְמַעְבַּד סוּף, וְלֹא לְמַעְבַּד רֵאשׁ דְּאֵין. (נ"א ראש כמה דאין) קְדַמָּאָה, אֲפִיק רֵאשׁ וְסוּף, מֵאֵין רֵאשׁ. דָּא נְקוּדָה עֲלָאָה, דְּאִיהִי רִישָׁא דְּכֻלָּא סְתִימָאָה, דְּקִימָא גּוֹ מַחְשְׁבָהּ. וְעֵבִיד סוּף, דְּאִקְרִי סוּף דָּבַר, אָבַל לְהֶתֶם אֵין סוּף.

לָאו רַעוּתִין, לָאו נְהוּרִין, לָאו בּוּצִינִין בְּהַהוּא אֵין סוּף, כָּל אֵלִין נְהוּרִין וּבוּצִינִין תְּלִין לְאֲתַקְימָא בְּהוּ, וְלֹא קִימֵי לְאֲתַדְבָּקָא, מֵאֵין דִּידַע וְלֹא יַדַע, לָאו אִיהוּ אֶלָּא רַעוּ עֲלָאָה סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, אֵין.

וְכַד נְקוּדָה עֲלָאָה, וְעֲלָמָא דְּאֲתִי, אֲסִתְלָקוּ, לֹא יַדַעִין בְּרֵי רִיחָא, כְּמֵאֵין דְּאַרְח בְּרִיחָא וְאַתְבָּסָם, וְלָאו דָּא נִיחָא (ס"א ניחח), דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כו) וְלֹא אֲרִיח בְּרִיחַ נִיחָכָם, דְּהָא רִיחַ נִיחָח רִיחָא דְּרַעוּתָא, דְּכָל הֲנִי רַעוּתָא דְּצִלוּתָא, וְרַעוּתָא דְּשִׁירְתָא, וְרַעוּתָא דְּכַהֲנֵי, דְּכֻלְהוּ רְזָא דְּאָדָם, כְּדִין כְּלָהוּ אֲתַעְבִּידוּ רַעוּתָא חֲדָא, וְהַהוּא אִקְרִי נִיחָח, רַעוּתָא: כְּתַרְגוּמוֹ. כְּדִין כְּלָא אֲתַקְשֵׁר וְאַתְנַהִיר כְּחֲדָא כְּדָקָא יְאוּת, כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

דף כ"ז ע"א

וְעַל דָּא אֲתִיְהִיבַת הָאֵי סְטָרָא אַחֲרָא בִּידָא דְּכַהֲנָא, דְּכְתִיב, (דף כ"ז ע"א) צו אֶת אֲהָרֹן וְאֶת בְּנָיו לֵאמֹר. רְזָא הָכָא, דְּהָא אִוְקִימָנָא, יֵית צו אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה. וְהָכָא אֲתִיְהִיבַת לִיהָ לְאַתּוּקְדָא הַהוּא מַחְשְׁבָהּ רַעָה, וְלֹא עֲבָרָא לָהּ מִגּוֹ קוּדְשָׁא, בְּהָאֵי רַעוּתָא דְּסִלְקָא לְעֵילָא, וּבְהָאֵי תִנְנָא וְתַרְבִּין דְּאַתּוּקְדָן, בְּגִין לְאַתְעֲבָרָא מִן קוּדְשָׁא, וְהָאֵי צו בְּרִשׁוּתִייהוּ קִימָא, לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא מִגּוֹ הָאֵי קְרַבְנָא וְאִי תִימָא צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֲכִי נָמִי דְּהָא בְּרִשׁוּתִייהוּ קִימָא, (ס"א לאפרשא לה מן קודשא) כָּל זְמָנָא דְּעֵבִידֵי רַעוּתָא דְּמֵאֲרִייהוּ, דְּלֹא יִכְלָא לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ.

וְהָאֵי קָרָא כְּלָא אֲתִיָּא לְאַחֲזָאָה רְזָא דְּמַלְהָ, לְאַעֲטָרָא לְהָאֵי רוּחַ קוּדְשָׁא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלֹא אֲפִרְשָׁא לָהּ לְדָא רוּחַ טוּמְאָה, לְנַחֲתָא לָהּ לְתַתָּא לְתַתָּא. דָּא בְּרַעוּתָא וּבְצִלוּתָא כְּדָקָא מְרוֹן, וְדָא בְּעוּבָדָא כְּלָא כְּדָקָא חֲזִי לִיהָ.

וְהָאֵי קָרָא מוֹכְחָא עֲלֵיהוּ, דְּכְתִיב צו אֶת אֲהָרֹן וְאֶת בְּנָיו לֵאמֹר. צו: דָּא עֲבוּדָה זָרָה, רוּחַ מְסֻאָבָא. (בראשית ל"ח, נ"ח, ס') לֵאמֹר: דָּא אֲתַתָּא, דְּאִקְרִי יְרֵאת יְיָ. כְּתִיב הָכָא לֵאמֹר, וּכְתִיב הֶתֶם (ירמיה ג) לֵאמֹר הוּ יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אֲשֶׁתוֹ. וְהָא אִוְקִימָהּ. בְּגִין כְּדָ כְּלָא אֲתַמַּר, וְכַהֲנָא קִימָא לְאַתְתַּקְנָא כְּלָא בְּרְזָא דְּאָדָם וּבְהִמָּה.

זָכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, דְּאֵינוֹן יַדְעִי אֹרְחִי
דְּאוֹרֵייתָא, וְאֵזְלִי בָּהּ בְּאַרְחַ קְשׁוּט, עֲלִייהוּ כְּתִיב (ישעיה לח) יְיָ עֲלִיָּהֶם יַחֲיוּ.
מֵאֵן עֲלִיָּהֶם. אֲלִין אֹרְחִי דְּאוֹרֵייתָא. יַחֲיוּ: יִתְקַיְימוּן, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
דְּאֵתִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הָאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה
בְּהָאִי גְּוֹנָא, (זאת תורת, דא כנסת ישראל. העולה: דהיא סלקא, ומתעטרא לעילא לעילא,
לאתקשרא כדקא יאות, עד אתר דאקרי קדש קדשים.) (דבר אחר) זֹאת תּוֹרַת, דָּא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דָּא מַחְשְׁבָה רְעָה, דְּאֵיְהִי סְלֵקָא עַל רְעוּתָא דְּבֵר נֶשׁ
לְאַסְטָאָה לִיה מֵאַרְחַ קְשׁוּט, הִיא הָעוֹלָה, הִיא דְּסֵלְקָא וְאַסְטָאָת לִיה לְבַר
נֶשׁ, וּבְעִי לְאוֹקְדָא לָהּ בְּנוֹרָא. בְּגִין דְּלֹא יִתְיַהֵיב לָהּ דּוּכְתָא לְאַסְטָאָה.

וּבְגִין כְּדִ, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבָּח כֹּל הַלֵּילָה. מֵאֵן לֵילָה. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
דְּאֵיְהִי זֹאת, בְּגִין דְּאֵתִי לְדַכָּאָה לְבַר נֶשׁ מִהֵהוּא רְעוּתָא. עַל מוֹקְדָה, בְּגִין
דְּנָהָר דִּינוֹר אֵיְהוּ אֵתֵר לְאוֹקְדָא לְכָל אֵינוֹן דְּלֹא קִיִּימִי בְּקִיּוּמֵיהוּ, דְּהָא
עֲאֲלִין לֹון בְּהֵהוּא נוֹרָא דְּדִלִיק, וּמְעַבְרִי שׁוֹלְטָנֵיהוֹן מְעֵלְמָא, וּבְגִין דְּלֹא
יִשְׁלוּט, אֲצִטְרִיד עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבָּח כֹּל הַלֵּילָה, וְאַתְּכַפֵּינָא וְלֹא שְׁלֵטָא.

וְעַל דָּא, כִּד אֲתַכְפֵּינָא הָאִי, סְלֵקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאֵיְהִי רוּחַ קוּדְשָׁא,
דְּסֵלְקָא וְאַתְעֵטְרָא לְעֵילָא, דְּהָא סְלִיקוּ דִּילָהּ, כִּד אֲתַכְפֵּינָא הָאִי חֵילָא
אַחְרָא, וְאַתְפְּרֵשׁ מִנָּהּ. וּבְגִין כְּדִ בְּעֵינֵן בְּרִזָּא דְּקִרְבָּנָא, לְאַפְרָשָׁא לְהָאִי
סְטָרָא, מֵרוּחַ קוּדְשָׁא, וּלְמִיְהֵב לָהּ חוֹלְקָא, בְּגִין דְּרוּחַ קוּדְשָׁא תִּסְתַּלַּק
לְעֵילָא.

רַבִּי אַחָא פִּתַח וְאָמַר, וְהָאֵשׁ עַל הַמְזֻבָּח תּוֹקֵד בּוֹ וְגוֹ', וְהָאֵשׁ עַל הַמְזֻבָּח
תּוֹקֵד בּוֹ, אָמַאי. וּבְעַר עֲלֵיהּ הַכֹּהֵן יַעֲצִים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא, אָמַאי. וְכִהְנֵא
אָמַאי. וְהָא תַנִּינֵן אֲשָׁא בְּכָל אֵתֵר דִּינָא הוּא, וְכִהְנֵא מִסְטָרָא דִּימִינָא קָא
אֵתִי, וְרַחֲמֵיהּ הוּא מִן דִּינָא, דְּהָא כְּהֵנָּא לֹא אֲזַדְמֵן בְּדִינָא לְעֵלְמִין, וְהָכָא
הוּא בְּעִי לְאוֹקְדָא דִּינָא בְּעֵלְמָא, דְּכִתִּיב וּבְעַר עֲלֵיהּ הַכֹּהֵן.

דף כ"ז ע"ב

אַלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, בַּר נֶשׁ דְּאֵתִי לְמַחְטֵי קָמִי מֵאַרְיָה, הוּא אוֹקִיד גְּרַמִּיָּה
בְּשִׁלְהוּבִיתָא דִּינְצָר הָרַע. וְיַצֵּר הָרַע מִסְטָרָא דְּרוּחַ (דף כ"ז ע"ב) מִסְאָבָא קָא
אַתְנָא, וְהָא שְׂרָיָא בֵּיהּ רוּחַ מִסְאָבָא. וּלְזַמְנִין אֲשֶׁתְּמוּדְעוֹן קִרְבְּנֵי דְּאֵתִין
מֵהָאִי סְטָרָא, וּבְעָא לְקִרְבָּא עַל מַדְבַּחָא כְּדָדְמִי לִיה. וְלֹא אֲשֶׁתְּצִי, וְלֹא
אַתְבַּטַּל הֵהוּא רוּחַ מִסְאָבָא, בִּין מִבַּר נֶשׁ, וּבִין מִהֵהוּא סְטָרָא דְּאֵתִי מִנִּיָּה,
אַלָּא בְּאֲשָׁא דְּמַדְבַּחָא, דְּהֵהוּא אֲשָׁא מְבַעְרָא רוּחַ מִסְאָבָא, וְזִינִין בִּישׁוּן
מְעֵלְמָא, וְכִהְנֵא בְּדָא אֲתַכְוֹון, לְתַקְנָא אֲשָׁא דִּיבְעַר זִינִין בִּישׁוּן מְעֵלְמָא.

וְעַל דָּא בְּעִי, דְּלֹא יַדְעִכוּן לִיה לְעֵלְמִין, וְלֹא יִתְחַלֵּשׁ חֵילָא וְתוֹקְפָא דִּילִיה,
לְתַבְרָא חֵילָא דְּתוֹקְפָא אַחְרָא בִּישָׁא מְעֵלְמָא, וְעַל דָּא לֹא תַכְבֵּה. וְכִהְנֵא

יְסֹדֵר עָלֶיהָ אִשָּׁא בִּבְקָר בִּבְקָר, בְּזִמְנָא דְשִׁלְטָא סְטָרָא דִּילֵיהּ וְאִתְעַר
בְּעֵלְמָא, בְּגִין לְבִסְמָא עֵלְמָא (ס"א ולבסמא דינא), וְאִתְכַפֵּיין דִּינִין, וְלֹא מִתְעַרֵי
בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא תְנִינן, אִית אִשָּׁא אַכְלָא אִשָּׁא. אִשָּׁא דְלַעֲלִילָא אַכְלָא אִשָּׁא
אַחְרָא, אִשָּׁא דְמִדְבַּחָא אַכְלָא אִשָּׁא אַחְרָא, וְעַל דָּא, אִשָּׁא דָּא לֹא תִכְבֵּה
לְעֵלְמִין, וְכִהְנָא מְסֹדֵר לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא.

רעיא מהימנא פְּקוּדָא לְעֵשׂוֹת הַעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָה, וְעַלָּה אִתְמַר זֵאת תּוֹרַת הַעוֹלָה
וְגו'. חֲמֵשׁ אִשִּׁים הוּוּ נְחִתִין עַל קְרַבְנָא. אִשׁ אוֹכֵל וְאִינוּ שׁוֹתֵה. אִשׁ שׁוֹתֵה וְאִינוּ אוֹכֵל. אִשׁ
אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה. אִשׁ אוֹכֵל לְחִים וּיְבִשִׁים. אִשׁ שְׂאִינוּ אוֹכֵל וְאִינוּ שׁוֹתֵה. לְקַבְלִיָּהּ אִינוּ, זֵאת
תּוֹרַת הַעוֹלָה, חֵד. הִיא הַעוֹלָה עַל מוֹקְדָה, ב'. עַל הַמְזֻבָּח, ג'. כָּל הַלְלִיָּהּ, ד'. וְאִשׁ הַמְזֻבָּח
תּוֹקֵד בּוֹ ה'.

וְאוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, עוֹלָה כּוֹלָה סְלִקָא לְגִבּוּהָ. וְדָא בִינָה, ה', ה' מְרָאוֹת דִּילָהּ. י', בַּת
יְחִידָה, (שְׁמוֹת כֹּד) וּמְרָאָה כְּבוֹד יְי' כְּאִשׁ אוֹכֵלָת. ו' אוֹר דְּבַת עֵינָא, וְהִיא אִשׁ שׁוֹתֵה כָּל מִינִין
דְּאוֹרֵייתָא, וְאוֹכֵלָת כָּל קְרַבְנִין דְּצִלוֹתָא. וְאוֹכֵלָת לְחִין וּיְבִשִׁין, אִינוּן פְּשִׁטֵי דְּאוֹרֵייתָא
דְּאִינוּן פְּעֻצִים יְבִשִׁים. וְרִזֵי אוֹרֵייתָא אִינוּן פְּעֻצִים לְחִים. וְהִיא אִיהוּ אִשׁ אוֹכֵלָת לְחִין
וּיְבִשִׁין.

וְעוֹד אוֹכֵלָת לְחִין, כָּל קְרַבְנִין דְּהוּוּ קְרַבִין בְּצִלוֹתָא, עַל מְצוֹת עֵשָׂה. וּיְבִשִׁין, כָּל קְרַבְנִין דְּהוּוּ
קְרַבִין בְּצִלוֹתָא, עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְהִיא אִיהוּ, סְקִילָה שְׁרִיפָה הָרֵג וְחִנֵּק, עַל מְצוֹת עֵשָׂה,
וְעַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אֲלִין אִינוּן קְרַבְנִין דְּשְׂכִינְתָא, צִלוֹתָא, דְּפִקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.
וְלִקְבֵל ה' מְרָאוֹת אֲלִין, תִּקְיִנו חֲמֵשׁ צִלוֹתֵי בְיוֹמָא דְּכַפּוּרֵי. וְלִקְבֵל בַּת עֵינָא, אִינוּן עֲשָׂרַת
יְמֵי הַתְּשׁוּבָה ה' לְקַבֵּל אוֹר דְּבַת עֵינָא. ה' עֲנוּיִין, לְקַבֵּל ה' בַּתְרָאָה.

פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא, לְעֵשׂוֹת הַחֲטָאת כְּמִשְׁפָּטָה. תְּנָאִים וְאַמוֹרָאִים, אִתּוּן דְּמִסְטָרָא דְּמִדּוֹת
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתִּיתוּ, דְּטִרְחִתוּן סְגִי לְנִקְאָה בְּרִתָּא דִּילֵי דְּאִיהִי הַלְכָה, מְאֲלִין קְלִיפִין,
דְּעַרְב רַב, קוֹשְׁטִין בִּישִׁין, דְּלִית לֹון תִּירוֹץ, וְלֹא פְרוֹקָא, דְּעֲלִיָּהּ אִתְמַר, (קַהֲלַת א) מְעַנֵּת לֹא
יִוֹכַל לְתַקּוּן, וְחֲסֵרוֹן לֹא יִוֹכַל לְהַמְנוֹת, אֲלֵא אִתְמַר תִּיקוּן בְּהוּן. וְכָל תִּיקוּן דְּאַסְוִרָא
לְחוּמְרָא, וְאִיהוּ תִיקוּן חֲסֵר ו' דְּלִית לֵיהּ תִיקוּן. חֲסֵר נוּן, דְּאִיהִי עֵלְמָא דְּאִתֵּי, דְּתִיקוּ דְּעֵלְמָא
דְּאִתֵּי, שְׁתִּיקָה. כְּגוֹן שְׁתוֹק כְּדָ עֵלָה בְּמַחְשָׁבָה.

וְאִית קוֹשְׁטִין דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּהַלְכָה, דְּאִתְמַר בְּהוּן מְשַׁבְּצוֹת זָהָב. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים
מ) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מְלֶךְ פְּנִימָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה. וְאִתּוּן, פְּסִקִין לֹון בְּכִמָּה פְּסִקוֹת,
וּלְבַתֵּר מִתְקַנִין וּמְפָרְקִין לֹון בְּכִמָּה פְּרוֹקִין.

וְאִי חֲסֵר שׁוּם פְּסִק מִמִּתְנִיתִין, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ זֵה חֲסֵר מִן הַמְשָׁנָה, אִתּוּן מִתְקַנִין לֹון,
וְהִיא הוּא חֲסֵרוֹן שְׁיוֹכַל לְהַמְנוֹת. וְאִי יִיתֵי טַפְשׁ וְיִפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל הַהוּא אוֹמְנָא דְּחִתִּיךְ
לְבוּשִׁין, וְיִימָא וְכִי אוֹרֵייתָא אִיהִי חֲסֵר, וְהִיא פְתִיב (תְּהִלִּים יט) תּוֹרַת יְי' תְּמִימָה, תְּמִימָה
בְּכָל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן רַמִּיח פְּקוּדִין. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּלֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי
וּמוֹם אִין בְּדָ. תְּמִימָה בְּלְבוּשָׁהָ, וְאִיךְ חֲסֵר מִן הַמְשָׁנָה.

אִתּוּן תִּימְרוֹן לֵיהּ, דּוֹק וְתִשְׁכַּח חֲתִיכָה, וְתִשְׁכַּח לָהּ מְעוֹרְבַת בְּשָׂרָא פְּסִקוֹת וּמְשָׁנִיוֹת.
דְּאוֹרַח אוֹמְנָא לְמַחְתֵּד לְבוּשִׁין בְּכִמָּה חֲתִיכוֹת, וְתִלְמִיד דְּלָאו אִיהוּ בְּקִי לְמַקְשֵׁר הַהַלְכָה
בְּאֲלִין חֲתִיכוֹת, מִתְחַלְפִי לֵיהּ פְּסִקוֹת וְקוֹשְׁטִין, וְלֹא אֲשַׁכַּח לֹון פְּרוֹקָא. עַד דְּיִיתֵי אוֹמְנָא,
וּפְרִיק לֹון כָּל אֲלִין סְפִקוֹת דְּלָהוּן. בְּהַהוּא זְמַנָּא, הַלְכָה דְּאִיהִי בְּרִתָּא, סְלִיקַת קְדָם מְלָכָא,
שְׁלִימָא בְּכִלָּא, בְּגוּפָא בְּלְבוּשָׁא וּבְתַכְשִׁיטָהָ, וְאִתְקַנִים בְּהָ (בְּרַאשִׁית ט) וְרִאִיתִיהּ לְזִכּוֹר בְּרִית
עוֹלָם. וְלְזַמְנִין אִית לְאוֹמְנָא תִלְמִיד בְּקִי, דִּישְׁדֵּר לֵיהּ לְתַקְנָא לֹון.

קָמוּ כְּלָהוּ וְאַמְרוּ, וְדָאִי אֲנִתְּ הוּא אוֹמְנָא רַעֲיָא מְהִימְנָא. דְּאִתְמַר בְּדָ מְשָׁה קַבֵּל תּוֹרָה
מִסִּינִי, וּמִתְמָן וְאִילָךְ כְּלָהוּ תִלְמִידִים אִינוּן דִּילָךְ, מִן יְהוֹשֻׁעַ עַד סוּף כָּל דְּרִין. הַדָּא הוּא

דְּאָמַר וּמְסָרָה לַיהוֹשֻׁעַ, וַיהוֹשֻׁעַ לְזַקְנִים, וְזַקְנִים לְנְבִיאִים, עַד סוּף כְּלָהוּ. תַּלְמִיד בְּקִי דִילָךְ מֵאֵן הוּא הָא חֲזִינָא דְאֶתְמַר, הַכֵּל יְהֵא מוּנַח עַד שְׂיָבֵא אֱלִיָּהוּ.

אָמַר לֹון, וְנֵדַאי הָכִי הוּא, דְּאִיהוּ תַּלְמִיד חֲבֵר, דְּעָלִיָּה אֶתְמַר (בַּמְדַּבֵּר כה) בְּן אֶהְרֹן הַפְּהֹן. כְּגוּוֹנָא דְּאֶתְמַר בְּאֶהְרֹן (שְׁמוֹת ד) הוּא יְהִיָּה לְךָ לְפָה, (דף כ"ח ע"א) הָכִי נָמִי בְּרִיָּה, יְהִיָּה לִי לְפָה, דְּאִיָּה אֹורִיָּתָא דְּבַעַל פָּה. בְּגִין דְּהִיָּכִי דְּהוּיָנָא בְּקַדְמִיתָא כְּבִד פָּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וְהָכִי יוֹקִים לִי קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא, כְּבִד פָּה בְּאֹורִיָּתָא דְּבַעַל פָּה, וְכַבֵּד לְשׁוֹן בְּאֹורִיָּתָא שְׂבַכְתָּב, דְּלֹא יִימְרוּן אֱלִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִי, אַחְרָא אִיָּהוּ. וְאֱלִיָּהוּ הוּא יְהִיָּה לִי לְפָה, יִיְתִי לְתַקְנָא כָּל אֱלִין סְפָקוֹת, וּלְפָרְקָא לֹון.

בְּהָהוּא זְמַנָּא, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, בְּרִתָּא, דְּהוֹת מְהֻדָּקָא שְׂפָלָה בְּגִלוּתָא, סְלִיקַת עַל כָּל דְּרָגִין דְּלְעִילָא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (מְשַׁלֵּי לא) רַבּוֹת בְּנוֹת עֲשׂוּ חֵיל וְאֶתְ עֲלִית עַל כְּלָנָה, וְסָלִיקוּ דִילָה תְּהֵא לְאַבָּא דְּאִיָּהוּ לִימִינָא חֲסֹד, דְּבִיָּה הָרוּצָה לְהַחְפִּים יְדָרִים, מִתְּמָן חֲכַמִּיָּה, כ"ח מ"ה.

אָמַר חַד תְּנָא, בְּוֵדַאי בְּגִין דָּא אֶתְמַר בְּךָ, מוּלִיָּךְ לִימִין מִשָּׁה בְּגִין כְּלָה דִילָךְ, דְּלֹא יְהֵא לְךָ שְׁלִימוּ אֱלָא בְּה. דְּכַד אֲנִתְ תְּהֵא שְׁלִימָא בְּה, אֶתְמַר בְּךָ (בַּמְדַּבֵּר יב) פָּה אַל פָּה אֲדַבֵּר בּוּ וּמְרָאָה וְלֹא בְּחִידוֹת. בְּמְרָאָה: כְּגוּוֹנָא דְּכַלָּה דְּאֶתְפְּשֻׁטַת מְלַבוּשָׁהָ, וּמִתְיַחֲדַת עִם בְּעִלָּה בְּקִירוּב בְּשָׂר, בְּרַמִּיָּח אֲבָרִים דִילָה, וְלֹא פְּסִיאַת אֲבָר חַד מְנָה. וְהֵאֵי אִיָּהוּ בְּמְרָאָה רַמִּיָּח בְּחוּשְׁבָּן. (נ"א אַתְחִזִּי לַה דְּאֶתְמַר בִּיה)

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אֶתְחִזִּי לְךָ הָאֵי חִיזוּ, דְּאֶתְמַר בְּה בְּמְרָאָה, דְּאִיָּהוּ לְךָ הַמְרָאָה הַגְּדוֹל בְּסָנָה, דְּאֲדַבֵּר בִּיה חֲמִשָּׁה זְמַנִּין חֲסָנָה. וְכַעַן אֶתְגַּלְגַּלָּא לְךָ חִיזוּ דָּא, בְּרַמִּיָּח פְּקוּדִין, דְּאִינוּן בְּחִמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. וְלֹא בְּחִידוֹת, דְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דִילָה, דְּבַהוּן חִזוּ כָּל נְבִיאֵי. דְּלִית אַרְח לְאֶתְגַּלְגַּלָּה כְּלָה בְּקִירוּב בְּשָׂר, אֱלָא לְחַתְּנָן דִילָה.

בְּהָהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים בְּהוּ, (בְּרַאשִׁית ב) וַיְהִיּוּ שְׁנֵיהֶם עְרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבוּשְׁשׁוּ. כְּגוּן אָדָם וְאִשְׁתּוֹ דְּכַבֵּר אֶתְעַבֵּר עַרְבוּבָא בִישָׁא, עַרְב רַב, קוּשְׂיָא בִישָׁא מְעַלְמָא, דְּאִינוּן עַרְיִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ, עַרְיִין דִּישְׂרָאֵל. כָּל שְׂכָן עַרְיִין דִילָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא. וּמְהִלְכָה דִילָךְ. דְּבִגְיִיָּהוּ צְרִיָּךְ לְכַסָּאָה רְזִין דְּאֹורִיָּתָא, כְּמָה דְּאֹוקְמוּהָ (מְשַׁלֵּי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים חֲסִתָּר דְּבַר, עַד דְּמִתְעַבְרִין מְעַלְמָא. וְלִית מְלָכִים אֱלָא יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאֹוקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, בְּהָהוּא זְמַנָּא, וְכַבֵּד מְלָכִים חֲקוֹר דְּבַר. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּרִיָּךְ אֲנִתְ לְעַתִּיק יוּמִין, דְּמִתְמָן אֲנִתְ, כְּעַנְפָּא דְּאֶתְפְּשֻׁט מֵאִלְנָא, הָכִי נִשְׁמַתִּין עַנְפָּא מְנִיָּה.

תְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִין, הָא וְנֵדַאי עוֹלָה וְחֲטָאֵת וְאִשְׁם, תְּלַת פְּקוּדִין אִינוּן, תְּלַת אֲבָהוּן. שְׁלָמִים מְטוֹרִיָּתָא. אֲבָר, דְּאִיָּהֵי תְּשְׁלוּמִין דְּכָל אֲבָר, כְּגוּוֹנָא דִיוּמָא קְדַמָּאָה דְּחַג. (ס"א אַתְר דְּאִיָּהוּ תְּשְׁלוּמִים דְּכָלָא כְּגוּוֹנָא).

מִי שְׁלֹא חַג בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן, אֵין תְּשְׁלוּמִים לְרֵאשׁוֹן, וְשְׂאָר יוּמִין תְּשְׁלוּמִין זֶה בְּזָה, וּבַהוּן וְחֲסָרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת אֲבָל מִי שְׁלֹא חַג יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג עָלִיָּה אֶתְמַר (קַהֲלַת א) מְעַנְתָּ לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְחֲסָרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת. וְהֵאֵי אִיָּהוּ חֲטָאֵת דְּמַעַכְבָּ לְעוֹלָה. (מֵאֵי טַעמָא) חֲטָא אִיָּהוּ דְּכַר. חֲטָאֵת, נוֹקְבָא. וּלְזַמְנִין דְּהֵא אֶתְבָּסַם חֲטָאֵת, וְאֶתְפְּרַשׁ מְעוֹלָה. בְּהָהוּא שְׁעִיר, דְּאֶתְמַר (בַּמְדַּבֵּר טו) וְשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאֵת.

אִשְׁם תְּלוּי אֶחָד בְּתַרוּוִיָּהוּ, כְּמֵאֵן דְּאֶחָד לְכָאן וּלְכָאן, וְאִיָּהוּ תְּלוּי בְּאִמְצָעִיתָא. כְּגוּן, הַכֵּל תְּלוּי עַד שְׂיָבֵא אֱלִיָּהוּ, וְנִפְרִישׁ לָה מִתְּמָן. הָכִי אִשְׁם תְּלוּי, אִיָּהוּ אֶחָד בְּתַרוּוִיָּהוּ, עַד דְּיַהֲבִין לִיָּה מְזוֹנָא דִילָה, שׁוּחַד דִילָה, וְיִתְפְּרַשׁ מִתְּמָן, וּמִתְקַרְבִּין אֲבָרִין דְּכַלָּה דָּא לְדָא. דְּהָכִי אִיָּהוּ אִשְׁם וְחֲטָאֵת, כְּסַרְכּוֹת דְּאֶחָדוֹן בְּרִיאָה, וְלֹא מְנִיחִין לָה לְפָרְחָא לְסַלְקָא לְגַבִּי עִילָא, לְנִשְׂבָּא בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא.

שָׁה אִיָּהוּ לְעוֹלָה, דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית כב) וְאִיָּהֵי הַשָּׁה לְעוֹלָה. וְאֶתְמַר בִּיָּה (שְׁמוֹת יב) שָׁה תְּמִים זָכַר, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב אִישׁ תְּמִים. וְהֵא צְרִיָּךְ לְמִשְׂאֵל, דְּהֵא שָׁה אִיָּהוּ לִימִינָא, שְׁעִיר אִיָּהוּ

לשְׁמָאלָא, דְהֵינּוּ שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֻטָּאת, וְאִית שְׁעִיר, וְאִית אֶחָד לַיִן, וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֹזָאזֵל. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (ויקרא טו) וְנָתַן אֶהָרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לַיִן וְגוֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאזֵל.

וּבְהֵוָה שְׁעִיר, אֶתְמַר בְּעֵשׂוֹ, (בראשית כז) אִישׁ שְׁעִיר. וְדָא כְּבֵד. דְנָטִיל כָּל אֵינּוֹן שְׁמָרִים דְדָם. (דמיתמו) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סַפְחוֹת, וְכָל מִינֵי צָרַעַת. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (ויקרא טו) וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֲרֶץ גְּזֵרָה. וְאֵינּוֹן עֲוֹנוֹת תָּם, דְאִיהוּ לְבָא, וְכִדְיִן אֶתְפָּרֵשׁ מְלַעְרָבָא בְּלָבָא, וְכִדְיִן אֶתְבָּסָם, וְאִיהוּ כְּבֵד בְּאֵלִין חוּבִין, וְלֹא קָל לְסַלְקָא לְגַבֵּי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. חֲדוּ מְאֹרֵי מִתְנִיתִין דְמִתִּבְתָּאן, דְקָא נְחִיתֵי עִם תְּנַאֲרִין וְאַמּוֹרָאִין. קָם חֲד מִנֵּיהוּ וְאָמַר, רַעִיָא מְהֵימְנָא, הֵב לִי רִשׁוֹ לְמַשְׁאֵל, בְּתֵר דְזִכְיָנָא לְמַשְׁמַע מַלְיִן יְקִירִין אֵלִין מְפּוֹמָד, דְאֹרִייתָא דָא דְנִפְקַת מְפּוֹמָד (משלי ג) יְקָרָה הִיא מִפְנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָּהּ, וְעַל כָּל דָּא הִלְכָה הִיא וְלִלְמוּד אֲנִי צָרִיךְ. הָא שְׁעִיר דְעֹזָאזֵל שְׁפִיר, אֲשֶׁם תְּלוּי בְּאֵן אֶתֵר אִיהוּ.

אָמַר לִיה, בְּרִיךְ אַנְתָּ בְּרִי, שְׁפִיר קָא שְׂאַלְתָּ. אֶלָּא, מַה עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, אֶחִיד בֵּיה יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, דְאֵינּוֹן חֹסֵד וְגִבּוּרָה, כְּגוֹפָא דְאֶחִיד בֵּין תְּרִין דְרוּעִין דְבֵר נֵשׁ. אוּ כְּנִשְׂר, דְאֶחִידִין בֵּיה תְּרִין גְּדַפִּין לְפָרְחָא בְּהוֹן. וְכִינְהָ, דְאֶחִידֵת בְּהָ תְּרִין גְּדַפִּין, דְאַמְתִּילֵת לְאֹרִייתָא, וְגְדַפִּין (דף כ"ח ע"ב) דִּילָהּ לְמַצּוֹת עֵשָׂה, וּבְהוֹן הִיא הַעוֹלָה, וּפְרַחַת לְעֵילָא. הֵכִי פְקוּדִין דְלֹא תַעֲשֶׂה, אֵינּוֹן תְּפִישׁוּ דִילָהּ, כְּגוֹן צְפָרִים הַנְּאָחוּזִים בְּפַח. וְכָל תְּפִישׁוּן דִּילָהּ, דְמַעֲכָבִין לָהּ לְפָרְחָא, אֶתְקִרְיָאוּ סְרְכוֹת כְּאֵלִין סְרְכוֹת, דְמַעֲכָבִי לְכַנְפֵי רִיָּאָה, לְנִשְׂבָּא.

הֵכִי אֲשֶׁם. דִּישְׂרָאֵל אֶחִיד בְּגְדַפּוֹי דְשְׂכִינְתָּא, דְאֵינּוֹן חִינוּן דְכוּרְסִיָּא, דְלֹא תְהָא עוֹלָה בְּהוֹן בְּזַכוּן דִּישְׂרָאֵל, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַעֲכָבִין לָהּ, וּמַכְבִּידִין גְּדַפָּאָה חִיִּית חִיִּית חֻטָּאוֹת דְלֵהוֹן. וְאֲשֶׁם אֵימָא דְעֵרֵב רַב, סְרְכָא אֶחִידָא בְּכוּרְסִיָּא, דְתַמָּן מְטְרוֹנִיתָא, וְלֹא מִנְחַת לָהּ לְסַלְקָא מְגֻלוֹתָא. וְזַכוּן אֶחִידִין בְּהָ לְסַלְקָא, אֲשֶׁתְּאַרְתָּ בְּאֹרִיָּא, כְּגוֹן סְרְכָא תְלוּי בְּאֹרִיָּא. וְדָא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא. (דאִיהוּ אוֹרִיָּא) הֵכִי אֲשֶׁם תְּלוּי בְּצַדִּיק, דְאִיהוּ אֶחִיד בֵּין שְׂמִיָּא וְאַרְעָא.

חֻטָּאת אִיהִי יוֹתֵרַת הַכְּבֵד, אַכְבִּידֵת עֲלָהּ בְּחֻטָּאוֹת, דְלְכְלוּכִין דְחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, כְּגוֹנוֹן דְכְּבֵד מַכְבִּיד שְׁמָרִים, דְאֵינּוֹן דְמִים, עַל עֲרָקִין דְלָבָא. הֵכִי אֵלִין חֻטָּאוֹת, מַכְבִּידִין עַל גְּדַפּוֹי דְשְׂכִינְתָּא, דְאֵינּוֹן פְּקוּדִין דְעֵשָׂה, דְדַמְיִין לְכַנְפֵי יוֹנָה. לֹא תַעֲשֶׂה כֵּד אֵינּוֹן מַכְבִּידִין עַל עֵשָׂה, דְאֵינּוֹן כֵּד חוּבִין דִּישְׂרָאֵל מְרוּבִין מְזַכּוּן, אֶתְמַר בְּאֹרִייתָא דְאִיהוּ גּוֹפָא, (דנִיאל ח) וְתִשְׁלַף אֶמֶת אֲרָצָה, וְאִיהִי צוֹנְחַת (אִיכָה א) נְתַנְנִי יְיָ בְיַדִּי לֹא אוֹכַל קוּם (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם.

וּבְגִין דָּא, תְּקִינּוּ תְנַאֲרִים וְאַמּוֹרָאִים צְלוֹתִין בְּאַתֵּר דְקָרְבָּנִין, לְאַעֲבָרָא חֻטָּאוֹת וְאַשְׁמוֹת מִינָהּ. וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ צְלוֹתָא דְשְׁחֵרִית, כְּקָרְבֵן הַשְּׁחֵר. וְצְלוֹתָא דְמִנְחָה, כְּקָרְבֵן בֵּין הָעֲרֵבִים. וְצְלוֹתָא דְעֵרֵבִית, כְּאֵמּוּרִים וּפְדָרִים דְהוּוּ מִתְאַפְלִים כָּל הַלְיָלָהּ. וְתִלְת אֲבָהוּן דְתְקִינּוּ תִלְת צְלוֹתִין, לְקַבֵּל מְרַפְבְּתָא דְאֵינּוֹן קֻטִּירִין בְּהָ. כְּמָה דְאִוְקִמוּיָהּ, הָאָבוֹת הוּוּ הוּוּ הַמְרַפְבָּה, דְאֵינּוֹן פְּנִי אֲרִיָּה אֶל הַזְמִין לְאַרְבַּעַתָּם וְגו' (ע"כ רַעִיָּא מְהֵימְנָא)

(ויקרא ו) אִשׁ תִּמִּיד תוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה. רַבִּי חִיָּיא פְּתַח, (בראשית כב) וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי בְנִי וְגו', וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר תִּלְת זְמַנִּין דִּישְׁחָק, וַיֹּאמֶר חֲד דְאַבְרָהָם, אֲמַאי הֵכִי. אֶלָּא, גִ' לְמַעֲשֶׂה בְּרַאשִׁית, דְאֵינּוֹן תִּלְת דִּישְׁחָק הוּוּ. וְחֲד דְאַבְרָהָם בְּרַבִּיעִי, דְכְּתִיב הֲנִנִּי בְנִי דְחִיקָא (ס"א ודייקא) הֲנִנִּי. וְכְתִיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם מְאֹרֶת חֶסֶד.

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר יִתִּיר אֵינּוֹן. אֶלָּא, אֵינּוֹן סְתִימִין הוּוּ בְּמַחְשְׁבָהּ. וְאֵלִין, אֶתְגַּלְיִין מְגוֹ חֲשׂוּכָא. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם, וְכְתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר. וַיֹּאמֶר אָבִי, וְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי

רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויאמר הנה האש, ויאמר אלהים יקוו המים. ויאמר הנני, ויאמר אלהים יהי מאורות.

רעיא מהימנא

ועוד אש תמיד תוקד על המזבח וגו'. דא אורייתא, דאתמר בה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי'. לא תכבה ודאי, דעבירה אינה מכבה תורה. אבל עבירה מכבה מצוה, ומאן דעביד עבירה דמכבה מצוה דאיהי נר, הכי מכבה נר דיליה, דאתמר בה (משלי כ) נר יי' נשמת אדם מגופיה, ונאי הוא כבוי, דאשתאר גופא בחשוכא. והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא, גרים (לכל העולם) כבוי וחשוכא להווא אתר. וחשוכא איהי עבירה, (משלי ט) ושפחה כי תירש גבירתה.

וסליקו דמצוה מסטרא דעמי הארץ, להון מכבה מצוה, לקיים בהון, (שמואל א ב) ורשעים בחשך ידמו. אבל לגבי מארי תורה, לית ליה כבייה עולמית, בהון דנהרין לה בכמה רזין דאורייתא, דאור רזי אתקרי. ומצות דאורייתא דמקיימין לה רבנן, תורה איהו לגבייהו, לילה ויומם לא תכבה עליהו, בגין דמקיימין בה (יהושע א) והגית בו יומם וליילה.

ועשן דסליק מפומייהו במלי דאורייתא, איהו עשן המערכה, דמסדרין לה, ומעריכין לה לגבי בעלה, כגון (במדבר ח) בהעלותך את הנרות, דאתמר בהון להעלות נר תמיד. ובעשן המערכה וענן הקטרת, דאורייתא עשן דילה, יתער מלפא, לגבי חכמתא, דאיהו פמוחא, כגוונא דעננא. דאתערוותא דעננא מלפא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ, ולבתר והשקה את כל פני האדמה.

דף כ"ט ע"א

הכי יתער עשן, מבינה, דאיהו בלפא, דאוקמוה לגביה, הלב מבין. וסליק לגבי חכמה, דאיהי (דף כ"ט ע"א) (נ"א במוחא) כמוחא. (ומאי) ומאי עשן. (דעת) דא, עמודא דאמצעיתא, דעת, לב מבין דעת.

לבתר דנחית עשן, חכמה לגבי בינה, דאינון דא לשמאלא, ודא לימינא. איהו נחית מלא מאפא ואימא, מלא ייה, לאוקדא עצים דאינון תלמידי חכמים, מסטרא דעץ חיים, דאינון אברים דגופא, דתמן ה' העצים ודאי, לאוקדא לון בשלהובין דאורייתא, דאתמר ביה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי'. בשלהובין דנר מצוה ברחימו. ע"כ (קניז ע"ב תנאים ואמוראים וכו')

פקודא (שייך לדף ק"י ע"ב) להקריב בכל יומא תמידין. ואבתריה להדליק אש, הדא הוא דכתיב אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. ואבתריה, תרומת הדשן. ואבתריה, קרבן נדר או נדבה. תנאים ואמוראים, כל אליו תמידין, אינון מדות דקודשא בריהו, דצריכי למקוה לון נייחא. ואף על גב דכל ספירן פלהו חד, מכל מקום, כל ספירה וספירה ממנא על שבתות וזמנין ויומין טבין, וההיא מדה דשולטנותא דההוא זמנא, כל ספירן אתכלילו בה, ואתקריאו פלהו על שם ההיא מדה, בחסד חסדים, בגבורה גבירות והכי בכל מדה.

ואית השפבת מלאכה, כגון שור, דאית ליה עול. וחמור, דאית ליה משאוי. בין עול מלכות שמים, כגון תפילין. בין עול מלכות עבודת כוכבים ומזלות, כפוס עובדייהו, באלין יומין אית לון השפבת מלאכה ונייחא. מאן דלא אתעסק באורייתא ובפקודין, אית ליה עול מלכות עבודת כוכבים ומזלות. ומאן דאתעסק באורייתא ובפקודין, אית לון עול מלכות שמים, דאיהי ה' בתראה, מלכות שמים אתקריאת.

עול מצות איהי ודאי, בגין דבה אתבריאו כל ברין דשמאי וארעא, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. בה' בראם. וכד ייתי שבת ויום טוב,

נחתת בינה דאיהו ידיו, על ה', דאיהי מלכות שמים נשמה יתירה, ואיהו (שמות לב) חרות על הלוחות. אנכי ביציאת מצרים, ופרישת גדפהא על ברתא, ועל משריו דילה, ואית לון נייחא. ואתמר במשריו דסמא"ל ונחש, (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך וראו ממך, אות תפליו ואות שבת, ואות דיומין טבין, ואות ברית פלהו שקילין.

ואית אות דשד"י, דאיהו מטטרו"ן עבד, וכמה עבדיו תליו מניה, דממנא על אליו דעבדיו פקודי על מנת לקבל פּרס. מטטרו"ן ומשריו דילה ממנו עליהו. בגינייהו אתמר, (שמות כג) למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואמתך. אבל אינו דעבדיו פקודיו שלא על מנת לקבל פּרס, אינו בנוי דמלכא ומטרוניתא. ואינו כתרין ותגין על רישא, דעבדיו ביומין דחול. ובגינייהו אתמר ודאשתמש בתגא חלף, והזר הקרב לגבייהו יומת. דשבתות אתקריאו לגבי עבדיו.

ובגין דא, אם פּבנים אם פּעבדים. אם פּבנים, דאתמר בהון (דברים יד) פּבנים אתם ליי אלהיכם. אם פּעבדים, (ויקרא כח) כי לי בני ישראל עבדים ולא שאר אומין. אבל אינו חייבא דלא משתדליו באורייתא ומצוות, ולית עלייהו עול תורה ועול תפליו, ושאר פקודיו, אינו עבדיו לאומיו דעלמא, ומשתעבדיו בהו. פּגון (דברים ו) עבדים היינו לפרעה במצרים.

ואי נטרי שבתות וימים טובים, אתמר בהו ויוציאנו יי אלהינו. ויתקיים בהו, (שמות כג) למען ינוח שורך וחמורך, חמור בתורה ובמצוות, וינפש בן אמתך ובהמתך, עם הארץ בהמה אקרי. ולבתר דיעול גרמיה תחות אדם בתורה, ויתקיים ביה (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי. אם הוא פּסוס דרכיב עליה מאריה, וסביל ליה, ולא מבעט פּמאריה.

ומאי סבילו דעם הארץ לתלמיד חכם. בגין, דתלמיד חכם פּיום שבת צריך איהו, דלית ליה מדיליה, ואי עם הארץ סביל ליה בממוניה, ואתנהיג ביה פּיום רעותיה לשמשא ליה, ולאנתנהגא בפּקודיו פּיום רעותיה, ויתקיים ביה אדם ובהמה תושיע יי. יושיע ליה משוד וגזלה, יושיע ליה ממלאך המות, דלא שליט עליה, וישחט ליה בסכין פּגום דילה. וכל מאן דשחט בסכין פּגום, נבלה איהו, דאתמר ביה לפלג תשליכון אותו, דאיהו סמא"ל.

ונפש דתלמיד חכם אתקריאת שבת מלכתא, נפש יתירה דשבת. וענג דילה נשמת חיים, ורוח שכלי. ואינו נשמה יתירה, רוח יתירה, על נשמה ורוחא ונפשא, דאינו עבדיו, דשלטין בגופא, דיומין דחול. נשמה יתירה, נשמת כל חי, (רמ"ב ע"ב) כתר בראש צדיק, דאיהו יום שבת. ובהאי נשמה יתירה תהילל יה, דאינו אבא ואימא, דעלה אתמר, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך, בגין דאיהו מרפכה לעלת העלות, דאיהו מכוסה ולא שליט עליה עינא, ובגין דא עין לא ראתה.

רוחא יתירה, נהר דנפיק מעדן, מבין אבא ואימא. ומהלכו חמש מאה שנין, ומטי לשתינתא דאיהו צדיק. להשקות את הגן, דאיהי נפש יתירה, מלכות.

דף כ"ט ע"ב

נשמה דשלטא ביומין דחולא, על עבד יי, איהי מכסא הכבוד. פמה דאוקמוה (דף כ"ט ע"ב) מארי מתניתין, כל הנשמות גזורות מתחת פסא הכבוד. ורוח דשלטא ביומי דחול, על עבד יי, איהי מעבדא דמלכא מטטרו"ן, כליל שית סדרי משנה, ואיהי שש מעלות לכסא. ונפש דשליט בחול, איהי מכסא דין, סנדלפו"ן, תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר. אבל ברתא דמלכא. בפסח, איהי נפש השכלית, ליל שמורים, מצה שמורה, ורוח שמור לקבליה איהי יום טוב, ואיהי יום שבת, זכור ושמור. בגין דאיהי אצילות ממלכות.

והכי תלמידי חכמים, בנוי דמלכא ומטרוניתא, אתקריאו שבתות וימים טובים, ולית לון מדלהון, דלאו אינון בעלי מלאכה, בשאר עבדין בנוי דחולין. אגרא דלהון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, לענגא לון בכל מיני מאכל ומשתה, ולאוקרא לון בלבושין שפירין, כגוונא דשבת, דאתמר ביה, כבדהו בכסות נקיה. כל מה דעבד בר נש לשבתות וימים טובים, אית למעבד לון.

ומאן דמחלל שבת חייב סקילה. והכי מאן דאשתמש בתגא, חלף. והכי הוא המשתמש במי ששונה הלכות, דמחלל תורתיה. וכל שכן המבזה ליה, כאילו מבזה שבתות ומועדות. ואוקמוה מארי מתניתין, כל המבזה את המועדות, כאילו כופר בעיקר.

וכגוונא דכל מאני בית המקדש ואתקריאו קדש, הכי כל אינון דמשמשי תלמידי חכמים, אתקריאו קדש. ותלמידי דרב דאינון לקבל אברים דגופא, אתקריאו קדש קדשים. ורזא דמלה קא רמז בהון, (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. ומטטרוין, את ומשרין דילך, צריכין לקרבא לון קרבנא קדם יי בכל ליליא.

עשיה לקבל עליה עול מלכות שמים, דא קבלת יסורין דעניות לתלמיד חכם איהו מות לגופא דבעירן. דמזונא דאורייתא, איהו מזונא דנשמתא ורוחא ונפשא שכליים, דאינון כהן לוי וישראל. כהן ביה יי, חכמה ודאי. לוי ביה ה', תבונה. ישראל, ביה דעת, ודא וי. נפש יתירה, ה' בתראה, רמיח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה. ותורה דא אדם, הדא הוא דכתיב, (במדבר יט) זאת התורה אדם. ודא כליל שמא מפרש, יו"ד הי"א וא"ו הי"א. האי איהו אורייתא מזונא לאדם, בד' אנפין דיליה. מזונא דבעירן, נהמא וחמרא ובשרא, וכל מיני פירות, (קהלת ז) זה לעמת זה עשה האלהים.

וצריך בר נש, לקרבא בכל ליליא, קרבן נפשא ורוחא ונשמתא דבעירן, קדם יי. ויתודה בכמה מיני דוויין, ויסלק לון במחשבתיה, קרבנא קדם יי. לאפקא לון בקריאת שמע, (בלב אה) לקמי קודשא בריך הוא, ויפיק רוחיה דדפיק בערקין דלבא. נפש, כוון בשרפתה, ובשחיתתה, ובנחירתה, דהו נחירין כהנניא, הדא הוא דכתיב ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. והינינו חנק. ותלתא מיתות אליו, הו כמרה סומקא, רוקא, אוכמא. דאינון כבד במרה בטחול, ואינון כתלת קליפין דאגוזא.

וקודם דא, יתקן מזבח אבנים, ויכוין למעבדה סקילה, ממרה חנוורא, דשלטת בכנפי ריאה, באינון סרכות דאלין בעירן תפוסין תמן. ונחיתת אשא תכלא, וישצי לון, ויהון חינון ובעירן ועופין דכנין, לקרבא ליי, וילשרייה שמיה עלייהו. בההוא זמנא יתקיים בהו, (דברים ז) ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים. ויהון פסוסיא דרכיב מאריה עלייהו, הדא הוא דכתיב, (חבקוק א) כי תרכב על סוסיד מרכבותיד ישועה, ובההוא זמנא (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי.

דף ל' ע"א

ותא חזי איהו שקיל לכל מארי תורה, והכי צריך למהוי שקיל גרמיה מסטרא דאורייתא, ומסטרא דאברים דגופא, צריך למשקל גרמיה לכל עמי הארץ. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, לעולם יראה אדם עצמו, כאילו כל העולם פלו תלוי בו. ויכוין בנפשיה וברוחיה ובנשמתיה, למעבד לון קרבנין, עם כל בני עלמא. וקודשא בריך הוא מצריך מחשבה טובה למעשה. ובדא אדם ובהמה תושיע יי. קמו פלהו תנאין ואמוראין לגביה, ואמרו פלהו בקלא חדא, אנת הוא רעיא מהימנא, דאית לך רשו למעבד כל דא, דאנת שקיל לכל ישראל, ובגין דא שלח לך קודשא בריך הוא בינייהו. (ע"כ רעיא מהימנא)

תוספתא

(ויקרא ו) זאת תורת העולה. אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, זאת תורת: דא פנסת ישראל. העולה דא מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דבר נש, לאסטאפה ליה מארחא דקשוט. היא העולה: היא היא דסלקא ואסטאפה ליה לבר נש, בעי לאוקדא ליה (דף ל' ע"א) בנוא. בגין דלא יתייהב ליה דוכתא לאסטאפה, ובגין קד על המזבח כל הלילה. מאן לילה. דא פנסת ישראל, דאיהי זאת לאתדפאה בר נש מההוא רעותא.

על מוקדה, בגין דנהר די נור איהו אתר לאוקדא, לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא. ובגין דלא תשלוט (ס"א אצטרוד) על מוקדה כל הלילה, ואתכפייא ולא שלטא. (ע"כ תוספתא)

כתיב (מלכים א יט) והנה יי עבר וגוי ורוח גדולה וחק וגוי. רוח גדולה דאמרן, וכתיב לא ברוח יי. ואחר הרוח רעש דכתיב, (יחזקאל א) ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול. הרי רעש אבתריה דרוח. ואחר הרעש אש, דא הוא דכתיב (דניאל ז) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגוי.

רבי יצחק אמר היינו דכתיב, (יחזקאל א) ודמות החיות מראיהו פגחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק ואחר האש קול דממה דקה. קול דא, קול בתראה, דהיא דממה, דלית לה מלה פרטא, אלא היא דממה מגרמה. וכד מתפנשי עליה, היא אשתמע בכלהו עלמין, וכלהו מזדעזעי מנה. דממה דקה, אמאי היא דקה. בגין (ס"א דאיהי) דאתיא זעירא מכלא.

רבי חייא אמר, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, דא אשו דיצחק. דכתיב, (בראשית כב) הנה האש והעצים, והיינו אש תמיד, דקיימא תדיר. והעצים, אלין עצים דאברהם, דכתיב ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר.

תנו, מאשא דיצחק נגיד ומטי להאי מזבח, ונפיק גומרא חד לסטר מזרח, וגומרא חד לסטר מערב, וגומרא חד לסטר צפון, וגומרא חד לסטר דרום, לד' זווין דמדבחה, וכהנא אסחר לה לד' זווין.

במדבחה (ס"א במזרח) אית כבש חד, בדרגין ידיעו. ודרגא תתאה, מטי ונחית לתהומא עלאה, מגו שית חד. ובשעתא דאינון גומרין מטו לד' זווין, חד זיקא אתער ונחית לההוא תהומא עלאה.

ובההוא אתר, אית חיילין חיילין דאמרי קדוש, בקל רב עלאה. ומסטר אחר אמרי קדוש, בקל נעימותא עלאה. ומסטר אחר, חיילין אחרנין דאמרי קדוש. וכו' לד' זווין. שית מאה אלף רבון חיילין בכל זווין אשתכח, ועלייהו חד ממנא, וכלהו מתלבשי אפודא, וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחה לקבל תתאי.

באתר אחרא משתכחי גלגלי זמא דנהמין, ונחתין בדרגין ידיעו, ותמן חיילין אמרין בקל נעימותא, (יחזקאל א) ברוח כבוד יי ממקומו. וכלהו

משפחי בשירתא, ולא משתככי ביממא ובליילא, וכלהו מסדרי שבחא בקל נעימותא.

באתר אחרא, משתפחי חזילין חזילין, קיימין בדחילו בזיע ברדת, כמה דאת אמר (יחזקאל א) ונגה להם ויראה להם. (וגבה להם ויראה להם). וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחא דלעילא.

ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחא, כמה זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר, ומתלהטין מנייהו, כמה תקיפין מארי דחילא, גיברין דעלמא. ואלמלא דכהנא קאים על מדבחא, ומסדר אעין, לא זכיל עלמא למיקם קמייהו. מאלין גומרין וזיקין דנפקין, מתלהטין גביהון דאינון חינון, כמה דאת אמר ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים.

מסטר א דימינא דאינון חינון, אתער רוחא חדא מלעילא, נשיב ויטיב בההוא אשא, ומתלהטא ומתבסמא, ולהיט, ושכיך בזיווא יקירא, ונהיר לכמה חזילין דקיימין בסטר א דימינא. מסטר א דשמאלא, אתער רוחא אחרא תקיפא, מתבר טנרין, ונשיב (ס"א ויטיב) בההוא אשא, ואתתקף ואתגבר. כדן אתלבש מניה ההוא רוחא דמסטר א דשמאלא, ונהיר (ס"א ולהיט) לכמה חזילין דקיימין לההוא סטר. וכן לארבע סטרין, לד' משריין. וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק על מדבחא.

דף ל' ע"ב

אמר רבי אבא תרין מדבחאן אינון לתתא, ותרין לעילא. חד פנימא דכלא, (דף ל' ע"ב) דמתקרב ביה קטרת פנימא, ודקה קשורא דמהימנותא, וכהנא עלאה מכלא, אתקשר (ני"א אקטר) קטורתא דא, בקשורא דמהימנותא, ודא אתקרי מזבח הזהב, ומהכא אתקטר ואתקשר קשרא דמהימנותא, בחד קשרא. וחד מדבחא אחרא, ואקרי מזבח הנחשת, ודא הוא לבר, (רברבא עלאה) ומיכאל השר הגדול, מקריב עליה קרבנא נייחא דקודשא בריך הוא. ולתתא, מזבח הזהב, ומזבח הנחשת, בדא קטרת. ובדא חלבין ואמורין.

ועל דא כתיב, (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב. ולא כתיב שמן וחלבין ואמורין ישמח, אף על גב דאתבסמותא דרוגזא ודינא אינון. אבל שמן וקטרת, חדוותא דכלא איהו, ולא מסטר א דרוגזא ודינא. ודא מדבחא דאיהו פנימא דקטרת (ס"א דאינון פנימא דקטרת) דקה, בדקותא דכלא, בקשורא דמהימנותא, אקרי קול דממה דקה, ובגין דאיהו מדבחא פנימא, דאתקשר בקשורא דמהימנותא.

מדבחא אחרא, אקרי מזבח החצון. ופנימא אקרי מזבח יי'. אחרא, אקרי מזבח הנחשת, כמה דאת אמר (מלכים א, ח) מזבח הנחשת אשר לפני

י"י קטן מהכיל וגו'. רבי יוסי אמר מהכא, (דברים לג) וכליל על מזבחך, תרי. וכתוב על מזבחותי לרצון.

רבי אבא (אחא) אמר, כתיב (שמות יז) ויבן משה מזבח וגו', לקבל ההוא פנימאה בנה האי, ועל דא אתקרי י"י נסי. מהו נסי. דרשים רשימא דאת קיימא קדישא. דבשעתא דעמלק אתא לאעברא האי רשימא קדישא מנייהו דישראל, האי מזבח קיימא לקבליה לנקמא ההוא נוקמא דאת קיימא, ועל דא אתקרי (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית. ודא אתקנת להו לישראל רשימא קדישא. ומשה בנה לקבל האי מזבח, וקרי ליה י"י נסי. ודא הוא מזבח פנימי, (מלכים א, ט) קול דממה דקה.

ועל דא אש תמיד תוקד על המזבח וגו', אש דאשתכח תדירא. ומאי איהו. אשא דיצחק. וכדין, שמה דא, אדנ"י. וכד יסדר עלה פהנא אינון אעין, אתבסמא בשמא, וקרינו לה בשמא דרחמי, י"י, וקרינו לה בשמא דא. ולזמנין קיימא פגוונא דא. רבי שמעון אמר, תרי הוו, ופנימאה קיימא על ההוא דלבר, ומנה אתון, ואתקשרא דא בדא. (ויקרא ו) זה קרבן אהרן. רבי חזקיה פתח, (תהלים קמה) צדיק י"י בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו. צדיק י"י בכל דרכיו, הא תנינו, כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דמאריהון, ולא יסטו מארחיהו לבר. דהא בכל יומא ויומא תלי בעלמא, בגין דעלמא על דינא אתברי וקיימא.

ועל דא, בעי בר נש לאסתמרא מחובוי, דלא נדע זמנא דדינא שריא עלוי. יתיב בביתיה, דינא שריא עלוי. נפק מביתיה לבר, דינא שריא עלוי. ולא ידע אי יתוב לביתיה אי לאו. נפיק לארחא, על אחת כמה וכמה, דהא כדין דינא נפקא קמיה, הדא הוא דכתיב, (תהלים פה) צדק לפניו יהלך. בגין כך, בעי לאקדמא ולמבעי רחמי קמי מלכא, בגין דישתזיב מן דינא, בשעתא דשריא בעלמא. דהא כל יומא ויומא שריא דינא בעלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים ז) ואל זועם בכל יום.

השתא אית למימר, הא תנינו, ואתערו חבריאי, אל בכל אתר חסד הוא, כמה דאת אמר (דברים י) האל הגדול, ודא נהירו דחכמה עלאה, ואת (קיי"ט ע"ב) אמרת ואל זועם בכל יום, שביק קרא כל אליו שמחון, ואחיד בהאי, אי הכי לא קיימין מילי. ועוד, דכתיב, (ישעיה ט) אל גבור, או נוקים ליה דינא, או נוקים ליה רחמי.

אלא הכי שמענא, חייביא מהפכי רחמי לדינא. דלית לך בכל אינון פתרון עלאין דמלכא קדישא, דלא כלילן רחמי בדינא, ודינא ברחמי. וחייביא מהפכי רחמי

אמר ליה רבי יהודה, שפיר בההוא דכתביב אל גבור, אלא אל זועם בכל יום מהו, דהא בכל יומא ויומא קיימא בדינא, בין דבני עלמא זכאין, בין דלא זכאין. לא הוה בידיה, אתו שאילו ליה לרבי שמעון. אמר לון, ודאי אל זועם בכל יום, והא אוקמוה חבריאי, לזמנין הוא דינא, לזמנין הוא (דף ל"א ע"א) רחמי. אי זכאין בני עלמא, הא אל קיימא, והוא חסד. ואי לא זכאין, הא אל קיימא, ואקרי גבור, ועל דא קיימא בכל יומא.

אבל מלה שפיר הוא, אל בכל אתר, נהירו (רב) דחכמתא עלאה הוא, וקיימא בקיומיה בכל יומא, דכתביב, (תהלים נב) חסד אל כל היום. ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא, לא זכיל עלמא למיקם אפילו שעתיא חדא, מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא, הדא הוא דכתביב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם, באתערותא דאברהם קיימי, וכד אתער אברהם בעלמא, כל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא דחי להו לבר, ולא קיימין קמיה.

הדא הוא דכתביב, ואל זועם בכל יום, נזעם, או זעום בכל יום, לא כתיב, אלא זועם. בכל יומא ויומא דדינא אשתכח, דחי לון לבר, וקיימא הוא ומבסס עלמא, הדא הוא דכתביב, (תהלים מב) יומם יצוה יי חסדו. ואלמלא האי, לא זכיל עלמא למיקם אפילו רגעא חדא. ועל דא פלא קיימו בגיניה דאברהם.

והאי דכתביב אל גבור, לאו דאיהו גבור, אלא האי קרא רמוז הוא דקא רמזו לאבהו, ורמיזא הוא דקא רמזו למיהימנותא עלאה קדישא, דכתביב (ישעיה ט) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. פלא, דא חכמתא עלאה, דהיא פליאה ואתפסא מכלא, כמה דאת אמר (דברים יז) כי יפלא ממוך דבר. יועץ, דא הוא נהר עלאה דנגיד ונפיק, ולא פסקא, ודא יועץ לכלא, ואשקי לכלא.

אל דא אברהם, כמה דאוקימנא האל הגדול. גבור, דא יצחק, דכתביב הגבור. אבי עד, דא יעקב, דאחיד להאי סטרא ולהאי סטרא, וקיימא בקיומא שלום. שר שלום, דא צדיק, דאיהו שלמא דעלמא, שלמא דביתא, שלמא דמטרוניתא.

אתו רבי חזקיה ורבי יהודה, ונשקו ידוי. בכו, ואמרו זכאה חולקנא, דשאלנא האי. זכאה הוא דרא, דאת שארי בגווייהו.

אמר רבי שמעון, כתיב. זה קרבן אהרו ובניו אשר יקריבו ליי. תא חזי, חייבי עלמא, גרמין ליה לקודשא בריה הוא, לאסתלקא מכנסת ישראל. הדא הוא דכתביב, (משלי ט) איש תהפוכות ישלח מדון ונרנן מפריד אלוף. מאן הוא אלוף. דא קודשא בריה הוא (דאיהו אלופו של עולם), כמה דאת אמר, (ירמיה ג) אלוף נעורי אתה. ואינון (חייבי) מפרישין לזאת מזה, דאיהו שלמא דביתא, ואינון זוגא חדא.

אָתָא אַהֲרֹן קִדְיָשָׁא וּבְנוֹי, וְעַל יְדֵייהוּ מִתְקַרְבִּין תְּרוּוּייהוּ, וְאִזְדְּוּוּג זֶה בְּזֹאת. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבְנוֹי. וְאִינוּן מְזוּוּגִי לְמַלְכָּא קִדְיָשָׁא עַלְמָה בְּמִטְרוּנִיתָא, וְעַל יְדֵייהוּ מִתְבְּרָכָאן עַלְמִין וְתַתְּאִין, וּמִשְׁתַּכְּחִין בְּרָכָאן בְּכַלְהוּ עַלְמִין, וְאַשְׁתַּכַּח כֻּלָּא חַד בְּלָא פְרוּדָא.

וְאִי תִימָא, אָמַאי לָא כְּתִיב זֹאת קָרְבַּן, לְקָרְבָּא זֹאת לְאַתְרִיהּ. לָאוּ הֲכִי, דְהָא כְּהֵנָּא מְעִילָא קָא שְׂרִי לְאַיִיתָאָה זְוּוּגָא לְהָ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד דְמִטִּי לְהָאִי זֶה, לְאַזְדְּוּוּגָא בְּזֹאת וּלְקָרְבָּא לֹון כְּחֻדָּא. וּבְגִין כֵּד כְּהֵנָּא אֲשֻׁלִים קָרְבָּנָא וְקָרִיב זְוּוּגָא, זְכָאָה חוּלְקִיהוּן בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אָזְלִי מְאוּשָׁא לְטַבְרִיָּה, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתִיב (תהלים קלב) כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן וְגוֹ'. זֹאת מְנוּחַתִּי וְגוֹ', לְזִמְנִין קָרָאן לְהָאִי חֲבַרְיָא כְּלָהוּ דְכּוּרָא, בְּגִין דְאַיְהוּ (ס"א דציון איהו) רַחֲמִי. וְהֲכָא קָרָא נּוֹקְבָא קָרָא לִיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲכִי שְׁמִיעַ לִי מְבוּצִינָא קִדְיָשָׁא, (אבל) בְּשַׁעֲתָא דְזְוּוּגָא אִזְדְּוּוּג כְּחֻדָּא, לְאַחְזָאָה דְהָא נּוֹקְבָא אֲתַכְּלִילַת בֵּיהּ בְּכֻלָּא חֻדָּא, אֲתַקְרִי נּוֹקְבָא בְּשֵׁמָא (דדכורא), דְהָא כְּדִין בְּרָכָאן דְמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַחוּ, וְלָא הוּי בְּהַ פְּרִישׁוּתָא כְּלָל. וְעַל דָּא לְמוּשָׁב לֹו כְּתִיב. וּכְתִיב כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן, בְּצִיּוֹן דִּיִּיקָא, בְּהֵוּא דְאַיִת בְּגוּיָה דְשַׁרְיָא בֵּיהּ, וְלָא כְּתִיב לְצִיּוֹן. וְכֻלָּא חַד, בִּין דְקָרָא לְהָאִי בְּשֵׁמָא דְכּוּרָא, וּבִין דְקָרָא לְהָאִי בְּשֵׁמָא דְנוֹקְבָא כֻּלָּא חַד וּבְדִרְגָּא חַד קִיִּימִין.

(פתח רבי יוסי ואמר), וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פז) וּלְצִיּוֹן יֹאמַר אִישׁ וְאִישׁ יוֹלֵד בָּהּ. חַד לְדִינָא, וְחַד לְרַחֲמִי. כֵּד מְזְדְּוּוּגִי כְּחֻדָּא בְּזְוּוּגָא חַד, כְּדִין צִיּוֹן אֲקָרִי, וְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם אֲשַׁתְּמוּדַע, וְאַשְׁתַּכַּח דְחֻדָּא בְּדָא תַלְגִּיא.

דף ל"א ע"ב

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, כְּתִיב (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם (דף ל"א ע"ב) וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. מֵאן דְמְקַדְּשׁ גְרַמְיָה מְלַרַע, מְקַדְּשִׁין לִיהּ מְלַעִילָא. מֵאן דְמְסַאִיב גְרַמְיָה מְלַרַע, מְסַאִיבִין לִיהּ מְלַעִילָא. מְקַדְּשִׁין לִיהּ מְלַעִילָא יָאוּת, דְהָא קְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיָּה שְׂרִיָּא עֲלֵיהּ, אָבַל מְסַאִיבִין לִיהּ מֵאָן אַתְר. וְאִי תִימָא מְלַעִילָא, וְכִי מְסַאִבוּתָא שְׂרִיָּא לְעִילָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הֵיִינוּ דְתַנְיִנוּ, בְּעוּבָדָא דְלַתְתָּא אַתְעַר עוּבָדָא לְעִילָא. אִי עוּבָדָא דְלַתְתָּא הִיא בְּקְדוּשָׁה, אַתְעַר קְדוּשָׁה לְעִילָא, וְאַתִּי וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וְאַתְקַדְּשׁ בֵּיהּ. וְאִי אִיהוּ אֲסַתָּאב לְתַתָּא, אַתְעַר רוּחַ מְסַאִבוּתָא לְעִילָא, וְאַתִּי וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וְאַסַתָּאב בֵּיהּ. דְהָא בְּעוּבָדָא תַלְגִּיא מְלַתָּא.

דְּהָא לִית לָךְ טַב וּבִישׁ, קְדוּשָׁא וּמְסֻבּוֹתָא, דְּלִית לִיה עֵקְרָא וְשִׁרְשָׁא
לְעִילָא. וּבְעוּבָדָא דְּלִתְתָּא אֲתַעַר עוּבָדָא דְּלְעִילָא, מַה דְּתַלִּי בְּעוּבָדָא,
בְּעוּבָדָא אֲתַעַר לְעִילָא, וְאֲתַעְבִּיד עוּבָדָא. וּמַה דְּתַלִּי בְּמַלְיָן, בְּמַלְיָן. פַּד
אֲתַגְזֹר בְּמַלְהָ, אֲתַעַר הָכִי לְעִילָא.

וְאִי תִימָא, מְלָה מַה אֲתַעַר. אֶלָּא הָכִי כְּתִיב, (ישעיה נח) וְדַבֵּר דְּבַר. הַהוּא
דְּבַר, אֲתַעַר מְלָה אַחֲרָא לְעִילָא, דְּאֶקְרִי דְּבַר. (הושע א) דְּבַר יְיָ אֲשֶׁר הָיָה.
(שמואל א, ג) וְדַבֵּר יְיָ הָיָה יָקָר. (תהלים לג) בְּדַבֵּר יְיָ שְׁמַיִם נִעְשׂוּ. דְּהָא תַּגְּנִינָן,
הַהִיא מְלָה סְלֵקָא, וּבִקְעָה רְקִיעִין, עַד דְּסִלְקָא (ס"א דאֲתִישְׁבֵּא) בְּדוּכְתִיָּה,
וְאֲתַעַר מַה דְּאֲתַעַר, אִי טַב, אִי טַב. אִי בִישׁ, בִישׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כג)
וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע.

ד' מִינִין בְּלוּבָב, וְאִינוּן שְׁבַעָה. וְאִי תִימָא דְּזוּ מִינִין אִינוּן. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא
אַרְבַּעָה נִינְהוּ וְאִינוּן מִתְפָּרְשִׁין לְתַלְתָּא אוֹחְרָנִין. וּבְעוּבָדָא דְּלַהוּן אֲתַעַרוּ
שְׁבַעָה אַחֲרָנִין לְעִילָא, לְאוּטְבָא עֲלֵמָא בְּכַמָּה סְטָרִין.

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אָף עַל גַּב דְּאִיָּהּ בְּכָלְלָא, מִתְבָּרְכָא מְכַלְהוּ שִׁית, (ס"א
ולאֲתַבְרַכָּא מֵאִינוּן שִׁית) וּמִנְחָלָא דְּעַמִּיקָא דְּמַבּוּעָא, דְּנִגִּיד וְלֹא פְּסִיק לְעֲלָמִין
מִימּוֹי דְּנִגְדָּא (ס"א מִלְנַגְדָּא) עֲלִיָּהּ, וּנִקָּא לְבַת. דְּהָא בְּגִין דְּאִיָּהּ בַּת לָה
לְעֲלָמָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה, אֲתַבָּרְכָא מְנִיָּהּ בְּאֲתַעְרוּתָא דָּא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא
דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַבָּרְכָא מְנִיָּהּ, כְּלַהוּ עֲלָמִין אֲתַבָּרְכוּ. עַל דָּא סוּבְבִים אֶת
הַמְזַבֵּחַ כְּמָה (כ"ד ע"ב) דְּאֲתַמַּר.

וְעוּד בְּאֲתַעְרוּתָא דָּא, שִׁיתָא כְּלַהוּ מִתְבָּרְכָא בְּמִיָּא, לְאַסְתַּפְּקָא בֵּיה,
וְאַשְׁתַּאֲבִין כְּלַהוּ מִמְּבּוּעָא דְּיִינָא (ס"א דִּימָא) (דמִיָּא) (ס"א דנחלא) עַמִּיקָא דְּכָלְלָא,
לְנַחְתָּא לְעֲלָמָא. וּבְגִין כֹּד, בְּעִינִין כְּלַהוּ לַחִין וְלֹא יִבְשִׁין, לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן
לְעֲלָמָא, בְּגִין דְּאִילְגִי אֱלִין, כְּלַהוּ לַחִין תְּדִירָא, וְטַרְפִין דְּלַהוּן מִשְׁתַּכְּחִין
תְּדִירָא, וְזַמּוּ חֲדוּתָא דְּלַהוּן בְּהֵאִי זְמָנָא.

וְתַגְּנִין בְּסַפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סְבָא, דְּהָא הַהוּא חִילָא דְּאֲתַפְּקָדָא עַל אִילְגִין
אֱלִין, כָּל חַד וְחַד מְאֱלִין, לֹא נָטִיל בְּרַכָּאן דְּחֲדוּתָא לְעִילָא, אֶלָּא בְּזַמְנָא
דָּא. וְחֲדוּתָא דְּלַהוּן לְעִילָא, וְחֲדוּתָא דְּאִילְגִין אֱלִין לְתַתְּא, כְּלַהוּ
בְּזַמְנָא דָּא הוּא. וְאֲתַעְרוּתָא דְּלַהוּן בְּאִינוּן קְדִישִׁי מְלָכָא תַּלְגִין. וְכַד יִשְׂרָאֵל
נָטִיל לֹון, כָּלָא אֲתַעַר בְּזַמְנָא דָּא, וְעֲלָמָא מִתְבָּרְכָא, (ס"א לכנסת ישראל מתברכא)
לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא.

כְּתִיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֶל הַכְּבוֹד, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אַבְרָהָם.
קוֹל יְיָ בַּפֶּחַ: דָּא יֶזְחֶק. קוֹל יְיָ בְּהַדָּר: דָּא יַעֲקֹב. קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים:
דָּא נֶצַח. קוֹל יְיָ חוֹצֵב לִהְבוֹת אֵשׁ: דָּא הוּד. קוֹל יְיָ יַחִיל מִדְּבַר: דָּא צְדִיק.
קוֹל יְיָ יַחֲלִיל אֵילוֹת: דָּא צְדָק. וְכַלְהוּ מִתְגַּדְּלִי עַל יַמָּא (מִיָּא) וְאֲתַשְׁקִין
בְּמִיָּא, לְגַדְלָא. הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֵּן. וְכַלְהוּ הַגֵּי מִתְעַרִי בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא, מִהַהוּא שְׁקִיו, דְּאֲתַשְׁקִין כְּלַהוּ.

תָּא חֲזִי, הֵנִי שְׁבַע קִלְיוֹ, תִּלְיִין בְּמַלְהָ דְפּוֹמָא בְּשָׂאָר יוֹמֵי שְׁתָּא, וְהַשְׁתָּא,
לֹא תִלְיִין אֶלָּא בְּעוֹבְדָא, וְאַנְן עוֹבְדָא קָא בְּעֵינֵן, וְלֹא מַלְהָ. בְּגִין דְּבִזְמַנָּא
דָּא, מְבַרְךְ לְכֹל שְׁתָּא.

בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא דְחַג, הוּא סִיּוּמָא דְדִינָא דְעֵלְמָא, וּפְתִקִין נְפִקִין מִבֵּי
מַלְכָּא, וּגְבוּרָן מִתְעַרֵי וּמְסִיִּימֵן בְּהַאי יוֹמָא, וְעַרְבֵי נַחַל (תְּלִיין) בְּהוּ. וּבְעֵינֵן
לְאַתְעָרָא גְבוּרָן לְמִיָּא. וְלִסְחָרָא זֵי זְמַנִּין, לְרוּוָּאָה לְהַאי מְזִבְחָ, מִמִּיָּא
דִּי צְחָק, בְּגִין דְּאַתְמַלְיָא מִיָּא הַאי בִּירָא דִּי צְחָק, וְכֵד הוּא אֲתַמְלִיָּא, כָּל
עֵלְמָא אֲתַבְרָכָא בְּמִיָּא.

דף ל"ב ע"א

וּבְהַאי יוֹמָא גְבוּרוֹת בְּעֵינֵן לְמִיָּא, וְלִסְיִימָא לֹון לְבַתֵּר, דְּהָא (דף ל"ב ע"א)
בְּהַאי יוֹמָא מְסִיִּימֵי דִינָא. וּבְגִין כְּדָּ בְּעֵינֵן לְבִטְשָׂא לֹון בְּאַרְעָא, וְלִסְיִימָא
לֹון דְּלֹא מְשִׁתְכָחוּ, דְּהַאי יוֹמָא אֲתַעְרוּתָא וְסִיּוּמָא הוּא. וְעַל דָּא אֲתַעְרוּתָא
וְסִיּוּמָא הוּא דְּעַבְדִּין בְּעַרְבֵי נַחַל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא וְדַאי הָכִי הוּא, וְשִׁפִּיר. וְעַרְבֵי נַחַל, מְסִטְרָא דְנַחַל, נְפִקִי
גְבוּרָאן. וּבְהַאי יוֹמָא מִתְעַרֵי וּמְסִיִּימֵי. בְּהַאי יוֹמָא כְּתִיב, (בראשית כו) וַיֵּשֶׁב
יִצְחָק וַיַּחְפּוֹר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם. בְּאֵרֵת כְּתִיב חֶסֶר. וַיֵּשֶׁב, מֵהוּ וַיֵּשֶׁב. אֶלָּא
יוֹמָא קְדָמָא דִּינָרְחָא, שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא בְּכָל עֵלְמָא, וַיִּצְחָק קִיִּימָא
לְכוּרְסִיָּא לְמִידָן עֵלְמָא. בְּהַאי יוֹמָא, וַיֵּשֶׁב יִצְחָק לְאַתְעָרָא דִינִין וְלִסְיִימָא
דִינִין. וַיַּחְפּוֹר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם, לְאַרְקָא גְבוּרָן לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, לְאַתְעָרָא
לְמִיָּא, דְּהָא מִיָּא בְּגְבוּרָן נַחְתָּן לְעֵלְמָא.

וּבְגִין דְּאַלִּין גְבוּרָן, לֹא נַחְתִּין אֶלָּא בְּעִיבָא, וַיּוֹמָא דְעִיבָא לֹא נִיחָא
רוּחִיהוֹן דְּקִיִּימֵי עֵלְמָא, אֶלָּא בְּגִין דְּעֵלְמָא אֲצִטְרִידָ לְהוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
דְּעֵלְמָא בְּדִינָא אֲתַבְרִי, וְכֹלָא בְּעִיָּא הָכִי. בְּגִין כְּדָּ פְלָא בְּעוֹבְדָא תִּלְיָא
מְלֵתָא. וְעַל דָּא, כְּהֵנָּא בְּעוֹבְדָא וְתַקּוּנָא דְּאִיהוּ עֲבִיד לְתַתָּא, אֲתַעְרוּ עֵלְאִין
וְתַתָּאִין לְתַקּוּנָא לֹון, וּמִתְתַקְּנִי עַל יְדוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תְּנִינֵן, הַעֲרָבָה דְדַמְיָא לְשִׁפּוּן בְּהַאי יוֹמָא, וּמַאי הִיא.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, אָף עַל גַּב דְּלְדְרָשָׂא הוּא דְאַתֵּי, הָכִי הוּא וְדַאי. דְּהָא בְּהַאי
יוֹמָא בְּשִׁפּוּן תִּלְיָא, בְּהַאי יוֹמָא פְּקִיד מַלְכָּא לְמִיָּהב פְּתִקִין לְסִנְטִירָא,
וּמְסִיִּימֵי דִינִין, וְאַסְתִּים לִישָׁנָא בִישָׁא מְעֵלְמָא. בְּיוֹמָא קְדָמָא דִּינָרְחָא
שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא, וְסִיּוּמָא הוּא בְּהַאי יוֹמָא. וְהָא אֲתַמַּר.

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דָּא שְׁלֵמִין וּמְסִיִּימֵי עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה בְּרַכָּאן דְלַהוֹן,
וְשָׂרָאן בְּדִינָא. וַיִּשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא מְסִיִּימֵי דִינִין דְלַהוֹן וְשָׂרָאן בְּבִרְכָתָא.
דְּהָא לְיוֹמָא אַחְרָא זְמַיִנִין לְאַשְׁתַּעְשָׂעָא בְּמַלְכָּא, לְנַטְלָא מִיָּנִיָּה בְּרַכָּאן לְכֹל
שְׁתָּא, וּבְהַהוּא חֲדוּתָא לֹא מְשִׁתְכָּחִי בְּמַלְכָּא אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוִדִיָּהוּ.
וּמֵאן דִּי תִיב עִם מַלְכָּא, וְנַטְלָ לִיָּה בְּלַחֲוִדִיָּה, כָּל מַה דְּבַעֵי שְׂאִיל, וְיַהֲיִב לִיָּה.

ועל דא ישראל שראון, ועמין עובדי עבודה זרה מסיימי. ועל דא כתיב, (מלאכי א) אהבתי אתכם אמר יי' וגו'.

אמר ליה, הא חמינא ליה לעשו בשלוח, במלכו, בכריכו עלאין, ושליט על עלמא, ואת אמר ואשים את הריו שממה. אמר ליה, בכל אתר הכי הוא. פיון דמלכא קדישא גזר גזרה, ושוי ההיא גזרה בפתקיה, קרא אסהיד כמה דאתעביד. ועל דא ואשים את הריו שממה, הא שויתי בפתקא דילי. וכן כל אינון טבן דגזר עליהו דישראל, דכתיב, (יחזקאל יז) אני יי' דברתי ועשיתי. (ויקרא ז) וזאת תורת האשם וזאת תורת המנחה וזאת תורת זבח השלמים זאת תורת החטאת. רבי יצחק אמר, הא אוקמוה אי לתתא דא בכלא. אי לעילא דא בכלא. ומאן דאשתדל באורייתא, נטלא לחולקיה בכלא, ואתאחיד בכל סטרין, ולא בעי לקרבא קרבנא על נפשיה, והא אתמר.

רבי יצחק פתח, (ירמיה ב) הפהנים לא אמרו איה יי' ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הפהנים, אליו פהנים דמשמשין בכהונה גדולה, ומקרבין מליון קדישין לאתרייהו, ומייחדין יחודא כל חד וחד כדקא חזי. ותופשי התורה מאן אינון תופשי התורה, וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו. אלא, אליו אינון לינאי, דתפשי בכנורות, דאתין מסטרא דאורייתא. ואתייהיבת מסטרא דלהון אורייתא. ואינון ממנון על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא, ליחדא ליה יחודא שלים כדקא יאות. והרועים פשעו בי. אליו אינון רברבי עמא, דאינון רעיון לעמא, פרעניא דמדבר עאניה.

דף ל"ב ע"ב

ואליו אינון גי דרגין, דבעיא לאשתפחא תדיר על קרבנא, לאשפחא רעוא לעילא ותתא, ולאשתפחא ברכאן בכלהו עלמין. כהנא מקרב קרבנא, ואתפיון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי, ולא תערא סטרא דיליה. ולינאי אתפיון בשיר, לאתערא סטרא דלהון, (דף ל"ב ע"ב) ולא תכללא בסטרא דכהנא. וישראל אתפיון לבא ורעותא לתיובתא שלימתא, ואתפנע קמי מלכא קדישא, והאי נטיל כלא, ואתכפר חוביה, ואשתכח חדוותא בעלאי ותתאי.

רבי יהודה פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו'. קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, מגו מיא אפיק ליה, וסדר ליה על מיא. מה עבד. פלג מיא לתרין. פלגותא לתתא, ופלגותא לעילא. ועביד מנייהו עובדיו, מפלגותא תתאה עבד ותקן עלמא דא, וסדר ליה על פלגותא דא, ואתקין ליה לעילא עליהו. הך הוא דכתיב, (תהלים כד) כי הוא על גמים יסדה. ופלגו אחרא סלקיה לעילא, ותקר ביה תקראין עלאין, הך הוא דכתיב המקרה במים עליותיו וגו'.

וְעַבַד רְקִיעַ בֵּין תַּרְוֵי פְלִגּוּתֵיָא אֱלִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית א) יְהִי רְקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', וְעַלֵּיהוּ אֲתַקִּין וְסִדֵּר עֲלָאִין קְדִישִׁין מִגּו טִיפֵי טִיפֵי
בְּרוּחָא דְאַתְגַּזְרָא בְּבִסִּיטָא (ס"א בבוצינא) (ס"א וסדר מלאכי עלאי קדישי, מגו רוחא
דאתגזר מפומיה). דְכָתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צַבָּאִים.

וּבְאֱלִין אֲתַקִּין וְסִדֵּר מְזַמְרֵי תוּשְׁבְחַתֵּיהּ בְּיוֹמָא, וְאַתְעַרְבוּ בְּשִׁלְהוּבֵי אֲשָׁא.
וְאַיִנוּן גְּדוּדֵי חַיִּילִין, אֲמַרִין שִׁירְתָּא בְּיוֹמָא, תוּשְׁבְחוּן בְּצַפְרָא, וְזַמְרִין
בְּרַמְשָׁא. כַּד מְטִי לִילֵיָא, כְּלָהוּ פְסָקֵי שִׁירְתָּא. לְעִילָא מְנַיִהוּ, גְּדוּדִין
דְּאֲשָׁא, בְּשִׁלְהוּבָא תַקִּיף, קַיִימִין וּמְרִיחִין אֲשָׁא דְאַכְלָא, וְאַהֲדַרִי
לְאַתְרֵיהוּ.

וְאִית בְּסִטְרָא אַחְרָא, דְתַהוּמִין סִלְקִין אֱלִין עַל אֱלִין. וְאִית תַּהוּמָא עֲלָאָה,
וְתַהוּמָא תַתָּאָה, וּבְכִלְהוּ שְׁאֲרֵן מְאַרְיֵהוּן דְדִינִין מְסִטְרָא דְדִינָא קְשָׁא.
וְאִית בְּגוּ סִטְרָא דְתַהוּמָא תַתָּאָה, שְׁלַהוּבֵן דְּאוּקְדִין זִיקִין נוּרִין, מְמַנְן עַל
דִּינִין דְּעֲלָמָא, לְאוּקְדָא לְחַיִּיבָא בְּנוּרָא, דְנַגְדֵי מַהֲהוּא נְהַר דִּינוּר. וְכִלְהוּ
אֲשָׁא, וְחִיזוּ דְלַהוּן אֲשָׁא דְלַהִיט, וְקַיִימִין בֵּין עֲלָאִי וְתַתָּאִי.

וְכַד תַּנְנָא דְמַדְבַּחָא סְלִיק, מִתְעַבְרֵן וְסִלְקִין מַהֲהוּא דְרַגָּא, דְקַיִימִין
לְשִׁיבְעָאָה וְלְאוּבְדָא, וְהַהוּא נְגִידוּ דְאֲשָׁא תַקִּיפָא דְנְהַר דִּינוּר, דְאִיהוּ תַקִּיף
וְעֲלָאָה, אַהֲדַר לְאַתְרֵיהּ. וְכִלְהוּ, מִתְהַנְיִין מִתַּנְנָא דְמַדְבַּחָא, בְּגִין
דְאַתְתַּקְנַת לְקַבְלֵי (ס"א מדבחא) מְלַכָּא עֲלָאָה, וּבְגִין כְּדָּ מִתְהַנְיִין מִנֵּיהּ, וְאַיִנוּן
קַרְבִּין לְהַכָּא. וְתַנְנָא אַחְרָא סְלִיק, וְהָא אוּקִימְנָא, לְכָל חַד וְחַד, רְעוּתָא
דְכִלְהוּ דְסִלְקָא לְעִילָא, דְאִיהוּ נְיִיחָא דְרוּחָא, לְגַבֵּי מְלַכָּא קְדִישָׁא.

הָא אֲתַמַּר, דְבְּמַדְבַּחָא סִלְקָא וְאַתְחַזֵּי אוּרִיא"ל, כְּחִיזוּ דְחַד אַרְיָא תַקִּיפָא,
רְבִיעַ עַל טַרְפֵּיהּ. וְהוּו חֲמָאן כְּהַנִּי וְיִשְׂרָאֵל, וְחַדָּאוּ, דְהוּו יַדְעִין דְאַתְתַּקְבֵּל
בְּרַעוּא קַמִּי מְלַכָּא קְדִישָׁא. וְאַשָׁא אַחְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא נְחִית, לְקַבְלָא
אֲשָׁא תַתָּאָה, כְּדִין בְּרַ נֶשׁ אֲזִיל (נ"א דחיל) וְאַזְדַּעְזַע קַמִּי מְאַרְיָה, וְתַב
בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא.

לְמַלְכָּא דְשְׁדָרוּ לֵיהּ דוּרוּנָא, וְאַתְיִישֵׁר קַמִּיהּ, אֲמַר לְעַבְדֵּיהּ, זִיל וְטוּל דוּרוּן
דָּא, דְאַיִתִּיאוּ לִי. כְּדָּ אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרִיא"ל, זִיל וְקַבֵּיל
דוּרוּנָא דְבְנֵי מְקַרִיבִין קַמִּאי. כְּמָה חֲדוּוה מְשִׁתְּכַחֵי בְּכִלְהוּ, כְּמָה בְּסִימוּתָא
בְּכִלְהוּ מְשִׁתְּכַח, כְּדָּ כְּהֵנָּא וְלִיּוּאָה, וְהַהוּא דְמְקַרִיב קַרְבָּנָא, מְכוּוּנֵי לְקַרְבָּא
קַרְבָּנָא כְּדָּקָא יְאוּת, בְּיַחְוָדָא שְׁלִים.

תָּא חַזֵּי, כְּתִיב, (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה
וְגו'. דָּא אוּרִיא"ל, דְנְחִית בְּחִיזוּ דְאֲשָׁא בְּשִׁלְהוּבָא, עַד דְנְחִית לְמַדְבַּחָא,
לְקַבְלָא דוּרוּנָא וְאַתְחַזֵּי כְּאַרְיָה רַבְרָבָא, רְבִיעַ עַל קַרְבָּנָא.

וְכַד יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשִׁתְּכַחוּ זַפְאִין, אוּ הַהוּא דְמְקַרִיב קַרְבָּנָא לֹא קַרִיב כְּדָּקָא
יְאוּת, וְלֹא אֲתַתְּקַבֵּל קַרְבָּנֵיהּ, הוּו חֲמָאן דְלֹא סְלִיק תַּנְנָא בְּאַרְחַ מִישֵׁר, וְהוּו
קַס חַד רוּחָא מְנוּקְבָא דְצַפּוֹן, וְעַל לְמַדְבַּחָא, וְהוּו חֲמָאן דִּיוּקְנָא דְחַד

כִּלְבָּא חֲצִיפָא, רַבִּיעַ עַל קַרְבָּנָא. כְּדִין הוּוּ יַדְעֵי דְלֵא אֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא הַהוּא קַרְבָּנָא.

לְמַלְכָּא דְשִׁדְרוּ לֵיהּ דִּירוּן, חֲמָא לֵיהּ מַלְכָּא דְלֵא אִיהוּ כְּדֵאי לְקַרְבָּא קַמִּיהּ, אָמַר מַלְכָּא, אָסִיקוּ הַהוּא דִּירוּנָא, וְהָבוּ לֵיהּ לְכִלְבָּא, דְלֵא אִיהוּ כְּדֵאי לְאֶעְלָא קַמֵּאי. כִּדְ בְּשַׁעְתָּא דְקַרְבָּנָא אֲתַקְרִיב, וְלֵא אֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא, דִּירוּנָא לְכִלְבָּא אֲתַמְסַר. וּבְגִין כִּדְ הוּוּ חֲמָאן, דִּיוִקְנָא דְכִלְבָּא עַל גְּבִי מַדְבַּחָא.

דף ל"ג ע"א

תָּא חֲזִי כְּתִיב (דף ל"ג ע"א) (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דָּא אִוְרִיא"ל, דְּאֲתַחֲזִי בְּשִׁלְהוּבִיתָא דְאֶשָּׁא עַל מַדְבַּחָא, כְּמָה דְאֲתַמַּר רַבִּיעַ עַל קַרְבָּנָא. וּכְדִין חֲדוּתָא הוּוּ בְּכִלְבָּא, דְהָא אֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא, כְּמָה דְכְּתִיב, וַיֵּרָא כְבוֹד יְיָ אֶל כָּל הָעָם. וְאִי לֹא הָוּה עַרְבוּבִיא דְבְּנֵי אַהֲרֹן, מִן יוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא אֲשַׁתְּכַח רַעְוָא הַכִּי לְעִילָא וְתַתָּא.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא לְשִׁרוּף קִדְשִׁים בְּאֵשׁ. וְאַבְתְּרִיהּ וְהַנּוֹתֵר מִבְּשַׁר הַזֶּבֶחַ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּאֵשׁ יִשְׂרָף. תְּנַאין וְאַמוֹרָאין. בְּסַתְרֵי תוֹרָה, אִית קִדְשׁ, וְאִית קִדְשִׁים, וְאִית קִדְשׁ קִדְשִׁים. מַה הִנָּאָה אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִדְשִׁים דְּאֲתוּקְדוּ. אִי תִימָא בְּגִין יִצְחָק, דְּבִשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּעָקוּ, סְלִיק אֶפְרוֹ שֶׁל יִצְחָק קַמִּיהּ, דְּאִי חִיבִין שְׂרִיפָה אֲשַׁתְּזִיבוּ בְּגִינֵיהּ. הָאִי לְדִרְשָׁא אִיהוּ. וְאִי תִימָרוּן בְּגִין (צדיקייא) (נ"א וְאִי בְּגִין) בְּנֵי אַהֲרֹן דְהוּוּ שְׂרִיפַת קִדְשִׁים, דְּכְתִיב בְּהוּן וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם וְגַמּוּתוֹ. וּמִיתַתְהוּן כְּפָרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂרִיפַת קִדְשִׁים, אוּף דָּא לְדִרְשָׁא קָא אֲתֵי.

אֶלָּא, תַּלְתּ אֶשִׁין בְּשִׁרְגָא: אֶשָּׁא חוּרָא, וְאֶשָּׁא אוּכְמָא, וְאֶשָּׁא תַּכְלֵתָא. לְקַבֵּל: תוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. לְקַבֵּל: פֶּהוּ, לִוי, וְיִשְׂרָאֵל. וְתַכְלֵת אִיהִי שְׂכִינְתָא, קַרִּיבָא לָן, וְאִיהִי אַחֲדָא בְּאִינוּן פְּתִילוֹת, בְּכַנְפֵי מַצֵּנָה, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית. וְהָאִי תַּכְלֵת דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, אִיהִי דִינָא, דְּאֶכִּילַת קַרְבָּנֵינוּ וְעֶלְוֹן.

אִי אֲשַׁכַּחַת בְּנֵי נֶשָׂא, דְּאִינוּן עֲצִים יְבֻשִׁים, כְּגוֹוָנָא דְּאִינוּן פְּתִילוֹת יְבֻשִׁין, בְּלֵא מִשְׁחָא, דְּאִיהִי אוּרִייתָא רַחֲמֵי, אִיהִי לֹון (דְּלִידוּנוּ) שְׂרִיפָה, וְאוּקִידַת לֹון. וּבְגִין דְּעַמֵּי הָאֶרֶץ אִינוּן בְּעִירוֹן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ דְּאִינוּן שְׂקָץ. תַּכְלֵת, דְּאִיהִי אֲדָנִי, אוּקִידַת לֹון, בְּגִין דְּקַרְבִּין לְגַבְהָ עַם שְׂרָץ, דְּאִיהִי יִצְרַר הָרַע, זָר, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר ג) וְהָזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת.

וְאִי בְּמִיתַתְהוּן חֲזָרִין בְּתִיבְתָא, (נ"א כד שחיט לון מלאך המות מיכאל) מְלֶאֱךָ מִיכָאֵל דְּאִיהוּ כְּהֵנָּא רַבָּא, אַרְיָה דְּאֶכִּיל קַרְבָּנֵינוּ, נְחִית עֲלֵיָהּ, לְקַרְבָּא לֹון קַרְבָּנָא קִדְשִׁים יְיָ.

וְקִדְשִׁים דְּתַפּוּק נִשְׁמַתִּיהּ, מִתְּנוּדָה בְּכַמָּה וְדוּיִין, וְכַד נִפְיִק נִשְׁמַתִּיהּ הוּא הָוּה מִתְּכּוּוֹן לְגַמּוֹר אֶת הַשֵּׁם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם, לְקַרְבָּא נִשְׁמַתִּיהּ מְאֵנָּא (נ"א קרבנא) לְשֵׁם יְהוָה, וְצָרִיךְ לְמִתּוּדָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְקַבֵּל לְקַרְבָּא ה' בְּשִׁמְיָהּ, דְּאֶכִּיל וְשָׂצִי, וְלֹא חֲזָרָה בְּתִיבְתָא לְגַבֵּי יו"ו, אַהֲרִי"ה כְּחוּשְׁבֹן מ"ב. דְּאֲדָנִי קַרְנָא לֵיהּ דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא.

וּיְכוּוֹן בְּשִׁמָּא מְפָרֶשׁ, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, בְּלַב אַחַד. וּבִיהּ פּוֹק רוּחִיהּ. בְּנִפְשׁ דִּילִיהּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ מִיתָה וְיִסוּרִין. וּבְנִשְׁמַתָּא מוּדָה בְּכַמָּה וְדוּיִין וּמִתְחַרֵּט. בְּנִפְשׁ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ

מיתה שחיטה שריפה, ואי צריף ד' מיתות בית דין, דאינון סקילה שריפה הרג וחקק, מקבל ליה מאדנ"י בנפש דיליה. ובנשמתיה מודה בכמה וידויו, וחוזר בתיבתא לגבי אה"ה, דאחיד בתרין שמהו, יהו"ה יהו"ה.

במחשבתיה יכוין לאפקא ודוי, וקבלת מיתה עליה, בלב א', דאיהו שמה מפרש, כגוןא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (כבוד) ביה כהנים פורעים ומשתחוים על פניהם, ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כבוד, איהו ל"ב בחושבן. וביה הנה מתכוין לגמור את השם. (וא"ו איהו א' בלב).

ותנאין ואמוראין, אי תימרון וכי עם הארץ מנא ידע דא. אלא ודאי עם הארץ איהו פשור, או שח, או עז, או (פר) תור, או יונה. מה בעירן לא ידעי אורייתא, דאיהי שם ידו"ד. הכי עם הארץ, לא ידע. אלא מיכאל כהנא רבא, איהו עביד ליה עולה וקרנא קדם יי, ואיהו מכוון בשמה מפרש, בסליקו דרוחיה, דתפוק בלב אחד, כגוןא דכד נפיק רוחא דבר נש בכל ליליא.

ובגין דא אוקמוה רבנן, שוב יום א' לפני מיתתך, דבכל יום ויום צריף בר נש לאהדרא בתיבתא, ולממסר רוחיה לגביה, דיפוק באחד, הדא הוא דכתיב, (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי.

דף ל"ג ע"ב

ואם הוא תלמיד חכם, עליה אתמר (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו דלית חכם, כמו כהנא. כמה דאוקמוה הרוצה להחכים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא, צריף שיהא ביה חסד, ועם י דאיהו חכמה, חסיד. ומאן (דף ל"ג ע"ב) דלית ביה חכמה, לאו איהו חסיד. ובגין דא אוקמוה, ולא עם הארץ חסיד. ואי אית ביה ה', חמשה חומשי תורה, דאתייהבו משמאלא, אתקרי גבור בתורה, וירא חטא. ואי איהו בור, אתמר ביה, אין בור ירא חטא.

ומאן דזכי לתפארת, דאיהו ו', ואיהו חכם מבין בתורה וירא חטא, זרית מלכותיה, דאיהו ה"א, מצות המלך, אי עביד פקודי מלכא. פיון דזכי לשם יהו"ה, זכי לשמה מפרש דאתקרי אדם, ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. בההוא זמנא שליט על גופיה, דאיהו שותפו דנפש הבהמית. ורוח הבהמית דבנפש הבהמית עשיית הבלי עלמא, רוח ממלא בהבלי עלמא (נשמה דבה כל הרהורין ומחשבות דהבלי עלמא). ותלמיד חכם שליט עליהו.

הדא הוא דכתיב, (בראשית א) וירדו בדת הגים ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ. מאי ובכל הארץ. דא גופא, עולם קטן, ודחליו מניה, הדא הוא דכתיב, (בראשית ט) ומוראכם וחתכם. מסטרא דימינא, שליט עלייהו, ביה וירדו, כמה דאת אמר, (תהלים עב) וירד מים עד ים. מסטרא דשמאלא, דחליו מניה, הדא הוא דכתיב ומוראכם וחתכם. ועליה אתמר, יודע צדיק נפש בהמתו.

בתר דאיהו צדיק, לא יהיב ליה שכר מצות, לית ליה אגרא בעלמא דא, ולא מזונא לבעירן דעני חשוב כמת. איהו עם שכינתא בקביעו דילה עמה על כלא.

(דברים ד) כי יי אלהיך אש אוכלה הוא. האי אש, צריף ליה תמיד עמה, דלית ליה כביה, דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין, ומליו דאורייתא. דאיהי שכינתא איהו פרנסה דיליה, ובמה. בצלותין, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ה) פתחי לי. פתחי לי, בצלותא דאתמר בה (תהלים נא) אדני שפתי תפתח, דאיהי אחותי רעיתי, ולית רעיתי אלא פרנסתי, דבה מתקנין מאכליו דקרבנין דמלכא בנין קדישין, בכמה מיני מאכלים, בנהמא דאורייתא.

דַּאֲתִמֵּר בְּהַ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמִי, מִיִּמְיָנָא. וּבְחִמְרָא, דְּאִיהוּ יִינָא דְּאוֹרֵייתָא, מִשְׁמָאֵלָא. בְּנִסּוּף הַמִּים, וַיִּין דְּאוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב וּבְעַל פִּה, מְעַמּוּדָא דְּאִמְצָעֵיתָא, דְּכִלְיִל תַּרְוּוּיָהּ. בְּבִשְׂרָא, דְּאִיהִי בִשְׂרֵי הַקֹּדֶשׁ, בְּכִמְהָ קֶרְבָּנִין, דְּעֵלָה אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בְּבִשְׂרֵי הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עֲסֻקִינָן. מֵאִי מִן הַשָּׁמַיִם. עַמּוּדָא דְּאִמְצָעֵיתָא. דְּעֵלָה אֲתִמֵּר, וּבִשְׂרֵי מִבְּשָׂרֵי. וְדָא בִשְׂרֵי הַקֹּדֶשׁ, דְּאִדְלִיקֵת בְּכִמְהָ שְׁלֵהוּבִין, מִסְטָרָא דְּגִבּוֹרָה בְּרַחֲמֵי דְּבִעֵלָה, אֲתוּקֵדֵת בְּרַחֲמֵי דְּאִהֲבָה בְּקִרְיָאֵת שְׁמַע, בְּרַחֲמֵי דְּיַחֲוּדָא, דְּלִילָא וַיּוּמָס לָא תִכְבֵּה. וְחִבְרֵיָא בְּחִיכּוֹן אֵל תַּתְנּוּ דְּמִי לּוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַהּוּי אִיהוּ בְּשְׁלֵהוּבִין דְּרַחֲמֵי דְּיַחֲוּדִיהָ דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע. לְקִימָא בֵּיהּ, אֵשׁ תַּמִּיד תוּקֵד עַל הַמְזַבֵּחַ לָא תִכְבֵּה. (ע"כ רעיא מהימנא).

תָּא חֲזִי, אָף עַל גַּב דְּבִנֵי אֲהֵרֹן מִיתוּ בְּהֵהִיא שְׁעָתָא, יָאוּת הָוּה בְּכִמְהָ גְוּוּנִין. כְּדָא, דְּלָא הָוּה שְׁעָתָא דְּקִטְרֵת, דְּהָא קִטְרֵת לָא סִלְקָא, אֶלָּא בְּזִמְנִין יִדְעוּן, דְּכְתִיב (שמות ט) וְהִקְטִיר עָלָיו אֲהֵרֹן קִטְרֵת סַמִּים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר. וְאִימְתִי בְּהִטִּיבוּ אֶת הַנְּרוֹת וְגו' לְאֲשֵׁתִכְחָא שְׁמֹן וְקִטְרֵת כְּחָדָא. וְכְתִיב וּבְהֵעֵלֹת אֲהֵרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין הָעֲרֵבִים יִקְטִירֵנָהּ וְגו'.

וּבְזִמְנִין אֶלִין אֲתִקְרִיב, וְלָא בְּזִמְנָא אֲחֵרָא, בְּרֵי בְּזִמְנָא דְּמוֹתָנָא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא, כְּמָה דְּאֵרַע דְּכְתִיב (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֲהֵרֹן קַח אֶת הַמִּחָתָה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגו'. וּבְנֵי אֲהֵרֹן לָא קִרְיָבוּ בְּשְׁעָתָא דְּשְׁמֹן וְקִטְרֵת מִשְׁתַּכְּחִי כְּחָדָא.

דף ל"ד ע"א

וְעוּד דְּדַחְקוּ שְׁעָתָא בְּחִי דְּאֲבוּהוֹן. וְעוּד דְּלָא אֲנָסִיבוּ, וְהוּוּ פְּגִימִין, (דף ל"ד ע"א) דְּמֵאן דְּלָא אֲנָסִיב, פְּגִים הוּא, וְלֵאוּ הוּא כְּדָאי לְאֲשֵׁתִכְחָא בְּרַכָּאן בְּעֵלְמָא עַל יְדוּי, עֲלוּי לָא שְׂרִיין, כָּל שְׁכָן עַל יְדוּי לְאַחֲרִים. וְעוּד, דְּהָא תֵּן רְוּי חִמְרָא הוּוּ, וּבְגִין כְּדָ, וְתַצָּא אֵשׁ מִלְּפָנֵי יְיָ וְתֹאכַל אוֹתָם וְגו'. דְּהָא קִטְרֵת חֲבִיב הוּא מְכֻלָּא, וְחִדְוֹתָא דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין, וְכְתִיב (משלי כז) שְׁמֹן וְקִטְרֵת יִשְׂמַח לֵב.

רעיא מהימנא

(פקודי ר"ס) לִית מְצוּרַע אֶלָּא הֵהוּא דְּאֲתַעְבִּיד בְּזִבוּתָא. דְּחִמְשׁ דְּמִים אֵינּוּן דְּדָם נְדָה מְסֻאָבִין, דְּאֵינּוּן כְּלָחוּ דָם טְמֵא. וְה' דְּמִין דְּכִינִין. וּמֵאן דְּאֵעְבֵּר עֲלֵיהוּ, כְּאֵלוּ אֵעְבֵּר עַל עֶשֶׂר דְּבִרּוֹת, דְּאֵינּוּן כְּלָל תַּרְיִיג פְּקוּדִין.

וְשִׁפְחָה יִצָּר הָרַע אִיהִי מְלִיא מוּמִין. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כא) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב. וּבְגִין דָּא, כְּהֵנָּא לָא הָוּה צְרִיךְ לְקִרְבָּא לְגַבֵּי מֵאן דְּאִית בֵּיהּ מוּמָא, מְכָל מוּמִין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּמִטְרוּנֵיתָא אֲתִמֵּר בְּהַ, (שיר השירים ד) כְּלָךְ יִפָּה רַעֲיָתִי וּמוּם אִין בְּךָ. הַכִּי לָא צְרִיךְ לְקִרְבָּא לְגַבֵּה מֵאן דְּאִית בֵּיהּ מוּם, וְאוּף הַכִּי לָא צְרִיךְ לְמִקְרַב לְגַבֵּה זָר (במדבר ג) וְהִזָּר הַקֶּרֶב יוֹמֵת וְהֵינּוּ מִמְזִי"ר, מוּי"ם זָר. מוּם נּוֹקְבָא, זָר זָכָר. וּבְגִין דָּא מְנִי. (ויקרא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדְתָּ טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב וְעַל אֵינּוּן דְּקִרְיָבִין לָהּ, כְּתִיב בְּהוֹן וְיִקְרִיבוּ לְפָנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צוּה אוֹתָם וְתַצָּא אֵשׁ מִלְּפָנֵי יְיָ. (ל"ד ע"א) וְתֹאכַל אוֹתָם וְיָמוּתוּ.

וְקִרְבָּן דְּאֵתְוּוּן אֵינּוּן, יי בְּאִישׁ, ה' בְּאִשָּׁה, ו' בְּבִן חֵתָן, ה' בְּכֵלָה. זְכָאָה אִיהוּ מֵאן דְּאִקְרִיב אֲתוּוּן דִּינְדוּ"ד, בֵּיהּ וּבְאֲתַתִּיהּ וּבְבִרְיָהּ וּבְבִרְתִּיהּ, בְּקִדּוּשָׁה וּבְבִרְכָה בְּנִקְיוֹ בְּעֵנְנָה וּבְבִשְׁתָּ פְנִים בְּכָל מַדּוֹת טָבִין דְּכְתִיבִין עַל מְאִרֵי מִתְנִיתִין.

ומתחממין באשיו קדישין, דאיש ואשה דאינון אש, עולה ויורד, אש קדש דעצי המערכה, דאינון עצי הקדש אברין קדישין, ואש של גבוה נחית, דאיהו קדש הקדשים, ובגין תרין אשין אליו אמר נביא, (ישעיה כד) באורים כבודו יי'. דאינון אשין דשכינתא, דבה כתיב (דברים ד) כי יי אלהיך אש אוכלה הוא.

ואינון אש עלאה כסא רחמים. אש תתאה כסא דין. ואינון בינה ומלכות מלכות אש עולה. בינה אש יורד. יהו"ה, עמודא דאמצעיתא, אחיד בתרווייהו. בינה יהו"ה מלכות.

תפארת כד אחיד לון, שרנא עליה חכמה, דביה כ"ח מ"ה. מ"ה: איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כח דיליה, יו"ד וא"ו דל"ת. ה"א א"ל"ף. וא"ו א"ל"ף וא"ו. ה"א א"ל"ף. וכלהו מ"ב אתוון, משתכחין בבר נש ובאתתיה ובבנוי, ובגין דא לית בר נש שלים, אלא בבן ובת. ומאן דלית ליה בן דאיהו ו', אסתלק י' מיניה. ומאן דלית ליה בת, דאיהו ה', אסתלק ה' עלאה, דאיהו אס, מן בת זוגיה. דאתוון לא שרין דא בלא דא. ובגין דא, באיש ואשה בן ובת, דאתעבידו כדקא נאות, שרנא עליהו יהו"ה, ואתקריאו (שם מ"ד) (ס"א בניס לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב) (דברים יד) בנים אתם לידן' אלהיכם. (ע"כ רעיא מהימנא).

(ויקרא ז) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. רבי יוסי אמר, זאת ודאי משיחותא דאהרן. דהא אהרן אתמשח, ואיתי ממשח רבות עלאה מעילא, ונגיד ליה לתתא. ועל ידא דאהרן אתמשח, ממשיחתא קדישא לאתברכא, ועל דא זאת משחת אהרן ומשחת בניו ודאי.

רבי יהודה פתח, (מלכים ב, ד) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית. מהכא אוליפנא, דלית ברכתא שריא בפתורא ריקנא, ועל מלה ריקנית. ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוד שמן. אמר לה, ודאי סינעא דניסא הוא, דהא ודאי באתריה הוא, ומתמן ברקאן נפקין ושרין. מה כתיב הם מגישים אליה והיא מוצקת. והיא מוצקת סתם.

רבי יוסי אמר, ויעמוד השמן, כמה דאוקמוה, דכתיב, (ישעיה ה) בקרו בן שמן. וכתיב (שיר השירים א) שמן תורק שמה, לאחזאה דהא מהאי שמן, נגידין ברקאן על ידא דכהנא, וכהנא נגיד להו לתתא, ואמשח (ס"א ואתמשח) להאי זאת, הדא הוא דכתיב זאת משחת אהרן ומשחת בניו, וכתיב (תהלים קלג) כשמן הטוב על הראש, והא אתמר. (ויקרא ח) קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים. רבי חייא פתח (תהלים לו) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים, דא שמן עלאה, דנגיד ולא פסיק לעלמין, דשריא בגו חכמה עלאה דכלא, הדא הוא דכתיב כי עמך, עמך שריא, ולא מתפרשא מנד לעלמין, בחביבותא דכלא. מקור חיים, בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים, לאפקא חיים לאילנא עלאה, ולאדלקא בוציניו. ועל דא ההוא אילנא אקרי עץ חיים, אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא דחיים.

דף ל"ד ע"ב

ועל דא באורף נראה אור. באורף: דא אור דגניז לצדיקייא לזמנא דאתי,
דכתיב, (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. ומההוא נהירו זמינן
ישראל לאנהרא (דף ל"ד ע"ב) לעלמא דאתי.

דבר אחר כי עמף מקור חיים וגו', דא קודשא בריה הוא, דאיהו אילנא
עלאה במציעות גנתא, דאחיד לכל סטרין. מאי טעמא. בגין דאחיד ביה
ההוא (נ"א בההוא) מקור חיים, ואעטר ליה בעטרין עלאין סחרניה דגנתא.
כאימא דמעטרא לברה על כלא, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ג) צאינה
וראינה בנות ציון וגו'. ובגין כך כי עמף מקור חיים, ועל דא באורף נראה
אור.

רבי יצחק אמר, כי עמף מקור חיים, דא פהו גדול לעילא, לקבליה פהו
גדול לתתא. בגין כך, אנגיד פהנא משח רבות עלאה קדישא לתתא,
ואדליק בוצינן לעילא. דכהו גדול שלים בשלימו דז' יומין עלאין,
ולאתעטרא על כלא.

לקבל דא ז' ימי מלואים, לכהנא דלתתא, לאשתפחא כלא פגוונא
דלעילא. ועל דא ימי מלואים אקרון: יומי אשלמותא. בגין דישתלם
פהנא בשאר יומין אחרנין, לאשלמא ז' פחדא. ואלין ימי מלואים אקרון,
בגין דאתאחדן שאר אחרנין ביה. מאי קא מיירי. דכד פהנא אתער, כל
שאר אחרנין מתערין עמיה.

ובגין כך כתיב ומפתח אהל מועד וגו', עד יום מלאת וגו'. ז' יומין ודאי,
כדין אתעטר פהנא לתתא בכלא, פגוונא דלעילא. בגין דבשעתא דכהנא
דלתתא אתער, כלא יתערו על ידיה לעילא, וישתכחון ברקאן לעילא
ותתא.

רבי אבא אמר, מאי שנא דמשח משה לאהרן. אלא, בגין דאיהו ברא
דההוא (ס"א אחיד בההוא) אתר מקורא דחיי. וכתיב (ישעיה סג) מוליד לימין
משה זרוע תפארתו. ומשה שמש כל אינון ז' ימי מלואין, לאשראה כלא
עמיה דאהרן.

רבי חזקיה הוה יתיב קמי דרבי אלעזר, אמר ליה, כמה נהורין אתבריאו
עד לא אברי עלמא. אמר ליה ז'. ואלין אינון: אור תורה. אור גיהנם. אור
גן עדן. אור כסא הכבוד. אור בית המקדש. אור תשובה. אורו של משיח.
ואלין אתבריאו עד לא אתברי עלמא. ז' נהורין בוצינן אתאחדו ביה
באהרן, והוא אדליק בוצינן מעילא לתתא.

רבי אלעזר פתח (קהלת ג) הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר. הא תנינן,
הכל היה מן העפר, אפילו גלגל חמה. מאן העפר. ההוא דשריא תחות
פורסי יקרא קדישא.

בְּסִפְרָא דְּבִי רַב יִיסָא סָבָא, הִכֵּל הָיָה מִן הָעֶפֶר, אֲתֵר דְּכִנְיֵשׁ לְכֹלָא, מְלַמֵּד,
דְּנִפְקוּ שְׁבִילֵין לְהָאֵי סִטְרָא וְלְהָאֵי סִטְרָא, וְאֲתִכְנְשׁוּ לְאַנְהָרָא, כְּעִפְרָא דָּא
דְּזִרְקִין לָהּ לְכָל עֵבֶר. וְעַל דָּא הִכֵּל הָיָה מִן הָעֶפֶר, וְהִכֵּל שָׁב אֶל הָעֶפֶר וְדָאֵי.

אַלְא מִן הָעֶפֶר, דְּבִי מִקְדָּשָׁא קִדְיִשָׁא. וְהָאֵי עֶפֶר מִעִפְרָא עֲלָא, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר (אֵיב כח) וְעִפְרוֹת זָהָב לוֹ. כְּמָה דְּאֲשַׁתְּכַח עוֹבְדָא לְתַתָּא, הִכֵּי נִמִּי הוּא
לְעֵילָא כְּגוֹוִנָא דָּא. וְאוֹקִימָנָא עֶפֶר, עֶפֶר דְּבִי מִקְדָּשָׁא. דְּעֲלָמָא דָּא בְּהִ'
אֲתִבְרִי. וְעַל דָּא, אֲפִילוּ גִלְגַּל חֲמָה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּהִ' בְּרָאָם. וּבְגִינֵי כֶּד, הִכֵּל הָיָה מִן הָעֶפֶר. מֵאֵן עֶפֶר.
הֵהוּא דְּשָׂרֵי תַחֲוֹת כּוּרְסֵי יְקָרָא קִדְיִשָׁא.

כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כֶּלֶךְ יִפְה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּךְ. כֶּלֶךְ יִפְה רַעֲיָתִי, דָּא כְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל. וּמוֹם אֵין בְּךְ, אֵלוֹ סְנֵהֲדָרִין דְּאֵינוֹן לְקַבֵּיל שְׁבָעִין וְתָרִין שְׁמָהוֹן. עִ'
נִפְשׁ דְּנַחֲתוֹ עִם יַעֲקֹב, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֹּלָא. וְעַל דָּא אֵין בּוֹדְקִין מִן
הַסְּנֵהֲדָרִין וְלִמְעָלָה תַּנּוּן.

כְּתִיב (שְׁמוֹת יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ. מֵאֵן מִמְּלֶכֶת
כְּהֻנִּים. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו, דְּכַד אֲתִבְרַכָּא
כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְּכַהֲנֵי, כְּדִין אֲתִקְרִי עַל שְׁמִי הוֹן, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב
מִמְּלֶכֶת כְּהֻנִּים.

דף ל"ה ע"א

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, מַלְכוּת כְּהֻנִּים לָא אֲקָרִי, אֲלָא מִמְּלֶכֶת, דְּאֲמַלְכוּ
לָהּ כְּהֻנֵי, וְעַבְדוּ לָהּ (גְּבִירָתָא) גְּבוּרָתָא עַל כֹּלָא. אֲבָל מַלְכוּת כְּהֻנִּים לָא אֲקָרִי,
דְּהָא מִן הַשְּׁמַיִם אֲקָרִי מַלְכוּת, מַלְכוּת שְׁמַיִם וְדָאֵי. וְהִכָּא מִמְּלֶכֶת, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר דְּכַהֲנֵי אֲמַלְכוּ לָהּ, וּמִחֲבָרָאן לָהּ בְּמַלְכָּא, וּכְדִין הִיא מִמְּלֶכֶת, עַל
כֹּל גְּנֻזֵי מַלְכָּא. מִמְּלֶכֶת עַל כֹּל זִינֵי מַלְכָּא. (דף ל"ה ע"א) מִמְּלֶכֶת בְּעֲלָאֵי
וְתַתָּאֵי. מִמְּלֶכֶת עַל כֹּל עֲלָמָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתִיב (עֲמוֹס ט) וְאַגְדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה. וְאַגְדָּתוֹ : כֶּד אֲזַדְוּוֹג
מַלְכָּא לְקַבְּלָהּ, בְּכָל אֵינוֹן עֵטְרִין קִדְיִשִׁין, בְּכַנוּפִיָּא חַד, כְּדִין וְאַגְדָּתוֹ כְּתִיב.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְאַגְדָּתוֹ : כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שְׁמוֹת יב) וְלִקְחֶתֶם אֲגָדַת אֲזוּב.
מֵאֵי קָא מִיָּרִי. דְּכַד מִתְחַבְּרָאן כְּחֻדָּא, וְאֲתִבְרַכָּא מְנִיָּהוּ, כְּדִין שְׁלֻטָא עַל
כֹּלָא, וְנִהָרָא לְעֵילָא וְתַתָּא. וְכֹלָא בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פִּלְח פּוֹלְחָנָא, וְאֲקָרִיב
קֶרְבָּנָא, וְאֲקָטֵר קִטְרֵת, וּמְכוּוֹן מְלִין לְקֶרְבָּא כֹּלָא כְּחֻדָּא. כְּדִין כְּתִיב,
וְאַגְדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כֶּד נָטַל אַהֲרֹן כֹּלָא נְטִלִין עִמִּיהּ, עַד דְּאֲתִבְרַכָּא כְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל, וְאֲתִבְרַכָּאן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. כְּדִין כְּתִיב, (תַּחֲלִים קל"ה) בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן

שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ. (תהלים עב) וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמוֹן וְאֵמוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה אֶזֶיִל מִקְפוּטְקִיָּא לְלוּד, וְהוּוּ עָמִיָּה רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נא) וְאִשִּׁים דְּבַרִּי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ וְגוֹי. תְּנִינֵן, כָּל בַּר נֶשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּמַלְי דְּאִוְרִייתָא, וְשַׁפְּוֹתִיָּה מְרַחֶשֶׁן אִוְרִייתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲפִיָּא עָלֵיהּ, וְשַׁכְּנִיתָא פְּרָשָׂא עָלֵיהּ גְּדַפְהָא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְאִשִּׁים דְּבַרִּי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי כְּסִיתִיךָ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּהוּא מְקַיִים עֲלֵמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי עָמִיָּה, כְּאֵלוֹ הַהוּא יוֹמָא נָטַע שְׁמִיָּא וְאָרְעָא. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה נא) לְנִטּוּעַ שְׁמַיִם וְלִיסוּד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עָמִי אֶתָּה.

מִכָּאֵן אִוְלִיפְנָא, דִּישְׁרָאֵל אֶקְרוּן בְּשֵׁמָא דְּצִיּוֹן, דְּכַתִּיב וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עָמִי אֶתָּה, וְחֲמִינָא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי בְּשֵׁמָא דְּצִיּוֹן, דְּכַתִּיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדָּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה.

תּוֹ פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) צוּר תִּעֲוֹדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמּוּדֵי. צוּר תִּעֲוֹדָה. דָּא סְהַדוּתָא דְּדוּד, דְּכַתִּיב, (תהלים קלב) וְעִדוּתֵי זֹו אֶלְמָדִם. צוּר: הִיא קְשׁוּרָא, כְּמֵאן דְּקִטְר קְטוּרָא בְּאַתֵּר חַד. חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמּוּדֵי. חֲתוּם תּוֹרָה: חֲתִימָה דְּאִוְרִייתָא, וְכָל נְגִידוֹ וְרַבּוֹ דְּנְגִיד מְלַעֲיָלָא, בְּאָן (נ״א ב״ו) חֲתִימָה דִּילֵיהּ. בְּלִמּוּדֵי. בְּגִין דְּתַנְמֵן אֶתְכַנְשׁ רַבּוֹ וּמִשְׁחָא, בִּין תַּרְיֵן קִיִּימִין, דְּתַנְמֵן שְׁרִיָּין, אֶתֵּר כְּנִישׁוֹ דְּכָל רַבּוֹת וּמִשְׁח דְּנְגִיד מְלַעֲיָלָא, לְאִשְׁדָּאָה לֵיהּ בְּפוּמָא דְּאִמָּה, וְלֵאֲרַקָּא לֵיהּ בְּהַאי תִּעֲוֹדָה. וּכְדִין אֶתְקַשֵּׁר כְּלָא קְשִׁרָא חַד מְהִימְנָא.

תָּא חֲזִי, מַה בִּין אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִוְרִייתָא, לְנַבִּיאֵי מְהִימְנֵי. אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִוְרִייתָא, עֲדִיפֵי מְנַבִּיאֵי בְּכָל זְמַנָּא. מַאי טַעְמָא. דְּאִינּוֹן קִיִּימֵי בְּדַרְגָּא עֲלָאָה, יַתִּיר מְנַבִּיאֵי, אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִוְרִייתָא קִיִּימֵי לְעִילָא, בְּאַתְרָא דְּאֶקְרִי תּוֹרָה, (נ״א תפארת) דְּהוּא קִיּוּמָא דְּכָל מְהִימְנוּתָא. וְנַבִּיאֵי קִיִּימֵי לְתַתָּא, בְּאַתֵּר דְּאֶקְרוּן נְצַח וְהוּד. וְעַל דָּא (אֶקְרוּן), אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִוְרִייתָא, עֲדִיפֵי מְנַבִּיאֵי, וְעֲלָאִין מְנַהוּן יַתִּיר. דְּאֶלִּין קִיִּימֵין לְעִילָא, וְאֶלִּין קִיִּימֵין לְתַתָּא. אִינּוֹן דְּאֶמְרֵי מַלְיֵן בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קִיִּימֵי לְתַתָּא מִכְּלָהוּ. (ועל דא)

זְכָאִין אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִוְרִייתָא, דְּאִינּוֹן בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יַתִּיר עַל כְּלָא. (ועל דא) מַאן דְּלַעֲי בְּאִוְרִייתָא, לֹא אֶצְטְרִיךְ לֹא לְקַרְבָּנִין, וְלֹא לְעֶלְוֹן. דְּהָא אִוְרִייתָא עֲדִיף מִכְּלָא, וְקְשׁוּרָא דְּמְהִימְנוּתָא דְּכָלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי ג) דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. וְכְתִיב, (תהלים קיט) שְׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבֵי תוֹרַתְךָ וְאִין לְמוֹ מְכַשׁוּל.

דף לה ע"ב

עד דהוּוּ אַזְלִי, אַשְׁכַּחוּ חַד גַּבְרָא דְהוּוּ אֶתִי, וְגַי עֲנִפֵי הַדַּס בִּידִיה, קָרִיבוּ גַבִּיה, אָמְרוּ לִיה לָמָּה לָךְ הָאִי. אָמַר לְרוּחָא אוּבְדָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁפִיר קְאָמְרַת. אַבְל גַּי אֶלִין לָמָּה. אָמַר לִיה, חַד לְאַבְרָהָם. חַד לְיִצְחָק, וְחַד לְיַעֲקֹב. וְקִשְׁיָרְנָא לְהוּוּ פְחָדָא, וְאַרְחָנָא בְּהוּ. בְּגִין דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) לְרִיחַ שְׁמֹנֶיף טוֹבִים שְׁמֹן תּוֹרַק שְׁמֵךְ. בְּגִין דְּבַהֲאֵי רִיחָא, אֶתְקִיָּים חוּלְשָׂא דְנַפְשָׂא, וּבְהִימְנוּתָא דָּא אֶתְקִיָּמָא, וְאַתְנַגִּידוּ בְּרַכָּאן מְעִילָא וְתַתָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן (דף לה ע"ב) דִּישְׂרָאֵל בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, לִית עַלְמָא (נ"א נפשא) מְתַקִּימָא, אֶלָּא עַל רִיחָא, וּמְרִיחָא דָּא אֲשֶׁתְּמוּדְעָא רִיחָא אַחֲרָא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְנַפִּיק שְׁבַתָּא, (נַתְפַּרְדָּה הַחֲבִילָה) וְסַלְקָא נַפְשָׂא יְתִירָא, וְאַשְׁתְּאַרוּן נַפְשָׂא וְרוּחָא מִתְפָּרְשׁוּן עֲצִיבִין, אֶתָּא רִיחָא דָּא, וּמִתְקַרְבּוּ דָּא בְּדָא וְחַדָּאן. וְעַל דָּא, בְּעֵי רוּחָא בְּתַר רוּחָא, לְקַבְּלָא רִיחָא, כִּיּוֹן דְאַתְקַבְּל רִיחָא מִתְקַרְבּוּן פְּחָדָא וְחַדָּאן. כִּי הָאִי גּוֹוֹנָא רִיחָא דְקוּרְבָנָא, בְּרִיחָא (דא) מִתְקַרְבִּין כְּלָא פְּחָדָא, וּמִתְלַהֲטוּן בּוּצִינֵי וְחַדָּאן.

תָּא חֲזִי, תְּרִי בּוּצִינֵי, חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא, אִי לְהִיט בְּרַ נֶשׁ הָאִי בּוּצִינָא דְלְתַתָּא, וְכַבִּי לָה (ס"א לַהֲהוּא דְלַעִילָא), הַהוּא תְּנַנְנָא דְסַלִּיק (נ"א מְבוּצִינָא תַתָּא), לְהִיט הַהוּא בּוּצִינָא עַלְמָה. כְּדָּ תְּנַנְנָא דְקַרְבָּנִין, הָאִי תְּנַנְנָא דְסַלִּיק, לְהִיט בּוּצִינֵי עַלְמֵי, וּמִתְלַהֲטוּן בְּחַד, וּמִתְקַרְבִּין כְּלָהוּ פְּחָדָא, בְּרִיחָא דָּא. וּבְגִין כְּדָּ, רִיחַ נִיחַח לִינֵי, (אַשָׁה) וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעַל דָּא, רִיחָא דְקַרְבָּנָא, קִיּוּמָא דְכְּלָא, וְקִיּוּמָא דְעַלְמָא. וְקַרְבָּנָא עַל יְדָא דְכְּהֵנָא, דְמִקְרַב כְּלָא. וּבְגִין כְּדָּ, שְׁבַעָה יוֹמֵי אֲשַׁלְמוּתָא, אֲשַׁתְּלִימוּ בִּיה, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ בְּפוּלְחָנִיה, וְיִשְׁתַּכְּחוּ חַדְוָאן וּבְרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

כְּתִיב (ישעיה כה) יְיָ אֱלֹהֵי אֲתָה אַרְוִמְמֵךְ וְגו', הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, יְיָ אֱלֹהֵי אֲתָה. דְּבַעֵי בְּרַ נֶשׁ לְאַוְדָּאָה לְשִׁמָּא קְדִישָׂא, וּלְשַׁבְחָא לִיה עַל כְּלָא. וּמֵאן אֲתַר שְׁבַחָא דִּילִיה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. וְהֵכָּא מְעַמִּיקָא דְכְּלָא, דְכְּתִיב כִּי עֲשִׂיתָ פְּלָא. פְּלָא: כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ט) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פְּלָא, וְהָא אֲתַמַּר. עֲצוֹת מְרַחוֹק, עֲצוֹת: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, יוּעֵץ. מְרַחוֹק: דְכְּתִיב, (ירמיה לא) מְרַחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי. וְכְתִיב, (משלי לא) מִמְּרַחֵק תִּבְיָא לַחֲמָה.

אַמוּנָה אֲמֹן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (דְּבָרִים לב) אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל. וְאוּקְמוּהָ אֲמוּנָה בְּלִילָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים צב) וְאַמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. וְכְתִיב (איכה א) חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ, וְזַמִּין קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִחוּבִיהוּן, כְּמָה דְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרְקוּתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פרשת שמיני

(ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (אויב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכַבֵּי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. זָכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְהִיב לֹון אֹרִייתָא קְדִישָׁא, חֲדוּתָא דְכֻלָּא, חֲדוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַטְוִילוּתָא דִּילֵיהּ, דְכְתִיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְאֹרִייתָא כְּלָא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא אִיהִי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וּבְאֹרִייתָא אֲתַבְּרִי עֲלָמָא דְכְתִיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה אֶצְלוֹ אֲמוֹן אֵל תִּקְרִי אֲמוֹן אֶלָּא אֹמְן. וּבְאֹרִייתָא אֲתַבְּרִי בְר נֶשׁ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית א) וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאֹרִייתָא, בְּעִינָא לְמַבְרִי אָדָם. אָמַרָה קַמִּיהּ, הַאי בְר נֶשׁ זְמִין לְמַחְסִי וּלְאַרְגָּזָא קַמְדָּ, אִי לָא תַבְּרִיךְ רֹוּגְזָד עֲלֵיהּ, הִיךְ יְקוּם בְּעֲלָמָא. אָמַר לֵה, אָנָּא וְאַתְּ נֹוּקִים לִיהּ בְּעֲלָמָא, דְהָא לָאו לְמַגְנָא אֲתַקְרִינָא אָרְךְ אֲפִים. (ס"א דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא מתקיימי בעלמא)

רַבִּי חִיָּא אָמַר, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה אֹוּקְמוּהָ לִיהּ לְבַר נֶשׁ בְּעֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵינוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מְהֵכָא, (קהלת ב) אֵת אֲשֶׁר כָּבַר עֲשׂוּהוּ, עֲשׂוּהוּ וְדַאי. וְדָא הוּא צֶלֶם וְדְמוּת, צֶלֶם: בְּדְכוּרָא. דְמוּת: בְּנוֹקְבָא וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דְאֹרִייתָא ב', וְאֹוּקְמוּהָ.

דף ל"ו ע"א

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וּסְתִימָא. אֶלָּא, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ אֲתִי (דף ל"ו ע"א) לְאַתְחַבְּרָא בְּאֹרִייתָא, הֲרִי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְלָא לִיהּ, וּלְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהִדִּיהּ. וּבְשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ, סְתִים עֵינּוּי מְנַה, וַיְהִי לְאַרְחָא אַחְרָא, הֲרִי הִיא סְתִימָא, מְסֻטְרָא אַחְרָא. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר, אִם יוֹם תַּעֲזֹבֵנִי יוֹמִים אֶעֱזָבְךָ. וְלָא יִשְׁכַּח פְּתַחָא, עַד דִּיתוּב לְאַתְחַבְּרָא בְּהּ בְּאֹרִייתָא אֲנִפִּין בְּאַנְפִּין, וְלָא יִתְנַשֵּׂי מְנַה. וְעַל דָּא אֹרִייתָא פְּתַחַת קַמִּי בְּנִי נֶשׁא וְאַכְרָזָא וְקַרִי לְהוֹן (משלי ח) אֶלְיִכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְגו' וְכְתִיב (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרִיָּה תֵאמֶר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' תְּרִין גִּגִּין, וְחַד דְאַחִיד לֹון. מַאי קָא מִיִּירִי. אֶלָּא חַד לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַרְעָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחִיד וְקַבִּיל לֹון.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, ג' נְהוּרִין (צדדים אליו) אֵינּוֹן עֲלָאִין קְדִישִׁין, דְאַחִידוּן פְּחָדָא, וְאֵינּוֹן פְּלָלָא דְאֹרִייתָא, וְאַלִּין פְּתַחִין פְּתַחָא לְכֻלָּא. פְּתַחִין פְּתַחָא לְמַהִימְנוּתָא, וְאַלִּין בֵּיתָא דְכֻלָּא. וְעַל דָּא בֵּית אַקְרוּ, דְאַלִּין אֵינּוֹן בֵּיתָא.

וּבְגִין כֶּדֶּשׁ שִׁירוֹתַי דְּאוֹרֵייתָא ב'. דְּהָא הִיא אוֹרֵייתָא (ס"א אביה הוי אסוותא) הוּי וְאִסְוּוֹתַי דְּעֵלְמָא. וּבְגִין כֶּדֶּשׁ, מֵאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלּוּ אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. וְהָא אֲתַמַּר, דְּאוֹרֵייתָא כְּלָא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָא אִיהִי. וּבְגִין דְּאִיהִי שְׁמָא קְדִישָׁא, פְּתַחַא בְּבֵית, דְּאִיהִי כְּלָא דְּשֵׁמָא קְדִישָׁא, בְּתַלְת קֶשְׁרֵי מְהִימְנוּתָא.

תַּא חֲזִי, כֹּל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וּמִתְעַטְרֵי בְּעֶטְרֵי דְּאוֹרֵייתָא, וְאֲתַרְחִימוּ לְעִילָא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אוֹשִׁיט לֹון יְמִינִיה (ס"א וקודשא בריד הוא ארשים לון) כֹּל שְׁכֹן אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא נְמִי בְּלִילָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּאֵינוֹן מִשְׁתַּתְּפִי בְּשְׁכִינְתָא (נ"א בכנסת ישראל) וְאֲתַחֲבְרוּ כְּחֻדָּא. וְכַד אֲתִי צְפָרָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְעַטֵּר לְהוּ, בְּחַד חוּטָא דְּחֻסָּד, לְאִשְׁתַּמוּדְעָא בִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

וְכֹל אֵינוֹן כְּכַבֵּי צְפָרָא, בְּשַׁעֲתָא דְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְכֹל אֵינוֹן דְּלַעָאן בְּאוֹרֵייתָא, אֲתַאן לְאֲתַחֲזָא קָמִי מְלָכָא, כְּלַהוּ מְזַמְרֵי כְּחֻדָּא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב בְּרֹן יַחַד כְּכַבֵּי בְּקָר וְיָרִיעוּ כֹּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מֵאִי וְיָרִיעוּ. כְּמָה דְּאֲתַ אָמַר, (ישעיה כד) רוּעָה הִתְרוּעָעָה הָאֶרֶץ. דְּאֵינוֹן דִּינִין מִתְבָּרִין, וְאֲתַבְּרוּ כְּלַהוּ מְקָמִי בְּקָר, כַּד אֲתַעַר בְּקָר בְּעֵלְמָא, כְּמָה דְּאֲתַ אָמַר, (בראשית כד) וַיִּשְׁכֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. וְעַל דָּא וְיָרִיעוּ כֹּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

רְבִי אֶלְעָזָר הָהוּ אָזִיל בְּאוֹרְחָא, אִשְׁכַּחִיה לְרַבֵּי פְּנַחַס בֶּן יֶאִיר דְּהָהוּ אֲתִי, גָּעָא חֲמַרִיה. אָמַר רְבִי פְּנַחַס, וְדָאִי בְּטְקוּלָא (נ"א בקלא) דְּחֻדְוֹתָא דְּחֲמַרָא, חֲמִינָא (חמית) אֲנַפִּין חֻדְתִּין יִשְׁתַּכְּחוּן הָכָא, כִּיּוֹן דְּנַפְק מִבְּתַר עֲנַפּוּי דְּטוּרָא, חֲמָא לִיהּ לְרַבֵּי אֶלְעָזָר דְּהָהוּ אֲתִי, אָמַר וְדָאִי טְקוּלָא (נ"א קלא) דְּחֻדְוֹתָא אִשְׁתַּלִּים. נַחַת רְבִי אֶלְעָזָר לְגַבִּיהּ, וְנָשִׁיק לִיהּ, אָמַר לִיהּ אִי טוּיפְסָא דְּאֶרְחָא, חַד לְגַבְּךָ, נְזִיל וְנִתְחַבֵּר כְּחֻדָּא. וְאִי לָאו טוּל אֶרְחָךְ וְזִיל. אָמַר לִיהּ, וְדָאִי לְקַבְּלָךְ אִזִּילָנָא, כִּיּוֹן דְּאִשְׁכַּחְנָא לָךְ, אִיזִיל אֲבַתְרָךְ וְנִתְחַבֵּר כְּחֻדָּא.

פְּתַח רְבִי פְּנַחַס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ יְיָ מְצִיּוֹן וּרְאָה בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ יְיָ מְצִיּוֹן, מֵאִי טַעְמָא מְצִיּוֹן. בְּגִין דְּהָא מִתְמַן שְׂרָאן בְּרַכָּאן לְאִשְׁתַּתְּפָא (ס"א לאשתכחא). הֵדָא הוּא דְּכְתִיב כִּי שֵׁם צִוְהָ יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְגִין כֶּדֶּשׁ יְבָרְכֶךָ יְיָ מְצִיּוֹן דְּהָא מִתְמַן נַפְקֵי בְּרַכָּאן לְכֹלָא. וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, דְּבְגִינֵי צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָכָא, דְּכִיּוֹן דְּצִיּוֹן אֲתַמְלִי בְּרַכָּאן, כְּדִין יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָכָא, וְאִשְׁתַּכְּחוּ בָּהּ רַחֲמִים. וְכַד יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָכָא, כֹּל עַמָּא אֲתַבְּרָכָא.

כֹּל יְמֵי חַיִּיךָ, דְּלָא יִתְחַזֵּי קֶשֶׁת בְּיוֹמֶךָ, כְּמָה לְאָבוּךָ. וְעַל דָּא וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיִּיךָ. וּרְאָה בְּנִים לְבְנֵיךָ, דְּחֲלִי חֲטָאָה, חֲסִידִין, קְדִישִׁין, כְּדִין שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מֵאִי שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא, כְּמָאן דְּאָמַר שְׁלָמָא עַל רִישִׁיה דְּמְלָכָא, דְּלָא יַחְסֵר כְּלָא. כֶּדֶּשׁ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, בְּזַמְנָא דְּצַדִּיקָא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּעֵלְמָא.

דף ל"ו ע"ב

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז) עֲטֹרֶת זִקְנִים בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם. בָּנִים הֵא אוֹקִימָנָא. בְּנֵי בָנִים, אֵלִין (ל"ו ע"א) שְׁאָר פְּתָרֵי מַלְכָּא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יָי. וְכַתִּיב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הִיָּקְרִים, כְּמָה דְאֵת אָמַר וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם, לָא מִתְעַטְרוּן בְּנִין אֵלָא בְּאַבְהוֹן. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּבָנִין לָא מִתְעַטְרִי, וְלָא מִשְׁתַּקְיָין מִשְׁקִיּוֹ דְנַחְלָא, אֵלָא בְּזַמְנָא דְאַבְהוֹן מִתְעַטְרָאן וּמִתְבְּרָכָאן, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב (דף ל"ו ע"ב) וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם.

עד דְהוּוּ אֶזְלִי, מְטָא עֵדוֹן צְלוּתָא, נַחְתּוּ וְצִלוּ. עד דְהוּוּ מְצָלִי, קַפְטָר חַד חוּיָא בְּרַגְלוֹי דְחַמְרָא, דְרַבִּי פִנְחָס. קַסְטָא (ס"א קפ"ט) וְגַעַא תְּרֵי זַמְנֵי. בְּתַר דְסִימּוֹ צְלוּתָא, אָמַר רַבִּי פִנְחָס, וְדַאי צַעְרָא הוּא לְבַעֲרָא דִילִי, דְהָא יוֹמָא דָּא אֶקְדִּימָנָא, וְהוּיָא מְרַחֵשׁ בְּאוּרֵייתָא, וְאַעְבְּרָ לִי בְּאַתְרֵי דְלַכְלוּכָא שְׂרִיא, וְהַשְׁתָּא מְצַעְרֵי לָהּ. קָמוּ וְחָמוּ חַד חוּיָא קְטִיר אֶרְגְלֵיהּ, אָמַר רַבִּי פִנְחָס, חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאַתְחַר (ס"א ואס"ט) קוּטְרָךְ, בְּקַטְפוּרָא דְחוּרָא. אֲדַהְכִי אֶתְנַשֵּׁר חוּיָא, וְנַפְלֵי קַפְסִירֵי קַפְסִירֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמָה כָּל כֶּף מְדַקְדַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצַדִּיקֵי. אָמַר לֵיהּ, וְדַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדַּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵי, וְנָטִיר לוֹן, וּבַעַא לְאוֹסְפָא לוֹן קְדוּשָׁה עַל קְדוּשַׁתֵּיהוּ וְהַשְׁתָּא הָאֵי חַמְרָא, עַל דְלָא נָטִיר קְדוּשַׁתָּא דִילִי אֶצְטַעַר. וְדָא חוּיָא שְׁלִיחָא הוּיָא, וְכַמָּה שְׁלוּחִין אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכֻלְהוּ עֵבִיד שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְאַפִּילוּ בְּחִוּוֹת בְּרָא. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ויקרא כו) וְשְׁלַחְתִּי בְכֶם אֶת חֵיט הַשָּׂדֶה וְשִׁכְלָה אֶתְכֶם. וְאַפִּילוּ בִּיד גוֹי, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, (דברים כח) יֵשָׁא יָי עֲלֶיךָ גוֹי מִרְחוֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידָא דִישְׂרָאֵל עֵבִיד שְׁלִיחוּתָא. אָמַר לֵיהּ, אֵין. כְּגוֹן רְשָׁע בִּידָא דְצַדִּיק. אָבַל רְשָׁע בִּידָא דִישְׂרָאֵל רְשָׁע אַחְרָא, לָא עֵבִיד בִּיהּ שְׁלִיחוּתָא, אֵלָא בְּזַמְנָא דְאִיהוּ לָא מְכוּוֹן בִּיהּ. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, (שמות כא) וְאַשֶׁר לָא צָדָה וְהֶאֱלֵהִים אֲנָה לִידוֹ. וְאַשֶׁר לָא צָדָה דִּיִּיקָא, דְלָא לְקַטְלָא לֵיהּ. דָּא, וְהֶאֱלֵהִים אֲנָה לִידוֹ, בְּגִין לְאַעְנִשָׁא לְתַרוּוֵיִיהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיכִי עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְהַנִּי, וּבִידָא דְגוֹי. אָמַר לֵיהּ וְאַבוּךָ לָא קְאָמַר לָךְ. אָמַר לֵיהּ עַד לָא שְׁאִילְנָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקִיט וּמִי יִרְשִׁיעַ וְגוֹי. וְהוּא יִשְׁקִיט, בְּזַמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב שְׁקִיטוֹ וְשִׁלּוּה לְבַר נֶשׁ, מֵאן הוּא רִשָׁאֵי לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, וּלְמַעְבַּד לֵיהּ קְטִיגוּרִיא. וְיִסְתַּר פְּנִים וּמִי יִשׁוּרְנוּ. וּבְזַמְנָא דְאִיהוּ אֶסְתִּיר עֵינֵיהּ מִלְּאֶשְׁחָא עֲלֵיהּ, מֵאן הוּא דִישְׁגַּח עֲלֵיהּ, לְנִטְרָא לֵיהּ, וּלְמַעְבַּד לֵיהּ נִטִירוֹ. וְאוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדָא, עַל גוֹי, וְעַל אָדָם יַחַד. בֵּין לְעֵלְמָא כְּלָא, בֵּין לְעֵמָא חַד, בֵּין לְחַד בְּלַחוּדוּי.

תא חזי, בזמנא דבני נשא מתפשרון עובדין לתתא, אתער לגבייהו לעילא
ימינא דקודשא בריד הוא. כדון מתערין כמה רחמין, כמה נטורי עלמא,
כמה נטורי דבר נש, מימינא ומשמאלא. וכדון אתכפיא שמאלא, ולא
יכלא לשלטאה. ובזמנא דבני אנשא לא מתפשרון עובדין לתתא, שמאלא
אתער, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא, כלהו אתערו, וכלהו אתעבידו
שלוחין לאבאשא לגבייהו דבני נשא. דהא אינון דעברו על פתגמי
אורייתא, כלהו רשימין באנפיהו, ואשתמודעו לגבי אינון דמתערי
מסטרא דשמאלא.

ובגין כד, חיותא ועובדי עבודה זרה, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא,
כלהו אקרו (נייא אינון) שלוחין, לגבי אינון רשימין דמתערי להו. וישראל,
אף על גב דלא מכשרון עובדין, כלהו מן סטרא דימינא קא אתין. ובגין
דאתכפיא ימינא בעובדייהו, שלטא עלייהו שמאלא, וכל אינון דאתו
מסטרא דשמאלא, ועל דא, שליחותא בידי דחיותא וגוי, וכל דדמי לון,
דאינון מסטרא דשמאלא, ולא בידי דישראל, דאף על גב דחייבא איהו,
מסטרא דימינא קא אתי.

וישראל חייבא, דנפל בידי דישראל חייבא אחרא, בזמנא דלא אתפון
ביה, בגין דיתענשו תרווייהו, ויקבלון עונשא לדכאה לון. אמר רבי
אלעזר, מנלן. אמר ליה אינון בימינא. ולא אתדבקו בשמאלא, ולא
אתערבו בהדה לעלמין, ועל דא, לזמנא אחרא אתעברו.

דף ל"ז ע"א

אמר רבי אלעזר, מנא לן. אמר ליה, תא חזי מן (שופטים כ) פלגש בגבעה,
דאף על גב דחייבי נינהו, לא בעא קודשא בריד הוא דיתערו גבייהו חייבי
ישראל אחרנין. ועל דא מיתו (מישראל) כל אינון זמנין דמיתו. עד דכלהו
חייבין דאתערו לגבייהו, מיתו ואתאבידו, ואשתארו אינון (דף ל"ז ע"א)
זכאין יתיר, דיעבדון מלה בארח קשוט. ואף על גב דזכאין אינון, לא
אתייהיב מלה, אלא לאינון דאתייהיב. כד שקילן עלמין כחדא, עלמא
תתאה פגוונא דעלמא עלאה, וההוא זמנא, לא אשתכחו עלמין שקילן
כחדא.

ועל דא, חייבין דישראל לגבייהו דחייבין אחרנין, לאו אינון שלוחי מלכא,
דהא לא אתין מסטרא דשמאלא. מתל לבני נשא דחבו למלכא, אתער
סנטירא לגבייהו, לתפשא לון, ולאענשא לון, לאינון דחבו למלכא. קם
חכים חד מנייהו, ואתערב בהדי בני סנטירא, זקף סנטירא עינוי וחמא
ליה. אמר ליה מאן יהבך לגבון, ולא אנת מאינון דחבו למלכא, הא אנת
אתענש בקדמיתא, שקילו ליה וקטלוהו.

כד ישראל מסטרא דימינא קא אתין, ולא אתדבקו בשמאלא, ולא
אתערבו בהדה לעלמין. וכד אינון גרמין בחובייהו, דאתכפיא ימינא,

וְאֶתְעַר שְׂמֵאלָא וְכָל אֵינּוֹן דְּאָתּוּ מִסְטָרִיָּה, אִי חַד מִיִּשְׂרָאֵל קָם לְאֶתְעָרְבָא
בְּהַדְיָיְהוּ, אֲשֶׁתְּמוּדְעָן בֵּיהּ, אֲמַרִי לִיהּ לָאו אֲנִתְ מֵאֵינּוֹן דְּקָא אֲתִינּוּ
מִסְטָרָא דִּימִינָא, דְּאֶתְכַפֵּינָא מִחוּבֵיִיהוּ, וְלָאו אֲנִתְ מֵאֵינּוֹן דְּחָבוּ לְמִלְכָא
מֵאֵן יִהְבֵּד לְגַבּוֹ. אֲשֶׁתְּכַח דְּאִיהוּ אֲתַעְנֵשׁ בְּקַדְמִיתָא. וְשְׁלֵמָה מִלְכָא צְוּח
לְקַבְלֵיִיהוּ, וְאָמַר (קַהֲלַת ח) עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לּוֹ. לְרַע לּוֹ וְדָאִי,
בְּגִין דְּלָאו שְׁלִיחָא דְּמִלְכָא אִיהוּ, וְלֹא אֲתִי מִהֵהוּא סְטָרָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּהָא תְּנִינּוּ, דְּאִיתְ יְמִינָא וְאִיתְ שְׂמֵאלָא,
רַחֲמֵי וְדִינָא, יִשְׂרָאֵל (לִימִינָא), וְעוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְשְׂמֵאלָא. יִשְׂרָאֵל אָף עַל
גַּב דְּחִיבֵי נִינְהוּ, וְאֶתְכַפֵּינּוּ, אֵינּוֹן בִּימִינָא, וְלֹא אֲתַדְבָּקוּ בְּשְׂמֵאלָא, וְלֹא
אֲתַעְרְבוּן בְּהַדְיָ לְעֵלְמִין. וּבְגִין כְּדָ כְּתִיב, (תְּהִלִּים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינִךָ וְעַנְנִי. דְּכַד
אֲסַתְּלַק יְמִינָא יִשְׂרָאֵל דְּאֲתַדְבָּקוּן בְּהַדְיָ, יִסְתַּלְקוּן וְיִתְעַטְרוּן בֵּיהּ. כְּדִין
אֲתַכַּפֵּינָא שְׂמֵאלָא, וְכָל אֵינּוֹן דְּאָתּוּ מִסְטָרִיָּה, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת טו)
יְמִינֶךָ יְיָ תִרְעַץ אוֹיֵב.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וְיִהִי בְיוֹם הַשְּׂמִינִי קָרָא וְגוֹ'. וְיִהִי בְיוֹם הַשְּׂמִינִי,
מֵאִי יוֹם הַשְּׂמִינִי. אֶלָּא כְּתִיב וּמִפְתַּח אֶהְל מוֹעֵד וְגוֹ', כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא
אֶת יַדְכֶם. כִּי שְׁבַעַת, בְּשְׁבַעַת יָמִים מְבַעֵי לִיהּ, אוֹ שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת
יַדְכֶם, מֵאִי כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא.

אֶלָּא, זְכָאִין אֵינּוֹן כְּהִנֵּי, דְּמִתְעַטְרִי בְּעַטְרוֹי דְּמִלְכָא קַדִּישָׁא, וּמִשְׁיַחִין
בְּמִשַׁח רְבוּת קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּאֶתְעַר מִשְׁחָא (אַחֲרָא) עֲלָאָה, דְּמִשְׁקִי לְכָל
שְׁבַעַת, וְאֶתְמִשְׁחוּן מִהֵהוּא רְבוּת קַדִּישָׁא, וְאֶתְדַלְקוּ מִנִּיהּ כָּל אֵינּוֹן שְׁבַעַת
בוֹצִינִין, וְהֵאֵי מִשַׁח רְבוּת הוּא כְּלָלָא דְּכָל שְׁבַעַת, וְכִלְהוּ בֵּיהּ אֲתַכְלִילוּ.

וְתִנִּינּוּ שִׁיתָא אֵינּוֹן, וְכִלְהוּ אֲתַכְלִילוּן בְּהֵאֵי, וְדָא הוּא כְּלָלָא דְּכִלְהוּ, וּבְגִין
כְּדָ שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא, דְּהָא בְּהֵאֵי תִלְיִין. וְעַל דָּא, אֲקַרִי כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, בַּת
שְׁבַע. מֵאִי אִיהִי בַת שְׁבַע. דְּאִיהִי כְּלִילָא מִשִׁיתָא אַחֲרָנִין.

כִּינּוּ דְּהֵאֵי שְׁבַעַת, אֲשֶׁלִּים לְהוּ לְכַהֲנֵי, וְאַעְטָר לּוֹן, וּמִשַׁח לּוֹן בְּכִלָּא, כְּדָ
מְטוּ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי תְּמִינָאָה, אֲתַפְקַד אֶהְרוּן לְקַרְבָּא עֲגָל, בְּגִין
דְּאִיהוּ בְּרִיָּה דְּפָרָה, לְכַפְרָא עַל הָהוּא חוּבָא דְּעֲגָל אַחֲרָא דְּעַבְד אֶהְרוּן, וְחָב
לְגַבֵּי פָרָה, דְּאִיהִי תְּמִינָאָה, שְׁלִימוּ דְּמִמוּנִיָּה (ס"א דֵּאֲמוּנִי) יִשְׂרָאֵל. וְאֲשֶׁתְּכַח
כְּהֵנָא שְׁלִים בְּכִלָּא, בְּתִמְנָא מִינֵי לְבוּשִׁין דִּיקָר, שְׁלִים בְּכָל כְּתָרִין, שְׁלִים
לְעִילָא, שְׁלִים לְתַתָּא.

וּבְכִלָּא, בְּעִי לְאַחֲזָאָה עוּבְדָא. וְעַל דָּא אֲתַעְבִּיד בֵּיהּ בְּאַהֲרוֹן עוּבְדָא לְתַתָּא,
בְּגִין דְּיִתְעַר הָכִי לְעִילָא, וְיִשְׁתַּכַּח כְּלָא בְּגוּוֹנָא חַד, וּכְדִין אֲתַבְרַכָּאוּן עֲלֵמִין
כְּלָהוּ, וּמִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכָּאוּן עַל יְדָא דְּכַהֲנָא. וְהָכֵא אֲשֶׁתְּלִים כְּהֵנָא בְּכִלָּא
כְּדָא חֲזִי.

עגל למה. דכתיב עגל בן בקר לחטאת, בגין ההוא חטאת, דעבד בקדמיתא. ואיל לעולה, מאי טעמא איל. בגין איל דיצחק, דהוא עולה תמימה, והאי אתחזי לקרבא, לאשלמא כלא. והאי אתר, מסטרא דיצחק אשתאב. והאי איל בגין איל דיצחק מתקרבא עולה, (בגין דאיהי עולה) דהא עולה לעילא סלקא, ובגין לאעטרא לה בשלימותא. עגל ואיל: עגל בגינה, כדקאמרן. איל, לאשלמא (דף ל"ז ע"ב) לה בשלימו דיצחק כדקא חזי.

וישראל דחבו עמיה דכהנא בהאי, מקריבין כגוונא דא, דכתיב ושור ואיל לשלמים לזבח לפני יי'. שור, על מה דחבו. ואיל לאשלמא להאי אתר בשלימו דיצחק.

מאי שנא בכהנא דכתיב ביה עגל לחטאת, ולא כתיב בישראל שור לחטאת. אלא, ישראל הא קבילו עונשא בקדמיתא, ובגין דקבילו עונשא בכמה אתר, על דא קודשא בריד הוא לא בעא לאדפרא לון חובייהו כדקדמיתא, ועל דא לא כתיב הכא לחטאת, אלא לשלמים, בגין לאחזאה שלמא, דהא קודשא בריד הוא בשלמא בהו בישראל על דא.

אבל אהרן, דהא לא קביל עונשא מצלותא דמשה, דכתיב, (דברים ט) ובאהרן התאנף יי' וגו'. וכתיב ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא, ועד כען חובא הוה תלי, כתיב ועגל בן בקר לחטאת, לחטאת ודאי, (ואיל לעולה) בגין דיכפר חוביה, ויתדכי וישתלים בכלא.

ובההוא יומא אשתלימו עלאין ותתאין. ואשתכח שלמא בכלא, כדדוותא דלעילא ותתא ואלמלא דאשתכח ערבוביא דבני אהרן בההוא יומא, מן יומא דאסתלקו ישראל מן ימא, לא אשתכח חדוותא דעלאי ותתאי כההוא יומא. בההוא יומא אתעבר ההוא חובא מן עלמא, ואשתכחו כהנא וישראל מתדכאן מניה. (כל) ההוא יומא, אתעברו כל אינון מקטרגין דלעילא, והווי אזלין ושטאן בסחרנייהו דישראל, ולא אשתכחו בההוא עדנא.

עד דגרים שעטא, וקמו נדב ואביהוא ועכבו (ס"א וערבבו) חדוותא דכלא. ואשתכח רוגזא בעלמא, הדא הוא דכתיב, וירא כבוד יי' אל כל העם, מיד ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו'.

תנו, בההוא יומא חדוותא דכנסת ישראל הוות, לאתקטרא בקיטורא דמהימנותא בכלהו קשרין קדישין. דהא קטרת קשיר כלא כחדא, ובגין כד אקרי קטרת. ואינון אתו, וקשירו כל אינון אחרנין כחדא, ושרו לה לבר, דלא קשרו לה בהדיהו, וקשירו מלה אחרא. ובגין כד, אזהר לון לכהני לבתר, דכתיב, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש.

ובכמה גוונין ערבבו חדוותא דכנסת ישראל. חד דלא אתנסיבו, ולא אתחזיו לקרבא, ולא תברכא עלמין על ידיהו. וחד דלא הוה שעטא כדקא יאות. וחד דדחקו שעטא. וחד, דהא מקדמת דנא, נפק נימוסא

דְּלֵהוּן, וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה וְגו'. וַדַּאי מְלָא אַחְרָא אַתְקִשְׁרוּ בְּקִשׁוּרָא דָא, וְשָׂרוּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְבַר.

אָמַר לִיה רַבִּי פְּנַחֵס, לֹא תִימָא דְאֵינוּן שָׂארוּ לֵה לְבַר, אֶלָּא כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל לֹא אַתְקִשְׁרָא עַל יְדֵיהוּ. דְּהָא בְּכָל אַתְר דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא, כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל לֹא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ כָּלִל. בְּגִין כַּד אֲזַהֵר לְכַהֲנֵי, דְּכַתִּיב בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דִּישַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְעַל דָּא לֹא יִיעוּל כְּהֵנָּה לְקוּדְשָׁא, עַד דִּיתְנַסִּיב. בְּגִין דִּישַׁתְּתַף בְּקִשׁוּרָא דְכְּנִסַת יִשְׂרָאֵל. דְּמֵאן דְּלֹא אֲנִסִּיב, שָׂאֲרֵי לֵה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְבַר, וְהִיא לֹא אֲשַׁתְּתַפָּא בְּהִדְיָה, וְעַל דָּא אֲשַׁתְּכַח עַרְבוּבִיא בְּהֵהוּא יוֹמָא לְגַבְיֵיהוּ. (ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, רַבִּי יוֹסִי פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת. כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דָּא כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל, וְהָא אוֹקְמוּהָ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְשַׁבַּח לֵה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְחַבִּיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְקַבְּלָהּ, לְאַתְדַּבְּקָא בְּה.

וְעַל דָּא, מֵאן דְּאֲנִסִּיב, בְּעֵי לְשַׁבְּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וּלְשַׁבְּחָא לֵה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא תְּנִינָן בְּכִלָּא בְּעֵי לְאַחְזָא עוּבְדָא, כְּמָה דְּאִיהוּ בְּרַנְשׁ מִתְדַּבֵּק בְּבֵת זוּגִיָּה, וְחַבִּיבוּתָא דִּילִיָּה לְקַבְּלָהּ, כַּד אֲתִי לְמַפְלַח קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא, הוּא אֲתַעַר זוּגָא אַחְרָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא חַבִּיבוּתָא דִּילִיָּה לְאַתְדַּבְּקָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּמֵאן דְּאֲתַעַר מְלָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְבַרְךְ לִיה, וּכְנִסַת יִשְׂרָאֵל מְבַרְכָא לִיה, וְהָא אֲתַמַּר.

דף ל"ח ע"א

וְעַל דָּא שַׁבְּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא דְמְשַׁבַּח לֵה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, כְּשׁוֹשְׁנָה דְּאִיהוּ בֵּין הַחוּחִים, דְּאִיהוּ מְעַלְמָא וְסַלְקָא עַל כְּלָא. כַּד כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאָר אוּכְלוּסִין, בְּגִין דְּהִיא סַלְקָא (דף ל"ח ע"א) וּמִתְעַטְרָא עַל כְּלָא. וְדָא שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֲתַרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְאַחְזָא שַׁבְּחָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַל כְּלָא.

תָּא חֲזִי, כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבַּרְכָּא עַל יְדֵי דְכַהֲנָא, וַיִּשְׂרָאֵל מִתְבַּרְכָּאן עַל יְדֵי דְכַהֲנָא. וְכַהֲנָא מִתְבַּרְכָּא עַל יְדֵי דְכַהֲנָא עֲלָאָה, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (במדבר ו) וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

כְּתִיב (תהלים כה) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחִסְדֶּיךָ כִּי מַעוֹלָם הִמָּה. זְכֹר רַחֲמֶיךָ, דָּא יַעֲקֹב. וְחִסְדֶּיךָ, דָּא אַבְרָהָם. כִּי מַעוֹלָם הִמָּה, וּמַעוֹלָם נָטַל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְסַלְיָק לוֹן לְעֵילָא, וְעַבְד מְנִיָּהוּ רְתִיכָא קְדִישָׁא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא. וּבְגִין דְּהוּוּ מַעוֹלָם, הוּא דְכִיר לְהוֹן לְאַגְנָא וּלְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא. כְּגוֹוְנָא דָּא. נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְצַדִּיקֵיָּא מִן עֲלָמָא, וְסַלְיָק לוֹן לְעֵילָא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא יִצְחָק אֲמַאי לָא אֲדַכְרֵהּ הָכָא. אֵלָא אֲשֵׁתָאֵר לְאַתְפָּרְעָא מְאִינוּן
דְּעֵאקִין לְבָנוּי, הִדָּא הוּא דְכִתְיָב (תהלים פט) עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרְתָּהּ. וּכְתִיב,
(ישעיה מב) יְיָ כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קִנְיָאָה וְגוֹ', וְדָא הוּא יִצְחָק,
דְּאִסְתַּלְק מִהָכָא. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, זְכֹר רַחֲמֵיךָ יְיָ וְחִסְדֵיךָ, אֲלִין אִינוּן יַעֲקֹב
וְאַבְרָהָם, דְּבַעֲיָנָן לְהוֹן לְאַגְנָא עָלוֹן. אֲבָל יִצְחָק, לְמַעַבְד קָרְבִין קִימָא,
וּבְגִינֵי כֹד לָא בַעֲיָנָן לִיה לְגַבִּיָּהוּ.

דְּבַר אַחַר כִּי מַעוֹלָם הָמָה, דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, נָטַל יִצְחָק
וּבְרָא בֵיה עֲלָמָא. חָמָא דְלָא יָכִיל לְמִיקָם בְּלַחוּדוּי, נָטַל אַבְרָהָם וְקַיִים בֵּיה
עֲלָמָא. הִדָּא הוּא דְכִתְיָב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם,
אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֵלָא בְּאַבְרָהָם. חָמָא דְּבַעֲיָנָן קִימָא יַתִּיר, נָטַל לְיַעֲקֹב,
וְשִׁתְּףָ לִיה בְּיִצְחָק, וְקַיִים עֲלָמָא. הִדָּא הוּא דְכִתְיָב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים
אָרֶץ וְשָׁמַיִם. וְעַל דָּא, בְּאַבְרָהָם וַיַּעֲקֹב אֶת־קַיִים עֲלָמָא. וּבְגִין כֹּד כִּי מַעוֹלָם
הָמָה.

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי, לְבַתֵּר דְּאֲשֵׁתֵילִים אֶהְרֹן, בְּאִינוּן זִ'
יוֹמִין, וְאַתְעֵטֶר בְּהוּ, (בההוא משח רבות קדישא עלאה) יוֹמָא תְּמִינָאָה בַעֲיָא
לְאַשְׁתִּלְמָא מִן שְׁבַעָה, דְּאַשְׁלֵמוֹתָא עַל יְדֵי דְכִהְנָא, וְעַל דָּא פּוֹלְחָנָא
בְּתִמְינָאָה, לְאַתְעֵטֶרָא מִן שְׁבַעָה. וְלְאַתְתִּקְנָא כִּהְנָא עַל הַהוּא (חובה) דְחָב
(ס"א דקביל) בְּקַדְמִיתָא.

הִדָּא הוּא דְכִתְיָב, וַיֹּאמֶר אֶל אֶהְרֹן קַח לְךָ עֵגֶל, הָא אוּקְמוּהָ עֵגֶל וְדָא,
לְכַפֵּרָא עַל הַהוּא עֵגֶל, דְכִתְיָב (שמות לב) וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה. בְּוֹן בְּקָר, מְאִי
טַעֲמָא בְּוֹן בְּקָר, וְלָא בְּוֹן פֶּרָה. אֵלָא אִיהוּ בַעֲיָ לְאַתְתִּקְנָא לְגַבִּי פֶּרָה, לָא
אֲתַחְזִי לְקָרְבָא מִינָה לְגַבִּיהָ. מֵאֵן דְּשִׁדְר דּוֹרוֹן לְמַלְכָּא, חֲמִיתוֹן דְּנָסִיב מִבֵּי
מַלְכָּא, וַיְהִיב לְמַלְכָּא, אֵלָא דּוֹרְנָא לְשִׁדְרָא לְמַלְכָּא, מִבֵּי אַחְרָא אֲצִטְרִיךְ,
וְלָא מִבֵּי מַלְכָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְדִידִיָּה לְדִידִיָּה לָא אֲתַחְזִי. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה בְּגִין כֹּד בְּוֹן בְּקָר וְדָא וְלָא בְּוֹן פֶּרָה.

לְחַטָּאת: לְדַכָּאָה עַל הַהוּא חוּבָה דְחָב בֵּיה. וְאִיל לְעוֹלָה תְּמִימִים.
תְּמִימִים, תְּמִים מְבַעֲיָ לִיה. אִי תִימָא דְעַל אִיל וְעֵגֶל קְאָמַר, לָאוּ הִכִּי. דְּהָא
תְּרוּוִיָּהוּ לָא סְלָקִין לְעוֹלָה, דְּהָא כְּתִיב לְעוֹלָה תְּמִימִים, וְעֵגֶל לְחַטָּאת
סְלָקָא, מַהוּ תְּמִימִים, וּכְתִיב אִיל.

דף לח ע"ב

אֵלָא אִילוּ דִּי־יִצְחָק, לְקָרְבָא לְגַבִּי פֶּרָה, דְּאֲדַכְרֵהּ תִּרִי זְמַנֵּי בְּקָרָא, חַד דְכִתְיָב,
(בראשית כב) וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל, הָא חַד, וְחַד וַיִּלְךְ
אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל, הָא תִּרִי, וַיַּעֲלֵהוּ לְעוֹלָה. וְעַל דָּא אִיל לְעוֹלָה
תְּמִימִים, תִּרִי אֵיל, דְּאִיהוּ תִּרִי. וְעַל דָּא (ויחי רמ"א ע"א) גְּבוּרוֹת תִּנְיָנָן,
וּמְנִיָּיהוּ מִתְפָּרְשִׁין לְכַמָּה אַחְרָנִין. (ויקרא ט) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבַר לֵאמֹר
קָחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת, עֵגֶל לְחַטָּאת מְבַעֲיָ לִיה, כְּגוֹוָנָא דְכִהְנָא. אֵלָא

ישראל הא קבילו עונש, ועל דא לא כתיב בהו עגל לחטאת, אלא עגל לעולה. מאי טעמא. דכל אינון דחבו ביה, קבילו עונש, בין במלווא, בין בעובדא, בין בפולחנא, ואפילו אינון דלא עבדו מדי, אלא דסליקו ליה ברעותא דלבייהו למפלח ליה, אתענשו, כמה דכתיב, (שמות לב) וישק את בני ישראל. אבל כל אינון דסליקו ליה ברעותא דלא למפלח ליה, אלא דסליקו גוונא דרעותא מניה, הכא אתדפן, ומקרבין ליה (דף לח ע"ב) לעולה ולא לחטאת.

אבל קחו שעיר עזים לחטאת, אמאי. אלא בגין דהו מקרבין בקדמיתא לשעירים, דשלטין על טורי רמאי. ודא הוא לחטאת, ובעינין לאתדכאה מההוא חובא, ולא עוד אלא לדתותי דסיהרא אצטריך. (ויקרא ט) ושור ואיל לשלמים. שור ולא פר, בגין דשור שלים איהו, לאחזאה שלמא, הדא הוא דכתיב לשלמים. רבי יוסי אמר, שור ואיל מסטרא דשמאלא קא אתין. שור מסטרא דשמאלא, דכתיב, (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. איל, בגין אילו דיצחק. וסלקין לשלמים, לאשלמא לון לכנסת ישראל ועל דא שור ואיל לשלמים.

אמר רבי יהודה, כלא בגין דכנסת ישראל מתעטרא ומתברכא על ידא דכהנא, באשלמותא. והאי יומא חדוותא דכלא הנה, חדוותא דכנסת ישראל בקודשא בריה הוא, חדוותא דעלאין ותתאין. וכמה דאשתלים כהנא לתתא, כביכו"ל אשתלים כהנא לעילא, בר נדב ואביהו דאתערו ערבוביא בין מטרוניתא ומלכא. ובגין כד ותצא אש מלפני יי ותאכל אותם וגו'. (חסר) (ויקרא י) ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר ראשיכם אל תפרעו וגו', כי שמו משחת יי עליכם. רבי אבא אמר, הא תנינו בעובדין דלתתא, אתערו עובדין לעילא, ועובדא דלתתא בעי לאתחזאה כגוונא דעובדא דלעילא.

תא חזי, כל חדוותא דלעילא, תליא בההוא שמנא קדישא, דמתמן נפיק חדוה וברכאן לכהו בוצינין, וכהנא עלאה (מיניה) אתעטר בנגידו דמשחא, ובגין כד כהנא, דרבו משחא אתנגיד עליה כגוונא דלעילא, בעי לאחזאה חידו, ונהירו דאנפין (יתיר מכלא), ולא יתחזי גרעונא ברישיה, ולא בלבושיה, אלא למהוי כלא שלים כגוונא דלעילא, ולא יתחזי ביה פגימו כלל, בגין דלא יעביד פגימו באתר אחרא.

תא חזי, אלמלא אלעזר ואיתמר אתחזון פגימו בההיא שעתא בלבושיהו או בראשיהו, לא אשתזיבו בההיא שעתא, דהא שעתא קיימא למעבד דינא. ועל דא תנינו, בשעתא דמותנא אערע בעלמא, לא יתער אינש גרמיה למלה בעלמא, בגין דלא יתערו עליה. בר אי אתער גרמיה לטב, ויכיל לדחייא (לדחא) שעתא, דהא בזמנא ושעתא דדינא קיימא בעלמא, מאן דיערע ביה, לקטי ליה ויסתלק מעלמא. ובגין כד ולא תמותו. כתיב ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השריפה, בגין דאינון לא אתין מסטרא דכהני, ולא מתזקי.

רבי אלעזר פתח, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה. ויקח אהרן. כלא כמה דאצטריד, כלא כגוונא דלעילא. תא חזי, ראויה היתה בת שבע לדוד, מיומא דאתברי עלמא. ראויה היתה אלישבע לאהרן מיומא דאתברי עלמא.

מה בין האי להאי. אלא כלא חד. אבל התם לדינא, הכא לרחמי. פד אתחברא בדוד, לדינא, לאגחא קרבין, לאושדא דמין. הכא באהרן, לשלמא, לחדוה, לנהירו דאנפין, לאתברכא. ועל דא אתקרי (הכי) התם בת שבע, הכא אלישבע. אלישבע: דאתחברא בחסד, (תא חזי) בת שבע לדינא, לירתא מלכותא ולא תקפא.

אמר רבי שמעון, הא דתנינן דכתיב, (שמות יט) קול השופר, שפיר הוא, ודא הוא יעקב, דאסתלק במחשבה דאבהו, ונפקו פחדא מגו שופר, דהא שופר אפיק מיא ואשא ורוחא פחדא, ואתעביד מנייהו קלא. כד אמא עלאה, אפיק לאבהו, בקל חד. ומגו מחשבה אסתלקו פחדא בחד קול, וההוא קול אקרי קול השופר, ודא יעקב דכליל לאבהו פחדא, ואקרי קול.

דף ל"ט ע"א

ותרי קלי נינהו, דהא מגו קלא, נפיק קלא. אבל קול חד דאקרי קול השופר, ומהכא נפקו שאר קולות, מגו ההוא שופר בזווגא (דף ל"ט ע"א) דמחשבה. ושבעה קולות נינהו, דנפקין בזווגא דמחשבה בשופר, ודא שופר דאשקי לון ורוי לון לאבהו בקדמיתא, ולבתר לבנין, והא אוקמוה מלה.

תא חזי, ויקח אהרן את אלישבע, לבסמא לה, למחדי לה, לחברא לה במלכא, בזווגא שלים, לאשתכחא ברכאן לעלמין כלהו, על ידי דאהרן. בגין כד, בעי כהנא לאשתכחא בנהירו דאנפין, בחידו, כלא כגוונא דלעילא, דהא על ידוי ברכאן וחדוון משתכחי. ועל דא אתרחקא מניה דינא ורוגזא ועציבו, בגין דלא יתפגם מההוא אתר דאתקטר ביה. ועל דא ואחיקם כל בית ישראל יבכו את השרפה, ולא כהנא. עליהו כתיב (דברים לג) ברך יי חילו ופעל ידיו תרצה וגו'. (ויקרא ט) יין ושכר אל תשת אתה ובגיד אתך וגו'. אמר רבי יהודה, מגו פרשתא דא שמעין, דנדב ואביהוא רוי חמרא הו, מדאזהר לכהני בהא. רבי חייא פתח, (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש וגו', אי בעי כהנא למחדי ולאשתכחא בנהירו דאנפין יתיר מכלא, אמאי אסיר ליה חמרא, דהא חידו ביה אשתכח, נהירו דאנפין ביה אשתכח.

אלא שירותא דחמרא חדוונתא. סופיה עציבו. ועוד דיין מסטרא דליואי אתי, מאתר דחמרא שרי, דהא אורייתא וחמרא דאורייתא, מסטרא דגבורה הוא. (ס"א סיפיה עציבו, וכהנא שירותא וסיומא בעי חדותא ונהירו דאנפין, יין אתי מסטרא דליואי) וסטרא דכהנא מיין צלילין נהירין.

רבי יוסי אמר כל חד אוזיף לחבריה, וכליל כלא דא בדא, ובגין כך, חמרא שרי חדותא, בגין דכליל מגו מיא, ולבתר אהדר לאתריה, ועציב ורגיז ודאין דינא. (וכהנא שירותא וסיומא בעי חדותא ונהירו דאנפין)

רבי אבא אמר, מאתר חד נפקו, יין ושמן ומים. מים ושמן לימינא, נטלי כהני וירתי לון, ושמן יתיר מפלא. דאיהו חדותא שירותא וסיומא, דכתביב, (תהלים קלג) פשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרו. ויין לשמאלא, ירתי לינאי, לארמא קלא ולזמרא, ולא לשותוק, דהא חמרא לא שתיק לעלמין, ושמן בחשאי הוא תדיר.

מה בין האי להאי. אלא, שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר, אתי מסטרא דמחשבה, דאיהו בלחישו תדיר ולא אשתמע, והוא בחשאי, ועל דא הוא מימינא. ויין דאיהו (קרח קע"ו) לארמא קלא, ולא שתיק לעלמין, אתי מסטרא דאימא, וירתי לינאי לסטר שמאלא, וקיימי לזמרא לארמא קלא, וקיימי בדינא. ובגין כך כתיב, (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע.

בגין כך, כהנא כד ייעול למקדשא למפלח פולחנא, אסיר ליה למשתי חמרא, דהא עובדוי בחשאי אינון, ובחשאי (ס"א אתחזי) אתאן ואתפנון, (ס"א ובחשאי אתכוון במה דאתכוון) וזווג למאן דזווג, ונגיד ברקאן לעלמין פלהו, וכלא בחשאי, (ועוד) דעובדוי פלהו ברזא. וחמרא מגלה רזין הוא, דהא כל עובדוי לארמא קלא קאים.

רבי יהודה ורבי יצחק הו אולי בארמא, מבי מרוננא לצפורי, והנה רביא חד שכיח בגנון (ס"א לגבייהו), בחמרא בקינטא דדובשא אמר רבי יהודה נימא מלה דאורייתא ונזיל.

פתח רבי יצחק ואמר, (שיר השירים ז) וחכך כנין הטוב הולך לדודי למישורים וגו'. וחכך כנין הטוב, דא יינא דאורייתא, דאיהו טב. דהא יינא אחרא לאו איהו טב, ויינא דאורייתא, טב לכלא. טב לעלמא דא, וטב לעלמא דאתי. ודא הוא יינא דניחא ליה לקודשא בריך הוא יתיר מפלא, ובזכו דא, מאן דמרוי מיינא דאורייתא, יתער לעלמא דאתי, ויזכי לאחייא, כד יוקים קודשא בריך הוא לצדיקייא. אמר רבי יהודה, דובב שפתי ישנים, הא תנינן דאפילו בההוא עלמא, יזכי למלעי באורייתא, הדא הוא דכתיב דובב שפתי ישנים.

אמר ההוא רביא, אי כתיב וחכך מיין הטוב, הוינא אמרי הכי. אבל כנין הטוב כתיב, ולא מיין. אשגחו ביה, אמר רבי יהודה, ברי אימא מילך, דשפיר קא אמרת.

דף ל"ט ע"ב

אמר, אָנָּא שְׁמַעְנָא, דְּמֵאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, וְדַבֵּיק בָּהּ, וְהָיָא מְלָה דְּאוֹרֵייתָא אִשְׁתַּמַּע בְּפּוּמִיָּה, וְלֹא לְחִישׁ לָהּ (דף ל"ט ע"ב) בְּלַחֲשׁוֹ, אֶלְא אָרִים קַלִּיָּה בָּהּ. דְּאוֹרֵייתָא הָכִי בְּעִנְיָא לְאַרְמָא קְלָא, דְּכַתִּיב, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא, לְאַרְמָא רְנָה דְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא בְּלַחֲשׁוֹ. כִּיּוֹן הַטּוֹב, כְּחֹמֶר טַב דְּלֹא שְׂתִיק. וְהוּא עֲתִיד לְאַרְמָא קְלָא, כַּד יִפּוּק מֵהָאֵי עֲלֵמָא. הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִשְׁרִים, דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, לֹא יִשְׁתַּכַּח דִּימְחֵי בִּידוּי. דוּבַב שְׁפַתֵי יִשְׁנִים, אֶפִּילוּ בְּהָהוּא עֲלֵמָא שְׁפוּתִיָּה מְרַחֲשׁוֹן אוֹרֵייתָא.

תו שְׁמַעְנָא וְחַפְדָּ כִּיּוֹן הַטּוֹב, הָאֵי קָרָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַמַּר, וּבְתוֹשְׁבַחְתָּא אֲתַמַּר. אֵי הָכִי, מֵאן הוּא דְּמִשְׁבַּח לָהּ בְּהָאֵי. אֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵהוּ הוֹלֵךְ לְדוּדֵי, הוֹלֵךְ אֵלֵי מַבְעֵי לִיָּהּ.

אֶלְא וְדָאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָא מְשַׁבַּח לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּהָיָא קָא מְשַׁבַּחַת לִיָּהּ, דְּכַתִּיב חֲכּוֹ מִמְתַּקִּים, כְּדָּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. (דכתיב) וְחַפְדָּ כִּיּוֹן הַטּוֹב, יוֹן הַטּוֹב: דְּהוּא חֲמָרָא דְּמִנְטֵרָא. הוֹלֵךְ לְדוּדֵי: דָּא יִצְחָק, דְּאֶקְרִי יְדִיד מַבְטָן. לְמִישְׁרִים: כְּמָה דְּאֲתָּ אָמַר, (תהלים צט) אֲתָּה כּוֹנֵנֶת מִישְׁרִים, לְאַתְּכַלְלָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא. וְדָא הוּא מִישְׁרִים, דְּבָגִין חֲדוּתָא דְּהָהוּא חֲמָר טַב, אֲתַכְלִיל שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וְחֲדָן כְּלָא. (דוּבַב שְׁפַתֵי יִשְׁנִים) דְּהָא כְּלָא מִתְעָרִי בְּחֲדוּוֹאן וּבְרַכָּאן, וְעֲלֵמִין כְּלָהוּ מִשְׁתַּכַּחֵי בְּחֲדוּ, וּמִתְעָרִי לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְתַתָּא.

אֲתוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּ לִיָּהּ רִישִׁיָּהּ, וְחֲדוּ עֲמִיָּהּ, אָמְרוּ לִיָּהּ מַה שְׁמָד. אָמַר לָהּ יִיסָא. אָמְרוּ רַבֵּי יִיסָא תְּהָא. יִתִּיר תְּהָא שְׂכִיחַ בְּעֲלֵמָא מְרַבֵּי יִיסָא חֲבָרְנָא, דְּאִסְתַּלַּק מִבִּינָנָא. אָמְרוּ לִיָּהּ וּמֵאן אָבוּד. אָמַר לָהּ, אֶפְטֵר מְעֲלֵמָא, וְהוּא אוֹלִיף לִי כָּל יוֹמָא גִּי מַלְיִן דְּאוֹרֵייתָא, וּבְלִילֵיָּהּ גִּי מַלְיִן דְּחֲכֻמָּתָא דְּאֶגְדָּתָא. וְהֵנִי מִיִּלִּי אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, וְהִשְׁתָּא דִּיּוֹרֵי בְּחֲד בַּר נֶשׁ, וְסָלִיק לִי מֵאוֹרֵייתָא. וְאָנָּא אֲזִיל כָּל יוֹמָא לְעַבְדִּתָּא, וּבְכָל יוֹמָא אֶהְדַּרְנָא אֵינּוֹן מַלְיִן דְּאוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא.

אָמְרוּ לִיָּהּ הָהוּא בַּר נֶשׁ יָדַע בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר לוֹן לָאוּ. סָבָא הוּא, וְלֹא יָדַע לְבָרְכָא לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִית לִיָּהּ בְּנִין, וְלֹא שׁוּי לוֹן בְּבֵי רַב. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה (נ"א אי לאו הכי הוה) אֵי לֹא הוּא הָכִי, הוּא אֶעֱלִינָא לְגַבֵּי הָאֵי כְּפַר לְמַלְלָא עֲלֵדָּ, הִשְׁתָּא אֶסִּיר לָן לְמַחְזִי אֲנַפּוּי. שְׂדֵי חֲמָרָא מְנָדָּ, וְאֲתָּ זִיל לְגַבָּן. אָמְרוּ לִיָּהּ מֵאן הוּא אָבוּד. אָמַר רַבֵּי זְעִירָא דְּכַפְרָא רָאמִין.

שְׁמַע רַבֵּי יְהוּדָה וּבְכָהּ, אָמַר אָנָּא הוּינָא בְּבִיתִיָּהּ, וְאוֹלִיפְנָא מֵיָּהּ גִּי מַלְיִן בְּכֻסָּא דְּבָרְכָהּ, וְאוֹלִיפְנָא מֵיָּהּ בְּמַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית תְּרִי. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, וּמָה מֵהָאֵי רַבֵּיָּא בְּרִיָּהּ אוֹלִיפְנָא, מֵיָּהּ לֹא כָּל שְׂכָן. אֲזָלוּ וְאֶחִידוּ בִּידֵיָּהּ. חֲמוּ חַד חַקֵּל וְיִתְבוּ תַמָּן. אָמְרוּ לִיָּהּ אֵימָא חַד מְלָהּ, מֵאֵינּוֹן דְּאוֹלִיף לָדָּ אָבוּד בְּמַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִים הַגְּדוֹלִים וְגוֹ'. וַיְבָרָא אֱלֹהִים, כָּל אֲתַר דְּדִינָא אֱלֹהִים אֶקְרִי. וְהָהוּא אֲתַר עֲלָאָה אֲתַר דְּנַפְקוּ

מַנְיָה, הַכִּי קָרִי לִיָּה הָכָא. וְאַף עַל גַּב דְּרַחֲמֵי הוּא, מַנְיָה נִפְקוּ דִּינִין, וּבִיָּה תִּלְיִין.

אֶת הַתְּנִינִים הַגְּדוֹלִים, אֶלִּין אֲבָהוּ. דְּאִינוּן מִתְּשַׁקְּיָין בְּקִדְמִיתָא, וּמִשְׁתַּרְשִׁין עַל כֻּלָּא. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרוּמְשָׁת, וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה, דָּא נֶפֶשׁ, דְּהֵיא אֲרָץ עֲלָאָה אֲפִיקוֹת מֵהֵיא חַיָּה עֲלָאָה עַל כֻּלָּא, דְּכַתִּיב תּוֹצֵא הָאֲרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְּאָדָם קִדְמָאָה, דְּמִשִּׁיד בְּגוּיָה. הַרוּמְשָׁת: דָּא הִיא חַיָּה דְּרַחֲשָׂא בְּכָל טוּרִין (ס"א סטריף), לְעִילָא וְתַתָּא. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם, דְּהֵיא נְהָר עֲלָאָה נְגִיד וְנִפְיָק מֵעֵדוּן, וְאֲשֶׁרִי לְהֵאִי אֵילָנָא, לְאֲשַׁתְּרָשָׂא בְּשָׂרְשׁוּי עַל כֻּלָּא, וְלֹאֲשַׁתְּכַחָא בִּיה מְזוּנָא לְכֻלָּא.

דְּבַר אַחַר הַחַיָּה הַרוּמְשָׁת, דָּא הוּא דְּוֹד מְלַכָּא, דְּכַתִּיב בִּיה (תהלים קיח) לֹא אָמוֹת כִּי אֲחִיָּה וְגוֹ'. וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינְהוּ, אֶלִּין כָּל אִינוּן מְלַאכְיָין קִדְשִׁין, דְּמִשְׁתַּכְּחִי לְקִדְשָׁא שְׂמָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, דְּכַתִּיב בְּהוּ (ישעיהו ו) שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד. וּמִנְהוּן טְאֲסִין בְּעֲלָמָא לְמַעְבַּד רְעוּתָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאִי כָּל כֶּדֶן לְהֵאִי רַבִּינָא לֹא אֲתַחֲזִי, אֲבָל אֲנָא חֲמִי בִּיה דְּלֹאֲתַר עֲלָאָה יִסְתַּלַּק.

דף מ' ע"א

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (דף מ' ע"א) וְדָאִי. הַחַיָּה (הַרוּמְשָׁת) דָּא הִיא חַיָּה עֲלָאָה עַל כֻּלָּא, דְּהֵיא אֲחֵרָא אֲרָץ קַרְיָה קָרָא. הָכָא דְּכַתִּיב וְהָעוֹף יָרַב בְּאֲרָץ, בְּאֲרָץ וְדָאִי, וְלֹא בַּמַּיִם. דְּהֵיא הֵיא נְהָר, נְגִיד וְנִפְיָק וְאֲשֶׁרִי, בְּלֹא פִירוּדָא, עַד הֵיא אֲתַר דְּאֲקָרִי אֲרָץ, וּמִתְמַן כְּתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגוֹ'. וְהָעוֹף, וְהֵיא עוֹף בְּהֵאִי אֲרָץ תִּלְיִין וְאֲתַשְׁקִיין, וְדָא הוּא דְּכַתִּיב וְהָעוֹף יָרַב בְּאֲרָץ. קָמוּ וְאֲזִלוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁתַּתַּף לְהֵאִי רַבִּינָא עֲמִנָא, וְכָל חַד וְחַד לִימָא מְלַח דְּאֲוֲרִיָּתָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שיר השירים ב) סְמִכוּנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת רַפְדוּנִי בְּתַפּוּחִים וְגוֹ'. הֵיא קָרָא הָא אֲתַמַּר וְשִׁפִּיר. אֲבָל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאֲמַר דָּא בְּגִלוּתָא. סְמִכוּנִי, מְהוּ סְמִכוּנִי. אֶלָּא מֵאֵן דְּנִפְיָל בְּעֵי לְאֲסַמְכָא לִיָּה, הֵיא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קמה) סוּמְדִי יְיָ לְכָל הַנוֹפְלִים וְגוֹ'. וּבְגִין כֶּדֶן, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּנִפְלָה, דְּכַתִּיב, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, בְּעֵיָא לְאֲסַמְכָא, וְהִיא אֲמַרָה סְמִכוּנִי. לְמֵאֵן אֲמַרָה. לְיִשְׂרָאֵל בְּנְהָא דְּאִינוּן בְּגִלוּתָא עֲמָה.

וּבְמָה בְּאֲשִׁישׁוֹת. אֶלִּין אִינוּן אֲבָהוּ, דְּאִינוּן אֲתַמְלִיין בְּקִדְמִיתָא, מֵהֵיא חֲמַר טַב דְּמִנְטְרָא. וְכַד אִינוּן אֲתַמְלִיין, הָא בְּרַכָּאָן מִשְׁתַּכְּחִי לְגַבָּה, עַל יְדָא דְּחַד דְּרַגָּא דְּאִיהוּ צְדִיק. וּמֵאֵן דְּיַדְע לְיַחְדָּא שְׂמָא קִדְשָׁא, אָף עַל גַּב דְּבְרַכָּאָן לֹא מִשְׁתַּכְּחִי בְּעֲלָמָא, אִיהוּ סְמִיךְ וְסַעֲיד לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא.

רַפְדוּנִי בְּתַפּוּחִים, כֻּלָּא חַד כְּמָה דְּאֲמַרְוּ, אֲבָל רְזָא דָּא, אֲשִׁישָׂא: עֵייל חֲמַרָא. תַּפּוּחַ: אֲפִיק חֲמַרָא, וּמְכוּוּן רְעוּתָא. וְעַל דָּא אֲשִׁישׁוֹת וְתַפּוּחִים.

אַשִׁישׁוֹת, לְרוּוָּאָה מִחֲמָרָא. תַּפּוּחִים, לְכוּוּנָא רְעוּתָא דְלֹא יִזִיק חֲמָרָא. וְכָל דָּא לְמָה. כִּי חוֹלֵת אֶהְבֵּה אָנִי, בְּגָלוּתָא. וּמֵאן דְּמֵיחֵד שְׂמָא קְדִישָׁא, בְּעֵי לִיחְדָּא דִּינָא בְּרַחֲמֵי, וְלֹא־כְלָלָא לֹון כְּדָקָא חֲזִי, לְאַתְּבַסְמָא וְלְאַתְתַּקְנָא כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת, וְדָא סְמִיךְ לָהּ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (דְּבָרִים ל"ב) אֲשֶׁר חֶלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכְלוּ יִשְׁתּוּ יִין נְסִיכָם. זָכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוּן קְדִישִׁין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְקַדְשָׁא לֹון. תָּא חֲזִי יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, כָּל חֵי עֲלָמָא דִּינִרְתִּין, כְּלָא תְּלִין בְּהָהוּא עֲלָמָא דְּאַתִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חֵיין דְּכָלָא, לְעֵילָא וְתַתָּא, וְהוּא אֲתֵר, דִּיין דְּמִנְטְרָא שְׂאֵרִי (וְאֶקְרִי יוּ) וּמִתְמָן נְפָקִין חֵיין וְקוּדְשָׁא לְכָלָא. וְיִין דִּישְׂרָאֵל בְּגִין יִין דִּישְׂרָאֵל אֲחֲרָא, וְדָא בְּדָא תְּלִיא. דְּהָא יִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, בִּיה נָטִיל חֵיין, וּבְגִין כְּדָא אֶקְרִי עֵץ חַיִּים, עֵץ מֵהָהוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי חַיִּים, וְנִפְקִי מִתְמָן חֵיין, וְעַל דָּא מְבָרְכִין לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִין. וְיִין דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא כְּהֵאִי גְוּוּנָא.

עוּבַד עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּאִיהוּ מְסָאָב, וּמֵאן דְּקָרִיב בְּהַדִּיה יִסְתַּאָב, כְּדָא יִקְרַב בְּיִין דִּישְׂרָאֵל, הָא אִסְתַּאָב וְאָסִיר, כָּל שְׂכּוֹן הָהוּא יִין דְּאִיהוּ עֲבִיד. וְעַל דָּא לֹא תֵימָא דְּדָא הוּא בְּלַחוּדוּי, אֶלָּא כָּל מָה דְּעֲבַדִּי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּלָא הוּא כְּעֵין דּוּגְמָא דְּלְעֵילָא, כָּל שְׂכּוֹן יִין, דְּקָאִי בְּאַתֵּר עֲלָאָה, דּוּגְמָא דִּיין דְּמִנְטְרָא.

בְּגִין כְּדָא יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּינִין יִין דִּישְׂרָאֵל, דְּאַתְּעֲבִיד כְּדָקָא חֲזִי בְּקוּדְשָׁה, כְּגוּוּנָא דִּישְׂרָאֵל לְעֵילָא, דְּשְׁתֵּי וְאֲשְׁתַּרְשָׁא וְאַתְּבַרְכָּא בְּהָהוּא יִין עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְלֹא שְׁתָּאן יִין דְּאַתְּעֲבִיד בְּמִסְאָבוּתָא, וּמִסְטְרָא דְּמִסְאָבוּתָא, דְּהָא בִּיה שְׂרִיא רּוּחָא דְּמִסְאָבוּתָא. (וְלֹאוּ הוּא מִסְטְרָא דִּישְׂרָאֵל) וּמֵאן דְּשְׁתֵּי לִיה (בְּהַדִּייהוּ), אִסְתַּאָב רּוּחִיה, וְאַסְתַּאָב אִיהוּ, וְלֹאוּ הוּא מִסְטְרָא דִּישְׂרָאֵל, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְּאַתִּי. דְּהָא הָהוּא עֲלָמָא דְּאַתִּי, יִין דְּמִנְטְרָא אִיהוּ.

וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, בְּעֵינִין לְנִטְרָא דָּא עַל כְּלָא, בְּגִין דְּאַתְּקֶשֶׁר בְּאַתֵּר דְּעֲלָמָא דְּאַתִּי. וּבְגִין כְּדָא, בְּיִין אֲתַבְּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר מְכָלָא, בְּגִין דְּאִיהוּ חֲדִי לְסִטְרָא שְׂמָאָלָא, וּבְגוּ חֲדוּוּתָא דִּילִיה אֲתַכְּלִיל בִּימִינָא. וְכֵד אֲתַעֲבִיד כְּלָא יְמִינָא, כְּדִין שְׂמָא קְדִישָׁא בְּחִידוּ, וּבְרַכָּאן מִשְׁתַּכְּחִי בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. וּבְעוּבַדָּא דְּלְתַתָּא יִתְעַר עוּבַדָּא דְּלְעֵילָא, וְעַל דָּא מְזַמְנִי יִין לְקַבִּיל יִין.

דָּף מ' ע"ב

וּבְגִין דְּאִיהוּ מְנִטְרָא לְעֵילָא, בְּעֵי לְנִטְרָא לִיה לְתַתָּא, וְכָל נְטִירוּ דִּילִיה קְדוּשָׁה הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וּמֵאן דְּפָגִים לִיה לְתַתָּא בְּסִטְרָא דְּמִסְאָבוּתָא, יִסְתַּאָב אִיהוּ בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְּאַתִּי, אֲתֵר דְּהָהוּא יִין דְּמִנְטְרָא שְׂרִיא. הוּא לֹא נְטִיר לִיה, לֹא יִתְנַטֵּר הוּא לְעֲלָמָא דְּאַתִּי. (דָּף מ' ע"ב) הוּא סְאִיב לִיה, יִסְאָבוּן לִיה בְּהָהוּא עֲלָמָא, לֹא יִהָא לִיה חוּלְקָא בְּהָהוּא יִין דְּעֲלָמָא דְּאַתִּי. זָכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִקְדְּשֵׁי נְפְשֵׁיהוּ בְּקוּדְשָׁה

עֲלָאָה, וְנִטְרִי מַה דְּאַצְטְרִיד לְאַתְנַטְרָא, וּמְקַדְשֵׁי לְמַלְכָּא בְנִטְרִי עֲלָאָה דָּא.
זְכָאִין אִינוּן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּתַח הָהוּא רַבֵּיא וְאַמְר, (משלי כט) מְלִדָּה בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְגו'. מֵאֵן מְלִדָּה.
דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא. בְּמִשְׁפָּט דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְאַבְהֵן. וְאִישׁ
תְּרוּמָת, תְּרוּמָת כְּתִיב, כְּמָה דְאַתְּ אֶמְר (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה. וְאִישׁ
תְּרוּמָת, דָּא יַעֲשֵׂו, דְּבַעֲי עַל תְּרוּמָת וְעַל מַעֲשָׂרוֹת כָּל יוֹמָא, וְלֹא עֲבִיד מְדִי.
וְאִישׁ תְּרוּמָת דְּלֹא אִיהוּ מִשְׁפָּט. דְּהָא תְּרוּמָה אֶסְתַּלְקוּתָא דְרַחֲמִי, בְּגִין
דָּא לֹא אֲתִיָּא בְּמִשְׁפָּט, כְּמָה דְאַתְּ אֶמְר (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וְעַל
דָּא, וְאִישׁ תְּרוּמָת יְהִרְסָנָה.

וְאִי תִימָא, הָא דְדוּד מְלָכָא אִישׁ תְּרוּמָה הָוָה, אֶלָּא בְּרַחֲמִי. וְלֹא עוּד אֶלָּא
(ס"א דוד מלכא איש תרומה הוה וארעא אתקיימא בגיניה הכי הוא ודאי. אבל כלא ברחמי הוה)
דְּהָא כְּתִיב (ישעיה נה) חֲסִדֵי דְדוּד הִנְאַמְנִים, כְּמָה דְאַתְּדַבֵּק בְּהָאִי, אֲתְּדַבֵּק
בְּהָאִי.

תָּא חֲזִי, כָּל יוֹמוֹי דְדוּד מְלָכָא, הָוָה מִשְׁתַּדַּל (בגין) דְּהָאִי תְּרוּמָה, יִתְקַשֵּׁר
בְּמִשְׁפָּט, וַיִּזְדוּגוּן כְּחֵדָּא. (בגין דיתקיים בארעא) אֲתָא שְׁלֵמָה וְזוּג לֹון כְּחֵדָּא,
וְקִימָא סִיחְרָא בְּאַשְׁלֵמוּתָא, וְקִימָא אֶרְעָא בְּקִיּוּמָא. אֲתָא צְדִיקָהוּ
וְאַפְרִישׁ לֹון, וְאַשְׁתַּאֲרַת אֶרְעָא בְּלֹא מִשְׁפָּט, וְאַתְּפַגִּימַת סִיחְרָא,
וְאַתְּחַרִּיבַת אֶרְעָא, כְּדִין וְאִישׁ תְּרוּמָת יְהִרְסָנָה.

וְתָא חֲזִי, שְׁמֹן לְכַהֲנִי, וַיִּין לְלִיּוֹאִי. לֹא בְּגִין דְּבַעֲיִין יִין, אֶלָּא מִיִּין דְּמִנְטְרָא
אֲתִי לְסִטְרָא דְלֵהוּן, לְחַבְרָא כְּלָא כְּחֵדָּא, וְלִמְחַדִּי עֲלָמִין כְּלֵהוּ, לְאַשְׁתַּכְּחָא
בְּהוּ כְּלָא, יְמִינָא וְשְׂמָא לֹא כְּלִיל דָּא בְּדָא. לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּהוּ חַבִּיבוּתָא דְכְּלָא,
וְרַחֲמִיּוּתָא דְבְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

מֵאֵן דְאַתְּדַבֵּק רְעוּתִיָּה בְּהָאִי, הוּא שְׁלִים בְּהָאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי,
וַיִּשְׁתַּכְּחַ כָּל יוֹמוֹי דְאַתְּדַבֵּק בְּתַשׁוּבָה, אֲתֵר דִּיִּין וְשְׁמֹן מִשְׁתַּכְּחִי. כְּדִין לֹא
יִתְדַבֵּק בְּתֵר עֲלָמָא דָּא, לֹא לְעֵתְרָא, וְלֹא לְכַסּוּפָא דִּילִיָּה. וְשְׁלֵמָה מְלָכָא
צְוּחַ עַל דָּא וְאַמְר, (משלי כא) אוֹהֵב יִין וְשְׁמֹן, לֹא יַעֲשִׂיר, דְּהָא עוּתְרָא אֲחֵרָא
יִזְדַּמֵּן לִיָּה, לְמַהוּי לִיָּה חוּלְקָא בִּיָּה, וְלְמַהוּי בִּיָּה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי,
אֲתֵר דִּיִּין וְשְׁמֹן שְׂרִיִין בְּעֲלָמָא דָּא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. וּמֵאֵן דְרַחֲמִים לִיָּה לְהָאִי
אֲתֵר, לֹא בַעֲי עוּתְרָא וְלֹא רְדִיף אֲבַתְרִיָּה. זְכָאִין אִינוּן צְדִיקִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלִי
בְּעוּתְרָא עֲלָאָה כָּל יוֹמָא, דְכְּתִיב, (איוב כח) לֹא יַעֲרַכְנָה זָהָב וּזְכוּכִית
וְתַמּוּרְתָהּ כְּלִי פֶז. הָאִי בְּהָאִי עֲלָמָא. לְבַתֵּר, (משלי ח) לְהִנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ
וְאוּצְרוּתֵיהֶם אֲמַלָּא.

תּוּ פְּתַח וְאַמְר, (שמות כד) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מִשְׁהָ עֲלָה אֵלַי הִהָרָה וְגו'. וְהַתּוֹרָה,
דָּא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְהַמְצוּה, דָּא תּוֹרָה שְׁבַעֲלָפָה. לְהוֹרְתֶם כְּתִיב חֲסֹר, כְּמָה
דְאַתְּ אֶמְר (שיר השירים ג) וְאֶל חֲדָר הוֹרְתִי. הֲכָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא, לְהוֹרְתֶם
דְמִי, אִי תִימָא הוֹרְתֶם דִּישְׂרָאֵל, לֹא הֲכִי, דְּהָא יִשְׂרָאֵל לֹא אֲדַכְּרוּ בְּהָאִי
קָרָא. אֶלָּא הוֹרְתֶם דְתּוֹרָה וּמְצוּה. וּמֵאִי הִיא. דָּא (אתר) יִין דְּמִנְטְרָא. בְּגִין
דְכָל כְּתִיבָה דְסִפְר עֲלָאָה תַמֵּן שְׂרִיא, וּמִתַּמֵּן נִפְקָא תּוֹרָה, וְעַל דָּא קָרִינֵן

תּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב. וְדָא הוּא אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי לְהִרְתֵּם, לְהִרְתֵּם וְדָאִי. (כְּמָה דָּאֵת אִמְר וְאֵל חֲדָר הוֹרְתִי)

תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, תּוֹרָה אֲחָרָא, (וּיְקַח רִי"א) דְּקִימָא עַל פֶּה. מֵאן אִיהוּ פֶּה. דָּא הוּא דְעַת, דְּאִיהוּ פֶּה דְסִפְר וּכְתִיבָה. וְתוֹרָה דָּא, הִיא תּוֹרָה אֲחָרָא, דְּאִקְרִי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִיהוּ קִימָא עַל הַהוּא פֶּה דְאִיהוּ תּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב, בְּגִין כְּדָ אֲסִתְּלִיק מִשָּׁה בְּכֹלָא, עַל כָּל שְׂאָר נְבִיאִי מְהִימְנִי, דְּכְתִיב וְאִתְּנָה לְדָ, לְדָ דִּי יִקָּא.

כְּתִיב (מְשַׁלִּי כַה) הִגּוּ סִיגִים מִכְּסָף וַיֵּצֵא לְצוּרָף כְּלִי הִגּוּ רִשְׁע לִפְנֵי מֶלֶךְ וַיִּכּוֹן בְּחֹסֶד כְּסָאוֹ. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאֲסִגִּיאוּ חִיבִין בְּעֵלְמָא, כּוּרְסִיָּא דְמֶלְכָא קְדִישָׁא אֲתַתְּקִנְתּ בְּדִינָא, לְאֲסִתְּאֲבַת (סִי"א וְאֲשַׁתְּאֲבַת) (סִי"א וְקִימָא) בְּדִינָא, וְשִׁלְהוּבוּי אוּקְדִין עֲלֵמָא. וּבְשַׁעְתָּא דְאֲתַעְבֵּר חִיבִיא מְעֵלְמָא, כְּדִין וַיִּכּוֹן בְּחֹסֶד כְּסָאוֹ. בְּחֹסֶד, וְלֹא בְּדִינָא מֵאִי מְשַׁמַּע.

דף מא ע"א

מְשַׁמַּע דְעֵלְמָא תַּתְּאָה תַּלְיָא בְּעֵלְמָא עֲלָאָה, וְעֵלְמָא עֲלָאָה לְפּוּם אֲרַחִי דְעֵלְמָא תַּתְּאָה. וַיִּכּוֹן בְּחֹסֶד (דף מא ע"א) כְּסָאוֹ. מֵאן דְּבַעֵי לְבִרְכָא לִיָּה, וְלֹאֲתַקְנָא כּוּרְסִיָּה, בְּחֹסֶד וְלֹא בְּדִינָא. מֵאִי מְשַׁמַּע. דְּכַד עֵייל כְּהִנָּא לְבִי מְקַדְשָׁא, דִּיעוּל בְּחֹסֶד דְאִיהוּ מִיָּא, וְלֹא יִיעוּל בְּיִין דְשַׁתִּי דְאִיהוּ גְבוּרָה. יִיעוּל (בְּהִאי מִלָּה) בְּמִיָּא, וְלֹא יִיעוּל בְּחִמְרָא.

אֲתוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יֶצְחָק, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ, וַיִּמְהוּא יוֹמָא לֹא אֲתַפְּרֵשׁ מִבֵּי רַבִּי יְהוּדָה, וְכַד הָוָה עֵייל לְבִי מְדַרְשָׁא, הָוָה קָם רַבִּי יְהוּדָה קַמִּיהּ, אֲמַר מִלָּה אוּלִיפְנָא מְנִיהּ, וְנִאֲוֹת לְאֲנְהִגָא בִּיהּ יָקָר. לְבַתֵּר אֲסִתְּלֶק בֵּין חֲבֵרִיָּא, וְהוּוּ קֶאֱרֹן לִיָּה רַבִּי יִיסָא, רִישָׁא דְפִטְיָשָׁא דְמִתְבַּר טַנְרִין, וְאִפִּיק שְׁלֵהוּבִין לְכָל סֵטֵר. וְהָוָה קָרִי עֲלִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, (יִרְמִיָּה א) בְּטָרָם אֲצַרְךָ בְּבֶטוֹן יִדְעִתִּיךָ. (וּיִקְרָא יָא) וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵל מִשָּׁה וְאֵל אֶהְרֹן לֵאמֹר אֲלִיָּהֶם זֹאת הַחִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְגוֹ', מֵאִי שְׁנָא הֵכָא אֶהְרֹן. אֶלָּא בְּגִין דְאִיהוּ קִימָא תְּדִיר לְאִפְרָשָׁא בֵּין מִסָּאָבָא וּבֵין דְכִיָּא. דְּכְתִיב לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר.

רַבִּי אֲבָא פְּתַח וְאָמַר, (תַּהֲלִים לַד) מִי הָאִישׁ הֶחְפֵּץ חֲיִים וְגוֹ'. נְצוּר לְשׁוֹנֵךְ מִרְעַ וְגוֹ'. סוּר מִרְעַ וְגוֹ'. וּכְתִיב (מְשַׁלִּי כַה) שׁוּמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגוֹ'. מִי הָאִישׁ הֶחְפֵּץ חֲיִים. מֵאן חֲיִים. אֶלָּא אֲלִין חֲיִים דְאִקְרוּן עֲלֵמָא דְאֲתִי, וְחֲיִים תַּמָּן שְׂרִיָּין. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, עַץ חֲיִים, הִיא אֵילָנָא מְאִינוּן חֲיִים, אֵילָנָא דְאֲתַנְטַע בְּאִינוּן חֲיִין. וְעַל דָּא מִי הָאִישׁ הֶחְפֵּץ חֲיִים כְּתִיב.

אוּהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב, מֵאן יָמִים. אֶלָּא דָּא הוּא שְׁמָא דְמֶלְכָא קְדִישָׁא, דְאֲחִידָא בְּאִינוּן יוֹמִין עֲלָאִין, דְאִקְרוּן יָמִי הַשְּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ, יָמִי הַשְּׁמַיִם וְדָאִי, עַל הָאָרֶץ וְדָאִי. מֵאן דְּבַעֵי חֲיִים דְלַעֲיֵלָא, לְמַהוּי לִיָּה חוּלְקָא בְּהוּ. וּמֵאן דְּבַעֵי יוֹמִין עֲלָאִין לְאֲתַדְבַּקָא בְּהוּ וּלְרַחֲמָא לְהוּ. וְנִטֵּר פּוּמִיָּה מְכֹלָא,

ינטר פומיה ולישניה, ינטר פומיה ממיכלא וממשותא, דמסאב לנפשא, ומרחקא לבר נש מאינון חזין ומאינון יומין, וינטר (ס"א פומיה ולישניה) לישניה ממלין בישין, דלא יסתאב בהו, ויתרחק מנייהו, ולא יהא ליה חולקא בהו.

תא חזי, פומא ולישון, אתר (אחרא) עלאה הכי אקרי, ובגין כך לא יפגים איניש פומיה ולישניה, וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה, בגין דאסתאב הוא בעלמא אחרא, והא אוקימנא. (ויקרא יא) זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. זאת החיה בקדמיתא, ולבתר מכל הבהמה. אלא אמר קודשא בריך הוא, בכל זמנא דישראל מנטרי נפשיהו, וגרמיהו, דלא לסאבא לון, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, יהון שכחין בקדושה עלאה, לאתדבקה בשמי, בבירור דהיה בהמה דברירנא לכו למיכל, לא תסתאבו בהו, ותהוו דבקיין בשמי.

וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשיהו וגרמיהו ממיכלא ומשותא, יתדבקון באתר אחרא מסאבא, לאסתאבא בהו. ובגין כך פתיב, זאת החיה אשר תאכלו מכל, מכל ודאי, דאיהו רזא דשמא קדישא, לאתדבקה ביה. מכל הבהמה אשר על הארץ, בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכיא, ולא יסאב לכו, יהא לכו חולקא בשמי, לאתדבקה ביה.

תו, זאת החיה אשר תאכלו. בפרעה פתיב, (שמות ו) בזאת תדע כי אני יי'. הא זאת לקבלך, לאתפרעא מנד. אוף הכא זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, הא זאת לקבליכון, לאתפרעא מנייכו, אי תסאבון נפשכון. מאי טעמא. בגין דנפשתא מנה הו, ואי אתון תסאבון לההוא דילה, הא זאת לקבלייכו, אי לטב היא קיימא לגבייכו, אי לביש היא קיימא לגבייכו.

דף מ"א ע"ב

אמר רבי אלעזר, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, מכל אינון דאחידון מן סטר דא, שארי לכו למיכל, וכל אינון דלא אתיין (דף מ"א ע"ב) מסטרא דא, אסיר לכו למיכל. בגין דאית בעירן דאתיין מסטרא דא, ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאבא. וסימנא דלהון דכתיב, כל מפרסת פרסה. וגמרינן פלהו רשימן, וכלהו ארשים להו קרא. ובגין כך, כל מאן דאכיל מאינון דאתיין מסטרא דא מסאבא, אסתאב בהו, וסאיב לנפשיה דאתיא מסטרא דכיא.

רבי שמעון אמר כלל כלא, כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא. כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבי לתתא. וכל מה די בארעא, מנייהו אחידון בסטרא דא, ומנייהו אחידון בסטרא אחרא.

וְאִי תִימָא, הַאי עֵז, דְּשָׂרְיָא עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא. לָאוּ הֵכִי. דְּאִי רוּחַ מְסֻאָבָא שָׂרְיָא בֵּיהּ, אָסִיר לֹן לְמִיכַל. אֶלָּא אַעְבְּרוּן בְּגוּוּיֵיהּ, וְיִתְחַזּוּן לְקַבְּלֵיהוּן, וְלֹא שָׂרְיָא לְדֵיִירָא בְּהוּ, דְּכַד אֵינּוּן שָׂרְיִין, רוּחַ אַחְרָא אַעְבְּרַ עֲלֵיהּ, וּפְרִישׁוּן מְגַרְמֵיִהוּ. וּבְגִין כֵּן אֶתְחַזּוּן לְקַבְּלֵיהוּ, וּמְקַטְרְגֵי בְּגוּוּיֵיהּ, וְלֹא שְׁלֵטִי בְּהוּ בְּגַרְמֵיִהּ, וְעַל דָּא שָׂרִי לֹן לְמִיכַל.

תָּא חֲזִי, כִּינּוּן דְּאַתְיִין לְשִׁלְטָאָה בְּהוּ, אַעְבְּרַ רוּחָא חֲדָא, זְקַפּוּן עֵינִינוּ וְחֻמָּאוּן רְשִׁימִין דְּלֵהוּן, וְאַתְפְּרִישׁוּן מִנֵּיִהּ, אֶבְל אֶתְחַזּוּ לְקַבְּלֵיהוּן, וְלֹא אָסִירִי לֹן לְמִיכַל.

בֵּין בְּבַעֲרִי, בֵּין בְּחִוּוּתָא, בֵּין בְּעוֹפִי, בֵּין בְּנוּגֵי יַמָּא, בְּכֻלְהוּ אֶתְחַזּוּן יַמִּינָא וּשְׂמָאלָא (רַחֲמֵי וְדִינָא), וְכֹל מָאן דְּאַתֵּי מְסֻטְרָא דִּימִינָא, (מְסֻטְרָא דְרַחֲמֵי) שְׂאֲרִי לֹן לְמִיכַל. וְכֹל אֵינּוּן דְּאַתְיִין מְסֻטְרָא דְּשְׂמָאלָא (מְסֻטְרָא דְדִינָא), כְּלֵהוּ אָסִיר לֹן לְמִיכַל. בְּגִין דְּדַרְגָּא (סִ״א דְגַרְמָא) דְּכֻלְהוּ מְסֻאָבָא, וְכֻלְהוּ מְסֻאָבִין, וְרוּחַ מְסֻאָבָא שָׂרְיָא בְּגוּוּיֵיהּ, וְדַרְי בְּהוּ. וְעַל דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל, לֹא יִתְעַרְבַּ בְּהוּ, וְלֹא יִסְתַּאֲבַּ בְּהוּ, בְּגִין דִּישְׁתַּפְּכּוּן קַדִּישִׁין, וְיִשְׁתַּמּוּדְעוּן לְעֵילָא וְתַתָּא. זְכָאָה חוּלְקֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אַתְרַעֵי בְּהוּ, וּבְעֵי לְדַכָּאָה לְהוּ, וְלַקְדָּשָׁא לְהוּ עַל כֻּלָּא, בְּגִין דְּאַחִידוּן בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּאָר בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, הֵיךְ אֶתְיִין לְאַסְתַּאֲבָא וְלֹאֲתַדְבָּקָא בְּסֻטְרָא מְסֻאָבָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִשְׁקְצוּן אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגוֹ', מָאן דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, לֹא לְבַעֵי לִיהּ לְאַפְרָשָׁא מְאוּרְחוּי דְּמַלְכָּא. וּבְגִין כֵּן רְשִׁים לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִישְׂרָאֵל, כֹּל אֵינּוּן דְּאַתְיִין מְסֻטְרָא דָּא, וְכֹל אֵינּוּן דְּאַתְיִין מְסֻטְרָא אַחְרָא. זְכָאָה חוּלְקֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ, (ישעיה סא) כָּל רוּאֵיהֶם יִפְרִוּם (נח ע״א, פ״) כִּי הֵם זָרַע בְּרַךְ יְיָ, בְּרַךְ יְיָ מִמֶּשׁ, בְּרַךְ יְיָ בְּכֻלָּא.

וְתָא חֲזִי, כֹּל מָאן דְּאַכִּיל מְאִינּוּן מְאַכְלֵי דְּאַסִירִי, אֶתְדַּבֵּק בְּסֻטְרָא אַחְרָא, וְגַעִיל נַפְשִׁיהּ וְגַרְמֵיהּ, וְרוּחַ מְסֻאָבָא שָׂרְיָא עֲלֵיהּ, וְאַחֲזִי גַרְמֵיהּ דְּלִית לִיהּ חוּלְקָא בְּאַלְהָא עֲלָאָה, וְלֹא אֶתֵי מְסֻטְרֵיהּ, וְלֹא אֶתְדַּבֵּק בֵּיהּ. וְאִי יְפוּק הֵכִי מְהֵאִי עֲלֵמָא, אַחִידוּן בֵּיהּ כֹּל אֵינּוּן דְּאַחִידוּן בְּסֻטְרָא (סִ״א דְאַתִּיין מְסֻטְרָא) דְּמְסֻאָבָא, וּמְסֻאָבִין לִיהּ וְדִינִינוּ לִיהּ כְּפַר נֶשׁ דְּאִיהוּ גַעֲלָא דְּמֵאֲרִיָּה, גַעֲלָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְגַעֲלָא בְּעֵלְמָא דְּאַתֵּי.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וְנִטְמַתֶּם בְּסָ בְּלֹא אִי, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח אֲסוּוּתָא לְגַעוּלִיהּ, וְלֹא נִפִּיק מִמְּסֻאָבוּתִיהּ לְעֵלְמִין. וְוִי לֹוּן, וְוִי לְנַפְשֵׁיִהּ, דְּלֹא יִתְדַבְּקוּן בְּצַרוּרָא דְּחֵי לְעֵלְמִין, דְּהֵא אֲסֻתְאָבוּ. וְוִי לְגַרְמֵיִהּ, עֲלֵיהּ כְּתִיב (ישעיה סו) כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תָמוּת וְגוֹ', וְהִיוּ דְרָאוּן לְכֹל בְּשָׂר. מֵאִי דְרָאוּן. סְרַחוּנָא. מָאן גַּרִים לִיהּ, הֵהוּא סֻטְרָא דְּאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ.

יִשְׂרָאֵל אֶתְיִין מְסֻטְרָא דִּימִינָא, אִי אֶתְדַּבְּקוּן בְּסֻטְרָא שְׂמָאלָא, הֵא פְּגַמִין לְסֻטְרָא דָּא, וּפְגַמִין לְגַרְמֵיִהּ, וּפְגַמִין לְנַפְשֵׁיִהּ, פְּגִימִין בְּעֵלְמָא דִּין,

וּפְגִימִיו, בְּעֵלְמָא דְאֲתִי. כָּל שְׂכֹן מֵאן דְאֲתַדְבֵּק בְּסִטְר דְּמִסְאַבָּא, דְּכֻלָּא אַחִיד דָּא בְּדָא, וּכְתִיב (דְּבָרִים יד) כִּי עִם קָדוֹשׁ אֲתָה לֵיְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹי.

דף מ"ב ע"א

רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (קהלת ו) כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיּהוּ וְגוֹי. אֲסַתְפְּלִנָּא בְּמַלְי דְּשִׁלְמָה מְלָכָא, וְכֻלְהוּ אַחִידוֹן בְּחֻכְמָה עֲלָאָה. כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיּהוּ, הַאי קָרָא, בְּשַׁעֲתָא דְדִינְיוֹן לִיה (דף מ"ב ע"א) לְבַר נֶשׁ בְּהֵוּא עֲלָמָא כְּתִיב, כָּל הֵוּא דִינָא, וְכֻל מְאִי דְסָבִיל בְּהֵוּא עֲלָמָא, וְנִקְמִין מְנִיָּה נִקְמְתָא דְעֲלָמָא. לְפִיּהוּ: בְּגִין פִּיּוּ, דְדָלָא נְטִיר לִיה, וְסָאִיב לִיה לְנַפְשִׁיהָ, וְלֹא אֲתַדְבֵּק בְּסִטְרָא דְחַיִּי, בְּסִטְרָא דִימִינָא. וְגַם הִנְפֵּשׁ לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּים דִינְהָא לְעֵלְמָא וְלְעֲלָמֵי עֲלָמִין. דְּבַר אַחֵר לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּים לְסַלְקָא לְאַתְרָהּ אֲלֵמִין, בְּגִין דְּהָא אֲסַתְּאַבְת, וְאַתְּדַבְּקַת בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, כָּל מֵאן דְאֲסַתְּאַב בְּהוּ, כְּאִילוּ פִלַח לְעִבּוּדָה זָרָה, דְאִיְהוּ (דְּבָרִים יז) תּוֹעֵבַת יְיָ, וּכְתִיב לֹא תֹאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה. מֵאן דְפִלַח לְעִבּוּדָה זָרָה, נְפִיק מִסִּטְרָא דְחַיִּי, נְפִיק מִרְשׁוּתָא קַדִּישָׁא, וְעֵייל בְּרְשׁוּתָא אַחֲרָא. אוּף מֵאן דְאֲסַתְּאַב בְּהֵוּ מִיכְלִי, נְפִיק מִסִּטְרָא דְחַיִּי, וְנְפִיק מִרְשׁוּ קַדִּישָׁא, וְעֵייל בְּרְשׁוּתָא אַחֲרָא. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאֲסַתְּאַב בְּהֵוּ עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי. וְעַל דָּא וְנִטְמַתְם בְּסָ כְּתִיב בְּלֹא אִי.

וּכְתִיב, וְלֹא תִשְׁקֹצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּבִהֵמָה וּבְעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאָדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם לְטָמֵא. מְאִי לְטָמֵא. לְטָמֵא לְעֲמִין עוֹבְדֵי עִבּוּדָה זָרָה, דְּהָא אֵינּוּן מִסְאַבִּין, וּמִסִּטְרָא דְּמִסְאַבָּא קָא אֲתִיּוּ. וְכָל חַד אֲתַדְבֵּק בְּאַתְרֵיהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קָמִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לִיה, הָא דְתַנְיִין זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכְּפָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּפֵה. אָמַר לִיה, בְּפֵה דְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרְקִתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם וְגוֹי. כִּיּוֹן דְאֲתַדְכְּפְּאוֹן מִתְקַדְּשׁוֹ, וְיִשְׂרָאֵל דְאֲתַדְבֵּקוֹן בִּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קִדְּשׁ אֶקְרוּן, דְכְּתִיב, (ירמיה ב) קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וּכְתִיב (שְׁמוֹת כב) וְאֲנֹשִׁי קִדְּשׁ תִּהְיוּן לִי, זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קֹאֲמַר עֲלֵיהּ, וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְיָ, בְּגִין דְכְּתִיב (דְּבָרִים יז) וְבוֹ תִדְבֹּק, וּכְתִיב (תְּחִלִּים קמז) לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בֶּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ.

רעיא מהימנא

(נדפס תצא רע"ח ע"ב) דְּגִים וְחֻגְבִּים, אֵינּוּן טַעוּנִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא אֲסִיפְתֶם הִיא הַמְתַּרְתִּי אוֹתֶם. הַכִּי מְאִרִי מְתִיבְתָא, אֵין צְרִיכִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא דְאֲתַמַּר בְּהוּן, (בראשית מט) וְיִגְנוּעַ וְיִאֲסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. מַה נּוֹנִי נִמָּא, חִיּוּתָן בְּנִמָּא. אֵף תְּלַמִּידֵי (תִּיקוּן נ"ו) חֻכְמִים, מְאִרִי מְתִיבְתִין, חִיּוּתֵיהוּ בְּאוּרִייתָא, וְאִי אֲתַפְרָשׁוֹן מְנָה, מִנְד מְתִים. (נ"א תנאין) תַּנְיִין דְּמְתִיבְתִין, דְּבָה אֲתַרְבוּ כְּנוּנִי נִמָּא, וְאִי אֵינּוּן דְּבִנְבְּשִׁתָּא יַעֲלוּן לְמִיָּא, וְלֹא יִדְעוּן לְשַׁטְטָא, אֵינּוּן מִייתִין. אֲבָל אָדָם (דְּאֵינּוּן מְאִרִי קְבֵלָה אֵינּוּן לְעִילָא), דְּאִיְהוּ לְעִילָא מְכֻלְהוּ, אֲתַמַּר בִּיה (בראשית א) וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם.

דאינון מארי מתניתין תנינא, התנין הגדול, (ישעיה כז) נחש בריח, לקבל (שמות כו) והבריח
התיכון בתוך הקרשים, בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא,
בלע לחבריה. והאי איהו תלמיד זעיר שלא הגיע להוראה ומורה, חייב מיתה. ואי אינון
שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת, וקושא, איתמר בהון (ס"א לבסוף) (במדבר כא) את והב
בסופה, אוקמוה אהבה בסופה. (ע"כ רע"מ).

פרשת תזריע

(ויקרא יב) וידבר יי' אל משה לאמר אשה לאשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. רבי
אלעזר פתח, (שיר השירים ג) על משכבי בלילות בקשתי וגו'. על משכבי,
במשכבי מבעי ליה, מהו על משכבי. אלא כנסת ישראל אמרה קמי
קודשא בריך הוא, ובעאת מניה על גלותא, בגין דהיא יתבא בין שאר עמין
עם בנהא, ושכיבת לעפרא, ועל דהיא שכיבת בארעא אחרא מסאבא,
אמרה, על משכבי בעינא, דכאיבנא (נ"א דשכיבנא) בגלותא, ועל דא, בקשתי
את שאהבה נפשי ולאפקא לי מניה.

דף מב ע"ב

בקשתי ולא מצאתיו, דלאו ארחיה לאזדווגא (דף מב ע"ב) בי אלא בהיכליה,
קראתיו ולא ענני. דהא ביני עמין אחרניו יתיבנא, וקליה לא שמעין אלא
בנוי. דכתוב, (דברים ד) השמע עם קול אלהים וגו'.

רבי יצחק אמר, על משכבי בלילות. אמרה כנסת ישראל על משכבי
אתרעמנא קמיה, דיהא מזדווג עמי למחדי לי, ולברכא לי, בחידו שלי.
דהכי תנינן דמזווגא דמלכא בכנסת ישראל, כמה צדיקים ירתו ירושת
אחסנתא קדישא, וכמה ברכאן משתכחי בעלמא.

רבי אבא הוה אזיל לכפר קניא, (ס"א בפרקמטיא) למערתא דלוד. והוה עמיה
רבי יוסי ורבי חניא. אמר רבי יוסי, פתיב, (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה
וגו'. אשת חיל, דא כנסת ישראל. וכרקב בעצמותיו מבישה. אליו (נ"א דא
מהימנותא דשאר) עמין עובדי עבודה זרה, דקודשא בריך הוא לא יכיל למסבל
לון בעלמא, כמה דאת אמר, (ויקרא כ) נאקוץ בם. כהני קוצין וגובין דדחקין
ליה לבר נש ולא יכיל למסבל לון.

אמר רבי אבא, הכי הוא ודאי, אשת חיל, דא כנסת ישראל, דהיא גבירתא
מכמה חילין וכמה משרין דמשתכחי בעלמא, עטרת בעלה, כמה דאת
אמר, עטרת תפארת, וכלא חד. (ל"ג וכו' אשת חיל דא כנסת ישראל דהא בזווגא דמלכא

אפיקת כמה חיילין כמה משיריין כמה צדיקים בעלמא וכלהו אקרון בניס לקודשא בריך הוא ולכנסת ישראל כמה דכתיב (דברים י"ד) בניס אתם ליי אלהיכם. עד דהוו אזלי, אמר רבי אבא כל חד לימא מלה, בכנסת ישראל.

רבי אבא פתח ואמר. (משלי לא) אשת חיל מי ימצא, דא כנסת ישראל, דאיהי אשת חיל, כמה דאמרן. מי ימצא, כמה דאת אמר, אשר ימצא אתכם באחרית הימים. (ליג מי ימצא לאגחא ביה קרבא) מי ימצא, מאן יזכה למהוי בה בשלימו, ולאשתכחא עמה תדיר.

ורחוק מפנינים מכרה, מכרה, מקחה מבעי ליה. אלא, לכל אינון דלא אתדבקו בה בשלימו, ולא שלמין בהדה, היא מכרה לון ואסגרא לון בידא דעממין אחרנין. כמה דאת אמר, (שמואל א, יב) ויעזבו בני ישראל את יי וימפור אותם ביד סיסרא. וכדין פלהו רחיקין מאלין פנינים עלאין קדישין, דלא יהא חולקא בהו. הדא הוא דכתיב ורחוק מפנינים מכרה.

רבי חייא פתח קרא אבתריה ואמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. בטח בה לב בעלה, דא קודשא בריך הוא, דבגיני כד מני יה על עלמא, לאתדברא עלה, כל זיונין דליה אפקיד בידהא, וכל אינון מגיחי קרבא, ועל דא, ושלל לא יחסר.

רבי יוסי פתח קרא אבתריה, ואמר, גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייך. גמלתהו טוב, היא זמינת טב לעלמא, זמינת טב להיכלא דמלכא ולבני היכליה. ולא רע. בגין דכתיב, (בראשית ב) ועץ הדעת טוב ורע, טוב אימתי, בזמנא דאינון ימי השמים, נהרין עלה, ומזדווגן עמה כדקא יאות, דאינון ימי חייך. בגין דעץ החיים, שדר לה חיים, ונהיר לה. ובההוא זמנא גמלתהו טוב ולא רע. אמר רבי אבא שפיר הוא, וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו. (ויקרא יב) אשה כי תזריע. תנינן, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. רבי אחא אמר, הא תנינן, דקודשא בריך הוא גזר על ההיא טפה, אי איהו דכר אי איהי נוקבא, ואת אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. אמר רבי יוסי, ודאי קודשא בריך הוא אבחין בין טפה דדכורא ובין טפה דנוקבא, ובגין דאבחין ליה, גזר עליה, אי להוי דכר או נוקבא.

אמר רבי אחא, וילדה זכר, וכי פיון דמזרעת יולדת, דכתיב, וילדה (אלא), האי קרא הכי מבעי ליה, אשה כי תהר וילדה זכר. (ס"א תזריע ויהיה זכר) מהו, כי תזריע וילדה. אמר רבי יוסי, אתתא, מן יומא דאתעברת עד יומא דיוולדת לית לה בפומא, אלא ילידו דילה אי להוי דכר, ועל דא, אשה כי תזריע וילדה זכר.

דף מ"ג ע"א

אשה כי תזריע. רבי חזקיה פתח, (תהלים קד) מה רבו מעשיך יי. כמה סגי אין עובדוהי דמלכא קדישא בעלמא, מתל לבר נש דנטיל בידוהי כמה

(דף מ"ג ע"א) מקטורין פחדא, וזרע לון בזמנא חדא, ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוי. פד קודשא בריך הוא עביד עובדוהי בחכמה, ובחכמה נטיל פלא פחדא וזרע לון, ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית.

אמר רבי אבא, מה רבו מעשיך יי, כמה סגיאין אינון עובדוהי דמלכא קדישא, וכלהו, סתימין בחכמה, הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית. כלהו בחכמה כלילן, ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען, לגבי בינה. ומתמן, אתעבידו פלא ואתתקנו, הדא הוא דכתיב, (משלי כד) ובתבונה יתכונן. ועל דא כלם בחכמה עשית, בבינה.

מלאה הארץ, הארץ: דא כנסת ישראל, דמתמן אתמליא מפלא, כמה דאת אמר (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. קניניך. דהיא אפיקת לון לבתר, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. בגיני פד מלאה הארץ קניניך.

תא חזי, בשעתא דבר נש אתי לאתקדשא לאזדוגא בנוקביה, (בכוונה) ברעותא קדישא דיליה, אתער עליה רוחא (אחרא) קדישא, כליל דכר ונוקבא. ורמיז קודשא בריך הוא לחד שלוחא ממנא על עדוייהון דבני נשא, ומני בידיה ההוא רוחא, ואודע ליה, לאן אתר יפקוד ליה. הדא הוא דכתיב, (איוב ג) והלילה אמר הורה גבר. הלילה אמר, לההוא ממנא, הורה גבר מפלגנא, וקודשא בריך הוא אפקיד ליה, לההוא רוחא, כל מה דאפקיד, והא אוקמוה.

כדין רוחא נחתא, וחד צולמא עמיה, (ק"ד ע"ב) ההוא דקאים בדיוקניה לעילא, בההוא צולמא אתברי (ס"א אתרבין), בההוא צולמא אזיל בהאי עלמא. הדא הוא דכתיב, (תהלים לט) אך בצלם יתהלך איש. בעוד דהאי צולמא אשתכח (ויחי ר"כ ע"א) עמיה דבר נש, (בצולמא דיליה) קאים בהאי עלמא, דמתחבראן פחדא (ס"א אשתכח עמיה בר נש קאים בהאי עלמא ותרון אינון דמתחברן כחדא), ושלמה מלכא אזהר לבני נשא ואמר, (שיר השירים ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים, תרי.

ובספרא דחרשין דאשמדאי, אשפחנא דאינון דידעי (ס"א דבעו) לחרשא חרשין מסטר שמאלא, ולא תדבקא בהו, יקום לנהורא דשרגא, או באתר דיתחזון אינון צולמין דיליה, ויימא אינון מלין דמתתקני לאינון חרשין, ויקרי לון, לאינון סטרין מסאבין, בשמהן מסאבין דילהון, ויזמין (ויומי) צולמין דיליה לאינון דקארי, ויימא דהוא אתתקן ברעותיה להו לפקודייהו, וההוא בר נש נפק מרשו דמאריה ופקדונא דיליה, יחב לסטר מסאבא.

ובאינון מלין דחרשין דאיהו יימא, ויזמין (נ"א ויומי) לון לצולמי, אתחזון תרין רוחין ומתתקנין באינון צולמין דיליה, בחיזו דבני אנשא, ומודעין ליה מלין לאבאשא, ומלין לאוטבא, לזמנין ידיען. ואלין תרי רוחין, דלא

אֶתְכַלִּילוּ בְכֹלֵלָא דְגוּפָא, הַשְׁתָּא אֶתְכַלִּילֶן בְּאַלִּין צוּלְמִין, וּמִתְתַקְנֶן בְּהוּ
וּמוֹדְעִין לִיהַ לְבַר נֶשׁ מַלְיָן לְאַבְאֶשָׁא, וְדָא הוּא דְנַפְיִק מִרְשׁוּתָא דְמֵאֲרִיָּה,
וּפְקוּדוֹנָא דִּילֵיהַ, יְהִיב לְסִטְר מְסֻבָּא.

תָּא חֲזִי, אֶסִיר לִיהַ לְבַר נֶשׁ לְאַשְׁדָּאָה מְאֵנִי דְבֵיתָא, וּלְאַפְקֻדָא לִיהַ לְסִטְרָא
אַחְרָא, דְּלָא אֶצְטְרִיךְ, אוּ מְלָה אַחְרָא דְכְּוֹוֹתִיהַ, (ס"א דביתיה לקבלא ליה) דְּהָא
כְּמָה גְרֻדִינִי נִימוּסִין זְמִינִין לְהֵהוּא מְלָה לְקַבְּלָא לִיהַ, וּמֵהֵהוּא זְמֵנָא, לָא
שָׂארוּ עֲלֵיהַ בְּרַכָּאן, דְּהָא מְסֻטְרָא אַחְרָא הוּא. כָּל שְׁפֹן מֵאן דְּאַזְמִין
בְּרַעוּתִיהַ עַל הֵהוּא טִיבוּ עֲלָאָה דִּילֵיהַ, לְאַחְרָא וּלְסִטְרָא אַחְרָא. דְּהָא,
מֵהֵהוּא דְאַזְמִין לִיהַ הוּי.

וְכַד קָרִיבוּ יוּמִין דְּבַר נֶשׁ לְנַפְקָא מֵהַאי עֲלֵמָא, הֵהוּא צוּלְמָא עֲלָאָה דִּיהִבִּי
לִיהַ, אֶתְנָא הֵהוּא רוּחָא בִישָׁא דְהֵנֹה מִתְדַבֵּק בֵּיהַ בְּכָל יוּמָא, וְנִטִּיל לִיהַ
לְהֵהוּא צוּלְמָא, וְאַתְתַקְוֶן בֵּיהַ וְאַזִּיל לִיהַ, וְלָא אֶתְחַזֵּר בֵּיהַ בְּבַר נֶשׁ לְעֵלְמִין.
כְּדִין יְנַדַּע דְּהָא אֶתְדַחֵיָא הוּא מְכֻלָּא.

דף מ"ג ע"ב

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְנִשְׁמַתָּא נַחְתָּא לְאַעֲלָא לִיהַ בְּהַאי עֲלֵמָא, נַחְתָּא בְּגֻנְתָּא
דְּעַדוּ דְאַרְעָא, וְחַמָּאת יְקָרָא דְרוּחִיהוּן דְּצַדִּיקֵיָא קִיִּימִין שׁוּרִין שׁוּרִין.
לְבַתֵּר אֲזֵלָא לְגִיהֶנְס, וְחַמָּאת לְהוּ לְרִשְׁיַעֲיָא דְצוּוּחִין וּוִי וּוִי, וְלָא מִרְחַמִּי
עֲלֵיהוּ. וּבְכֹלֵלָא אֶסְהִידוּ בְּהַ סְהִדוּתָא, וְהֵהוּא צוּלְמָא קְדִישָׁא קִיִּימָא עֲלֵיהַ,
עַד דְנַפְיִק לְעֵלְמָא. (דף מ"ג ע"ב)

כַּד נְפִיק לְעֵלְמָא, אֲזִדְמֹן הֵהוּא צוּלְמָא לְגַבִּיהַ, וְאַשְׁתַּתֵּף בְּהַדִּיהַ, וְאַתְרַבִּי
עֲמִיהַ. כְּמָה דְאַתְמַר, (תהלים לט) אִךְ בְּצֹלְם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וּבְהֵהוּא צֹלְם
אַשְׁתַּתֵּפּוּ (אשתכחו) יוּמוֹי דְבַר נֶשׁ, וְתַלְיִין בֵּיהַ, הֵדָא הוּא דְכַתְיב, (איוב ח) כִּי
תְמוּל אֲנַחְנוּ וְלָא נִדְעַע כִּי צַל יְמִינֵנוּ עֲלֵי אֲרֵץ. כִּי צַל יְמִינֵנוּ וְדָאִי. וּמִן יוּמָא
דְמִתְעַבְרָא אֶתְתָּא עַד יוּמָא דְאוּלִידַת, לָא יִדְעִין בְּנֵי נֶשׁא עוּבְדוּי דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה אֵינֹון רַבְרַבִּין, וְכְמָה אֵינֹון עֲלֵאִין. הֵדָא הוּא דְכַתְיב, (תהלים
קד) מֵה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ וְגו'.

תָּא חֲזִי, כָּל רוּחִין דְעֵלְמָא כְּלִילֶן דְכַר וְנוֹקְבָא, וְכַד נְפִקוּן, דְכַר וְנוֹקְבָא
נְפִקוּן, וּלְבַתֵּר מִתְפָּרְשׁוּן בְּאַרְחִיְהוּ, אִי זְכִי בַר נֶשׁ, לְבַתֵּר מְזִדְוּוּגִי כְּחַדָּא.
וְהֵינֵנוּ בֵּת זוּגוּ, וּמִתְחַבְּרֶן בְּזוּוּגָא (ס"א בגוונא) חַד בְּכֹלֵלָא, רוּחָא וְגוּפָא.
דְכַתְיב, (בראשית א) תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. מֵאִי לְמִינָהּ. הֵהוּא רוּחָא
דְּבַר נֶשׁ דְנַפְיִק זוּגִיהַ דְדִמִּי לִיהַ.

וּמֵאִי הָאָרֶץ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים קלט) רִקְמַתִּי בְּתַחֲתִיּוֹת אֲרֵץ. וְהָא
אוּקְמוּהַ. תוֹצֵא הָאָרֶץ וְדָאִי, דְהָא מְנַה נְפִקוּן נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּמָה דְאוּקְמִנָא,
דָּא רוּחִיהַ דְאַדָּם קְדַמָּאָה, הֵינֵנוּ דְכַתְיב, (בראשית א) וּמִפְרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
הַגֵּן. וּמִפְרִי הָעֵץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ

הַאֲשֶׁה, תְּגִינֶנּוּ, הֵינְנוּ, אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר, כְּתִיב. וְלֹא כָּלִיל דְּכָר וְנוֹקְבָא, כְּפֹס אֹרְחוֹי דְּעֵלְמָא, דְּאֵינֹון, גְּרָמוּ לִיה, דְּלֹא מִתְחַבְּרוּ, כְּמָה דְּנַפְקֵן מִלְּעִילָא זֹוגוֹת.

בְּגִין דְּאָדָם קְדָמָא, וְזֹוג דִּילִיה, חָבוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא מִתְפָּרְשִׁין, כְּד נַפְקִין מִלְּעִילָא, עַד דְּהוּה רַעוּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי זָכָה בַר נֶשׁ, יְהִבִין לִיה זֹוגָתוֹ, וְאִי לֹא, מִפְּרִישִׁין לִיה מֵינִיה, וְיַהֲבִין לֶה לְאַחְרָא, מוֹלִידִין בְּנִין דְּלֹא כְּדָקָא יֵאוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) לֹא יִדוּן רוּחִי בְּאָדָם. מֵאִי רוּחִי, רוּחוֹ מִבְּעֵי לִיה, אֵינֹון תִּרְיָן רוּחִי, דְּנַפְקִי זֹוגוֹת, לֹא יִדוּנֹון כְּחָדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּלְדָּה זָכָר, וְלֹא כָּלִיל דְּכָר וְנוֹקְבָא, כְּפֹס אֹרְחוֹי דְּעֵלְמָא, דְּאֵינֹון גְּרָמוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לֹאוּ הֵכִי, דְּהָא כָּלָא, דְּכָר וְנוֹקְבָא כְּלִילָן כְּחָדָא, וּמִתְפָּרְשִׁין לְבִתֵּר, אֲבָל וַיִּלְדָּה זָכָר, כְּלִילָן כְּחָדָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְאִם נִקְבָּה תִלְדָּה, כְּלִילָן בְּחָד נֹוקְבָא וּדְכָר מִסְטָרָא שְׂמָאלָא, דְּשִׁלְטָא סְטֵר שְׂמָאלָא עַל סְטֵר יְמִינָא יִתִיר, וּדְכֹוֹרָא אֲתַכְפֵּיָא בִּימִינָא דְּלֹא שְׁלֵטָא, וּכְדִין הֵהוּא דְּכָר דְּנַפְקִי מִגּוֹ נֹוקְבָא, מִסְטֵר שְׂמָאלָא, כָּל אֹרְחוֹי כְּנוֹקְבָא (וּלֹא אִקְרִי דְּכָר), אֲבָל דְּכָר דְּנַפְקִי מִגּוֹ יְמִינָא, הוּא שְׁלֵטָא, וְנוֹקְבָא דְּנַפְקָא מֵינִיה אֲתַכְפֵּיָא, דְּהָא סְטֵר שְׂמָאלָא לֹא שְׁלֵטָא, וְעַל דָּא וַיִּלְדָּה זָכָר כְּתִיב.

וְכִמָּה אֶלְף וּרְבָבוֹ נַפְקִי בְּזִמְנָא חָדָא לְעֵלְמָא. וּמִן יוֹמָא דְּאַפְקַת לוֹן, לֹא אִקְרוּן נַפְשֵׁן, עַד דְּאֲתִישְׁבוּן בְּגוּפָא. וְכִמָּה הוּא, לִיג יָמִים. הֵינְנוּ דְּכְתִיב, וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגו'. וְטְמָאָה שְׁבַעַת יָמִים, דְּהָא כָּל שְׁבַעַת יָמִים לֹא עֲאֲלִין רוּחִין לְגַבְהָ, לְאַתְקִשְׁרָא בָּהּ, וְכָל אֵלִין שְׁבַעַת יָמִים, רוּחָא אֲזַלָּא בְּגוּפָא, לְאַשְׁכַּחָא אֲתֵרִיָּה. וּכְדִין כְּתִיב, (ויקרא כב) וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אֲמוֹ.

וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה, אֲתֵהֲדְרוּ רוּחָא וְגוּפָא לְאַתְחַזְּאָה קָמִי מִטְרוּנִיתָא, וְלְאַתְקִשְׁרָא בָּהּ, וּבְדְכֹוֹרָא, בְּגוּפָא וּבְרוּחָא. וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמִי טְהָרָה, לְאַתִּישְׁבָּא רוּחָא בְּגוּפָא. וְגו' יָמִים מֵאִי עֲבִידְתִּיָּהוּ. אֲלֹא שְׁלֹשֶׁת יָמִים דְּמִילָה, דְּרַבְּנָא כְּאִיב, וְרוּחָא לֹא שְׁרִיָּא מְדוּרִיָּה בְּגוּפָא כְּשֶׁאֵר יוֹמִין, וְעַל דָּא וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדְמִי טְהָרָה.

דף מ"ד ע"א

בְּדְמִי טְהָרָה בְּקְדָמִיתָא, וּלְבִתֵּר יְמֵי טְהָרָה. בְּדְמִי טְהָרָה, אֵלִין, דְּמִי מִילָה, דְּמָא בְּתֵר דְּמָא דְּאֲתִי מְרַבְּיָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיר לְאֵינֹון דְּמִי כָּל אֵלִין יוֹמִין, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, תֵּשֵׁב בְּדְמִי טְהָרָה. טְהָרָה סְתָם, וְלֹא אֲדָכִיר ה"א בְּתֵרָאָה, דְּלֹא תִימָא טְהָרָה דְּמִטְרוּנִיתָא, אֲלֹא טְהָרָה סְתָם, דְּמִי טְהָרָה אִקְרוּן אֵלִין דְּמִי דְּכָיָא.

רעיא מהימנא

(ויקרא יב) וביזום השמיני ימול בשר ערלתו. פקודא דא, למגזר לתמינא יומין גזירו דקיימא קדישא. רזא עלאה, דכתיב, (תהלים כה) סוד יי לראיו ובריתו להודיעם. למאן, לאינון יראיו אינון דחלי חטאה, דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו. ורזא דקיימא קדישא, הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתין.

ורזא דא, לחי יומין, איהו חיובא על עלמא, לכל עמא קדישא. דכתיב, וביזום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני, דא הוא את קיימא קדישא, ואיהו תמינא לכול דרגין. וגזירו דההוא קיימא, לאעברא ההוא ערלה. מקמי ברית.

דהא בההוא זמנא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית, קודשא בריה הוא פניש כל פמליא דיליה, ואתגלי ודאי לאעברא לההוא ערלה לעילא, מקמי ברית קיימא קדישא. דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא, מתערי עובדא לעילא. ובההוא זמנא אתדחייא ההוא ערלה, מפל עמא קדישא לעילא. ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא, לאשראה ההוא ערלה בגויה. ברזא דכתיב, (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. (בראשית ג) ועפר תאכל כל ימי חייד.

מכאן, (תיקון ס"א) דלא אצטריד לאנהגא קלנא בההוא אתר, אף על גב דמעברי ליה מקמי האי ברית, ודוכתיה, כד מתעברא מהאי ברית, עפרא איהו, (ס"א דהא) דהרי בטר דההוא נחש אתעבר מקמי אדם, קודשא בריה הוא שוי ליה מדוריה בעפר, דכתיב ועפר תאכל כל ימי חייד. וכיון דקודשא בריה הוא כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא ואתקין ליה, כד בההוא גוונא ממש, אנו צריכין כד מעברין לערלה, לאתתקנא ליה עפרא, למיהו ביה מדוריה.

כל בר נש אצטריד לקרבא ההוא ברא קרבנא לקודשא בריה הוא, בחדוה, ברעו דלבא, למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא, ואתחשב קמי קודשא בריה הוא דאיהו קרבנא, שלים לאתקבלא ברעוא.

וקרבנא דא, בגוונא דקרבנא דבעירא, דא לחי יומין, ודא לחי יומין, דכתיב, ומיזום השמיני והלאה ירצה, במאי ירצה. במעבר עליה חד שבתא, כיון דאעבר עליה חד שבתא, כדיון ירצה דא לקרבנא, ודא לקרבנא. אמאי. בגין דאתדבק ואזדמו לגבי ההוא שבת, רזא דברית קדישא, ועל דא פלא ברזא עלאה איהו. (עייב רעיא מהימנא)

(ויקרא יב) בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו'. תא חזי, בכל יומא ויומא, כנסת ישראל, נטלא מבי מלכא מזונא לרוחיהון דבני נשא, וזנת (דף מ"ד ע"א) להו בקדושה. בר להני, עד דאתיישבון בגופא אינון רוחין, בטר תלתין ותלת יומין, אשגחת עלייהו כל יומא, דהא רוחין מתקשרן בגופא כשאר בני עלמא, כמה דהיא לא שריא אלא באתר שלים, כד כל עובדוי פהאי גוונא, עד דאשתלימו. בכל קדש לא תגע, לאשגחא עלייהו.

ואם נקבה תלד. כמה דאוקימנא, דשלטא סטר שמאלא יתיר ואתכפנא ימינא, ועל דא פלא על חד תרין, רחיקא נוקבא, מדכורא, לאתקשרא רוחא בגופא, דהא שמאלא לא אתיישבא הכי כימינא, ואשתכחת בתוקפא יתיר. (ויקרא יב) אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. רבי יהודה פתח, (שמואל א, ב) אין קדוש פניי כי אין בלתי ואין צור פאלהינו, האי קרא קשא, אין קדוש פניי, משמע דאיכא קדוש אחרא, בגין דכתיב פניי, ואין צור פאלהינו, משמע דאיכא צור אחרא.

אֵלָא וְדַאי, אִין קְדוּשׁ כְּיִי, דְּכַמָּה קְדִישִׁין נִינְהוּ, קְדִישִׁין לְעֵילָא, דְּכַתִּיב, (דְּנִיאל ד) וַיֹּאמֶר קְדִישִׁין שְׁאַלְתָּא. יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין נִינְהוּ, דְּכַתִּיב, (וַיִּקְרָא יט) קְדוּשִׁים תְּהִיוּ. וְכַלְהוּ קְדִישִׁין, וְלֹא קְדִישִׁין כְּיִי. וַיֹּאמֶר טַעְמָא. בְּגִין דְּכַתִּיב, כִּי אִין בְּלִתְדָּ. מַאי, כִּי אִין בְּלִתְדָּ, אֵלָא קְדוּשָׁה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִתִּי קְדוּשָׁא דְלַהוֹן, דְּהוּא לָא אֶצְטְרִיךְ לְקְדוּשָׁה דְלַהוֹן. אַבְל אִינּוּן, לָאוּ אִינּוּן קְדִישִׁין בְּלִתְדָּ, וְדָא הוּא, כִּי אִין בְּלִתְדָּ, אִין קְדוּשָׁה דְלַהוֹן, בְּלִתְדָּ.

וְאִין צוּר כְּאַלְהֵינוּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צֹר צוּרָה בְּגוּ צוּרָה, וְתַקִּין לֵיהּ, וְנִפְח רִיחָא דְחַיִּי, וְאַפִּיק לֵיהּ לְאוּרָא דְעֵלְמָא, דְּבַר אַחַר, וְאִין צוּר כְּאַלְהֵינוּ. אִית צוּר, דְּאַקְרִי צוּר, (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוּצְבָתָם. (שְׁמוֹת יז) וְהִכִּיתָ בְּצוּר. הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחוּרְבַּי. וְכַלְהוּ אֶקְרוּן צוּר, וְאִין צוּר בְּכַלְהוּ כְּאַלְהֵינוּ, דִּילְיָה שׁוּלְטָנוּ וּמְלֻכוּתָא עַל כָּלָא.

דף מ"ד ע"ב

רְבִי חִיָּא וְרְבִי אַחָא הוּוּ יְתַבִּי לִילְיָא חַד קַמִּיה דְּרַבִּי אַבָּא. קָמוּ בְּפִלְגוּת לִילְיָא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. עַד דְּנִפְקוּ לְבַר, חָמוּ חַד כְּכָבֵא דְהוּהוּ בְּטַשׁ ג' זְמַנִּי בְּכַכְבָּא אַחְרָא וְסַתִּים נְהוּרִיהּ. אַדְהֵכִי שְׁמַעוּ תְּרִי קְלִי בְּתַרִּי סְטְרִי, קְלָא חַד לְסֵטֶר צְפוֹן לְעֵילָא, וְקָלָא (דף מ"ד ע"ב) חַד לְתַתָּא. וְהוּא קְלָא אַכְרִיז וְאָמַר, עוּלוּ וְאַתְּכִנְיִשוּ לְאַתְרֵיכּוּ, הַשְׁתָּא אֲסַתְּמְרוּתָא דְנוּקְבָא פְּתִיחָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְטִיילָא בְּגַנְתָּא, לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּצַדִּיקֵי אִי דִי בְּגַנְתָּא, אַעְבַּר הוּא קְלָא וְשָׁכִיד.

אַהֲדַרוּ רְבִי אַחָא וְרְבִי חִיָּא, אָמְרוּ, הָא וְדַאי עַדן רְעוּתָא, דְּאַתְעָרוּתָא דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל (עַדן) הוּא לְאַתְחַבְרָא בְּמַלְכָא קְדִישָׁא, אָמַר רְבִי אַחָא, וְדַאי, לָא (אֲתַחְבַּרְתָּ) אֲנִיגִידַת לָהּ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָא מְגוּ שִׁירְתָּא, מְגוּ שְׁבַחָא דִילְהָ לְגַבִּיהּ.

עַד דְּאַתִּי צַפְרָא, וְאוּשִׁיט לָהּ מַלְכָא חוּטָא דְחֻסְדָּ, וְרָזָא דְמַלְכָּה כְּמָה דְּאַמְרִינָן, (אֲסַתְרֵהּ) וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שַׂרְבִיט הַזֶּהב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וְגוֹי. וְלָא תִימָא דְלָהּ בְּלַחוּדְהָא אוּשִׁיט לָהּ מַלְכָּא דָּא, אֵלָא לָהּ, וְלְכָל אִינּוּן דְּמִתְחַבְרָן בַּהּ. תָּא וְנִתְחַבְרַן כְּחַדָּא. יְתַבּוּ.

פְּתַח רְבִי אַחָא וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגוֹי. אָמַאי פְּתַח קָרָא הָכִי, אֵלָא הָא אֲתַמַּר, דְּעַל דָּא לָא כְּתִיב, כִּי טוֹב בְּשָׁנִי, בְּגִין דְּזַמִּין אָדָם לְאַתְפְּרָשָׁא, וּכְתִיב, לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ.

וְכִי לְבַדּוֹ הָוָה, וְהָא כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ה) זָכַר וּנְקָבָה בְּרָאָם. וְתַגִּינָן אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִין אֲתַבְרִי, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ, לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ. אֵלָא דְלָא אֲשַׁתְּדַל בְּנוּקְבִיָּה, וְלָא הוּת לֵיהּ, סְמָךְ לְקַבְלֵיהּ, בְּגִין דְּהוּת בְּסֵטְרוּי, וְהוּוּ כְּחַדָּא מְאַחוּרָא, וּכְדִין הָוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ.

אָעֶשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ. מִהוּ כְּנִגְדּוֹ, לְקַבֵּל אֲנָפוּי, לְאַתְדַּבְּקָא דָּא בְּדָא אֲנָפוּי בְּאֲנָפוּי, מַה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָסֵר לִיהּ וְנָטִיל נוֹקְבָא מִנִּיהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו. מִהוּ אַחַת. דָּא נוֹקְבָא דִילִיָּהּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי. וַיְבִיֶּאֱהָ אֶל הָאָדָם, אֲתַקִּין לָהּ כְּכֹלָה וְאֵייתִי לָהּ לְמַהוּי לְקַבֵּיל אֲנָפוּי נְהִירִין אֲנָפוּי בְּאֲנָפוּי. וּבְעוֹד דְהוּא מִתְדַבְּקָא נוֹקְבָא בְּסִטְרוּי, הוּוּהּ הָאָדָם לְבִדּוֹ. לְבַתֵּר, סְלִיקוּ תְרִין, וְקָמוּ שְׁבַע כְּחֻדָּא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְכֶּנֶשׁ (ס"א דאתתקנת) לְגַבֵּי אָדָם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לוֹן, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. כְּחֻזְן דְּמִבְרַךְ לְכֹלָה בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, חֲתוּן וְכֹלָה, כִּיּוֹן דְּאַתְבְּרָכוּן בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת אֲתַדַּבְּקוּן כְּחֻדָּא, כְּדוּגְמָא דְלַעֲיִלָּא.

וְעַל דָּא מֵאן דְּאַתִּי לְאַתְחַבְּרָא בְּאַנְתּוֹ דְאַחֲרָא, הָא פְּגִים זְוּוּגָא, (כביכול עביד ב' רשויות לעילא) דְהָא זְוּוּגָא דְכְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲוֹדוּי, בְּזַמְנָא דְאִיהוּ בְּרַחֲמֵי, וּבְזַמְנָא דְאִיהוּ בְּדִינָא. תָּא חֲזִי, מֵאן דְּמִתְחַבְּרָא בְּאַנְתּוֹ דְאַחֲרָא, כְּאִילוּ מְשַׁקֵּר בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מְכַפֵּר לִיהּ בְּתַשׁוּבָה, וּתְשׁוּבָה תַלְיָא עַד דִּיסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כב) אִם יִכּוּפֵר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תַּמּוּתוֹן. וְאֵימְתִי, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל בְּתַשׁוּבָה לְהַהוּא עֲלָמָא, וְאֵית לִיהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשָׁא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מֵאן דְּמְשַׁקֵּר בְּכְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא יִתְקַבֵּל בְּתַשׁוּבָה, עַד דִּיתְדוֹן בְּדִינָא דְגִיְהֵנָם. כָּל שְׁכּוֹן, מֵאן דְּמְשַׁקֵּר בְּכְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל שְׁכּוֹן אֵי אֶטְרַח לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד דִּיוֹקְנָא דְמִמְזוֹר בְּאַנְתּוֹ דְאַחֲרָא, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְמִלְכָּא.

רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח וְאָמַר, (משלי כח) גּוֹזֵל אֶבְיוֹ וְאָמוֹ וְגוֹ'. אֶבְיוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמוֹ, דָּא כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאִי גּוֹזֵל. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה א) גִּזְלַת הָעֵנִי בְּבִתִּיכֶם. וּמֵאן אִיהוּ, מֵאן דְּחָמִיד אֲתַתָּא אַחֲרָא דְלָאו אִיהִי בַת זְוּוּגִיָּה.

דף מ"ה ע"א

תַּמּוּן תְּנִינּוּן, כָּל הִנְהַנְהָ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה, כְּאִילוּ גּוֹזֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנָסֶת יִשְׂרָאֵל, דְכְּתִיב גּוֹזֵל אֶבְיוֹ וְאָמוֹ וְגוֹ'. כָּל הִנְהַנְהָ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּלָל דָּא, אִיהוּ אֵינְתּוֹ. מֵאן דְּאַתְדַּבְּק בְּאַנְתּוֹ לְמַהֲנִי מְנָה, וְאַף עַל גַּב, דְאִיהִי פְּנוּיָה, וְאַהֲנִי מְנָה בְּרָכָה, כְּאִילוּ גּוֹזֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנָסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּזוּוּגָא דְלַהוֹן, בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת הוּא. וּמַה עַל פְּנוּיָה כְּדָ, מֵאן דִּיתְדַבְּק בְּאַנְתּוֹ דְאַחֲרָא, דְקָאִים כְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָּא, בְּזוּוּגָא דְזִי בְּרָכוֹת, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. (משלי כח) חֲבֵר הוּא לְאִישׁ מְשַׁחִית, דָּא יִרְבְּעָם, כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ, וְאָמַר אֵין פִּשְׁע דְאַמְר הָא פְּנוּיָה הִיא, אֲמַאי אָסוּר. בְּגִין דָּא גּוֹזֵל אֶבְיוֹ וְאָמוֹ הוּי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְחַבְּר הוּא לְאִישׁ מְשַׁחִית. מֵאן הוּא

איש משחית. דפגים דיוקנא ותקונא דלעילא. כל שפן מאן דחמיד לאנתו דחבריה לאתדבקא (ס"א ואתדבק בה) ביה, (דף מ"ה ע"א) דפגים יתיר. ועל דא אתפגים הוא לעלמין. איש משחית, דפגים לעילא, ופגים לתתא, ופגים לנפשיה, דכתיב משחית, וכתיב, (משלי ו) משחית נפשו הוא יעשנה.

רבי אבא פתח ואמר, (בראשית לב) ויאמר שלחני כי עלה השחר וגוי. ויאמר שלחני, וכי עקוד הנה בידיה דיעקב. אלא זכאין אינון צדיקיא, דקודשא בריהו הוא חס על יקרא דלהון, ולא שביק לון לעלמין. הדא הוא דכתיב, (תהלים נה) לא יתן לעולם מוט לצדיק. והא כתיב, (בראשית לב) ותקע כף ירך יעקב.

אלא לדידיה גבה. והא אתמר, כתיב (בראשית לב) והוא לן בלילה ההוא במחנה. וכתיב ויקחם ויעבירם את הנחל מאי הנה דעתיה דיעקב, למעברא להון בנחלא בליליא. אלא חמא מקטרנא אזיל בין משרייתא דיליה, אמר יעקב אעבר לגיסא אחרא דנהרא, דלמא לא ישתכח ערבוביא.

מאי קא חמא. חמא שלהובא דאשא מלהטא, אזלא וטאס בין משרייתיה אמר יעקב מוטב לנטלא מהכא, ונהרא פסיק בגוון, ולא ישתכח ערבוביא. מיד ויקחם ויעבירם את הנחל. ויותר יעקב לבדו, מכאן אוליפנא מאן דאשתכח בלחודוי בביתא בליליא, או ביממא בבית מיוחדא, כל שפן בליליא, מאי מיוחדא. מיוחדא משאר ביתין. או מאן דאזיל בלחודוי בליליא יכיל לאתזקא.

תא חזי ויותר יעקב לבדו, כדון ויאבק איש עמו וגוי. תנינן מסטרא דדינא קא אתי, ושולטניה בסטר ליליא. מאי בסטר ליליא. לאעלא גלותא (נ"א בגלותא) כיון דסליק נהורא, תשש חיליה, ואתגבר עליה חיליה דיעקב. (נ"א הוא) דהא מסטרא דליליא קא אתי, ובזמנא דהנה ליליא לא הנה יכיל ביה יעקב. כד סליק נהורא אתתקף חילא דיעקב, ואחיד ביה, ואתגבר עליה. חמא ליה יעקב דהא שליחא הוא.

אמר ליה שבוק לי דלא יכילנא לך. מאי טעמא לא יכיל ליה. בגין דהנה סליק נהורא, ואתגבר חילא דידיה, דכתיב, (איוב לח) ברו יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים. מאי ויריעו. דאתגברו כל אינון דאתין מסטרא דדינא. כדון אתתקף יעקב ואחיד ביה.

אמר ליה שלחני כי עלה השחר, מטא זמנא לשבחא שבחא דקודשא בריהו הוא, ולא תפנשא. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני, אם תברכני מבעי ליה, מאי אם ברכתני. אלא אמר ליה יעקב, ודאי אבא בריה לי אינון ברקאן דבעא לברכא לעשו, ומסתפינא מנד, על אינון ברקאן, אי אודית עליהו, (א) אי לאו, או תשתכח עלי מקטרנא בגיניהון.

מִיַּד אָמַר לִיה, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמֹךְ. מֵאֵי קֹאמֶר לִיה, אֶלֶּא הֲכִי קֹאמֶר לִיה, לֹא בְּחַפְזִימוּ, וְלֹא בְּעוֹקֵבֵא (דִּילִד), רְוּוּחַת לְאִינוּן בְּרַכָּאן, לֹא יֹאמֶר עוֹד שְׁמֹךְ יַעֲקֹב, דְּהָא לֹא בְּעוֹקֵבֵא הָוָה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל וְדַאי אוּדֵי עֲלֵךְ, וּמְנִיָּה נִפְקוּ בְּרַכָּאן, בְּגִין דְּאַנְתָּ אַחִיד בִּיה, וְעַל דָּא, אֶנָּא וְכָל שְׂאָר אוֹכְלוּסִין, אוּדֵינָא עֲלִיָּהוּ.

כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וְתוֹכֵל, עִם אֱלֹהִים כָּל אִינוּן דְּאַתְגִּין מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא. וְעִם אַנְשִׁים, דָּא עֲשׂוּ וְאוֹכְלוּסִין דִּילִיה. וְתוֹכֵל, יְכִילַת לְהוֹן, וְאִינוּן לֹא יְכָלִין לָךְ. וְלֹא שְׂבִיק לִיה יַעֲקֹב, עַד דְּאוּדֵי לִיה עַל אִינוּן בְּרַכָּאן, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּבְרַךְ אוֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק נְהוֹרָא, אַתְּכַפְיִין כָּל אִינוּן מְאָרֵי דְדִינָן, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִי, וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּעֵי בִיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהֵיא שַׁעְתָּא עֵידוֹ דְרַעוּא הוּא לְכֹלָא, וְאוּשִׁיט לָהּ מִלְכָּא וְלְכָל אִינוּן דְּמִשְׁתַּכְּחִי עִמָּה, שְׂרַבִּיטָא דְחוּטָא דְחֻסְדָּא, לֹא שְׁתַּכְּחָא בְּשִׁלְמוֹ בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְהֵיא אַתְּמַר.

דף מה ע"ב

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח בְּהַ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּאִינוּן זְמַנִּין דְּאֲשַׁתְּכַח עִמָּה, וְהֵיא מִתְעַרַת רְעוּתָא לְגַבִּיהַ בְּקַדְמִיתָא, וּמִשְׁכַּאת לִיה לְגַבִּיהַ, בְּסִגִּיאוֹת חֲבֵתָא וְתִיאוּבְתָא, כְּדִין אַתְּמִלְיָא מִסְטָרָא דִימִינָא, וְכַמָּה אוֹכְלוּסִין מִשְׁתַּכְּחִי בְּסְטָרָא דִימִינָא, בְּכִלְהוּ עֲלִמִין. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְּעַר חֲבִיבוּתָא וְרְעוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהֵיא (דף מה ע"ב) אַתְּעַרַת לְבַתֵּר, וְלֹא בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אַתְּעַר, כְּדִין כֹּלָא בְּסְטָרָא דְנוֹקְבָא אֲשַׁתְּכַח, וּשְׂמַמְלָא אַתְּעַר, וְכַמָּה אוֹכְלוּסִין קִימִי וּמִתְעַרֵי בְּסְטָרָא דְשְׂמַמְלָא בְּכִלְהוּ עֲלִמִין. כְּהֵאֵי גְוֹנָא כְּתִיב, (נ"א הֲדָא הוּא דְכְּתִיב) אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'.

מֵאֵי טַעְמָא. תְּגִינּוּ, עֲלִמָּא תַתְּאָה כְּגוֹנָא דְעֲלִמָּא עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַח, וְדָא כְּדוּגְמָא דְדָא.

וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזַר דְכָר אוּ נֹקְבָא, לֹא שְׁתַּכְּחָא רְעוּתָא בְּעֲלִמָּא. וּבְכֹלָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְּדַבְּקָא רְעוּתָא לְעֵילָא לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא שְׁתַּכְּחָא רְעוּן בְּעֲלִמָּא. זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵינָא, דְּאִינוּן יַדְעִין לְאַדְבָּקָא רְעוּתְהוֹן לְגַבִּי מִלְכָּא קְדִישָׁא, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם. (וַיִּקְרָא יג) אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוּ סַפְחַת אוּ בְהֶרַת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחוֹרַת שְׁשׂוּפְתַנִּי הַשְּׁמֶשׁ, הֵאֵי קָרָא אַתְּמַר, אֲבַל בְּשַׁעְתָּא דְּסִיְהָרָא אַתְּכַסִּיָּא בְּגִלוּתָא, הֵיא אֲמָרָה, אֵל תִּרְאוּנִי. לֹא דְאִיהִי פְקִידַת דְּלֹא לְמַחְמִי לָהּ, אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהִי חֲמַת תִּיאוּבְתָא דִּישְׂרָאֵל לְגַבִּיהַ, לְמַחְמִי נְהוֹרָהָא, הֵיא אֲמַרַת אֵל תִּרְאוּנִי, לֹא תִיכְלוּן לְמַחְמִי לִי. אֵל תִּרְאוּנִי וְדַאי מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין שְׂאֲנִי שְׁחַרְחוֹרַת, בְּגִין דְּאַנָּא בְּקַדְרוּתָא.

מאי שְׁחַרְחֹרֶת, שְׁחֹרָה מִבְּעֵי לֵיָהּ. אֵלֶּא, תִּרְיִן קְדְרוֹתַי, חַד שְׁשׂוֹפְתַנִּי
הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאֶסְתַּלַּק מִנִּי שְׁמֶשׂא, לְאִנְהָרָא לִי, וְלֹא־סְתַכְלָא בִּי. וְחַד דְּבִנֵּי אֲמִי
נְחָרוּ בִּי.

שְׁשׂוֹפְתַנִּי, שְׁזַפְתַּנִּי מִבְּעֵי לֵיָהּ. אֵלֶּא רָמְזוּ הוּא דְקָא רָמִיזוּ, בְּשֵׁשׁ. דְּכַד נְהָרָא
שְׁמֶשׂא בְּשֵׁשׁ נְהוֹרִין נְהִיר, וְכַד אֶסְתַּלַּק, כָּל אֵינֹון שִׂית נְהוֹרִין אֶסְתַּלְקוּ.
בְּנֵי אֲמִי, אֵלִין אֵינֹון דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא. נְחָרוּ בִּי, כְּמָה דְאֶת
אָמַר (תהלים ט) נְחָר גְּרוֹנִי, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (איכה ה) עַל צְוֹאֲרֵנוּ נִרְדְּפֵנוּ דְכַד
הוּוּ עֵיילִין יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, הוּוּ אֲזֵלִי יְדִיָּהוּ מְהִדְקוֹן לְאַחֹרָא, וְרִיחִיין עַל
צְוֹאֲרֵיהוֹן, וְלֹא יִכִּילוּ לְאַפְתָּחָא פּוּמָא.

שְׁמוּנֵי נוֹטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, לְמַהֲדָּ בְּגִלוּתָא, לְנִטְרָא לְשָׂאָר עַמִּין בְּגִינְהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל. כְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, דְּהָא לֹא יִכִּלְנָא לְנִטְרָא לְהוֹן פֶּד
בְּקִדְמִיתָא. בְּקִדְמִיתָא נְטִירָנָא כְּרָמֵי שְׁלִי, וּמִנִּיהּ אֶתְנִטְרוּ שְׂאָר כְּרָמִין.
הַשְּׂתָא נְטִירָנָא שְׂאָר כְּרָמִין בְּגִין כְּרָמֵי שְׁלִי דְלַהוּי נְטִיר בִּינִיָּהוּ.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, פֶּד מָטוּ חַד בִּי חֶקֶל, חָמוּ חַד
דְּפִטְיָרָא דְקִיטְפָא בִּין אֶרְחָא לְסִטְרָא יְמִינָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲטִיפָא דְקוֹטְרָא
בְּעֵינִין שְׂכִיחַ, לִית לָן רְשׁוּ לְמַחְמֵי בְּחִדּוֹתָא, מִיּוּמָא דְאֶתְחַרִּיב בִּי
מִקְדָּשָׁא.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) לֵיָי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְּל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ, פִּינֹון דְּאָמַר לֵיָי
הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אֲמִאי תִּבְּל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ, וְכִי תִּבְּל לָאוּ מִן אֶרְעָא הוּא. אֵלֶּא
הִכִּי קָאֻמַר, לֵיָי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, דָּא אֶרְעָא קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי אֶרֶץ חַחִיִּים.
תִּבְּל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ, דָּא שְׂאָר אֶרְעָאוּ, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹט
תִּבְּל בְּצַדִּיק, דְּתִבְּל בְּצַדִּיק תִּלְיָא, וְכִלְא חַד מְלָה.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, לֵיָי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. הָאָרֶץ תִּינַח, וּמְלוֹאָהּ מֵאִי הִיא. אֵלֶּא
אֵלִין נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקֵיָא. תִּבְּל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ, תִּבְּל: דָּא אֶרְעָא דְלִתְתָא. וְיוֹשְׁבֵי
בָּהּ: אֵלִין אֵינֹון בְּנֵי נֶשֶׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הִכִּי בְּמִאי אוֹקִימָנָא כִּי הוּא
עַל יַמִּים יִסְדָּהּ וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָהּ. אָמַר לֵיָהּ וְדָאִי הִכִּי הוּא, דְּהִיא אֶרֶץ
חַחִיִּים עַל יַמִּים יִסְדָּהּ וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָהּ, דְּכִלְהוּ נִפְקִי מִהִיא נְהָר עֲלָאָה
דְּנִגִּיד וְנִפְיק מֵעֵדוֹן, וּבָהוּ אֶתְתְּקִנַת לְאַתְעֵטְרָא בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְלִמִּין
עֲלָמִין. (ובגין כד)

מִי יַעֲלָה בְּהַר יְיָ וְגוֹ', נְקִי כַפַּיִם וּבֵר לִבָּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׁוֹא נִפְשֵׁי וְגוֹ'.
נִפְשׁוּ כְּתִיב, מֵהוּ נִפְשֵׁי וְנִפְשׁוּ. אֵלֶּא כִלְא חַד מְלָה, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (עמוס ו)
נִשְׁבַּע יְיָ בְּנִפְשׁוֹ (שמואל א, ב) כִּפְשׁוֹ בְּלִבִּי וּבְנִפְשֵׁי יַעֲשֶׂה. וְדוֹד מִלְכָּא
אֶתְאַחִיד בְּהִיא לֵב וּבְהִיא נִפְשׁוֹ, וְעַל דָּא לֹא נָשָׂא לְשׁוֹא נִפְשׁוֹ.

עד דהוּוּ אַזְלִי, אַעֲרֵעוּ בְּחַד בְּרַ נֶשׁ, וְאַנְפּוּי מְלִיין מְכַתְּשִׁין, וְהוּוּ קָם מִתְּחִילת
אֵילָנָא חַד, אִסְתְּכְּלוּ בֵּיהּ, וְחָמוּ (דף מ"ו ע"א) אַנְפּוּי סוּמְקִין בְּאֵינוּן מְכַתְּשִׁין.
אָמַר רַבִּי חֲזִיא מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר לִיהּ יוֹדָאי אָנָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי חֲטָאָה הוּא,
דְּאֵי לָאוּ הָכִי, לֹא אֶתְרַשְׁימוּ אַנְפּוּי בְּאֵלִין מְרַעִין בִּישׁוּן, וְאֵלִין לֹא אַקְרוּן
יְסוּרִין דְּאַהֲבָה. אָמַר רַבִּי חֲזִיא הָכִי הוּא וְדָאי, דְּיְסוּרִין דְּאַהֲבָה מִתְּחַפְּזִין
אֵינוּן מְבַנֵּי נֶשָׂא.

תַּא חֲזִי, דְּכַתִּיב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוֹ סִפְחַת אוֹ בַּהֲרַת. הָא גִי
זִינִין הָכָא, וְכִלְהוּ אַקְרוּן נִגְעַ צְרַעַת, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ
לִנְגַע צְרַעַת. מֵאֵי נִגְעַ צְרַעַת. סְגִירוֹ. סְגִירוֹ בְּכֻלָּא, וְכַתִּיב וְהוּבֵא אֶל אֶהָרֹן
הַכֹּהֵן וְגוֹי. אַבְל אֵינוּן דְּיִתְחַזּוּן לְבַר כְּתִיב, וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטָמֵא אוֹתוֹ. דְּהָא
וְדָאי אֵינוּן דְּיִתְחַזּוּן לְבַר בְּבַנֵּי נֶשָׂא, מְסֻטְרָא דְּמִסְאָבָא קָא אֶתִּיין, וְלָאוּ
יְסוּרִין דְּאַהֲבָה נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְנָא לָן. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, דְּכַתִּיב, (משלי כו) טוֹבָה תּוֹכַחַת
מְגוּלָה מֵאַהֲבָה מְסוּתְרָת. אֵי הָהִיא תּוֹכַחַת מֵאַהֲבָה (ס"א אֵינְהוּ תּוֹכַחַת מֵאַהֲבָה
כד א"ה), מְסוּתְרָת מְבַנֵּי נֶשָׂא. כְּגוֹנָא דָּא מֵאֵן דְּאוֹכַח לְחַבְרִיָּה בְּרַחֲמֵימוֹתָא,
בְּעֵי לֹאֲסַתְרָא מְלוּי מְבַנֵּי נֶשָׂא, דְּלֹא יְכַסּוּף מְנִיְהוּ חַבְרִיָּה, וְאֵי מְלוּי אֵינוּן
בְּאַתְגְּלִיָּא קָמֵי בְּנֵי נֶשָׂא, לָאוּ אֵינוּן בְּרַחֲמֵימוֹתָא.

כְּדָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָ אוֹכַח לְבַר נֶשׁ, בְּכֻלָּא אוֹכַח בְּרַחֲמֵימוֹתָא,
בְּקֻדְמִיתָא מְחִי לִיהּ בְּגַרְמִיָּה דְּלָגוּ. אֵי הֵדָר בֵּיהּ, מוּטָב. וְאֵי לָאוּ מְחִי לִיהּ
תְּחִילת תּוֹתִיבִיהּ, וְאֵלִין (בעורו) אַקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה, אֵי הֵדָר בֵּיהּ מוּטָב,
וְאֵי לָאוּ מְחִי לִיהּ בְּאַתְגְּלִיָּא בְּאַנְפּוּי, קָמֵי כֻלָּא, בְּגִין דְּיִסְתְּכְּלוּן בֵּיהּ,
וְיִנְדְּעוּן דְּהָא חֲטָאָה אִיהוּ, וְלָאוּ רַחֲמֵי דְּמֵאַרְיָה הוּא.

אָמַר לֹון הָהוּא בְּרַ נֶשׁ, בְּקִיטְרָא דְּעִיטָא חַד אֶתִּיתוּן גְּבָאי, וְדָאי לָאוּ אֶתוּן
אֶלָּא מֵאֵינוּן דְּדִיּוּרִיָּהוּן בְּבִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְּלֹא דְּחַלִּין מְכֻלָּא. אֵי בְּנֵי
דְּאַתְיִין אַבְתְּרָאי יְקֻטְרָגוּ בְּכוּ, אֵיךְ מְלִיכּוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. אָמַר לִיהּ אוּרִיָּיתָא
הָכִי הוּא, דְּכַתִּיב, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר
אֶמְרִיקָה תֹאמַר. וּמָה אֵי בְּמַלִּי דְּאוּרִיָּיתָא אָנֹן דְּחַלִּי מְקַמְדָּ, הָא נִשְׁתַּכַּח
בְּכֻסּוּפָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאוּרִיָּיתָא בְּעֵי צְחוּתָא.
פְּתַח הָהוּא גְּבָרָא וְאָמַר (מיכה ז) מִי אֵל כְּמוֹדָ נּוֹשֵׂא עוֹן וְגוֹי. אָרִים יְדוּי וּבְכָה.
אֲדַהֲכִי מְטוּן בְּנוּי. אָמַר בְּרִיָּה זְעִירָא סִייעֵתָא דְּשְׁמִיָּא הָכָא.

פְּתַח וְאָמַר (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רְאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ
רָשָׁע מְאִרִיךְ בְּרַעְתּוֹ. הָאֵי קָרָא אוּלִיפְנָא בִּי רַבִּי דּוּסְתָאי סָבָא, דְּהוּוּ אָמַר
מְשֻׁמִּיָּה דְּרַבִּי יִיסָא סָבָא. אֶת הַכֹּל רְאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי, וְכִי שְׁלֵמָה מְלָכָא
דְּהוּוּ חֲפִים עַל כֻּלָּא, אֵיךְ אָמַר הָכִי דְּאִיהוּ חֲמָא כֻּלָּא בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ אַזִּיל
בְּחֻשׁוֹכֵי עֲלָמָא דְּהָא כֹּל מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּחֻשׁוֹכֵי עֲלָמָא, לֹא חֲמֵי מְדִי, וְלֹא
יִדַע מְדִי.

דְּכַתִּיב תּוֹצֵא הָאֲרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּהֵוּא חַיָּה עֵילָאָה. וּבְגִין דְּהָאֵי נֶפֶשׁ חַיָּה
אֵי הֵי קְדִישָׁא עֵילָאָה, כַּד אֲרַעָא קְדִישָׁא מְשַׁכָּא לָהּ בְּגוּוּה וְאִתְּכַלִּילַת בֵּיהּ,
כַּדִּין קָרִינָן לָהּ נִשְׁמָה.

וְתָא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דְּבֵר נֶשׂ אָזִיל בְּאוּרַח קְשׁוּט, וּפּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלָן
מִלִּין קְדִישִׁין בְּצִלוֹתָא, בְּאוּרִייתָא. הָאֵי נִשְׁמַתָּא אִתְּדַבְּקַת בֵּיהּ, רְחִימָא
הוּא דְּמֵאֲרִיָּה. כְּמָה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מְכַל סְטָרִין. רְשִׁימָא הוּא לְטָב
לְעֵילָא וְתַתָּא וְשְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא שְׁרִיָּא עֵלוּי. וְדָא הֵיא דְּסַלְקָא לְעֵילָא
וּמְמַלְלָא קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא וְעֵיילָא בְּכָל תְּרַעִין וְלִית דִּימְחִי בִּידְהָא. וְעַל
דָּא אִתְּקָרִי רוּחַ מְמַלְלָא. דְּהָא כָּל שְׁאָר נִפְשָׁתָא (נִפְשָׁתָאן) לִית לֹון רְשׁוּ לְמַלְלָא
קָמִי מְלַכָּא בְּרַ הָאֵי.

וּבְזְמַנָּא דְּאֵי הוּ אֲסֻטִי אוּרְחוּי וְשְׁפּוּתִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלָן מִלִּין בִּישִׁין,
שְׁכִינְתָּא אִסְתַּלְקַת מִנִּיָּה וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא אִתְּעַבְּרַת מִנִּיָּה וְלֹא אִתְּדַבְּקַת
בֵּיהּ. וּמְסֻטְרָא דְּחוּיָּא בִּישָׁא תְּקִיפָא אִתְּעַר רוּחָא חֲדָא דְּשֵׁט וְאָכִיל
בְּעֵלְמָא, דְּלֹא שְׁרִיָּא אֶלָּא בְּאַתְר דְּקְדוּשָׁה עֵילָאָה אִסְתַּלַּק מִתְּמָן. וְאִינוּן
מִלִּין סְלָקִין לְאַתְר דְּחוּיָּא בִּישָׁא, דְּכֵלָּא לְאַתְרִיָּה אִתְּהַדְּר. וּבְשַׁעֲתָא
דְּסַלְקִין, כְּלָא מְכַרִּיזִין וְאִמְרִין אִסְתַּלְקוּ סוּחְרִיָּה דְּמֵלָה בִּישָׁא דְּפִלְגִיָּא.
פְּנוּן אִתְר לְאַרְחִיָּה דְּחוּיָּא תְּקִיפָא.

וְהֵיא נִשְׁמָה סְלָקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעַאקוּ דְּכֵלָּא. וְלֹא יְהִיבִין לָהּ אִתְר לְמַלְלָא
כְּמַלְקָדְמִין. וּכְדִין חוּיָּא אִזְדְּמִין. וְכַד הֵיא מְלָה בִּישָׁא סְלָקָא בְּאוּרְחוּי
יְדִיעָאן וְשָׂאֲרִי קָמִי דְּחוּיָּא תְּקִיפָא כְּמָה רוּחִין מִתְּעַרִין בְּעֵלְמָא וְרוּחָא
נְחֻתָא מֵהֵוּא סְטָרָא, וְאִשְׁכַּח דְּהֵוּא בְּרַ נֶשׂ אִתְּעַר לִיָּה בְּמֵלָה בִּישָׁא. וְהָא
רוּחָא מְמַלְלָא קְדִישָׁא אִתְּעַבְּרַת מִנִּיָּה, כַּדִּין שְׁרִיָּא עֵלוּי וְסָאִיב לִיָּה, וּכְדִין
הוּא סְגִיר וְאִתְּפָגִים בְּבִשְׁרִיָּה בְּחִיזוּ דְּאִנְפוּי בְּכֵלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (מְשַׁלִּי כִּיֵּיא)
שׁוּמֵר פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ שׁוּמֵר מְצֻרֹת נֶפֶשׁוֹ. נֶפֶשׁוֹ וְדָאֵי, הֵיא דְּהוּה מְמַלְלָא
אִתְּעַבְּדַת מְשֻׁתוּקָא בְּגִין מְלוּלָא בִּישָׁא וּכְמָה דְּעוֹנֵשָׁא דְּבֵר נֶשׂ בְּהָאֵי, בְּגִין
מְלָה בִּישָׁא, כַּד עוֹנֵשִׁיָּה בְּגִין מְלָה טְבָא (דָּאִתִּי לִיְדִיָּה, דִּיכִיל לְמַלְלָא וְלֹא מְלִיל) : (עַד
כַּאן מֵהֵהֱשַׁמְטוֹת)

תָּא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דְּהָאֵי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, אִתְּדַבְּקַת בֵּיהּ בְּבֵר נֶשׂ. רְחִימָא
הוּא דְּמֵאֲרִיָּה. כְּמָה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מְכַל סְטָרִין, רְשִׁימָא הוּא לְטָב
לְעֵילָא וְתַתָּא, וְשְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא שְׁרִיָּא עֵלוּי.

וּבְזְמַנָּא דְּאֵי הוּ אֲסֻטִי אֲרַחוּי, שְׁכִינְתָּא אִסְתַּלְקַת מִנִּיָּה, וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
לֹא אִתְּדַבְּקַת בֵּיהּ. וּמְסֻטְרָא דְּחוּיָּא בִּישָׁא תְּקִיפָא, אִתְּעַר רוּחָא חֲדָא, דְּשֵׁט
וְאָזִיל בְּעֵלְמָא, דְּלֹא שְׁרִיָּא אֶלָּא בְּאַתְר דְּקְדוּשָׁה עֵילָאָה אִסְתַּלַּק מִתְּמָן.
וּכְדִין אִסְתַּבַּב בְּרַ נֶשׂ, וְאִתְּפָגִים בְּבִשְׁרִיָּה, בְּחִיזוּ דְּאִנְפוּי בְּכֵלָּא.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דְּהָאֵי נֶפֶשׁ חַיָּה אֵי הֵי קְדִישָׁא עֵילָאָה, כַּד אֲרַעָא קְדִישָׁא
מְשַׁכָּא לָהּ, וְאִתְּכַלִּילַת בְּגוּוּה, כַּדִּין קָרִינָן לָהּ נִשְׁמָה. וְדָא הֵיא דְּסַלְקָא
לְעֵילָא, וּמְמַלְלָא קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא, וְעֵיילָא בְּכָל תְּרַעִין, וְלִית דִּימְחִי

בִּידְהָא. וְעַל דָּא אֲתִקְרִי רוּחָא מְמַלְלָא, דְּהָא כָּל שְׁאָר נִפְשָׁתָא לִית לוֹן רְשׁוּ
לְמַלְלָא קָמִי מְלָכָא, בְּרַ הָאִי.

וְעַל דָּא אוּרְיִיתָא אַכְרִיזַת וְאַמְרַת, (תהלים לד) נִצּוֹר לְשׁוֹנְדָּ מִרְעַ וְגוֹי, וּכְתִיב
(משלי כא) שׁוֹמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ וְגוֹי, בְּגִין דְּאִי שְׁפוּתִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלָן מְלִין
בִּישׁוֹן, אֵינּוֹן מְלִין סְלָקִין לְעֵילָא, וּבְשַׁעְתָּא דְּסְלָקִין, כְּלָא מְכַרְיִזִין וְאַמְרִין
אֲסִתְלָקוּ מְסוּחְרִיָּה דְּמִלָּה בִּישָׂא דְּפִלְגְנָא, פְּנוֹן אֲתֵר לְאַרְחִיָּה דְּחוּיָא
תְּקִיפָא. כְּדִין נְשַׁמְתָּא קְדִישָׂא אֲתַעְבְּרָא מְנִיָּה וְאַסְתְּלַקַּת, וְלֹא יִכְלָא
לְמַלְלָא, כְּמָה דְּאֲתֵר אָמַר (תהלים לו) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב.

וְהֵיא נְשַׁמְתָּא סְלָקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעֵאקוּ דְּכְלָא, וְלֹא יִהְבִּין לָהּ אֲתֵר
כְּמַלְקָדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, שׁוֹמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מְצֻרוֹת נִפְשׁוֹ. נִפְשׁוֹ וְדָאִי
הֵיא דְּהוֹת מְמַלְלָא, אֲתַעְבִּידַת מְשִׁתּוּקָא, בְּגִין מְלוּלָא בִּישָׂא. וּכְדִין חוּיָא
אֲזִדְמוּ, דְּכְלָא לְאַתְרִיָּה אֲתַהְדֵּר, וְכַד הֵיא מִלָּה בִּישָׂא סְלָקָא בְּאוּרְחִין
יְדִיעֵן, וְשָׂאֲרֵי קָמִיָּה דְּחוּיָא תְּקִיפָא, כְּמָה רוּחִין מְתַעְרִין בְּעֵלְמָא, וְרוּחָא
נְחִתָּא מִהֵהוּא סְטָרָא, וְאַשְׁכַּח דְּהֵהוּא בְּרַ נֶשׁ אֲתַעֵר לִיָּה בְּמִלָּה בִּישָׂא, וְהָא
רוּחָא מְמַלְלָא קְדִישָׂא אֲתַעְבְּרָא מְנִיָּה, כְּדִין שְׂרִיָּא עֲלוּי וְסָאִיב לִיָּה, וּכְדִין
הוּא סְגִיר.

כְּמָה דְּעוֹנֶשָׂא דְּהָאִי בְּרַ נֶשׁ בְּגִין מִלָּה בִּישָׂא. כְּדָּ עוֹנֶשִׂיָּה בְּגִין מִלָּה טְבָא,
דְּקָאֲתִי לִיְדִיָּה, וְיִכִּיל לְמַלְלָא, וְלֹא מְלִיל. בְּגִין דְּפְגִים לְהֵהוּא רוּחָא
מְמַלְלָא, דְּהֵיא אֲתַתְקַנַּת לְמַלְלָא לְעֵילָא, וְלְמַלְלָא לְתַתָּא, וְכְלָא בְּקְדוּשָׁה.
כָּל שְׂכֹן אִי עֲמָא אֲזִלִין בְּאוּרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא יִכִּיל לְמַלְלָא לְהוּ וְלֹאֲזַכְחָא
לְהוּ, וְשְׁתִּיק וְלֹא מְלִיל, כְּמָה דְּאַמִּינָא דְּכְתִיב, נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי
מְטוֹב וְכַאֲבִי נְעֶפְרִי.

דף מ"ז ע"א

נְעֶפְרִי בְּמַכְתְּשִׁין דְּמְסֻאָבוּתָא, וְדָא הוּא דְּאַמְרַת דְּוֹד (דף מ"ז ע"א) מְלָכָא אֲלָקִי
בְּהָאִי, וְאַתְפְּנִי מְנִיָּה, דְּכְתִיב, (תהלים כה) פְּנִיָּה אֵלִי וְחֲנֻנִי. מַהוּ פְּנִיָּה אֵלִי. כְּמָה
דְּאֲתֵר אָמַר (במדבר יב) וַיִּפְּן אֶהְרֹן. נְחִתּוּ רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, וּנְשַׁקּוּהוּ.
אֲזִדְוּוּגוּ כְּחֻדָּא כָּל הֵהוּא אוּרְחָא, קְרָא רַבִּי חֲזִיָּא עֲלֵיָּהוּ, (משלי ד) וְאַרְחַ
צְדִיקִים כְּאוּר נְגַה הוֹלֵךְ וְאוּר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. (ויקרא יג) נִגַע צְרַעַת כִּי תִהְיֶה
בְּאֲדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי נִגַע, כָּל גּוֹוֹנִין דִּילִיָּה אֲתַעֵרוּ
בְּהוּ חֲבַרְיָא, וְכִהְנָא הָוָה יַדַּע בְּהוּ לְדְכִיָּא וְלְמְסֻאָבָא, הָוָה יַדַּע, אֵינּוֹן דְּהוּ
יְסוּרִין דְּרַחֲמִימוּתָא, אוּ אֵינּוֹן דְּאַשְׁתְּכַחוּ בְּמֵאֵן דְּמֵאִיס בִּיָּה מְאַרְיָה וְרַחֲמִי
בִּיָּה, דְּהָא לְפּוּם אֲרַחוּי דְּבֵר נֶשׁ גְּרִים נִגַע בְּעֵלְמָא.

כְּתִיב (תהלים קמא) אֵל תֵּט לְבִי לְדַבֵּר רַע לְהַתְעוֹלֵל עַל־לִוֹת בְּרָשָׁע, מְכָאן תְּגִינֵן
בְּאַרְחָא דְּבֵר נֶשׁ בְּעֵי לְמִיָּהָד בְּהַ מְדַבְּרִין לִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי קְרָא
קְשִׂיָּא, וְכִי קוּדְשָׂא בְּרִיָּד הוּא אֲסִטִּי לִיָּה לְבֵר נֶשׁ לְמַהְדָּ בְּאַרְחַ חֲסָאָה,

וּלְמַעַבְד עֹבְדִין בְּיָשׁוּן, אִי הָכִי לִית דִּינָא בְּעַלְמָא דָּא, וְלֹא בְּעַלְמָא דְאַתִּי,
וְאוּרִייתָא לֹא אֶתְתַּקְנַת, דְּכַתִּיב בָּהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע.

אַלָּא דְּוֹד אֲזַהֵר לְלַבִּיָּה, לְדַבְרָא לִיָּה בְּאוֹרַח קְשׁוּט, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים
ד) וְהַשְׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ. מֵאִי וְהַשְׁבוֹת. אַלָּא זְמַנָּא חַד, וּתְרִין, וּתְלַת, לְאַהֲדָרָא
לְקַבְּלִיָּה, וּלְדַבְרָא, וְלֹאֲזַהֲרָא לִיָּה. וְהָכִי קֹאֲמַר לִיָּה, אֵל תֵּט לְבִי לְדַבֵּר רַע,
לְלַבִּיָּה קֹאֲמַר דְּוֹד (כְּלוּמַר) אֵל תֵּט לְפִי לְפִי אֹרְחוּי דְּבַר נָשׁ (נִיֵּא וְהָכִי קֹאֲמַר לִיָּה, לְבִי,
אֵל תֵּט לְדַבֵּר רַע) דְּהָא דְּבַר רַע גְּרִים נִגַּע בְּעַלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיָּא בְּעַלְמָא, וְהִינְנוּ
נִגַּע צְרַעַת.

נִגַּע צְרַעַת, הָא אֶתְעָרוּ חֲבַרְיָא, אַבְל צְרַעַת כְּתַרְגוּמוֹ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי
כְּתַרְגוּמוֹ. סְגִירוֹ, דְּסְגִיר וְלֹא פְתַח, וְכַד סְגִיר הוּא וְלֹא פְתַח, נִגַּע הוּא
דְּאַקְרִי. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דְּלֹא מְסַתְּפִקִין אַבְהוֹן, כָּל שְׂכָן בְּנִין. וְהִינְנוּ דְּכַתִּיב
נִגַּע צְרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאֲדָם, בְּאֲדָם מִמֶּשׁ, וּמִכָּאֵן נַחִית לְמֵאן דְּנַחִית,
אֲשֶׁתִּכַּח נִגַּע לְכֻלָּא, מִהָהוּא סְגִירוֹ.

אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, וְדֵאִי דָּא הוּא רְזָא דְּמְלָה, דְּכַתִּיב, (אִיכָּה ב) נָאֵר מְקַדְּשׁוֹ.
מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּבִנְי עַלְמָא גְּרָמוֹ הָאִי, דְּכַתִּיב, (בְּמַדְבַּר יט) אֶת מְקַדְּשׁ יְיָ
טַמְּא, טַמְּא מִמֶּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, טַמְּא, מְשׁוּם דְּאַסְתַּלְקַת (שְׁכִינְתָא מְנִיָּה)
מֵאן דְּאַסְתַּלְקַת, וְחוּיָא תַּקִּיפָא שְׂרִיָּא, וְאַטִּיל זִוְהֶמָא, וְסָאִיב לְמֵאן דְּסָאִיב,
וְכֻלְהוּ בְּגִין חוּבֵי עַלְמָא.

תַּנְיִין, כַּד שְׂאֲרֵי חוּיָא (תַּקִּיפָא) לְאַתְגְּלָאָה, מְסַתְּלִקִין סְמִכִין וּבְנִינִין
וּמִתְעַבְרִין, וְאַתִּי חוּיָא תַּקִּיפָא וְאַטִּיל זִוְהֶמָא, וּכְדִין אֲשֶׁתִּכַּח מְקַדְּשָׁא
מְסָאֵב, מֵאן מְקַדְּשָׁא. כְּמָה דְּאַתְמַר (וִיקָרָא ד) וְנִתְתִּי נִגַּע צְרַעַת בְּבֵית אֲרָץ
אֲחוּזָתְכֶם. וְכַתִּיב (בְּרַאשִׁית ג) וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֵל הָאִשָּׁה. אֵל הָאִשָּׁה מִמֶּשׁ, דְּאַתְרַּ מְקַדְּשָׁא אֲתַאֲחִיד
בְּגִוּוָה, וְהִינְנוּ אֶת מְקַדְּשׁ יְיָ טַמְּא בְּגִין חוּבֵי, מְשׁוּם דְּאַתְגְּלָאָה חוּיָא
תַּקִּיפָא.

מֵאן חוּבֵי. דָּא לִישְׁנָא בִישָׂא, דְּבְּגִין לִישְׁנָא בִישָׂא, חוּיָא אֲזַדְּמוֹ, בִּין לְעִילָא
בִּין לְתַתָּא, דְּכַתִּיב, (בְּמַדְבַּר כֵּא) וַיִּשְׁלַח יְיָ בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.
הַשָּׂרְפִים אוֹ הַשָּׂרֻופִים לֹא כְּתִיב, אַלָּא הַשָּׂרְפִים, מֵאן שָׂרְפִים. דְּכַתִּיב
(תְּהִלִּים עֵד) רָאשֵׁי תַנְיִנִים (תְּרִי, חַד אֲתַאֲחִיד לְעִילָא, וְחַד לְתַתָּא) (סִיֵּא תְּרִי, חַד אֲתַחֲזֵרוּ לְזַמְנִין)
וְכַתִּיב (יִשְׁעִיָּה ו) שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לוֹ וְדֵאִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(אִיּוֹב א) לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, וּכְדִין סְגִירוֹ בְּכֻלָּא, וְלִית מֵאן דְּפְתַח, וְעַל דָּא כְּתִיב
(מִשְׁלֵי ל) כִּן דְּרַךְ אִשָּׁה מְנַאֲפַת אַכְלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוֹ', מֵאִי מְנַאֲפַת. מְנַאֲפַת
מִמֶּשׁ וְדֵאִי, אַכְלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְאַמְרָה לֹא פְעַלְתִּי אֲוֹן.

דף מ"ז ע"ב

אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, ברעותא דכלא לא אשתכח לתתא, אלא בגין דאשתכח לעילא. ולעילא לא אשתכח, אלא פד אשתכח לתתא בחובי עלמא, דילפינן דכלא תלייא האי בהאי, והאי בהאי. (ויקרא יג) ואיש כי ימרט ראשו וגו'. רבי חייא פתח ואמר (קהלת ב) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות וגו', בכמה אתר אסתפלגא במלוי דשלמה מלכא, ואשגחנא בחכמתא (דף מ"ז ע"ב) סגיאה דיליה, ואסתים מלוי בגו, לגו היכלא קדישא. האי קרא אית לאסתפלגא ביה, אמאי אמר וראיתי אני, וכי שאר בני עלמא לא ידעי ולא חמאן דא. אפילו מאן דלא ידע חכמתא מן יומי, ולא אשגח בה, ידע האי שיש יתרון לחכמה מן הסכלות פיתרון האור מן החשך. והוא שבח גרמיה ואמר ראיתי אני.

אלא הכי תאנא, מאן חכים בשלמה דבשבעה דרגין דחכמה אתקרי כגוונא דלעילא. שיתא יומין לעילא, שביעאה עלאה עליהו. שיתא יומין לתתא, שביעאה עליהו. שיתא דרגין לכורסייא, הוא על פורסייא, דכתיב, (דברי הימים א, כט) וישב שלמה על פסא יי למלך. שבעה כתרין דיומין לעילא, וכדין לקבליהון שבעה שמהן לשלמה. לאתחזאה ביה חכמתא קדישא. ובגין כד אתקרי שבע שמהן: שלמה. ידידה. אגור. בן יקה. למואל, איתיאל, קהלת.

ואמר שבעה הבלים. ומה דאיהו חמא לא חמא בר נש אחרא, וכד פנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמתא, אקרי קהלת. ושבעה הבלין אמר, לקביל ז' כתרין דלעילא, וכל הבל קלא אתעביד מניה, ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל.

ותאנא משמיה דרבי שמעון, הבל אפיק קלא ברוחא ומיא דביה, ולית קלא אלא בהבל. ותאנא בשבעה הבלין אתקיימין עלאין ותתאין. ותאני רבי יצחק, תא חזי, דעל הבל מתקיים עלמא, דאלמלא לא הוה הבל דנפיק מפומא, לא אתקיים בר נש אפילו שעתא חדא.

כגוונא דא אמר שלמה מלוי, דעלמא מתקיימא בהו, דהאי הבל דמתקיים ביה עלמא. והאי הבל דמתקיים ביה עלמא, מהבלין דלעילא קאתי, הדא הוא דכתיב הבל הבלים, הבל מהבלין דלעילא. וכל מלוי הכי הוה. ובהבלין דלעילא כתיב, (דברים ח) כי על כל מוצא פי יי יחיה האדם. מאי מוצא פי יי. דא הבלין דלעילא.

ותניא, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. מן הסכלות ממש, אתי תועלתא לחכמתא, דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא, לא אשתמודעא חכמתא ומלוי. (תיקון קכ"ג ע"א) ותאנא חיובא הוא על בר נש דאולוף חכמתא, למילף זעיר מן שטותא, ולמנדע לה. בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה. כמה דאתיא תועלתא לנהורא מחשוכא, דאלמלא חשוכא לא אשתמודע נהורא. ולא אתייה (נ"א אתחזיא) תועלתא לעלמא מניה.

תנא שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם. דאמר רבי שמעון לרבי אבא, תא חזי רזא דמלה, לא נהיר חכמתא דלעילא, ולא אתנהיר, אלא בגין שטותא דאתער מאתר אחרא, ואלמלא האי, נהירו ורבו סגיא ויתיר לא הוה (להוי), ולא אתחזיא תועלתא דחכמתא. ובגין שטותא אתנהיר יתיר, ונהירין ליה יתיר, הדיא הוא דכתיב שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, מן הסכלות סתם. וכד לתתא, אלמלא לא הוה שטותא שכיח בעלמא, לא הוי חכמתא שכיח בעלמא.

והיינו דרב המנונא סבא, פד הוו ילפין מניה חברייהא רזי דחכמתא, הוה מסדר קמיהו פרקא דמלי דשטותא, בגין דיייתי תועלתא לחכמתא בגיניה. הדיא הוא דכתיב (קהלת ז) יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט, משום דהיא תקונא דחכמתא, ויקרא דחכמתא. ועל דא כתיב, ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות.

רבי יוסי אמר יקר מחכמה ומכבוד, פלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה, ויקרא דכבוד דלעילא, מאי היא. סכלות מעט. זעיר דשטותא אחזי וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא, יתיר מפל ארחין דעלמא.

דף מ"ח ע"א

כיתרון האור מן החושך, תועלתא דנהורא לא אתייהא (נייא אתחזיא) אלא מן חשוכא. (ולעולם) תקונא דחנורא מאי היא. אוכמא, אלמלא אוכמא לא אשתמודע חנורא, ובגין אוכמא, אסתליק חנורא ואתיקר. אמר רבי יצחק, משל למתוק במר, דלא ידע אינש טעמא דמתיקא, עד דטעים מריא, מאן עביד להאי מתיקא. הוי אומר האי מריא. והיינו דכתיב, (קהלת ז) גם את זה לעומת זה עשה האלהים. וכתיב (דף מ"ח ע"א) (קהלת ז) טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך.

תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש: אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם. (משום) דכתיב, (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכתיב (בראשית ט) כי בצלם אלהים עשה את האדם. ולא כתיב, גבר, אנוש, איש. אמר רבי יהודה, אי הכי, והא כתיב (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'. (ולא גבר, אנוש, איש) מאן בעי למקרב קרבנא. מאן דאיהו חטאה וכתיב אדם.

אמר רבי יצחק תא חזי, קיומא דעלמא דעלאין ותתאין, הוא קרבנא. נייחא דקודשא בריך הוא. ומאן אתחזי למקרב קמיה האי נייחא, הוי אומר האי אדם, דיקירא מפלא. אמר ליה אי הכי, הא כתיב, אדם כי יהיה בעור בשרו וגו', והיה בעור בשרו לנגע צרעת. אמר ליה, להאי בעי קודשא בריך הוא לדפאה יתיר מפלא, דמאן דאיהו בדרגא עלאה דכלהו, לא ליתב הכי.

וּבְגִין כִּדְּכָתִיב בְּאֲדָם, וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. וּבָא לָא כְּתִיב, אֱלֹא וְהוּבָא, דְּכָל
מֵאן דְּחָמֵי לֵיהּ, אֲתַחְזִיב בֵּיהּ לְאֶקְרוּבֵי קָמֵי כְּהֵנָא, דְּדִיּוּקְנָא קְדִישָׁא לָא
לִיתִיב הָכִי. וּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נִגַע וְגוֹ', וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי
יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהָרוֹת וְגוֹ', וְלֹא כְּתִיב בְּהוּ וְהוּבָא.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ,
אָמַר לֵיהּ מִשּׁוּם דְּאֶקְרִי עֶבֶד לְמַלְכָּא, דְּכְתִיב, (במדבר
יב) לֹא כֹן עֲבָדִי מִשָּׁה. (יהושע א) מִשָּׁה עֲבָדִי. וְאוּף הָכִי אֶקְרִי אִישׁ לְגַבֵּי אָדָם
דְּלַעֲיִלָּא. אָמַר לֵיהּ אֵי הָכִי, וְהָא כְּתִיב (שמות טו) יְיָ אִישׁ מְלַחְמָה, וְלֹא כְּתִיב
אָדָם. אָמַר לֵיהּ (תהלים כה) סוֹד יְיָ לִירְאָיו. אָמַר לֵיהּ אֵי הָכִי אָנָּא בִּינְיִיחוּ
(ס"א יתיב) אֲתִיבוּ בְּכֻלָּא, וּבִבְאֲתֵר דָּא לָא זְכִינָא.

אָמַר לֵיהּ זֵיל לְרַבֵּי אַבָּא, דְּאָנָּא אוֹלִיפְנָא מְנִיָּה עַל מְנַת דְּלָא לְגַלְאָה. אָזַל
לְגַבֵּי דְרַבֵּי אַבָּא, אֲשֶׁכְּחִיהּ דְּהוּהוּ דְרִישׁ וְאָמַר, אֵימַתִּי אֲתַקְרִי שְׁלִימוּתָא
דְּלַעֲיִלָּא (נ"א דכלא), כִּדְּכָתִיב קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוֹרְסִינָא. וְעַד דְּלָא יִתִּיב
בְּכוֹרְסִינָא, לָא אֲשֶׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא. דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכֹּסֵא
דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה, מִשְׁמַע דְּכְתִיב אָדָם, דְּהוּא כְּלָלָא,
וּשְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְּאֲשֶׁכְּחִית לָךְ בְּהָאֵי.
אָמַר לֵיהּ אֵי הָכִי הָא כְּתִיב (שמות טו) יְיָ אִישׁ מְלַחְמָה, וְלֹא כְּתִיב אָדָם. אָמַר
לֵיהּ יָאוּת שְׁאַלְתָּ.

תָּא חֲזִי, הֵתֵם לָא אֲשֶׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא, וּבְגִינֵי כִּדְּאֶקְרִי אִישׁ. אָבַל
הָכָא, שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא, וּכְלָלָא דְּכֻלָּא, בְּגִין כִּדְּאֶקְרִי אָדָם. קְאָרִי עָלֶיהּ
(תהלים קיט) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֹפֵי זָהָב וְכָסֶף.

תּוֹ אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה, וְלֹא כְּתִיב אִישׁ וּבְהֵמָה. אָמַר
לֵיהּ וְלֹא. וְהַכְּתִיב (שמות יא) לְמֵאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה. אָבַל מַה דְּכְתִיב אָדָם
וּבְהֵמָה, כְּמָה דְּכְתִיב, (מלכים א, ה) מִן הָאֲרֹז אֲשֶׁר בְּלַבְנוֹן עַד הָאֲזוּב אֲשֶׁר
יוֹצֵא בְּקִיר. אוֹרְחִיהּ דְּקָרָא הוּא, דְּנִקִּיט עֲלָאָה מְכַלְחוּ, וְנִמִּיד מְכַלְחוּ. אוּף
הָכָא עֲלָאָה דְּכֻלָּא, אָדָם, וְנִמִּיד מְכַלְאָ בְּהֵמָה.

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וְאָדָם אֵין לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה. אָמַר לֵיהּ,
תָּא חֲזִי, דְּכָל מַה דִּי בְּעֲלָמָא לָא הָוִי אֱלֹא בְּגִינֵיהּ דְּאָדָם, וְכִלְהוּ בְּגִינֵיהּ
מִתְקִימִי, וְלֹא אֲתַחְזִיאוּ בְּעֲלָמָא, וְכִלְהוּ אֲתַעֲכְבוּ עַד דְּיִיתִי הֵהוּא דְּאֶקְרִי
אָדָם. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְכָל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרַם יִהְיֶה בְּאֶרֶץ וְגוֹ'.
טָרַם: עַד לָא, כְּתַרְגוּמוֹ. מִשּׁוּם דְּדִיּוּקְנָא עֲלָאָה לָא אֲתַחְזִי, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב וְאָדָם אֵין, כְּלוּמַר, כִּלְהוּ אֲתַעֲכְבוּ בְּגִינֵיהּ דְּהָאֵי דִּיּוּקְנָא, עַד
דְּאֲתַחְזִי.

וּבְגִין כִּדְּלֹא אֲתַחְזִי (נ"א אתברי) הָאֵי דִּיּוּקְנָא, אֱלֹא בְּדִיּוּקְנָא דְּאֲתַחְזִי לֵיהּ,
הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּצַר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מְלֵא. כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא, וּכְלָלָא דְּכֻלָּא.

תאנא, בששי נברא אדם, בשעה שנשלים הכסא. ונקרא כסא, דכתוב, (מלכים א, ו) שש מעלות לכסא. ולפיכך נברא האדם בששי, שהוא ראוי לישב על הכסא. ותאנא פיו דנברא אדם אתתקון כלל, וכל מה דלעילא ותתא, וכלא אתכליל באדם.

דף מ"ח ע"ב

תנא אמר רבי יוסי, כתיב (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, כללא דכלא, וכלא כלילן בהאי דיוקנא. אמר רבי יהודה והא כתיב (יחזקאל א) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור (דף מ"ח ע"ב) מהשמאל לארבעתן, אמר ליה כללא אפי אדם הו, ובההוא דיוקנא דאדם, אתחזין כל גוונין וכל דיוקנין. כמה דתנינן אנפוי אנפי נשרא, לא דהוא נשרא, אלא דאתחזי בדיוקנא דאדם, משום דכליל כל גוונין וכל דיוקנין.

אמר רבי יצחק, תא חזי, כל מאן דאיהו תחות שולטני דאדם, אתקרי איש. משום דאתתקון בגוונא דאדם, מדרגא אחרא דהוה ביה בקדמיתא. דתנא ברזא עלאה (תרומה קע"ח ע"ב, מ"ו ע"ב) בספרא דצניעותא, כד אתברי אדם, נחת בדיוקנא קדישא עלאה, ונחתו עמיה תרין רוחין, מתרין סטרין, מימינא ומשמאלא, כללא דאדם. ורוחא דימינא, אתקרי נשמטא קדישא, דכתיב, (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. ורוחא דשמאלא, אתקרי נפש חיה, והוה אזיל ונחית מעילא לתתא, ולא אתישבא בהדי אחרא.

כד הוה עייל שבתא, והוה חב אדם, אתעבידו (נ"א אתנגידו) מההוא רוחא שמאלא, ברין מתפשטון בעלמא, ולא אסתיימו גופא דלהון. ואתחברו בהאי גופא דאדם, בדכורא ונוקבא, ואתילידו בעלמא. ואלין אקרון נגעי בני אדם. (כ"ה ע"א) תנא, עלאין מנייהו דלא אתדבקו לתתא, ותליין באוירא, ושמעין מה דשמעין מלעילא. ומנייהו ידעין אינון אחרנין לתתא.

תנא, מן בוצינא דקרדינותא, נפקין תלת מאה ועשרים וחמש ניצוצי, מתגלפין ומתאחדן כחדא מסטרא דגבורה, דאקרון גבורות, (ס"א ומתלכדן) כחדא, ואתעבידו חד. (גופא) וכד עיילין אלין בגופא, אקרי איש. (ס"א ולא איש דא) דא דתנינן איש תם וישר איש צדיק, ואיש דהכא, איש מלחמה כתיב, דכללא סליק דינא, וכללא חדא. אמר רבי יהודה אמאי לא הוה בידיה (דרבי יצחק). אתו שאילו קמיה דרבי שמעון, אמר לון, תו קשיא, דהא תנינן כתיב (בראשית ב) לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת, ותנינן מאן איש דא חסד, והכא אמריתו דהוא דינא.

אלא הכי תאנא, כללא הוא בחד מתקלא סלקא, וכללא חד. ומשום דדיני תתאי מתאחדן (נ"א ומתלכדן) ומתחברן בשערוי דהאי. אקרי הוא דינא קשיא, וכד אתעבר מניה שערא דרישא, אתבסס, ודינן דלתתא לא אזדמנו. ובגין כך אקרי טהור. דלא אקרי טהור, אלא כד נפיק מסטרא

דְּמִסְאָבָא, וְכַד נְפִיק מִן מְסָאָבָא, אֶקְרִי טְהוֹר. דְּכְתִיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטְּמֵא. מִטְּמֵא וְדַאי, וְהָכָא כְּתִיב, וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ קָרַח הוּא טְהוֹר הוּא.

וְתָא חֲזִי, בְּרִישָׁא דְהָאִי אִישׁ, בּוֹצִינָא דְקִרְדִּינוּתָא. וּבְגִין כְּדָ גּוֹלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא דְהָאִי, סוּמְקָא כְּלָא כְּנוֹרְדָא, וְשַׁעְרֵי סוּמְקֵי בְּגוֹ סוּמְקֵי, וְתַלְיִין מְנִיָּה כְּתָרִין תַּתְּאִין דְלִתְתָּא, דְמַתְעָרִין דִּינִין בְּעֵלְמָא. וְכַד אֲתַעְבְּר מְנִיָּה שַׁעְרָא וְאֲתַגְלִישׁ, מְחֻסְד עֲלָאָה אֲתַבְּסָם כְּלָא, וְאֲתַקְרִי טְהוֹר עַל שְׂמִיָּה.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי אֲתַקְרִי עַל שְׂמִיָּה, קְדוּשׁ אֲתַקְרִי, וְלָא טְהוֹר. אֲמַר לִיה לָאו הָכִי, דְקְדוּשׁ לָא אֲתַקְרִי אֶלָּא כַּד תְּלִי שַׁעְרָא. דְקְדוּשָׁה בְּשַׁעְרָא תְּלִי, דְכְתִיב, (במדבר ו) קְדוּשׁ יִהְיֶה גְדֹל פְּרַע שַׁעַר רֹאשׁוֹ. וְהָאִי אֶקְרִי טְהוֹר, מִסְטְרָא דְתַלְיִין לְתַתְּאִין מְנִיָּה, וּבְגִינֵי כְּדָ אֲתַעְבְּר מְנִיָּה שַׁעְרָא, וְאֲתַדְכֵּי.

וְתָא חֲזִי כַּל מֵאן דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְדִינָא, וְדִינִין מִתְאַחֲדִין בֵּיה, לָא אֲתַדְכֵּי, עַד דְּאֲתַעְבְּר מְנִיָּה שַׁעְרָא, וּמִדְּאֲתַעְבְּר מְנִיָּה שַׁעְרָא אֲתַדְכֵּי. וְאִי תִימָא אָדָם. לָאו הָכִי, דְהָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְכְּלָא, וְרַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיה. בְּגִין כְּדָ לָאו הָכִי דְכְּלָהוּ קְדוּשָׁאן וְקְדִישֵׁין אֲתַיְיָחוּדוּ בֵּיה. אֲבָל הָאִי, הוּא דִינָא, וְדִינֵי אֲתַאחֲדוּן בֵּיה, לָא אֲתַבְּסָם עַד דְּאֲתַעְבְּר מְנִיָּה שַׁעְרָא.

תָּא חֲזִי, דְהָא לִינְאֵי דְאִתּוּ מְהָאִי סְטְרָא דְדִינָא, לָא מִתְדַכְּאָן עַד דְּאֲתַעְבְּרוּ מְנִיָּהוּן שַׁעְרָא, דְכְתִיב, (במדבר ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְגו' . וּבְגִין דִּיתַבְּסָמוּן יַתִּיר, בְּעֵי כְּהֵנָּא דְאֲתָא מִסְטְרָא דְחֻסְד עֲלָאָה, לְאַרְמָא לֹו, דְכְתִיב, (במדבר ח) וְהִנִּיף אֶהְרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ. כְּמָה דְאִיהוּ לְהָאִי אִישׁ דְלַעֲיֵלָא, דְכַד בְּעֵי לְאֲתַבְּסָמָא (דף מ"ט ע"א) יַתִּיר, אֲתַגְלִיָּא בֵּיה חֻסְד עֲלָאָה, וְאֲתַבְּסָם. וּמְבָסָם הוּא, לְתַתְּאִין.

וְהָאִי אִישׁ בְּכָלְלָא דְאָדָם הוּא. וְכַד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא לְאַגְחָא קְרָבָא, בְּהָאִי אִישׁ אֲגַח בְּהוּ קְרָבָא, דְכְתִיב (שמות טו) יְיָ אִישׁ מְלַחֲמָה, בְּהָאִי אִישׁ מִמֶּשׁ. וְלָא אֲגַח בְּהוּ קְרָבָא, עַד דְּאֲעַבְר לִיה שַׁעְרָא דְרִישָׁא, בְּגִין דִּישְׁתַּלְשְׁלוֹן מִשְׁלִשְׁוִלִיָּהוּן, וְיַתְבְּרוּן כָּל אֵינוֹן כְּתָרִין דְמִתְאַחֲדוּן בְּשַׁעְרֵי. הַדָּא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה ז) בַּיּוֹם הַהוּא יִגְלַח יְיָ וְגו' . בְּעַבְרֵי נְהַר בְּמִלְדָּ אֲשׁוּר אֶת הָרָאשׁ וְשַׁעַר הָרְגָלִים וְגַם אֶת הַזְּקוֹן תִּסְפָּה.

תָּאנָא, וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם. מֵאִי וְכֹה. כְּגוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת, שְׂיֹרֵי טְלָא דְבְדוּלְחָא הָכָא מִי חֲטָאת, דְאֵינוֹן שְׂיֹרֵי טְלָא. לְזַמְנָא דְאֲתִי כְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרְקוּתִי עֲלֵיכֶם מִיִּם טְהוֹרִים. וְכַבְּסוּ בְּגְדֵיהֶם, כְּגוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, דְתַקוּנוֹי דְהָאִי אִישׁ אֲתַסְחֹן בְּחֻסְד עֲלָאָה וְאֲתַדְכֵּי מְכָלָא.

וְתַנִּינוּ, אֲמַאי כְּתִיב בְּתַעַר וְלָא בְּמִסְפְּרִים. אֶלָּא מְשׁוּם דִּיתַעְבְּר שַׁעְרָא בְּשַׁרְשׁוּי, וְיַתְעַבְּרוּן מְנִיָּה דִינִין תַּתְּאִין מְשׁוּלְשׁוּלִיָּהוּן. וְלְזַמְנָא דִּיתַכְּשְׁרוּן

עובדין לתתא, זמין קודשא בריך הוא שערא דא לאעברא ליה, ולמגלשיה בגין דלא יצמח וירבה, דכתיב פי ימרט ראשו.

אמר רבי יצחק, רב מפל ליואי, קרח הוא, דעבדיה קודשא בריך הוא לתתא, פגוונא דלעילא, וקרביה קרח. אימתי. בשעתא דגליש פגיניה להאי איש, דכתיב קרח הוא.

וכד חמא קרח רישיה בלא שערא, וחמא לאהרון מתקשט בקשוטי מלכין, אתזלזל בעיניה וקנא לאהרון. אמר ליה קודשא בריך הוא, אנא עבדית לך פגוונא דלעילא, לא בעאת לאעלאה בעלאין, חות לתתא והוי בתתאין. דכתיב, (במדבר טו) וירדו חיים שאולה. מאי איהו שאול. גיהנם. דתמן צווחין חייבין, ולית מאן דמרחמי עליהו. וזמינן אינון לאחייא ולאעלא, כד יתער קודשא בריך הוא לעמיה, ולאחייא להו. דכתיב, (שמואל א, ב) יי ממית ומחיה מוריד שאול ויעל. (ויקרא יג) ואם מפאת פניו ימרט ראשו. תאנא, אית פנים ואית פנים, ומאן פנים הללו. אלין אינון דאקרון פנים של זעם. וכל אלין דתליין מאינון פנים חציפין, כלהו תקיפין. כלהו דלא מרחמי, וכד אתעבר שערא מסטרא דאינון פנים, מתעברן כלהו ואתברו.

דתנא, (קלי"א ע"ב, קמ"א) כל אינון דתליין משערא דרישא, אינון עלאין על אחרנין, ולא חציפין פותיהו. וכל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון פנים, כלהו חציפין ותקיפין, ובגין כד אנפוי מתלהטן כאשא, משום ניצוצא דבוצינא דקרדינותא. ובהאי כתיב, (איכה ד) פני יי חלקם. (תהלים לד) פני יי בעושי רע.

אמר רבי יצחק מהו נגע לבן אדמדם. נגע ממש הוא, אי חוורא אתחזי, וסומקא לא אתעבר. משמע דכתיב לבן אדמדם. אמר רבי יוסי, דחוורא לא אתחזי אלא בסומקא, פגוונא חוורא וסומקא. רבי יצחק אמר, אף על גב דחוורא אתחזי, אי סומקא לא אזיל, נגע הוא. דכתיב, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשגל ילבינו. וכד אתחוויר, כלא רחמי אשתכחו, ודינין לא אשתכחו. (ס"א דהא אתעקרו)

תאני רבי אבא, כתיב נגע הוא, וכתיב נגע היא. חד דכר וחד נוקבא. אלא כד נוקבא, אסתאבת בגין חובי תתאי, כתיב נגע היא. וכד דכר לא אתדכי בגין חובי תתאי, כתיב נגע הוא.

דף מ"ט ע"ב

ואשתמודעו מלין אלין לגבי פהנא, דינין דאתו מהאי, ודינין דאתו מהאי. ואשתמודעו קרבני דבעין לקרבא, דכתיב זכר תמים. וכתיב נקבה תמימה יביאנה, דהא אשתמודעו מלי, מאן אתו דינין, ומאן אינון חובי. דאתאחדון בהאי או בהאי. ועל דא כתיב, (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה. לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב רוח נשברה, דאינון שלמא

לְעֵלְמָא, וְחֻדְוָה דְעֵלְאִין וְתַתְאִין. (ויקרא יג) וְאִם יִרְאֶנָּה הַכְּהֵן. תַּאֲנִי רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (דף מ"ט ע"ב) (תהלים סה) שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה עֲדִידָךְ וְגו'. שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה, שׁוֹמֵעַ תִּפְלוֹת מִבְּעֵי לִיָּה, מֵהוּ שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה. אֶלְא תִפְלָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיְהִי תִפְלָה, דְּכְתִיב, (תהלים קט) וְאֲנִי תִפְלָה (ס"א) (תהלים סט) וְאֲנִי תִפְלָתִי וְדָוִד בְּגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קְאָמַר לָהּ. וּמָה דְאָמַר וְאֲנִי תִפְלָה, כִּלְאֵ חַד, וְעַל דָּא שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה, וְדָא תִפְלָה שְׁל יַד, דְּכְתִיב, (שמות יג) עַל יְדָכָה בְּה"א.

עֲדִידָךְ כֹּל בְּשׂוֹר יְבוֹאוּ. בְּשַׁעְתָּא דְגוֹפָא שְׂרִיָּא בְּצַעְרָא, בְּמַרְעִין בְּמַכְתְּשִׁין. כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר וּבְשׂוֹר כִּי יִהְיֶה בְּעוֹרוֹ. אֵת הִנְגַּע בְּעוֹר הַבְּשָׂר. הַבְּשָׂר הַחִי. וּבְגִין כֶּד לָא כְּתִיב, כֹּל רוּחַ יְבֹאוּ, אֶלְא כֹּל בְּשׂוֹר יְבֹאוּ. מֵהוּ עֲדִידָךְ. אֶלְא כְּמָה דְאֵתְּמַר, וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן, דָּא הוּא קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא. הַדָּא הוּא דְכְתִיב, וְאִם יִרְאֶנָּה הַכְּהֵן. תָּא חֲזִי, בְּאַתֵּר חַד אֲהֵרוֹן הַכְּהֵן, וּבְאַתְרָא אַחְרָא הַכְּהֵן סֵתִם, וְדָא קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָא כְּתִיב נִגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן, אִי הָכִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא. אָמַר לִיָּה אִין. בְּגִין דְּבִיָּה תִלְיָא כֹּל דְּכִיּוּתָא וְכֹל קְדוּשָׁה. אָמַר לִיָּה, אִי הָכִי, אֲמַאי וְהוּבָא, וְהוּעֵלָה מִבְּעֵי לִיָּה. אָמַר לִיָּה, כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר (שמות כז) וְהוּבָא אֵת בְּדִיו בְּטַבְּעוֹת, דְּעֵייל דָּא בְּגוֹ דָּא. אוּף הָכָא וְהוּבָא, דְּכִנְסוֹן לִיָּה לְכַהֲנָא, לְדַכְּפָא לִיָּה (כד אהדר ביה) וְיַעֲלוֹן מִלָּה קִמְיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָכִי תִנְיִנוֹן, נִגַע צָרַעַת. נִגַע הוּא דִינָא תִקִּיפָא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא. צָרַעַת: סְגִירוֹ. כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר, סְגִירוֹ דְּנְהוּרָא עֲלָאָה. סְגִירוֹ דְּטִיבוֹ עֲלָאָה, דְּלָא נְחִית לְעֵלְמָא. כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם סֵתִם. וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן. דָּא כְּהֵן דְּלִתְתָּא, דְּהוּא אֲתַתְּקוֹן לְמַפְתַּח הַהוּא סְגִירוֹ, וְלֹאֲדַלְקָא בּוּצִינָא דִישְׁתַּכְּחוּ עַל יְדוּי בְּרַכּוֹן לְעֵילָא וּלְתַתָּא. וְיַתְעַבֵּר וְיִסְתַּלַּק הַהוּא נִגַע, וְיִשְׂרִי נְהִירוֹ דְּרַחֲמֵי עַל כֹּלָא, וּבְגִין כֶּד וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן.

אָמַר רַבִּי אַבְא, חֲמִינָא לְאִינְהוּ בְּנֵי עֵלְמָא, דְּלָא מְשַׁנְּחוּ, וְלָא יַדְעוּן בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, כְּתִיב בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, (ויקרא כ) אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. וּכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. אִי אִינוֹן מִתְּרַחְקוֹן, אָן הוּא קְדוּשָׁה דְּלֵהוֹן, הָא רְעוּתָא דְּלֵהוֹן אֲתַרְחַקְתּוּ מִנִּיָּה. וּקְרָא אַכְרִיז וְאָמַר, (תהלים לב) אֵל תִּהְיֶה כְּסוּס כְּפָרֶד אִין הַבֵּין, בְּמָה אֲתַפְּרֶשׁוֹן בְּנֵי נֶשָׂא מְסוּס וּפָרֶד, בְּקְדוּשָׁה דְּגִרְמִיָּהוּ, לְאַשְׁתַּכְּחָא שְׁלִימִין וּרְשִׁימִין מִכֹּלָא.

וְעַל דָּא זְוִיגָא דְּבְנֵי נֶשָׂא הוּא בְּזַמְנִין יַדְעוֹן, לְכוּנָא רְעוּתָא לְאַתְדַּבְּקָא בִּיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא. וְהָא אֲתַעְרוּ, בְּפִלְגוֹת לִילְיָא קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא עָאֵל בְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקֵיָא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא, וְהִיא שַׁעְתָּא דְּרְעוּתָא לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ.

וּחְבְּרִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא, מִשְׁתַּתְּפִי בָּהּ בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשִׁבְחָא לְמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְאִתְעַסְקוּן בְּאוּרִייתָא, שְׁאָר בְּנֵי נְשָׂא כְּדִין עֵידוֹ רְעוּתָא לְאִתְקַדְּשָׁא בְּקְדוּשָׁה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְכוּנָא רְעוּתָא לְאִתְדַבְּקָא בֵּיהּ. וְאִינוּן חְבְּרִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא זְוּגָא דְלֵהוּן בְּשַׁעְתָּא דְזְוּגָא אַחְרָא אֲשֶׁתְּכַח, וְהֵאִי מִשְׁבֶּת לְשִׁבְתָּא לְכוּנָא רְעוּתָא לְאִתְדַבְּקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּהוּא עֵידוֹ רְעוּתָא דְמִתְבָּרְכוּ כְּלָא עֲלָאי וְתַתָּאי.

אִי בְּנֵי נְשָׂא אִתְרַחְקוּ מִנִּיהּ, וְעַבְדוּן כְּבַעֲרִי, אָן הוּא קְדוּשָׁה דְלֵהוּן, לְאִשְׁתַּכְּחָא קְדִישִׁין. אָן אִינוּן נִפְשָׁן קְדִישִׁין דְמִשְׁכּוֹן מַעֲלָא. וְשְׁלֵמָה מַלְכָּא צְוּחַ וְאָמַר, (מְשֻׁלִי יֵט) גַּם בְּלֵא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. גַּם בְּלֵא דַעַת, מֵאֵן הוּא דַעַת. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. נִפְשׁ לֹא טוֹב, דָּא הוּא נִפְשׁ, דְּאִינוּן מִשְׁכּוֹן בְּעוֹבְדֵייהוּ, לֹא טוֹב, דְּהֵא מְסֻטְרָא אַחְרָא אִתְמַשְׁכָּן עֲלֵיהוּ נִפְשָׁתָא דְלָאו אִיהוּ טוֹב, בְּגִין דְלֵא מְכוּוֹנִי לְבִייהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מֵאֵן דְּאִתְלֵהִיט בְּיַצַּר הָרַע, בְּלֵא רְעוּתָא וְכוּוֹנָה דְלֵבָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְסֻטְרָא דְיַצַּר הָרַע אִתְמַשְׁדָּ עֲלֵיהּ נִפְשָׁא, דְלָאו אִיהִי טוֹב, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב גַּם בְּלֵא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב וְאָץ בְּרַגְלִים חוּטָא. מֵאֵן דְּאִיהוּ אָץ בְּרַגְלִים וְדַחִי שַׁעְתָּא בְּלֵא רְעוּתָא קְדִישָׁא, חוּטָא. חוּטָא וְדָאי, בְּכֵלָא.

דָּף נ' ע"א

וְעַל דָּא שְׁרִיין מְכַתְּשִׁין בִּישִׁין בְּבְנֵי נְשָׂא, וְאַסְהִידוּ בְּאַנְפֵייהוּ בְּחִצִּיפוּתָא דְלֵהוּן, לְאַחְזָאָה דְּהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִיס בְּהוּ, וְלָאו דַעֲתִיָּה בְּהוּן, עַד דְּאִינוּן זְכָאן (דָּף נ' ע"א) וּמְכַשְׁרָאן עוֹבְדֵייהוּ כְּמַלְקָדְמִין, וּמִתְבָּרְכוּ (ס"א וּמִתְדַכְּאוּ). וְעַל דָּא אֲשֶׁתְּמוּדְעוּן מְכַתְּשִׁין לְגַבֵּי כְּהֵנָּא, אִינוּן דְּאִתְגִּין מְסֻטְרָא דְמְסֻטְרָא, וְאִינוּן דְּאִתְגִּין מְסֻטְרָא אַחְרָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו', וְנִתְתִי נָגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֻזְתְּכֶם. וְכִי אָגַר טַב הוּא, דִּישְׁתַּכַּח בְּאִינוּן דְּזְכָאן לְמִיעַל בְּאַרְעָא. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ לְאַשְׁכְּחָא מְטֻמוּנִין דְּאַטְמָרן בְּבֵיתֵיהוּ, וְלֵאֲהַנָּאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

אַבְל תָּא חֲזִי, זְכָאין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִתְדַבְּקוּן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לְהוּ, דְּכְתִיב, (מְלָאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יְי'. וּמְגוֹ רַחֲמֵיהּ דִּילֵיהּ, אָעִיל לְהוּ לְאַרְעָא קְדִישָׁא, לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵיהּ בְּיַנְיָהוּ, וְלִמְהוּי דִּינִירִיהּ עִמְהוּן, וְיִשְׂרָאֵל דִּישְׁתַּכְּחוּן קְדִישִׁין עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שְׁמוֹת לֵה) וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר לְבֹן וְגו'. בְּשַׁעְתָּא דְּהוּוּ עַבְדִּין עַבְדִּתָּא, הוּוּ אָמַרִי, דָּא לְמַקְדְּשָׁא. דָּא לְמִשְׁכְּנָא. דָּא לְפְרוּכְתָּא. וְכוּן כָּל

אינון אומנין בגין דישרי קדושה על ידיהו, ואתקדש ההוא עבדתא. וכד סליק לאתריה, בקדושה סליק.

בגוונא דא מאן דעביד עבדתא לעבודה זרה, או לסטרא אחרא, דלא קדישא. פיון דאדפר ליה על ההוא עבדתא, הא רוח מסאבא שריא עלוי, וכד סליק עבדתא, במסאבא סליק. פנעניס פלחי לעבודה זרה אינהו, ומתדבקו פלהו פחדא ברוח מסאבא בעבודה זרה, והוו בניין בנין לפרצופייהו (ס"א לטנופייהו) ולגעוולייהו לסטר מסאבא לעבודה זרה, וכד שראו למבני, הוו אמרי מלה, וכיון דאתדכר בפומייהו, סליק עליה רוח מסאבא. פד אסתליק עבדתא, ברוח מסאבא אסתליק.

פיון דעאלו ישראל לארעא, בעא קודשא בריד הוא לדכאה לון, ולקדשא לון ארעא, ולאפנאה אתר לשכינתא דלא תשרי שכינתא גו מסאבא. ועל דא בההוא נגע צרעת, הוו סתרון בניינו דאעין ואבניו דאתעבידו במסאבו.

תא חזי, אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו, ועפרא לאתריה. אבל קרא פתיב, וחלצו את האבנים. וכתוב ועפר אחר יקח. בגין דיתעבר רוח מסאבא, ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין, וישתכחו ישראל בקדושה, ובדיורא קדישא, למשרי בינייהו שכינתא.

ועל דא מאן דבני בנין פד שארי למבני, בעי לאדכרא בפומיה, דהא לפולחנא דקודשא בריד הוא הוא בני. בגין דכתיב, (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק וגוי, וכדין סייעתא דשמאי שארי עלוי, וקודשא בריד הוא זמין עליה קדושתא, וקארי עליה שלום, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) וידעת כי שלום אהלך וגוי. מהו (איוב ה) ופקדת נוד, הא אוקמוה, אבל ופקדת, לאפקדא מלה בפומא פד איהו בני. וכדין ולא תחטא פתיב. ואי לאו הא זמין לביתיה סטרא אחרא.

כל שפון, מאן דבני ורעותיה בגוונא אחרא, בגין דמיחד ביתא לסטרא אחרא, לאסתאבא ביה. הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא, ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא, עד דאתענש בההוא ביתא, ומאן דדליר ביה, זכיל לאתזקא, דהא ההוא דירה רוח מסאבא שריא ביה, ואזיק מאן דאשתכח ביה.

ואי תימא במה ידיע. כגון דאתזק בההוא ביתא, ההוא דבני לה, או אנשי ביתיה, או בניזקי דגופא, או בניזקי ממונא, הוא ותרון אחרנין אבתריה. הא ודאי יערוק בר נש לטורא, ולא זדור ביה. זדור בטיחלא דעפרא, ולא זדור ביה.

ובגין כך, קודשא בריך הוא חס עליהו דישראל, דאינון לא ידעין מלה
בכל אינון בתי. והוא אמר, אתון לא ידעין, אנה ידענא, וארשימנא לון
בנגע. נגע דייר בביתא, הא נגע אחרא תקיפא, דיפיק ליה, ויעבר ליה מן
עלמא. וכדון ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו. כיון דאזיל ליה, מאי
טעמא ונתץ את הבית. אלא בכל זמנא דההוא בנן להוי קנים, (דף נ ע"ב)
דיליה הוא, וכיל לאהדרא.

האי בארעא קדישא, כל שכן בארעא אחרא, דזמינא רוח מסאבא תיר,
ויכיל בר נש לאתזקא. אמר רבי אלעזר, וכל שכן דאקרי בקלפוי דחברוי
אחרנין, לאשתכחא תמן, ואפילו טורפי דקספתא לא מעברן ליה מההוא
ביתא, ובגין כך האי קרא אכריז ואמר, הוי בונה ביתו בלא צדק. הוי ודאי
קאמרי כל יומא בההוא ביתא.

רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, מטא בספתא (ס"א אטרח בטיפסא), עאל
לגו. שמע חד קלא דאמר, אתפנשו עולו, הא חד פלוגתא דילן. סיפתו
וננזיק ליה עד לא ינפוק, אמרו, לא ניכול אלא אי דיוריה חכא. נפק רבי
יוסי ודחיל. אמר, ודאי מאן דאעבר על מלוי דחבריאי, אתחייב בנפשיה.

אמר ליה רבי חייא, והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגויה, ואשתלימו.
אמר ליה, אינון מסטרייהו קא אתיין, אבל מאן דדחיל חטאה, יכיל
לאתזקא. ואפילו אינון, אי יעכבו דיוריהון ביה, לא יפקון בשלם. אמר
ליה, והא כתיב (איוב כא) בתייהם שלום מפחד. אמר ליה כגון דהוה מאחרא,
ואתבני מצדק. וקרא הכי הוא, בתייהם שלום מפחד, כשבתייהם שלום
מפחד שבט אלוה לא שריא עליהם. (ויקרא יד) ובא אשר לו הבית והגיד וגו'.
והגיד, ויאמר מבעי ליה, או וידבר, מהו והגיד. אלא בכל אתר מלה
דחכמתא הוא, והא אוקמוה. כנגע נראה לי בבית, כנגע, נגע מבעי ליה.
נראה לי, יש לי מבעי ליה. דהא כתיב, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ
אחזתכם, דיתחזי לכלא. אמאי כנגע נראה לי.

אלא בשעתא דהאי עייל, אחרא אתגליא. ומקטרנא דא בדא. ועל דא
נראה לי, ההוא דאתפסי אתגליא, ודאתגליא אתפסי, ולבתר מתחזי ליה
בדיוקנא דההוא נגע דביתא, ואתפסיא אחרא. ועל דא והגיד לכהן, דמלה
דחכמתא היא.

וכדון אתי פהנא, וירמון ביתא, וינתצון ליה אבניו ואעין וכלא. כיון
דאנתצון ואתדכן כלא, מתברכאן, כדון כתיב, (דברים ח) ובתים טובים תבנה
וישבת. אליו אקרון טובים, דהא קדמאי לאו אינון טובים, ולא בכללא
דקדושה ודכיו נינהו.

אמר רבי יהודה, אי הכי במאי מוקמינן קרא דכתיב, (דברים ו) ובתים
מלאים כל טוב אשר לא מלאת. אי רוח מסאבא שריא בגווייהו היך
מלאים כל טוב. אמר רבי אלעזר, מלאים כל טוב: בממונא, בכספא,
ובדהבא, ובכלא. כמה דאת אמר (בראשית מה) כי טוב כל ארץ מצרים. ואמר

רבי יהודה, והא כל בתי דמצראי, מליין חרשין וטעוון הוו. אלא בגין
עותרא דארעא אתמר. אוף הקא בגין עותרא וממונא הוא.

תרין עותרין נטלו ישראל, חד נפקו מגלותא דמצרים. וחד פד עאלו
לארעא. רבי שמעון אמר, כל דא ודאי הנה לאתקדשא ארעא, ולאעברא
רוח מסאבא מארעא, ומגו ישראל. וכד ביתא הנה נתיץ, הנה אשתכח בה
ממונא, למבני ליה, ולמליא ביתיה, בגין דלא יצטער על ביתא, וישרון
בדיורא דקדושה. (ויקרא יג) ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו'.
רבי יוסי אמר, כסילתא דמוקפי בבהרת עזה, חיזו תנינא, ובחיזו אתדון,
באינון גוונין. אמר רבי יצחק ש' טעמי אית מאן דגריס בבהרת עזה.
וכלהו אוליפנא מאבא, בר חיזור (חיוור) חד סאיב, סהדא חד. תרין, תרי
סהדי, ודכי. מפאן ולהלאה, אפילו מאה כתרי, ותרי כמאה. ודא אוליפנא
לבתר דכתיב, (דברים יט) לא יקום עד אחד באיש וגו', על פי שנים עדים וגו'.

רבי חזקיה הנה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר, כתיב נגע לבן אדמדם,
כדיו הוא נגע, דהא חוורא לא קאים בעיניה. פתח רבי שמעון ואמר, כתיב
(ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים וגו', זכאין אינון ישראל, דקודשא בריה
הוא בעי לדכאה לון בכלא, בגין דלא ישתכחון בדינא קמיה. ומאריהון
דדינא לא ישלטון בהון, דהא כלא אזיל בתר זיניה. סומקא לסומקא,
וחוורא לחוורא. ימינא לימינא, ושמאלא לשמאלא.

דף נ"א ע"א

בעשו כתיב, (בראשית כה) ויצא הראשון אדמוני, ועל דא שריא ביה זיניה.
(דף נ"א ע"א) ואי תימא אדמוני כתיב בעשו. וכתיב ביה בדוד, (שמואל א, טז)
ויביאהו והוא אדמוני. אלא דא מזוהמא דדהבא אתעביד, ודא בזוהרא
דהבא אתדבק, בעשו כתיב ביה, אדמוני פלו פאדרת שער, (מ"ח ע"ב)
בזוהמא דהתוכא נפק. ביה כתיב בדוד, עם יפה עינים וטוב ראי.

תא חזי, מאי טעמא. גוונא חוורא אשתמודע, וגוונא סומקא אשתמודע,
סומקא בקדמיתא, והא אתחזי ביה חוורא, הא דכיותא אתייליד ביה,
ושארי לאתדכאה. חוורא בקדמיתא, ואתחזי ביה סומקא, הא שארי
לאסתאבא, וכתיב וטמאו הכהן, דהא אתייליד ביה סומקא, לאסתאבא.
וכהנא הנה ידע בכל אינון גוונין. ולזמנין דאתחזי ביה גוונא דדכיותא,
ויסגר ליה למחמי אי אתייליד ביה גוונא אחרא. ואי לא, מדכי ליה, הדא
הוא דכתיב וטהרו הכהן וגו'.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחא, אמר רבי יהודה, כתיב (מלכים ב,
ה) וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו', אי הוא חטא בנוי אמאי
ילקו. אמר ליה, אלישע יתיר משאר נביאי חמא. חמא דלא נפיק מגחזי
ברא דמעליא, ועל דא לייט לכלהו.

ולא עוד, אלא אמר ליה, אנא פולחנא בשמושא עלאה לגבי אליהו, וזכינא בתרין חולקין, דהא פלחנא ליה בקשוט, ואנת רשע פגימת לי, אומית לשקרא, וחמידת, הא עברת על אורייתא כלא, ומאן דאעבר על דא, מית הוא לעלמא דאתי. אבל בגין דפלחת לי, שמושא דילך לא להוי למגנא, תהוי מיתה דילך בעלמא דין, ובעלמא דאתי לא. ובגין כד, וצרעת נעמן ותדבק בך ובזרעך. (גוונא דחיוורא אשתמודע, וגוונא דסומקא אשתמודע)

אמר רבי יוסי, בגד הצמר או הפשתים אמאי. אמר רבי יצחק, בכלא שריא, ובכלא שלטא. ואית כגוונא דא דכתוב, (משלי לא) דרשה צמר ופשתים. ובגין כד, שולטניה דההוא נגע דנפיק מאתר עלאה, דא שלטא בכלא, בתרי גוונא, בצמר ובפשתים. ובגין כד, זאת תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים.

רבי יצחק הוה אזיל לקטפורי דאבוי. חמא חד בר נש, דסאטי בקוטרא דמטולא אכתפוי. אמר ליה, שורטא דקישטא בכתפך אמאי, לא אמר ליה מדי. אזל אבתריה, חמא דעייל במערתא חדא, עאל אבתריה, חמא קטורא דתנגא דהוה סליק מתחות ארעא, ועאל ההוא בר נש בנוקבא חד, ואתכסיא מניה. דחיל רבי יצחק, ונפק לפום מערתא.

עד דהוה יתיב, אעברו רבי יהודה ורבי חזקיה, חמא לון, וקריב גביהון, סח לון עובדא. אמר רבי יהודה, בריך רחמנא דשזבך. האי מערתא דסגיר, דסרונגא היא, וכל יתבי ההיא קרתא, חרשין אינון, ואתין למדברא לחוויין אוכמין, דאינון בני עשר שנין, או יתיר, למעבד חרשין, ולא מנטרא מנייהו, ואתעבידו סגירין וכל זייני חרשין דלהון בהאי מערתא אינון.

אזלו, עד דהוה אזלי, אערערו בחד בר נש דהוה אתי, ובריה דהוה מרע, קטיר על חמרא. אמרו ליה מאן את. אמר להו יודאי, ודא הוא ברי דאיהו קטיר על חמרא. אמרו ליה, אמאי הוא קטיר. אמר לון דיורי הוא בחד כפר, דאיהו מבני רומאי, והאי ברי הוה אזליף אורייתא בכל יומא, והוה אהדר לביתא, ולעי לון לאינון מלון. וגי שנין הוה דיורי בההוא ביתא, ולא חמינא מדי. והשתא יומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלון, אעבר חד רוחא קמיה, ונזיק ליה, אעקס פומיה ועינוי, וידוי אתעקמו, ולא זכיל למלא. ואתינא לגבי מערתא דסגירו דסרונגא דלמא ולפון לי מלה דאסותא.

דף נ"א ע"ב

אמר ליה רבי יהודה, ובההוא (דף נ"א ע"ב) ביתא ידעת מן קדמת דנא, דאתנזק ביה בר נש אחרא. אמר ליה ידענא, דהא מפמה יומין אתנזק ביה חד בר נש, והוה אמרי דמרעא הוה, ומנייהו אמרי דרוחא דביתא,

ולבֹּתֵר עָאלוּ בֵּיהּ כַּמָּה בְּנֵי נֶשָׂא, וְלֹא אֶתְנַזְּיקוּ. אָמְרוּ, הֵינּוּ דְאִמְרֵי חֲבָרְיָא, וּוֵי לֹאִינוּן דְּעֵבְרִין עַל מַלְיָיהוּ.

פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (וירמיה כב) הוּי בּוֹנֵה בֵּיתוֹ בְּלֹא צְדָק, דְּהָא בְּכָל אֶתֶר דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ צְדָק, כָּל רוּחִין וְכָל מְזִיקֵי עֲלָמָא עֲרֻקֵי מְנִיָּה, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחֵי קַמִּיָּה. וְעַם כָּל דָּא, מֵאֵן דְּאִקְדָּים וְנָטִיל אֶתֶר, אֶחִיד בֵּיהּ. אָמַר לִיהּ רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי הָכִי שְׁקִיל שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּרוּחַ מְסֻאָבָא.

אָמַר לִיהּ, לָאוּ הָכִי, אֶלָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שְׂרָיָא בְּאֶתֶר מְסֻאָבָא, וּבְגִין כֶּד, אִי שְׁמָא קַדִּישָׁא נָטִיל אֶתֶר מְקַדְּמַת דְּנָא, כָּל רוּחִין וְכָל מְזִיקֵי דְעֲלָמָא לָא יִכְלִין לְאֶתְחַזְּאָה בֵּיהּ, כָּל שְׂכּוֹן לְקַרְבָּא בְּהַדְיָה. אִי רוּחַ מְסֻאָבָא קָדִים, נָטִיל אֶתֶר. שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שְׂרָיָא בֵּיהּ, דְּהָא לָאוּ אֶתְרִיָּה.

וְכַד הָוֵה נְחִית נֶגַע צָרַעַת, הָוֵה מְדַכֵּי אֶתְרָא, וְאִפִּיק לְרוּחַ מְסֻאָבָא מֵאֶתְרִיָּה, וּלְבֹתֵר מְנַתְּצֵי בֵּיתָא, אֲבָנִין וְאֶעִין וְכֻלָּא, וּבְנֵי לָהּ כְּמַלְקָדְמִין, בְּסֻטֵר קַדִּישָׁא בְּצְדָק, דְּדַכִּיר לִיהּ לְשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלִשְׂרֵי עֲלִיָּה קְדוּשָׁה, וְעַם כָּל דָּא בְּעַפְרָא אֶחְרָא, וַיִּרְחִיק בֵּיתָא מֵאֶתְרִיָּה, מִיִּסוּדָא קַדְמָאָה תְּרֵי טַפְחִים.

הַשְׁתָּא דְלֹא אֶתְחַזֵּי, וְלֹא נְחִית מֵאֵן דְּמַקְטָרְג בֵּיהּ בְּהַהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא, לְאַפְקָא לִיהּ מֵאֶתְרִיָּה, מֵאִי תַקְנִיתִיָּה. אִי יָכִיל לְנַפְקָא מֵהָאִי בֵּיתָא שְׁפִיר. וְאִי לָאוּ יִבְנֶה לִיהּ כְּמַלְקָדְמִין, בְּאַבְנֵין אֶחְרַנִּין, וְאֶעִין וְכֻלָּא, וַיִּפִּיק וַיִּרְחִיק לִיהּ מֵאֶתֶר קַדְמָאָה, וַיִּבְנֵי לִיהּ עַל שְׁמָא קַדִּישָׁא.

וְעַם כָּל דָּא, לָא נָפִיק הַהוּא רוּחָא מֵן אֶתֶר קַדְמָאָה, בְּגִין דְּקְדוּשָׁה לָא שְׂרָיָא עַל אֶתֶר מְסֻאָבָא. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק לְמָה לִּיהּ לְאַטְרָחָא כּוּלֵי הָאִי, בְּזַמְנָא דָּא כְּתִיב, (קהלת א) מְעַנּוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְגוֹי. מִיּוֹמָא דְאֶתְחַרְבַּב בֵּי מַקְדְּשָׁא, לָא אִשְׁתַּכַּח אֲסוּוֹתָא בְּעֲלָמָא, בְּגִינֵי כֶּד בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא, כִּי הִיכִי דְלַהוּי נָטִיר.

אִמְרֵי נָזִיל בְּהַדְי הָאִי בַר נֶשׁ וְנַחֲמִי. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, אָסִיר לָן. אִי הָוֵה אָזִיל לְגַבֵּי גְבָרָא רַבָּא דְחִיל חֲטָאָה, כְּגוֹן נַעֲמָן לְגַבֵּי אֱלִישָׁע, נָזִיל אֲבַתְרִיָּה. הַשְׁתָּא דְאִיהוּ אָזִיל לְגַבֵּי רְחִיקֵי עֲלָמָא, רְחִיקֵי אֹרִייתָא, גַּעֲלֵי מְכֻלָּא, אָסִיר לָן לְאֶתְחַזְּאָה קַמִּיָּהוּ. בְּרִידָא רְחֻמְנָא דִּי שְׂזִיב לָן מְנִיָּהוּ. וְהָאִי בַר נֶשׁ אָסִיר לִיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא תְּנִינָן בְּכָל מְתַרְפְּאִין, חוּץ מְעַצֵּי אֲשֶׁרָה וְכוּי. אָמַר לִיהּ, וְדָא עֲבוּדָה זָרָה אִיהוּ, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְהָא כְּתִיב (דברים יח) לֹא יִמָּצֵא בְּךָ מְעַבִּיר בְּנוֹ וּבֵתוֹ בְּאֵשׁ וְגוֹי. אָזִלוּ לְאַרְחִיָּהוּ.

אָזִל הַהוּא בַר נֶשׁ לְהַהִיא מְעַרְתָּא, הוּא וּבְרִיָּה, שְׂרֵי לִיהּ בְּמַעְרְתָּא. עַד דְּנַפְק אָבוּי לְקַטְרָא לְחַמְרִיָּה, נָפִק קִיטוּרָא דְאֶשָׁא, וּמְחָא לִיהּ בְּרִישָׁא, וְקַטְלִיָּה. אֲדַהֲכֵי עָאל אָבוּי, וְאִשְׁכַּחִיָּה מִית. נָטִל לִיהּ וְלְחַמְרִיָּה, וְאָזִל לִיהּ. וְאִשְׁכַּח לָהּ לְבֹתֵר יוֹמָא חַד, לְרַבִּי יֶצְחָק, וּלְרַבִּי יְהוּדָה, וּרַבִּי חֲזַקְיָה, דְּהוּוּ אָזִלֵי. בְּכַה קַמִּיָּהוּ, וְסַח לֹן עוּבְדָא. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, וְלֹא זְמַנִּין סְגִיָּאִין אֲמִינָא

לך, דאָסיר לְמִיָּהּ תִּפְּנֶה. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, (דניאל ד) דִּי כָּל מַעֲבָדוּהִי קְשׁוּט, וְאַרְחֻתִּיהָ דִּין. זְכָאִין אִינוּן צְדִיקָא, דְּאִזְלִין בְּאַרְחֻ קְשׁוּט, בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי, וְעֵלְיָהּ פְּתִיב, (משלי ד) וְאַרְחֻ צְדִיקִים כְּאֹרֶךְ נְגָה וְגוֹ'.

דף נ"ב ע"א

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל עֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ, לְבַעֵי לִיהַּ דְּלַהּוּן כְּלָהוּ לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. מַאי לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. לְאַדְכָּרָא בְּפֹמִיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא עַל כָּל מַה דְּאִיהוּ עֶבֶד, דְּכֹלָא הוּא לְפֹלְחָנִיה, וְלֹא יִשְׂרִי עֲלוֹי סְטָרָא אַחְרָא. בְּגִין דְּאִיהוּ זְמִין תְּדִירָא לְגַבֵּי בְּנֵי נֶשָׁא, וְיָכִיל לְאַשְׁרָאָה עַל הַהוּא עֶבֶדְתָּא. וְעַל דָּא, הַשְׁתִּי אוֹ הַעֲרַב הָוָה אֶסְתָּאב, וְשָׂרְיָא (דף נ"ב ע"א) עֲלִיהַּ רוּחַ מְסֻבָּא. וּמַה בְּהַאי כְּדֵי, מֵאֵן דְּפָקִיד מְלוּי לְסְטָרָא אַחְרָא דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כְּפֹה וְכַמְּה. וּבְגִין כְּדֵי כְּתִיב (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה אֶזִּיל לְמַחְמֵי לְאַבּוּי (ס"א לחמוי) וְהָוָה עֲמִיָּה רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִימָא מְלִין דְּאֹרְיִיתָא וְנִזִּיל. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית יב) אָמַרְי נָא אַחֻתִּי אַתָּה, הַאי קָרָא קְשִׁיָּא. וְכִי אַבְרָהָם דְּאִיהוּ דְּחִיל חֲטָאָה, רַחֲמֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוָה אָמַר הָכִי עַל אַתְתִּיה, בְּגִין דְּיוֹטְבִין לִיהַּ. אֶלָּא אַבְרָהָם, אָף עַל גַּב דְּהָוָה דְּחִיל חֲטָאָה, לָא סְמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילִיהַּ, וְלֹא בְּעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא זְכוּתִיהַ, אֶלָּא עַל זְכוּתָא דְּאַתְתִּיהַ, דְּיָרוּחַ בְּגִינָה מְמוּנָא דְּשָׂאָר עַמִּין, דְּהָא מְמוּנָא בְּאַתְתִּיהַ זְכִי לִיהַּ בְּרַ נֶשׁ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי יט) בֵּית וְהוֹן נְחֹלֶת אַבּוֹת וּמִיָּי אִשָּׁה מְשַׁכֶּלֶת. מֵאֵן דְּזִכִּי בְּאִשָּׁה מְשַׁכֶּלֶת, זֹכָה בְּכֹלָא. וְכְתִיב, (משלי לא) בְּטַח בָּהּ יָב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לָא יַחְסָר.

וְאַבְרָהָם הָוָה אֶזִּיל בְּגִינָה, לְמִיכַל שְׁלָלָא מְשָׂאָר עַמִּין, וְסְמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילִיהַ, דְּלֹא יִכְלוּן לְאַעֲנִשָׁא לִיהַ, וְלַחֲיִיכָא בָּהּ. וּבְגִינֵי כְּדֵי לָא יְהִיב מְדִי לְמִימַר אַחֻתִּי הִיא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּחֻמָּא חַד מְלֻאָכָא אֶזִּיל קָמָה, וְאָמַר לִיהַ לְאַבְרָהָם, לָא תִּדְחַל מִנָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁדַר לִי, לְאַפְקָא לֵה מְמוּנָא דְּשָׂאָר עַמִּין, וְלִנְטָרָא לֵה מְכֻלָּא. וְכִדִּין לָא דְּחִיל אַבְרָהָם מְאַתְתִּיהַ, אֶלָּא מְנִיהַ, דְּלֹא חֻמָּא עֲמִיָּה מְלֻאָכָא, אֶלָּא עֲמָה. אָמַר הָא הִיא מְתִנְטָרָא, וְאַנָּא לָא נְטִירָנָא. וּבְגִינֵי כְּדֵי אָמַר, אָמַרְי נָא אַחֻתִּי אַתָּה וְגוֹ'.

יִיטֵב לִי, יִיטִיבוּ לִי מִבְּעֵי לִיהַ, דְּכְתִיב וְהִיָּה כִּי יִרְאוּ אוֹתְךָ הַמְצָרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת, וְעַל דָּא יִיטִיבוּ לִי מִבְּעֵי לִיהַ. אֶלָּא יִיטֵב לִי, דָּא דְּאֶזִּיל קָמָה. יִיטֵב לִי בְּהַאי עֲלָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמְמוּנָא. וְחִיָּתָה נְפִשִׁי בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָהּ, דְּלֹא תִסְטִי מִן אוֹרְחָא דְּקְשׁוּט, דְּאִי אֶזְכִּי בְּגִינְךָ בְּמְמוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְתִסְטִי אֲנִתָּ בְּאוֹרְחָא, הָא מִיָּתָא זְמִינָא בְּהַהוּא עֲלָמָא, אֶלָּא תִסְתַּמַּר, דְּתַחִי נְפִשִׁי בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָהּ.

וּבְגִין דְּהַהוּא מְלֻאָכָא אֶזִּיל קָמָה לְנִטְרָא לֵה, מַה כְּתִיב. וַיִּנְגַע יְיָ אֶת פְּרַעַח וְגוֹ', עַל דְּבַר שְׂרִי וְדָאִי, דְּהוֹת אֲמַרְתָּ לְמִלְאָכָא מְחִי, וְהוּא מְחִי. וְעַל דָּא לָא

דחיל אברהם מנה כלום, דהא היא מתנטרא. ומה דדחיל, מגרמיה דחיל, דלא חמא עמיה נטורא הכי.

תא חזי, עשר זמנין פקידת שרה למלאכא, למחאה לפרעה. ובשור מכתשין אלקי. סימנא עבדת שרה לבנהא בתרא במצרים.

רבי אבא פתח, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. זמין קודשא בריך הוא לאחזאה פורקנא לבנוי, כאינון יומין דשלח קודשא בריך הוא לאפקא לישראל, ואחזי אינון מכתשין במצראי, ואלקי לון בגיניהון דישראל. תא חזי, מה בין פורקנא דא, לפורקנא דמצרים. פורקנא דמצרים הוה בחד מלכא, ובמלכו חדא. הכא, בכל מלכין דעלמא, וכדון יתייקר קודשא בריך הוא בכל עלמא, וינדעון כלא שולטנו דקודשא בריך הוא, וכלהו ילקונו במכתשין עלאין, על חד תרין, בגין דיסרבון בלהו בישראל.

וכדון יתגלי שולטניה דקודשא בריך הוא, דכתוב, (זכריה יד) והיה יי למלך על כל הארץ. וכדון בלהו יתנדבון בהו בישראל לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתוב, (ישעיה סו) והביאו את כל אחיכם וגו'. פדון קיימין אבהו בחדוה, למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין. הדא הוא דכתוב, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אמן כן יהי רצון. ברוך יי לעולם אמן ואמן: ימלוך יי אמן ואמן:

מצורע

פרשת

דף נ"ב ע"ב

(דף נ"ב ע"ב) (ויקרא יד) וידבר יי אל משה לאמר. זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו'. רבי אבא פתח, (ספרי שמות כ"ו ע"א) (איוב יט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדון, שדין כתיב. כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא ארחייהו וידחלא מקמי קודשא בריך הוא, דלא יסטי מארחא דכשרא, ולא יעבור על פתגמי אורייתא, ולא יתנשי מנה.

דכל מאן דלא לעי באורייתא, ולא שותדל בה, נזיפא הוא מקודשא בריך הוא, רחיקא הוא מניה, לא שרא שכינתא עמיה. ואינון נטורין, דאזלין עמיה, אסתלקו מניה, ולא עוד אלא דמכרזי קמיה ואמרי, אסתלקו

סוחרניה דפּלנא, דלא חש על יקרא דמאריה. ווי ליה, דהא שבקוהו
עלאין ותתאין. לית ליה חולקא בארחה דחיי.

וכד איהו אשתדל בפולחנא דמאריה, ולעי באורייתא, כמה נטורין זמינין
לקבליה לנטרא ליה, ושכינתא שריא עליה, וכלא מכרזי קמיה ואמרי,
הבו יקרא לדיוקנא דמלכא, הבו יקרא לבריה דמלכא, אתנטיר הוא
בעלמא דין ובעלמא דאתי, זכאה חולקיה.

תא חזי, בלישנא בישא דאמר נחש לאתתא, גרים לאתתא, ולאדם, למגזר
עליהו מיתה, ועל כל עלמא בלישנא בישא כתיב, (תהלים נ) ולשונם חרב
חדה. בגין כך, גורו לכם מפני חרב, מפני לישנא בישא. כי חמה עונות חרב.
מאי כי חמה עונות חרב. דא חרב ליי, דתנו, חרב אית ליה לקודשא בריך
הוא, דביה דאין לחיבא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לד) חרב ליי מלאה דם.
(דברים לב) וחרבי תאכל בשר. ובגין כך גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות
חרב למען תדעון שדון, שדין כתיב. בגין דתדעון דהכי אתדון, מאן דאית
ליה חרב בלישניה, אזדמן ליה חרב (ס"א אחדן בההוא חרב) דשצי כלא, הדא
הוא דכתיב זאת תהיה תורת המצורע.

רבי אלעזר פתח, (קהלת ט) וכצפורים האחוזות בפח פהם יוקשים בני
האדם. האי קרא הא אתמר. אבל תא חזי, בני נשא לא ידעין, ולא שמעין,
ולא מסתפלי ברעותא דמאריהון, וכרוזא כל יומא קארי קמיהו, ולית
מאן דציית ליה, ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה.

בשעתא דרמש ליליא, ותרעין סתימין, אתער נוקבא דתהומא רבא, וכמה
חבילי טריקין משתכחי בעלמא. כדן אפיל קודשא בריך הוא שינתא על
כל בני עלמא, ואפילו על כל די בהון אתערותא דחיי, ואינון שאטון
בעלמא, ומודעין להו לבני נשא, מליו, מנהון כדיבו, ומנהון קשוט, ובני
נשא אתקטרו בשינתא.

כד אתער רוחא דצפון, ואתפליג ליליא, שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי
דתרנגולא, וקרי, וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם
צדיקא. וכדן כרוזא נפיק וקרי, וכל בני עלמא מתערי בערסייהו, אינון
די בהון אתערותא דחיי, קיימין לפולחנא דמאריהון, ועסקי באורייתא
ובשבחא דקודשא בריך הוא עד דאתי צפרא.

כד אתי צפרא, (ס"א כרוזא קרי בקול) כל חיילין ומשרין דלעילא משבחון ליה
לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (איוב לח) ברו יחד ככבי בקר וגו'.
כדן כמה תרעין אתפתחו לכל סטורין. ותרעא דאברהם, אתפתח בה
בכנסת ישראל, לזמנא לכל בני עלמא, הדא הוא דכתיב, (בראשית כא) ויטע
אשל שבאר

וּמֵאֵן דָּלָא יִתְעַר רוּחִיהָ בְּפוּלְחָנָא דְמַרְיָה, בְּהִיזְדָּ (דף נ"ג ע"א) אֲנַפִּין יְקוּם קַמִּי מִלְכָּא, כַּד יִתְעַרוּן עָלֶיהָ בְּדִינָא, וְיִתְפָּשׂוּן לִיהָ בְּקוּלְרָא, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח עָלֶיהָ זְכוּתָא לְאַשְׁתְּזַבָּא, כְּדִין כְּתִיב, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפֶח כְּהִם יוֹקֵשִׁים בְּנֵי אָדָם. וְעַד לָא יִנְפוֹק בַּר נָשׁ מֵהַאי עֲלָמָא, בְּכַמָּה דִּינִין אֲתַדְּוֹן נַפְשָׁא עִם גּוּפָא, עַד לָא יִתְפָּרְשׂוּן דָּא מִן דָּא, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח. (אפילו) בְּהֵוֹא זְמַנָּא דְמָטָא שְׁעֵתָא לְאַתְפָּרְשָׁא, לָא נִפְקָא נַפְשָׁא מִן גּוּפָא, עַד דְאַתְגְּלִי עָלֶיהָ שְׁכִינְתָּא, וְנַפְשָׁא, מְגוּ חֲדוּתָא וְחֻבִּיבוּתָא דְשְׁכִינְתָּא, נִפְקָא מִגּוּפָא לְקַבְלָהָא. אִי זַכָּאָה הוּא, מִתְקַשֵּׁר בְּהָ וְאַתְדַּבֵּק בְּהָ. וְאִי לָאוּ, שְׁכִינְתָּא אֲזַלָּא, וְהִיא אֲשֵׁתְאַרְתָּ, וְאַזְלַת וּמִתְאַבְלָא עַל פְּרִישׁוּתָא דְגּוּפָא. מִתְלָא אַמְרִי. שׁוּנְרָא מֵאַשָּׁא לָא מִתְפָּרְשָׁא, חֲדָדִי לְסַכִּינָא, אֲזַלָּא אַבְתַּרְיָה.

לְבַתֵּר אֲתַדְּוֹן תְּרוּוֹיִיָּהוּ עַל יְדוּי דְדוּמָה. גּוּפָא אֲתַדְּוֹן בְּקַבְרָא עַד דְתַב לְעַפְרָא, וְנַפְשָׁא בְּאַשָּׁא דְגִיְהֵנְס בְּכַמָּה דִּינִין, עַד הֵוֹא זְמַנָּא דְאַתְגְּזֹר עָלֶיהָ לְקַבְלָא עוֹנֶשָׁא. בְּתַר דְקַבִּילַת עוֹנֶשָׁא, וּמְטִי זְמַנָּא לְאַתְדַּכְּאָה, כְּדִין אֲסִתְלַקָּא מִגִּיְהֵנְס, וְאַתְלַבְּנַת מִחוּבָּהָא כְּפִרְזָלָא דְאַתְלַבֵּן בְּנוּרָא, וְסִלְקִין עִמָּה, עַד דְעֵאֱלַת לְגַנְתָּא דְעֵדוֹן דְלַתְתָּא, וְאַסְתַּחִי תַמָּן בְּאִינוּן מֵיָא, וְאַסְתַּחִי בְּבוּסְמִין דְתַמָּן. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שיר השירים) מְקַטְרַת מִר וּלְבָנָה. וְקִימָא תַמָּן עַד זְמַנָּא דְאַתְגְּזֹר עָלֶיהָ לְאַתְרַחֲקָא מֵאַתֵּר דִּיתַבִּין בֵּיהָ צְדִיקָא.

וְכַד מָטָא זְמַנָּא לְסִלְקָא, כְּדִין סִלְקִין עִמָּה, דְרָגָא בְּתַר דְרָגָא, עַד דְאַתְקַרִּיבַת כְּקוּרְבָנָא עַל מִדְבַּחָא. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע בְּיוֹם סְהֻרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, כְּהֵנָּה עֲלָאָה דְלַעִילָא, הַאי נַפְשָׁא דְלָא אֲסִתְאַבַּת כָּל כַּד, בְּהַאי עֲלָמָא, הַאי אִית לָהּ תְּקַנְתָּא, כְּגוּוֹנָא דָּא. וְאִי לָאוּ, (קהלת א) מְעוֹת לֹא יָכוֹל לְתַקּוֹן וְגוֹ'. (ויקרא י"ד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגוֹ'. הַאי קָרָא אֲתַמַּר, וְאוֹקִימָנָא לִיהָ בְּנִשְׁמַתָּא דְבַר נֶשׁ, בְּשְׁעֵתָא דְהִיא קִימָא עִמָּה דְבַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, כְּדִין, וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ. וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּזְמַנָּא דְנִפִּיק בַּר נֶשׁ מֵהַאי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכַּח בְּתַשׁוּבָּה, כְּדִין אֶל מְקוּמוֹ שׁוּאֵף זָרַח הוּא שֵׁם, אִי זַכָּאָה אִיהוּ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ויקרא כב) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר, וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקִּדְשִׁים.

תָּא חֲזִי, כָּל חוּבֵי עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיזְדָּ הוּא מְכַפֵּר עָלֶיהוּ, בְּתַשׁוּבָּה, בַּר מֵהֵוֹא לִישְׁנָא בִישָׁא, דְאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל חֻבְרִיָּה. וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְכְתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע, זֹאת הִיא תּוֹרַתוֹ שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רַע. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, כָּל מֵאֵן דְאַפִּיק לִישְׁנָא בִישָׁא, אֲסִתְאַבֵּן לִיהָ כָּל שְׁיִפוּי, וְיִתְחַזִּי לְסַגְרָא, בְּגִין דְהֵוֹא מְלָה בִישָׁא סִלְקָא וְאַתְעַר רוּחָא מְסַאָבָא עָלוּי וְאַסְתַּאב, אֲתִי לְאַסְתַּאבָּא מְסַאָבִין לִיהָ, בְּמִלְהָ דְלַתְתָּא אֲתַעַר מְלָה אַחְרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה א) אֵיכָה הִיְתֵה לְזוֹנָה קַרְיָה נְאֻמְנָה וְגוֹ'. מֵאֵן דְהוֹת מֵהִימָנָא לְבַעֲלָהּ, אַהֲדַרַת לְזוֹנָה. מְלֵאֲתִי מִשְׁפָּט, מִשְׁפָּט, וְדָאִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיזְדָּ הוּא, צְדָק, דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְאַתְעַרַת מְלָה אַחְרָא, אֲסִתְלַק מִנָּה קוּדְשָׁא בְּרִיזְדָּ הוּא, וְשִׁרְיָא בְּהָ רוּחָא דְקַטוּלִי. הִדָּא הוּא דְכְתִיב וְעַתָּה

מְרַצְחִים. וּמָה יְרוּשָׁלַם קִרְתָּא קִדְיִשָּׁא כְּדָ, שְׁאָר בְּנֵי נֶשֶׁא עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֹאת תִּהְיֶה וְדָאֵי לְקַבְּלִיהָ לְאַתְפָּרְעָא מְנִיָּה, דְּהָהוּא מוֹצִיא שָׁם רָע, בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, מֵאֵי קָא מְשַׁמַּע לֹן. מְשַׁמַּע, מֵאֵן דְּאִית לִיהָ לִישָׁנָא בִישָׁא צְלוֹתִיהָ לָא עֲאֵלַת קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, דְּהָא אֲתַעַר עָלֶיהָ רוּחָא מְסַאָבָא. כִּיּוֹן דְּאֶהְדֵּר בְּתַשׁוּבָה וְקַבִּיל עָלֶיהָ תַשׁוּבָה, מָה כְּתִיב, בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן וְגוֹי וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגוֹי. (ויקרא יד) וְצָנָה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת. רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ שְׂכִיחֵי קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹמָא חַד אָמַר לִיהָ, עַץ אָרְזָא הָא יְדִיעַ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (מלכים א ה) מִן הָאָרְזָא אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, דְּהָא הָהוּא עַץ אָרְזָא, לָא אֲשַׁתְּרִשׁוֹן נְטִיעוּי אֶלָּא בְּלִבְנוֹן, וְהָא אֲתַמַּר. אֲזוּב לְמָה, וּמֵאֵי הוּא.

דף נ"ג ע"ב

פְּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת וְעַץ אָרְזָא וּשְׁנֵי תוֹלְעַת (דף נ"ג ע"ב) וְאֲזוּב. תָּא חֲזִי, בַּר נֶשׁ דְּמִשְׁתַּדַּל בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְאֲשַׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא שְׁאֲרֵי עֲלוּי וּשְׂכִינְתָּא אֲשַׁתַּתְּפָא בְּהִדְיָה. כִּיּוֹן דְּבַר נֶשׁ אֲתֵי לְאַסְתַּאָבָא, שְׂכִינְתָּא אֲסַתְּלַקַת מְנִיָּה, קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֲתַרְחִיק מְנִיָּה, וְכָל סְטָרָא דְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה מְרַחֲקִין מְנִיָּה, וּשְׁאֲרֵי עָלֶיהָ רוּחַ מְסַאָבָא וְכָל סְטָרָא דְּמְסַאָבָא, אֲתֵי לְאַתְדַּכְּאָה מְסִיעִין לִיהָ. בְּתַר דְּאֲתַדְכִּי וְאֶהְדֵּר בְּתַשׁוּבָה, הָהוּא דְּאֲסַתְּלַק מְנִיָּה אֶהְדֵּר, וּשְׁאֲרֵי עֲלוּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת. כִּיּוֹן דְּאָמַר, שְׁתֵּי צִפְרִים, לָא יְדַעְנָא דְּאִינוֹן חַיּוֹת, אֶלָּא, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבַל חַיּוֹת, חַיּוֹת מְמַשׁ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (יחזקאל א) וְאֶרָא חַיּוֹת, לְקַבֵּל אֶתֶר דִּינִיקֵי מְנִיָּהוּ וּבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְעַץ אָרְזָא הָא אֲתַמַּר, וּשְׁנֵי תוֹלְעַת, סְטָר סוּמְקָא דְּגְבוּרָה דְּאֲשַׁתַּתְּפָא בְּהִדְיָה בְּקְדָמִיתָא. וְאֲזוּב, דָּא וִי זְעִירָא, דִּינִיק לִיהָ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כְּדָ, עַץ אָרְזָא וְאֲזוּב, אֲזִלְוֹן כְּחֵדָּא, וְעַל דָּא וִי כְּחֵדָּא אֲשַׁתְּכַחוּ, חַד עֲלָאָה, וְחַד זְעִירָא, וְקַרְיִין לוֹן, וִי עֲלָאָה, וִי תַתְּפָא. וְכִלְהוּ אֶהְדֵּרוּ לְשִׁרְיָא עֲלוּי בְּגִין דְּהָא אֲתַדְכִּי, לְקַבֵּל אֶלְיִן, לְתַתָּא (מנייהו), עַץ אָרְזָא וְאֲזוּב וּשְׁנֵי תוֹלְעַת אֲשַׁתְּכַחוּ (בשמא) בְּדְכִיּוֹתָא דָּא, וְתַלְיִין מֵאֶלְיִן עֲלֵאִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֲזִלֵי בְּאַרְחָא. יְתַבּוּ בְּהָהוּא בִּי חַקְלָא וְצִלוּ. בְּתַר דְּסִיִּמוּ צְלוֹתָא קָמוּ וְאֲזִלוּ. פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּמַלֵּי דְּאוּרִיָּתָא. וְאָמַר, (משלי ג) עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ וְתוּמְכִיָּה מְאוּשֶׁר. עַץ חַיִּים, דָּא אוּרִיָּתָא, דְּאִיָּהֵי אֵילָנָא עֲלָאָה רַבָּא וְתַקִּיף. תּוֹרָה, אָמַאי אֶקְרִי תּוֹרָה. בְּגִין דְּאוּרִי וְגַלֵּי בְּמָה דְּהָנָה סְתִים דְּלָא אֲתִידַע. חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דְּלַעֲיִלָּא בְּהָ אֲתַכְּלִילוּ, וּמְנָה נְפָקִין. לְמַחְזִיקִים בְּהָ, לְאִינוֹן דְּאֲחֻדִין בְּהָ, דְּמֵאֵן דְּאֲחִיד בְּאוּרִיָּתָא אֲחִיד בְּכֵלָא, אֲחִיד לְעֵילָא וְתַתָּא. וְתוּמְכִיָּה מְאוּשֶׁר, מֵאֵן תוּמְכִיָּה. אֶלְיִן אִינוֹן דְּמַטִּילִין מְלֵאֵי, לְכִיסוֹן שֶׁל תַּלְמִידֵי חַכְמִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

ותומכיה, זכי לנביאי מהימני דיפקון מניה. מאושר, אל תקרי מאושר, אלא מראשו, אינון תמכין לאורייתא, מראשו ועד סופו. מראשו, דא רישא דכלא דאקרי ראש, דכתיב, (משלי ח) מעולם נסכתי מראש. וראש דא חכמה, דאיהי רישא לכל גופא, וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סטרין, ותומכיה, כמה דאת אמר, (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש. דאינון דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא, וכל מהימנותא, ביה תליא, ואתמך. וזכי לבניו דיתחזון לנביאי מהימני.

רבי יצחק פתח, (ויקרא א) ויקרא אל משה וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר. ויקרא אלף זעירא, אמאי. אלא בגין לאחזאה מאן הוא ההוא דקרא, ההוא דשרי במקדשא, וכדין זמין למשה, כמאן דזמין אושפיזא. הקא א' זעירא, התם א' רבתא, אדם שת אנוש. (ס"א אדם) דא שלימו דכלא.

תא חזי, מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה. אלא משה עלאה, משה שושבינא דמלכא, אהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למלכא דהוה ליה מטרוניתא עלאה. מה עבד. יחב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתפלגא במלי דביתא. ועל דא, כד עייל שושבינא דא למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הדיא הוא דכתיב, בזאת יבא אהרן וגו'.

משה שושבינא למלכא, בגין כך אדמון פאושפיזא, ולבתר, וידבר יי אליו. אהרן הוא שושבינא למטרוניתא, וכל מלוי הו, לפייסא למלכא במטרוניתא, ויתפייס מלכא בהדה. ועל דא בגין דאיהו, שושבינא לה שוי מדוריה בהדה, לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתקון כגוונא דלעיףא, ואקרי פהו גדול. מנא לו. דכתיב, (תהלים קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק.

דף נ"ד ע"א

ובגין כך כל מה דאצטריך מבי מלכא, נטיל, ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא הוא קאים לדפאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא, בגין דלא (דף נ"ד ע"א) ישתפח מסאבא באינון בני היכלא. ובגין כך כתיב, ולקח למטהר שתי צפרים וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב) יושב בשמים ישחק יי ילעג למו. יושב בשמים ישחק, דא יצחק דאתי מסטרא דחמרא, נהיר בקדמיתא, וחיף, ולבתר זעים ותריף. הדיא הוא דכתיב יושב בשמים ולא כתיב, יושב שמים. ישחק, נהיר וחיף. ועל דא דינא נהיר וחיף, להו לרשיעייא.

ולבתר מה כתיב, אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו. וכך ארחי דחייבא, קודשא בריך הוא נהיר להו בהאי עלמא, ונהיר לון אנפין פחמרא, דנהיר בקדמיתא, ולבתר זעים וקטיל. וקודשא בריך הוא משיך

לֹון לְחַיִּיבֵיָא, אִי יְהַדְרוֹן לְקַבְּלֵיהּ, יְאוּת, וְאִי לֹא שְׂצִי לֹון מֵהוּא עֲלֵמָא דְאַתִּי, וְלִית לֹון בֵּיהּ חוּלְקָא, וְיִשְׁתַּצוֹן מִכְּלָא. אֲתוֹן לְאַתְדַּכְּפָא, מְסִיִּיעִין לֹון. וְקוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא מְדַכֵּי לֹון וְקָרִיב לֹון לְגַבֵּיהּ, וְקָאֲרִי עֲלֵיהּוּ שְׁלוֹם. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלְקָרוֹב וְגוֹי. (ויקרא ט"ז) וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זָוֵב דְּמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת נְדָתָהּ וְגוֹי. רַבִּי חֵיָא פְּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לִיָּי וְחִלְקֵי שְׁלֵלָהּ בְּקָרְבָּהּ. הָאִי קָרָא הִכִּי מְבַעֵי לֵיהּ, הִנֵּה יוֹם יָבֵא, מֵאִי, הִנֵּה יוֹם בָּא. אֶלָּא שְׁכַבְרָא בָּא, עַד לֹא אֲבָרִי עֲלֵמָא, וְהוּא יוֹם דְּבִיהּ יַעֲבִיד דִּינָא לְחַיִּיבֵיָא. וְהוּא יוֹם דְּבִיהּ יִתְפָּרַע קוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא מְאִינוֹן דְּעָקוֹן לֹון לְיִשְׂרָאֵל. הָאִי יוֹם בָּא וְקָאִים קָמִי קוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא, וְתַבַּע מְנִיהּ לְמַעֲבַד דִּינָא וְלִשְׁצָאָה עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְאַתִּיהִיב לֵיהּ רְשׁוֹ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (זכריה יד) וְאַסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה וְגוֹי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, תְּרִין יוֹמִין אִינוֹן לְקוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא, חַד שְׁאַרִי עֲמִיהּ, וְחַד אֲתִי לְקַמֵּיהּ, וּבְאַלִּין עֲבִיד קוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא קָרְבִין בְּכֵלָא. וְכַד הָאִי יוֹמָא, אֲתִי לְאַגְחָא קָרְבָּא, אֲזִדְּוֹג בְּהוּא יוֹמָא אַחְרָא, וְנָטִיל זִיַּיִנִין עַל זִיַּיִניהּ, וְאַגַּח קָרְבָּא בְּכֵלָא, בְּאִינוֹן רָאמִין וְנִמוּכִין. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ג) כִּי יוֹם לִיָּי צְבָאוֹת, עַל כָּל גְּאָה וְרָם וְעַל כָּל נֶשֶׂא וְשָׁפַל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זָוֵב דְּמָה וְגוֹי. הֵיִינוּ דְכְּתִיב, (ישעיה לד) חָרַב לִיָּי מְלָאָה דָם. מְלָאָה דָם וְדָאִי, דְכְּתִיב כִּי יָזוּב זָוֵב דְּמָה יָמִים רַבִּים. בְּלֹא עֵת נְדָתָהּ, הֵיִינוּ דְכְּתִיב, (דניאל ט) וַיִּשְׁקוֹד יְיָ עַל הָרַעַה וַיְבִיאָהּ עֲלֵינוּ. דְּתַנִּינָן, קוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא אֶקְדִּים פּוּרְעָנוּתָא לְעֲלֵמָא, חֵיִיבֵיָא מְקַדְּמִין פּוּרְעָנוּתָא בְּחוּבֵיהוֹן לְמִיתִי לְעֲלֵמָא, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נְדָתָהּ. הֵיִינוּ (ויקרא כו) וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה אֲתַכֶּם, מַהוּ וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה. אוּסִיף דִּינָא עַל דִּינָא, וְאַתְּוֹן דְּמָא עַל דְּמָא, יִתִּיר עַל מַה דְּאִית בְּהוּא חָרַב לִיָּי מְלָאָה דָם.

כְּתִיב, (בראשית ח) לֹא אוּסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעִבוּר הָאָדָם. מַהוּ לֹא אוּסִיף. אֶלָּא, לֹא אֲתוֹן עוֹד תּוֹסַפֵּת לְהוּא חָרַב, אֶלָּא כְּגוֹוֹנָא דִּיכִיל עֲלֵמָא לְמַסְבַּל. וְהָא כְּתִיב וַיִּסְפְּתִי. אֶלָּא לְיִסְרָה כְּתִיב, וְלֹא לְשִׁיצָאָה. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נְדָתָהּ.

כָּל יְמֵי זָוֵב טוּמְאַתָּהּ. מַהוּ כָּל יְמֵי זָוֵב טוּמְאַתָּהּ. אֶלָּא חֵיִיבֵיָא מְסַאֲבִין בְּחוּבֵיהוֹן לְגַרְמִיהוֹן, וּמְסַאֲבִין לְאַתְר אַחְרָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר יט) כִּי אֶת מְקַדְּשׁ יְיָ טִמְא. וְאַתְעַר רוּחַ מְסַאֲבָא עֲלֵיהּוּ. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי, זְמִין קוּדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא לְדַכְּפָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלִאֲעַבְרָא לְהוּא רוּחָא מְסַאֲבָא מְעֲלָמָא. דְכְּתִיב, (ישעיה נב) לֹא יוּסִיף יָבֵא בְּךָ עוֹד עֶרֶל וְטִמְא. וְכְּתִיב (זכריה יג) וְאַת רוּחַ הַטּוּמְאָה אֲעֲבִיר מִן הָאֲרֶץ. מִן הָאֲרֶץ וְדָאִי. (מאן דַּאֲתִי לַאֲסַתְאֲבָא מְסַאֲבִין לֵיהּ וְדָאִי)

רַבִּי חִזְקִיָה הִנֵּה יִתִּיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, לִילְנָא חַד קָמוּ בְּפִלְגוֹת לִילְנָא לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ז) בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב וְגוֹי גַּם אֶת זֶה לְעוֹמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגוֹי. בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב, בְּזַמְנָא

דַּאֲסָגִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲסֵד בְּעֲלָמָא, בְּעִי בְּרַ נְשׁ לְמִיחָד בְּשׁוּקֵי וּלְאַתְחַזְּאָה קָמִי כְּלָא, דְּהָא כַּד שְׂאֲרֵי טִיבוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא, בְּכֻלָּא שְׂאֲרֵי, וּבְכֻלָּא עֲבִיד טִיבוּ וְאַסְגִּי לִיהַ בְּעֲלָמָא. וּבִגִּין כְּדָ, יִתְחַזִּי בְּרַ נְשׁ בְּאַתְגְּלִיא בְּשׁוּקֵי, וְיַעֲבִיד טִיבוּ דְּלִשְׂרֵי עֲלִיהַ טִיבוּ אַחְרָא. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה בְּטוֹב. הָיָה בְּטוֹב וְדַאֲי.

דף נ"ד ע"ב

וּבְיוֹם רַעָה רָאָה. לָא כְּתִיב וּבְיוֹם רַעָה הָיָה בְּרַע, אֶלְא, בְּיוֹם רַעָה רָאָה. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תְּלִיא בְּעֲלָמָא, לָא לְבַעֵי לִיהַ לְאַיְנִישׁ לְאַתְחַזְּאָה בְּשׁוּקָא (דף נ"ד ע"ב) וּלְמִיחָד יְחִידָאָה בְּעֲלָמָא. דְּהָא כַּד דִּינָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא, עַל כְּלָא שְׂאֲרֵי. וּמֵאן דְּפָגַע בֵּיהַ, וְאַעֲרַע קָמִיהַ, יִתְדֹן בְּהֵהוּא דִּינָא. וּכְדִין כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נֹסֶפֶה בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט אֲסִתְלַק מִצְדָּק, וְלָא שְׂרִיין דָּא בְּדָא עַל עֲלָמָא. וְעַל דָּא רָאָה. רָאָה וְהוּי נְטִיר, אֲשַׁנַּח וְעֵיין לְכָל סֵטֶר. וְהוּי יָדַע, דְּבְכֻלָּהוּ שְׂרִיא דִּינָא, וְלָא תַּפּוּק לְבַר, וְלָא תִּתְחַזִּי בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׂרֵי עֲלָד. מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּגַם אֵת זֶה לְעַמְתָּ זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּמָה דְּכַד שְׂאֲרֵי טִיבוּ בְּעֲלָמָא שְׂאֲרֵי עַל כְּלָא, כְּדָ, כַּד שְׂרִיא דִּינָא בְּעֲלָמָא שְׂאֲרֵי עַל כְּלָא, וּמֵאן דְּאַעֲרַע בֵּיהַ אֲתַפֵּס.

תָּא חֲזִי, כַּד דִּינָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא, כְּמָה סִיפִין תְּלִיין, דְּנַפְקֵי מֵהֵהוּא חֲרַב עֲלָאָה, וְזֻקְפִין רִישָׁא וְחֲמֹן דְּהָא הֵהוּא חֲרַב עֲלָאָה סוּמְקָא, מְלִיא דְּמָא בְּכָל סֵטֶרִין, כְּדִין גְּזָרִין נִימוּסִין. וְכְמָה סִיפִיא אֲתַעֲרוּ, (ס"א כדן פסירן סייפין, וכמה נימוסין אתעררו) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) אִישׁ חֲרַבּוּ עַל יָרְכוּ. וּכְתִיב, (יהושע ה) וְחֲרַבּוּ שְׁלוּפָה בִּידוּ. וְכֻלָּהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי לְמַעַבְדֵּי דִּינָא. וּמֵאן דִּיעֲרַע בְּהוּ אֲתַזְק. כְּתִיב, (בראשית יט) הִנֵּה נָא מִצָּא עֲבָדָדְךָ חֹן בְּעֵינֶיךָ וַתַּגְדֵּל חֲסִדָּדְךָ וְגוֹ'. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּבְכָל אֲתַר דְּדִינָא שְׂרִיא בְּכֻלָּא שְׂרִיא, בִּין בְּמֵתָא בִּין בְּמִדְּבָרָא וּבְסַחְרָנָא דְּמֵתָא.

תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ח) שְׁיַמְנֵי כַּחוּתֶם עַל לְבָדְךָ וְגוֹ'. שְׁיַמְנֵי כַּחוּתֶם, כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל אֲמָרָה דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁיַמְנֵי כַּחוּתֶם, מֵאן הוּא חוּתֶם. דָּא חוּתֶם דְּגוּשְׁפִּנְקָא דְּקִשׁוּט. כַּחוּתֶם עַל לְבָדְךָ, דָּא חוּתֶם שֶׁל תְּפִלִּין, דְּאַנַּח בְּרַ נְשׁ עַל לְבִיהַ. כַּחוּתֶם עַל זְרוּעָדְךָ, דָּא יָד כְּהָה, דְּמַנַּח בְּהֵהוּא זְרוּעַ, וּמְנוּ יִצְחָק. וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל קְאָמַר שְׁיַמְנֵי כַּחוּתֶם, חוּתֶם מְבַעֵי לִיהַ, מֵאִי כַּחוּתֶם. כְּאַיְנוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, דְּאַתֵּי שְׁבַחָא לְכָל גּוּפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אֲשַׁתְּכַח בְּרַ נְשׁ שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא.

כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֶהְבֶּה. מֵאִי כִּי עֲזָה כְּמוֹת. אֶלְא לָא אֲשַׁתְּכַח קִשְׁיוּתָא בְּעֲלָמָא, כְּמָה דְּפְרִישׁוּ דְּנַפְשָׁא מְגוּפָא, כַּד בְּעֵיין לְאַתְפְּרָשָׁא. (ועל דא) כְּדָ אֶהְבֶּת כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אֲתַפְּרָשׁוּן לְעַלְמִין. וּבִגִּין כְּדָ תְּפִלָּה שֶׁל יָד, אֲתַקְשָׁרָא בְּזְרוּעַ, לְקִיּוּמָא דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשִׁי.

קִשָּׁה כְּשָׂאוֹל קִנְיָהּ. בְּכֹל דְרָגוֹן דְּגִיחָנָם, לֹא אֵית קִשְׂיָא כְּשָׂאוֹל, דְּנַחֲתִית לְתַתָּא מִנְיָהּ, בְּרַחֲמֵי דְרָגָא דְאֶקְרִי אֲבָדוֹן, וְדָא וְדָא אֲשֶׁתְּתַפּוּ כְּחֻדָּא. וְדָא קִשְׂיָא לְהוּ לְחִיבְיָא מְכַלָּא. כְּדָּ, קִשָּׁה כְּשָׂאוֹל קִנְיָהּ, דְּלִית קִנְיָהּ אֶלָּא בְּרַחֲמֵי דְרָגָא, וּמְגוֹ רַחֲמֵי דְרָגָא אֶתִּי קִנְיָהּ, וּמֵאֵן דְּקִנְיָ לְהוּ דְרָחִים (וּיְחִי קַעֲיָה ע״א) יִתִּיר, קִשְׂיָא לִי לְאֶתְפָּרְשָׁא מִנְיָהּ מִהוּ דְרָגָא דְאֶקְרִי שָׂאוֹל, דְּאִיהוּ קִשְׂיָא מְכַל דְרָגוֹן דְּגִיחָנָם.

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֶשׁ שְׁלֵחָתָּהּ יְהִי. וּמֵאֵן אִיהוּ שְׁלֵחָתָּהּ יְהִי, דָּא אֶשָּׂא דְנִפְיָק מְגוֹ שׁוֹפָר, כְּלִיל מְרוּחָא וּמִיָּא. וּמְגוֹ הוּא שְׁלֵחָתָּהּ בְּדַ מְתִלְהֻטָּא בְּכַנְסָת יִשְׂרָאֵל, אוֹקִיד עֲלֵמָא בְּשְׁלֵחָתָּהּ בְּקִנְיָהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, וּבְשַׁעְתָּא דְהִיא מְקִנְיָהּ לִי, וּוי דְאֶעְרַע בְּשְׁלֵחָתָּהּ דְאִיהוּ יִתְוֹקֵד בְּהוּ.

תּו פְּתַח וְאָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת וְגוֹ'. מִיָּם רַבִּים דָּא דְרוּעָא יְמִינָא, דְבַעֲי לְקִשְׂרָא בִּיהּ קִשְׂרָא דְתַפְלָה עַל דְרוּעָא שְׂמָלָא, לְקִימָא וּיְמִינוּ תַחְבְּקִנִי. דְבַר אַחַר, מִיָּם רַבִּים, דָּא הוּא נְהַר עֲלָא, דְמִנְיָהּ נִפְקִין נְהַרִין לְכָל עֵבֶר, וְכִלְהוּ נְגִדִין וְאֶתְמַשְׁכּוּן מִנְיָהּ. כְּמָה דָּאֶתְ אָמַר, (תְּהִלִּים צ) מְקוּלוֹת מִיָּם רַבִּים. מֵאֵינוֹן קוּלוֹת דְמִיָּם רַבִּים, דְנִפְקִין וְאֶתְמַשְׁכּוּן מִנְיָהּ. וּנְהַרוֹת, כְּמָה דָּאֶתְ אָמַר, נְשָׂאוּ נְהַרוֹת וְגוֹ'.

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה, דְרָחִים כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, יְבוּזוּ לוֹ. (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) בּוֹז יְבוּזוּ לוֹ, יְבוּז מְבַעֲי לִי, מֵאִי יְבוּזוּ לוֹ. אֶלָּא, אִם יִתֵּן אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא. אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמָה דָּאֶתְ אָמַר (מְשָׁלִי כד) כָּל הוֹן יֶקֶר וְנִעִים.

דף נ"ה ע"א

תוספתא בּוֹז יְבוּזוּ לוֹ. מֵאִי בּוֹז. יוֹמָא תַנְיָנָא וְיוֹמָא שְׁתִּיתָּא וְיוֹמָא שְׁבִיעָא דְסוּפּוֹת, דְבַהוֹן הוּוּ מְנַסְכִּי מִיָּם וְנִין. דְזִי יוֹמִין דְסוּפּוֹת, בְּהוֹן הוּוּ מְקַרְיָבִין יִשְׂרָאֵל, עִי פְרִים, לְכַפְרָא עַל שְׁבַעֲיִן מְמִנָּן, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּאֲרַע עֲלֵמָא חְרוּב מִנְיָהּ, חֻדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בְּמִדְבָר כט) וּבְחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשָּׁה וְגוֹ'. (ע״כ תוספתא)

בְּאַהֲבָה, דְכְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לְגַבִּיָּהּ, וְלֹא לְאֶתְקִשְׂרָא בְּהֻדָּה, בּוֹז יְבוּזוּ לוֹ, כָּל אֵינוֹן (דף נ"ה ע"א) אוֹכְלוֹסִין וְכָל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין דְלַעֲיָלָא, לְהוּא הוּוּ יֶקֶר, דְהֵא לִית רְעוּתָא לְכִלְהוּ אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְכְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל מְתַקִּשְׂרָא בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, וּמְתַעֲטָרָא בְּהֻדָּה, כְּדִין כָּל אֵינוֹן אוֹכְלוֹסִין, וְכָל אֵינוֹן מְשַׁרְיִין, וְכִלְהוּ עֲלֵמִין כְּלָהוּ בְּחֻדָּה, בְּנְהִירוֹ, בְּבְרַכָּאן, (על דא אמר) כְּתִיב שְׂמָלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וּיְמִינוֹ תַחְבְּקִנִי.

מֵאֵן דְאֶנַח תַּפְלִין, כְּדַ מְנַח תַּפְלָה שְׁל יָד, בְּעִי לְאוּשְׁטָא דְרוּעָא שְׂמָלָא, לְקַבְלָא לָהּ לְכַנְסָת יִשְׂרָאֵל, וְלְקִשְׂרָא קִשְׂרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין לְחַבְקָא לָהּ, לְקִימָא דְכְּתִיב, שְׂמָלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וּיְמִינוֹ תַחְבְּקִנִי. לְאֶתְחַזָּא בְּרַ נֶשׁ

כְּגוֹנוֹנָא דְלַעִילָא, וְלֹאֲתַעֲטָרָא בְּכֹלָא, וְכַדְיוֹן בְּרִנְשׁ שְׁלִים בְּכֹלָא, בְּקַדְוִישָׁה עֲלֵהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קֹאֲרִי עֲלֵיהָ, (ישעיה מ"ט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּדָ אֲתַפְּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים י"ז) שְׁמַעָה יְיָ צְדָק וְגוֹי. כְּמָה חֲבִיבָה כְּנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבִכָּל זְמַנָּא דְּכְנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל, אֲתַתְּ לְקָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַדְמֹן לְקַבְּלָהּ. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב שְׁמַעָה יְיָ צְדָק הַקְּשִׁיבָה רִנְתִּי הַאֲזִינָה תִּפְלְתִּי. אָמַר דָּוִד, אֲנָא אֲתַקְּטָרְנָא בְּכְנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּהִיא אֲשַׁתְּכַחַת לְקָמָךְ, אֲנָא נְמִי הָכִי אֲשַׁתְּכַחַנָּא. וּבְגִין כְּדָ שְׁמַעָה יְיָ צְדָק, בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְתֵּר, הַקְּשִׁיבָה רִנְתִּי הַאֲזִינָה תִּפְלְתִּי.

בְּלֹא שְׁפִתֵי מַרְמָה. מֵאִי בְּלֹא שְׁפִתֵי מַרְמָה. אֲלֵא הָכִי תִּנְיִנֹן. כָּל מְלָה וּמְלָה דְּצִלּוֹתָא, דְּאֶפִּיק בְּרִנְשׁ מִפּוּמִיָּה, סְלִקָּא לַעִילָא וּבִקְעָא רְקִיעִין, וְעֹאֲלַת לְאַתֵּר דְּעֹאֲלַת, תַּמָּן אֲתַבְּחַנְתָּ הֵהִיא מְלָה, אִי הִיא מְלָה דְּכִשְׂרָא אִי לֹא, אִי אִי הִיא מְלָה דְּכִשְׂרָא עֲאֲלִין לָהּ קָמִי מְלָכָא קַדְיִשָׁא לְמַעַבְד רְעוּתָהּ. וְאִי לֹא, סֵאֲטִין לָהּ לְבַר, וְאֲתַעַר בְּהֵהִיא מְלָה רִיחָא אַחֲרָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (תהלים ק"ה) עֲנוּ בְּכַבֵּל רִגְלוֹ וְגוֹי. עַד אֵימַתִּי, עֲנוּ בְּכַבֵּל רִגְלוֹ. עַד עַת בֹּא דְּבָרוּ אֲמַרְתָּ יְיָ צָרְפַתְהוּ. עַד עַת בֹּא דְּבָרוּ דְּמֵאֵן. אֲלֵא עַד עַת בֹּא דְּבָרוּ (דיוסף, ואתבחי) הֵהִיא מְלָה, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, אֲמַרְתָּ יְיָ צָרְפַתְהוּ. כְּדִין, שְׁלַח מִלְּךְ וַיִּתְּרָהּ מוֹשֶׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. אֲדִהִכִּי הָוָה אֲתָא צְפָרָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שמואל א כ"ה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי, סֵתָם. כְּמָה דָּאֲתָּ אָמַר, (תהלים כ"ד) אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא נֶפֶשׁ, הָא עִידָנָא בְּצִפְרָא לְאַתְקִשְׂרָא כְּנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל וְלֹאֲתַחֲבָרָא בְּבַעֲלָהּ, זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרִייתָא בְּלִילָא, וְאֲתָאן לְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכְנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל. עֲלִייהוּ כְּתִיב, (משלי כ"ג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמָּךְ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (ויקרא ט"ו) וְהִזְרַתְּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוּמְאֹתָם וְגוֹי בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכְּנֵי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהִזְרַתְּם, כְּהֵאִי זָר, דְּאִיהוּ זָר מְכַלְהוּ, וְלֹא אֲתַחֲבָר בְּמָה דְּלִיתִיהּ דִּילִיהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּמִסְתַּאֲבִין בְּנֵי נִשְׂא לְתַתָּא, מְסַאֲבִין לוֹן בְּכֹלָא, וְהָא אֲתַמַּר. אֲבָל, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּחַ מְסַאֲבָא אֲתַעַר (ס"א לתתא, אתער רוח וכו') חֲשַׁבְתוֹן זָר, אֲלֵא רִיחַ מְסַאֲבָא דְּלַתַּתָּא, אֲתַעַר רִיחַ מְסַאֲבָא אַחֲרָא, וְאֲתִיְהִיב לִיהּ רְשׁוּתָא לְנַחֲתָא לְעֵלְמָא. מֵאִי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא דְּקַדְוִישָׁה דְּהוּה נְחִית וּמְחִי בֵּיהּ, לֹא אֲשַׁתְּכַחַת, וְאֲסַתְּלַק, וְכַדְיוֹן אֲתַגְּלִיָּא דִּינָא, לְקַבְּלִיהוּן דְּחִיָּיבִין, וְאוֹסִיף דִּינָא עַל דִּינִיהּ, וְכַדְיוֹן, תַּרְיִין רִיחִין מְשַׁתְּכַחִין בְּעֵלְמָא, חַד, רִיחָא דְּדִינָא, וְחַד, רִיחָא דְּמְסַאֲבָא.

אמר רבי אלעזר, אצטריוכנא הקא למימר מלה דאוליפנא מאבא. תא חזי, הקא ילפינן מנגע דביתא. דכד רוחא מסאבא שריא בביתא וקודשא בריה הוא בעי לדכאה ליה, שדר נגע צרעת בביתא, לקטרנא דא בדא, וההוא נגע לא אעדי מביתא, ואף על גב דרוח מסאבא אסתלק מההוא ביתא, עד דינתצון ביתא, אבניו ואעין וכלא, כדן אתדכי אתרא.

דף נ"ה ע"ב

כהאי גוונא, מאן דאסתאב ואתער רוחא מסאבא ושאר עלוי, כד בעי קודשא בריה הוא לדכאה עלמא, אתער רוח דינא תקיפא, ואשתכח בעלמא ושריא על ההוא רוחא מסאבא, ומקטרגי דא בדא, עד (דף נ"ה ע"ב) דיתעבר מעלמא, וההוא רוחא דינא תקיפא, לא אסתלק מאתריה עד דינתצ אתר, שייפין וגרמין וכלא, כדן אתדכי עלמא ואתעברו מניה רוחין מסאבין, ועלמא אשתכח בדכיו.

ועל דא תנינן, אתא לאסתאבא מסאבין ליה ודאי. ווי ליה לבר נש כד שארי עליה רוח מסאבא, ואשתכח ביה בעלמא, דנדאי לינדע, דקודשא בריה הוא בעי לבערא ליה מן עלמא. זכאין אינון צדיקיא דכלהו קדישין, ואשתכחו בקדושה קמי מלכא קדישא, ושריא עליהו רוח קדישא, בהאי עלמא ובעלמא דאתי. פיון דאתא צפרא קמו אזלו.

עד דהוו אזלי, פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויעקב הלך לדרכו, דהוה אזיל לקבל אבוהי.

תא חזי, כל זמנא, דייעקב אשתכח לגביה דלבו לא מליל עמיה קודשא בריה הוא, (ולא אשתכח לגביה) ואי תימא, והא כתיב, (בראשית לא) ויאמר יי אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'. האי בסופא הוה, בזמנא דבעא לאתפרשא מלבו וכד אתפרש מניה, אתו לקבליה אינון מלאכי ואוזפיהו באורחא.

תוספתא

(נ"ח מ"ה) רבי אלעזר, ורבי יוסי חמוי, הוו אזלי מאושא ללוד. אמר רבי יוסי לרבי אלעזר, אפשר שמעת מאבוך מאי דכתיב, ויעקב הלך לדרכו וגו'. אמר ליה לא ידענא. עד דהוו אזלי מוטו למערתא דלוד. שמעו ההוא קלא דאמר, תרי עוזלין דאילתא עבדו קמאי רעותא דניחא לי. ואינון הוו משרייתא קדישא דערע יעקב קמיה. אתרגיש רבי אלעזר, ואסתער בגנפשו, ואמר, מריה דעלמא כד אורחוי, טב לן דלא נשמע, שמענא ולא ידענא. אתרחיש ליה ניסא, ושמע ההוא קלא דאמר, אברהם ויצחק הוו, נפל על אנפוי וחקא דיוקנא דאבוי, אמר ליה, אבא, שאילנא ואתיבונא, דאברהם ויצחק הוו, דערעו ליעקב כד אשתזיב מלבו. אמר ליה ברי, פוק (סייא פסקוד) פתקד, וסב סבתך, פום ממלל רברבו הוה. ולא דא היא בלחודוי, אלא לכל צדיקיא נשמתהון דצדיקיא מערעין קדמוהי לשיזבויתיה, ואינון מלאכיא קדישי עלאי.

וְתָא חֲזִי, יִצְחָק קָיִים הָוּה בְּהֵימָא שְׁעֵתָא, אֲבָל נִשְׁמַתִּיהָ קִדְיִשָׁא אֲתִנְסִיבַת בְּכוּרְסִינָא יִקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, כַּד אֲתַעְקַד עַל גַּבֵּי מִדְּבַחָא. וּמִכְּדִין אֲסִתְמוּ עֵינָיו מִחִיזוֹ. הֵינְנו דְּכִתְיִב, (בראשית לא) לֹוֹלָא וְגוֹי וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי. (עיי' תוספתא)

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. וַיִּפְגַּע בְּמִלְאֲכֵי אֱלֹהִים מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי בּוֹ. אֶלָּא אֵינְהוּ אֲתוֹ לְאֲתַכְּלָא בֵּיהּ (ואוזפוהו באורחא). מֵאֵי לְאֲתַכְּלָא בֵּיהּ. אֶלָּא אֵינְוּ מִסְטָרָא דְגְבוּרָה קִאֲתִין, דְּכִתְיִב מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים, וְחָמָא מִסְטָרָא אַחְרָא מִלְאֲכֵי דְרַחֲמֵי, וְאֲתַכְּלוּ בֵּיהּ רַחֲמֵי וְדִינָא.

תָּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא, מְחַנְהָ אֱלֹהִים, זֶה חַד. לְבַתֵּר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְיָם, תְּרִי. חַד מִסְטָרָא דְדִינָא וְחַד מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי, מִלְאֲכֵי מְהֵי גִיסָא, וּמִלְאֲכֵי מְהֵי גִיסָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ, דְּיִיקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, רָאָה אוֹתָם מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי רָאָם. אֶלָּא חָמָא לוֹן כְּלִילָן כְּחֻדָּא, מִתְדַבְּקוֹן דָּא בְּדָא, מִתְחַבְּרוֹן דָּא בְּדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב רָאָם, וְכִלְהוּ אֲתוֹ לְאוּזְפָא לֵיהּ וּלְשִׁיזְבָא לֵיהּ מִיָּדָא דְעֵשׂוֹ.

כְּתִיב בֵּיהּ בְּעֵשׂוֹ, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, אֵי תִימָא, יַעֲקֹב טָפָה קִדְמָאָה הָוּה, לָאוּ הֲכִי, דְהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, וְלָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא רֵאשׁוֹן. וּבְגִין דְּיִצְחָק אֲתֵי מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא, נִפְקַע עֵשׂוֹ אֲדָמוֹנִי, סוּמְקָא. דָּאֵי יַעֲקֹב הָוּה בּוּכְרָא, הֵהִיָּא טָפָה קִדְמָאָה נִפְקָא הֲכִי סוּמְקָא. אֲבָל טָפָה תְּנַיִנָא הָוּה, וּבְגִין כַּד לָא נִפְקָא הֲכִי, דְהָא מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי הוֹת הֵהִיָּא טָפָה, מְהֵי גִיסָא וּמְהֵי גִיסָא.

דף נ"ו ע"א

וְטָפָה דְעֵשׂוֹ לָא הוֹת כְּטָפָה דְיַעֲקֹב, דְדָא שְׁלִים וְדָא לָא שְׁלִים. וּבְהֵהִיָּא שְׁעֵתָא, יִצְחָק הָוּה (דף נ"ו ע"א) מְכוּוֹן בְּסִיּוּמָא דְדִינָא קִשְׂיָא, דְאַפִּיק בְּסִטְרוֹי, בְּגִלְפּוֹי טְהִירוֹן בְּשִׁיפוֹי, וּבְגִין כַּד עֵשׂוֹ, זוּהֵמָא דְאֲתַתְּיָד מִדְּהָבָא.

וְעַל דָּא תְּנַיִן, דְּבְעֵי בְּרַ נֶשׁ לְכוּנָא בְּהֵהִיָּא שְׁעֵתָא, בְּרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּגִין דְּיִפּוֹק בְּנִין קִדְיִשִׁין לְעֵלְמָא. וְאֵי תִימָא, יִצְחָק לָא אֲתַכְּוֹן. לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא אֲתַכְּוֹן בְּקִדְוִשָׁה, וְאֲתַכְּוֹן בְּסִיּוּמָא דְהֵהוּא אֲתַר, וְאֲשַׁתְּכַח כַּד נִפְקַח הֵהִיָּא טָפָה קִדְמָאָה, בְּהֵהוּא אֲתַר מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּלוּ כְּאֲדָרַת שְׁעַר.

תָּא חֲזִי, דְּוֹד בְּשִׁפִּירוֹ דְסוּמְקָא נִפְקַח, וְאֲתַאֲחַד בְּקִדְוִשָׁה דְמֵאֲרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א טו) וְהוּא אֲדָמוֹנִי עִם יִפָּה עֵינָיִם וְטוֹב רָאִי. אֲבָל יַעֲקֹב בּוּכְרָא הָוּה מְנִיָּה דְעֵשׂוֹ, לָאוּ מִטָּפָה, אֶלָּא דְכוּנָה דְרַעוּתָא, בְּאֵילָנָא עֵלְאָה רְבֵרְבָא וְתַקִּיף, וְעֵשׂוֹ בְּהֵהוּא אֲתַר דְסִיּוּמָא דְכֵלְא, וּבְגִין כַּד כְּתִיב, (עובדיה א) הִנֵּה קָטוֹן נִתְתִיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֲתַה מְאֹד.

רַבִּי יְהוּדָה הָוּה מִתְּנֵי הֲכִי. עֵשׂוֹ נִקְרָא רֵאשׁוֹן, דְּכִתְיִב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָלוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי רֵאשׁוֹן, דְּכִתְיִב, (ישעיה מד)

אָנִי ראשון ואָנִי אַחֲרוֹן וְאֵת אַחֲרוֹנִים אָנִי הוּא. וְזָמִין לְאַתְּפָרְעָא ראשון מֵרֵאשֹׁן. וְלִמְבִנֵי ראשון, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) כִּסָּא כְבוֹד מְרוֹם מֵרֵאשֹׁן. וְלִזְמַנָּא דְאַתֵּי כְתִיב, (ישעיה מא) ראשון לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּה וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׁר אֶתְּנֶה.

תְּאַנָּא, זְמִינָא יְרוּשָׁלַם, לְמַהוּי שׁוּרְהָא לְעֵילָא וְלְאַתְּקָרְבָא עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דְמַלְכָא. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (ירמיה א) בְּעֵת הַהִיא יְקָרְאוּ לִירוּשָׁלַם כִּסָּא יְיָ. כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יְהִיָּה שְׁבַעֲתַיִם. כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמַלּוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פרשת אחרי מות

(ויקרא טו) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוֹדֶה אָמַר, כִּינּוֹן דְּכְתִיב וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה, אָמַאי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיד, דְּהָא בְּמַלּוּלָא קְדָמָא סָגִי. אֶלָּא הָכִי תְנִינּוּ, כְּתִיב, וַיְקָרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו. וְכְתִיב, (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי יְיָ. וְהָא אוֹקְמוּהָ מְלָה, דְּהִקָּא דְרָגָא חַד. וְלְבַתֵּר, דְּרָגָא אַחֲרָא. אוּף הָכָא, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דְרָגָא חַד. וְלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיד, דְּרָגָא אַחֲרָא. וְכָלָא, בְּחַד מִתְקַלָּא סְלָקָא, וּמִן שְׂרָשָׁא חַד כְּלָא אֶתְחַבֵּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יֶצְחָק פְּתַח, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה. וְכְתִיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לְפָנָיו בְּרִנְנָה. הֵינִי קָרְאִי קְשִׁינִין אַחֲדָדִי, אֶלָּא הָכִי תְאַנָּא, עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה. דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְמַפְלַח קָמִי מְאַרְיָה, בְּקְדָמִיתָא בְּעֵי יְרָאָה, לְדַחֲלָא מְנִיָּה, וּבְגִין דְּחִלָּא דְּמְאַרְיָה, יִשְׁתַּפַּח לְבַתֵּר דִּיעֲבִיד בְּחֲדוּתָא פְּקוּדֵי אוּרִייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ט) מָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שׂוֹאֵל מֵעַמּוֹד כִּי אִם לִירְאָה.

וְגִילוּ בְּרַעְדָּה. דְּאָסִיר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמַחְדֵי גִתִּיר בְּעֵלְמָא דִּין. הָאִי בְּמִלֵּי דְּעֵלְמָא, אָבַל בְּמִלֵּי דְּאוּרִייתָא וּבְפְקוּדֵי דְּאוּרִייתָא, בְּעֵי לְמַחְדֵי. לְבַתֵּר, יִשְׁתַּפַּח בַּר נֶשׁ דִּיעֲבִיד בְּחֲדוּתָא פְּקוּדֵי אוּרִייתָא. דְּכְתִיב, עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.

דף נ"ו ע"ב

רבי אבא אמר, עבדו את יי' ביראה. (דף נ"ו ע"ב) רזא דמלה הוא, עבדו את יי' ביראה, מה יראה הכא. אלא כמה דאוקימנא, דכתוב, (משלי א) יראת יי' ראשית דעת, וכתוב, (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי'. יראת יי', קודשא בריך הוא הכי אקרי. רבי אלעזר אמר, עבדו את יי' ביראה, מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה, מאן אתר שארי, ובאן אתר יכוון פולחנא ליחדא שמא דמאריה. הדר ואמר ביראה, ביראה הוא שירותא, מתתא לעילא. (תא חזי בני אהרן האי אוקימנא והא אתמר מלה)

תא חזי, מה כתיב הכא אחרי מות, ולבתר דבר אל אהרן אחיד וגו' בזאת יבא אהרן, אלא מכאן, שירותא לאזהרא לכהני, כל מאן, דבעין לאזדהרא בהאי זאת, ודא היא יראת יי'.

דבר אחר. אחרי מות שני בני אהרן. רבי יוסי אמר, אחרי מות נדב ואביהוא, מפעי ליה, מאי טעמא שני בני אהרן, והא ידע דבנוי הוו. אלא הכי תאנא, דעד כאן לא ברשותיהו קיימי, אלא ברשותא דאבוהון, ובגין כך, בקרבתם לפני יי' וימותו, דאינון דחקו שעטא בחיי דאבוהון, וכלא הוה, בגין ההוא חובא דעבדו, דכתוב (במדבר א) בהקריבם אש זרה. דתנא, באתר חד, כתיב בהקריבם אש זרה, ובאתר חד כתיב, בקרבתם לפני יי'. והאי והאי הוה, ובגין כך כתיב הכא בני אהרן, וכתוב בקרבתם. (תאנא) אמר רבי חייא, יומא חד הוינא אזיל בארחה, למיהד גביה דרבי שמעון, למילף מניה פרשתא דפסחא. ערעית בחד טורא, וחמינא בקיעין גומין בחד טינרא, ותרין גוברין בה. עד דהוינא אזיל, שמענא קלא דאינון גוברין, והוו אמרין, (תהלים מח) שיר מזמור לבני קרח גדול יי' ומהלל מאד וגו'. מאי שיר מזמור. אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון, שיר דאיהו כפול, שיר דאיהו משויבח משאר שירין, ועל דאיהו משויבח משאר שירין, תרין זמנין אתמר ביה שירתא, וכן (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת. כהאי גוונא, (שיר השירים א) שיר השירים אשר לשלמה, שירתא לעילא מן שירתא.

שיר מזמור, שירתא דקודשא בריך הוא, דקא מזמרי בני קרח על אינון דיתבי, על פתחא דגיהנם. ומאן אינון, אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם. ועל דא, שירתא דא ביום שני אתמר. קריבנא גביהו, אמינא להו, מאי עסקיכו באתר דא. אמרו מזבני אנו, ותרין יומי בשבתא, בדילנא מישובא ונעסק באורייתא. בגין דלא שבקין לן בני נשא, כל יומא ויומא. אמינא זכאה חולקיכו.

תו פתחו ואמרו. בכל זמנא דצדיקא מסתלקי מעלמא, דינא אסתלק מעלמא, ומיתתהון דצדיקא מכפרת על חובי דרא. ועל דא פרשתא דבני אהרן, ביומא דכפורי קרינן לה, למחוי כפרה לחוביהון דישראל. אמר קודשא בריך הוא, אתעסקו במיתתהון דצדיקא אליו, ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עליכו. דתנינן, כל זמנא דישראל יהו בגלותא, ולא יקרבו קרבנין בהאי יומא, ואינון תרין

שְׁעִירֵינוּ לֹא יִכְלִין לְקַרְבָּא, יְהֵא לְהוּ דְכִרְנָא, דְתַרֵי בְנֵי אֱהָרוֹ, וְיִתְכַפֵּר עֲלֵיהוּ.

דְּהַכִּי אוֹלִיפְנָא, דְכְתִיב, (במדבר ג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֱהָרוֹן הַכֹּהֲנִים וְגוֹי. וְכְתִיב, הַבֶּכֶר נֹדֵב וְאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתְמָר. וְאֶלְעָזָר וְאִיתְמָר מְבַעֵי לִיה, מֵהוּ אֶלְעָזָר וְאִיתְמָר. אֶלָּא שְׁקוּל הָהּ אֲבִיהוּא כְתַרֵי אַחוּי. וְנֹדֵב כְּכֻלְהוּ.

וְאִית דְּמַתְנֵי (לה אפכא) הַבֶּכֶר נֹדֵב, דָּא בְלַחֲדוּדֵי, וְאֲבִיהוּא בְלַחֲדוּדֵי, וְכֹל חַד אֲתַחְשִׁיב בְּעֵינֵיה, כְּתַרוּיֵיהוּ, כְּאֶלְעָזָר וְאִיתְמָר. אֲבָל נֹדֵב וְאֲבִיהוּא בְלַחֲדוּדֵיהוּ, שְׁקוּלִין הוּוּ לְקַבֵּל שְׂבָעִין סְנֵהֲדָרִין, דְּהוּוּ מְשַׁמְשִׁין קָמֵי מִשָּׁה. וּבְגִין כֶּךָ, מִיִּתְתַּהוּן מְכַפְרָא עַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְתִיב, (ויקרא י) וְאֲחִיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַבֶּכֶר נֹדֵב, כְּלוּמַר, הֵהוּא, דְּכֹל שְׂבָחָא וְיִקְרָא דְלִיה (מה שמיה). נֹדֵב וְאֲבִיהוּא, עַל אַחַת כְּפָה וְכְפָה, דְּהַנִּי תַרֵי, לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ כְּוַתִּיהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

דף נ"ז ע"א

וַיִּדְבֹר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֱהָרוֹן. רַבִּי (דף נ"ז ע"א) חִזְקִיָּה פָתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגוֹי. הָאִי קָרָא קְשִׁיא, לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם מִבְּעֵי לִיה. מֵאִי, כֹּה אָמַר יְיָ אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

אֶלָּא הָא אוּקְמוּה וְהָא אֲתַמָּר, דְּיַעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי. דְּבַהֲהֵיא שְׁעַתָּא דְנַפְל בְּגוֹ נוֹרָא דְכְשָׁדָאִי, דְּנָו דִּינִיָּה (ס"י ואמרו קמי קודשא בריד הוא, בגין מאי ישתזיב האי, זכות אבהו לית ליה. אמר ליה, ישתזיב בגין בנוי, דהכי תניא, ברא מזכי אבא). אֲמָרוּ, הָא יִשְׁמַעְאֵל דְנַפְיָק מִנִּיה. אֲמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָא יִצְחָק, דִּיּוֹשִׁיט קְדָלִיה עַל גְּבִי מְדַבְּחָא. אֲמָרוּ, הָא עֵשָׂו דְנַפְיָק מִנִּיה. אֲמַר, הָא יַעֲקֹב, דָּאִיהוּ כּוּרְסָא שְׁלִימָתָא, וְכֹל בְּנוֹהֵי שְׁלִימִין קָמֵאִי. אֲמָרוּ, הָא וְדָאִי בְּזִכּוּתָא דָּא יִשְׁתְּזִיב אַבְרָהָם הָדָא הוּא דְכְתִיב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְוָרוּ כִּי בְרָאוֹתוֹ יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה יָדֵי בְּקָרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שָׁמַי. מֵאֵן אֵינּוֹן יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה וְגוֹי. אֲלִין אֵינּוֹן, חֲנֻנְיָה מִישָׁאֵל וְעַזְרָיָה. דְּאֶפִּילוּ גְרַמִּיָּהוּ לְגוֹ נוֹרָא יִקְיָדְתָא לְקַדְשָׁא שְׁמִיָּה לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב מֵאִי בְּעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא כְתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאֵל חֲנֻנְיָה מִישָׁאֵל וְעַזְרָיָה. בְּנֵי יְהוּדָה אֶקְרוּן, וּבְגִין כֶּךָ לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יְהוּדָה מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב.

אֶלָּא הַכִּי תַנִּינָן. בְּהָאֵי שְׁעַתָּא דְאֲתַכְפִּיתוּ, לְמַנְפַּל בְּנוֹרָא, כָּל חַד אָרִים קָלִיָּה וְאָמַר, גְּבִי כָּל אֵינּוֹן עִמִּין וּמְלָכִין וְאֶפְרָכִיא, חֲנֻנְיָה אָמַר, (תהלים קיח) יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה יַעֲשֵׂה לִי אָדָם יְיָ לִי בְּעוֹזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאֵי טוֹב לְחַסוֹת בֵּינִי וְגוֹי. מִישָׁאֵל פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה ט) וְאֲתָה אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נָאִם יְיָ וְגוֹי כִּי אֲתַדְּ אֲנִי נָאִם יְיָ לְהוֹשִׁיעֶדָּ כִּי אַעֲשֵׂה וְגוֹי. בְּהֵיא שְׁעַתָּא,

דְּשָׁמְעוּ כְּלֵהוּ שְׁמָא דִּיעֶקֶב. תְּוֹהוּ וְחִיִּיכוּ בְּלִצְנוּתָא. עֲזָרְיָה פִּתַח וְאָמַר,
(דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמֵר לִיְיָ אֲנִי וְגוֹי. זֶה יֹאמֵר לְה' אֲנִי, דָּא
חֲנֻנְיָה, וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב, דָּא מִישְׂאֵל, וְזֶה יִכְתּוֹב יְדוּ לִיְיָ וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל
יִכְנֶה, דָּא עֲזָרְיָה, בֵּיה שְׁעֵתָא כְּנֵשׁ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא פְּמִלְיָא דִּילְיָה, אָמַר
לוֹן, בְּמֵאן מְלָה, מֵאִינוּן מְלִין דְּאָמְרוּ אֵלִין תְּלַתָּא, אֲשַׁזִּיב לוֹן. פִּתְחוּ
וְאָמְרוּ, (תהלים פג) וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמַד יְיָ לְבַדְדָּא עֲלִינוּן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בְּה שְׁעֵתָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְכוּרְסִיָּא, כּוּרְסִיָּא דִּילִי, בְּמֵאן מְלָה
מֵאִינוּן מְלִין, אֲשַׁזִּיב לְאִינוּן צְדִיקֵיָּא. אָמַר לִיה, בְּהֵאִי מְלָה דְכְּלֵהוּ חִיִּיכִין
בְּה, אֲשַׁזִּיב לוֹן, לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פְּנִיו יַחֲרוּ. כְּמָה דְקָאִים
יַעֲקֹב לְגַבֵּי דְאַבְרָהָם בְּנוּרָא, יְקוּם הַשְׁתָּא לְגַבֵּי אֵלִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, כֹּה
אָמַר יְיָ אֵל בַּיִת יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְגוֹי.
מְהֵאִי כְּסוּפָא דְלִצְנוּתָא.

תְּנָא, כְּלֵהוּ דְהוּוּ חִיִּיכִין מְמֵלָה דָּא, אַתּוּקְדוּ בְּהֵהוּא נוּרָא, וְקֻטַּל לוֹן
שְׁבִיבָא דְנוּרָא. מֵאן שְׁזִיב לְאֵלִין. עַל דְהוּוּ מְצַלָן קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
וּמְיַחֲדוּן שְׁמִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דְמְיַחֲדוּן שְׁמִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, אֲשַׁתְּזִיבוּ
מְהֵהוּא נוּרָא יְקִידָתָא.

תְּרִי בְּנֵי אַהֲרֹן קָרִיבוּ אֲשָׁא נוּכְרָאָה, דְלֹא אַתְיַחֲדוּ שְׁמִיָּה כְּדָקָא יְאוּת,
וְאַתּוּקְדוּ בְּנוּרָא. רַבִּי יַצְחָק אָמַר, כְּתִיב, אַחֲרֵי מוֹת. וּכְתִיב וַיָּמוּתוּ. כִּיִּין
דְּאָמַר אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, לֹא יִדְעֵנָא, דְהָא וַיָּמוּתוּ. אֶלָּא הֲכִי תְּגִינָן,
תְּרִי מִיתוּת הוּוּ, חַד לְפָנֵי יְיָ. וְחַד, דְלֹא הוּוּ לְהוּ בְּנִין, דְכָל מֵאן דְלֹא זָכִי
לְבָנִין מִית הוּא. בְּגִין כֵּן, אַחֲרֵי מוֹת, וַיָּמוּתוּ.

רַבִּי אַבְבָּא אָמַר, מֵאִי דְכְּתִיב, (במדבר ג) וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנֵי יְיָ בְּהַקְרִיבָם
אֲשׁ זָרָה לְפָנֵי יְיָ בְּמִדְבָּר סִינִי וּבְנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֹן אֶלְעָזָר וְאִיתְּמַר.
מֵאִי דָּא לְגַבֵּי דָּא, דְכְּתִיב, וּבְנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, וַיִּכְהֹן אֶלְעָזָר וְאִיתְּמַר. אֶלָּא
רָזָא דְמִלְתָּא. הָאִי דְאֶמְיָנָא, וַיָּמוּתוּ, דְלֹא הוּוּ לְהוּ בְּנִין. וְהֲכִי הוּא וְדָאִי.
אַבְל לֹא כְּשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא, אֲף עַל גַּב דְלֹא אֲנָסִיבוּ, דְהָא אֵלִין לֹא מִיתוּ אֶלָּא
מִיתת גְּרַמִּיהוּן, אַבְל מִיתת נַפְשָׁהוּן לֹא מִיתוּ.

דף נ"ז ע"ב

מְנָא לָן, דְכְּתִיב, (שמות ו) וְאֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן (דף נ"ז ע"ב) לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיָּאֵל
לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פְּנְחָס אֶלָּה רְאִשִׁי אַבּוֹת הַלְוִיִּים לְמִשְׁפַּחוֹתָם. אֶלָּה,
וְהָא פְּנְחָס בְּלַחֲדוּי הוּוּ. וּכְתִיב, רְאִשִׁי אַבּוֹת הַלְוִיִּים, בְּגִין כֵּן, מִיתת
גְּרַמִּיהוּן מִיתוּ, מִיתת נַפְשָׁהוּן לֹא מִיתוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאִי מִשְׁמַע
אֶלָּה, וּמִשְׁמַע רְאִשִׁי.

וּבְגִין כֹּד כְּתִיב, (במדבר כה) פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן וּכְתִיב וּפִנְחָס בֶּן אֱלֶעָזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן הָיָה כֹהֵן בְּיָמֵי הָהֵם, פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזֶר הִכְהֵן מִבְּעֵי לֵיהּ, אֵלֶּא בְּכָל אֶתֶר דְּאֶתָּא פִּנְחָס בֶּן אֶהֱרֹן כְּתִיב, וְאֱלֶעָזֶר לֹא כְּתִיב אֵלֶּא אֱלֶעָזֶר הִכְהֵן. דְּכְתִיב, (במדבר כז) וּלְפָנַי אֱלֶעָזֶר הִכְהֵן. (במדבר לא) וַיֹּאמֶר אֱלֶעָזֶר הִכְהֵן וְגו'. וְעַל דָּא מִיתַת גְּרַמְיָהוּן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשָׁהוּן לֹא מִיתוּ.

וְתַנְיֵן בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, תְּרִי זֹוג, פֶּן חָס. וְהָא אֲתֵמַר, יו"ד זְעִירָא בִּינֵי אֲתוּן דְּפִנְחָס. דְּהָא יו"ד כְּלִיל תְּרִי כְּחֵדָּא, וְדָא הוּא רִזָּא דְּמַלְכָּה, וְהָא אֲתֵמַר.

רַבִּי אֱלֶעָזֶר שְׂאִיל לְאַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, וְהָא תְּרִי אֵינּוּן וְתְרִי הוּוּ, אֲמַאי לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִי. אָמַר לֵיהּ, תְּרִי פְּלִגִי גּוּפָא הוּוּ, דְּהָא לֹא אֲנָסִיבוּ, וּבְגִין כֹּד, בְּחֵד אֲתֵפְלִילוּ, דְּכְתִיב, וְתִלְד לֹו אֶת פִּנְחָס אֱלֶה רֹאשֵׁי וְגו'.

וַיּוֹד דְּפִנְחָס, לֹא אֲתִיָּהִיב בֵּיהּ לְחַבְרָא אֲתוּוּן, אֵלֶּא בְּשַׁעֲתָא דְּקִנֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיזָּה הוּא, וְאֶתָּא לִישְׂרָא עֲקִימָא, דְּחֲמָא דְּהָאִי אֶת בְּרִית קְדִישָׁא, עֵייל זְמֵרִי בְּרִשׁוּתָא אֲחָרָא. וּבְמָה דְּאֲתַעֲקֵם בְּקַדְמִיתָא, אֲתַתְּקוּן חֲכָא. בְּנוֹכְרָאָה אֲתַעֲקֵם בְּקַדְמִיתָא, דְּכְתִיב, בְּהַקְרִיבִם אִשׁ זָרָה, חֲכָא בְּנוֹכְרָאָה, אֲתַתְּקוּן, כְּמָה דְּכְתִיב, (מלאכי ב) וּבָעַל בַּת אֵל נָכָר. מַה לְּהֶלֶן אִשׁ זָרָה, אִף כְּאֵן נְמִי אֲשֶׁה זָרָה.

מַאי אֲתַחְזִי חֲכָא. אֵלֶּא בְּקַדְמִיתָא רְחִיקָא קְרִיבוּ, דְּכְתִיב, בְּהַקְרִיבִם אִשׁ זָרָה. אוּף חֲכָא זְמֵרִי, הִוָּה קְרִיב רְחִיקָא, שְׂמָא דְּמַלְכָּא, הִוָּה קְרִיב גְּבִי רְחִיקָא, מִיַּד, (במדבר כה) וַיֵּרָא פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן וַיִּקַּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה. חֲכָא אֲתַקִּין עֲקִימָא דְּקַדְמִיתָא, כְּדִין אֲתִיָּהִיב יו"ד בְּשַׁמִּיָּה לְחַבְרָא אֲתוּוּן כְּחֵדָּא, וְאֲתַבְּשֵׁר בְּשָׁלוּם, דְּכְתִיב, (במדבר כה) לָכֵן אָמַר הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. (בריתִי ממש). (נח ס"ו ע"ב) מַאי שְׁלוֹם חֲכָא, אֵלֶּא בְּהִהוּא כְּתָרָא, חָבוּ בְּקַדְמִיתָא, בְּהִהוּא כְּתָרָא, אֲתַעֲרוּ קְטָטוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהִשְׁתָּא דְּאֲתַתְּקוּן, כְּתִיב הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. בְּרִיתִי מִמֶּשׁ, תְּהָא עַמִּיָּה בְּשָׁלוּם, וּבְגִין כֹּד, אֲתִיָּהִיב יו"ד זְעִירָא בְּשַׁמִּיָּה, דְּהָא מֵאֲתוּוּן זְעִירָאן הִיא, לְאֲתַחְזָאָה דְּהָא אֲתַתְּקוּן מַה דְּאֲתַעֲקֵם בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אֲשַׁלִּימַת עַמִּיָּה. אֶתָּא רַבִּי אֱלֶעָזֶר וְנָשִׁיק יְדוּי. אָמַר, בְּרִיזָּה רְחֲמָנָא דְּשְׂאִילָנָא הָאִי מַלְכָּה, וְלֹא אֲתַאבִּיד מִנָּאִי.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהָאִי יוֹמָא דְּכַפּוּרִי, אֲתַתְּקוּן לְמַקְרִי פְּרִשְׁתָּא דָּא, לְכַפְּרָא לִישְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא, בְּגִין דָּא, סְדָרָא דְּיוֹמָא דָּא, חֲכָא אֲתַסְדֵּר, וּבְגִין דְּמִיתַתְהוּן דְּבִנֵּי אֶהֱרֹן, מְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל.

דף נ"ח ע"א

מְכָאן אוֹלִיפְנָא, כָּל הַהוּא בְּרַ נֶשׁ דְּיִסוּרֵי דְּמַאֲרִיָּה אֲתַנִּין עֲלֵיהּ, כְּפָרָה דְּחֻבּוּי אֵינּוּן. וְכָל מַאן דְּמַצְטָעַר עַל יִסוּרֵיהוּן דְּצַדִּיקָא, מַעֲבִירִין חוֹבֵיָּא

דְּלֵהוֹן מְעַלְמָא. וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דָּא, קוֹרִין, אַחְרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן,
דִּישְׁמַעוּן עִמָּא, וְיִצְטַעְרוּן עַל אַבּוּדְהוֹן דְּצַדִּיקָא, וְיִתְכַפֵּר לְהוֹן חוּבֵייהוּ.
וְכָל דְּמִצְטַעַר עַל אַבּוּדְהוֹן דְּצַדִּיקָא, אוֹ אַחִית דְּמַעִין עַלִּייהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְכַרִּיז עֲלֵיהּ וְאוֹמֵר, (ישעיהו ו) וְסַר עֲוֹנָךְ וְחַטָּאתֶךָ תִּכּוּפֵר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא
דְּלֹא יְמוּתוֹן בְּנוֹי בְּיוֹמוֹי. וְעַלִּיהּ כְּתִיב, (ישעיהו נג) יִרְאֶה זֶרַע יֵאָרִיךְ יָמִים וְגוֹי.
(ויקרא טז) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן אַחִיךָ וְאֵל יִבָּא בְּכָל עֵת אֶל
הַקֹּדֶשׁ וְגוֹי רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם
וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא וְגוֹי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּנוּהֵנָּא עַל בְּנֵי עַלְמָא, דְּהָא לִית
לְהוּ עֲיִינִין לְמַחְזִי, וְלִבָּא לְאַשְׁגַּחַא, וְלֹא יִדְעִין, וְלֹא שְׁוִיִן לְבִיִּיהוּ
לְאַסְתַּכְּלָא בְּרַעוּתָא דְּמֵאָרִייהוֹן, הֵיךְ נִיִּימִין, וְלֹא מִתְעַרִי מִשְׁנַתִּייהוּ, עַד לָא
יִיתֵי הַהוּא יוֹמָא דְּחַפִּי עַלִּייהוּ חֲשׂוּכָא וְקַבְּלָא, וְיִתְבַּע הַהוּא (דף נ"ח ע"א)
מֵאָרִיָּה דְּפִקְדוּנָא, חוּשְׁבָנָא מִנִּיִּיהוּ.

וְכַרְוָא כָּל יוֹמָא קֵאָרִי עַלִּייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן, אַסְהִידַת בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא
וְלִילָא, אוֹרֵייתָא רְאֵמַת קַלִּין לְכָל עֵבֶר, מְכַרְזַת וְאוֹמְרַת, (משלי א) עַד מְתִי
פְתָאִים תִּתְאַהֲבוּ פְתִי (משלי ט) מִי פְתִי יִסוּר הֵנָּה חֲסַר לֵב אֶמְרָה לוּ. לְכוּ לַחֲמוּ
בְּלַחֲמֵי וְשִׁתּוּ בֵּינִין מְסַכְתִּי. וְלִית מֵאֵן דִּינְרְכִין אוּדְנִיָּה, וְלִית מֵאֵן דִּיִּתְעַר
לְבִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, זְמִינִין דְּרִי בְּתַרְאֵי דִּיִּיתוֹן, דִּיִּתְנַשִּׁי אוֹרֵייתָא מִבִּינִיִּיהוּ, וְחַכְיָמִי
לְבָא יִתְכַנְשׁוּן לְאַתְרֵיִיהוּ, (ס"א לאתרא קדישא) וְלֹא יִשְׁתַּכַּח מֵאֵן דְּסָגִיר וּפְתַח.
וְוִי לְהַהוּא דָּרָא. וּמְכַפֵּן וְלִהְלָאָה, לֹא יְהֵא דָּרָא כְּדָרָא דָּא, עַד דָּרָא דִּיִּיתִי
מְלַכָּא מְשִׁיחָא, וּמִנְדַּעָא יִתְעַר בְּעַלְמָא, דְּכְתִיב, (ירמיה לא) כִּי כָלֵם יִדְעוּ אוֹתִי
לְמַקְטַנְסִים וְעַד גְּדוֹלָם.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. וְתַנִּינִן, מַה שְׁמִיָּה דְּהַהוּא נָהָר.
אוֹקִימְנָא יוֹבֵל שְׁמִיָּה, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׁרָשָׁיו. וּבְסַפְרָא
דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, חֲיִים שְׁמִיָּה, דְּמִתְמָן נְפָקִין חֲיִים לְעַלְמָא, וְאֵינּוּן אֶקְרוּן
חֲיִי מְלַכָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא, הַהוּא אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיפָא, דְּמַזוּן לְכָלֵא בִּיָּה.
אֶקְרִי עֵץ חֲיִים. אֵילָנָא דְּנִטְע שְׁרָשׁוֹי בְּאֵינּוּן חֲיִים, וְכָלֵא הוּא שְׁפִיר.

וְתַנְאָא, הַהוּא נָהָר אֶפִּיק נְחָלִין עֲמִיקִין, בְּמִשַׁח רְבוּת, לְאַשְׁקָאָה גְּנָתָא,
וְלָרְוּוּאָה אֵילָנִין וְנִטְיֵעִין, דְּכְתִיב (תהלים קד) שְׁבַעוּ עֲצֵי יְיָ אֶרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר
נָטַע, וְאֵינּוּן נְחָלִין, נְגִדִין וְאַתְמַשְׁכּוֹן וּמִתְכַנְשִׁין בְּתַרִּין קִיָּמִין (נ"א סמכין)
וְאֵינּוּן בְּרִיִּיתִי (תריז) קִרְיָנוּ לְהוּ, (מלכים א ז) יִכְיִין וּבוֹעִיז, וְשְׁפִיר. וּמִתְמָן נְפָקִין
כָּל אֵינּוּן נְחָלִין, וְשְׁרִיִן לוֹן בְּחַד דְּרָגָא דְּאֶקְרִי צַדִּיק, דְּכְתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק
יִסוּד עוֹלָם. וְכָלֵהוּ אֵזְלִין וּמִתְכַנְשִׁין לְהַהוּא אֶתֶר דְּאֶקְרִי יָם, וְהוּא יִמָּא
דְּחַכְמָתָא, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
הַיָּם וְגוֹי.

וְאֵי תִימָא, דְּהָא מְטוּ לְאַתֶּר דָּא, וּפְסָקִין, וְלֹא תִיִּיבִין, לְבַתֶּר כְּתִיב, אֶל
מְקוֹם שְׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת, בְּגִין דְּהַהוּא נְהָרָא לֹא
פְסִיק לְעַלְמִין. הֵם שְׁבִים, לְאֵן אֶתֶר שְׁבִים, לְאֵינּוּן תַּרְיִין קִיָּמִין, נְצַח וְהוּד.

לְלַכֵּת, בְּהַאי צְדִיק, לְאַשְׁכְּחָא בְּרַכָּאן וְחִידוֹ. וְהֵינּוּ רְזָא דְתַנְיָנָן, (תהלים קד)
לוֹיְתוּ זֶה יְצַרְתָּ לְשֹׁחַק בּוֹ, דָּא צְדִיק.

כְּלָם אֱלִיד יִשְׁבְּרוּן לְתַת אַכְלָם בְּעֵתוֹ. מֵאן עֵתוֹ. דָּא (עֵתוֹ דְצְדִיק) מְטְרוֹנִיתָא,
דְּאֶקְרִי עֵתוֹ דְצְדִיק, וּבְגִין כְּדָּ כְּלָהוּ מְחַפָּאן לְהַאי עֵתוֹ, כְּלָהוּ דְאַתְזָּנָן
לְתַתָּא, מֵאַתְר דָּא אַתְזָּנָן, וְרְזָא דָּא אֹקִימְנָא, (תהלים קמה) עֵינֵי כָל אֱלִיד
יִשְׁבְּרוּ וְגוֹ' כְּמָה דְאֹקִימְנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְהַאי כָּל, מְבַסָּס לְעֵתוֹ, וּמִתְחַבְּרָא עֲמִיה, כְּלָהוּ עֲלָמִין
בְּחִידוֹ, כְּלָהוּ עֲלָמִין בְּבְרַכָּאן, כְּדִין שְׁלָמָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. וְכַד
גְּרַמִּין חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְתַמָּן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּרַכָּאן דְּאִינוּן נַחֲלִי, וְיִנְקָא, הַאי
עֵת, מְסֻטְרָא אַחְרָא, כְּדִין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעֲלָמָא, וְשְׁלָמָא לָא אֲשַׁתְּכַח. וְכַד
בְּעָאן בְּנֵי עֲלָמָא לְאַתְבְּרָכָא, לָא יִכְלִין אֶלְא עַל יְדָא דְכְּהֵנָא, בְּגִין דִּיִּתְעַר
כְּתָרָא דִּילִיה, וְיִתְבְּרָד מְטְרוֹנִיתָא, וְיִשְׁתְּכַחוּ בְּרַכָּאן בְּכָלְהוּ עֲלָמִין.

תָּאנָא, בְּהַאי שַׁעְתָּא, בְּעָא מִשָּׁה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, מְלָה דָּא, אָמַר
לִיה, אֵי בְּנֵי עֲלָמָא יְתוּבוּן קַמָּךְ, עַל יְדֵי דְמֵאן מִתְבְּרַכָּאן. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
בְּרִידָּ הוּא, וְלֵי אֵת אֹמַר, דְּבַר אֶל אַהֲרֹן אַחִיד, דְּהָא בִּידִיה מְסִירָאן בְּרַכָּאן
לְעִילָא.

דף נ"ח ע"ב

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אַהֲרֹן אַחִידָּ וְאֵל יִבָּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ'.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, זְמַנִּין אֵית קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, לְאַשְׁתְּכַחַּא רַעְוֹן,
וְלֹאֲשַׁתְּכַחַּא בְּרַכָּאן, וְלִמְתַּבַּע בְּעוֹתֵי, וְזְמַנִּין, דְּרַעְוֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ, וּבְרַכָּאן
לָא מְזַדְּמָנָן, וְדִינִין קִשְׁיִין מִתְעָרִין בְּעֲלָמָא. וְזְמַנִּין דְּדִינָא תְּלִי. תָּא חֲזִי,
זְמַנִּין אֵית בְּשַׁתָּא, דְּרַעְוֹא אֲשַׁתְּכַח. וְזְמַנִּין אֵית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח.
וְזְמַנִּין אֵית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח וְתְּלִא. זְמַנִּין אֵית בְּיַרְחֵי, דְּרַעְוֹא (דף
נ"ח ע"ב) אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ. וְזְמַנִּין אֵית בְּיַרְחֵי, דְּדִינִין אֲשַׁתְּכַחוּ, וְתְּלִינִין עַל כָּלָּא.

זְמַנִּין אֵית בְּשַׁבּוּעֵי, דְּרַעְוֹן מְשַׁתְּכַחוּ, וְזְמַנִּין אֵית בְּשַׁבּוּעֵי, דְּדִינִין מְשַׁתְּכַחוּ
בְּעֲלָמָא. וְזְמַנִּין אֵית בְּיוֹמֵי, דְּרַעְוֹא אֲשַׁתְּכַח בְּעֲלָמָא וְעֲלָמָא אֲתַבְּסָמָא.
וְזְמַנִּין אֵית בְּיוֹמֵי דְּדִינִין תְּלִינִין וּמְשַׁתְּכַחוּ, וְאַפִּילוּ בְּשַׁעְתֵּי. וְעַל דָּא כְּתִיב,
(קהלת ג) וְעַת לְכָל חַפֵּץ וְגוֹ'. וְכְתִיב, (תהלים סט) וְאַנִּי תַפְלִתִי לָךְ וְגוֹ'. וְכְתִיב,
(ישעיה נה) דְּרִשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ. וְכְתִיב, (תהלים י) לָמָּה יְיָ תַעֲמוּד בְּרַחוּק תַעֲלִים
לְעֵתוֹת בַּצָּרָה. וְכְתִיב, (ירמיה לא) מִרְחוּק יְיָ נִרְאָה לִי. וְזְמַנִּין דְּאִיהוּ קְרוּב,
דְּכְתִיב, (תהלים קמה) קְרוּב יְיָ לְכָל קוֹרְאֵיו. בְּגִין כְּדָּ, וְאֵל יִבָּא בְּכָל עֵת אֶל
הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָא אֹקִימְנָא. מְלָה בְּעֵתוֹ, וְהַכִּי הוּא וְדָאֵי, וְהַכָּא אָתָּא
קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא לְאַזְהָרָא לְאַהֲרֹן, דְּלֹא יִטְעִי בְּהַהוּא חוּבָא, דְּטַעוּ בְּנוֹי,
דְּהָא הַאי עֵת יְדִיעָא, בְּגִין כְּדָּ לָא יִטְעִי לְחַבְּרָא עֵת אַחְרָא, לְגַבֵּי מְלָכָא. הַדָּא

הוא דְּכָתִיב, וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, אָף עַל גַּב דְּיַחְמִי עֵידוֹן, דְּאַתְמָסֵר בִּידָא אַחְרָא, לְאַתְנַהֲגָא עֲלֵמָא, וְיִתְמָסֵר בִּידוּי לְיִיחָד בֵּיהּ לְקֹרְבָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא, דְּהָא אֲנָא וְשָׁמִי חַד הוּא. וּבְגִינֵי כְּדָ, (ס"א לקרבא ליה לקודשא בריך הוא דהא האי עת ידיע, בגין כד) וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְאִי בְּעֵי לְמַנְדַּע בְּמָה יִיעוּל. בְּזֹאת. בְּזֹאת יִבְא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. דְּהָא זֹאת, הִיא עֵת דְּאַחֲיָדֵת בְּשָׁמִי, בְּהָא י', דְּרְשִׁימָא בְּשָׁמִי, יִיעוּל אֶל הַקֹּדֶשׁ. (אבל) וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת.

תְּאַנָּא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי כְּתִיב (קהלת ג) אֶת הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה בְּעֵתוֹ הָאִי מְלָה אֹקְמָה בּוֹצִינָא (ס"א בשמא) קְדִישָׁא וְהָכִי הוּא דְּתַנְיָנָא אֶת הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה בְּעֵתוֹ וְהָכִי הוּא וְדָאִי. אֶת הַכֹּל וְדָאִי. עֲשֵׂה יָפֵה בְּעֵתוֹ, דָּא בְּדָא, וְלֹא יִתְעַרְבוּן אַחְרָנִין בִּינֵיהוּ. בְּעֵתוֹ מְמַשׁ, וְלֹא בְּאַחְרָא. בְּגִינֵי כְּדָ, אֲזַהֲרוּתָא לְאַהֲרֹן, וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. אֲבָל בְּמָה יִיעוּל. בְּזֹאת, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּכָתִיב בְּזֹאת יִבְא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קָמִי אַבּוּהָ, אֲמַר לִיהּ, כְּתִיב בְּכַנְיִשְׁתָּא דְּקֶרַח, (במדבר יז) וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֶל, מֵאִי וַיֵּאבְדוּ. אֶלָּא כְּמָה דְּכָתִיב, (ויקרא כג) וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקֶּרֶב עַמּוֹה. (ס"א כתיב בבני אהרן ויקרא י) וְתִצַּא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְיָ וְתֹאכַל אוֹתָם וְיָמוּתוּ. וְכִתִּיב בְּכַנְיִשְׁתָּא דְּקֶרַח וְאִשׁ יִצָּאָה מֵאֵת יְיָ וְתֹאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים אִישׁ סִיד דְּשִׁקְלִין דָּא כְּדָא) אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׂאֲנִי אֵינּוֹן בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ אֲבָדָה, כְּאֵינּוֹן דְּכַנְיִשְׁתָּא דְּקֶרַח, דְּכָתִיב בְּהוּ, וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֶל. וְכָתִיב, (במדבר יז) הֵן גּוֹעַנּוּ אֲבָדְנוּ פְּלָנוּ אֲבָדְנוּ. לְאַכְלָלָא אֵינּוֹן דְּאַקְרִיבוּ קְטָרֵת בּוֹסְמִין, מְאֵתָן וְחִמְשִׁין, דְּאַתְאַבִּידוּ וְדָאִי, וְאַלִּין לֹא אֶתְאַבִּידוּ.

אֲמַר לִיהּ כְּתִיב, וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְכָתִיב, בְּזֹאת יִבְא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. כִּיּוֹן דְּאֲמַר, וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת, אֲמַאי לֹא כְּתִיב, בְּמָה זְמַנָּא יִיעוּל. אֲמַר לִיהּ אֶלְעָזָר, הָא אֶתְמַר, וּמְלָה חַד הוּא, וְזְמַנָּא חַד הוּא הוּוּ יַדְעֵי כְּהֵנִי. אֲבָל עַל מַה דְּחָאבוּ בְּנוֹי, בְּעָא לְאַזְהָרָא הָכָא, וְהָא אֶתְמַר. אֲמַר לִיהּ, וְאַנָּא הָכִי סְבִירָנָא, וּבְגִין לְאַתֵּי שְׁבָא מְלָה בְּעִינָא.

אֲמַר לִיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי תָא חַזִּי, כֹּל קֶרְבָּנִין וְכֹל עֲלֻוֹן, נִיחָא הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל לֹא הָוָה נִיחָא, כְּמָה דְּהָאִי קְטָרֵת, דְּקְטָרֵת מְעֻלָּא מְכֻלָּא. וּבְגִין כְּדָ, הוּוּ מְעֻלִין לִיהּ לְגוּ בְּגוּ, בְּלַחֲשׁוֹ. וְהָא אֶתְמַר. וּבְגִין כְּדָ, לֹא אֶתְעַנְשׁוּ כֹל בְּנֵי נְשָׂא בְּשָׂאָר קֶרְבָּנִין וְעֲלֻוֹן כְּמוֹ בְּקְטָרֵת, דְּכֹל פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אֶתְקַטֵּר וְאַתְקַשֵּׁר יִתִּיר מְכֻלָּא. וְעַל דָּא אֶקְרִי קְטָרֵת. וְהָא אֶתְמַר, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטָרֵת יִשְׁמַח לֵב.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדַרְשׁ, (שיר השירים א) לָרִיחַ שְׁמָנִיף טוֹבִים וְגוֹי. הָאִי קֶרַח אֶסְתְּכֻלָּא בֵּיהּ, וְהָכִי הוּא. לָרִיחַ, מֵאִי רִיחַ. רִיחַ דְּקְטָרֵת דְּאִיהוּ דְּקִיקָא וּמְעֻלָּא וּפְנִימָא מְכֻלָּא, וְכַד סְלִיק הָהוּא רִיחַ לְאַתְקַשְׁרָא, בְּהָהוּא מְשַׁח רְבוּת דְּנַחְלֵי מְבוּעָא, אֶתְעַרוּ דָּא בְּדָא וְאַתְקַטְרוּ כְּחַדָּא. וְכַדִּין אֵינּוֹן מְשַׁחוּן טְבָאוֹן לְאַנְהָרָא. כְּמָה דְּאַתְ אֲמַר, לָרִיחַ שְׁמָנִיף טוֹבִים.

וְכַדִּין אֶתְרַק מִשְׁחָא מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, בְּאִינוּן דְּרַגְיוֹן דְּאֶקְרוּן שְׁמָא קְדִישָׁא,
הָדָא הוּא דְכֶתִיב, שְׁמֹן תִּנְרַק שְׁמֶדָּעַל עַל כֹּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּדָּ. מֵאִי עֲלָמוֹת. כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא עוֹלָמוֹת, עוֹלָמוֹת מִמֶּשׁ, דְּבַר אַחַר עַל כֹּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּדָּ. כְּמָה
דְּאֶתְ אָמַר, (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. וְכֹלָא חַד.

וּבִסְפָּרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא כְּתִיב, מֵאִי עוֹלָמוֹת. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (משלי לא)
וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק (דף נ"ט ע"א) לְנַעֲרוֹתֶיהָ. נַעֲרוֹתֶיהָ הֵנִי עֲלָמוֹת, אֶהְבוּדָּ,
לְבָרְכָא שְׁמֶדָּעַל, וּלְזַמְרָא קַמְדָּעַל, וּמִתְמָן אֲשֶׁתְּכֶחָן בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ תַתְּאִי,
וּמִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

דְּבַר אַחַר עַל כֹּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּדָּ. שְׁפִיר הוּא מֵאֵן דְּאָמַר. עַל מוֹת אֶהְבוּדָּ,
דְּהָא בְּמִלָּה דָּא מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין אֶתְבְּסָמֹן, וּבְגִין דְּהָאִי קְטָרְתָּ, אֶתְקַטְר
בְּמִשְׁחָא דְלַעֲיָלָא יַתִּיר, אֶתְחַשְׁבִּי קַמִּיהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, מִכָּל קְרַבְּנִין
וְעֲלוּן. אָמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אָנָּא בְּקָטְרְתָּ, וְאַנְתְּ כְּמִשְׁחָא, מִשְׁכְּנֵי אַחֲרִידָּ
נְרוּצָה וְגו'. נְרוּצָה: כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, עַל כֹּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּדָּ. אָנָּא וְכֹל
אוּכְלוּסִין, דְּהָא כְּלָהוּ בִּי אַחֲדוֹן, וְעַל דָּא מִשְׁכְּנֵי, דְּהָא בִּי תַלְיִין.

הַבִּיאֲנִי הַמְלֶדֶת חֲדָרִיו. אִם יִיעוֹל לִי מִלְכָּא בְּאֶדְרוּי, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ, אָנָּא
וְכֻלְהוּ אוּכְלוּסִין. תְּאֵנָּא. כְּלָהוּ אוּכְלוּסִין, בְּשַׁעֲתָּא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חֲדָתָּ
וּמִתְבָּרְכָא, כְּלָהוּ חֲדָאן, וְדִינָּא לָא שְׂרִיאָּ כְּדִין בְּעֲלָמָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים
צו) יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

כִּי בַעֲנֹן אֶרְאָה עַל הַכַּפָּרֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָּה, זָכָאִין אִינוּן צְדִיקֵיָּא, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָּ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן. וְתַנְיָנָּא, מְלֶדֶת בְּשׂוֹר וְדָם, אִי בַר נֶשׁ רְכִיב עַל סוּסֵיָּא
דִּילִיָּה, בַּר קְטָלָּא הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא אֶרְכִיב אֶלְיָהוּ עַל דִּילִיָּה, דְּכֶתִיב,
(מלכים ב ב) וַיַּעַל אֶלְיָהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם וְגו'. הֵכָּא מֵאִי כְּתִיב, וְלֹא יָמוּת כִּי
בַעֲנֹן אֶרְאָה עַל הַכַּפָּרֶת. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא עֵיילִיָּה לְמוֹשֶׁה בֵּיהָ, הָדָּא הוּא
דְּכֶתִיב, (שמות כד) וַיֵּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן, בְּתוֹךְ הָעֲנָן מִמֶּשׁ, כִּי בַעֲנֹן אֶרְאָה
עַל הַכַּפָּרֶת. הָדָּא הוּא דְּכֶתִיב, (ישעיה ד) וַיֵּבֵא יְיָ עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל
מִקְרָאֵיהָ עֲנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן. וְכֶתִיב, (שמות מ) כִּי עָנָן יְיָ עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.

וְתֵאֵנָּא, הָאִי דְּכֶתִיב, (שמות לד) וַיֵּרֶד יְיָ בַעֲנָן. בַּעֲנָן אֶרְאָה עַל הַכַּפָּרֶת. תְּאֵנָּא,
אֶתְרֵּ דְהוּוֹ שְׂרָאן אִינוּן כְּרוּבֵי, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, כְּרוּבֵי עַל אֶתְ הוּוֹ יַתְבִּין.
וְתֵאֵנָּא, גִּי זְמַנִּין בִּיּוֹמָּא אֶתְרַחֵישׁ נִיּוֹסָּא, בְּגַדְפִּיָּהוּ. בְּשַׁעֲתָּא דְּאֶתְגַּלִּי עֲלִיָּהוּ
קְדוּשָׁה דְּמִלְכָּא, אִינוּן מְגַרְמִיָּהוּ סְלָקִין גְּדַפִּיָּהוּ, וּפְרָסִין לוֹן, וְחַפִּיָּין עַל
כְּפוּרְתָּא. לְבַתֵּר קְמִיטִין גְּדַפִּיָּהוּ, וְנִיָּחֲזִין בְּגַדְפִּיָּהוּ (ס"א וּנְאֲחֲזִין בְּגוּפִיָּהוּ)
כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרוּבֵי פוֹרְשֵׁי כְנָפֵיִם לְמַעַלָּה, פוֹרְשֵׁי וְלֹא
פְּרוּשֵׁי. סוּכְכֵיִם וְלֹא סְכוּכֵיִם. דָּא בְּאֶתְ (ס"א בְּזֹאת) הוּוֹ קְיִימִי וְחֲדָאן
בְּשִׁכְנִיתָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה בַּעֲנָן אֶרְאָה עַל הַכַּפָּרֶת. וְכֶתִיב בְּזֹאת
יֵבֵא אֶהְרוֹן, וְהָא כְּהֵנָּא לָא חֲמִי לְשִׁכְנִיתָּא בְּשַׁעֲתָּא כַּד הוּוֹ עָאֵל. אָלָּא עֲנָנָּא

הוֹה נְחִית, וְכַד הוֹה נְחִית מְטָא עַל הָאֵי כַפְרַת, וּמִתְעָרִין גְּדַפְיָהּוּ דְכְרוּבִין, וְאַקְשֵׁי לְהוּ וְאַמְרֵי שִׁירְתָּא.

וּמָה שִׁירְתָּא אַמְרֵי (תהלים צו) כִּי גְדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים. הָאֵי כַד סְלָקִי גְדַפְיָהּוּ. בְּשַׁעֲתָא דְפְרָסִין לְהוּ אַמְרֵי, (תהלים צו) כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה. כַּד חִפְיִין עַל כַּפּוֹרְתָא, אַמְרֵי, (תהלים צח) לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ יִשְׁפּוֹט תִּבֵּל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים.

וְקִלְהוֹן הוֹה שְׁמַע כְּהִנָּא בְּמַקְדָּשָׁא, כְּדִין שׁוּי קְטֹרֶת בְּאַתְרֵיהּ, וְאַתְּכְּוֹן בְּמָה דְאַתְּכְּוֹן, בְּגִין דִּיתְבַּרְךָ כְּלָא (וּקְלָהוּ). וּגְדַפֵּי כְרוּבֵי, סְלָקִין וְנַחְתִּין, וְזַמְרֵי שִׁירְתָּא, מְחַפְיִין לְכַפּוֹרְתָא וְסְלָקִי לְהוּ. הִדָּא הוּא דְכְתִיב סוֹכְכִים. סוֹכְכִים דִּיִּיקָא וּמְנָא לֹן דְקִלְהוֹן אֲשַׁתְּמַע, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל יְיָ וְגוֹ'.

דף נ"ט ע"ב

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים. מָהוּ בְּמִישְׁרִים. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, מִישְׁרִים אֶהְבִּידָ, לְאַכְלָלָא תְרִין כְרוּבִין, דְכַר וְנוֹקְבָא, מִישְׁרִים וְדָאֵי. וְעַל דָּא, וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים. וְכְתִיב, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהִים מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים וַיִּדְבַר אֱלֹהִים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מְכָאן אֲוֹלִיפְנָא דְבְּכָל אֶתְרָא דְלָא אֲשַׁתְּכַח דְכַר וְנוֹקְבָא, לָאוּ כְּדָאֵי לְמַחְמֵי אִפִּי שְׂכִינְתָּא. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קמ) יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ, וְתִגְיָנוּ, כְּתִיב, (דברים לב) צַדִּיק וְיִשָּׁר הוּא, דְכַר וְנוֹקְבָא, אוֹף הֵכָא כְרוּבִים דְכַר וְנוֹקְבָא. וְעַלֵּיהּוּ כְּתִיב, (תהלים צט) אֶתְהָ כּוֹנֵנֶת מִישְׁרִים. וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים. וּבְגִינֵי כְּדָ, (שמות כה) וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, וְהָאֵ אֲוִקִימְנָא. (דף נ"ט ע"ב)

תִּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמַנָּא חֲדָא, הוֹה צְרִיכָא עֲלֵמָא לְמַטְרָא, אֶתְוּ לְקָמִיהּ (ס"א אזלו לגביה) דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה וְשְׁאָר חַבְרַיָּא. אֲשַׁפְּחוּהוּ דְהוּהוּ אֲזִיל לְמַחְמֵי, לְרַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר, הוּא וְרַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִיהּ. כִּינֹן דְחֲמָא לֹון, פְּתַח וְאַמַר, (תהלים קלג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד. מָאֵי שְׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד.

כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, בְּשַׁעֲתָא דְהוּוּ חַד בְּחַד מְשַׁגְּיַחִין אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, כְּתִיב, מָה טוֹב וּמָה נְעִים. וְכַד מְהִדֵּר דְכּוֹרָא אֲנַפּוּי מִן נוֹקְבָא, וְוִי לְעֵלְמָא. כְּדִין כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מְשַׁפֵּט. בְּלֹא מְשַׁפֵּט וְדָאֵי, וְכְתִיב, (תהלים פט) צַדִּיק וּמְשַׁפֵּט מְכוּן כְּסָאָךָ, דְלָא אֲזִיל דָּא בְּלֹא דָא, וְכַד מְשַׁפֵּט, מְתַרְחַק מְצַדֵּק, וְוִי לְעֵלְמָא. (כדין כתיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מְשַׁפֵּט).

וְהַשְׁתָּא חֲמִינָא, דְאַתְוֹן אֶתִּיתוֹן, עַל דְּכּוֹרָא לָא שְׂרִיָּא בְּנוֹקְבָא, אָמַר, אִי לְדָא אֶתִּיתוֹן גְּבָאֵי תִיבוּ. דְהָאֵי יוֹמָא אֲסַתְּפִלְנָא, דִּיתְהַדֵּר כְּלָא לְמִשְׁרֵי אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין. וְאִי לְאוֹרִיָּתָא אֶתִּיתוֹן, שְׁרוּ גְבָאֵי. אָמְרוּ לֵיהּ, לְכֵלָא, קָא

אֶתִינָא לְגַבֵּי דְמַר, יִשְׁתְּמִיט חַד מִינּוּ, לְבִשְׂרָא לְאַחְנָא, שְׂאָר חֲבַרְיָא, וְאָנּוּ
נִתִּיב לְקַמִּיָּה דְמַר.

עַד דְּהוּוּ אֲזֵלִי, פְּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֶאֱנָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַּיִם
וְגוֹ'. אֲמַרְהָ כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁחוֹרָה אֲנִי בְּגִלוּתָא,
וְנֶאֱנָה אֲנִי בְּפִקּוּדֵי אוּרִייתָא, דְּאָף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא לֹא שְׂבָקִי לוּן.
כְּאֵהְלִי קֶדֶר, דְּאֵינּוּן בְּנֵי קְטוֹרָה (ס"א טו"ר), דְּאֵתְקֶדְרוּ אֲנַפְיָהוּ וְתִדְרָא, וְעַם
כָּל דָּא כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, כְּהֵהוּא חִיזוּ שְׂמִיָּא לְמַדְכִּי, דְּכִתְיִב, (תְּהִלִּים קד) נוֹטָה
שְׂמִים כִּירִיעָה.

אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחוֹרְת. מֵאִי טַעְמָא (ס"א אֲנִי שְׁחַרְחוֹרְת בְּגִין שְׁזַפְתִּנִּי) אַל
תִּרְאוּנִי, בְּגִין שְׂאֲנִי שְׁחַרְחוֹרְת. שְׁשׁוֹזְפַתְנִי הַשְּׂמֶשׁ, דְּלֹא אֶסְתַּכַּל בִּי שְׂמֶשׁא,
לְאַנְהָרָא לִי כְּדָקָא יֵאוֹת. יִשְׂרָאֵל מַה אֵינּוּן אֲמַרִּין. בְּנֵי אֲמִי נְחָרוּ בִּי. מֵאִן
אֵינּוּן בְּנֵי אֲמִי, אֲלִין רַבְרַבִּין מְמַנּוּ תִּרְיִסִין עַל שְׂאָר עַמִּין.

דְּבַר אַחַר, בְּנֵי אֲמִי מִמֶּשׁ. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (אֵיכָה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשְׂמִים אֲרָץ
וְגוֹ'. וְכַד הַשְּׁלִיךְ מִשְׂמִים אֲרָץ, שְׂמוּנֵי נוֹטְרָה אֵת הַכְּרָמִים. מֵאִי טַעְמָא.
דְּכְרָמֵי שְׁלִי לֹא נְטַרְתִּי. וְתִנְיָן, בְּנֵי אֲמִי וְדֵאִי אֶסְתַּכְמוּ עָלֵי, כְּלוּמַר, כְּד
אֲתַעְדִּי אֲרָץ, מִשְׂמִים, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת ב) וַתִּתְצַב אַחוֹתוֹ
מִרְחוּק.

וְהָכָא אֲתַמַּר וְדֵאִי, הִנֵּה מַה טוֹב וַיְמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד. וּבְהוּ
אוּקִימָנָא (נ"א וְהָכָא אוּקִימָנָא), גַּם יְחַד. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (וִיקְרָא כו) וְאָף גַּם זֹאת
בְּהִיוֹתִם, שְׁבַת אַחִים בְּכָלֵל, כִּינּוּן דְּכִתְיִב, גַּם, לְאַכְלֵלָא כָּל אֵינּוּן דְּלַעֲיָלָא,
דְּכָל שׁוּלְטָנוּתָא בְּהֵהוּא אֲתַר אֲשַׁתְּכַח.

דְּבַר אַחַר. הִנֵּה מַה טוֹב וַיְמָה נְעִים וְגוֹ'. אֲלִין אֵינּוּן חֲבַרְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֵינּוּן
יְתַבִּין כְּחַדָּא, וְלֹא מִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא. בְּקֶדְמִיתָא אֲתַחְזוּן גּוּבְרֵי מְגִיחֵי
קֶרְבָּא, דְּבַעו לְקַטְלָא דָּא לְדָא. לְבַתַּר, אֲתַהֲדְרוּ בְּרַחֲמֵימוּתָא דְּאַחֲוָה.
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַהוּ אוּמַר, הִנֵּה מַה טוֹב וַיְמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד.
גַּם, לְאַכְלֵלָא עַמְהוֹן שְׂכִינְתָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית
לְמַלּוּלֵיָהּ, וְנִיחָא לִיהּ וְחַדִּי בְּהוּ. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב, (מִלְאכִי ג) אֲזַ נְדַבְרוּ יִרְאִי
יְיִ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֶׁב יְיִ וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגוֹ'.

וְאֵתוּן חֲבַרְיָא דְּהָכָא, כְּמָה דְּהוּיִתוּן בְּחַבִּיבוּתָא בְּרַחֲמֵימוּתָא, מִקְדַּמַּת דְּנָא,
הָכִי נְמִי, מִכָּאן וְלְהֵלָּא לֹא תִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְחַדִּי עַמְכוֹן, וַיִּקְרִי עָלַיְכוּ שְׁלָם. וַיִּשְׁתַּפַּח בְּגִינֵיכוֹן שְׁלָמָא בְּעַלְמָא. הֵדָּא
הוּא דְּכִתְיִב, (תְּהִלִּים קכב) לְמַעַן אַחִי וְרַעֲי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּיָד.

אָזלוּ. עַד דְּהוּוּ אֲזָלִי, מָטוּ לְבֵי רַבֵּי פְנַחֵס בֶּן יֶאִיר. נִפְק רַבֵּי פְנַחֵס, וּנְשָׁקִיָּה.
אָמַר, זְכִינָא לְנִשְׁקָא שְׂכִינְתָא. זְכָאָה חוּלְקֵי אֲתַקִּין לְהוּ טִיקְלֵי דְעַרְסִי,
קַפְטוּרֵי דְקִילְטָא. אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אֲוֹרֵייתָא לֹא בְעֵי הַכִּי, אַעְבָּר לְהוּן,
וַיִּתִּיבוּ. אָמַר רַבֵּי פְנַחֵס, עַד לֹא נִיכּוּל, נִשְׁמַע מִמָּאֲרִיָּה דְאֲוֹרֵייתָא מְלָה.
דְּהָא רַבֵּי שְׁמַעוֹן כָּל מַלּוּי בְּאַתְגְּלִיָּא אֵינוּן, אִיהוּ גְבַרָא דְלֹא דְחִיל מַעֲיִלָא
וּמִתְתָּא, לְמִימַר לוּן, לֹא דְחִיל מַעֲיִלָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲסַתְפָּס (נדף
ס' ע"א) בֵּיה, לֹא דְחִיל מִתְתָּא, כְּאַרְיָה דְלֹא דְחִיל מִבְּנֵי עֵנָא. אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן
לְרַבֵּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיוּמָךְ, וְאַימָא מְלָה חֲדָתָא, לְגַבֵּי דְרַבֵּי
פְנַחֵס וּשְׁאָר חֲבַרְיָא.

קָם רַבֵּי אֶלְעָזָר פְּתַח וְאָמַר, וַיִּדְבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן
וְגו'. הָאִי קָרָא אִית לְאֲסַתְפָּלָא בֵּיה, דְּאַתְחֲזִי דִּיתִירָא אִיהוּ. דְּהָא כְּתִיב
בְּתַרְיָה, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיד. מִכָּאֵן שִׁירוּתָא דְּפִרְשָׁתָא,
הָאִי קָרָא דְלַעֲיִלָא, מֵאִי הוּא, דְּכְתִיב, וַיִּדְבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה. מֵאִי הוּא דְאָמַר
לֵיה, וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה.

אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהַב קְטָרֶת בּוֹסְמִין לְאֶהֱרֹן, בְּעָא, דְלֹא
יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיה בְּחִיּוּי בַר נֶשׁ אַחְרָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַהֲרֹן אֲסָגִי שְׁלָמָא
בְּעַלְמָא. אָמַר לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, אֶתְּ בְּעֵי לְאֲסָגָא שְׁלָמָא בְּעַלְמָא, עַל
יְדָד יִסְגִי שְׁלָמָא לְעִילָא, הָא קְטָרֶת בּוֹסְמִין, יְהָא מְסוּר בִּיְדָד מִכָּאֵן
וּלְהִלָּאָה, וּבְחִיּוּי לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיה בַר נֶשׁ אַחְרָא. נִדָּב וְאַבִּיהוּא אֲקַדִּימוּ
בְּחִיּוּ דְאַבוּהוּן, לְאַקְרָבָא מַה דְלֹא אֲתַמְסַר לְהוּ. וּמְלָה דָא, גְרִים לְהוּן דְטַעוּ
בֵּיה.

וְתֵאנָא, מֹשֶׁה הָוָה מְהַרְהַר, מֵאֵן גְרַם לוֹן טַעוּתָא דָא, וְהוּוּ עֲצִיב. מַה
כְּתִיב, וַיִּדְבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן. וַיִּמָּה אָמַר לֵיה,
בְּקָרְבָתְסָם לִפְנֵי יְיָ וַיָּמוּתוּ. בְּהַקְרִיבָם לֹא כְּתִיב, אֶלָּא בְּקָרְבָתְסָם. אָמַר לֵיה
קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְמֹשֶׁה, דָּא גְרַמָּא לְהוּ, דְדַחֲקוּ שַׁעֲתָא בְּחִיּוּ אֲבוּהוּן, וְטַעוּ
בָּה, וְהִינְנוּ דְכְתִיב, (וַיִּקְרָא י) אֲשֶׁר לֹא צָוָה אוֹתָם, אוֹתָם לֹא צָוָה, אֲבָל לְאֶהֱרֹן
צָוָה. וַיִּמָּה תַרְוִין בְּנֵי אֶהֱרֹן, עַל דְדַחֲקוּ שַׁעֲתָא בְּחִיּוּ אֲבוּהוּן גְרַמוּ לְגְרַמִּיּוּהוּ
כָּל כַּד, אָנָּא לְגַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי פְנַחֵס וּשְׁאָר חֲבַרְיָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
אַתָּא רַבֵּי פְנַחֵס נִשְׁקִיָּה וּבְרַכִּיָּה.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְבוּרִים
סָבִיב לָהּ וְגו'. הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה, מֵאִי מִטָּתוֹ. דָּא כּוּרְסִי (נ"א ערסא) יְקָרָא
דְּמִלְכָא, דְּכְתִיב בֵּיה, (מִשְׁלֵי לֹא) בְּטַח בָּהּ יָב בַּעֲלָהּ. שְׁלֹשְׁלֹמָה, מִלְכָּא דִּי
שְׁלָמָא כְּלָא דִּילִיָּה הוּא. שְׁשִׁים גְבוּרִים סָבִיב לָהּ, דְאַתְאַחֲדוּן בְּסִטְרָהּ
מִדִּינָא קְשִׁיָּא, וְאַקְרוּן, שְׁתִּין פּוּלְסִי דְנוּרָא, (ס"א שתיין מזייני זיוני קשיין) דְּהָהוּא
נַעַר, אֲתַלְבֵּשׁ בָּהּ.

מִימִינִיָּה, שְׁנָנָא דְחַרְבָּא תַקִּיפָא, מִשְׁמָאֲלִיָּה גּוּמְרֵי דְנוּרָא תַקִּיפָא,
דְּמִתְאַחֲדָא בְּגַלִּיפּוּי (ס"א בקליפוי), בְּשַׁבְעִין אֶלְפִי לְהַטִּי נוּרָא דְאַכְלָא, וְאַינּוּן

שְׁתִּין מְזַיְינִי זַיּוּנֵי קִשְׁיִין, מְאִינוּן גְּבוּרָן תְּקִיפִין, דְּהֵהִיא גְּבוּרָה עֲלָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְתֵאֲנָא, בְּהַאי עֲרִסָא, מַה כְּתִיב בְּה, וְתִקְס בְּעוּד לִיָּה, כְּד יִנְקָא מִסְטָרָא דִּימִינָא (ס״א מסטרא דדינא). וְתִתְּן טָרְף לְבֵיתָהּ. מְאִי טָרְף, כְּמַה דְּאֵת דְּאֵת אָמַר (מִיכָה ה) וְטָרְף וְאִין מְצִיל. הָדָא הוּא דְּכְתִיב כְּלָם אַחוּזֵי חֶרֶב מְלוּמְדֵי מְלַחְמָה, זְמִינִין בְּכָל אֲתֵר לְמַעְבַּד דִּינָא, וְאִקְרוּן מְאִרֵי דִּיבְבָא וִילְלָה.

אִישׁ חֶרְבּוֹ עַל יָרְכוֹ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (תהלים מה) חֲגוּר חֶרְבָּךְ עַל יָרְךְ גְּבוּרָה. מִפְּחַד בְּלִילוֹת. הָא אִוְקְמוּהָ, מִפְּחַדָּה דְּגִיְהִנְס וְכוּי אֲבָל מִפְּחַד בְּלִילוֹת, כְּלוּמַר, כָּל דָּא מְאִן אֲתֵר נְטָלִין, מִפְּחַד, מִהֵהוּא אֲתֵר דְּאִקְרִי פְּחַד, כְּמַה דְּאֵת אָמַר (בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפְּחַד אָבִיו יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנִין דְּאִינוּן מִתְּפַקְדִין לְמַעְבַּד דִּינָא.

וְתֵאֲנָא, כְּתִיב (משלי לא) זְמַמָּה שְׂדֵה וְתִקְחָהּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיִּת הַשְּׂדֵה יִשְׁחָקוּ שָׁם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדָּיִם וְגוּי שָׁם אֲנִיּוֹת יְהִלְכוּן וְגוּי כְּמַה דְּאֵת אָמַר. (משלי לא) הִיָּתָה כְּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְּרָחֵק תְּבִיא לְחַמָּה. מִמְּרָחֵק וְדֵאִי. מִרִּישָׁא דְּמוּחָא, וּמַעֲיִלָּא דְּרִישָׁא, תְּבִיא לְחַמָּה. עַל יָדָא דְּצַדִּיק, כְּד מְזַדְּוֹגֵן כְּחַד, כְּדִין חִידוּ בְּכֻלָּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, לוֹיָתָן זֶה יִצְרָתָ לְשָׁחַק בּוֹ.

דף ס' ע"ב

תֵּאֲנָא, אֶלְף וְחִמְשׁ מְאָה, מְאִרֵי תְּרִיסִין, מְאִרֵי דְּשׁוּלְטָנוּתָא, אֲתֵאֲחַדוּן מְהַאי סְטָרָא, דְּאִינוּן גִּיבְרִין. בִּידוּי דְּהֵהוּא דְּאִקְרִי נַעַר, אֲרַבַּע מִפְּתַחִין רְבָרְבִין. תְּנִינְיָא אֲזֵלִין תְּחוֹת סְפִינָה, דְּהֵאִי (דף ס' ע"ב) יִמָּא רַבָּא, לְאַרְבַּע זְוִיין. דָּא אֲזֵיל לְסְטָרָא דָּא, וְדָא אֲזֵיל לְסְטָרָא דָּא. וְכוּן כְּלָהוּ. אֲרַבַּע חִיזוּ דְּאִנְפִין אֲתֵחַזִין בְּהוּ, וְכַד אֲתֵכְלִילוּן בְּחַד, כְּתִיב, (יחזקאל א) וַיְדַמּוּת פְּנִיָהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנִיָהֶם דְּכֻלָּא.

אֶפִי רְבָרְבִי, וְאֶפִי זִוְטָרִי, כְּלִילוֹן כְּחַד לְעִילָא, תְּרִי סְלָקִין וְשִׁאטִין, וְתִרִין מְגִרוּפִין בִּידִיָּהוּ. אֶלְף טוּרִין סְלָקִין וְעֵאלִין (ס״א אלן טמירין עאלין וסלקין) בְּכָל יוּמָא, מְשָׁקִין דְּהֵהוּא יִמָּא, לְבַתֵּר, אֲתֵעֲקֵרוּ מִנָּה, וְסְלָקִין לִימָא אֲחָרָא.

לִית חוּשְׁבְּנָא לְאִינוּן דְּאֲתֵאֲחַדוּן בְּשַׁעְרָהָא, תְּרִין בְּנִין יִנְקִין כָּל יוּמָא, דְּאִקְרוּן מְאֵלְלֵי אֲרַעָא. וְדָא הוּא רְזָא דְּסַפְרָא דְּצִנְיַעוּתָא, דְּכְתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשְּׂטִיִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מִרְגְּלֵי חֶרֶשׁ לְאִמֹר. וְאֵלִין, יִנְקִין מִתְּחוֹת סְטָרֵי אֲבָרָהָא, תְּרִין בְּנוֹת בְּתַחוֹת רְגְלָהָא, (ס״א ואלין ינקו מסטרא דאברהא, תרין בנת בתחותהא) וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלִין מִתְּאֲחַדוּן בְּטָרְפֵי (ס״א בטופרי) דְּהֵהוּא עֲרִסָא, וְדָא הוּא דְּתַנְיָנִין, דְּכְתִיב, (מלכים א ג) אֲזַ תְּבַאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זִוְנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אֲזַ תְּבַאנָה, וְלֹא מִקְדַּמַת דִּנָּא, וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא, אֲהִדְרוּן קַדְל מִבְּתֵר

קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא, מֵאֵי כְּתִיב, (ישעיה ג) עֲמִי נֹגְשׁוּ מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ. וְדַאי.

בִּידָא שְׂמַאלָא, שְׂבַעִין עֲנַפִּין, דְּמַגְדְּלִין בֵּין נוּגֵי יַמָּא, כְּלָהוּ סוּמְקֵי כְּוֹרְדָא. וְעֵילָא מְנַהוּן, עֲנַפָּא חַד סוּמְקָא יִתִּיר, דָּא סְלִיק וְנַחֲת. וְכְלָהוּ אֲתַחְפִּיין בְּשַׁעְרָהּ.

מֵאֲרֵי דְלִישָׁנָא בִּישָׂא. כַּד נַחֲת חוּזָא. אֲתַעְבִּיד מְקַפֵּץ עַל טוּרִין, מְדַלְגָא עַל טַנְרֵי. עַד דְּיִשְׁכַּח טַרְפָּא, דְּאֶחִיד בְּטוּפְרֵי וְיִיכּוּל. כְּדִין שְׂכִיד, וְאֲתַחְזֹר לִישְׁנִיה לְטַב. זְכָאִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִזְמַנִּין לִיה טַרְפִּיה. אֲהַדְר לְאֲתֵרִיה (ס"א לבתריה), עֵייל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא.

כַּד (ס"א סליק סלקין) סְלִקִין מֵאֲרֵי דְרוּמְחִין וְסִיפִין, דְלִית לֹון חוּשְׁבָנָא, סוּחְרַנְיִיהוּ דְאֵינוּן שְׂתִין עֲלָאִין, דְסוּחְרַנְיִיה דְהֵאֵי עַרְסָא, אֶלְף אֶלְפִין, וְרַבּוּא רַבּוּן, קִימִין בְּכָל סְטָרָא דְהֵאֵי עַרְסָא לְעֵילָא. וּמְנִיה אֲתַזְנֹן, כְּלָהוּ מְקַמִּיה (ס"א ומניה אתזנו, ליה פלחין כולהו קמיה) יְקוּמוּן.

מִתַּחֲוֹת כְּלָהוּ, נְפִקִין כְּמָה אֶלְף וְרַבּוּן, דְלִית לֹון חוּשְׁבָנָא, וְנַחֲתִין וְשִׂאטִין בְּעֵלְמָא, עַד דְתַקְעֵי מֵאֲרֵי שׁוּפְרָא, וּמִתְכַּנְשֵׁי. וְהֵנִי בְּזוּהָמָא דְטוּפְרֵי אֲחִידֹן.

דָּא עַרְסָא כְּלִיל לֹון, דָּא עַרְסָא, רְגִלוּהֵי אֲחִידֹן בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלְמָא, כְּלָא עָאֲלִין בְּכָלְלָא, דְאֲשַׁתְּכַח לְעֵילָא, וְאֲשַׁתְּכַח לְתַתָּא, בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל, וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל דָּא כְּתִיב הִנֵּה. מֵאֵי הִנֵּה. בְּגִין דְזַמִּינָא לְכָלְלָא לְעֵילָא וְתַתָּא. וְרְשׁוּמָא הֵאֵי עַרְסָא מְכָלְלָא, אֲדַנְיִי אֲתַקְרִי, רַבּוּנָא דְכָלְלָא, רְשִׁימָא בֵּין חִיילָהּ.

בְּגִין כַּד, כְּהֵנָּא בְּעֵי לְכוּנָא מְלִי דְלְעֵילָא, לִיחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא מֵאַתֵּר דְבַעָא לִיחְדָּא, וְעַל דָּא תְנִינֹן, כְּתִיב, בְּזֹאת יבֵּא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּהֵאֵי בְּעֵי לְקַרְבָּא קְדוּשָׁה לְאֲתֵרִיה, מֵהֵאֵי אֲתֵר, בְּעֵי בְּרַ נֶשׁ לְדַחְלָא מְקַמִּי קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים לב) לוֹ חֲכֵמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת מִיַּד יְבִינוּ לְאַחֲרִיתָם. כְּלוּמַר, אֵי יִסְתַּכְלוּן בְּנֵי נֶשָׂא בְּעוֹנֵשָׂא, הֵיךְ אֲחִידַת זֹאת בֵּין חִיילָהּ, וְהֵיךְ אֲתַמְנוּ קַמָּה כָּל אֵינוּן בְּנֵי חִיילִין, וְאֲחִידֹן בְּפוּלְחָנָא לְאֲתַפְרָעָא מִן חִיילָהּ, מִיַּד יְבִינוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִסְתַּמְרוּן עוּבְדִיהוּן, וְלֹא יַחֲוּבוּן קַמִּי מְלַכָּא קְדִישָׁא.

תּוֹ אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כָּל בְּרַ נֶשׁ דְּזַכִּי לְמִילְף אֲוִרִיתָא, וְנִטִּיר לָהּ לְהֵאֵי זֹאת. הֵאֵי זֹאת נְטִירַת לִיה, וְגִזְרַ עֲמִיה קִימָא עַל קִימָא דִּילִיה, דְלֹא יִתְעַדִּי מְנִיה, וּמִן בְּנוּהֵי וּמִן בְּנֵי בְנוּהֵי לְעֵלְמִין. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נט) וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם וְגוֹ'. יִתְבוּ לְמִיכָל. עַד דְאֶכְלוּ, אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן לְחַבְרַיָּא, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא דְאֲוִרִיתָא. עַל פְּתוּרָא, לְקַמִּיה דְרַבִּי פְּנַחֶס.

פֶּתַח רַבִּי חִזְקִיָּה וְאָמַר, (ישעיה ט) יְיָ אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת
אֶת יַעֲרֵף דְּבַר וְגוֹ'. זָכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְכַל
שְׂאָר עַמִּין, וְקִרְאָן, קֹדֶשׁ. דְּכַתִּיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי. וְהִיב (דף ס"א
ע"א) לְהוּ חוּלְקָא, לְאַתְאַחְדָּא בְּשָׂמָא קֹדִישָׁא. וּבְמָה אֶחִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּשָׂמָא
קֹדִישָׁא. בְּגִין דְּזָכוּ בְּאוּרִייתָא, דְּכָל מָאן דְּזָכִי בְּאוּרִייתָא זָכִי בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. (נ"א בקדש) (רצ"ז ע"א) וְתַנְיִן קַמִּיהּ דְּמַר, מָאִי קֹדֶשׁ. שְׁלִימוּתָא
דְּכָלָא דְּאֶקְרִי חֲכָמָה עֲלָאָה, וּמַהֲאִי אֶתֶר (נגיד משח רבות קדישא בשבילין ידיעו,
לאתר דאקרי בינה עלאה), וּמִתְמָן נִפְקִין מְבוּעֵין וּנְחָלִין לְכָל יַעֲבָר, עַד דְּמִטּוּ לְהֵאִי
זֵאת. (ומהאי אתר אתער רוחא קדישא) וְהֵאִי זֵאת כַּד אֶתְבְּרַכָּא מֵאַתֵּר עֲלָאָה דֵּא דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ וְאֶקְרִי
וְאֶקְרִי חֲכָמָה, וְקִרְאָן לִיהּ (נ"א והאי זאת כד אתברכא מאתר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי
חכמה קראו ליה) רִיחַ הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, רִיחַ, מַהֲהוּא קֹדֶשׁ דְּלַעֲיָלָא. וְכַד נִפְקִין
וּמִתְעָרִין מִנָּה רְזִי אוּרִייתָא, כְּדִין אֶתְקַרֵּי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּבְשַׁעְתָּא דְּנָגִיד הָהוּא רְבוּת קֹדִישָׁא, לְאֵינּוֹן תְּרֵי קַיִמִין, דְּאֶקְרוּן לַמּוֹדִי
ה', וְאֶקְרוּן צְבָאוֹת, אֶתְפְּנֵשׁ תַּמָּן, וְכַד נִפְיֵק מִתַּמָּן, בְּהָהוּא דְּרָגָא דְּאֶקְרִי
יְסוּד, לְהָהוּא חֲכָמָה זְעִירָא, כְּדִין אֶתְקַרֵּי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים. וְנִפְיֵק לְאַתְעָרָא
לְאֵינּוֹן קֹדִישֵׁי עֲלִיוֹנִים. כְּדִין כְּתִיב, יְיָ אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים. וְלָמָּה.
לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲרֵף דְּבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב הָאִי לְבוּצִינָא קֹדִישָׁא,
רַבִּי שְׂמַעוֹן. וְעוֹד דְּסָלִיק לִיהּ לְעֵילָא לְעֵילָא, בְּגִין כְּדָּ כָּל מְלוּי בְּאַתְגְּלִיָּא
אֶתְמַרוּ, וְלֹא אֶתְפְּסִינָן. עֲלִיהּ כְּתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֶדְבַר בּוֹ וּמִרְאָה
וְלֹא בְּחִידוֹת.

פֶּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כַּאֲשֶׁר דְּבַר לוֹ וַיְהִי
שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שִׁלְמָה וְגוֹ'. וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, דָּא הוּא דְּתַנְיִנָן,
בְּיוֹמֵי דְּשִׁלְמָה מְלָכָא, קַיִמָא סִיחֶרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, כַּאֲשֶׁר דְּבַר לוֹ, כְּמָה
דְּאַתְמַר לִיהּ, (דברי הימים ב א) הַחֲכָמָה וְהַמְדַע נָתַן לָהּ.

וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שִׁלְמָה. וְכִי מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא הֲכִי תַנְיִנָן,
וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה. וְהָאִי חֲכָמָה בְּמָאִי אוֹקִים לָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
אוֹקִים לָהּ בְּהָאִי, בְּקִדְמִיתָא, דְּשִׁלְמָה עֲבַד דְּנַחֲתִית לְחִירָם מַהֲהוּא דְּרָגָא,
דְּהוּא אָמַר, (יחזקאל כח) מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יֹשֵׁבְתִי וְגוֹ', דְּתַנְיָא, חִירָם מְלָךְ צוּר
עֲבַד גְּרַמִּיהּ אֶלּוּתָהּ. בְּתַר דְּשִׁלְמָה אֶתָּא, עֲבַד לִיהּ בְּחֲכָמְתִּיהּ, דְּנַחֲתִית מַהֲהוּא
עֵיטָא, וְאוּדִי לִיהּ לְשִׁלְמָה. וּבְגִין כְּדָּ, (מלכים א ה) וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין
שִׁלְמָה.

וְתַנְיִנָן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּשָׂדֵר לִיהּ, חַד שִׁידָא, וְנַחֲתִית לְיָד
שְׂבַעָה מְדוּרִין דְּגִיְהֵנְס וְסִלְקִיהּ, וְשָׂדֵר לִיהּ פְּתִיקוֹן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בִּידִיהּ,
עַד דְּאַתְדַּר, וְאוּדִי לִיהּ לְשִׁלְמָה. וְתַנְיִנָן. (ויחי רכ"ג, רכ"ה) שְׁלֹמֹה זָרִית לָהּ
לְסִיחֶרָא, בְּכָל סְטְרוֹי. בְּגִין כְּדָּ, בְּכָלָא שְׁלִיט בְּחֲכָמְתִּיהּ. וְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאִי, שְׁלִיט בְּחֲכָמְתִּיהּ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, כָּל אֵינּוֹן דְּסִלְקִין בְּדְרָגוֹי, לֹא
סִלְקִין אֶלָּא לְאַשְׁלְמָא עֲמִיהּ. (ס"א אי לא שלמין עמיה)

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שיר השירים ב) יוֹנְתִי בַּחֲגוּי הַסֶּלַע בְּסִתְרַי הַמְּדַרְגָּה וְגו'.
יוֹנְתִי, דָּא כְּנֻסְתָּ יִשְׂרָאֵל, מַה יוֹנָה לָא שְׂבָקְתָּ בְּן זוּגָה לְעַלְמִין, כִּד כְּנֻסְתָּ
יִשְׂרָאֵל לָא שְׂבָקְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמִין. בַּחֲגוּי הַסֶּלַע, אֵלִין תַּלְמִיּוֹדֵי
חֲכָמִים, דְּלֹא מִשְׁתַּכְּחִי בְּנִיחָא בְּעַלְמָא דִּין. בְּסִתְרַי הַמְּדַרְגָּה, אֵלִין תַּלְמִיּוֹדֵי
חֲכָמִים, הַצְנוּעִין, דְּבַהוֹן חֲסִידוֹן דְּחֲלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּשְׂכִינְתָּא לָא
אֲעֵדִי מְנַיְיחָו לְעַלְמִין. כְּדִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּבַע בְּגִינְיָהוּ לְכְּנֻסְתָּ
יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, הֲרָאִינִי אֶת מְרָאִיךְ הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוּלְךְ כִּי קוּלְךְ עָרַב, דְּלִית
קְלָא מִשְׁתַּמַּע לְעֵילָא, אֵלָא קְלָא דְּאִינוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּאוּרִייתָא.

וְתֵאנָא, כָּל אִינוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּאוּרִייתָא, בְּלִילָא, דִּיּוֹקְנִיהוֹן אֶתְחַקֵּק
לְעֵילָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ כּוּלִיָּה
יוֹמָא, וּמִסְתַּכֵּל בְּהוּ. וְהָהוּא קְלָא, (דְּהַכָּא) סְלִיק וּבְקַע כָּל אִינוּן רְקִיעִין, עַד
דְּסְלִיק קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין כְּתִיב, כִּי קוּלְךְ עָרַב וּמְרָאִיךְ נָאוּה.
וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲקֵק דִּיּוֹקְנָא דְּרַבִּי שְׂמַעוֹן לְעֵילָא וְקָלִיָּה לְעֵילָא
לְעֵילָא סְלָקָא, וּמִתְעַטְרָא בְּכִתְרָא קְדִישָׁא, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטְרָא
בֵּיהּ בְּכִלְהוּ עַלְמִין. וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. עָלִיָּה כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּדָד אֶתְפָּאֵר.

דף ס"א ע"ב

פֶּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (קהלת ג) מַה שְׁהִיָּה כְּבָר הוּא (נקרא שמו ל"ג) וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת
וְגו'. מַה שְׁהִיָּה כְּבָר, הֵיִינוּ דְּתַנְיִנוּ, עַד לָא בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָאִי
עַלְמָא, הָוָה בְּאֲרֵי עַלְמִין וְחָרִיב לוֹן, עַד (דף ס"א ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
סְלִיק בְּרַעוּתִיָּה, לְמַבְרִי הָאִי עַלְמָא, וְאֶמְלִיךְ בְּאוּרִייתָא. כְּדִין אֶתְתַּקֵּן הוּא
בְּתַקּוּנֵי, וְאֶתְעַטְרָא בְּעַטְרוֹי, וּבְרָא הָאִי עַלְמָא. וְכָל מַאי דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּהָאִי
עַלְמָא, הָא הָוָה קָמִיָּה, (וְהָא סְלִיק מִקְמִיָּה) וְאֶתְתַּקֵּן קָמִיָּה.

וְתֵאנָא, כָּל אִינוּן דְּבְרֵי עַלְמָא, דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, עַד לָא יִיתוּן
לְעַלְמָא, הָא הוּוּ קָיִימִי קָמִיָּה בְּדִיּוֹקְנִיהוֹן. (וְהַכִּי תֵאנָא) אֶפִּילוּ כָּל אִינוּן
נִשְׁמַתִּין דְּבְנֵי נֶשְׁא, עַד לָא יַחְתּוּן לְעַלְמָא, בְּלָהוּ גְלִיפִין קָמִיָּה בְּרַקִּיעָא,
בְּהָהוּא דִּיּוֹקְנָא מִמֶּשׁ, דְּאִינוּן בְּהָאִי עַלְמָא. וְכָל מַה דְּאוּלְפִין בְּהָאִי עַלְמָא,
כָּלָא יִדְעוּ עַד לָא יִיתוּן לְעַלְמָא. וְתַנְיָנָא, הָאִי בְּאִינוּן זְכָאִי קָשׁוּט.

וְכָל אִינוּן דְּלֹא מִשְׁתַּכְּחִין זְכָאִין בְּהָאִי עַלְמָא, אֶפִּילוּ תַמּוֹן, מִתְרַחֲקִין מִקָּמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעֵאלִין בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וְדַחֲקִין שְׁעַתָּא, וְנַחְתִּין
לְעַלְמָא. וְהָהִיא נִשְׁמַתָּא דְּלַהוֹן, הָא אוּלְפִנָּא, כְּמָה דְּאִינוּן קָשִׁי קָדָל בְּהָאִי
עַלְמָא, כִּד הוּוּ עַד לָא יִיתוּן לְעַלְמָא.

וְהָהוּא חוּלְקָא קְדִישָׁא דִּיהֵב לוֹן רַמָּאן לִיָּה, וְאֶזְלִין וְשִׂאטִין וְאֶסְתַּבּוּן,
בְּהָהוּא נוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וְנִטְלֵי חוּלְקִיָּהוֹן מִתַּמּוֹן, וְדַחֲקִין שְׁעַתָּא
וְנַחְתִּי לְעַלְמָא. אִי זְכִי לְבַתֵּר, וְתַב בְּתִיּוּבְתָא קָמִי מְאָרִיָּה, הוּא נִטִּיל הָהוּא

חולקא דיליה ממש, הדא הוא דכתיב, מה שהיה כבר (נקרא שמו) הוא ואשר להיות וגו' כבר היה.

תא חזי בני אהרן לא אשתכחו בישראל כנותייהו, בר משה ואהרן, ואינון אקרונו (שמות כד) אצילי בני ישראל. ועל דטעו קמי מלכא קדישא, מיתו. וכי קודשא בריה הוא בעא לאובדא לון, והא תנינו ברזא דמתניתין, דקודשא בריה הוא עבד חסד בכלא, ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאובדא לון. והני זכאי קשוט סלקא דעתך דאינון אתאבידו מעלמא, זכותא דלהון אן הוא. זכותא דאבוהון אן הוא. זכותא דמשה הכי נמי. ואינון היך אתאבידו.

אלא הכי אוליפנא מבוצינא קדישא, דקודשא בריה הוא חס על יקרא דלהון, ואתוקד גרמיהון לגו, ונשמטהון לא אתאבידו, והא אוקימנא. ותא חזי עד לא מיתו בני אהרן כתיב, (שמות ו) ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו', אקרי שמייה פנחס, דהוה זמין לאתתקנא עקימא, הדא הוא דכתיב ואשר להיות כבר היה.

ותאנא, בלהו זכאי קשוט, עד לא ייתון לעלמא, בלהו אתתקנו לעילא, ואקרונו בשמקו. ורבי שמעון בן יוחאי, מן יומא דברא קודשא בריה הוא עלמא, הוה אזדמן קמי קודשא בריה הוא, ואשתכח עמיה. וקודשא בריה הוא קרי ליה בשמיה, זכאה חולקיה לעילא ותתא, עליה כתיב (משלי כג) ישמח אביך ואמך, אביך: דא קודשא בריה הוא. ואמך: דא כנסת ישראל.

פתח רבי אבא ואמר (שיר השירים א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. האי קרא אוקמוה חבריאי, בשעתא דקודשא בריה הוא אשתכח וזמין בטורא דסיני, למיהב אורייתא לישראל, נרדי נתן ריחו, ישראל יתבו וסליקו ריחא טב, דקאים ואגין עליהו לדרי דרין. ואמרו, (שמות כד) כל אשר דבר יי נעשה ונשמע. דבר אחר עד שהמלך במסבו, בעוד דסליק משה לקבלא אורייתא מקודשא בריה הוא, ואתתקק בתרי לוחי אבניו, ישראל שבקו ההוא ריחא טבא דהוה מתעטר עליהו, ואמרו לעגל, אלה אלהיך ישראל.

השתא האי קרא ברזא דחכמתא הוא, תא חזי, כתיב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, האי נהרא אתפשט בסטרוי, בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים, כדי האי עדן (זווגא) בהווא נתיב, דלא אתיידע לעילא ותתא, כמה דאת אמר (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ואשתכחו ברעיותא (שמות ע"ז, נ"ה, ס"ד ע"ב) דלא מתפרשן תדירא חד מחד. כדין נפקין מבויעין ונחלין, ומעטרין לבו קדישא, בכל אינון בתרין, כדין (שמות כ"ד ע"א) כתיב (שיר השירים א) בעטרה שעטרה לו אמו. ובההיא שעתא קרית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה, כדין הוא אשתעשע, בההוא ענוגא ותפנוקא.

וְתֹאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, יְתִיב בְּעֵטְרוּי, כְּדִין כְּתִיב
עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נִרְדֵי נִתְּן רִחוּ. דָּא יְסוּד דְּאַפִּיק בְּרַכָּאן לְאַזְדִּיּוּגָא
מִלְכָּא קְדִישָׁא (דף ס"ב ע"א) בְּמִטְרוּנִיתָא. (בהא דרגא) וְכְדִין אֲתִיְהֵבּוּן בְּרַכָּאן
בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, (ונפקין) וּמִתְבָּרְכוּן עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְהַשְׁתָּא הָא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא
מִתְעַטֵּר בְּעֵטְרוּי דְּהַאי דְּרָגָא, וְהוּא וְחַבְרֵיָא סְלִיקוּ תּוֹשְׁבְתָן מִתַּתָּא
לְעִילָא, וְהִיא מִתְעַטְרָא בְּאַיְנוּן תּוֹשְׁבְתָן. הַשְׁתָּא אֵית לְאַפְקָא בְּרַכָּאן
לְכֻלְהוּ חַבְרֵיָא מְעִילָא לְתַתָּא, בְּהַאי דְּרָגָא קְדִישָׁא, וְרַבֵּי אֶלְעָזָר (ס"א דרבי
אלעזר) בְּרִיה לֵימָא מְאַיְנוּן מְלִין מְעִלְיִין דְּאֹלִיף מְאַבּוּי.

פְּתַח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בְּשָׂדֵה וְגו'. וְנֶאֱסָפוּ
שָׁמָּה כָּל הָעֵדְרִים וְגו'. הֵינִי קָרָאִי אֵית לְאַסְתִּפְלָא בְּהוּ, וּבְרָזָא דְּחַכְמַתָּא
אַיְנוּן, דְּאֹלִיפְנָא מְאַבָּא, וְהַכִּי אֹלִיפְנָא, וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בְּשָׂדֵה, מֵאֵן בָּאָר.
דָּא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר כא) בָּאָר חֲפְרוּהָ שָׂרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעַם. וְהִנֵּה שָׁם
שְׁלֶשָׁה עֶדְרֵי צֶאֱן רֹבְצִים עֲלֶיהָ, אֵלִין אֵינּוּן נְצַח הוּד יְסוּד, דְּאֵלִין אֵינּוּן
רַבִּיעִין עֲלָה, וְקִיַּמִּין עֲלָה, וּמְאַלִּין אֲתַמְלִיא בְּרַכָּאן הַהִיא בָּאָר.

כִּי מִן הַבָּאָר הַהִיא יִשְׁקוּ הָעֵדְרִים, דְּהָא מִן הָאִי בָּאָר אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין
(נ"א עלמין תתאין), וּמִתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ כְּחֻדָּא. וְהָאֵבּוּן גְּדוּלָּה עַל פִּי הַבָּאָר, דָּא
הוּא דִּינָא קְשִׁיא, דְּקִיַּמָּא עֲלָה מִסְטָרָא אַחְרָא לִינְקָא לָהּ (נ"א מינה). וְנֶאֱסָפוּ
שָׁמָּה כָּל הָעֵדְרִים, אֵלִין אֵינּוּן שֵׁית כְּתָרֵי מִלְכָּא, דְּמִתְכַּנְשֵׁי כְּלָהוּ, וְנִגְדֵי
בְּרַכָּאן מְרִישָׁא דְּמִלְכָּא, וּמְרִיקוּן בְּהַ. וְכַד אֲתַחַבְרָאן כְּלָהוּ כְּחֻדָּא לְאַרְקָא
בְּהַ, כְּתִיב וְגָלְלוּ אֶת הָאֵבּוּן מֵעַל פִּי הַבָּאָר, מְנַדְּדִין (ס"א מגנדרין) לְהַהוּא דִּינָא
קְשִׁיא, וּמְעַבְרִין לִיה מִינָהּ.

וְהַשְׁקוּ אֶת הַצֶּאֱן, מְרִיקוּן בְּרַכָּאן מִהַהִיא בָּאָר, לְעֲלָאִין וְתַתָּאִין לְבַתֵּר
וְהַשִּׁיבוּ אֶת הָאֵבּוּן עַל פִּי הַבָּאָר לְמִקּוּמָהּ. תַּב הַהוּא דִּינָא לְאַתְרִיהּ, בְּגִין
דְּאַצְטְרִיךְ לִיה לְבִשְׁמָא עֲלָמָא, וּלְתַקְנָא עֲלָמָא. וְהַשְׁתָּא הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אָרִיק עֲלֵיכּוּן בְּרַכָּאן, מִמְּבוּעָא דְּנַחְלָא, וּמִנִּיכּוּ כָּל בְּנֵי דְרָא מִתְבָּרְכוּן.
זְכָאָה חוּלְקִיכּוּן בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי עֲלֵיכּוּן כְּתִיב, (ישעיה נד) וְכָל
בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קמט) יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכַבּוּד יִרְנְנוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם וְגו', תֹּאנָא בִּיּוּג מְכִילָן, אֲתַקְשֵׁר קְשִׁרָא דְּמַהִימְנוּתָא,
לְאַשְׁתַּכְחָא בְּרַכָּאן לְכָלָּא. וְכָל מַהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַלְתָּא
אַסְתִּימוּ. וְעַל הָאִי, בִּיּוּג מְכִילָן, אֹרִייתָא מִתְעַטְרָא, כְּמָה דְּאֹקִימְנָא מְקַל
וְחוּמְר וּמְגִזְרָה שׁוּה וְכוּי, וְכְמָה זְמַנִּין אֹקִימְנָא הָאִי. וְשְׁמָא קְדִישָׁא בְּהַאי
מִתְעַטְרָא.

תָּא חֲזִי, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּבַעָא יַעֲקֹב, דִּיתְבָּרְכוּן בְּנוֹי בְּשְׁמָא (ס"א בקשרא)
דְּמַהִימְנוּתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית מט) כָּל אֵלֶּה שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִים עָשָׂר
וְזֹאת, הָא תְּלִיסַר, דְּאַשְׁתַּתַּף עִמָּהוּן שְׁכִינְתָּא, וְאַתְקִימוּ בְּרַכָּאן. וְהֵינּוּ
דְּכְתִיב, אִישׁ אֲשֶׁר כָּבְרָכְתּוּ בְּרַךְ אֹתָם. מֵאִי כְּבָרְכְתּוּ. בְּהַהוּא דְּיוֹגְמָא
דְּלְעִילָא, כְּבָרְכְתּוּ דְּכָל מְכִילָא וּמְכִילָא.

וְתֵאנָא, כֹּל אֵינּוּן מְכִילִין סְלָקִין, וּמִתְעַטְרִין וְנִיחִין בְּרִישָׁא חֲדָא, וְתַמָּן
מִתְעַטְרָא רִישָׁא דְמַלְכָּא, הֵהוּא דְאֶקְרִי בְּדַרְגָּא עֲלָאָה דְחִסְיָדוֹת. וְחִסְיָדִים,
יִרְתִּין כֹּל הֵהוּא כְבוֹד דְלַעֲלֵא, דְכַתִּיב יַעֲלִזוּ חִסְיָדִים בְּכְבוֹד, בְּהֵאִי עֲלָמָא.
יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתָם בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. רוּמְמוֹת אֵל בְּגֵרוֹנָם, דִּינְדַעִין לְקִשְׂרָא
קִשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא פְּדָקָא יֵאוּת, וְכַדִּין חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. מֵאֵן חֶרֶב
פִּיפִיּוֹת. דָּא הוּא חֶרֶב לְה', חֶרֶבָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פִּיפִיּוֹת: לְהִיטָא
בְּתֵרִין דִּינִין. וְלָמָּה. לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹזִים וְגוֹ'.

וְהָא רַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יֵאִיר, כְּתָרָא דְחֶסֶד, רִישָׁא עֲלָאָה. בְּגִין כֶּף כְבוֹד דְלַעֲלֵא
יִרִית, וְהוּא קָשִׁיר קִשְׂרָא עֲלָאָה, קִשְׂרָא קְדִישָׁא, קִשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא.
זַפְּאָה חוּלְקִיָּה בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. עַל הָא פְּתוּרָא אֲתַמֵּר, (יחזקאל
מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. קָם רַבִּי פְּנַחֶס, וְנָשִׁיק לִיָּה, וּבְרִיךְ לִיָּה, וְנָשִׁיק
לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלִכְלָהוּ חֲבַרְיָא, וּבְרִיךְ לוֹן, נָטַל כֶּסֶף וּבְרִיךְ.

דף ס"ב ע"ב

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרוֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחַן נֶגֶד צוּרְרֵי וְגוֹ', יִתְבוּ (ס"א חדו) תַּמָּן,
כֹּל הֵהוּא יוּמָא, וְהוּוּ חֲבַרְיָא כְּלָהוּ חֲדָן (דף ס"ב ע"ב) בְּמַלְי דְאֹרִייתָא,
וְחֲדוּתָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה סְגִי. נָטַל רַבִּי פְּנַחֶס לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא שְׁבַקִּיָּה
כֹּל הֵהוּא יוּמָא וְכָל לַיְלֵא, וְהָוָה חֲדִי עַמִּיָּה, קָרָא עֲלֵיָּה, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג
עַל יְיָ, כֹּל חֲדוּתָא וְעֵנוּגָא יִתִּירָא דָּא דְחוּלְקֵי הוּא, (על דא דַעֲמִי הוּא עַל דא כַתִּיב
(תהלים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הַעַם שָׁכַח לֹא וְגוֹ') זְמִינִין בְּהֵהוּא עֲלָמָא לְאַכְרִזָּא עֲלֵי, זַפְּאָה
חוּלְקָךְ רַבִּי פְּנַחֶס, דְאַנְתָּ זְכִית לְכָל הָאִי, (דברי הימים א יב) שְׁלוֹם לָךְ וְשְׁלוֹם
לְעוֹזָרְךָ כִּי עֲזָרְךָ אֶלְהִיךָ. אֲשֶׁכִּימוּ לְמִיזַל, קָם רַבִּי פְּנַחֶס וְאַחִיד בֵּיה בְּרַבִּי
אֶלְעָזָר, וְלֹא שְׁבַקִּיָּה לְמִיָּהָךְ. אוֹזִיף רַבִּי פְּנַחֶס לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְרַכִּיָּה, וְלִכְלָהוּ
חֲבַרְיָא. עַד דְהוּוּ אֲזַלִּי אָמַר לָהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֲבַרְיָא, (תהלים קיט) עַתָּה
לַעֲשׂוֹת לִי.

אָתָּא רַבִּי אַבָּא וְשָׂאִיל, כְּתִיב וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת וְגוֹ'. הֵינִי
עַדְבִין לָמָּה. וְאֶהְרֹן לָמָּה לִיָּה לְמִיָּהֵב עַדְבִין. וּפְרַשְׁתָּא דָּא לָמָּה. וְהָא
אוֹלִיפְנָא קָמִי דְמַר סְדָרָא דִּיּוּמָא, וְהֵאִי בְּעֵינָא לְמַנְדַּע.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב) וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שְׁמַעוֹן וַיִּאָּסֹר אוֹתוֹ
לְעֵינֵיהֶם. וְכִי מַה חֲמָא יוֹסֵף לְמִיָּסֵב לְשְׁמַעוֹן עַמִּיָּה יִתִּיר מְאַחוּהִי. אָלָא,
אָמַר יוֹסֵף, בְּכָל אֲתַר שְׁמַעוֹן (ולוי) פְּתִיחוּתָא דְדִינָא אִיָּהוּ (אינון), וְהֵהִיא
שְׁעֵתָא דְאֲזִילָנָא מֵאַבָּא לְגַבִּיָּיהוּ דְאַחִי, שְׁמַעוֹן פְּתַח בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית לו) וַיֵּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת
הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לָכוּ וְגוֹ'. לְבַתֵּר בְּשַׁכְּס, (בראשית לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב
שְׁמַעוֹן וְלוֹי, כְּלָהוּ בְּדִינָא הוּוּ. טַב לְמִיָּסֵב דָּא, וְלֹא יִתְעַר קִטְטוּתָא בְּכָלְהוּ
שְׁבֻטִין.

וְתִינֶנּוּ, מֵאֵי קָא חָמָא שְׁמַעוֹן לְאַזְדוּוּגָא בְּלוֹי יִתִּיר מְכַלָּא. וְהָא רְאוּבוּן הָוּה אַחוּפָּה וְסַמִּיד לִיה, אֶלְא שְׁמַעוֹן חָמָא וְיַדַּע דְּלוֹי מְסַטְרָא דְדִינָא קָא אָתִי, וְשְׁמַעוֹן מְסַטְרָא דְדִינָא קִשְׂנָא יִתִּיר אֲתַאחַד. אֲמַר נִתְעַרְב חַד בְּחַד וְאַנְן נְחָרִיב עֲלֵמָא. מָה עֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, נְטַל לִיה לְחוּלְקִיָּה לְלוֹי, אֲמַר מְכַאן וּלְהֶלְאָה שְׁמַעוֹן לִיתִיב בְּקוּפְטִירָא בְּהִדְיָה בְּלַחוּדוּי.

תַּאנָּא בְּסַטְרָא דְאִימָא, תִּרְיוֹן גְּרַדִּינִי טְהִירִין (ס"א תריסין) אֲתַאחַדוֹן בִּידָא שְׁמַלָּא, וְהָא אוּקִימָנָא דְאִינוֹן מְאֲלִי אַרְעָא בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, וְהִינוּ רְזָא דְכְּתִיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים.

וְתַאנָּא, זְכָאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל יִתִּיר מְכַל עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּעֵי לְדְכָאָה לְהוּ, וּלְרַחֲמָא עֲלֵיהוּ, דְאִינוֹן חוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דברים לב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ וְגוֹ', וְכְּתִיב (דברים לב) יִרְכִּיבֶהוּ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ. עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ דְיִיִקָּא. דְהָא אִינוֹן אֲתַאחַדוֹן לְעִילָא לְעִילָא. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא רַחֲמִימוּתָא דִילִיָּה אֲתַדְבֵּק בְּהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אֲמַר יְיָ, וְכְּתִיב (דברים ז) כִּי מֵאֶהְבַּת יְיָ אֶתְכֶם וְגוֹ', וּמִגּוֹ רַחֲמִימוּתָא יִתִּירָא דְרַחֲמִים לְהוּ, יִהֵב לוֹן יוּמָא חַד בְּשַׁתָּא לְדְכָאָה לְהוּ, וּלְזְכָאָה לְהוּ מְכַל חוּבִיָּהוֹן, דְכְּתִיב, (ויקרא טז) כִּי בִיּוֹם הַזֶּה וְגוֹ'. בְּגִין דִּיהוֹן זְכָאִין בְּעֲלֵמָא דִין, וּבְעֲלֵמָא דְאָתִי, וְלֹא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ חוּבָא. וְעַל דָּא בְיוּמָא דָּא, מִתְעַטְרִין יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלְטִין עַל כְּלָהוּ גְרַדִּינִין, וְעַל כְּלָהוּ טְהִירִין.

תַּאנָּא (ויקרא טז) וְנָתַן אֶהְרוֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת. וְנָתַן אֶהְרוֹן, בְּגִין דְאָתִי מְסַטְרָא דְחַסְדָּא. עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, עַל דְיִיִקָּא, בְּגִין דְתַתְּבַסֵּם מְטְרוֹנִיתָא. גּוֹרְלָא אֶחָד לְיְיָ וְגּוֹרְלָא אֶחָד לְעִזְאִזֵּל וְהָא תִּרְיוֹן שְׁעִירִין אִינוֹן, אֲמַאי חַד לְיְיָ. אֶלְא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, יִתִּיב הָאִי גְבָאִי, וְחַד יִזִּיל וְיִשׁוּט בְּעֲלֵמָא, דְאֲלֵמִי תִּרְוִיָּהוּ מְזְדוּוּגוֹן, לֹא יִכִּיל עֲלֵמָא לְמַסְבַּל.

נְפַק הָאִי, אִזִּיל וְשָׂאט בְּעֲלֵמָא, וְאֲשַׁפַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין, בְּכַמָּה דְרַגִּין, בְּכַמָּה נְמוּסִין טְבוֹן, לֹא יִכִּיל לְהוּ, כְּלָהוּ שְׁלֵמָא בִּינִיָּהוּ, לֹא יִכִּיל לְמִיעֵל בְּהוּ בְּדִלְטוֹרָא. (אזל ושאט בעלמא, ואשכח לישראל כהאי גוונא) (נ"א ישראל לתתא אוף הכי כהאי גוונא) הָאִי שְׁעִירָא שְׁלַחִין לִיה בְּמִטּוּלָא דְכָל חוּבִיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל.

דף ס"ג ע"א

תַּאנָּא, כְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין מְזְדוּוּגוֹן (נ"א מזדמנו), דְאִינוֹן תַּחוּת יְדִיָּה, וּמְמַנְן לְאֲלָא אַרְעָא, עַל כָּל אִינוֹן (דף ס"ג ע"א) דְעַבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוּרִיָּיתָא. וְהָהוּא יוּמָא, לֹא שְׁכִיחַ דְלְטוֹרָא (ס"א פטרא) לְמַלְלָא בְּהוּ בְיִשְׂרָאֵל. כַּד מְטָא הָאִי שְׁעִירָא לְגַבֵּי טוֹרָא, כְּמָה חִידוֹ עַל חִידוֹ מִתְבַּסְמִין כְּלָהוּ בִיָּה. וְהָהוּא גְרַדִּינָא דְנַפִּיק, אֶהְדֵּר וְאֲמַר תּוּשְׁבַתָּא דְיִשְׂרָאֵל, קְטִיגוֹרָא אֲתַעְבִּיד סִיגוֹרָא.

ותא חזי, לאו דא בלחודוי הוא, אלא בכל אתר דבעיין ישראל לאתדכאה מחובייהו, קודשא בריך הוא יהיב לון עיטא לקשרא מארי דדינא, ולבסמא להו באינון קרבניו ועלוו, דקרבין קמי קודשא בריך הוא, וכדין לא יכלין לאבאשא. וההוא יומא יתיר על כלא, כמה דמבסמין ישראל לתתא לכלא, הכי מבסמין לכל אינון דאית להו דלטורא (ס"א פטרא) וכלא קרבנא הוא ופולחנא דקודשא בריך הוא.

תאנא, בההיא שעתא דכתיב, ולקח אהרן את שני השעירים וגו', מתערין אינון בההוא יומא לעילא, ובעיין לשלטאה (נ"א לשטאה) ולמיפק בעלמא. כיון דכהנא מקרב אליו לתתא, מתקרבין אינון לעילא. כדין עדבין סלקין בכל סטרין, כהנא יתיר עדבין לתתא, כהנא יהיב עדבין לעילא. כמה דחד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא לתתא. וחד אפקין ליה לההוא מדברא, הכי נמי לעילא, חד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא, וחד נפיק ושט בעלמא, לההוא מדברא עלאה, וחד בחד מתקשר.

כתיב (ויקרא טו) וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. בגין כך וסמך אהרן את שתי ידיו, דקודשא בריך הוא יסתבס על ידיו. על ראש השעיר החי, החי דייקא, לאכללא ההוא דלעילא. (ויקרא ה) והתודה עליו את כל עונות, כמה דכתיב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ואוקימנא עליה, דאתדכי בר נש ואשתאר עליה כל ההוא חובא. אוף הכי והתודה עליו, בתר דאודי כהנא בגינייהו דישראל, עליו: כלומר, ישתארון כלהו עליו.

אמר ליה רבי אבא, אי הכי והא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים, אמר ליה שאני הכא, דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא, ובגין כך לא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחייהם שעירים, אלא לשעירים, דהתם לשעירים הוו עבדי פולחנא, ושולטנותא. והכא ונשא השעיר עליו את כל עונותם, וקרנא לא אתעביד אלא לקודשא בריך הוא. תא חזי, דבגיני קרבנא מתבסמן עלאין ותתאין, ודינא לא שרנא ושלטא עלייהו דישראל.

דף ס"ג ע"ב

תאנא, ושלח ביד איש עתי המדברה. מהו איש עתי. אלא רזא דמלה הכי הוא (דף ס"ג ע"ב) בכל מה דאתעביד, בעי בר נש זמין לההיא מלה. אית בר נש דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא. תא חזי, מה כתיב ביה בכהנא, (משלי כב) טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך, אלא יברך, בגין דהוא זמין דיתקיים ברכתא על ידיה בהאי. (ס"א ושאר ברכתא באשגחותא דיליה).

ואית בר נש דהוא זמין לאתקיימא לוטין על ידיה, ובכל מה דישיגח ליתי לוטייא ומארה ובעיתא כגון בלעם, דאקרי רע עין, דהוה זמין בכל ביש, ולא הוה זמין לטב. ואף על גב דברך, ברכתיה לא ברכתא, ולא אתקיים.

וְכַד הָוּה לַיִיט, כָּל מֵאן דְּלֵיִט אַתְקֵיִם, וְאַפִּילוּ בְּרַגְעָא חֲדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,
(במדבר כד) שְׁתֵּם הָעֵין. בְּכָל אֶתֶר דְּעֵינִיָּה שְׁלֵטָא אֶתְלֵטֵיָא.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב. (במדבר כד) וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פָּנָיו, בְּגִין דִּיתַעַר מִהֵוּא
סְטָרָא הֵוּא דְשִׁלְטָא תַמָּן, וַיִּיתֵי בְּדִלְטוֹרְיָא עֲלֵיָּהּוּ דִישְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב
בְּהוּ בְכֻהֲנִי, (משלי כב) טוֹב עֵין הוּא לְבוֹרָךְ, דְּהוּא הָוּה זְמִין בְּהַאי, וְשָׂאֲרֵי
בְּרַכְתָּא בְּאַשְׁגַּחוּתָא דִילֵיהּ. וְעַל דָּא תַנִּינָן, יִסְטִי בַר נָשׁ אֶפִּילוּ מִמַּאָּה
אַרְחִין, וְלֹא יֵאָרַע בְּבַר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ עֵינָא בִישָׂא.

אוּף הָכָא וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי, דְּהוּא זְמִין לְהַאי. וְרָשִׁים לְהַאי, וְכֻהֲנָא הָוּה
אַשְׁתַּמּוּדַע בֵּיהּ, חַד עֵינָא יִתִיר מֵאַחֲרָא פּוֹרְתָא. סוֹרְטָא דְעַל עֵינָא אֶתְחַפֵּיָא
בְּשַׁעֲרֵין סְגִיָּאִין. מִכְּחָלָא עֵינָא, וְלֹא מִסְתַּכַּל בְּמִישָׁר. הַאי הוּא בַר נָשׁ זְמִין
לְהַאי, וְכֻדְקָא חֲזִי לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּיַד אִישׁ עֵתִי.

בְּגוּשׁ חֲלָבָא הָוּה בַר נָשׁ, דְּבְכָל אֶתֶר דְּמַחֵי בִידוּי, הָוּה מִית, וְלֹא הוּוּ בְּנִי
נְשָׂא מְקַרְבִין בְּהִדְיָה. בְּסוֹרְיָא הָוּה בַר נָשׁ, דְּבְכָל אֶתֶר דְּאַסְתַּכַּל אֶפִּילוּ
לְטַב, כְּלָא אֶתְהַפֵּף לְבִישׁ. יוֹמָא חַד הָוּה חַד בַר נָשׁ אֲזִיל בְּשׁוּקָא, וְהוּוּ אֲנַפּוּי
נְהִירִין. אֶתָּא הֵוּא בַר נָשׁ וְאַסְתַּכַּל בֵּיהּ, וְאַתְבַּקַּע עֵינֵיהּ. בְּגִין כֵּן, בְּכָלָא
הָוּה בַר נָשׁ זְמִין, לְהַאי וּלְהַאי. וְעַל דָּא כְּתִיב טוֹב עֵין הוּא יְבוֹרָךְ, אֵל תִּקְרִי
יְבוֹרָךְ אֶלָּא יְבוֹרָךְ.

וְתֵאנָא, הַאי בַר נָשׁ דְּהָוּה אֲזִיל לְמַדְבָּרָא, כַּד מָטָא בֵּיהּ בְּהֵוּא שְׁעִירָא הָוּה
סְלִיק לְטוֹרָא, וְדַחֵי לֵיהּ בְּתַרְיִן יְדוּי. וְלֹא הָוּה נְחִית לְפִלְגוּת טוֹרָא, עַד
דְּאַתְעֵבִיד שְׁיִיפִין שְׁיִיפִין. וְהֵוּא בַר נָשׁ הָוּה אָמַר, כֵּן יִמְחוּ עוֹנוֹת עִמָּךְ וְגוֹי.
וּבְגִין דְּסְלִיק הֵוּא קְטִיגוֹרְיָא וְאַתְעֵבִיד סְנִיגוֹרְיָא דִישְׂרָאֵל, כְּדִין קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כָּל חוּבֵיָּהּוּ דִישְׂרָאֵל, וְכָל מַה דְּכְתִיב בְּאַיְנוּן פְּתִקִין דְּלַעֲלֵלָא,
לְאַדְכָּרָא חוּבֵיָּהּוּ דְּבְנֵי נְשָׂא, נְטִיל לוֹן וְרִמִּי לוֹן כְּהַאי גּוֹוֹנָא, לְאַתֶּר
דְּאַתְקִרִי מְצוּלוֹת יָם. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (מיכה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל
חַטָּאתֵם.

דף ס"ד ע"א

רעיא מהימנא פְּקוּדָא (מ"ד) דָּא, לְמַפְלַח רַבָּא כְּהֵנָּא פּוֹלְחָנָא דְּהֵוּא יוֹמָא כְּמַה
דְּאַצְטְרִיךְ, וְלִמְשַׁלַּח שְׁעִיר לְעִזָּאזֵל. רַזָּא דָּא כְּמַה דְּאַתְ אָמַר, בְּגִין לְאַתְפְּרָשָׁא מַעֲמָא
קְדִישָׁא, וְלֹא יִתְבַּע חוּבֵיָּהּוּן קָמִי מְלָכָא. וְלֹא יִקְטֵרַג עֲלֵיָּהּוּ, דְּהַאי לִית לֵיהּ תִּקְיָפוּ וְשׁוּלְטָנוּ,
(בה) בַר כַּד אֶתְקַף רוּגְזָא מְלַעֲלֵלָא, וּבְהֵוּא דוֹרוּנָא אֶתְהַפֵּף לְבַתֶּר אַפּוּטְרוּפּוּסָא עֲלֵיָּהּוּ, וְעַל
דָּא אֶתְדַחֲיָא מִקָּמִי מְלָכָא. וְהַאי אֻקְיָמָנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ קַח כָּל בְּשָׂר.

וְעַמָּא קְדִישָׁא יְהִבִין לֵיהּ כְּמַה דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ שְׁעִיר, וְרַזָּא דָּא (בראשית כז) הֵן עָשׂוּ אַחֵי אִישׁ
שְׁעִיר. כְּמַה דְּאִיהוּ בְּסִטֵּר דְּקְדוּשָׁה דְּכַר וְנוֹקְבָא, אוּף הַכִּי בְּסִטֵּר מְסֻאָבוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא.
מִתְלָא אֲמַרִי, לְכַלְבָּא אֲרָמִי לֵיהּ גְרָמָא, יִלְחֵף עֲפָרָא דְּרַגְלָךְ.

שָׁלוּ לְבֹן זֹמָא, מְהוּ לְסָרוּסִי כְּלָבָא. אָמַר לְהֵם, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל שְׂבָאֲרָצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא לְהָאִי, הֵכִי אַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא לְהָאִי. וְעַל דָּא אֲתִמְר, (בראשית א) וְהָיָה טוֹב מְאֹד דָּא מְלֶאֶךְ הַמּוֹת. לִית לְבִטְלָא לִיָּה מִן עֲלֵמָא, עֲלֵמָא אַצְטְרִיךְ לִיָּה, אָף עַל גַּב דְכַתִּיב בֵּיָה, (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עָזִי נִפְּשׁ לֹא יִדְעוּ שְׂבָעָה וְגוֹ', לֹא יִתְבַטְלוּ מִן עֲלֵמָא. כְּלָא אַצְטְרִיךְ טוֹב וְרַע.

וּבְגִינִי כְּדָ אֵית לִן בְּיוֹמָא דָּא לְמַרְמִי לִיָּה גְרָמָא לְכַלְבָּא, עַד דְדָאִיחוּ גְרִיר, יִיעוּל מֵאֵן דְיִיעוּל לְגַבִּי הֵיכְלָא דְמִלְכָּא, וְלִית מֵאֵן דְיִמְחִי בִידוּי. לְבַתֵּר יְכַשְׁפֵּשׁ לִיָּה בְּזַנְבֵיהָ.

מַה כְּתִיב וְהִתְנַדָּה עֲלֵיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַתִּיב וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹתֶם. כִּיִּן דְדָאִיחוּ חֲמִי הָאִי שְׁעִיר. תִּיאֻבְתִּיָּה לְגַבִּיָּה, וְלֹאֲשַׁתְּכַלְלָא בְּהַדִּיָּה, וְלֹא יִדְעוּ מֵאִינוּן חוּבִין דְקָא נְטִיל שְׁעִיר. תָּב לְגַבִּיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל, חֲמִי לֹון בְּלָא חוּבִין, בְּלָא פְשָׁעִין, דְהָא כְּלָהוּ שְׂרָאן בְּרִישָׁא דְשְׁעִיר, סְלִיק לְעֵילָא, וְשַׁבַּח לֹון קְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲמִי סְהַדוּתָא דְהוּא מְקַטְרֵנָא, וְהוּאִיל וְתִיאֻבְתִּיָּה לְרַחֲמָא עַל עַמִּיָּה, אָף עַל גַּב דְדָאִיחוּ יִדְעוּ כָּל עוֹבְדָא, חֶסַע עֲלִיָּהוּן דְיִשְׂרָאֵל.

וְכָלָא שְׂרִיָּא בְּדָא, בְּגִין דְלָא יִתְעַר רְזָא דְדִינָא מְלַעִילָא, וְיִתְקַף הָאִי וְיִשְׁתַּצוּן בְּנֵי עֲלֵמָא, דְהָא דָּא מְסַטְרָא דְדִינָא קְשִׁיָּא קָא אֲתִי. וְאִי יִתְעַר הָאִי, בְּחוּבֵי בְנֵי אִינְשָׁא אֲתִעַר. דְהָא לִית לִיָּה אֲתִעַרוּ לְסַלְקָא לְעֵילָא לְאֲתִעַרָא דִינָא קְשִׁיָּא בְּרִיךְ חוּבֵי בְנֵי נְשָׂא. דְהָא בְּשַׁעֲתָא דְבֵר נֶשׁ עֲבִיד חוּבָא, אֲתִפְנֵשׁ הָאִי, וְכְמָה אֶלְף סִינְעוֹן דִּילִיָּה, וּמִתְכַנְפִּי תַמּוֹן, וְנְטִילִי לִיָּה, וְסַלְקִי לְעֵילָא רַחֲמָנָא לִישְׁזַבּוֹן. וְעַל כְּלָא יְהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵיטָא לְיִשְׂרָאֵל לְאֲשַׁתְּזַבָּא מְכַל סְטְרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכַח לֹו אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהִיו. (ע״כ רעיא מֵהִימְנָא)

תִּיאֻבְתִּיָּה, (ויקרא טז) וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עֲזִים לְחַטָּאת, וּמֵאֵת עֲדַת, בְּגִין דְיָהָא מְכַלְהוּ, וְיִתְכַפֵּר לְכַלְהוּ. דְהָא כָּל חוּבֵיָּהוּ דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵכָא תַלְיִין, וְכַלְהוּ מִתְכַפְּרֵי בְּדָא. (דף ס״ד ע״א) וְלֹא סָגִי מִבֵּר נֶשׁ חַד. וּמֵאֵן אֲתֵר אֲתִנְסִיבוּ מֵאִינוּן קוּפִין דְבַעֲזָרָה נְטִלִין אַגְרָא, וְאִיִּתִי לְהוּ מֵאִינוּן דְמִי דְהוּ מְכַלְהוּ.

וְהוּא שְׁעִירָא אַחֲרָא, דְהוּ אֲשַׁתָּאֵר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַבְדִּין לִיָּה חַטָּאת בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אֻקְיָמָנָא בְּאֵן אֲתֵר הוּא מִתְקַשְׂרָא. וְלְבַתֵּר דָּא מִתְקַרְבִּין הֲנִי, וּמִתְבַּסְּמִין כְּלָא, וְאֲשַׁתָּאֵרוּ יִשְׂרָאֵל זְכָאִין קְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְכַל חוּבִין דְעַבְדוּ וְחָבוּ קְמִיָּה. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'.

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל רַבְּקָה אִמּוֹ הֵן עֲשׂוּ אֲחִי אִישׁ שְׁעִיר וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק. מֵאִי קָא רְמִיזָא, אֶלָּא וְדָאִי עֲשׂוּ אִישׁ שְׁעִיר, הוּא מֵהוּא דְאַקְרִי שְׁעִיר, דְהָא מֵהוּא סְטְרָא אֲתִי. וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק: גְּבַר מֵהוּא דְפְלִיג לְכָל שְׂאֵר עַמִּין רַבְּרִבִּין מְמַנֵּן. דְכַתִּיב, (דברים ד) אֲשֶׁר חֶלֶק יְיָ אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם, וְכַתִּיב (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ וְגוֹ'. תו אִישׁ חֶלֶק, מִתְרִי שְׁעִירִים וְאֲשַׁתָּאֵר חֲדָא. דְכַהֲנָא פְלִיג לְהָ, חַד לְחוּלְקִיָּה, וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲמַאי. בְּגִין דְיִטְעִין עַל כְּתַפּוּי כָּל חוּבֵי דְיַעֲקֹב, דְכַתִּיב וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹתֶם, עֲוֹנוֹת תָּם.

תאנא, בההוא יומא פמה פתחין פתיחן לקבליהון דישראל לקבלא
צלותיהון. זכאה חולקיהון דישראל, דהא קודשא בריך הוא בעא לזכאה
לון, ולזכאה לון, הדא הוא דכתיב כי ביום הזה יכפר וגו'. בהאי יומא
אתעטר פהנא בכמה עטרין. בהאי יומא פולחנא דכהנא יקרא ורב מפל
פולחניו. לכלא יחב חולקא באינון קרבניו דקודשא בריך הוא. בהאי יומא
אתעטר (ס"א אתער) חסד בעלמא על ידא דכהנא, מקרב קרבניו על חוביהון
דעמא. על חוביה בקדמיתא, ולבתר על חוביהון דעמא. מקרב עלוון עליה
ועל עמא והא אוקימנא מלי. (דף ס"ד ע"א)

עד דהוו אזלי, יתבו בחד חקל, וצלו. נחת חד עננא דאשא, ואסחר לון.
אמר רבי שמעון, הא חמינא דקודשא בריך הוא רעותא דיליה הכא.
ניתב. יתבו והוו אמרי מלי דאורייתא. פתח ואמר, (משלי כה) מים קרים
על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הא אסתפלנא במלוי דשלמה
מלכא, וכלהו (ס"א בחמתא) בחכמה אמרו.

תא חזי ג' ספרין דחכמתא אפיק שלמה לעלמא, וכלהו בחכמתא עלאה.
שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, ומשלי דעת. לקבל ג' אליו, עבד ג'
ספרים. שיר השירים כנגד חכמה הכי הוא. קהלת לקבל תבונה, הכי הוא.
משלי לקבל דעת. במאי אתחזי. אלא כל אינון קראי בתרי גווגי אינון,
רישא וסיפא תרי גווגי אתחזי. וכד מסתכלי קראי, דא כליל בדא, ודא
כליל בדא, בגין כך שקיל לקבליה דדעת.

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. וכד אסתפלנא ביה, פלא
כליל חד בחד, בין מסיפיה לרישיה, בין מרישיה לסיפיה. שמועה טובה
מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה. מים קרים על נפש עיפה ושמועה
טובה מארץ מרחק, ודא ודא נייחא דרוחא, כמה דהאי נייחא דרוחא, כך
האי נייחא דרוחא.

עד דהוו יתבי, אתא חד בר נש, אמר, אנתו דרבי שמעון אתסיאת
ממרעהא. וחבריאי שמעו קלא, דקודשא בריך הוא שבק לאינון חובי
דדרא. אמר רבי שמעון, הא אתקיים הכא קרא, ושמועה טובה מארץ
מרחק, הכי הוא נייחא דרוחא, כמו מים קרים על נפש עיפה. אמר להו
נקים ונזיל דקודשא בריך הוא ארחיש לן בנסינו.

דף ס"ד ע"ב

פתח ואמר, מים קרים על נפש עיפה, דא אורייתא. דכל מאן דזכי למלעי
באורייתא, ומרוי נפשא מנה, מה פתיב ושמועה טובה מארץ מרחק.
קודשא בריך הוא אכריז עליה פמה טבאן לאוטבא ליה בעלמא דין
ובעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, ושמועה טובה, מאן אתר מארץ מרחק,
מאתר דקודשא בריך הוא הנה רחיק מניה בקדמיתא, מאתר דהנה בר
נש בדבבו עמיה בקדמיתא, דכתיב, (איוב כ) וארץ מתקוממה לו, מההוא

אָתֵר (דף ס"ד ע"ב) מְקַדְיָמִין לִיהַ שְׁלָם, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, מֵאַרְצָא מְרַחֵק. וְכְתִיב (ירמיה לא) מְרַחֵק יְיָ נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבַּתִּיךָ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֲסֵד. (כאן חסר) (ויקרא ט"ז) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֶשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכָפַר עָלָיו. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ט) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶל אֱלֹהִים יְיָ דָּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזָרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. תֵּאֵנָה, אֶלְפִי וְחֲמִשׁ מָאָה וְחֲמִשִּׁין רַבּוּא מֵאַרְי שִׁירְתָּא, מְזַמְרִין לְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא, כַּד נְהִיר יְמָמָא. וְאַלְפִי וְחֲמִשׁ מָאָה וְאַרְבַּעִין וְתַמְנִיָּא בְּטִיהָרָא. וְאַלְפִי וְחֲמִשׁ מָאָה וְתִשְׁעִין אֶלְפִי רַבּוּא בְּהֵיחִיא שְׁעֵתָא דְאַקְרִי בֵּין הָעֲרַבִּים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כַּד נְהִיר יְמָמָא, כָּל אֵינוֹן מֵאַרְי דִּיבְבָא, מִשְׁבַּחֵן בְּמַלְי תּוֹשְׁבַּחֵן, לְקַבְּלִיהַ דְּהַאי בְּקָר. (ס"א כד אתער, דכד) דְּכִד אֶתְעַר הַאי בְּקָר, כְּלָהוּ מִתְבַּסְּמִין, וְדִינָא אֲשֶׁתְּכִידָא, וְאַמְרִין תּוֹשְׁבַּחֵן. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (איוב לח) בְּרוּן יַחַד כְּכַבִּי בְּקָר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהַהוּא זְמַנָּא, (הימנותא) חֲדוּוֹתָא וּבִרְכָּאוּ מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא אֶתְעַר לְאַבְרָהָם לְאַחֲיָא לִיהַ, וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיהַ, וְאַשְׁלִטִּיהַ בְּעֵלְמָא. וּמָנָא לֵן דְּהַאי בְּקָר דְּאַבְרָהָם הוּא. דְכְתִיב (בראשית יט) וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בַּבְּקָר.

בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּבִין הָעֲרַבִּים, כָּל אֵינוֹן אֶלְפִי וְחֲמִשׁ מָאָה וְתִשְׁעִין אֶלְפִי רַבּוּא מֵאַרְי דִּילְלָה אֶקְרוּן, וּמְזַמְרִין בְּהֵיחִיא שְׁעֵתָא, וְקַטְטוּתָא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא, וְהַהוּא שְׁעֵתָא אֶתְעַרוּתָא דְּאַתְעַר קוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא לְיִצְחָק, וְקָם וְדָאִין לְחֵיבִיָּא דְּעַבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, וְשַׁבְעָה נְהִירֵי אֲשָׁא נְגִדִין וְנִפְקִין וְחֲלִין עַל רִישֵׁיהוֹן דְּרִשְׁיַעֲיָא, וְשִׁלְהוּבֵי גוּמְרִין דְּנוּרָא מִתְעַרִין מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְכַדִּין תְּב אַבְרָהָם לְאַתְרִיהַ. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (בראשית יח) וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. וַיּוֹמַר אֶתְפָּנִי, וְחֵיבִי גִיהֶנֶם צְוּוּחִין וְאַמְרִין (ירמיה ו) אוֹי לְנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יָנֻטוּ צְלָלֵי עָרַב. וְהַהוּא שְׁעֵתָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא, בְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה.

בְּזְמַנָּא דְּמַטִּי לִילְיָא אֵינוֹן אֶלְפִי וְהִי מָאָה וְאַרְבַּעִין וְתַמְנִיָּא, אֶקְרוּן מִבְּרָא לְפָרוּכְתָּא, וְאַמְרִין שִׁירְתָּא. כְּדִין דִּינִין דְּלִתְתָּא מִתְעַרִין, וְאַזְלִין וְשִׁאֲטִין בְּעֵלְמָא, וְאַזְלִין אֶמְרִין שִׁירְתָּא. עַד דִּיתְפְּלִיג לִילְיָא מִשְׁמֶרְהַ וּפְלַגָּא. בְּתַר דִּיתְפְּלִיג לִילְיָא מְזַדְמְנֵי כְּלָהוּ אַחֲרֵינִי כְּחַדָּא, וְאַמְרֵי תְּהֵלּוֹת, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (ישעיה ס) וְתֵהֵלּוֹת יְיָ יִבְשְׂרוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כַּד רַעְוָא אֲשֶׁתְּכַח בְּצַפְרָא, תְּהֵלּוֹת יְיָ מִבְּשָׂרִין.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּתַר דְּרוּחָא דְּצַפּוֹן אֶתְעַר בְּפִלְגוֹת לִילְיָא וְאַזִּיל לִיהַ, תְּהֵלּוֹת מִבְּשָׂרֵי, עַד דִּייתֵי צַפְרָא, וְאַתְעַר הַאי בְּקָר, כְּדִין חֲדוּוֹתָא וּבִרְכָּאוּ אֲשֶׁתְּכַח בְּעֵלְמָא.

תֵּאֵנָה, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּלָהוּ הַכִּי, וְעֵילָא מְנַהוֹן סַרְכִין תְּלַתָּא. בְּהֵיחִיא שְׁעֵתָא דְּאַתְעַר הַאי בְּקָר, וּמִתְעַרִין תּוֹשְׁבַּחֵן, כָּל אֵינוֹן אֶלְפִי וְחֲמִשׁ מָאָה וְחֲמִשִּׁין רַבּוּא, אֶתְמָנָא עֲלֵיהוּ חַד מְמָנָא, וְהֵימֵן שְׁמִיָּה לְקַבְּלִיהַ דְּלִתְתָּא, וְתַחֲלוֹת יְדִיהַ סַרְכִין מְמָנֵן עֲלֵיהוּ לְאַתְקָנָא שִׁירְתָּא. בְּהֵיחִיא שְׁעֵתָא דְּאַתְעַר זְמַנָּא דְּבִין הָעֲרַבִּים, וּזְמְרִין כָּל אֵינוֹן אֶלְפִי וְחֲמִשׁ מָאָה וְתִשְׁעִין אֶלְפִי רַבּוּא

מֵאֲרֵי דִילָלָה, אֶתְמַנָּא עֲלֵיהּ חַד מְמַנָּא וִידוּתוֹן שְׁמִיָּה, לְקַבְּלִיהּ דְּלִתְתָּא,
וּתְחוּת יְדִיהּ סְרַכִּין מְמַנָּן עֲלֵיהּ, לְאֶתְקַנָּא הֵהוּא זְמַרָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר
(ישעיה כה) זְמִיר עָרִיצִים.

בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּמִטִּי לִילְגָא, מִתְעָרִין כָּל אֵינוֹן דְּמִבְּרָא לְפְרוּכְתָּא, כְּדִין
שְׂכִיךְ כְּלָא, וּפְטָרָא לָא אֶשְׁתַּכַּח, וְדִינִין דְּלִתְתָּא מִתְעָרִין, כְּלָהוּ אֶתְמַנָּן
כְּחֻדָּא, אֵלִין עַל אֵלִין, עַד דְּאֶתְפְּלִיג לִילְגָא. בְּתַר דְּאֶתְפְּלִיג לִילְגָא, וּמִתְכַּנְשֵׁי
כְּלָהוּ, אֶתְמַנָּא עֲלֵיהּ חַד מְמַנָּא וְכַנִּישׁ לְכָל מְשַׁרְיִין, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (במדבר
ו) מֵאֶסְף לְכָל הַמַּחֲנוֹת וְגו', וְאֶסְף שְׁמִיָּה, לְקַבְּלִיהּ דְּלִתְתָּא, וּתְחוּת יְדִיהּ כָּל
אֵינוֹן סְרַכִּין מְמַנָּן, וּמִבְּשָׂרֵי תַהֲלוֹת.

דף ס"ה ע"א

עַד דְּאֶתִּי צַפְרָא, כִּיּוֹן דְּאֶתִּי צַפְרָא, קָם הֵהוּא נַע"ר, יוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמִּיהּ,
לְדַכְּאָה לְהוּ, וְעָאֵל לְשִׁמְשָׂא. כִּד אֶתְעַר בְּקַר, כְּדִין הִיא שְׁעָתָא דְּרַעוּא,
דְּאֶשְׁתַּעֵי מְטְרוֹנִיתָא בְּמִלְכָּא, וּמִלְכָּא מְשִׁיךְ מִנִּיהּ חַד (דף ס"ה ע"א) חוּטָא
דְּבִרְכָּאן וּפְרִיס עַל מְטְרוֹנִיתָא, וְעַל אֵינוֹן דְּמַזְדוּגִי לָהּ. מֵאֵן אֵינוֹן דְּמַזְדוּגִי
עָמָה. אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא בְּלִילְגָא, כִּד אֶתְפְּלִג.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, זְכָאָה חוּלְקִיהּ מֵאֵן דְּאֶתִּי עִם מְטְרוֹנִיתָא, בְּשְׁעָתָא דְּאֶתִּת
לְקַבְּלָא אֲנָפִי מִלְכָּא, לְאֶשְׁתַּעֵי בֵּיהּ. וְאֶשְׁתַּכַּח עָמָה. בְּשְׁעָתָא דְּאוּשִׁיט מִלְכָּא
יְמִינָא, לְקַבְּלָא לְמְטְרוֹנִיתָא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קלט) אִשָּׁא כְּנָפֵי שְׁחַר
אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם. מֵאֵי אַחֲרִית יָם. הֵהִיא שְׁעָתָא אַחֲרִית דְּהֵהוּא יָם
הוּא. דְּכִד אֶתְפְּלִג, שִׁירוּתָא הָוָה, וְדִינָא הָוָה, וְהֵשְׁתָּא אַחֲרִית הוּא דִּילְקָה,
דְּמִסְתַּלְקִין דִּינְהָא. וְעָאֵלֵת בְּגַדְפוּי דְּמִלְכָּא, הִיא וְכָל אֵינוֹן דְּמַזְדוּגִין לָהּ,
הֵדָא הוּא דְּכְתִיב אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם.

וְתֵאנָא, כָּל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא בְּשְׁעָתָא דְּאֶתְפְּלִיג לִילְגָא. אֶשְׁתַּתַּף
בְּשְׂכִינְתָּא. וְכִד אֶתִּי צַפְרָא, וּמְטְרוֹנִיתָא אֶתְחַבְּרַת עִם מִלְכָּא, הוּא אֶשְׁתַּכַּח
עָמָה עִם מִלְכָּא. וּמִלְכָּא פְּרִיס עַל כְּלָהוּ גַדְפוּי, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים מב)
יִזְמַם יְצוּהָ יְיָ חֲסִדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה עַמִּי וְגו'.

תֵּאנָא, בְּהֵיא שְׁעָתָא, אָבְהוֹן מְזַדְּמִנִין בְּמְטְרוֹנִיתָא, וְקַדְמִין לְאֶשְׁתַּעֵי
בְּהֵדָה, וּלְאֶתְחַבְּרָא עָמָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל עָמָה בְּהוּ. וְהוּא קְאָרִי
לָהּ לְפָרְסָא לָהּ גַדְפוּי, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים ו) מְזַמּוֹר לְאֶסְף אֵל אֱלֹהִים
יְיָ דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'. אֵל : דָּא נְהִירוֹ דְּחֻכְמָתָא, וְאֶקְרִי חֲסֵד. אֱלֹהִים :
דָּא גְבוּרָה. יְדוּ"ד : דָּא שְׁלִימוֹ דְּכְלָא, רַחֲמִי. וְעַל דָּא, דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'.

רְבִי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קְמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, אָמַר לִיהּ, הָא תְּנִינָן אֱלֹהִים
בְּכָל אֶתְרָא דִּינָא הוּא. יו"ד ה"א וְאִ"ו ה"א. אֵית אֶתְרָא דְּאֶקְרִי אֱלֹהִים, כְּגוֹן
(בראשית טו) אֶדְנִי"י הו"ה. אֶמְאִי אֶקְרִי אֱלֹהִים, וְהָא אֶתְוֹן רַחֲמֵי אֵינוֹן בְּכָל
אֶתְרָא.

אמר ליה, הכי הוא כתיב בקרא, דכתיב, (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי' הוא האלהים, וכתיב (מלכים א יח) יי' הוא האלהים. אמר ליה מלה דא ידענא, דבאתר דאית דינא, אית רחמי. ולזמנא, באתר דאית רחמי, אית דינא, אמר ליה תא חזי דהכי הוא, ידויד בכל אתר רחמי. ובשעתא דמהפכי חייבנא רחמי לדינא, כדיו כתיב יהויה, וקרין ליה אלהים.

אבל תא חזי רזא דמלה, גי דרגין אינון, וכל דרגא ודרגא בלחודוי, ואף על גב דכלא חד, ומתקשרי בחד, ולא מתפרשי דא מן דא. תא חזי, כלהו נטיעו, וכל אינון בוציניו דמתלהטין כלהו נהירין ומתלהטין ומשתקין ומתברכאן, מההוא נהרא דנגיד ונפיק, דכלא כליל ביה, (תרי נוסחי) וכללא דכלא ביה.

והאי נהרא אתקרי איים לגנתא, ועילא מגנתא, בגין דעדן משתתף בהדה, ולא פריש (סייא ע"ב) מנה. ובגין כד, כל מבויעין נפקין ונגדין ואשתקין לכל עיבר. ופתיחו ביה פתיחו, ועל דא רחמי מנה משתכחו, ורחמין פתיחו ביה.

ובגין דקרין לה אם, נוקבא גבורה, ודינא מנה נפיק. אקרי רחמי בלחודה, הא מסטרקא דיניו מתערין. ובגין כד כתיב ברחמי, ונקוד בדינא. אתוון ברחמי, ואתנגיד דינא מסטרקא, כגוונא דא יהויה, האי דרגא חד.

דרגא תננינא, מסטרקא דהאי קדמאה, נפיק ואתער דרגא אחרא אקרי גבורה, והאי אקרי אלהים, באלין אתוון ממש. ושירותא (ח) מזעיר אנפין הוא, וביה אתאחיד. ובגין דאתאחיד (האי) בהאי, כתיב יי' האלהים, כי יי' הוא האלהים, באלין אתוון, והוא חד, ודא הוא דרגא תננינא.

דרגא תליתאה, צדק. כתר ברתאה, האי ביי דינא דמלכא. ותאנא אדניי הכי כתיב, והכי אקרי, ופנסת ישראל בהאי שמא אתקרי. והאי שמא באתר דא אשתלים. ואלין אינון גי דרגין, דאקרו בשמהון דדינא. וכלא מתקשר חד בחד בלא פרוידא, כמה דאוקימנא.

דף ס"ה ע"ב

אמר ליה, אי ניחא קמיה דאבא, הא שמענא בהאי, (חיי ע"א) דכתיב, (שמות ג) אהיה אשר אהיה, ולא קיימא ביה. אמר ליה אלעזר ברי, הא אוקמוה חברי, והשתא בחד מלה אתקשר בלא. (דף ס"ה ע"ב).

ורזא דמלה הכי הוא. אהיה, דא כללא דכלא. דכד שבילין סתימין ולא מתפרשו, וכלילן בחד אתר. כדיו אקרי אהיה, כללא בלא, סתים ולא אתגלייא.

בְּתֵר דְנִפְק מְנִיָּה שִׁירוּתָא, וְהָהוּא נָהָר אֲתַעְבֵּר לְאַמְשָׁכָא כְּלָא, כְּדִין אֶקְרִי
אֲשֶׁר אֶהְיֶה. כְּלוּמַר, עַל כֵּן אֶהְיֶה, אֶהְיֶה זְמִין לְאַמְשָׁכָא וּלְאוּלְדָא כְּלָא.
אֶהְיֶה: כְּלוּמַר, הַשְׁתָּא אֲנָא הוּא כְּלָל כְּלָא, כְּלָלָא דְכָל פְּרָטָא. אֲשֶׁר אֶהְיֶה:
דְּאֲתַעְבֵּרַת אֵימָא, וְזְמִינַת לְאַפְקָא פְּרָטִין כְּלָהוּ, וּלְאַתְגְּלִיָּא שְׂמָא עֲלָאָה.

לְבַתֵּר בְּעָא מִשָּׁה לְמַנְדַּע פְּרָטָא דְמַלְהָ מָאן הוּא, עַד דְפְרִישׁ וְאָמַר אֶהְיֶה
(ס"א יְהוּה), דָּא הוּא פְּרָטָא, וְהֵכָא לָא כְּתִיב אֲשֶׁר אֶהְיֶה. (ויחי קל"ה) וְאֲשַׁכְּחֵנָא
בְּסַפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלִכָא, אֲשֶׁר: בְּקִיטוּרָא דְעֵדוּנָא קְסִטִירָא בְּחַבְרוּתָא
עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַח. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרִי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, אֶהְיֶה
זְמִינָא לְאוּלְדָא.

תָּא חֲזִי הֵיךְ נְחִית מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, לְאוּדְעָא רְזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא (לאחזאה
קודשא בריך הוא) לְמִשָּׁה. בְּקִדְמִיתָא אֶהְיֶה, כְּלָלָא דְכְּלָא, סְתִים דְלָא אֲתַגְּלִיָּא
כְּלָל, כְּמָה דְאַמִּינָא. וְסִימָן, (משלי ח) וְאֶהְיֶה אֲצִלוּ אֲמוּן וְגו', וְכְתִיב (איוב כח)
לָא יָדַע אֲנוּשׁ עֶרְפָּה וְגו'. לְבַתֵּר אֶפִּיק (רזא דשירותא עילאה, ראשיתא דכלא ו) הָהוּא
נְהָרָא, אֵימָא עֲלָאָה, אֲתַעְבֵּרַת, וְזְמִינָא לְאוּלְדָא. וְאָמַר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, זְמִינָא
לְאוּלְדָא, וּלְתַקְנָא כְּלָא. לְבַתֵּר שְׂאֲרִי לְאוּלְדָא, וְלָא כְּתִיב אֲשֶׁר, אֶקְא
אֶהְיֶה: כְּלוּמַר, הַשְׁתָּא יִפִּיק וְיִתְתַקֵּן כְּלָא.

בְּתֵר דְנִפְק כְּלָא, וְאֲתַתְּקֵן כָּל חַד וְחַד בְּאַתְרֵיהּ, שְׁבִק כְּלָא, וְאָמַר יְהוֹיָה.
דָּא פְּרָטָא, וְדָא קִיּוּמָא. וּבְהֵהִיא שְׁעָתָא יָדַע מִשָּׁה, רְזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא,
סְתִים וְגִלְיָא וְאֲתַדְבֵּק מַה דְלָא אֲתַדְבֵּקוּ שְׂאֲרַ בְּנֵי עֲלָמָא, זְכָאָה חוּלְקִיָּה.
אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוּי.

אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, מְכָאן וּלְהֵלָאָה, אֲזִדְהַר דְלָא לְמַכְתָּב שְׂמָא קְדִישָׁא,
אֶלָּא כְּדָקָא יְאוּת. דְכָל מָאן דְלָא יָדַע לְמַכְתָּב שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת,
וּלְקִשְׁרָא קִשְׁרָא דְמַהִימְנוּתָא קִשְׁרָא דְחַד בְּחַד, בְּגִין לִיחְדָא שְׂמָא קְדִישָׁא.
עֲלִיָּה כְּתִיב, (במדבר טו) כִּי דָבַר יְיָ בְּזֶה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפְרָה הַפְּרָת תִּפְרָת וְגו'.
אֶפִּילוּ דְגֵרַע חַד דְרַגְאָ, אוּ חַד קִשְׁרָא, מֵאֵת חַד מְנִיָּיהוּ.

תָּא חֲזִי, יי בְּקִדְמִיתָא, כְּלָלָא דְכְּלָא, סְתִים מְכָל סְטֵרִין, שְׁבִילִין לָא
מִתְפַּתְחִין, כְּלָלָא דְדָכֵר וְנוֹקְבָא. קוּצָא דִּיּוּ"ד דְלַעֲיִלָּא, רְמִיזָא לָאִין. לְבַתֵּר,
יי דְאַפִּיק הָהוּא נְהָרָא דְנִגִּיד וְנִפִּיק מְנִיָּה, וּלְאַתְעְבֵּרָא מְנִיָּה ה', בְּהֵאִי כְּתִיב
(בראשית ב) וְנָהָר יוּצָא מֵעֵדֶן. (שמות פ"ג ע"א) יוּצָא וְלָא יִצָּא. בְּגִין כֶּךָ לָא בְּעֵינָא
לְאַתְפָּרְשָׁא מְנִיָּה. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב רַעֲיָתִי.

וְאֵי תִימָא נְהָר כְּתִיב, מִשְׁמַע חַד, וְהָא הֵכָא ג'. הֵכִי הוּא וְדָאִי, יי אֶפִּיק
תְּלַתָּא, וּבִתְלַתָּא אֲתַכְּלָל כְּלָא. יי אֶפִּיק לְקַמִּיָּה הָהוּא נְהָר, וְתֵרִין בְּגִין
דְיִנְקָא לְהוּ אֵימָא, וְאֲתַעְבֵּרַת מְנִיָּיהוּ, וְאַפִּיק לֹון לְבַתֵּר. ה': כְּגוּוּנָא דָּא ה',
וְאֵינֹון בְּגִין תַּחוּת אֲבָא וְאֵימָא.

בְּתֵר דְאוּלְדִית, אֶפִּיקַת בְּן דְכֵר, וְשׁוּיָיָה לְקַמָּה, וּבְעֵי לְמַכְתָּב ו', וְהֵאִי יָרִית
אֲחִסְנָתָא דְאַבָּא וְאֵימָא, וְיָרִית תֵּרִין חוּלְקִין, וּמְנִיָּה אֲתַזֵּן בְּרַתָּא. וְעַל דָּא,

בְּעֵי לְמַכְתָּב לְבַתֵּר, וַיְהִי כַּחֲדָא כְּמָה דְּהִיא קְדַמָּאָה יִיָּה כַּחֲדָא, וְלֹא בְּעֵי
לְאַפְרָשָׁא לֹון, אֹופִי הֵכָא וַיְהִי כַּחֲדָא, וְלֹא בְּעֵי לְאַפְרָשָׁא לֹון. וְהָא אֹוקִימָנָא
מְלִי. וְלֹאֲתֵר אַחְרָא סְלָקִין הֵנִי מְלִי. זַפְּאָה חֹולְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵינָא, דִּינְדַעִין
רְזִין עֲלָאִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וַיִּתְחַזֵּון לְאוּדָאָה לִיה, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב,
(תהלים קמ) אַדְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֶיךָ.

תְּאַנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (תהלים ט) אֵל אֱלֹהִים יְיָ דְּבַר וַיִּקְרָא אָרְץ. שְׁלִימו
דְּכֹלָא, שְׁלִימו דְּאַבְהֹון קְדִישֵׁי. דְּבַר וַיִּקְרָא אָרְץ, לְאַשְׁתַּכַּחא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
בְּשְׁלִימו בְּחַדְוֹתָא. וּמָאן אַתֵּר הוּא אֲשַׁתְּכַח עִמָּה. הֵדָר וְאָמַר, מְצִיֹון מְכַלְל
יוֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

דף ס"ו ע"א

תְּאַנָּא כַּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמַבְרִי עֲלָמָא דְּלַתְתָּא, כֹּלָא כְּגוֹוָנָא
דְּלַעִילָא עֵבֵד לִיה. עֵבֵד יְרוּשָׁלַיִם, אֲמַצְעֵיתָא דְּכָל אָרְעָא. וְאַתֵּר חַד דְּאַקְרִי
צִיֹון, עָלָה. וּמָהֵאִי אַתֵּר מְתַבְּרָכָא. וּבְהֵאִי אַתֵּר דְּצִיֹון שְׁאֲרֵי עֲלָמָא
לְאַתְבָּנָאָה, וּמִנִּיהַ אַתְבָּנִי. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, אֵל אֱלֹהִים יְיָ דְּבַר וַיִּקְרָא
אָרְץ מִמְזֶרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. וּמָאן אַתֵּר. מְצִיֹון מְכַלְל יוֹפִי (דף ס"ו ע"א)
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. כְּלוּמַר, מְצִיֹון דְּהוּא שְׁלִימו דִּיוֹפִי דְּעֲלָמָא, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.
תָּא חֲזִי, לָא אַתְבְּרָכָא יְרוּשָׁלַם, אֶלָּא מְצִיֹון. וְצִיֹון מַעִילָא, וְכֹלָא חַד בְּחַד
אַתְקֶשֶׁר.

תְּאַנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (ויקרא ט"ז) וַיֵּצֵא אֵל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וַיִּכְפֹּר
עָלָיו. אֵל הַמִּזְבֵּחַ סֵתֵם. (כביכול) כְּמָה דְּאַתְעֵבִיד לַתְתָּא, אַתְעֵבִיד לְעִילָא,
וְכֹלָא אַתְקֶשֶׁר חַד בְּחַד. וְתְאַנָּא, כְּמָה דְּבְהֵאִי יוֹמָא מְכַפֵּר כְּהֵנָּא לַתְתָּא,
הֵכִי נְמִי לְעִילָא. וְכַד כְּהֵנָּא דְּלַתְתָּא מְסַדֵּר פּוּלְחָנִיה, כְּהֵנָּא דְּלַעִילָא הֵכִי
נְמִי, (כביכול) לָא אֲשַׁתְּכַח לְעִילָא, עַד דְּאַשְׁתְּכַח לַתְתָּא. וּמִתְתָּא שְׁאֲרֵי
לְסַלְקָא קְדוּשָׁה דְּמַלְכָּא עֲלָאָה, וּמִשְׁתַּכַּחִין כְּלָהוּ עֲלָמִין חַד קַמִּיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלָמְלָא הוּוּ יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא פְּקִיד
עֲלֵיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לְאוֹכְחָא לְהוּ יַתִּיר מְכַל שְׁאֲרַ עַמִּין, יַנְדַעוּן דְּהָא קוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא שְׁבִיק דִּידִיהַ, וְלֹא גְבִי מְנַהוֹן חַד מִמָּאָה. תְּאַנָּא, קוּדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא כְּמָה רְתִיכִין, כְּמָה חֲזִילִין אִית לִיה, כְּמָה שׁוּלְטָנִין מְמַנֵּן מִשְׁתַּכַּחִין
בְּפוּלְחָנִיה, כַּד זַמִּין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּהֵאִי עֲלָמָא, אַכְתֵּר לֹון בְּכַתְרִין קְדִישִׁין
כְּגוֹוָנָא דְּלַעִילָא, אֲשֶׁרִי לֹון בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּיִשְׁתַּכַּחוּ בְּפוּלְחָנִיה,
קֶשֶׁר לְכַלְהוּ עֲלָאִי בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל.

וְחַדְוֹן לָא עֲאֵלִין קַמִּיהַ, וּפוּלְחָנָא לָא אַתְעֵבִיד קַמִּיהַ לְעִילָא, עַד דְּיִשְׂרָאֵל
עֵבִידִין לַתְתָּא. כֹּל זַמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכַּחִין בְּפוּלְחָנִיה דְּמֵאֲרִיהוֹן לַתְתָּא,
הֵכִי נְמִי לְעִילָא. (כביכול) בְּזַמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּטַלִּי פּוּלְחָנָא לַתְתָּא. בְּטַלִּי לְעִילָא,

וּפּוֹלְחָנָא לֹא אֲשַׁתְּכַח לֹא לְעֵילָא וְלֹא לְתַתָּא. וְעַל דְּיִשְׂרָאֵל בְּטִלוּ פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא כַּד שָׁאֲרֹן בְּאַרְעָא, הֵכִי נָמִי לְעֵילָא, כָּל שְׁפֹן לְבַתְּר.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, יִשְׂרָאֵל אֵי אַתּוֹן יַדְעוּן, כַּמָּה אוּכְלוּסִין, כַּמָּה חַיִּילוּן, מִתְעַכְבִּין בְּגִינֵיכּוּ, תִּנְדְּעוּן דְּלִית אַתּוֹן כְּדַאי לְמִיקָם בְּעֵלְמָא, אֲפִילוּ שְׁעַתָּא חֲדָא. וְעַם כָּל דָּא מַה כְּתִיב, (ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתְם בְּאַרְץ אוּיְבֵיהֶם לֹא מֵאֲסִתִּים וְלֹא גַעְלָתִים וְגו', (בגין כד) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ, אֶל הַמִּזְבֵּחַ סִתָּם, אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ סִתָּם. וְכִפֹּר עָלָיו לְבַתְּר, וַיֵּצֵא וַעֲשֵׂה אֶת עוֹלָתוֹ וְאֶת עוֹלַת הָעַם וְגו'. וְכִפֹּר עָלָיו מֵאֵי קָא מִיָּרִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְאַתְעָרָא חֲסֵד בְּעֵלְמָא בְּקַדְמִיתָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵי וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ. אֲלֵא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא תְּנִינָן, חַיִּיבֵיָא עֲבָדִין פְּגִימוּתָא לְעֵילָא, וּמִתְעָרִין דִּינִין, וְגַרְמִין לְאַסְתָּאבָא מְקַדְשָׁא. וְחוּזָא תְּקִיפָא שְׁאֲרִי לְאַתְגַּלְאָה. וְכַדִּין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעֵלְמָא, וּבַהֲאֵי יוֹמָא, בְּעֵי כַּהֲנָא לְדַכָּאָה כְּלָא, וְלֹאֲתַעֲטָרָא (ס"א ולאתערא) כְּתָרָא קַדִּישָׁא דִּילִיָּה, דְּהֵיא רִישָׁא דְּמִלְכָּא. בְּגִין דִּיִּיתִי מִלְכָּא לְאַשְׂרָאָה בְּמִטְרוֹנִיתָא, וְכַד רִישָׁא דְּמִלְכָּא נְטִיל, כְּלָא נְטִיל, וַיִּיתִי לְאַזְדוּוּגָא בְּמִטְרוֹנִיתָא וְלֹאֲתַעֲרָא חִידוּ וּבְרַכָּאן בְּעֵלְמָא. (ס"א בגין דייתי מלכא לאזדווגא במטרוניתא ולאתערא חדו וברכאן בעלמא, וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל)

אֲשַׁתְּכַח דְּכָל שְׁלָמָא (נ"א שלימו) דְּעֵילָא וְתַתָּא, בְּכַהֲנָא תַלְיָא. דָּאֵי אַתְעָר כְּתָרָא דִּילִיָּה, כְּלָא אַתְעָר וְכָלָא בְּשְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח. וְעַל דָּא כְּתִיב וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ. בְּקַדְמִיתָא וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ. לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא, וְלֹאֲסַגָּאָה חִידוּ בְּעֵלְמָא. וְכַד חִידוּ דְּזוּוּגָא אֲשַׁתְּכַח בְּמִלְכָּא וּבְמִטְרוֹנִיתָא, כָּל שְׁמֵשִׁין, וְכָל בְּנֵי הַיְכָלָא, כְּלָהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ בְּחִידוּ (וכד חידו דעלמא). וְכָל חוּבִין דְּחָבּוּ קָמִי מִלְכָּא, אַתְכַפֵּר לָהּ. הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, מִפֶּל חֲטָאֲתִיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בָּאֵהָל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֹּר בְּקֹדֶשׁ עַד צֵאתוֹ. בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵל לְזוּוּגָא לָהּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּמַזְדוּוּגִין מִלְכָּא וּמִטְרוֹנִיתָא, הֵיא שְׁעַתָּא וְכִפֹּר בְּעָדוּ וּבְעָדוּ בֵיתוֹ.

דף ס"ו ע"ב

תַּאנָּא, (ויקרא טז) וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בָּאֵהָל מוֹעֵד, רַבִּי יֶצְחָק פְּתַח, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאִף אֶת בְּרִיתִי יֶצְחָק וְגו', וְהֵיא קָרָא אוּקְמוּהָ. תַּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא, כְּבִיכּוֹל קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא עֲמַהוּן בְּגִלּוּתָא, דְּהֵא שְׁכִינְתָא לֹא אַתְעָדִי מְנִיָּיהוּ לְעֵלְמִין. תַּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּכַחוּ בְּגִלּוּתָא דְּבָבֵל, שְׁכִינְתָא בִּינִיָּיהוּ שְׂרִיא, וְתַאבְתַּת עֲמַהוּן מִן גְּלוּתָא. וּבְזִכּוּת אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא (דף ס"ו ע"ב) דְּאַשְׁתָּאָרוּ בְּאַרְעָא, שְׁאֲרַת בְּאַרְעָא, וְלֹא אַעֲדִי מְנִיָּיהוּ לְעֵלְמִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּאַתְהִדְרַת מִטְרוֹנִיתָא בְּמִלְכָּא, וְאַתְהִדְרַת כְּלָא בְּהַלּוּלָא דְּמִלְכָּא, בְּגִין כֶּךָ אֲקָרוּן אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה, כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה וְדַאי.

תאנא, בכל זמנא דישראל בגלותא, אי אינון זכאין, קודשא בריך הוא אקדים לרחמא עליהו, ולאפקא לון מגלותא. ואי אינון לא זכאין, מעכב לון בגלותא, עד ההוא זמנא דאתגזר. וכד מטא זמנא, ואינון לא אתחזין, קודשא בריך הוא אשגח ליקרא דשמיא, ולא אנשי להו בגלותא, הדא הוא דכתיב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. אליו אבהו דכלא, רזא דשמא קדישא.

רבי חייא אמר, מאי טעמא יעקב קדמאה הכא. אלא, בגין דייעקב כללא דאבהו, והוא אילנא קדישא. בגין כך, וי דשמא קדישא ביה אחידא, והכי קרינו יעקוב בוי. רבי יצחק, אמר וא"ו באתווי י"ג מכילן, דגירית ירותא דייג מבועין דמבועא סתימא קדישא.

רבי אבא אמר, וא"ו אמאי כליל וי אי וי. אלא, וי דיתבי על פורסיא, כמה דאת אמר (יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. אי סתים בגויה ולא אתגלייא, ודא הוא דכתיב, (בראשית כב) בי נשבעתי (ק"ל ע"א) נאם יי, בגין כך כתיב, ולא אקרי, בתראה, כללא דקדמאה. בתראה, הא אוקימנא (נ"א בתראה כללא דוי קדמאה וי בתראה) דא יסוד, דאיהו סיומא דגופא, וכללא דיליה. ועל דא כלילן אתוון דא בדא, וא"ו, רישא וסיומא, כמה דאוקימנא.

ותאנא, תרין אתוון אינון, כהאי גוונא וא"ו דאמינא, נו"ן אוף הכי. ואף על גב דאוקמוה מלה, נו"ן הכי מתפרשא: נ' כפופה, דא מטרוניתא. וסמיכא לה וי, דאיהו יסוד, בגין לאתברכא מניה. וי פשוטה, אתפשטותא דתפארת. ועל דא כלילן אתוון, ומתאחדן דא בדא. ואי תימא, אמאי אהדר וי אנפוי מנו"ן כפופה, ואהדר אנפוי לגבי וי פשוטה. אלא בגין יקרא דמלכא, אהדר אנפוי לקבליה דמלכא.

ותאנא, מ"ם לא כליל בגויה את אחרא, (בגין) אלא מ' פתוחה, ס' סתומה. מ' פתוחה: דהוא כד דכר אתחבר עמה. ס' סתומה: יובלא. דהא סתימין ארחהו ואף על גב דמתפשטין לזמנין, ואית דמתני בהאי כמה דאת אמר (שיר השירים ד) גן נעיל אחותי כלה גל נעיל מעין חתום.

אמר רבי יצחק, בשעתא דמלכא קדישא אדכר להו לישראל בגין שמיא, ואהדרת מטרוניתא לאתרהא, (כדיו) כתיב, וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש. כך כהנא, בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא, ולכפרא בקודשא, לזוגא למלכא במטרוניתא. כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו'.

תאנא, רבי יהודה אמר, כהנא אתער שלמא בעלמא, לעילא ותתא. ותניא עאל בדרגא חד, אסחי גופיה. נפיק מהאי דרגא, לדרגא אחרא אסחי גופיה. אחיד שלמא בהאי ובהאי, קדש ידוי, ומתברכאן פחדא. ובכללא בעי לאחזאה עובדא, ובעי לאחזאה לבושוי, דיתלבש כגוונא דעובדא דיתכוון, עד דיסדר כלא כמה דאצטריך, ויתברכו עלאי ותתאי.

תֵּאנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן, פֶּתַח (ד') יוֹיִד בְּגַלְיָפוּי, אֲתָנוּן בְּסִטְרִין, אֲתַקְשְׁרוּן בְּיוֹיִד.
יוֹיִד אָזִיל לְיוֹיִד. (לוי"ו) יוֹיִד סָלִיק בְּיוֹיִד. יוֹיִד אָזִיל לְיוֹיִו, מִתְכַּנְּשִׁי בַּה.
וּמְכוּוֹן דְּעֵתָא, אֲתַחְבֵּר ה' בְּנֵא"ו.

ה' עֲלָא אַחִיד תַּרְעוּי (ס"א בתרעו) בְּגַלְיָפוּי תַּכְסִּיסִין, אַחְדָּא בְּנֵהִירוּ אֲלָף
וּחֲמֵשׁ מָאָה וְשִׁבְעִין אַכְסְדְרִין סְתִימִין. סָלִיק ה', וְאֲתַעְטֵר חֲמִשִּׁין זְמַנִּין,
ל' תַּרְעִין קִימִין דְּקִימִין, כַּד אֲתַגְלָף בְּעֵטְרוּי, נִהְרִין אֲנָפִין דְּמִלְכָּא, וְא"ו
אֲתַפְּשֵׁט לַע"ב גְּלִיפִין.

מְעַטֵּר ה' ל'ו', (נ"א מתעטר ביו"ד, ה' לוי) בְּע' אֲלָף וְה' מָאָה כְּתִרִין, דְּמִתְעַטְרוּן
בְּחַד כְּתָרָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ג) בְּעֵטְרָה, שְׁעֵטְרָה לֹו אָמוּ. ו'
בְּתִרִין רִישִׁין, רִישָׁא דְגוּלְגֻלְתָּא גְּלִיפָא רִישָׁא, קוּצָא חַד לַעֲיֵלָא, וְקוּצָא חַד
לְתַתָּא, וְי' נְחִית ל'ו', (ס"א וא"ו נחית לוא"ו) גְּלִיפָא דְגַלְיָפוּי בְּגוּיָהוּ, שְׁבַעִין אֲנָפִין
דְּעֵטְרוּן מְעֵילָא לְתַתָּא. בֵּיה טָאסִין גְּבִיעִין וּפְרַחִין, דָּא סָלִיק, וְדָא נְחִית
מִתְגַּלְפִין חַד בְּחַד.

אֲתַקְשֵׁר י' בְּה', ה' בּו', ו' בְּה'. (ס"א ו' בְּה', ה' בּו', ו' בּו') דָּא אַחִיד בְּדָא,
כְּמָה דְאֵתְ אָמֵר, (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי יָדָיו מִיַּד
אָבִיר יַעֲקֹב. וְכְתִיב, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשֶׁבֶד וְשִׁים בְּסַלַע קִנְדָּ. כְּדִין אֲתַקְשֵׁר
(דף ס"ז ע"א) כְּלָא חַד בְּחַד, דָּא בְּדָא, נִהְרִין מִפְתָּחוּ, וְנִהְרִין אֲנָפִין כְּלָהוּ, כְּדִין
כְּלָהוּ נִפְלִין עַל אֲנָפִיָּהוּ, וּמִזְדַּעְזְעוּ, וְאֲמַרִי בְרִיד שְׁמָא יְקָרָא מְלֻכוּתֵיהוּ
לַעֲלָם וּלְעַלְמֵי עַלְמִין.

קָלָא מִתְקַשֵּׁר עֲמִיה דְכְהֵנָא, וְהוּא אֲתִיב לְגַבִּיָּהוּ. וְאָמֵר תַּטְהֵרוּ. תַּטְהֵרוּ
לָא אֲמַרִין שְׂאֵר כְּהֵנִי וְעַמָּא, בְּר כְּהֵנָא רַבָּא, כַּד אֲתַקְשֵׁר בֵּיה הֵהוּא קָלָא.

תֵּאנָא, מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם לַפְּנֵי יְי', פִּינוּ דְכְתִיב מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם, אֲמַאי לַפְּנֵי
יְי'. אֲלָא אָמֵר רַבִּי יַצְחָק, (שמות ק"ע ע"ב) לַפְּנֵי יְי' מִמֶּשׁ.

דְּתַנָּא, מְרִישָׁא דְיִרְחָא סְפָרִין פְּתִיחִין, וְדִינֵי דִינֵין. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּתֵי
דִינֵין אֲתַמְסְרוּן, לְאֲתַפְתָּחָא בְּדִינָא, עַד הֵהוּא יוֹמָא דְאֲקָרִי תַּשְׁעָה לְיִרְחָא.
בְּהֵהוּא יוֹמָא, סְלָקִין דִּינֵין כְּלָהוּ לְמַאֲרֵי דְדִינָא, וּמִתְקַנֵּי כּוֹרְסִיָּא עֲלָאָה
דְּרַחֲמֵי, לְמִלְכָּא קְדִישָׁא. בְּהֵהוּא יוֹמָא בְּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמַחְדֵי
בְּחֻדְוֹתָא לְקַדְמוֹת מְאֲרִיָּהוּן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא אַחְרָא, לְמִיתַב עֲלֵיָּהוּ
כְּכּוֹרְסִיָּא קְדִישָׁא דְרַחֲמֵי, בְּכּוֹרְסִיָּא דְוֹתְרָנוּתָא.

וְכָל אֵינוּן סְפָרִין דְּפְתִיחִין קְמִיה, וְכְתִיבִין קְמִיה כָּל אֵינוּן חוּבִין, הוּא מְזַכֵּי
לוֹן, וּמְדַכֵּי לוֹן מְכַלָּהוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם לַפְּנֵי יְי' תַּטְהֵרוּ.
לַפְּנֵי יְי' מִמֶּשׁ, אֵינוּן דְּאֲמַרִי קָרָא, עַד הָכָא אֲמַרִין, וְלָא יִתִיר. וְלִית רְשׁוּ
לְאַחְרָא דְלִימָא תַּטְהֵרוּ, אֲלָא כְּהֵנָא רַבָּא, דְּפֻלַּח פּוֹלְחָנָא, וְקִשֵּׁר שְׁמָא
קְדִישָׁא בְּפוּמִיָּה, וְכַד הָוָה אֲתַקְשֵׁר וּמִתְבְּרַד בְּפוּמִיָּה, הֵהוּא קָלָא נְחִית
וּבִטְשׁ בֵּיה, וְאֲתַנְהִיר מְלָה בְּפוּמִיָּה דְכְהֵנָא, וְאָמֵר תַּטְהֵרוּ. פֻּלַּח פּוֹלְחָנָא,
וּמִתְבְּרַכִּין כָּל אֵינוּן עֲלָאִין דְּאֲשַׁתְּאָרוּ.

וּלְבַתֵּר אֶסְחִי גּוֹפִיָּה, וְקִדַּשׁ יְדוּי, לְאַעְלֵא בְּפוּלְחָנָא אַחְרָא קִדִּישָׁא. עַד דִּיתְפִּוּוֹן לְמִיעַל לְאַתֵּר אַחְרָא עֲלֵאָה, קִדִּישָׁא מְכֻלָּא. גִּי שׁוּרִין סַחְרִין לִיָּה, כְּהֵנִי אַחוּי, וְלִיּוֹאֵי, וּמְכַל שְׁאָר עֲמָא כְּלָהוּ. (בִּרְכָאן קַמִּיָּה) זְקַפִּין יְדִין עֲלֵיָּה בְּצִלוֹתָא וְקִטְרָא דְדַחְבָּא זְקַפָּא בְּרַגְלֵיָּה. נְטִיל גִּי פְּסִיעוֹן, וְכִלְהוּ קִיִּימִין בְּקִיּוּמֵיָּהוּ, וְלֹא נְטִלִין בְּתַרְיָה (הוּהוּ אַקְטִיר קְטוֹרֵת).

נְטִיל גִּי פְּסִיעוֹן אַחְרָן, (רְשִׁימָא בִּלְבָא) אֶסְחֵר לְדוּכְתֵיָּה. נְטִיל גִּי פְּסִיעוֹן, אֶסְתִּים עֵינִין, וְאַתְקַשֵּׁר לְעִילָא. עֹאֵל לְאַתֵּר דְּעֹאֵל, שְׁמַע קוֹל גְּדַפֵּי דְכְּרוּבֵיָּא מְזַמְרִין, וְאַקִּישׁוֹן גְּדַפִּין פְּרִישָׁאן לְעִילָא. הוּהוּ אַקְטִיר קְטוֹרֵת, מְשַׁתְּכָא קוֹל גְּדַפֵּיָּהוּ וּבִלְחִישׁוֹ אֶתְדַבְּקוֹן.

אִי כְּהֵנָּא זְכִי, דְּהָא לְעִילָא בְּחִידוֹ אֶשְׁתַּכַּח, אוֹף הֵכָא בְּהֵיָּא שְׁעַתָּא נְפִיק רְעוּא דְנְהוּרָא, מְתַבְּסָמָא מְרִיחִין דְטוּרֵי אַפְרָסְמוֹנָא דְכִנְיָא דְלְעִילָא, וְאַזְלָא בְּכָל הַהוּא אַתֵּר, אֶעֱיֵל רִיחָא בְּתַרֵּי נּוֹקְבֵי דְחוּטְמִיָּה, וְאַתְנִישְׁבָּא לְבָא. כְּדִין כְּלָא הוּא בִלְחִישׁוֹ, וּפְטָרָא לָא אֶשְׁתַּכַּח תַּמּוֹן. פְּתַח כְּהֵנָּא פּוּמִיָּה בְּצִלוֹתָא בְּרַעוּתָא בְּחִדּוֹתָא, וְצִלֵי צִלוֹתֵיָּה.

בְּתַר דְּסִיִּים, זְקַפִּין כְּרוּבֵיָּא כְּמִלְקָדְמִין גְּדַפֵּיָּהוּ, וּמְזַמְרִין. כְּדִין יְדַע כְּהֵנָּא דְרַעוּתָא הוּוּ, וְעִידוֹן חִדּוֹתָא לְכֻלָּא, וְעֲמָא יְדַעִין דְאַתְקַבֵּל צִלוֹתֵיָּה, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלֹשׁ יָלְפִינוּ. וְהוּא תָּב לְאַחֲוִרֵיָּה, וְצִלֵי צִלוֹתֵיָּה. זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְכְּהֵנָּא, דְּהָא עַל יְדוּי חִידוֹ עַל חִידוֹ אֶשְׁתַּכַּח הַהוּא יוֹמָא לְעִילָא וְתַתָּא, עַל הַהֵיָּא שְׁעַתָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֶשְׁרֵי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ, אֶשְׁרֵי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהֵיו. (ויקרא ט"ז) וְהִיתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ תִּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגוֹ'. רַבִּי חֵיָּיא פְּתַח, (ישעיה כו) נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד בְּלִילָה אֶף רוּחֵי בְּקִרְבֵי אֶשְׁחַרְדֵּי וְגוֹ'. נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד בְּלִילָה. נְפִשֵׁי בְּלִילָה מְבַעֵי לִיָּה, מֵאִי נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד. אֶף רוּחֵי בְּקִרְבֵי אֶשְׁחַרְדֵּי, יִשְׁחַרְדֵּי מְבַעֵי לִיָּה. אֶלָּא הֵכִי תֵּאָנָא, קוּדְשָׁא בְּרִידֵי הוּא רוּחָא וְנַפְשָׁא דְכֻלָּא, וְיִשְׁרָאֵל אֲמַרֵי נְפִשֵׁי וְרוּחֵי אֲנֵת. בְּגִין כֵּן אֱוִיתִיד לְאַדְבָּקָא בְּדֵי, וְאַשְׁחַרְדֵּי לְאַשְׁכַּחָא רַעוּתֵיָּה.

דף ס"ז ע"ב

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשְׁעַתָּא דְּבַר נֶשׁ גָּאִים בְּעַרְסִיָּה. נְפָקָא נְפִשִׁיָּה, סִלְקָא וְאַסְהִידַת בֵּיָּה בְּבַר נֶשׁ, עַל כֹּל מַה דְּעַבַּד בְּכָל יוֹמָא. גּוּפָא אָמַר לְנַפְשָׁא, נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד בְּלִילָה, (דף ס"ז ע"ב) אֶף רוּחֵי בְּקִרְבֵי אֶשְׁחַרְדֵּי.

דְּבַר אַחַר נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד, אֲמַרְהָ כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידֵי הוּא, נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד בְּלִילָה, בְּעוֹד דְּאָנָא בְּגִלוֹתָא בִּינֵי עַמְמֵיָּא, וּמְנִיעָא נְפִשֵׁי מְכָל בִּישְׁתָּא (נ"א וְרוּינָא נַפְשֵׁי מְכָל פִּיסְתָּא) דְּקוּטְרָא בְּנֵי עַמְמֵיָּא, נְפִשֵׁי אֱוִיתִיד, בְּגִין לְאַתְבָּא לְאַתְרֵי. אֶף רוּחֵי בְּקִרְבֵי אֶשְׁחַרְדֵּי, כְּלוּמַר, אֶף עַל גַּב דְּאִינוּן מְשַׁעְבְּדִין לְבָנֵי, בְּכָל שְׁעַבּוּדָא, רוּחָא קִדִּישָׁא לָא אֶתְעַדֵי מִנְאֵי, בְּגִין לְמִשְׁחַר לָד, וְלְמַעַבַּד פְּקוּדֵיָּה.

רבי יצחק אָמר, אָמרו ישראל קמי קודשא בריך הוא, בעוד דנפשי בי, אויטיף בלילה. מאי טעמא בלילה, אלא בגין דהאי נפש בהאי שעתא, אצטריך לחמדה לך. אף רוחי בקרבי אשחרך, כד אתער בי רוחא קדישא, אשחרך באתערותא למעבד רעותך.

כי פאשר משפטיך לארץ בזמנא דמשפט נחית בארעא, לבשמא עלמא, כדיו צדק למדו יושבי תבל. כלומר יכלין למסבל דינא דצדק, ולא ישתצי עלמא מניה. אימתי צדק למדו יושבי תבל, פאשר משפטיך לארץ. רבי חזקיה אָמר, נפשי אויטיף בלילה, דא כנסת ישראל. אף רוחי בקרבי אשחרך, דא קודשא בריך הוא.

רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, קם רבי שמעון בפלגו ליליא, למלעי באורייתא. קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמיה. פתח רבי שמעון ואָמר, (תהלים מב) פאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים. האי קרא אוקמוה חבריא, זכאין אינון ישראל מכל עמין, דקודשא בריך הוא יִהב לון אורייתא קדישא, ואורית לון נשמתין קדישין מאתר קדישא, בגין למעבד פקודוי, ולאשתעשעא באורייתא, דכל מאן דאשתעשע באורייתא, לא דחיל מכלא. דכתיב, (תהלים קיט) לולי תורתך שעשועי אַז אבדתי בעניי.

דף ס"ח ע"א

מאן אינון שעשועי. אורייתא. דאורייתא שעשועים אקרי, דכתיב, (משלי ח) ואֶהיָה שעשועים יום יום. וְדָא הוּא דְתַנִּינּוּ, קודשא בריך הוא אֶתִי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן. מאי לאשתעשעא. בגין למחדי בהו. דתנינן, זכאין אינון צדיקיא, דכתיב בהו, (ישעיה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ, בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא, כְּמָה דָאֵת אָמַר (ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשָׁךְ. כְּבִיכּוֹל, קודשא בריך הוא משתעשע בהו, מההוא שקיו דנחלא, דמתענגי בהו צדיקיא. ועל דא אֶתִי לאשתעשעא עם צדיקיא. וְכֹל מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, זְכִי לְאִשְׁתַּעְשַׁעָא עִם (דף ס"ח ע"א) צדיקיא, מההוא שקיו דנחלא.

רעיא מהימנא

אָמר רעיא מהימנא, בההוא זמנא, אלן מארי מתניתין מארי חכמתא עלאה, מארי קבלה, מארי רזי תורה, שעתא דחיקת לון. והאי איהו דאמר פאיל תערוג על אפיקי מים, דאינון אפיקי מים דאורייתא לגבי שכנינתא. ולית תורה, אלא עמודא דאמצעייתא. דיהון אלן אפיקי מים, בצערא ביגונא בענייתא, ואלן אינון חבלים צירין דיולדה, דאיהי שכנינתא, דאתמר בה, (משלי כג) וְתַגַּל יוֹלְדֶתָךְ. ובאינון חבלים, תהא בצערא דלהון.

ובאינון חבלים דצוותת בהון, אתערת שבועין סנהדרין דלעילא, עד דיתער קול דילה עד יהו"ה, ומינד (תהלים כט) קול יי' יחולל אילות, דאינון מארי מתניתין, (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה, כלהון יהון לון חיל פיולדה ממש, בדחקין, דדחקא לון שעתא, בכמה נשיכוין דיצר הרע, דחויא דנשיף לון בכמה דחקין.

בההוא זמנא אתפתחת לאולדא משיחא, בגין חבלים ודוחקים דצדיקים, ומארי מדות, ומארי רזין דאורייתא, מארי בושת וענוה, מארי יראה ואהבה, מארי חסד, אנשי חיל יראי אלהים, אנשי אמת, שונאי בצע, דדחקה לון שעטא. והאי הוא דאוקמוה מארי מתניתין, דור שבו דוד בא, אנשי חיל יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו, ויראי חטא ימאסו, וחכמת סופרים תסרח, ותהי האמת נעדרת, והגפן תתן פריה, והיין ביוקר.

ומאינון קליו דיהיבת, דאינון שבעין, לקבל שבעין תיבין דיענך יי ביום צרה, אתפתחת רחמיה, דאיהי ב', כלילא מתרין ביתין, לאולדא ב' משיחין, ואעילת רישה בין ברפאה, דאיהו רישא דילה, עמודא דאמצעייתא. תרין שוקהא, נצח והוד, תרין נביאים. מתמן אולדת תרין משיחין. בההיא זמנא ויחשוף יערות, יתעבר נחש מעלמא (ע"כ רעיא מהימנא)

תאנא, כאיל תערוג על אפיקי מים, דא כנסת ישראל. כמה דאת אמר, (תהלים כב) אילותי לעזרתי חושא. תערוג על אפיקי מים, ודאי לאשתקיא משקיו דמבויעי דנחלא, על ידי דצדיק. תערוג: כמה דאת אמר, (שיר השירים ו) לערוגת הבושם, בן נפשי תערוג אליך אלהים. לאשתקיא מנד, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

מבויעי נחלא מאן אינון. מבויעא חד לעילא, דכתוב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו'. ומתמן נגיד ונפיק, ומשקי גנתא, וכל אינון נחליו, נגדין ונפקין ומתפנשין בתרי מבויעין, דאקרון נצח והוד, ואלין אקרון אפיקי מים, בההוא דרגא דצדיק, דמניה נגיד ונפיק ומשתקיא גנתא. בגין כך איל וצבי כחדא משתכחי, (נ"א איל וצבי אקרון עטרת ויסוד) צדק וצדיק.

תאנא, כתיב (תהלים כט) קול יי יחולל אילות, אילות כתיב חסר, דא אילות השדה (נ"א דא אילת דשחר). (דבר אחר אילות השדה), דתנא, בפלגות ליליא, בשעתא דקודשא בריה הוא עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, האי קול נפיק, וכאוב כל אינון אילותא דסחרני כורסייא יקירא קדישא, הךא הוא דכתיב, (שיר השירים ג) ששים גבורים סביב לה. דבר אחר יחולל אילות, כמה דאת אמר (איוב כו) חוללה ידו נחש ברית. ויחשוף יערות כמה דאת אמר. (שמואל א יב) ביערת הדבש, וכתיב (שיר השירים ה) אכלתי יערי עם דבשי, וינקא להו כאמא דינקא לבנין.

אמר ליה רבי אבא, (ישעיה כו) נפשי אויתיד בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך, נפשי בלילה מבועי ליה. אשחרך, ישחרך מבועי ליה. אמר ליה הא אוקמוה, (בראשית כ"ג) כמה דאת אמר (איוב יב) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.

תא חזי נפשא ורוחא אשתמודע (ס"א אשתעי) (ס"א אשתתפי) כחדא לעלמין. תנא פולחנא שלימתא דבעי בר נש למפלח לקודשא בריה הוא, כמה דתנינן (דברים ו) ואהבת את יי אלהיך וגו'. דירחים ליה לקודשא בריה הוא רחימותא דנפש ממש, ודא הוא רחימותא שלימתא, רחימותא דנפשיה ורוחיה. כמה דאתדבקו אלין בגופא, וגופא רחים לון. (ס"א כדיון) כך יתדבק בר נש לרחמא ליה לקודשא בריה הוא, רחימותא דנפשיה ורוחיה, לאדבקא ביה. הךא הוא דכתיב נפשי אויתיד בלילה (כלומר) נפשי ממש.

אף רוחי בקרבי אֶשְׁחַרְךָ, אֶתְדַבְּקָא בְּךָ בְּרַחֲמֵימוּתָא סְגִיָּאָה, בְּלִילָהּ. דְּבַעֵי
בַר נֶשׁ מְרַחֲמֵימוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִיקָם בְּכָל לֵילָא, לְאַשְׁתַּדְלָא
בְּפוֹלְחָנִיהּ, עַד דִּיתַעַר צַפְרָא, וַיִּתְמַשֵּׁךְ עָלֶיהָ חוּטָא דְחֶסֶד. דְּתַנְנָא, זַפְּאָה
חוֹלְקִיהָ דְהָהוּא בַר נֶשׁ דְּרַחֲמֵימוּתָא דְאֶרְחִים לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵנִי
זַפְּאֵי קְשׁוּט דְמַרְחָמִין לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵכִי, עַלְמָא מִתְקִימָא
בְּגִינִיהוּן, וְשִׁלְטִין עַל כָּל גְּזִירִין קִשְׁיִן דְלַעֲיֻלָּא וְתַתָּא. (נִיָּא הִיא) (בְּגִין דִּיתְקִיִּים
עַלְמָא בְּגִינִיהוּן)

תַּנְנָא, הָהוּא זַפְּאָה דְאֶתְדַבְּק בְּרוּחִיהָ וְנִפְשִׁיהָ לְעִילָא, בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא,
בְּרַחֲמֵימוּתָא כְּדָקָא יְאוּת. שְׁלִיט בְּאַרְעָא דְלַתַּתָּא, וְכָל מַה דְגָזַר עַל עַלְמָא
אֶתְקִיִּים. מְנָא לֵן, מְאַלְיָהוּ. דְכְּתִיב, (מַלְכִים א יז) חִי יְיָ אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו
אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי.

דף ס"ח ע"ב

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְיִין נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מְעִילָא לַתַּתָּא, וְאִינוּן זַפְּאֵי
עַלְמָא מְשַׁלְפִי לְהוּ מְמַלְכָּא וּמְטָרוֹנִיתָא, זְעִירִין אִינוּן, דְּבַהֲהוּא שַׁעְתָּא
דְנַחֲתִית, קְיִימָא קָמִי מַלְכָּא, וְרַעוּתָא דְמַלְכָּא לְאַסְתַּכְלָא בְּהָ, כְּמַה
דְּאוּקִימָנָא, בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רֹחַא בְּכָל חֵילָא וְחֵילָא
דְשְׁמַיָּא, כְּלָהוּ חֵיילִין אֶתְעַבִּידוּ, וְקִיִּימִי בְּקִיּוּמֵיהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
(תְּהִלִּים לג) וּבְרוּחַ פִּינוּ כָּל צַבָּאִים. וּמְנִיָּהוּ אֶתְעַכְּבוּ עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף
ס"ח ע"ב) אַחֲתִית לְהוּ לַתַּתָּא.

וְתַנְנָא, מִיּוּמָא דְאֶתְבְּרִי עַלְמָא, קְיִימִי קָמִיהָ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאֶתְעַכְּבוּ עַד דְמָטָא זְמָנָא לְאַחְתָּא לֹון בְּאַרְעָא, וְאַלִּין שְׁלִיטוּ לְעִילָא וְתַתָּא,
הִדָּא הוּא דְכְּתִיב חִי יְיָ אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו, אֲשֶׁר אָנִי עוֹמֵד לֹא כְּתִיב, אֵלָּא
אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי. לְבַתֵּר אֶהְדֵּר לְאַתְרִיהָ, וְסִלִּיק לְאַדְרִיהָ, וְאִינוּן אַחְרָנִין לֹא
סִלְקִין עַד דִּימוּתוֹן. בְּגִין דְלֹא קְיִימוּ קוּדְסִים לְכוּן כְּאִינוּן אַחְרָנִין. וּבְגִין כְּךָ
אַלְיָהוּ אֶתְעַבִּיד שְׁלִיחָא, מְלָאכָא לְעִילָא, וְאַלִּין דְמִתְדַבְּקוּ יַתִּיר לְמַלְכָּא.

אֶשְׁכַּחנָא בְּסַפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה דְכָל רוּחִין קְדִישִׁין דְלַעֲיֻלָּא, עֲבָדִין
שְׁלִיחוּתָא, וְכָלְהוּ אֶתְיִין מְאַתֵּר חַד. דְנִשְׁמַתְהוּן דְצַדִּיקֵיָא מִתְרִי דְרָגִין
דְכָלִּילָן בְּחַד, וּבְגִין כְּךָ סִלְקִין יַתִּיר, וְדְרָגִיהוּן יַתִּיר, וְהֵכִי הוּא. וְכָל אִינוּן
דְהוּוּ טְמִירִין תַּמּוּן, נַחְתוּ וְסִלְקוּ בְּחֵייהוּן, כְּגוֹן חֲנוּךְ דְלֹא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיהָ
מִיתָה. וְהָא אוּקִימָנָא מְלָה דָא, בְּחֲנוּךְ וְאַלְיָהוּ.

וְתַנְנָא מְאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ אֶלְף דְרָגִין (לְצַדִּיקֵיָא) לְנִשְׁמַתְהוּן דְצַדִּיקֵיָא,
סִלְקוּ בְּרַעוּתָא, עַד לֹא אֶתְבְּרִי עַלְמָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַמְנָא לְהוּ
בְעַלְמָא דִּין, בְּכָל דְרָא וְדָרָא, וְסִלְקִין וְטָאסִין עַלְמָא, וּמִתְקַשְׂרִי בְצַרוּרָא
דְחֵיִי, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְתָּא עַלְמָא בְּהוּ, עַלְיָהוּ כְּתִיב, (ישעיה סו)
כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה וְגוֹ'. (ויקרא ט"ז) תְּעַנּוּ אֶת
נַפְשׁוֹתֵיכֶם, נַפְשׁוֹתֵיכֶם קְאָמֵר, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּכַּחֲחִין קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא

זָכָאִין, וַיְהִי רְעוּתָא דְלֵהוּן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא תִדְבַק אֲבִיהַּ, בְּגִין דִּיתְכַפֵּר לְהוּ חוּבֵיהוּ. וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּאָכַל וְשָׁתִי בְּתַשְׁמֵעָא, וּמַעֲנָנָא נִפְשִׁיהַּ בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתַּיָּיא, אֲשַׁתְּכַח בְּעִשְׂרָאָה עֲנוּיָא דְנִפְשָׁא בְּתַרְיִן חוּלְקִין, וְאֲשַׁתְּכַח כְּאֵלוּ אֲתַעֲנִי תַשְׁמֵעָא וְעִשְׂרָאָה. אֶת נִפְשׁוֹתֵיכֶם: לֹא כְלָלָא כְּלָא, גּוּפָא וּנְפִשָׁא, וְלֹא תִפְנֵעָא בְּהַאי יוֹמָא, לֹא תִכְפֹּרָא עַל חוּבֵיהוּן.

תַּאנָּא כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם. בְּיוֹם הַזֶּה. הַיּוֹם הַזֶּה מִבְּעֵי לִיהַּ. אֲלָא בְּיוֹם הַזֶּה דִּי יִקָּא, דְּבִיהַּ אֲתַגְלִי עֲתִיקָא קְדִישָׁא, לְכַפֵּרָא עַל חוּבֵיהוּן דְּכָלָא.

דְּבַר אַחַר תַּעֲנוּ אֶת נִפְשׁוֹתֵיכֶם. רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) עִיר קִטְנָה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט וְגוֹי, עִיר קִטְנָה, הִיא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל עִיר קִטְנָה, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (ישעיה כו) עִיר עַז לָנוּ יִשׁוּעָה יִשְׁתִּי חוּמוֹת וַחִיל וְגוֹי. וְכַתִּיב (הושע יא) וְלֹא אָבָא בְּעִיר. עִיר קִטְנָה, זְעִירָא הִיא, דְּהִיא בְּתַרְאָה מִכְּלָא, תַּתְּאָה מִכְּלָא, שׁוּרוֹי רַבְרַבִּין, תַּקִּיפִין, קְדִישִׁין, עִיר הַקִּדְשׁ אֲקָרִי. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, זְעִירִין אֵינּוּן דִּזְכָּאן לְסַלְקָא לְגוּוּהַ, וּלְמִשְׁרֵי בָּהּ, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וּמִי יִקוּם בְּמִקְוֹם קְדִשׁוֹ וְגוֹי. וְעַל דָּא אֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט.

וּבָא אֵלֶיהָ מְלֶךְ גָּדוֹל, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לֹא זְדוּגָא בָּהּ, וּלְמִשְׁרֵי בָּהּ, וְסַבַּב אוֹתָהּ, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָם יְיָ חוּמַת אֵשׁ סָבִיב וְגוֹי. וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדוֹלִים, דְּבָנָה שׁוּרוֹי, רַבְרַבִּין תַּקִּיפִין יִיאָאן וְשִׁפְרִין (ס"א מכל אבנין יקירין) קְדִישִׁין. עִיר הַקִּדְשׁ אֲקָרִי, וְכָל יִקְרָא דְּמִלְכָּא עֵייל בְּגוּוּהַ. וּבְגִין כֵּן, הִיא בְּלַחוּדְהָא כְּלִילָא מִכָּל עֲטָרֵי דְּמִלְכָּא, וְכָל עֲטָרֵי מִלְכָּא בָּהּ מִתְעַטְרִין. בְּגִין כֵּן, וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט כְּתִיב.

וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מְסִכּוֹ וְחָכָם, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים טו) נָקִי כַפַּיִם וְיַד לְבָב. מְסִכּוֹ: כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (שמות א) וַיִּבֶן עָרֵי מְסִכְנוֹת לְפָרְעָה, מִתְעַטְר בְּעֲטָרִין תַּקִּיפִין, בְּעֲטָרֵי אוֹרִייתָא, בְּעֲטָרֵי פְקוּדֵי אוֹרִייתָא דְּמִלְכָּא. וְחָכָם, דְּזָכִי בָּהּ בְּהַאי חָכְמָה. וְחָכָם, דְּהוּא חָכָם יִתִּיר מִכְּלָא לְעֵינָא בְּפוּלְחָנָא דְּמִאֲרִיָּה, בְּגִין לְמַזְכֵּי בָּהּ, וְלֹא עֲלָא בָּהּ. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ. וּמִלֵּט: כְּמוֹ (שמואל א כ) אֲמַלְטָה נָא וְאֲרָאָה אֶת אַחִי, (בראשית יט) אֲמַלְטָה נָא שְׁמָה. אוּף הַכָּא וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ.

דף ס"ט ע"א

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְּסִכּוֹ הַהוּא, וְאָדָם לֹא זָכַר, לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, לֹא שְׁתַּדְלָא בְּאוֹרִייתָא, כְּהוּא גְּבַר מְסִכְנָא דְּאֲתַחְבַּר בְּכָלָא, (דף ס"ט ע"א) בְּגִין לְמַזְכֵּי בָּהּ. (קהלת ט) וְאֲמַרְתִּי אֲנִי טוֹבָה חָכְמָה מִגְּבוּרָה. דְּהִיא בְּהוּא עֲלָמָא, לֹא יְהִיבִין רְשׁוֹ לְמִיעַל, בַּר הֵנִי זָכָאִי קִשׁוּט, הֵנִי דְּמִשְׁתַּדְלִי בָּהּ בְּאוֹרִייתָא יוֹמָא וְלִילֵי, וּמִתְעַטְרֵי בְּפְקוּדֵי אוֹרִייתָא בְּהַאי עֲלָמָא, לְמִיעַל בְּהוּ לְעֲלָמָא דְּאֵתִי.

וְחִכְמַת הַמִּסְכָּן בְּזוּיָהּ וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים. דְּהָא בְּנֵי נָשָׂא לָא מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ, וְלֹא בְּעָאן לְאַתְחַבְּרָא בֵּיהּ, וְלֹא צִיַּת לְמַלּוּי. דְּתַנָּא, כֹּל מֵאן דְּאַצִּיַּת לְמַלּוּי דְּאוּרִייתָא, זִכְרָא הוּא בְּהָא עֲלָמָא, וּכְאֵלוּ קַבִּיל תּוֹרָה מִסִּינַי. וְאַפִּילוּ מְכַל בַּר נִשְׁנִי בְּעֵי לְמִשְׁמַע מַלּוּי דְּאוּרִייתָא. וּמֵאן דְּאַרְכִּין אוּדְנִיָּה לְקַבְּלִיהּ, יְהִיב יְקָרָא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיְהִיב יְקָרָא לְאוּרִייתָא. עָלִיהּ כְּתִיב, (דְּבָרִים כז) הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תַּנָּא, יוֹמָא חַד הוּוּ אֲזֵלִי חֲבַרְיָא עֲמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא אֵלִין עֲמִין כְּלָהוּ עֲלָאִי, וְיִשְׂרָאֵל תַּתְּאִי מְכַלְהוּ, מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמַלְכָּא אֲשֶׁדֶר מְטְרוֹנִיתָא מִינָהּ, וְאַעִיל אֲמָהוּ בְּאַתְרָהּ (כְּלוּמַר שְׁפַחָה). כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מַשְׁלִי ט) תַּחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֲרָץ וְגוֹ'. תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגוֹ'. וְשְׁפַחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ. מֵאן שְׁפַחָה. הִיא כְּתָרָא נוּכְרָאָה, דְּקִטְל קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בּוּכְרָא דְלַהוֹן בְּמַצְרַיִם. דְּכְתִיב (שְׁמוֹת יא) עַד בְּכוֹר הַשְּׁפַחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים. אַחַר הַרְחִים הֵוּת יִתְבָּא בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְּׁתָּא, הִיא שְׁפַחָה תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מַלְכָּא בְּלָא מְטְרוֹנִיתָא, לָא אֲקָרִי מַלְכָּא. מַלְכָּא דְּאַתְדַּבֵּק בְּשְׁפַחָה בְּאַמָּהוּ דְּמְטְרוֹנִיתָא, אָן הוּא יְקָרָא דִּילֵיהּ. וְזִמְינָא קָלָא לְבִשְׂרָא לְמְטְרוֹנִיתָא, וְלִימָא (זְכוּרִיָּה ט) גִּילִי מְאֹד בְּת צִיּוֹן הַרְיַעִי בְּת יְרוּשָׁלַיִם הִנֵּה מַלְכָּךְ יָבֹא לְךָ צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא. כְּלוּמַר, צַדִּיק הוּא נוֹשֵׁעַ, בְּגִין דְּהוּוּ רַכִּיב עַד הַשְּׁתָּא בְּאַתְרָהּ דְּלָאוּ דִּילֵיהּ, בְּאַתְרָהּ נוּכְרָאָה, וְיִנִּיק לֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב עֲנִי וְרוּכַב עַל חֲמוֹר, עֲנִי (דְּלֵא) הוּוּ בְּקַדְמִיתָא, וְרוּכַב עַל חֲמוֹר, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, אֵינּוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין דְּעֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּקִטְל קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בּוּכְרָא דְלַהוֹן בְּמַצְרַיִם, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יא) וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי. כְּבִיכּוֹל צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא, הוּא וְדָאִי יִתִיר מְכַלָּא. בְּגִין דְּעַד הַשְּׁתָּא שְׂאֲרֵי צַדִּיק בְּלָא צַדִּיק. וְהַשְּׁתָּא דִּיזְדוּגוּן כְּתָדָא, צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא, דְּהָא לָא יִתִיב בְּסִטְרָא אַחְרָא. תַּנָּא, (יִשְׁעִיָּה נז) הַצַּדִּיק אֲבָד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב וְגוֹ', הִיא קָרָא קְשִׁיָּא, הַצַּדִּיק אֲבָד, נֶאֱבַד מִבְּעֵי לֵיהּ, מָהוּ אֲבָד. אֲלָא אֲבָד מִמֶּשׁ, וּמֵאִי אֲבָד. אֲבָד לְמְטְרוֹנִיתָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּאַתְרָהּ אַחְרָא, דְּאַקְרִי שְׁפַחָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי נִיחָא קָמִי דְּמֹר, הָא דְּתַנִּינָן, דְּכְתִיב (מַשְׁלִי ט) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, מֵאן דְּאָמַר, דְּעַל שְׁבַעָה קִימִין קִימָא עֲלָמָא. וּמֵאן דְּאָמַר, עַל חַד קִימָא עֲלָמָא, הִיךְ מִתִּישְׁבּוֹן מְלִי. אָמַר לֵיהּ, כְּלָא מְלָה חַד הוּא, דְּהָא זִי אֵינּוֹן וּבָהוּ אִית חַד קִימָא, דְּאַקְרִי צַדִּיק, וְקִימִי עָלִיהּ, וְעֲלָמָא בְּהָאִי אֲתַקִּימָא. וְכַד אֲתַקִּימָא עֲלָמָא עָלִיהּ, כְּאֵלוּ אֲתַקִּימִים עַל כְּלָהוּ שְׁבַעָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם. וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי בְּכְמָה אַתְרָהּ.

וְתַנָּא, הִיא שְׁפַחָה זְמִינָא לְשִׁלְטָאָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא דְּלַתְתָּא, כְּמָה דְּהוּוּ מְטְרוֹנִיתָא שְׁלְטָא בְּקַדְמִיתָא, דְּכְתִיב (יִשְׁעִיָּה א) צַדִּיק יָלִין בָּהּ, וְהַשְּׁתָּא שְׁפַחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ בְּכָלָא. וְזִמְיִן קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, לְאַתְבָּא לְמְטְרוֹנִיתָא

לְאַתְרָהּא פְּקַדְמִיתָא, וּכְדִין מִמָּאן הוּא חֲדוּתָא, הוּי אִימָא חֲדוּתָא דְמַלְכָא, וְחֲדוּתָא דְמִטְרוּנִיתָא. חֲדוּתָא דְמַלְכָא, בְּגִין דִּיתוּב לָהּ וִיתְפָּרֵשׁ מִשְׁפָּחָה, פְּדָקָא אֲמִינָא. וְחֲדוּתָא דְמִטְרוּנִיתָא, בְּגִין דִּיתוּב לְאַזְדוּוּגָא בְּמַלְכָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן וְגוֹ'.

דף ס"ט ע"ב

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהִיְתָה זֹאת לְכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם. וְהִיְתָה לְכֶם מִבְּעֵי לִיָּהּ, מֵאִי זֹאת. הָא דְאִמְרוּן, לְחֻקַּת עוֹלָם. בְּכָל אֲתֵר וְאֲתֵר חֻקַּת עוֹלָם אֲתִקְרִי, גְזֵרָה דְמַלְכָא, דְעֵייל כָּל נְמוּסוּי בְּאֲתֵר דָּא, וְאַסְתִּים לוֹן, כְּמָאן דְסִתִּים כְּלָא, בְּאַסְקוּפָא חֲדָא. (ק"פ) חֻקַּת עוֹלָם וְדָאִי. בְּהָאִי זֹאת (דף ס"ט ע"ב) רְשִׁים וְחֻקַּק כָּל גְּנִיזִין דִּילִיָּהּ, וְכָל טְמִירִין דִּילִיָּהּ. (ויקרא ט"ז) בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ. בְּעֶשְׂרֵי דִיִּיקָא, כְּמָה דְאִוְקִימְנָא. תְּעֵנוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, וְדָאִי הֲכִי הוּא, וְהָא אֲתֵמֵר נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְדָאִי. דְּהָא בְּנַפְשָׁא תַלְיָא מַלְתָּא, וּבְגִין כְּדָא, אֲכִילָה וְשִׁתְיָה מִתְשִׁיעָא, יִתִּיר מִיּוֹמָא אַחְרָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָאִי מְלָה אֲתֵמֵר בְּגוּוּנָא אַחְרָא, וְכָלָא שְׁפִיר, וְהָאִי וְהָאִי מְלָה חֲדָא, וְכָל חַד בְּאַתְרֵיהּ, וְהֲכִי הוּא.

וְתֵאנָא, בְּהָאִי יוֹמָא, כָּל חִידוּ, וְכָל נְהִירוּ, וְכָל וּוְתִרְנוּתָא דְעֵלְמִין, כְּלָהוּ תַלְיִין בְּאִימָא עֲלָאָה, דְכָל מִבּוּעִין נְגִדִין וְנִפְקִין מִנָּה. וּכְדִין נְהִירוּ כָּל אֵינוּן בּוּצִינִין, וְנְהִירוּ בְּנְהִירוּ בְּחֲדוּתָא, עַד דְמַתְבַּסֵּם כְּלָא. וּכְדִין כָּל אֵינוּן דִּינִין אֲשֶׁתְּכּוּ בְּנְהִירוּ, וְדִינָא לָא אֲתַעְבִּיד, וְעַל דָּא תְּעֵנוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָא אוֹקִים לָהּ מֵר, מִן גּוּפָא דְמִתְנִיתָא, לָא גְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, עַד שְׁכַפְרוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְכְתִיב, (שמואל ב כ) אִין לָנוּ חֶלֶק בְּדוֹד וְלֹא נַחֲלָה בְּבִין יְשִׁי, וְהָא אֲתֵמֵר. קָרָא אַחְרִינָא אֲשֶׁכְּחָנָא בְּהָאִי, דְכְתִיב, (מלכים א יב) רָאָה בֵּיתְךָ דְדוֹד. אָמַר לִיָּהּ, הֲכִי הוּא וְדָאִי, בֵּית דְדוֹד אֲקָרִי, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכְּהוּ בְּאוּר יְיָ. בֵּית יַעֲקֹב, כְּמָה דְאֲתֵּ אָמַר (ישעיה ס) וּבֵית תִּנְפְּאֲרֵתִי אֲפָאֵר. לְכוּ וְנִלְכְּהוּ בְּאוּר יְיָ, דְכְתִיב, (בראשית ב) וְנִהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וְנָטַע הָאִי גֵן לְאֲשֶׁתְּעֶשְׂעָא בֵּיהּ עִם צְדִיקָיָא, דְבֵיהּ שְׂרִיין.

תֵּאנָא, כְּתִיב אֲךָ בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הִזָּה יוֹם הַכְּפֹרִים הוּא וְגוֹ' וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. וּכְתִיב וְהִיְתָה לְכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. אֲךָ דְכְתִיב, מֵאִי קָא בְּעֵי הָכָא. אָמַר לִיָּהּ, לְמַעוּטָא קָא אֲתֵיָא. דְכִינֵן דְאָמַר וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֲדָשׁ, אָמַר לְבַתֵּר אֲךָ בְּעֶשְׂרֵי. אֲךָ עֶשְׂרֵי מִבְּעֵי לִיָּהּ, דְבְּעֶשְׂרֵי תַלְיָא מַלְתָּא.

אָמַר לִיָּהּ אִי הֲכִי, (שמות יב) אֲךָ בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבְּתֵיכֶם, וְתִנְיִן אֲךָ חֶלֶק, חֲצִי אֲסוּר בְּאֲכִילַת חֶמֶץ, וְחֲצִי מוּתָר. אוּף הָכָא אֲךָ בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ, אִימָא דְחֲצִי אֲסוּר בְּמַלְאָכָה (נ"א באכילה), וְחֲצִי מוּתָר. אָמַר

ליה אוף הקא בועניתם את נפשותיכם תליא, דהא ענוי לא אשתכח אלא מפלגות יומא ולהלאה, ושפיר הוא אד חלק בועניתם את נפשותיכם.

אמר רבי אלעזר, כתיב, (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. אכפר עליכם מפעיל ליה. אלא יכפר עליכם, לאכללא יובלא, דנגיד מפועיל לאשקאה בהאי יומא לכל עיבר, לארואה פלא, ולאשקאה פלא. ודא עליכם, פלומר, בגיניכון לדפאה לכוון בהאי יומא, דכתיב לפני יי' תטהרו. ולא ישלוט עליכו דינא.

רבי יהודה, אמר זכאין אינון ישראל, דקודשא בריהו הוא אתרעי בהו, ובעי לדפאה להו, דלא ישתכח בהו חובה, בגין דיהוון בני היכליה, וידורון בהיכליה. ולזמנא דאתי כתיב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'.

רבי יהודה פתח, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. תנינו, בשעתא דברא קודשא בריהו הוא עלמא, בעא למברי בר נש, אמליך באורייתא, אמרה קמיה, תבעי למברי האי בר נש, זמין הוא למחטי קמך, זמין הוא לארגזא קמך. אי תעביד ליה פעובדוי, הא עלמא לא יכיל למיקם קמך, כל שכן ההוא בר נש. אמר ליה, וכי למגנא אתקרינא, (שמות טז) אל רחום וחנון ארך אפים.

ועד לא ברא קודשא בריהו הוא עלמא, ברא תשובה, אמר לה לתשובה, אנא בעינא למברי בר נש בעלמא, על מנת דכד יתובון לך מחוביהון, דתהוי זמינא למשבק חוביהון, ולכפרא עליהו. ובכל שעתא ושעתא תשובה זמינא לגבי בני נשא, וכד בני נשא תייבין מחוביהו, האי תשובה תבת לגבי קודשא בריהו הוא, וכפר על פלא, ודינין אתפסיין, ומתבסמן כלהו, ובר נש אתדכי מחוביהו.

דף ע' ע"א

אימתי אתדכי בר נש מחוביהו בשעתא דעאל בהאי תשובה פדקא חזי. רבי יצחק אמר, דתב קמי מלפא עלאה, וצלי (דף ע' ע"א) צלותא מעומקא דלבא, הדא הוא דכתיב ממעמקים קראתיך יי'.

רבי אבא אמר, ממעמקים קראתיך יי', אתר גניז הוא לעילא, והוא עמיקא (שמות ס"ג ע"ב) דבירא, ומהאי נפקין נחלין ומפועין לכל עיבר, וההוא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה. ומאן דבעי לאתבא ולא תדפאה מחובוי, בהאי עומקא אצטריך למקרי לקודשא בריהו הוא, הדא הוא דכתיב ממעמקים קראתיך יי'.

תאנא, בשעתא דהוה בר נש חב קמי מאריה, וקריב קרביניה על מדבחא, וכהנא מכפר עליה, ובעי בעותיה עליה, מתערין רחמי, ודינין מתבסמן,

ותשובה אריק ברכאו, במבועין דנגדין ונפקין, ומתברכין פלהו בוצינין
פחדא, ובר נש אתדכי מחוביה.

תא חזי, קודשא בריך הוא, אפיק עשר פתרון, עטרין קדישין לעילא,
דאתעטר בהו, ומתלבש בהו, והוא אינון, ואינון הוא, פשלהובא דאחידא
בגומרא, ולית תמן פרודא. לקביל דנא, אית עשר פתרון דלא קדישין
לתתא, ואינון אחידן בזוהמא דטופרא דחד עטרא קדישא, דאקרי חכמה.
ועל דא אקרון חכמות.

ותאנא, עשרה זיני חכמות אלין נחתו לעלמא. וכלהו אסתאבו (ס"א אשתאבו)
במצרים, בר מחד דאתפשט בעלמא, וכלהו זיני חרשי אינון, ומנייהו ידעי
מצרים חרשין, על כל בני עלמא. וכד מצראי בעאן למעבד פנופיא
בחרשייהו לעובדיהון, הו נפקי לחקלא לטורי רמאי, ודבחין דבחין,
ועבדין גומין בארעא, וסחרין ההוא דמא סוחרניה דהני גומין, ושאר דמא
מתכנפי בהנהו גומין, ובשרא שוין עלייהו. וקרבין קרבניהון, לאינון זינין
בישין, ואינון זינין בישין מתכנפי ומתקרבין פחדא, ומתפייסין בהדייהו
בההוא טורא.

ישאל דהו בשעבודיהון, הו מתקרבין להון, ואולפו מנייהו, והו טעאן
בתרייהו, והיינו דכתיב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו
וכמעשה ארץ כנען וגו', וכתיב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים וגו'.
תאנא, בשעתא דהו מקרבין להון על גבי חקלא, והו מזמני ההוא דמא,
ומקרבי קרבניהו, הו מתכנפי כל אינון זינין בישין, וחמאן להון פגוונא
דשעירים, פלהו מליין שערא, ומודעי להו מה דאינון בעיין.

תא חזי, יצחק מה פתיב ביה, (בראשית כו) ויגש יעקב אל יצחק אביו
וימשהו, אמר, דא לא אתעדי (ס"א הכא לא אתער), אלא מטלא דשמיא דנגיד
על ארעא. אמר רבי יוסי, ומשמני הארץ, בכלא ברביה. מאי טעמא. בגין
דחמא ליה בשערא, אמר למעבר דא, ומשמני הארץ אצטריך, ולא זוהמא
דארעא, דהאי זוהמא הוא דארעא, וכד טלא דשמיא ומגדא דארעא
מתחבראן אתעבר האי זוהמא.

אמר רבי חייא, בתרייתא דאינון פתרון תתאין דלא קדישין האי הוא,
הדא הוא דכתיב, (דברים יח) ודורש אל המתים, ודא הוא עשיראה דכלא.
דתנא אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, נפשתא דרשיעייא אלין אינון
מזיקין דעלמא.

אמר רבי יוסי, אי הכי טב להו לחיביא דאתעבדין מזיקין בעלמא, אן
הוא עונשא דגיהנם. אן הוא בישא דזמינא להו בההוא עלמא. אמר רבי
חייא, הכי תנינן, והא אוקימנא מלי, נפשתא דרשיעייא בשעתא דנפקין
מעלמא, כמה גרדיני נמוסין מזדמני לקבלא להו, ולאעלאה להו לגיהנם,
ועאלין להו בתלת דינין בכל יומא, בגיהנם. לבתר מזדווגי בהו, ואזלין
ושאטין בעלמא, ומטען להו לרשיעייא, לאינון דקא אסתים תשובה

מקמייהו. לבתר תייבין להו לגיהנם, ואתסאבין (נייא ואתדנוו) תמן, וכד בכל יומא.

דף ע' ע"ב

לבתר דאזלין בהו, ושאטין בהו בעלמא, מהדרין לקברייהו, וחמן תולעתא דגופא מנקרי בשרא ומתאבלן עלייהו, ואינון חרשין הוו אזלי לבי קברי, וחרשי בחרשייהו, ועבדין חד צלמא דבר נש, ונדבחין קמיה חד צפירא. לבתר עאלין לההוא (דף ע' ע"ב) צפירא, בההוא קברא, וההוא צלמא מתברין (ס"א מדברין) ליה לארבע סטרין, ומעלין ליה לארבע זיווין דקברא. כדיו מחרשי בחרשייהו, ומתכנפי אינון פנופי, ואינון זינין בישין, ומייתין ההיא נפשתא, ועאל בקברא ומשפעי בהדייהו.

אמר רבי יצחק, זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דהא כלהו קדישין. גופא דלהון קדישא. נפשא דלהון קדישא. רוחא דלהון קדישא. נשמתא דלהון קדש קדשים. תלת דרגין אינון, כגוונא דלעילא. דתניא אמר רבי יהודה, כתיב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, דא היא נשמתא (עלאה) דאדם קדמא (עלאה). תא חזי, תלת דרגין אינון, ואתדבוקו כחד, נפש, רוח, נשמה. ועלאה מנייהו, נשמה.

דאמר רבי יוסי, בכלהו בני נשא אית נפש, ואית נפש עלאה מנפש. זכה בר נש בהאי נפש, מריקין עליה עטרא חד, דאקרי רוח. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לב) עד יערה עלינו רוח ממרום. כדיו אתער בר נש באתערותא אחרא עלאה, לאסתכלא בנמוסי מלכא קדישא. זכה בר נש ביה בההוא רוחא, מעטרין ליה בכתרא קדישא עלאה, דכליל כלא, דאקרי נשמה. דאתקרי נשמת אלוה.

ותאנא ברזא דרזין, בגו רזין דספרא דשלמה מלכא. האי קרא, דכתיב, (קהלת ז) ושפח אני את המתים שכבר מתו, פיון דכתיב ושפח אני את המתים, אמאי שכבר מתו. אלא שכבר מתו בהאי עלמא, בפולחנא דמאריהון. (בראשית רכ"ד ע"ב)

ותמן כתיב, תלת מדורין עבד קודשא בריהו הוא לצדיקיא, חד (ס"א דזכו אינון צדיקיא דלא אישתצואו מהאי עלמא וכד אצטריד) לנפשאן דאינון צדיקיא, דלא אסתלקו מהאי עלמא, ושכיחין בהאי עלמא. וכד אצטריד עלמא רחמין, ואינון חיון יתבין בצערא, אינון מצלו צלותא עלייהו, ואזלין ומודעין מלה לאינון דמיכין דחברון, ומתערין, ועאלין לגן עדן דארעא, דתמן רוחיהון דצדיקיא, מתלבשן בעטרין דנהורא, ואתייעטו בהו, וגזרין גזרה, וקודשא בריהו הוא עביד רעותא דלהון, וחס על עלמא.

ואינון נפשו דצדיקיא, משתכחין בהאי עלמא, לאגנא על חניא, והאי אקרי נפש, ודא לא אסתלקא (ס"א אשתצו) מהאי עלמא, ושכיחא בהאי

עֲלָמָא, לְאַסְתַּכְלָא וּלְמַנְדַּע וּלְאַגְנָא עַל דְרָא. וְהָאֵי הוּא דְאָמְרוּ חֲבַרְיָא,
דְּמִתִּי יַדְעִי בְצַעְרָא דְעֲלָמָא. וְעוֹנֵשָׁא דְחִיבִין דִּי בְאַרְעָא, בְּהָאֵי הוּא, דְכַתִּיב
וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמִּיהָ.

וּמְדוֹרָא תַנְיִנָא הוּא גַן עֵדֶן דִּי בְאַרְעָא. בֵּיה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְדוֹרִין
עֲלָאִין יְקִירִין, כְּגוּוֹנָא דְהָאֵי עֲלָמָא, וּכְגוּוֹנָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה. וְהִיכְלִין בְּתַרִין
גְּוֹוִין, דְלִית לְהוֹן חוּשְׁבָנָא, וְאֵילָנִין וְעֵשְׂבִין וְרִיחִין דְסַלְקִין בְּכָל יוֹמָא.
וּבְהָאֵי אַתְר שְׁאֵרִי הַהוּא דְאֶקְרִי רוּחַ דְאֵינֹון צְדִיקָא, וּמְדוֹרָא דְהַהוּא
רוּחָא בֵּיה שְׁאֵרִי. וְכָל רוּחַ וְרוּחַ מִתְלַבֵּשָׁא בְלְבוּשׁ יְקִירָא, כְּגוּוֹנָא דְהָאֵי
עֲלָמָא, וּכְגוּוֹנָא דְהַהוּא עֲלָמָא עֲלָאָה.

מְדוֹרָא תַלִּיתָאָה, הַהוּא מְדוֹרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְאֵיִתְקַרֵי צְרוּרָא דְחִינִי.
דְתַמֹן מִתְעַדְנָא הַהוּא דְרָגָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְאֶקְרִי נְשֻמָּה. וְהָאֵי אֲתַדְבֵק
לְאַתְעַנְגָא בְּעַדוֹנָא עֲלָאָה. עֲלִיהָ כְתִיב, (ישעיה נח) אֲזַ תַתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְפַּבְתִּידָּ
וְגו'.

וְתַאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ עֲלָמָא רַחֲמִי, וְאֵינֹון צְדִיקָא זְכָאִין. הַהוּא נֶפֶשׁ
דְאַשְׁתַּכְחָא בְּעֲלָמָא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא. נֶפֶשׁ סְלִיק וְאֵזִיל וְשָׂאט בְּעֲלָמָא,
וּמוֹדַע לְרוּחַ. וְרוּחַ סְלִיק וְאַתְעַטֵר, וּמוֹדַע לְנֶשְׁמָה. וְנֶשְׁמָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא. וּכְדִין חֵס קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל עֲלָמָא. כְּדִין נַחְתָּא מֵעִילָא לְתַתָּא,
נֶשְׁמָה אוֹדַע לְרוּחַ, וְרוּחַ אוֹדַע לְנֶפֶשָׁא.

וּבְכָל שַׁבְתָּא וְשַׁבְתָּא, וְרִישׁ יַרְחָא, כְּלֵהוּ, מִתְחַבְרֵן וּמִתְעַטְרֵן כְּחַד, עַד
דְאַזְדוּגוּ לְמִיתִי לְסַגְדָּא לְמַלְכָּא עֲלָאָה. וּלְבַתֵר תִּיבִין לְאַתְרֵיהוּ. הַדָּא
הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֵא כָל
בָּשָׂר

דף ע"א ע"א

וּבְשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ עֲלָמָא רַחֲמִי, וְחִינָא אֵזִיל וּמוֹדַעִי לְהוּ לְנֶפֶשְׁיֵיהוּ
דְצְדִיקָא, וּבְכָאן עַל קְבַרְיֵיהוּ, אֵינֹון דְאַתְחַזוּ לְאוֹדַעָא לְהוּ. מֵאֵי טַעְמָא.
דְשׁוּיִין רְעוּתָא דְלְהוֹן לְאַתְדְבָקָא נֶפֶשָׁא בְנֶפֶשָׁא, (דף ע"א ע"א) כְּדִין אֲתַעֲרִין
נֶפֶשְׁיֵיהוּ דְצְדִיקָא, וּמִתְכַנְפִי וְאֵזִילִין וְשָׂאטִין לְדַמִּיכִי חֲבַרוֹן, וּמוֹדַעִי לְהוּ
צַעְרָא דְעֲלָמָא. וְכְלֵהוּ עֲאֵלִין בְּהַהוּא פְתַחָא דְגַן עֵדֶן, וּמוֹדַעִי לְרוּחַ. וְאֵינֹון
רוּחִין דְמִתְעַטְרֵן בְּגַן עֵדֶן, מִלְּאֲכִי עֲלָאִין אֵזִילִי בִינְיֵיהוּ. וְכְלֵהוּ מוֹדַעִין
לְנֶשְׁמָה. וְנֶשְׁמָה אוֹדַעַת לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכְלֵהוּ בְּעָאן רַחֲמִי עַל חִינִין,
וְחֵס קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל עֲלָמָא בְּגִינְיֵיהוֹן. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, וְשַׁבַּח אֲנִי
אֶת הַמֵּתִים שְׁכַבְרֵם מִתּוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חִינָא, תַוּוֹהֲנָא אֵי אִית מֵאן דְיַדַּע לְאוֹדַעָא לְהוּ לְמִתִּיא, בַּר אֲנִין.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, צַעְרָא מוֹדַעָא לְהוּ. אוֹרִייתָא מוֹדַעָא לְהוּ. דְהָא בְּשַׁעְתָּא
דְלִית מֵאן דְיַדַּע בְּהָאֵי, (בראשית רכ"א ע"א) אֲפִקִי אוֹרִייתָא סְמוּךְ לְקַבְרִי,

ואינון מתערי, על אורייתא על מה אתגלייא לההוא אתר, כדון דומה
אודע להון.

אמר רבי יוסי, ואינון ידעי דהא עלמא בצערא, וחינא לא אתחזון, ולא
ידעי לאודעא להו. ביה שעתא פלהו צווחין על אורייתא דאתקלנא
ואתגלייא לההוא אתר. אי בני נשא תייבין ובכאן בלבא שלים, ותייבין
קמי קודשא בריך הוא, פלהו מתפנשי, ובפאן רחמי, ומודיעין לאינון
דמיכי חברון, ועאלין ומודיעין לרוח דבגן עדן, כמה דאמרן.

ואי אינון לא תייבין בלבא שלים למבעי ולמבפי על צערא דעלמא. ווי
להון, דכלהו מתפנפי לריקא אמרי מאן גרם לאורייתא קדישא
דאתגלייא על ידיהו בלא תשובה. וכלהו אתאן לאתחדתא (ס"א לאדכרא)
חובייהו בגיני כד לא יהכון תמן בלא תשובה ובלא תענייתא למבעי בעותא
קמייהו. רבי אבא אמר, (ס"א כלא אתלת) בלא תלת תענייתא. רבי יוסי אמר,
אפילו חד, ובההוא יומא, ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי, כדון פלהו
מזדווגי למבעי רחמין על עלמא.

תאנא, אמר רבי יהודה, יומא חד הוון אזלי (קמ"ד ע"א, צ"א) רבי חזקיה ורבי
ייסא באורחא, ערעו בגוש חלב, והנה חריב, יתבו סמיך לבי קברי, ורבי
ייסא הנה בידיה חד חוטר (ס"א קיטרא) דספר תורה דאקרע, עד דיתבו
אתרגיש חד קברא קמייהו, וצווח ווי ווי, דהא עלמא בצערא שכיח, הא
אורייתא הכא דאתגלייא, או חניא אתו לחייכא עלן, ולכספא בכסופא
עלן באורייתיהו. אזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא.

אמר רבי חזקיה מאן את. אמר ליה מיתא אנא, והא אתערנא לגבי ספר
תורה. דזמנא חדא הנה יתיב עלמא בצערא, ואתו חניא הכא, לאתער
לן בספר תורה, ואנא וחבראי אקדימנא לגבי דמיכי חברון, וכד אתחברו
בגן עדן ברוחיהון דצדיקייא, אשתכח קמייהו, דההוא ספר תורה דאיתו
לקמן אינון חניא, הנה פסול ומשקר בשמא דמלכא, על דאשתכח ואיו
יתיר בההוא קרא (ויקרא יא) דושסעת שסע שתי פרסות, ואמרו דהואיל
ושקרו בשמא דמלכא דלא יתובון לגביהון, ודחו לי ולחבראי בההיא
שעתא מבי מתיבתא.

עד דחד סבא דהנה בינייהו, אזל ואיתי ספרא דרב המנונא סבא, וכדון
אתער (קהלת רבה פסוק שלח לחמד) רבי אלעזר ברבי שמעון, דהנה קביר עמנא,
ואזל ובפא בגן עדן עליהו, ואתסי עלמא, כדון שארו לן, ומן ההוא יומא
דסליקו ליה לרבי אלעזר מבי קברא דא, ואתייהיב לגבי אבוה, לית מאן
דאתער למיקם קמייהו דדמיכי חברון, דמסתפינא מן ההוא יומא דדחו
לי ולחברי. והשתא אתיתון לגבן, וספר תורה גביכון, אמנא דהא עלמא
בצערא אשתכח. ועל דא אזדעזענא, דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינון
זכאי קשוט דמיכי חברון, אשתמיט רבי ייסא בההוא קיטרא דספר
תורה. אמר רבי חזקיה, חס ושלום לית עלמא בצערא, ואנן לא אתינן

דף ע"א ע"ב

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו. אמרי, ודאי בשעתא דזפאין לא אשתכחו בעלמא, עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמתייא. אמר רבי ייסא, בשעתא דאצטריד עלמא למטרא, אמאי אזלין לגביהון דמתייא, והא כתיב (דף ע"א ע"ב) (דברים יח) ודורש אל המתים ואסיר. אמר ליה עד כאן לא חמיתא גדפא דצפרא דעדן. ודורש אל המתים, אל המתים דייקא. דאינון חייבי עלמא, דאינון מעמין עובדי עבודה זרה, דאשתכחו תדיר מתים. אבל ישראל דאינון זפאי קשוט, שלמה קרא עליהו (קהלת ד) ושבח אני את המתים שכבר מתו, בזמנא אחרא ולא השתא. שכבר מתו, והשתא אינון חיון.

ועוד, דשאר עמין פד אתאן למתיהון, אתיין בחרשין, לאתערא עליהו זיגין בישין. וכד ישראל אתאן למתיהון, אתיין בכמה תשובה לקמי קודשא בריד הוא. בתבירו דלבא, בתעניתא לקבליה, וכלא בגין דנשמתיין קדישין יבעון רחמי לקמי קודשא בריד הוא עליהו, וקודשא בריד הוא חייס על עלמא בגיניהון.

ועל דא תנינן, צדיקא אף על גב דאתפטור מהאי עלמא, לא אסתלק ולא אתאביד מפלהו עלמין, דהא בכלהו עלמין אשתכח יתיר מחיווי. דבחייוי אשתכח בהאי עלמא בלחודוי, ולבתר אשתכח בתלת עלמין, וזמין לגבייהו, דכתיב, (שיר השירים א) עלמות אהבוך, אל תקרי עלמות, אלא עולמות. זכאה חולקיהון.

תאנא, כתיב (שמואל א כה) והיתה נפש אדוני צרוכה בצרור החיים, והיתה נפש אדוני, נשמת אדוני מפעי ליה. אלא כמה דאמרן, דזכאה חולקיהון דצדיקייא דכלא אתקשר דא בדא, נפש ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקודשא בריד הוא. אשתכח דנפש צרוכה בצרור החיים.

אמר רבי אלעזר, האי דאמרו חברייא, גלותא דספר תורה אפילו מפי כנישתא לבי כנישתא אחרא אסיר. וכל שכן לבי רחוב, אמאי לבי רחוב. אמר רבי יהודה, כמה דאמרן, בגין דיתערונו עליה ויתבעון רחמי על עלמא. אמר רבי אבא, שכנינתא פד אתגלייא הכי נמי מאתר לאתר, עד דאמרה (ירמיה ט) מי יתנני במדבר מלון אורחים וגוי אוף הקא בקדמיתא מפי כנישתא לבי כנישתא, לבתר לבי רחוב, לבתר במדבר מלון אורחים. אמר רבי יהודה, בניי בכל מסתפו ולא קא עברי אפילו מפי כנישתא לבי כנישתא, כל שכן האי.

תנא, אמר להו רבי שמעון לחברייא, ביומאי לא יצטרכון בני עלמא להאי. אמר ליה רבי יוסי, צדיקייא מגינין על עלמא בחייהון, ובמיתתהון יותר

מחיייהוּן. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה לז) וְגִנּוּתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי, וְאֵילֹוּ בְחִיּוּהִי לֹא כְתִיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵי שָׁנָא הָכָא דְכְתִיב לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי, דְשָׁקִיל הָאֵי לְגַבֵּי הָאֵי. אֶלָּא, בְּגִין דְדָוִד זָכָה לְאַתְקַשְׁרָא בְרִיתִיכָא קַדִּישָׁא דְאַבְהֶתָּא, וּבְגִין כֶּדֶּ כְּלָא חַד, בְּרִידָּהּ הוּא לְעַלְמֵי עֲלַמְיָא. (ויקרא יח) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַתְּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ, רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ וְתִהְלֶתוּ בִירוּשָׁלַם. תַּמָּן תִּנְיָנוּ, שְׁמָא קַדִּישָׁא סְתִים וּגְלִיא. וְאוּרִייתָא דְהִיא שְׁמָא קַדִּישָׁא עֲלָהּ, סְתִים וּגְלִיא. וְכָל קָרָא דְבְּאוּרִייתָא, וְכָל פְּרָשְׁתָּא דְאוּרִייתָא, סְתִים וּגְלִיא.

דְתִנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְחַצִּיפוּתָא דְצַדִּיקַת חַדָּא, נִפְקֹן כְּמָה טְבָאן לְעֲלָמָא. וּמָאן הִיא. תַּמָּר. דְכְתִיב, (בראשית לח) וְתִשָּׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרָשְׁתָּא דָּא מוֹכַח, דְאוּרִייתָא סְתִים וּגְלִיא. וְהָא אִסְתַּכְּלָנָא בְּאוּרִייתָא כְּלָא, וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא אֶתְרֵי דְאַקְרִי פֶתַח עֵינַיִם, אֶלָּא כְּלָא סְתִים, וְרָזָא דְרָזִין הוּא.

וְתִנְיָא, מֵאֵי חֲמַאת צַדִּיקַת זוּ לְעוֹבְדָא דָּא. אֶלָּא יַדְעַת בְּבִיתָא דְחַמוּהִי אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא, הִידָּהּ מְדַבֵּר הָאֵי עֲלָמָא עִם בְּנֵי נְשָׂא. וּבְגִין דְהִיא יַדְעַת, קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא אוֹקִים מְלָה עַל יַדְהָא. וְאִזְלָא הָא כְּמָה דְתִנְיָנוּ, אִזְדְּמַנְתָּ הֵוֹת בֵּת שְׁבַע מוֹי יְמֵי בְרָאשִׁית לְמַהוּי אֲמִיָּה דְשְׁלָמָא מְלַכָּא. אוּף הָכָא אִזְדְּמַנְתָּ הֵוֹת תַּמָּר לְדָא, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלָמָא.

דף ע"ב ע"א

וְתִשָּׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם, מָאן פֶּתַח עֵינַיִם כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. וּכְתִיב, (שמות יב) וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח. וּכְתִיב (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צַדִּיק וְגוֹי. עֵינַיִם: דְכָל עֵינַיִן דְעֲלָמָא (דף ע"ב ע"א) לְהָאֵי פֶתַח מְצַפָּאן. אֲשֶׁר עַל דְרָף תִּמְנַתָּה, מֵאֵי תִמְנַתָּה. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (במדבר יב) וְתִמְנַתַּת יְיָ יְבִיט. וְהַכִּי אוֹקִימָנָא, תַּמָּר אוֹקִימַת מְלָה לְתַתָּא, וּפְרַחַת פְּרַחִין, וְאַנִּיצַת עֲנַפִּין בְּרָזָא דְמַהִימְנוּתָא. (הושע יב) וְיִהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן. וְיִרְאֶה יְהוּדָה וַיַּחֲשֹׁבָה לְזוֹנָה וְגוֹי. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (משלי ט) כִּן דְרָף אֲשֶׁה מְנַאֲפַת. כִּי כִסְתָה פְּנִיָּה, וְאוֹקִימָנָא כִּי כִסְתָה פְּנִיָּה, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, אַכְלָה וּמְחַתָּה פִּיָּה, אוֹקִידַת עֲלָמָא בְּשִׁלְהוּבוּי, וְאַמְרָה לֹא פְעַלְתִּי אֲוֹן. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין כִּי כִסְתָה פְּנִיָּה, וְלִית מָאן דִּידַע אוֹרְחָהּ, לְאַשְׁתַּזְבָּא מְנָה. וַיִּט אֱלִיָּה אֶל הַדְּרָף, אֶל הַדְּרָף מִמֶּשׁ, לְאַתְחַבְּרָא חוּרָא בְּסוּמְקָא. וַיֹּאמֶר הִבֵּה נָא אֲבָא אֱלִיָּךְ וְגוֹי, הָא אוֹקִימָנָא הִבֵּה בְּכָל אֶתְרֵי.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כָלְתוּ הִיא. כִּי כָלְתוּ הִיא דְעֲלָמָא, מְתַרְגְּמִין אַרְי שְׁצִייתָא דְעֲלָמָא הִיא. מֵאֵי טַעְמָא לֹא יָדַע. בְּגִין דְהָא מְנַהֲרֵן אֲנַפְהָא, לְקַבְּלָא מְנִיָּה, וְאִזְדְּמַנָּא לְאַתְבְּסָמָא וּלְרַחֲמָא עֲלָמָא (דבר אחר) כִּי כָלְתוּ הִיא, דָּא כְּלָה מִמֶּשׁ, דְכְתִיב, (שיר השירים ד) אֶתִּי מְלַבְּנוֹן כְּלָה.

ותאמר מה תתן לי כי תבא אלי. השתא כלה בעיא תכשיטה. ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. למלכא דהוה ליה ברא מאמהו חדא, ואזיל בהיכלא, בעא מלכא לאתנסבא במטרוניתא עלאה, ולאעלאה בהיכליה. אמרה מאן יחיב ליה בהיכליה דמלכא (נ"א מאן יחיב ליה לדין בהיכליה דמלכא. אמר מלכא), אמר מכאן ולהלאה אשדר ואתריך לברא דאמהו מהיכלא דילי.

כד נמי הקא, אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. והא אוקימנא, בלא תבשל גדי. וכל אינון בסטרא דבכור בהמה קא אתו. ועל דא לא כתיב אנכי אתו, אלא אנכי אשלח, אתריך ואשדר ליה, דלא ישתכח בהיכלי.

ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך. אליו אינון סימנין דמטרוניתא, דאתברכא מן מלכא בזווגהא. ויאמר מה הערבון אשר אתו לך, ותאמר חותמך ופתילך ומטף. אליו אינון (נ"א סטרי) קטרי עלאי, תכשיטה דכלה אתברכא מתלתא אליו, נצח הוד יסוד, וכלא אשתכח בתלתא אליו וכלה (ס"א מנצח הוד יסוד) מהכא מתברכא. מיד ויתן לה ויבא אליה ותהר לו.

ויהי כמשלש חדשים. מאן משלש חדשים. בתר דיתלתון ירחיא, והא גי ירחין אוקימנא. והקא כמשלש חדשים, דשארי ירחא רביעאה לאתערא דינון בעלמא בחובי בני נשא, והיא ינקא מסטרא אחרא. כדיו, ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר פלתך, הא כלה בסטרא אחרא אשתכחת. מה כתיב, הוציאוק. כמה דכתיב, (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת ישראל. ותשרף, בשלהובי טיהרא בגלותא.

מה כתיב, היא מוצאת, לאתמשכא בגלותא. והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו. לאיש אשר אלה ממנו לא כתיב, אלא לאיש אשר אלה לו. דיליה סימנין אליו משתכחין, אנכי הרה. מיד ויבר יהודה ויאמר צדקה ממני. צדקה ודאי, ושמה גרים. מאן גרים לה, שמה דא. הדר ואמר ממני, דכתיב, (תהלים יא) כי צדיק יי צדקות אהב ישר יחזו פנימו. צדקה: צדק ה', דממני נטלת שמה דא. ממני ירתא. ממני אשתכחת.

אמר רבי יוסי, מאי טעמא חמיה כתיב באתר חד, יהודה באתר אחרא. אמר ליה, כלא אתקטר דא בדא. חמיה, באתר עלאה תלי.

אמר רבי אלעזר, פרשתא דא אוקימנא ברזא עלאה, בכמה גונון. כד יסתכלון מלי, מינה ישתמע רזין דאורחוי דקודשא בריך הוא, ודינוי בכל אתר. והיא ידעת ואקדימת גרמאה למלה דא, לאשלמא אורחוי דקודשא בריך הוא, בגין דינפקו מינה מלכין שליטין, וזמינין לשלטאה על עלמא. ורות כהאי גוונא עבדת.

דף ע"ב ע"ב

אמר רבי אבא, פרשתא דא ברזא דחכמתא דאורייתא אתקשרא, וכלא סתים וגליא. ואורייתא פלא פהאי גוונא אשתכחת. ולית לך מלה באורייתא, דלא רשים בה שמא קדישא עלאה, דסתים וגליא. (דף ע"ב ע"ב) בגיני כך, סתימי דאורייתא, קדישי עליונין ירתין לה, ואתגליא בשאר בני עלמא. פגוונא דא כתיב, (תהלים קב) לספר בציון שם יי ויתהלתו בירושלם, דהא בציון במקדשא, שרי לאדכרא שמא קדישא פדקא חזי. ולבר בכינויו. ועל דא פלא סתים וגליא. תאנא, כל מאן דגרע את חד מאורייתא. או יוסיף את חד באורייתא, כמאן דמשקר בשמא קדישא עלאה דמלכא.

אמר רבי יצחק, עובדא דמצרים פלחין לשפחה, כמה דאוקימנא. עובדא דכנען, פלחין לההוא דאקרי (שמות יב) שבי אשר בבית הבור. ועל דא כתיב, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. בגין כך פלהו מכתביבין (ס"א מברכין) (ס"א מכדבין) במלין קדישין, ועבדין עובדין (ס"א עריין) בכלא. בגיני כך כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'. רבי יהודה אמר, דעבדין דינין (ס"א זינין) בישין לשלטא על (נ"א לסאבא) ארעא, כמה דאת אמר ולא תטמא את אדמתך. וכתיב ותטמא הארץ. (ויקרא יח) כמעשה ארץ מצרים וגו', רבי חייא פתח, (איוב לח) לאחוז בכנפות הארץ וגו', תאנא, זמין קודשא בריך הוא לדכאה לארעיה, מכל מסאבותא דעמין עובדי עבודה זרה, דסאיבו לה. פהאי מאן דאחיד בטליתיה, ואנער טנופא מניה. וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא, למשדי לון לבר, ולדכאה ארעא קדישא מסטרא אחרא (ס"א קדישא אחרא), כביכול דהנה מתזנא לשאר רבירבי עמין, ולקבלא מסאבותא דלהון, ולדברא לון. וזמין לדכאה לה ולאעברא לון לבר.

רבי שמעון הוה מדכי טורי (ס"א שוקי) דטבריא, וכל דהנה תמן מית, הנה סליק ליה, ומדכי ארעא. תאנא, כתיב (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו את ארצי וגו', אמר רבי יהודה, זכאה חולקיה מאן דזכי בחייוי למשרי מדורא בארעא קדישא. דכל מאן דזכי לה, זכי לאנגדא מטלא דשמאי דלעילא, דנחית על ארעא. וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייוי בהאי ארעא קדישא, זכי לאתקשרא לבתר בארעא קדישא עלאה.

וכל מאן דלא זכי בחייוי, ומייתין ליה לאתקברא תמן, עליה כתיב, (ירמיה ב) ונחלתי שמתם לתועבה. רוחיה נפיק ברשותא נוכרא אחרא, וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא, כביכול עביד קדש חול, וחול קדש. וכל מאן דזכי למיפק נשמתייה בארעא קדישא, אתכפרו חובוי, וזכי לאתקשרא תחות גדפוי דשכינתא, דכתיב, (דברים לב) וכפר אדמתו עמו. ולא עוד אלא אי זכי בחייוי, זכי לאתמשכא עליה רוחא קדישא תדיר, וכל מאן דיתניב ברשותא אחרא, אתמשד עליה רוחא אחרא נוכרא.

תאנא, פד סליק רב המנונא סבא להתם, הוה עמיה תריסר בני מתיבתא דיליה, אמר לון, אי אנא אזיל לארחא דא, לאו על דידי קא עבידנא, אלא לאתבא פקדונא למאריה. תנינן כל אינון דלא זכו להאי בחייוי, אתיבין פקדונא דמאריהון לאחרא.

אמר רבי יצחק, בגיני כך, כל מאן דאעבר מאינון זינין בישין, או רשותא אחרא בארעא, ארעא אסתאבת, ווי ליה לההוא גבר, ווי לנפשיה, דהא ארעא קדישא לא מקבלא ליה לבתר. עליה כתיב, (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ, בעולם הזה, ובעולם הבא, ורשעים עוד אינם, בתחיית המתים, כדיון ברכי נפשי את יי הללויה. (ויקרא יח) את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וגו', רבי אבא אמר, זכאה חולקא דישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל עמין עובדי עבודה זרה, ובגין רחימותא דיליה עליהו, יהיב לון נימוסין דקשוט, נטע בהו אילנא דחיי, אשרי שכינתא ביניהו. מאי טעמא. בגין דישראל רשימין ברשימא קדישא בבשריהון. ואשתמודעון דאינהו דיליה, (אשתמודעון) מבני היכליה.

דף ע"ג ע"א

ובגיני כך, כל אינון דלא רשימין ברשימו קדישא (דף ע"ג ע"א) בבשריהון לאו אינון דיליה, ואשתמודעון דכלהו מסטרא דמסאבותא אתין, ואסיר לאתחברא בהו, ולאשתעי בהדיהו, במלוי דקודשא בריך הוא ואסיר לאודעא להו מלי דאורייתא, בגין דאורייתא כלא שמא דקודשא בריך הוא, וכל את דאורייתא, מתקשרא בשמא קדישא. וכל מאן דלא אתרשים ברשימא קדישא בבשריהו, אסיר לאודעא ליה מלה דאורייתא. וכל שכן לאשתדלא (נייא לאסתכלא) ביה.

רבי שמעון פתח, (שמות יב) זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו, וכתיב וכל עבד איש וגו'. וכתיב תושב ושכיר לא יאכל בו. ומה פסחא דאיהו בשרא למיכלא, על דאתרמיו במלה קדישא, אסיר לכל הני למיכל ביה, ולמיהב להו למיכל, עד דאתגזרו. אורייתא דהיא קדש קדשים (דקדישא) שמא עלאה דקודשא בריך הוא, על אחת כמה וכמה.

רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוהי, אמר ליה, הא תנינן אסור ללמד תורה לעובד פוכבים ומזלות, ושפיר אתערו חבריא דבבל, דכתיב, (תהלים קמז) לא עשה כן לכל גוי, אבל פיון דאמר מגיד דבריו ליעקב, אמאי חקיו ומשפטיו לישראל. אמר ליה, אלעזר תא חזי, זכאין אינון ישראל, דחולקא עלאה קדישא דא נטע בהו קודשא בריך הוא, דכתיב, (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם, ולא לעמין עובדי עבודה זרה.

ובגין דאיהי גניזא עלאה יקירא, שמייה ממש, אורייתא כלא סתים וגלגא, ברזא דשמייה. ועל דא, ישראל בתרין דרגין אינון, סתים וגלגא, דתנינן תלת דרגין אינון מתקשרו דא בדא, קודשא בריך הוא, אורייתא, וישראל. וכל חד, דרגא על דרגא, סתים וגלגא. קודשא בריך הוא דרגא על דרגא, סתים וגלגא. אורייתא הכי נמי סתים וגלגא. ישראל הכי נמי דרגא על דרגא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. תרי דרגין אינון, יעקב וישראל, חד גלגא, וחד סתים.

מאי קא מיירי. אלא כל מאן דאתגזר ואתרשים בשמא (נ"א ברשומא) קדישא, יתבין ליה באינון מלון דאתגליון באורייתא, כלומר, מודיעין ליה ברישי אתוון, ברישי פרקין, יתבין עליה חומרא דפקודי אורייתא, ולא יתיר, עד דיסתלק בדרגא אחרא, הדיא הוא דכתיב מגיד דבריו ליעקב (ליעקב שפיר). אבל חקיו ומשפטיו לישראל, דאיהו בדרגא עלאה יתיר. וכתיב (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'. חקיו ומשפטיו לישראל, אלון רזי אורייתא ונמוסי אורייתא, וסתרי אורייתא, דלא יצטרכו לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר פדקא חזי.

ומה לישראל האי, לעמין עובדי עבודה זרה על אחת כמה וכמה, וכל מאן דלא אתגזר ויתבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא, פאלו חריב עלמא, ומשקר בשמא דקודשא בריך הוא, דכלא בהאי תליא, ודיא אתקשר, דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי.

תא חזי, פתיב (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. לפני בני ישראל שם, אבל לשאר עמין לא שם. בגין כך דבר אל בני ישראל. (ויקרא כ) ואל בני ישראל תאמר. וכן פלהו. ינוחון אבהו דעלמא, אינון הלל ושמאי, דהכי אמרו לאונקלוס, ולא אודעו ליה מלה דאורייתא עד דאתגזר.

ותא חזי, מלה קדמאה דאורייתא, דיתבין לינוקי, אל"ף בי"ת, דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבוקא בסוכלתנו, ולסלקא ליה ברעותא, וכל שכן למלא בפומיהון. ואפילו מלאכי עלאי, ועלאי דעלאי, לא יכלין לאדבוקא, בגין דאינון סתימין דשמא קדישא. ואלף וארבע מאה וחמש רבבן דעלמין, פלהו תליין בקוצא דאל"ף, ושבעין ותריין שמהו קדישין גליפין באתווי רשימין, דקיימו בהו עלאי ותתאי, שמיא וארעא, וכורסייא יקרא דמלא, תליין מסטרא חדא לסטרא חדא, דפשיטותא דאלף, קיומא דעלמין פלהו, וסמכין דעלאין ותתאין ברזא דחכמתא.

ושבילין סתימין, ונהרין עמיקין, ועשר אמירן, פלהו נפקין מההוא קוצא תתאה דתחות אלף. מכאן ולהלאה שארי לאתפשטא אלף בבית. ולית חושבון לחכמתא דהכא אתגליון.

דף ע"ג ע"ב

בגיני (דף ע"ג ע"ב) כך, אורייתא קיומא דכלא, ומהימנותא דכלא, לקשרא קשרא דמהימנותא דא בדיא פדקא חזי. ומאן דאתגזר, אתקשר בההוא קשרא דמהימנותא. ומאן דלא אתגזר, ולא אתקשר ביה, פתיב ביה, (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (שמות יב) וכל ערל לא יאכל בו. דהא אתער רוח מסאבא דמסטריה, ואתי לאתערבא בקדושה. בריך רחמנא, דפריש לישראל בנוי, רשימין ברשימא קדישא, מנייהו ומזוהמא דלהון. עלליהו פתיב, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיך שורק פלה זרע אמת. ובגיני כך, (מיכה ז) ותתן

אָמַת לַיַּעֲקֹב, וְלֹא לְאַחֲרָא. תּוֹרַת אָמַת, לְזֶרַע אָמַת. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקִיָּה עַל יְדוּי.

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כְּתִיב (שְׁמוּאֵל א יב) כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ וְגוֹי, כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ, מֵאִי טַעְמָא בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל. בְּגִין דְּכֻלָּא אֲתִקְשֵׁר דָּא בְּדָא, וּבַמָּה אֲתִקְשֵׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּהַהוּא רְשִׁימָא קִדְיִשָּׁא דְאַתְרָשִׁים בְּבִשְׂרֵיהוֹן. וּבְגִינֵי כֶּד, לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ. וְלָמָּה. בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל דְאַתְרָשִׁים בְּהוּ.

תַּאנָּא, אוּרִייתָא אַקְרִי בְּרִית, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְרִי בְּרִית. וְהָאֵי רְשִׁימָא קִדְיִשָּׁא אַקְרִי בְּרִית. וְעַל דָּא כֻּלָּא אֲתִקְשֵׁר דָּא בְּדָא, וְלֹא אֲתִפְרֵשׁ דָּא מִן דָּא. אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא, אוּרִייתָא וְיִשְׂרָאֵל שְׁפִיר. אַבְל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַלְן דְאַקְרִי בְּרִית. אָמַר לִיה דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קו) וַיִּזְכֹּר לְהֵם בְּרִיתוֹ, וְהָא אֲתִיידַע, וְהָא אֲתִמַּר. (וַיִּקְרָא יח) וְאֵת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ, חֻקֹּתַי: אֵלֶיךָ אֵינּוֹן נְמוּסֵי מַלְכָּא. מְשַׁפְּטִי: אֵלֶיךָ אֵינּוֹן גְּזָרֵי אוּרִייתָא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כֹּל אֵינּוֹן נְמוּסִין מֵאַתֵּר דְאַקְרִי צְדָק, אַקְרוּן חֻקֹּתַי, וְאֵינּוֹן גְּזָרַת מַלְכָּא. וּבְכָל אֲתֵר דְאַקְרִי מְשַׁפֵּט אַקְרוּן דִּינָא דְמַלְכָּא, דְאִיהוּ מַלְכָּא קִדְיִשָּׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַלְכָּא דְשַׁלְמָא כֻּלָּא דִּילִיָּה הוּא. דְהוּא מַלְכָּא קִדְיִשָּׁא, בְּאַתֵּר דְתֵרִין חוּלְקִין אֲחִידִין דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תְּהִלִּים פט) צְדָק וּמְשַׁפֵּט מְכוּן כְּסָאָד, וְאֵינּוֹן דִּינָא וְרַחֲמֵי. וּבְגִינֵי כֶּד חֻק וּמְשַׁפֵּט. וְעַל דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים קמז) חֻקֵּי וּמְשַׁפְּטֵי לְיִשְׂרָאֵל. לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא לְשָׂר עַמִּין.

בְּתַרִּיה מַה כְּתִיב, לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי. וְתַנִּינּוּ, אַף עַל גַּב דְאַתְגְּזֵר וְלֹא עֲבִיד פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, הֲרִי הוּא כְּגוֹי בְּכֻלָּא, וְאַסִּיר לְמִילַף לִיה פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא. וְעַל דָּא תַנִּינּוּ (שְׁמוֹת כ) מְזַבַּח אֲבָנִים, דָּא מְזַבַּח אֲבָנִים מִמֶּשׁ. וְהָא קִשְׁיֵו דְלַבִּיָּה בְּאַתְרִיה קִימָא, וְזוּהֵמָא לֹא אֲתַפְּסֵק מְנִיָּה.

בְּגִינֵי כֶּד, לֹא סָלִיק בִּידִיָּה הַהוּא גְּזִירוֹ, וְלֹא מְהַנְיָא לִיה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת כ) כִּי חִרְבַּף הַנִּפְתָּ עָלֶיךָ וְתַחֲלָלָהּ. בְּגִינֵי כֶּד, לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי סְתָם. וּמְשַׁפְּטִים בַּל יִדְעוּם לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. מַלְכָּא אַחֲרָא (נִיָּא זַעִירָא), לֹא יַהֲבִינּוּ לְהוּ, כֹּל שְׁכֵן רְזִי אוּרִייתָא, וְנְמוּסִין דְאוּרִייתָא. וְכְתִיב, (דְּבָרִים לב) כִּי חָלַק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, (תְּהִלִּים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂיִי אֶלְהִיו.

מְתַנִּיתִין, בְּנְמוּסֵי טְהִירִין. אַרְבַּע מִפְתָּחִין שְׁוִיין, לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. בְּזוּיִיתְהוֹן אֲשֶׁתְּכַחוּ. חַד לְסִטְר אַרְבַּע, וְאַרְבַּע לְסִטְר חַד. אֲתַגְלָפִן (סִיָּא אַתְפַּלְגוּ) בְּחַד גְּוֹנָא. בְּהַהוּא גְּוֹנָא, תְּכַלָּא, וְאַרְגוֹנוֹנָא וְצַבַּע זְהוּרִי, וְחַוָּרָא, וְסוּמָקָא. דָּא עֵייל בְּגוֹנוֹנָא דְחַבְרִיָּה, וְדִידִיָּה בֵּיה רְשִׁים.

אַרְבַּע רִישֵׁין כְּחַדָּא אֲסִתְלִיקוּ, וּבְחַד דִּיּוּקְנָא מְתַדְבָּקוּ. חַד רִישָׁא אֲסִתְלִיק, מְגוּ סַחִיו דְאַסְתָּחִי. תְּרִי אֲיִילְתָּא קְצִיבִין בְּשִׁיעוּרָא חַד, סִלְקוּ מִהַהוּא סַחִיוֹתָא, דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שְׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה. בְּשִׁיעוּרָא דְלַהוֹן, חִיזוּ דְאַבּוּ טְבָא דְאַרְבַּע גְּוֹנִין.

אַרְבַּע גְּדָפִין דְּכִסְיִין עַל גּוּפָא, וַיְדִין זְעִירֵין תַּחֲוֹת גְּדַפְיֵיהוּ. וְחָמֵשׁ בְּחָמֵשׁ
גְּלִיפֹן. טָאָסִין (ס"א שאפיו) לְעֵילָא לְעֵילָא מֵהִיכְלָא, דְּשַׁפְרָא בְּרִינְא וְיָאָה
לְמַחְזִי.

חַד עוֹלָיִם רַבָּנָא, נְפִיק שְׁנֵן חַרְבָּא, דְּמַתְּהַפְכָּא לְגוּבְרִין לְנוֹקְבִין. נְטָלִין
לְמַשִּׁיחָא דְּאִיפָּה בֵּין שְׁמַיָּא וּבֵין אַרְעָא. לְזַמְנִין נְטָלִין (ס"א עוליו) לָהּ בְּכַל
עֲלָמָא, וְכָל מְשִׁיחִין בָּהּ מְשִׁיחִין, דְּכַתִּיב, (ויקרא יט) אֵיפֹת צָדֵק וְגוֹ'.

דף ע"ד ע"א

חַד חִיזוּ דְּבָדוּלְחָא, קַיִמָּא עַל חַרְבָּא חַד, בְּרִישָׁא דְּהָהוּא רַבָּנָא (נ"א חרבא)
מְלַהֲטָא סוּמְקָא מְגוּ בְּדוּלְחָא. (דף ע"ד ע"א) תְּרִין סְטָרִין מֵהָאֵי גִיסָא וּמֵהָאֵי
גִיסָא, אֲתַחְזִי הָהוּא חַרְבָּא, בְּרִישִׁימִין עַמִּיקִין, חַד גְּבַר תַּקִּיף, עוֹלָמָא
דְּקַיִמָּא בִּי"ג עֲלָמִין. חֲגִיר הָהוּא חַרְבָּא, לְמַעַבְדַּד נוֹקְמִין. עַמִּיָּה חֲגִירִין
שְׁתֵּין אַחֲרָנִין, כְּלָהוּ מְשַׁתְּלַחְפִּי (נ"א מתיילפי) (ס"א משלפי) נְצַחִין קַרְבָּא, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים מה) חֲגוּר חַרְבָּף עַל יַרְדְּ גִבּוֹר הוֹדָף וְהִדְרָף. וְכַתִּיב (שיר
השירים א) כָּלֶם אַחוּזֵי חַרְבַּ מְלוּמְדֵי מְלַחְמָה וְגוֹ'. בְּכַמָּה גְּוֹנִין מַתְּהַפְכִּין
אַנְפֵייהוּ, לִית דִּינְדַּע לוֹן, בַּר חַד תּוֹלְעָתָא דְּשָׂאט (ס"א דשארט) בֵּין נוּגֵי יָמָא, כָּל
אַבְנֵין דְּאֵעְבַּר עֲלֵייהוּ מַתְּבַקְעִין.

בְּהָהוּא זְמַנָּא, קָלָא דְּנַפְיָק מְאִינוֹן דְּחֲגִירֵי חַרְבָּא, מְבַקַּע תַּמְנִיסָר טוּרִין
רַבְרָבִין, וְלִית מֵאן דִּינְרַכִּין אוֹדְנִיָּה. כְּלָהוּ עֲלָמָא סְתִימִין עֵינִין, אֲטִימִין
לְבָא, לִית מֵאן דִּינְשַׁגַּח דְּהָא בְּנִינָא לְסַתוֹר כַּד עַבְדִּין עוֹבְדוֹן דְּלָא מַתְּפַשְׁרוֹן,
סָאטִין מְאַרְחָא דְּתַקְנָא, יְמִינָא אַעְדִּי, וּשְׁמַאֲלָא שְׁלֹטָא, כְּדִין עָרִין
אַשְׁתַּכְּחוּ. וְוִי לְחִיבֵיָּא דְּגַרְמִין דָּא בְּעֲלָמָא, דְּהָא לָא מַתְּבַרְכִּין לְעֵילָא, עַד
דִּישְׁתַּצוֹן אִינוֹן לְתַתָּא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קד) וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרַכִּי
נְפִשֵׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. (ע"כ). (ויקרא ח"י) עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת אִמֶּךָ לֹא תַגְלֶה רַבִּי
חֲזִיָּא פְתַח. (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדֵי בֵּין הַבְּנִים וְגוֹ'. הָאֵי
קָרָא אוּקְמוּהָ חַבְרֵיָּא, אֲבָל כְּמָה חַבִּיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. דְּהִיא מְשַׁבַּחַת לִיהָ בְּהָאֵי. הָכָא אֵית לָאֵסְתַּכְלָא, אֲמַאי מְשַׁבַּחַת לִיהָ
בְּתַפּוּחַ, וְלָא בְּמִלָּה אַחֲרָא, אוּ בְּגוּוֹנִין אוּ בְּרִיחָא אוּ בְּטַעְמָא.

אַבְל הוּאִיל וְכַתִּיב תַּפּוּחַ, בְּכָלָא הִיא מְשַׁבַּחַת לִיהָ, בְּגוּוֹנִין, בְּרִיחָא,
וּבְטַעְמָא. מַה תַּפּוּחַ הוּא אֲסוּוֹתָא לְכָלָא, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסוּוֹתָא
לְכָלָא. מַה תַּפּוּחַ אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוֹנֵי, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוֹנִין עֲלָאִין. מַה תַּפּוּחַ אֵית בֵּיהּ רוּחָא דְּקִיק מְכָל שְׂאָר אֵילָנֵי,
אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ (הושע יד) וְרִיחַ לוֹ כְּלָבָנוּן. מַה תַּפּוּחַ טַעְמִיָּה
מַתִּיקָא, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ה) חֲכוּ מִמַּתְּקִים.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי,
אַמַּי כְּשׁוֹשְׁנָה, וְהָא אֲתַמַּר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּאַסְגִּיאוּ זְכָאֵי
בְּעֲלָמָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל סְלָקָא רִיחִין טְבִין, וּמַתְּבַרְכָּא מִמְּלָכָא קְדִישָׁא,

וְאִנְפָּהָא נְהִירִין. וּבְזִמְנָא דְאַסְגִּיאוּ חִיבִין בְּעֵלְמָא, כְּבִיכּוֹל כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל
לָא סְלִקָּא רִיחִין טְבִין, וְאַטְעַמְתָּ מִסְטָרָא אַחֲרָא מְרִירָא. כְּדִין, כְּתִיב (אִיכָה
ב) הַשְּׁלִיף מִשְׁמִים אֶרֶץ וְגו', וְאִנְפָּהָא חֲשׂוֹכָן.

רְבִי יוֹסִי אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְאַסְגִּיאוּ זְכָאִין בְּעֵלְמָא, כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמֵאלוּ
תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבֻקְנִי. וּבְזִמְנָא דְאַסְגִּיאוּ חִיבִין בְּעֵלְמָא, כְּתִיב (אִיכָה
ב) הַשִּׁיב אַחֲוֹר יִמִּינוּ. רְבִי חִזְקִיָּה אָמַר מִהֲכָא, (מִשְׁלֵי טז) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹף,
כְּלוּמַר פְּרִישׁ מִלְכָּא מִן מִטְרוּנִיתָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב עֲרוֹת אַבִּיד וְעֲרוֹת
אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה.

רְבִי אֶלְעָזָר הָוָה יִתִּיב קָמִי אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, אִי פְּרַקְלִיטָא בְּעֵלְמָא
בְּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַח, וְאִי קִטִּיגוּרְיָא בְּעֵלְמָא, בְּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַח,
אָמַר לֵיהּ, לְמִלְכָּא דְהָוָה לֵיהּ בַּר מִמִּטְרוּנִיתָא, כָּל זְמַנָּא דְהָוָה
בְּרָא עֶבֶיד רְעוּתָא דְמִלְכָּא, מִלְכָּא עֶבֶיד מְדוּרִיָּה בְּמִטְרוּנִיתָא. וְכָל זְמַנָּא
דְלֹא הָוָה הָוָה בַּר עֶבֶיד רְעוּתָא דְמִלְכָּא, מִלְכָּא פְּרִישׁ מְדוּרִיָּה
מִמִּטְרוּנִיתָא.

כִּדְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל עֶבְדִּין רְעוּתָא
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוּי מְדוּרִיָּה בְּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְכָל
זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל לָא עֶבְדִּין רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לָא שׁוּי מְדוּרִיָּה בְּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּא בְּרָא
בוּכְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר, דָּא
הִיא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְכְּתִיב, (מִשְׁלֵי יא) וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמָּךְ.

דף ע"ד ע"ב

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל רְחֻקִין מֵהִיכְלָא דְמִלְכָּא, כְּבִיכּוֹל מִטְרוּנִיתָא
אֲתַרְחַקַת עִמְהוֹן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְמִטְרוּנִיתָא לָא אֶקְדִּימַת קִיסְטָא
לְהַאי בַּר, לְאַלְקָהָה לֵיהּ, לְמִיחָד בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל. בְּגִין דְמִלְכָּא לָא אֶלְקִי
לְבָרִיָּה לְעֵלְמִין. אֶלָּא שְׁבִיק כְּלָא בִידָא דְמִטְרוּנִיתָא, לְאַנְהָגָא הִיכְלָא,
וְלְאַלְקָהָה בְּרָה, וְלְדַבְרָא לֵיהּ בְּאוּרַח קְשׁוּט, לְקַבְּלִיהּ דְמִלְכָּא. (דף ע"ד ע"ב).

וְרָזָא דְמִלְכָּה דְכְּתִיב, (מִשְׁלֵי לא) דְבָרֵי לְמוֹאֵל מִלְכָּד מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרַתְנוּ אִמּוֹ (אִמּוֹ
וְדֵאִי), דָּא בַּת שְׁבַע, וְהָא אֲתַמַּר כְּתִיב, (מִשְׁלֵי ו) מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶּן חֲכָם יִשְׁמַח
אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדֵאִי. חֲמִי מַה כְּתִיב, בֶּן חֲכָם יִשְׁמַח
אָב, בְּעוֹד דְהַאי בַּר אֲזִיל בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל, וְהוּא חֲכִימָא, יִשְׁמַח אָב (כָּלֵל), דָּא
מִלְכָּא קְדִישָׁא לְעִילָא. יִשְׁמַח אָב סִתָּם. אֲשַׁתְּכַח הַאי בַּר בְּאוּרַחָא תְּקֵלָא,
מַה כְּתִיב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדֵאִי, דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְרָזָא
דְמִלְכָּה כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה ו) וּבִפְשָׁעֵכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

תָּא חֲזִי, לָא אֲשַׁתְּכַח חֲדוּתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּיוּמָא דְסִלְקִי
שְׁלֹמֹה לְחֲכַמְתָּא, וְאָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. כְּדִין נְהִירוּ אֲנַפּוּי דְמִטְרוּנִיתָא,

וְאֵתִי מִלְכָּא לְמִשְׁרֵי מְדוּרְיָה עָמָה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים א ה) וַתָּרֵב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה וְגוֹי. מֵאִי וַתָּרֵב. דְּסִלְקָא שְׁפִירו דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְאִתְרַבֵּיאת בְּדַרְגָּהָא עַל כָּל שְׁאָר דְּרָגִין, בְּגִין דְּמִלְכָּא שׁוּי מְדוּרְיָה בָּהּ. וְכָל כֶּדָּ לָמָּה. בְּגִין דְּאַפִּיקַת בְּרָא חֲפִימָא דָּא לְעֵלְמָא. (נ"א למלכא)

וְכַד אֲפִיקַת לִיה לְשֹׁלְמֹה, לְכָל יִשְׂרָאֵל אֲפִיקַת, וְכִלְהוּ הוּוּ בְּדַרְגִין עֲלָאִין זַפְאִין כְּשֹׁלְמֹה (ס"א בשלמא). דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא חֲדֵי בְּהוּ, וְאִינוּן בֵּיה. וּבִיוּמָא דְשְׁכָלֵל שְׁלֹמֹה בֵּיתָא לְתַתָּא, אֲתַקִּינַת מִטְרוֹנִיתָא בֵּיתָא לְמִלְכָּא. וְשׁוּי מְדוּרְיָהוּן כְּחֻדָּא, וְנִהִירוּ אֲנַפְהָא בְּחֻדָּה שְׁלִימוּ. כְּדִין אֲשַׁתְּכַח חֻדְוֹתָא לְכָלָּא, לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְכָל כֶּדָּ לָמָּה. בְּגִין דְכְתִיב, מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוּ, וְדַבְרַת לִיה לְרַעוּתָא דְּמִלְכָּא.

וְכַד הָאִי בַר כְּמָה דְאַמִּינָא, (ס"א דאצטריד) לָא אֲתַדְבֵּר לְרַעוּתֵיהָ דְּמִלְכָּא. כְּדִין הִיא עֲרִייתָא דְכָלָּא, עֲרִייתָא דְכָל סְטָרִין דְּהָא מִלְכָּא פְּרִישׁ מִמִּטְרוֹנִיתָא, וּמִטְרוֹנִיתָא אֲתַרְחַקַת מֵהִיכְלֵיהָ, וּבְגִין כֶּדָּ עֲרִייתָא הִיא דְכָלָּא. וְכִי לָא עֲרִייתָא הוּא, מִלְכָּא בְּלָא מִטְרוֹנִיתָא, וּמִטְרוֹנִיתָא בְּלָא מִלְכָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, עֲרוֹת אַבִּיד וְעֲרוֹת אֲמָדָּ לָא תִגְלַה אֲמָדָּ הִיא. אֲמָדָּ הִיא וְדָאִי, וְשְׂרִיא עָמָד, בְּגִינֵי כֶּדָּ לָא תִגְלַה עֲרוֹתָהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲקִישׁ יְדוּי וּבְכָה, וְאַמֵּר וּוִי אִי אִימָא וּגְלִינָא רְזָא, וּוִי אִי לָא אִימָא, דְּיִבְדוּן חֲבַרְיָא מְלָה. (יחזקאל יא) אָהָה יְיָ אֱלֹהִים כְּלָה אֲתָה עוֹשֶׂה אֶת שְׂאֲרֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאִי אָהָה. וּמֵאִי כְּלָה אֲתָה עוֹשֶׂה. אֶלָּא רְזָא דְמְלָה, בְּזַמְנָא דְהוּ תַתָּא אֲתַתְרַכַת מֵהִיכְלָא דְמִלְכָּא, ה' אַחְרָא עֲלָהּ בְּגִינָה מְנַעַת בְּרַכְתָּא. וְכִדִּין כְּתִיב, אָהָה כְּלָה אֲתָה עוֹשֶׂה. בְּגִין דְכַד אִיהִי (נ"א הִיא ה') אֲתַמְנַעַת מִבְּרַכְאֵן, ה' אַחְרָא מְנַעַת לוֹן מִכְּלָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּבְרַכְאֵן לָא מְשַׁתְּפַחִי, אֶלָּא בְּאַתֵּר דְּשְׂרִיין דְּכַר וְנוֹקְבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה כה) יְיָ מִמְרוֹם יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׂאֵג יִשְׂאָג עַל נֹהוּ. עַל נֹהוּ מִמֶּשׁ. דָּא מִטְרוֹנִיתָא, וְדָא הוּא וְדָאִי. וּמֵאִי אֲוִמֵּר. אֲוִי שְׁהַחְרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְכוּ'. בֵּיתִי זְוֹגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא. וְדָא הוּא וְדָאִי, עֲרוֹת אַבִּיד וְעֲרוֹת אֲמָדָּ לָא תִגְלַה. דְּהָא מִכָּל סְטָרִין עֲרִייתָא הוּא. וְכִדִּין, (ישעיה ט) לְבָשׁוּ שְׂמִים קִדְרוֹת וְשַׁק הוֹשֵׁם כְּסוּתֵם דְּהָא אֲתַר אַחְסַנַת בְּרַכְאֵן דְּמִבּוּעִין דְּנַחֲלִין דְּהוּוּ נְגִידִין וְשַׁקִּיין כְּדָקָא חֲזוּ, אֲתַמְנַעוּ.

תְּנִינֵן, כַּד אֲתַפְּרֵשׁ מִלְכָּא מִמִּטְרוֹנִיתָא, וּבְרַכְאֵן לָא מְשַׁתְּפַחוּ, כְּדִין אֲקָרִי וּ"י. מֵאִי טַעְמָא וּ"י. דְּתַנְיָא, רִישָׁא דְּיִסוּד י', דְּהָא יִסוּד ו' זַעֲיָרָא הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא ו' רַבְרָבָא עֲלָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְ"ו תָּרִין וְוִין כְּחֻדָּא, וְרִישָׁא דְּהָאִי יִסוּד י' הוּא. וְכַד אֲתַרְחַקַת מִטְרוֹנִיתָא מִמִּלְכָּא, וּבְרַכְאֵן אֲתַמְנַעוּ מִמִּלְכָּא, וְזוּגָא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּרִישָׁא דְּיִסוּד, נְטִיל ו' עֲלָהּ לְהָאִי רִישָׁא דְּיִסוּד דְּהוּא י', וְנְגִיד לִיה לְגַבֵּיהָ, כְּדִין הוּא וּ"י, וּ"י לְכָלָּא, לְעֵלְאִין וְתַתָּאִין.

ועל דא תנינן, מיומא דאתחריב ירושלים, ברכאן לא אשתכחו בעלמא, ולית לך יום דלא אשתכח ביה לווטין, דהא ברכאן אתמנעו בכל יום. אמר ליה, או הקי, אוי אוי, או הויי, (נייא או והי) מהו.

דף ע"ה ע"א

אמר ליה, פד מלה תליא בתשובה, ולא תייבין, כדין ה' עלאה נטיל לון, ואנגיד לואו וי, לגבה, (דף ע"ה ע"א) בגין דלא תייבין, כדין אקרי הוי. הוי פד אסתלק מלפא לעילא לעילא, וצווחין בני נשא ולא אשגח בהו. וההוא עלאה אהיה טמירא, סליק לו, וי לגביה, בגין דלא אתקביל צלותיה, כדין אקרי אוי, דהא אי סליק לגביה דוי וי. (סייא דהוא אי סליק גביה להי וי ליי) וכדין תשובה לא אשתכח. ועל דא אסתלק מאלין אתנון ה', דהא בתשובה לא תלייא.

ודאי פד אסגיא חובי עלמא טפי, ותשובה הוה תליא בקדמיתא, ולא פעו, כדין אסתלק ה', ואי סליק לו יו"ד לגביה, ואקרי אוי. וכד חריב בי מקדשא, ותשובה אסתלקת (ולא מעליא), כדין צווחו ואמרו, (ירמיה ו) אוי לנו כי פנה היום. מאי כי פנה היום. דא הוא יומא עלאה, דאקרי תשובה, דאסתלק ואתעבר, ולא שכית. ההוא יומא דאשתמודע, לפשטא ימינא לקבלא חייבין, והא אתפני מפלא, ולא אשתכח, ועל דא אמרו אוי, ולא הוי. כי נטו צללי ערב, דהא אתיהיב רשו לרברבי ממנן דשאר עמין, למשלט עלייהו.

תאנא, סליק וי לעילא לעילא, והיכלא אתוקד, ועמא אתגלי, ומטרוניתא אתתרכת, וביתא אתחרבת. לבתר פד נחית ויו לאתריה, אשגח בביתיה והא אתחריב, בעי למטרוניתא, והא אתרחקת ואזלת. חמא להיכליה, והא אתוקד. בעא לעמא, והא אתגלי. חמא לברכאן דנחלין עמיקין דהוו נגדין, והא אתמנעו. כדין כתיב, (ישעיה כב) ויקרא יי אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק. וכדין לבשו שמים קדרות.

כדין וי ה' (סייא וי) אתנגיד חד לקביל חד. והי עלאה, נגיד מבויעי לסטרא אחרא, וברכאן לא משתכחו. דהא דכר ונוקבא לא אשתכחו, ולא שריין כחדא. כדין (ירמיה כה) שאג ישאג על נהו. בכה רבי שמעון, ובכה רבי אלעזר, אמר רבי אלעזר, בכייה תקיעא בלבאי מסטרא חדא, וחדוותא בלבאי מסטרא אחרא. דהא שמענא מלין, דלא שמענא עד השתא, זכאה חולקי. (ויקרא ח"י) ערות אשת אביד לא תגלה, מאן אשת אביד. אמר רבי שמעון, הא תנינן, כל מלוי דאורייתא סתים וגליא, כמה דשמא קדישא סתים וגליא, אורייתא דהיא שמא קדישא, הכי נמי סתים וגליא. הכא כלא באתגליא, ידיעא סתים כמה דאוקימנא.

והאי קרא הכי הוא, אשת אביד: תאנא, כל זמנא דמטרוניתא אשתכחת במלפא, וינקא לך, אקרי אמד. השתא דאתגליא עמדא ואתרחקת מן

מִלְכָּא, אֲשֶׁת אָבִיךָ אֲתִקְרִי. אַנְתּוּ הִיא דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא לָא אֲתַפְטְרַת
בְּתְרוּכִין מְנִיָּה, אַנְתְּתִיָּה הִיא וְדַאי. כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה ט) כֹּה אָמַר יְיָ אֵי
זֶה סִפֵּר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיָּה. אֲלֵא וְדַאי אַנְתּוּ הִיא דְּמִלְכָּא, אֶף
עַל גַּב דְּאֲתַגְלִיָּא.

וְעַל דָּא פְּקִיד עָלָה תְּרִי זְמַנִּי, כִּד יִתְבָּא בְּמִלְכָּא בְּזוּוּגָא חַד, וְאֲתִקְרִי אִמְךָ,
דְּכְתִיב עֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה, לָא תַעֲבִיד דִּיתְרַחֲקוּן דָּא מִן דָּא, וְתִשְׁתַּלַּח
עַל חוּבְךָ, כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה ט) וּבִפְשַׁעְכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם. וְחַד, כִּד הִיא
בְּגְלוּתָא עִמְךָ, וְאֲתַגְלִיָּא מְהִיכְלָא דְּמִלְכָּא, וְאֲתִקְרִי אַנְתּוּ דְּמִלְכָּא. אֶף עַל
גַּב דְּאֲתַרְחַקַת מְנִיָּה לָא תַעֲבִיד בְּגִין דְּתַעֲדִי מִבִּינְךָ, וְיִשְׁלִטוּן בְּךָ שְׁנֵאָדָּה, וְלֹא
תִסְתַּמֵּר עֲלֶיךָ בְּגְלוּתָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב עֲרוֹת אֲשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה. מֵאִי
טַעמָא. בְּגִין כִּי עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא. אֶף עַל גַּב דְּאֲתַרְחַקַת מִן מִלְכָּא,
אֲשַׁגְחוּתָא דְּמִלְכָּא בְּהַ תְּדִירָא, וּבַעֲיָא לְאִסְתַּמְרָא לְקַבְלָה יִתִּיר, וְלֹא תִיחֹב
לְגַבָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (דברים כג) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְּהִלְךָ בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילְךָ וְגו'.
כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאֲשַׁתְּכַחַת בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְכַל שְׁכִין בְּגְלוּתָא,
לְאִגְנָא עֲלִיהוּ תְּדִירָא מְכַל סְטֵרִין, וּמְכַל שְׁאָר עַמִּין, דְּלֹא יִשְׁיֻצוּן לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל.

דף ע"ה ע"ב

דְּתַנְיָא, לָא יִכְלִין (דף ע"ה ע"ב) שְׁנֵאִיָּהוּן דְּיִשְׂרָאֵל לְאַבְאָשָׁא לְהוּ, עַד דְּיִשְׂרָאֵל
מַחֲלִישִׁין חִילָא דְּשְׁכִינְתָּא מְקַמִּי רַבְרָבִי מְמַנֵּן דְּשְׁאָר עַמִּין. כִּדִּין יִכְלִין לְהוּן
שְׁנֵאִיָּהוּן דְּיִשְׂרָאֵל, וְשְׁלִטוּן עֲלִיָּהוּ, וְגִזְרִין עֲלִיָּהוּ כְּמָה גִזְרִין בִּישִׁין. וְכִד
אִינוּן תִּיבִין לְקַבְלָה, הִיא מְתַבְּרַת חִילָא וְתוּקְפָא דְּכַל אִינוּן מְמַנֵּן רַבְרָבִין,
וְתַבְּרַת חִילָא וְתוּקְפָא דְּשְׁנֵאִיָּהוּן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאֲתַפְרָעָא לְהוּ מְכַלָּא.

וְעַל דָּא וְהִיָּה מַחֲנֶיךָ קְדוּשׁ, דְּבַעֲי בְּרַ נֶשׁ דְּלֹא יִסְתַּאֲב בְּחוּבוּי, וַיַּעֲבֵר עַל
פְּתַגְמֵי אוֹרֵיָּתָא. דָּאִי עֶבֶד הָכִי, מְסַאֲבִין לִיָּה, כְּמָה דְּכְתִיב וְנִטְמַתְּם בָּס,
בְּלֹא אִי. וְתַאנָּא, מֵאֲתַן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין שִׁיפִין בְּגוּפָא, וְכִלְהוּ אִסְתַּאֲבִין,
כִּד אִיָּהוּ אִסְתַּאֲב. כְּלוּמַר, כִּד בַּעֲי לְאִסְתַּאֲבָא.

וְעַל דָּא, וְהִיָּה מַחֲנֶיךָ קְדוּשׁ. מֵאִי מַחֲנֶיךָ, אֲלִין אִינוּן שִׁיפִי גוּפָא. וְלֹא יִרְאָה
בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר, מֵאִי עֲרוֹת דְּבַר. עֲרִיָּתָא נּוֹכְרָאָה לְהֵאִי (ס"א דהוי) דְּבַר רְמִז,
כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. דָּאִי הָכִי, וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיךָ וְדַאי. וְעַל דָּא עֲרוֹת אֲשֶׁת אָבִיךָ
לֹא תִגְלֶה. מֵאִי טַעמָא. בְּגִין דְּכְתִיב עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

תַּאנָּא, עַל ג' מְלִין מְתַעֲכְבִין יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא. עַל דְּעַבְדִּין קִלְנָא בְּשְׁכִינְתָּא
בְּגְלוּתָא. וּמַהֲדִרִי אֲנַפִּיָּהוּ מִן שְׁכִינְתָּא, וְעַל דְּמְסַאֲבִי גְרַמִּיָּהוּ קָמִי
שְׁכִינְתָּא. וְכִלְהוּ אוּקִימְנָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן.

רבי אבא, הוה אזיל לקפויטקיא, והוה עמיה רבי יוסי. עד דהוה אזלי, חמו חד בר נש, דהוה אתי, ורשימא חד באנפוי. אמר רבי אבא, נסטי מהאי אורחא, דהא אנפוי דדין אסהידו עליה, דעבר בערייתא דאורייתא, בגיני כד אתרשים באנפוי. אמר ליה רבי יוסי, אי האי רשימא הוה ליה כד הוה ינוקא, מאי ערייתא אשתכח ביה. אמר ליה, אגא חמינא באנפוי, דאסהידו בערייתא דאורייתא.

קרא ליה רבי אבא, אמר ליה אימא מלה, האי רשימא דאנפד, מה הוא. אמר לון, במטותא מנייכו, לא תענשו יתיר להווא בר נש, דהא חובוי קא גרמו ליה. אמר רבי אבא מהו. אמר ליה, יומא חד הוינא אזיל בארחה אני ואחתי, שרינא בחד אושפיזא, ורוינא חמרא, וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי. בצפרא קמנא, ואושפיזאי קטט בחד גברא, עיילנא בינייהו, וקטרו לי דא מהאי גיסא, ודא מהאי גיסא, ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא, ואשתזבנא על ידא דחד אסיא דאית בגוון.

אמר ליה, מאן הוא אסיא. אמר ליה, רבי שמלאי הוא. אמר ליה מאי אסוותא יחב לד. אמר ליה אסוותא דנפשא. ומהווא יומא אהדרנא בתשובה. ובכל יומא חזינא אנפאי בחד חיזו, ובכינא קמי קודשא בריה הוא, דהוא רבון עלמין על ההוא חובה. ומאינון דמעין אסחינא אנפאי. אמר רבי אבא, אי לאו דאתמנע מנד תשובה, אעברנא מאנפד ההוא רשימא. אבל קרינא עליך, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכופר. אמר ליה, גי זמניו אימא. אמר ליה גי זמניו, ואתעבר רשימא.

אמר רבי אבא, ודאי מארד הא בעא לאעברא מנד, דודאי בתשובה אשתכחת. אמר ליה, נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא ולייליא. אמר ליה, מה שמך. אמר ליה אלעזר. אמר ליה אל עזר, ודאי שמא גרים, דאלהך סייעך, והוה בסעדך, שדריה רבי אבא וברכיה.

לזמנא אחרא, הוה רבי אבא אזיל לגבי רבי שמעון, עאל במאתיה, אשפחיה דהוה יתיב ודריש, (תהלים צב) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', כמה טפשינו אינון בני עלמא, דלא משגיחין ולא ידעין ולא מסתכלין למנדע אורחוי דקודשא בריה הוא, על מה קיימין בעלמא. מאן מעכב להו למנדע, טפשותא דלהון. בגין דלא משתדלי באורייתא, דאילו הוה משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקודשא בריה הוא.

דף ע"ו ע"א

וכסיל לא יבין את זאת, דלא מסתכל ולא ידע (דף ע"ו ע"א) נימוסי דזאת בעלמא. (דאף על גב) דדאין עלמא בדינוי וחמאן לדינוי דהאי זאת, דמטאן על בני נשא דאינון זכאין, ולא מטאן על רשיעיא חייבין, דעברין על פתגמי אורייתא, דכתיב, (תהלים צב) בפרוח רשעים כמו עשב וגו'. דהאי

עֲלֵמָא יִרְתִּין לִיה בְּכַל סְטֵרוֹי, וְדִינִין לָא מְטוֹן עֲלוֹי בְּהַאי עֲלֵמָא. וְאַלְמָלָא
דְּדוֹד מְלָכָא אוֹדְעִיה בְּסוֹפִיה דְּקָרָא, לָא יִדְעִינָן, דְּכִתִּיב לְהַשְׁמַדְסָא עַדִּי עַד,
לְשִׁיצָאָה לְהוֹן מֵהָהוּא עֲלֵמָא, וְלִמְהוֹי עֲפָרָא תַּחֲתֵּי רְגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא,
דְּכִתִּיב, (מלאכי א) וְעִסוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אַפָּר תַּחַת כַּפּוֹת רְגְלֵיכֶם.

תּוּ פְּתַח וְאַמֵּר, (איוב טז) וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי בְּפָנַי יַעֲנֶה. בְּמַאי קָא מִיִּירִי. אָלָא,
זַכָּאָה חוֹלְקִיה דְּבֵר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, לְמַנְדַּע אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא. דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ אֲשְׁתַּדַּל בְּשִׁמְיָה מִמֶּשׁ. מַה
שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא עֵבִיד נִימוּסִין. אוּף אוֹרֵייתָא הֵכִי נִמְי. תָּא חֲזִי,
הַאי מָאן דְּעֵבֵר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא, אוֹרֵייתָא סְלֵקָא וְנַחְתָּא וְעֵבְדָא בִּיה
בְּבֵר נֶשׁ רְשִׁימִין בְּאַנְפוֹי, בְּגִין דִּי־סִתְּפִלוּן בִּיה עֲלָאי וְתַתָּאי, וְכִלְהוּ אוֹשְׁדוֹן
לְוֹטִין עַל רִישִׁיה.

וְתַאנָּא, כָּל אֵינוֹן עֵינֵי יִי, דְּאַזְלוּן וְשִׁאטִּין בְּעֲלֵמָא לְמַנְדַּע אוֹרְחוֹי דְּבִנֵּי
נֶשָׂא, כִּלְהוֹן זְקַפִּין עֵינִין, וּמְסִתְּפִלוּן בְּאַנְפוֹי דְּהָהוּא בְּר נֶשׁ, וְחִמָּאן לְהוּ,
וְכִלְהוּ פְּתַחִין עֲלִיה וּוֹי וּוֹי. וּוֹי לִיה בְּהַאי עֲלֵמָא, וּוֹי לִיה בְּעֲלֵמָא דְּאַתִּי.
אַסְתַּלְקוּ מִסוּחְרַנְיָה דְּפִלְנָא, דְּהָא סְהֵדוּתָא בְּאַנְפוֹי, וְרוּחָא דְּמִסְאַבָּא
שְׂרִיא עֲלוֹי. וְכָל אֵינוֹן יוֹמִין דְּאַשְׁתַּכַּח רְשִׁימוּ בְּאַנְפוֹי לְסְהֵדוּתָא, אִי אוֹלִיד
בְּר, אֲשֶׁלִּיף לִיה רוּחָא מִסְטֵרָא דְּמִסְאַבָּא. וְאַלִּין אֵינוֹן חִיבֵי דְּרָא, תְּקִיפֵי
אַנְפוֹי, דְּמַאֲרִיהוֹן שְׁבִיק לְהוֹן בְּהַאי עֲלֵמָא, לְשִׁיצָאָה לְהוּ בְּעֲלֵמָא דְּאַתִּי.

תְּנִינָן, הַאי צַדִּיקָא זַכָּאָה דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא יִמְמָא וְלִילֵינָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא מְשִׁיךְ עֲלִיה חַד חוּטָא דְּחֶסֶד, וְאַתְרָשִׁים לִיה בְּאַנְפוֹי, וּמֵהָהוּא רְשִׁימָא
דְּחִלֵי עֲלָאי וְתַתָּאי. הֵכִי נִמְי מָאן דְּעֵבֵר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא, מִשְׁכָּאן עֲלִיה
רוּחָא דְּמִסְאַבָּא, וְאַתְרָשִׁים לִיה בְּאַנְפוֹי, וּמְנִיָּה עֲרִקִין עֲלָאי וְתַתָּאי. וְכִלָּא
מְכַרְזֵי עֲלִיה, אֲסִתְּלֵקוּ מִסוּחְרַנְיָה דְּפִלְנָא, דְּעֵבֵר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא, וְעַל
פְּקוּדֵי דְּמַאֲרִיָּה, וּוֹי לִיה, וּוֹי לְנַפְשִׁיה. הַאי אֲשֶׁלִּיף רוּחָא דְּמִסְאַבָּא,
דְּאַשְׁתַּכַּח עֲמִיָּה, וְאוֹרִית לִיה לְבָרִיָּה, וְהַאי הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לִית
לִיה בִּיה חוֹלְקָא, וְשְׁבִיק לִיה, לְשִׁיצָאָה לִיה לְעֲלֵמָא דְּאַתִּי.

אַמֵּר לִיה רַבִּי אַבָּא, שְׁפִיר קְאָמְרַת, מְנָא לָךְ הַאי. אַמֵּר לִיה הֵכִי אוֹלִיפְנָא.
וְאוֹלִיפְנָא, דְּהַאי יְרוּתָא בִּישָׂא, אַחְסִינוֹן כִּלְהוּ בְּנוֹי, אִי לָא יְתוּבוֹן, דְּהָא
לִית מְלָה קִימָא קִמֵי תְּשׁוּבָה. וְאַנָּא הֵכִי אוֹלִיפְנָא, דְּאַסוּוּתָא דָּא יְהִבוּ לִי
זְמָנָא חֲדָא, דְּהוּינָא רְשִׁים בְּאַנְפָּאי, וְיוּמָא חַד הוּינָא אָזִיל בְּאוֹרְחָא,
וְאַעֲרַעֲנָא בְּחַד זַכָּאָה, וְעַל יְדוּי אֲתַעֲבֵר מְנָאי הָהוּא רְשִׁימָא. אַמֵּר לִי, מַה
שְׁמָךְ. אַמֵּר לִיה אֲלַעְזָר, וְקָרִי עֲלִי אֲלַעְזָר אַחְרָא. אַמֵּר לִיה, בְּרִידָא רַחֲמָנָא,
דְּחִמִּינָא לָךְ, וְזַכִּינָא לְמַחֲמֵי לָךְ בְּהַאי. זַכָּאָה חוֹלְקָדָא בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא
דְּאַתִּי, (אמר ליה) אָנָּא הוּא דְּאַעֲרַעֲנָא לָךְ.

דף ע"ו ע"ב

אשֶׁתֶּטַח קַמְיָה, אִיִּיתִיה לְבִיתִיה, אֶתְקִין קַמְיָה קוֹרְטִיסָא (ס"א טרכוסא)
(טרטיסאי) דְּנַהֲמָא, וּבִשְׂרָא דְעַגְלָא תְּלִיתָא. בְּתַר דְאֶכְלוּ, אָמַר לִיה הֵהוּא
גְּבָרָא, רַבִּי, אִימָא לִי חַד מְלָה, חַדָּא תוֹרְתָא סוּמְקָא אִית לִי, אִימָא דְעַגְלָא
דְּבִישְׂרָא דָּא דְאֶכְלָנָא, וְיוֹמָא חַד עַד לָא אֶתְעַבְרַת וְאוֹלִידַת, אֶזְיִלְנָא
בְּתַרָּא לְמַרְעָא לְמַדְבְּרָא, עַד דְדַבְרָנָא לָהּ אַעְבַּר קַמְאִי חַד גְּבָרָא, אָמַר
לִיה, מַה שְׂמָה דְתוֹרְתָא דָּא. אֶמִּינָא, מִן יוֹמָא דְאֶתְיִלִּידַת לָא קַרִּינָא לָהּ
בְּשָׂמָא. אָמַר לִיה, בֵּת שְׁבַע אִם שְׁלֵמָה אֶתְקַרִּי, אִי תִזְכָּה לְכַפְרָה. וְאַנָּא
בְּעוֹד דְאֶהְדַּרְנָא רִישָׁאִי, לָא חֲמִינָא לִיה, וְחִיכְנָא מֵהֵוּא מְלָה. (דף ע"ו ע"ב)

וְהִשְׁתָּא דְזַכִּינָא בְּאוֹרִייתָא, אֶתְעַרְנָא עַל הֵהִיא מְלָה, וּמִן יוֹמָא דְאֶתְפָּטַר
רַבִּי שְׁמֵלָאִי מֵהֲקָא, לָא הָוָה בְּר נֶשׁ דִּינְהִיר לִן בְּאוֹרִייתָא כְּוֹתִיָּה. וְאַנָּא
דְּחִילְנָא לְמִימַר מְלָה דְאוֹרִייתָא דְלָא אוֹלִיפְנָא. וּמְלָה דָּא דְאֶסְתַּכְּלָנָא
דְּמְלָה דְחֲכַמְתָּא הִיא, וְלָא יִדְעָנָא. אָמַר לִיה, וְדַאי מְלָה דְחֲכַמְתָּא הִיא,
וְרַמִּיזָא עֲלָאָה הִיא לְעִילָא וּלְתַתָּא.

אָבַל תָּא חֲזִי, בֵּת שְׁבַע אֶתְקַרִּי מִמֶּשׁ בְּרָזָא דְחֲכַמְתָּא. בְּגִין כֶּד כְּתִיב בְּה
כְּלָא בְּשִׁבְע. ז' פְּרוֹת. ז' שְׂרָפוֹת. ז' הַזְּאוֹת. ז' כְּבוֹסִים. ז' טַמְאִים. ז'
טְהוּרִים. ז' כְּהֻנִּים. וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּחוֹשְׁבְּנָא דְהָא כְּתִיב, וַיִּדְבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וְגו'. וְשִׁפִּיר קָאֻמַר הֵהוּא גְּבָרָא, דְאָמַר בֵּת שְׁבַע, וְכֵלָא רָזָא
דְחֲכַמְתָּא הִיא.

אָמַר לִיה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשְׁמַעְנָא מְלָה דָּא. בְּרִיךְ הוּא דְהָא אֶקְדִּים לִי שְׁלָם
בְּקַדְמִיתָא, לְמִזְכֵּי לְהָאִי. דְכְּתִיב (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר
יְיָ. אָנָּא כֶּד הוֹינָא רַחוּק, קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים לִי שְׁלָם לְמַהוּי קְרוֹב.
קָרָא עֲלִיה רַבִּי אַבָּא, (שמואל א כה) אֶתְהָ שְׁלוֹם וּבִיתְךָ שְׁלוֹם וְכֵל אֲשֶׁר לְךָ
שְׁלוֹם. (ויקרא ח"י) עֲרוֹת אַחוֹת אֶבִּיךָ לָא תִגְלַה. רַבִּי חֲזִינָא פְּתַח, וְאִישׁ אֲשֶׁר
יִקַּח אֶת אַחוֹתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֲרוֹתָהּ וְגו'. תַּמָּן תִּגְיִנָן,
מָאָה וּתְלַתִּין שָׁנִין, אֶתְפָּרַשׁ אָדָם מֵאַתְתִּיָּה, וְלָא הָוָה אוֹלִיד. מְדַקְטַל קִין
לְהַבֵּל, לָא בַּעַל אָדָם לְאִזְדוּוּגָא בְּאַתְתִּיָּה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִשְׁעַתָּא דְאֶתְגְּזַר
עֲלִיה וְעַל כָּל עַלְמָא מִיְתָה, אָמַר, אֶמְאִי אָנָּא אוֹלִיד לְבַעַתוֹתָא. מִיד
אֶתְפָּרַשׁ מֵאַתְתִּיָּה.

וּתְרִין רוּחִין נוֹקְבִין, הוּוּ אֶתְגִּין וְאִזְדוּוּגִין עֲמִיָּה, וְאוֹלִידוּ. וְאִינוּן דְאוֹלִידוּ
הוּוּ מְזִיקִין דְעַלְמָא, וְאֶקְרוּן נְגַעֵי בְּנֵי אָדָם. וְאֶלִין סָאטֹן לְבְּנֵי אָדָם, וְשְׂרִיין
בְּפִתְחָא דְבֵיתָא, וּבְבִירָאִי, וּבְבִתֵּי כְּסָאִי. וְעַל דָּא בְּר נֶשׁ, דְאֶשְׁתַּכַּח בְּפִתְחָא
דְּבֵיתִיָּה שְׂמָא קַדִּישָׁא שְׂדֵי בְּכַתְרִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ עֲרָקָאן וְאַתְרַחְקוּן מִנִּיָּה,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים צא) וְנָגַע לָא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךְךָ. מֵאִי וְנָגַע לָא יִקְרַב.
אֶלִין נְגַעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְתָאנָּא, בְּשַׁעַתָּא דְנַחַת אָדָם בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, בְּדִיוֹקְנָא קַדִּישָׁא, וְחֲמוּ לִיה
עֲלָאִי וְתַתָּאִי, כְּלָהוּ קַרִּיבּוּ גְּבִיָּה, וְאַמְלִכוּהוּ עַל הָאִי עַלְמָא. בְּתַר דְאֶתָּא
חֲוִיָּא עַל חוּהָ, וְאַטִּיל בְּהָ זוּהֲמָא, לְבַתַּר אוֹלִידַת קִין. (בראשית קע"ח ע"א)
מִתַּמָּן (ס"א נתייחסו) נִתְחַיִּיבוּ כָּל דְרִין חֲזִיבִין דְעַלְמָא. וּמְדוּרָא דְשְׂדֵין וְרוּחִין,

מתמון אשתכחו, ומסטרזי. ובגיני כד כל רוחין ושדין, פלגותא אית בהו מבני נשא דלתתא, ופלגותא ממלאכי עלאי דלעילא. וכן כד אתיילידו מאדם אינון אחרנין, פלהו אשתכחו כהאי גוונא, פלגו מתתאי, ופלגו מעלאי.

בתר דאתיילידו מאדם, (סייא אהדרו ליה קצת מאינון רוחין דנפקו מתיאובתיה בחלמא) אוליד מאינון רוחי בנתן, דדמון לשפירו דעלאי, ולשפירו דתתאי. ועל דא פתיב, (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו', וטען כלא בתרייהו. וחד דכורא אשתכח, דאתא לעלמא מרוחיה דסטרזי דקין, וקרוין ליה תובל קין. וחדא נוקבא נפקת עמיה, והווי ברין וטעאן בתרא, ואתקרי נעמיה. מינה נפקו רוחין ושדין אחרנין. ואינון (בראשית צ"ב ע"א, י"ז ע"א, קמ"ג ע"ב, ר"ה ע"א) תליין באורא, ואודעין מלון לאינון אחרנין דשכיחין לתתא.

ודא תובל קין, אפיק זייני קטולא לעלמא. ודא נעמה אתרגישת בריגשא, ואתדבקת בסטרזא. ועד כעו היא קיימא, ומדורקא בין ריגשי נמא רבא, ונפקת וחיכת בבני נשא, ואתחממת מנייהו בחלמא, בההוא תיאובתא דבר נש, ואתדבקת ביה. תיאובתא נטלת ולא יתיר. ומההוא תיאובתא אתעברת, ואפיקת זיינין אחרנין לעלמא.

דף ע"ז ע"א

ואליו בנין דאולידת מבני נשא, משתכחין לקבלי נוקבי בני נשא, ומתעברן מנייהו, ואולידן רוחין, וכלהו אזלין ללילית קדמיתא, והיא מגדלת לון. והיא נפקת לעלמא, ובעיא (דף ע"ז ע"א) רבייהא, וחמת רביי בני נשא, ואתדבקת בהו, לקטלא להו, ולאשתאבא ברוחיהו דרביי בני נשא והיא אזלת בההוא רוחא (נ"א רביא), ואזדמון תמן ג' רוחין קדישין, וטאסין קמה, ונטלין ההוא רוחא (נ"א רביא) מנה, ומניחין ליה קמי קודשא בריד הוא, ותמן מתגלפי (ס"א מתאלפי) קמיה.

בגיני כד אורייתא אזהרת להו לבני נשא, והתקדשתם והייתם קדושים ודאי. אי אשתכח בר נש קדישא, לא מסתפי מינה, דכדין זמין קודשא בריד הוא לאליו ג' מלאכין קדישין דאמרו, ונטרין ליה לההוא רבייא, והיא לא יכלא לאבאשא ליה, הדא הוא דכתיב, (תהלים צא) לא תאונה אלידך רעה ונגע לא יקרב באהלה. מאי טעמא לא תאונה אלידך רעה. בגין כי מלאכיו יצוה לך, וכתיב (תהלים צ) כי בי חשק ואפלטתהו.

דאי בר נש לא אשתכח קדישא, ואשליף רוחא מסטרזא דמסאבא, כדין היא אתיא וחיכת ביה בההוא רביא. ואי קטילת ליה, אשתאבת בההוא רוחא, ולא תעדי מניה לעלמין. ואי תימא אינון אחרנין, דקטילת לון, ואזדמנו קמה אינון תלתא קדישין, ונטלין מנה ההוא רוחא, הא לא בסטרזא דמסאבא אשתכחו, אמאי שלטא לקטלא להו. אלא, האי כד בר

נֶשׁ לֹא אֶתְקַדֵּשׁ, אֲבָל לֹא אֶתְכַוֵּן לְאַסְתָּאבָא וְלֹא אֶסְתָּאב, בְּגִין כִּד יִכְלֹא לְשַׁלְטָא בְּגוּפָא, וְלֹא בְּרוּחָא.

וְזַמְנִין אֶשְׁתַּכַּח דְּנִפְקַת נַעֲמָה לְעֵלְמָא, לְאַתְחַמְמָא מִבְּנֵי נֶשָׂא, וְאֶשְׁתַּכַּח בַּר נֶשׁ בְּקִשְׂרָא (נ״א בְּקִשׁוּיָא) דְּתִיאֹבְתָא עִמָּה, וְאַתְעַר מְשַׁנְתִּיה, וְאַחִיד בְּאַנְתְּתִיה, וְשָׁכִיב עִמָּה, וְרַעוּתָא דִּילִיה בְּהֵוֹא תִיאֹבְתָא דְהוּה לִיה בְּחִלְמִיה, כְּדִין הֵוֹא בַר דְּאוּלִיד, מְסִטְרָא דְנַעֲמָה קָא אֶתְיָא, דְהָא בְּתִיאֹבְתָא דִּילִיה אֶשְׁתַּכַּח הָאִי, כִּד נִפְקָא לִילִיית וְחַמְמַת לִיה, יַדְעַת מְלָה, וְהִיא אֶתְקִטְרַת בֵּיה, וּמַגְדֵּלֶת לִיה כְּאִינוּן אַחְרָנִין בְּנוֹי דְנַעֲמָיָה, וְאֶשְׁתַּכַּחַת עִמָּיה זַמְנִין סְגִיאִין, וְלֹא קִטְלָא לִיה.

הָאִי הוּא בַר נֶשׁ, דְּבַכְל סִיְהָרָא וְסִיְהָרָא אֶתְפָּגִים, וְלֹא אֶתְיָאֶשָׂא מִנִּיה לְעֵלְמִין, דְּהָא בְּכַל סִיְהָרָא וְסִיְהָרָא כִּד אֶתְחַדְשָׂא בְּעֵלְמָא, לִילִיית נִפְקָא, וּפְקֻדָּא עַל כְּלָהוּ דְהִיא מַגְדֵּלֶת, וְחִיכָא בְּהוּ, וּכְדִין הֵוֹא בַר נֶשׁ פָּגִים בְּהֵוֹא זַמְנָא, זְכָאִין אִינוּן צְדִיקִיָּא, דְּמִתְקַדְשֵׁי בְּקִדּוּשָׁה דְּמִלְכָּא, עֲלִיּוּהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ וְגו'.

מְלִין אֵלִין גְּלִי שְׁלֵמָה מִלְכָּא, בְּסִפְרָא דְאַשְׁמַדָּאִי מִלְכָּא, וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיה (ע״ט ע״א) אֶלְף וְאַרְבַּע מְאָה וְחַמֶּשׁ זִיגִי מְסִאָבוּתָא, דְּמִסְתַּאבִּי בְּהוּ בְּנֵי נֶשָׂא. דְּגְלִי דָּא אֶשְׁמַדָּאִי לְשְׁלֵמָה מִלְכָּא.

וּוִי לְהוּ לְבַנֵּי נֶשָׂא, דְּכְלָהוּ אֶטִימִין וְסִתִּימִין עֵינִין, וְלֹא יַדְעִין, וְלֹא שְׁמַעִין, וְלֹא מְשַׁגִּיחוּן, הִיד קִימִין בְּעֵלְמָא. וְהָא עֵיטָא וְאַסּוּוּתָא קְמִיּוּהוּ, וְלֹא מְסִתְּפִלִין. דְּהָא לֹא יִכְלִין בְּנֵי נֶשָׂא לְאַשְׁתַּזְבָּא, אֶלָּא בְּעֵיטָא דְּאוּרִייתָא. דְּכְתִיב, (דברים כג) כִּי יִהְיֶה בְּךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טְהוֹר מִקְרָה לְיָלָה. אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טְהוֹר דְּיִיקָא, מִקְרָה לְיָלָה דְּיִיקָא, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי, בְּעֵיטָא דְּאוּרִייתָא קְדִישָׁא. דְּהִכִּי כְּתִיב בְּאוּרִייתָא קְדִישָׁא, וְהִתְקַדְשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

דף ע״ז ע״ב

תְּאֵנָא, בְּתַר דְּאַסְתַּלְקוּ קִין וְהָבֵל, אֶתְהַדַּר אָדָם לְאַנְתְּתִיה, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּרוּחָא אַחְרָא, וְאוּלִיד לְשֵׁת. מְכָאן אֶתְיִיחְסוּ דְרִי דְּצְדִיקִיָּא בְּעֵלְמָא. וְאַסְגִּי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא חֶסֶד בְּעֵלְמָא, וּבְכָל חַד אֶתְיִילִידַת נּוֹקְבָא עִמָּיה, לְאַתְיִישְׁבָּא עֵלְמָא כְּגוֹוָנָא דְּלַעִילָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ חִבְרִיָּא בְּסִתִּימָאָה דְּמִתְנִיתִין, דְּכְתִיב, (ויקרא כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֻתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְגו', חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וְדָאִי, וּבְתַר דְּשָׁאֲרֵי חֶסֶד, גְּזַעִין וְשָׁרְשִׁין נִפְקִין מִתְחוֹת לַעִילָא, וְאַתְפָּרְשׁוּן עַנְפִּין, וְקָרִיב אֶתְרַחַק. כְּדִין עַנְפָּא אֶסְגִּי, וְאַתִּי לְאַתְחַבְרָא בְּזוּוּגָא חַד בְּאִילָנָא. הָאִי בְּקִדְמִיתָא, הָאִי בְּסִתִּימָא דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב, (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. אֲבָל מְכָאן וְלַהֲלָאָה בְּנֵי נֶשָׂא דִּישְׁתַּכְּחוּן בֵּיה, וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם. (דף ע״ז ע״ב)

תאנא ערות אחות אביך, כמה דאתגלייא בסתימא. כתיב, (הושע יד) כי ישרים דרכי יי וצדיקים ילכו בם וגו', זפאה חולקיהון דצדיקייא, דידעי ארחוי דקודשא בריך הוא, ואזלין בהו, ואשתמודעו גבייהו. זפאה חולקיהון.

תאנא, אתעברת הייא עלאה ברחימותא וחביבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין. אתעברת ואפיקת וא"ו, לבתר קאים קמה, וינקא ליה. ודא (ני"א ודאין בעלמא) וא"ו פד נפקא, בת זוגו נפקא עמיה. אתיא חסד אתער גביה, ופריש לון, ונפקו גזעין מתחות לעילא, ואתפשטו ענפין, ואסגיאנו, ואתעבידת הייא תתאה. ואתרביאת בענפהא לעילא לעילא, עד דאזדווגת באילנא עלאה, ואתחברו וא"ו עם הייא, מאן גרים לון. חסד הוא. חסד הוא ודאי. דחבר לון כחדא.

יו"ד עם הייא עלאה. לא תליא חבורא דלהון בחסד, אלא במזלא תלייא חבורא דלהון, וחביבותא דלהון, דלא (ס"א ע"ב) מתפרשן לעלמין. יו"ד אתקשר בה"א, וה"א אתקשר בוא"ו, וא"ו אתקשר בה"א, וה"א אתקשר בכלא. וכלא חד קשורא הוא, וחד מלה. לא אתפרשו דא מן דא לעלמין. כביכול, מאן דגרים פרוודא, כאלו חריב עלמא, ואקרי ערייתא דכלא.

ולזמנא דאתי, זמין קודשא בריך הוא לאתבא שכניתא לאתרהא, ולאשתכחא כלא בזווגא חד דכתיב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי אחד וגו'. ואי תימא השתא לאו הוא אחד. לא, דהא השתא תיבי עלמא גרמו, דלא אשתכח חד. דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא, ולא משתכחי בזווגא. אמא עלאה אתרחקת מן מלכא ולא ינקא ליה.

בגין דמלכא בלא מטרוניתא, לא מתעטר בעטרוי עמה (ס"א דאמא), כמה בקדמיתא פד אתחבר במטרוניתא, דעטרא ליה, בכמה עטרין, בכמה זהירין בעטרין קדישין עלאין. דכתיב, (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון (ס"א ע"ב, שמות פי"ד ע"א) במלך שלמה וגו', דאזדווג במטרוניתא, כדן עטרא ליה אימא עלאה פדקא יאות. והשתא דלא אשתכח מלכא במטרוניתא, כדן אימא עלאה נטלת כתראה (ני"א עטראה) ומנעת מניה מבועי דנחליו, ולא אשתכח בקשורא חד. כביכול לא אשתכח חד.

ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלא, ומלכא יזדווג עמה בזווגא חד. כדן, יתחבר כלא כחדא, בלא פרוודא, ועל דא כתיב, ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. ביום ההוא: בזמנא (קע"א) דיתוב מטרוניתא להיכלא, כדן כלא אשתכח חד בלא פרוודא. וכדן (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וגו'.

דתניא, אמר רבי שמעון, לא תיעול מטרוניתא בחדוותא בהיכליה עד דיתדן מלכותא דעשו, ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי. לבתר תזדווג במלכא, ויהא חדו שלים, הדא הוא דכתיב, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו בקדמיתא, ולבתר והיתה ליי המלוכה. מאן מלוכה,

דא מטרוניתא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, וְהִיְתָה לִיּוֹי הַמְּלוּכָה. וּלְבַתֵּר דִּיזְדוּגוֹן
פְּחָדָא, מַה כְּתִיב. וְהִיְתָה יְיָ לְמַלְכָּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד
וּשְׂמוֹ אֶחָד. (ויקרא ח"י) עֲרוֹת אַחֵי אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה. תֵּאֵנִי רַבִּי יְהוּדָה, דָּא
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. וְאַחוּת אִמָּךְ: דָּא יְרוּשָׁלַם דְּלַתְתָּא. דְּבַחוּבִין אֵלִין, יִגְלוּן
יִשְׂרָאֵל בִּינֵי עַמְמֵיָא, וְיִתְחַרֵּיב יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא. וְעַל דָּא תֵּינִינָן, רְחִימוּתָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְקָרָא לְיִשְׂרָאֵל אַחִים, שְׁנַאֲמַר (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי
וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא וְגוֹ'. (ואוקימנא מילין ותמן (ס"א מילי תמן) בת בנה ובת בתה וכו' ואף על
גב דאינון באתגלייא ובאתכסיא וכן בתריה. דהא עלמא איצטריד לון, ואינון ישובא דעלמא כמה
דכתיב (משלי כ"ז) רַעַךְ וְרַע אַבִּיךָ) וְהֵאֵי רָזָא דְמַלְכָה. דְּאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן

דף ע"ח ע"א

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי אַחֵי לָמָּה רַעֲי, וְאֵי רַעֲי לָמָּה אַחֵי. אֶלְא תֵּאֵנָא, הַהוּא
מַלְכָּה דְלָא אֲתַעְדֵי לְעַלְמִין, אַקְרִי רַע, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר רַעֲךָ וְרַע אַבִּיךָ אֵל
תַּעֲזוּב. וְהֵאֵי רָזָא דְמַלְכָּה דְאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֵימָא עֲלָאָה, רַעֲיָא אַקְרִי, בְּגִין
דְלָא אֲתַעְדֵי (ס"א ע"ב) רְחִימוּתָא דְאַבָּא מְנָה (דף ע"ח ע"א) לְעַלְמִין. וְאֵימָא
תַּתָּאָה כְּלָה אַקְרִי, וְאַקְרִי אַחוּת, כְּמָה דְאִוְקִימְנָא (שיר השירים ח) אַחוּת לָנוּ
קִטְנָה.

וְהֵינּוּ סֵתֵם מִתְנִיתָא דִילָן, דְכָתִיב הֲכָא, עֲרוֹת אַחוּתְךָ בֵּת אַבִּיךָ אוּ בֵּת
אִמָּךְ, כִּינּוֹן דְאָמַר בֵּת אַבִּיךָ, מֵאֵי אוּ בֵּת אִמָּךְ. אֶלְא, אֵי מַסְטָרָא דְאַבָּא
אֲשֶׁתְּכַחַת, חֲכָמָה אַתְקִירי. וְאֵי מַסְטָרָא דְאַימָא, בִּינָה אַתְקִירי. וְעַל כָּל פְּנִים
בִּין הָאֵי וּבִין הָאֵי, מֵאֵימָא וְאַבָּא אֲשֶׁתְּכַחַת. דְהָא יוֹ"ד לָא אֲתַעְדֵי מִן הֵ'
לְעַלְמִין. וְדָא הוּא רָזָא דְמַלְכָּה, מוּלְדַת בֵּית: מַסְטָרָא דְאַבָּא. אוּ מוּלְדַת
חוּץ: מַסְטָרָא דְאַימָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת, מֵאֵן הוּא בַּיִת דְאַתְבְּגִי בְּחֲכָמָה.
הוּי אֵימָא דָּא נְהָר דְנִפְיִק מְעָדוֹן, בְּגִינֵי כְּדָּ מוּלְדַת בַּיִת. אוּ מוּלְדַת חוּץ. כְּדָ
נִפְקַת מִן וי', כְּמָה דְכָתִיב, (בראשית ב) עֵצִים מְעַצְמֵי וּבֶשֶׂר מִבְּשָׂרִי. וְכָתִיב
(בראשית ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו, וְדָא הוּא מוּלְדַת חוּץ, מֵאַתֵּר דְזֵעִיר אֲנַפִּין
אֲשֶׁתְּכַח, כְּמָה דְאַתְמַר.

וְעַל דָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל אַחִין אַקְרוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְלָא
אַעְדֵי רְחִימוּתָא דְלַהוֹן לְעַלְמִין. יְרוּשָׁלַם דְלַתְתָּא אַחוּת אִמָּךְ אַתְקִירי, כְּמָה
דְכָתִיב, (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחוּבָרָה לָהּ יַחְדָּיו וְגוֹ'. מֵאֵי
שְׁחוּבָרָה לָהּ יַחְדָּיו. בְּגִין דְאַזְדוּגוֹ בַּהּ מַלְכָּא מְשִׁית סְטָרִין, בְּכָל סְטָרִי
מַלְכָּא, בְּדַרְגָּא דְצָדִיק, וְכָל כְּתָרֵי מַלְכָּא כְּלִילָן בִּיהַ. וְהֵינּוּ שְׁחוּבָרָה לָהּ
יַחְדָּיו.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, (תהלים קכב) שְׁשָׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה. מֵאֵן שְׁבָטִים. אֵלִין
תְּרִיסָר תַּחוּמִין, דְמִתְפָּרְשֵׁן מֵהוּא אֵילְנָא רַבָּא וְתַקִּיף, דְאַחְסִין לֹון
מַסְטָרָא דְאַבָּא וְאַימָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב שְׁבָטֵי יְהוָה, מְשִׁפֵּר סִהְדוּתָא,

דְּאַסְהִיד בְּרָא קְדִישָׁא (רצ"ה) (נ"א דאסהיד אבא ואימא בברא קדישא) דְּכְתִיב שְׁבִטִי
יְהִי עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹן נְהָרִין עֲמִיקוֹן, דְּנִגְדִין וְאֵתְמַשְׁכוֹן מִן יְהִי. וְכֵלָא
(ס"א וכל כך למה). לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. (ס"א ובגין כך) כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמַשְׁפָּט
כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד, לְאַחְסָנָא מְלָכוּתָא קְדִישָׁא הוּא וּבְנוֹי לְדָרֵי דָרִין, וְדָא
הִיא שִׁירְתָא דְאָמַר דָּוִד עַל מְלָכוֹ עֲלָאָה קְדִישָׁא.

רְבִי חֲזַקְיָה אָמַר, כֵּלָא בְרָזָא עֲלָאָה הוּא, לְאַחְזָאָה דְמָאן דְפָגִים לְתַתָּא,
פָּגִים לְעֵילָא. עֲרוֹת כְּלִתְדָּה לֹא תִגְלָה, דְתִנְיָנָן עוֹנְתָן שֶׁל תְּלַמִּידי חֲכָמִים
מְשַׁבֵּת לְשַׁבֵּת. בְּגִין דְיִדְעִין רְזָא דְמִלְחָה, וּיְכוּוֹנוֹן לְבָא, וְיִשְׁתַּכַּח רְעוּתָהוֹן
שְׁלִים. וּבְנִין דְאֹלִידוֹ אֶקְרוּן בְּנִין דְמִלְכָא. וְאִי אֵלִין פְּגִימוֹ מִלָּה לְתַתָּא,
כְּבִיכּוֹל פְּגִמִין אֵינוֹן בְּכֵלָה דְלְעֵילָא, כְּדִין כְּתִיב עֲרוֹת כְּלִתְדָּה לֹא תִגְלָה. דָּא
בְּגִין אֵינוֹן דְיִדְעִין אֹרְחִין דְאֹרְרִיתָא. שְׁאָר עֲמָא הֵהוּא דְאֵתְגַלְלָא, כְּלִתְדָּה
מִמֶּשׁ, וּבְחוּבָא דָּא שְׁכִינְתָא אִסְתַּלְקַת מִבִּינְיָהוּ.

תְּאַנָּא, אֵתְגַלְיָי שְׁמָא קְדִישָׁא בְּסִטְרִין יְדִיעוֹן, בְּאַתְוֹן רְשִׁימִין דְעֵשְׂרִין
וּתְרִין (ס"א י' בא', א' ב', י' בא', ב' בה', ו' בג', י' בה', י' בג', ה' ב', ג' בה', ה' ב')
אלו השני נוסחאות מצאנו בהעתקות אשר לפנינו) י' בָּא', א' בָּי'. י' בְּבִ', ב' בָּי'. ו' בָּא'
ה' בְּגִ', יו"ד בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א בְּיו"ד גִּימ"ל בְּה"א, ה"א בְּדַל"ת (י'
בד', ד' ב', י' בה', י' בג', ה' ב', ג' ב', ו' ב'). כֵּלָהוּ מִתְגַּלְפִּי בְּיו"ד, יו"ד סְלִיק לֹוֹן.

ה"א כֵּלִיל בְּיו"ד, מְנִיָּה נְפַקַת, כְּדִין מְעַטְרִין לְאַבְהוֹן. אֵתְפַתַּחַת ה"א
בְּנַחְלוֹי, וְאַעְטַר לְרִישָׁא דְוִי, דְתַמְן שְׂרָיִין אַבְהוֹן.

ו' כֵּלִיל שֵׁית אֵתְוֹן, וְכֵלָהוּ כֵּלִיל יו"ד. י' (יו"ד) אֵתְגַלְיָי בְּגִלּוּפּוֹי, וְסְלִיק
לְאַתְעַטְרָא בְּתַרִּיסַר אֵתְוֹן אַחְרָנִין, מְנִיָּה נְפַקוּ עֵשֶׂר אֶמִירָן בְּגִלּוּפּוֹי, וְכֵלָהוּ
שְׁבִילִין דְאֹרְחָא עֲלָאָה, (ס"א דאורחן דאורייתא) יְקִירָא דְכֵלָא. כְּדִין ה"א אַחְרָא
אֵתְכֵלִילַת מִן כֵּלָהוּ, גְּלִיפָא מְסִטְרָא מְתִיחָא (ס"א מתייחדא) טְמִירָא, לְאוּלְדָא
לְתַתָּא.

אֵתְגַלְיָי (ס"א אתפליגו) כֵּלָהוּ בְּאַרְבַּעִין וּתְרִין אֵתְוֹן, וְכֵלָהוּ פְּרִישָׁנָא
בְּמִתְנִיתָא דִידוֹ, וְכֵלָהוּ סְלָקוּ בְּרִישָׁא דְמִלְכָא.

שְׁבַע שְׁבַתִין שְׁלִימִין, מִתְפָּרְשִׁין בְּשַׁבְּעִין אֵתְוֹן. שְׁבַעִין וּתְרִין אִסְתַּלְקוּ,
וְאַסְתַּלְקוּ בְּאוֹת ו' (ס"א יו"ד), רְשִׁימִין בְּפִי וְיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרָעָה בְּקִרָא וְיִסַּע וְיָבֵא
וְיִט. כִּד נְטִלַת שְׁכִינְתָא, וְזִי רְשִׁימִין אֵתְרְשִׁימוּ בֵּיה, שְׁבַעָה אִסְתַּלְקוּ (דף ע"ח
ע"ב) מְנִיָּה, בְּאַתְוֹן רְשִׁימִין. תְּאַנָּא, אִסְתַּלְקוּ אֵתְוֹן בְּרְשִׁימִין יְדִיעוֹן, וְאַרְחִין
סְתִימִין, בְּרִ לְזַפְּאֵי קְשׁוּט, סְמִכֵי עֲלָמָא.

אָמַר רְבִי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, הֲנִי עֵשְׂרִין וּתְרִין אֵתְוֹן דְגִלְפִין
בְּאֹרְרִיתָא, כֵּלָהוּ מִתְפָּרְשִׁין בְּהִנִּי (נ"א מאלין) עֵשֶׂר אֶמִירָן. כֵּל אֶמִירָה וְאַמִּירָה
מֵאֵלִין עֵשֶׂר, דְאֵינוֹן כְּתָרֵי מִלְכָא כֵּלָהוּ גִלְפִין בְּאַתְוֹן יְדִיעוֹן (ד"א אחרנין),
בְּגִינֵי כִּד שְׁמָא קְדִישָׁא אֵתְכַסִּיא בְּאַתְוֹן אַחְרָנִין, וְכֵל אֶמִירָה, אוֹזִיף
לְאַמִּירָה עֲלָאָה מְנָה אֵתְוִי, בְּגִין דְאֵתְכֵלִיל הָאֵי בְּהָאֵי. וְעַל דָּא שְׁמָא

קדישא, גליפנא ליה באתוון אחרנין, בגין דאתכסיין דא בדא, ודא בדא,
עד דמתקשרן פלהו פחדא.

ומאן דבעי למנדע צרופי שמקו קדישין, לינדע אינון אתוון דרשימין בכל
כתרא וכתרא, וכדין לינדע ויתקיים בכלא. והא גליפנא לון, בכל אינון
אתוון דרשימן וידיעו בכל כתרא וכתרא, מספרא עלאה דשלמה. והכי
סליק בידו, וחברייא גליפין לון, (ס"א ולחברייא גליפין לון) ושפיר הוא, דהא כל
כתרא וכתרא אוזיף לחבריה אתווי, כמה דאוקימנא, ולזמנין דלא
אצטריד אלא, באתווי אינון דרשימין ביה. וכלהו ידיעו לגבי חברייא והא
אוקימנא לון.

זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דקודשא בריד הוא בעי
ביקריהון, ומגלי להון רזין עלאין דשמיה קדישא, דלא גלי לעלאין
קדישין, ועל דא זכיל משה, לאתעטרא ביני קדישין, וכלהו לא זכיל
למקרב בהדיה, כנורא יקידתא, וגומרי דאשא. דאי לאו הכי, מאן הוה
ליה למשה, למיקם בינייהו. אלא זכאה חולקא דמשה, דהא פד שארי
למלא עמיה קודשא בריד הוא, בעא למנדע שמיה קדישא (ס"א שמוי
קדישין), סתים וגלא, בכל חד וחד פדקא חזי, וכדין אדבק ונדע יתיר מכיל
בני עלמא.

תא חזי, בשעתא דסליק משה גו עננא יקירא, עאל ביני קדישין. פגע ביה
חד מלאכא בשלהובי נורא, בעיינין מלהטון, וגדפוי מוקדון, בעא לשאפא
ליה בגויה. וההוא מלאכא גבריאל (ס"א גזריא"ל) (ס"א גזרנא"ל) (קמוא"ל) שמיה,
כדין אדכר משה חד שמא קדישא. דהוה גליף בתריסר אתוון, ואזדעזע
ואתרגש, עד דסליק משה בינייהו. וכן לכל חד וחד, זכאה חולקיה (שמות
נח ע"א) והא אוקימנא מלי.

ערות אשה, ובתה לא תגלה. תאנא, בתקוני מטרוניתא אוקימנא אלין
ערין, אף על גב דאינון (נ"א עריין אינון) באתגלייא ובסתימא, ותמן בת בנה
ובת בתה. דהא עלמא אצטריד לון, ואינון ישובא דעלמא, כמה
דאוקימנא. ומאן דגלי חד ערייתא מנייהו, ווי ליה, ווי לנפשיה, דהא גלי
בגין דא עריין אחרנין.

ותניא מלה בתראה דעשר אמירן דאורייתא, (שמות כ) לא תחמוד אשת
רעה, בגין דהאי פללא דכלהו. ומאן דחמיד אתתא אחרא, כאלו אעבר על
אורייתא פלא. ברם לא אית מלה דקיימא קמי תשובה. וכל שכן אי קביל
עונשיה כדוד מלכא. אמר רבי יוסי, תנינן, כל מאן דחב ואתפרש מההוא
חובא, תשובה קא מעלייא ליה טפי. ואי לאו, לא סליק בידיה תשובה,
ולא מעלייא ליה. אי הכי, דוד היד לא אתפרש מבת שבע לבתר. אמר ליה,
בת שבע דידיה הות, ודידיה נטיל, דהא מית בעלה.

דתניא, אזדמנת הות בת שבע לדוד, מיומא דאתברי עלמא, ומה עכבא
ליה. דנטל ברתיה דשאול מלכא, וההוא יומא נטל לה אוריה ברחמי, אף

על גב דלא הות דיליה. לבתר אתא דוד, ונטיל דיליה, ועל דדוד דחיק
שעתא קמי קודשא בריה הוא לקטלא לאוריה ולמעבד הכי. אבאיש
קמיה, ואענש ליה לדוד, דהא קודשא בריה הוא בעא לאתבא ליה לדוד,
לקיימא ליה מלכותא קדישא עלאה. וכד תאב, לדידיה תאב.

דף ע"ט ע"א

תאנא, אמר רבי יוסי, מאי דכתיב אני יי. אני יי: עתיד ליתן שכר טוב
לצדיקים לעתיד לבא. אני יי עתיד להפירע מן הרשעים לעתיד לבא. אינון
דכתיב בהו (ישעיה סו) הפושעים בי. כתיב אני יי, וכתיב (דברים לב) אני אמית
ואחיה. אף על פי (דף ע"ט ע"א) שאני במדת הרחמים, הרשעים הופכים אותי
למדת הדין. דתנא, שם מלא: יי אלהים. זכו יי, ואי לאו אלהים. אמר
רבי שמעון, חייבין עבדי פגימותא לעילא. מאי פגימותא. כמה דאוקימנא
פגימותא מפוש, והא אתמר.

תאנא כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה, תני רבי
יהודה, דרא דרבי שמעון בן יוחאי שארי בגויה, כלהו זכאין, חסידין,
כלהו דחלי חטאה נינהו. שכנתא שריא בינייהו, מה דלית בן בדרין
אחרנין. בגיני כד מילין אינון מתפרשו, ולא אתטמרו. בדרין אחרנין לאו
הכי, ומילין דרזי עלאה לא זכלון לגלאה, ואינון דינדיעי מסתפו. דרבי
שמעון כד הוה אמר רזא דהאי קרא, חבריא כלהו עיניהון נבעין דמעין,
וכלהו מילין דאמר הוה בעינייהו גליין, כמה דכתיב, (במדבר יב) פה אל פה
אדבר בו ומראה ולא בחידות.

דיומא חד שאיל רבי ייסא אמר, ביעא דקושטא (ס"א דקוסטא), דנפקא
מעופא דשריא (ס"א דשדי) בנורא, ואתבקע לארבע סטרין. תרין סלקין
מנייהו, וחד מאיד, וחד רביע ברביעא (ס"א נביעי נביעא) דימא רבא. אמר רבי
אבא, עבדת קמיה דרבי שמעון, קדש חול, דהא כתיב פה אל פה אדבר
בו. אמר ליה רבי שמעון, עד לא יתבקע ביעא, (שמות ס"א ע"ב, קע"ד ע"א)
תסתלק מעלמא. וכד הוה באדרא דרבי שמעון.

תאנא, ביומוי דרבי שמעון הוה אמר בר נש לחבריה, פתח פיה ויאירו
דבריה. בתר דשכיב רבי שמעון, הוה אמרי (קהלת ה) אל תתן את פיה לחטיא
את בשרף.

תנא אמר רבי שמעון, אי בני עלמא מסתכלן במה דכתיב באורייתא, לא
ייתון לארגזא קמי מאריהון. תאנא, כד מתערין דינן קשין לאחתיא
בעלמא, ואל אשה בנדת טומאתה וגו', הכא כתיב (תהלים כה) סוד יי
ליראיו, (ר"צ ע"ב ובאדרא ס"א ובהאי דרא) ובאדרא קדישא אתמר, הכא
אצטריכנא לגלאה, דהא לאתר דא אסתלק.

דְּתַנִּינוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּחוּיָא תְּקִיפָא דְּלַעֲיִלָּא אֲתַעַר, בְּגִין חוּבֵי עֲלָמָא, שְׂאֲרֵי וְאֲתַחְבַּר עִם נוֹקְבָא, וְאֲטִיל בְּהָ זוּהֵמָא, אֲתַפְרֵשׁ דְּכוּרָא מִינָהּ, בְּגִין דְּהָא אֲסִתְאַבֵּת, וְאֲתַקְרִיאַת מְסֻבָּא, וְלֹא אֲתַחְזִי לְדְכוּרָא לְמִקְרַב בְּהַדָּה, דְּווי אִי אֲסִתְאַב הוּא בְּהַדָּה, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אֲסִתְאַבֵּת.

וְתַאנָּא, (תשא קצ"ב) מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ זִינֵי מְסֻבּוֹתָא נְחֹתוּ לְעֲלָמָא, דְּמִתְאַחְדוּן מְסֻבָּא דְּחוּיָא תְּקִיפָא, וְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין רַבְרַבִּין מְנִיִּיהוּ, מִתְאַחְדוּן בְּנוֹקְבֵי, וְאֲתַדְבְּקוּן בְּהוּ. ווי לְמָאן דְּיִקְרַב בְּהַדָּה בְּהוּא זִמְנָא, דְּמָאן דְּיִקְרַב בְּהַדָּה, אַחְזִי פְּגִימוֹתָא לְעִילָּא, דְּהָא בְּחוּבָא דָּא, אֲתַעַר חוּיָא תְּקִיפָא לְעִילָּא, וְאֲשַׁדִּי זוּהֵמָא בְּאַתַּר דְּלֹא אֲצֻטְרִיךְ, וְאֲתַחְבַּר בְּנוֹקְבָא, וְאֲתַרְבֵּי שְׁעָרִיהָ לְדְכוּרָא, בְּנוֹקְבָא אֲסִתְאַבֵּת, וְשַׁעֲרָהָ רַבָּא, וְטוֹפְרָהָ סְגִיאוּ, וְכִדִּין דִּינִין שְׂרִיין לְאַתְעָרָא בְּעֲלָמָא, וְיִסְתְּאַבוּן כְּלָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ יְיָ טִמְאַ, מִקְדָּשׁ יְיָ אֲסִתְאַב, בְּחוּבֵיִיהוּ דְּבְנֵי נֶשֶׁא.

תַּאנָּא, מָאִי דְּכְתִיב, (בראשית ג) וְאִיבָה אֲשִׁית בֵּינִךְ וּבֵין הָאִשָּׁה, אֲרַבְעָה וְעֶשְׂרִים זִינֵי מְסֻבּוֹתָא אֲטִיל חוּיָא בְּנוֹקְבָא, כַּד אֲתַחְבַּר עִמָּה, כְּחוּשְׁבוֹן וְאִיבָה, וְעֶשְׂרִין וְד' זִינִין (ס"א דינין) מִתְעָרִין לְעִילָּא, וְעֶשְׂרִין וְאַרְבַּע לְתַתָּא. וְשַׁעֲרָא רַבָּא, וְטוֹפְרִין סְגִיאוּ, וְכִדִּין דִּינִין מִתְעָרִין בְּכָלָא. וְתַאנָּא כַּד בַּעַת אֲתַתָּא לְאַתְדַּכְּאָה, בַּעֲיָא לְסַפְרָא הַהוּא שַׁעֲרָא דְּרַבֵּי בְּיוֹמָא דְּאִיהִי מְסֻבָּא, וְלְסַפְרָא טוֹפְרָהָ, וְכָל הַהוּא זוּהֵמָא דִּי בְּהוּן.

דְּתַאנָּא בְּרַזִּי דְּמְסֻבּוֹתָא, זוּהֵמָא דְּטוֹפְרִין, יִתְעַר זוּהֵמָא אַחְרָא, וּבְגִינֵי כַּד, בַּעֲיִין גְּנִיזָא, וּמָאן דְּאַעְבַּר לוֹן לְגַמְרֵי, כְּאֵלוּ אֲתַעַר חֶסֶד בְּעֲלָמָא. דְּתַנִּנָּא לֹא לְבַעֲי לִיהָ לְאִינִישׁ לְמִיָּהֵב דּוּכְרָנָא לְזִינִין בִּישִׁין. דְּתַנִּנֵּן (ע"ז ע"א) אֶלֶף וְאַרְבַּע מָאָה וְה' זִינִין בִּישִׁין, מִתְאַחְדוּן בְּהוּא זוּהֵמָא, דְּאֲטִיל חוּיָא תְּקִיפָא, וְכִלְהוּ מִתְעָרִין בְּהוּא זוּהֵמָא דְּטוֹפְרִין.

דף ע"ט ע"ב

וְאַפִּילוּ מָאן דְּבַעֲי, יַעֲבִיד בְּהוּ חֲרָשִׁין לְבְנֵי נֶשֶׁא, מְשׁוּם אֵינוֹן דְּתַלְגִּין בְּהוּ, וּמָאן דְּאַעְבַּר (דף ע"ט ע"ב) לוֹן, כְּאֵלוּ אֲסַגִּי חֶסֶד בְּעֲלָמָא, וְדִינִין בִּישִׁין לֹא מְשַׁתְּכַחִין. וְיַעֲבַר הַהוּא זוּהֵמָא וְטוֹפְרָהָ דְּרָשִׁים בֵּיהָ. דְּתַנִּנָּא, מָאן דְּדְרִיךְ בְּרַגְלִיהָ, אוּ בְּמִסְאַנִּיהָ עֲלִיִּיהוּ, יְכִיל לְאַתְזָקָא. וּמָה בְּהָאִי שְׂיוּרֵי דְּשְׂיוּרֵי דְּזוּהֵמָא דְּלַעֲיִלָּא כַּד, אֲתַתָּא דְּמִקְבְּלָא וְאֲתַחְבַּרַת בְּחוּיָא, וְאֲטִיל בְּהָ זוּהֵמָא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. ווי לְעֲלָמָא דְּמִקְבְּלָא מִינָהּ מַהֵהוּא זוּהֵמָא, בְּגִינֵי כַּד וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טוֹמְאַתָּה לֹא תִקְרַב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵבִיאוּ עָלַי כְּפָרָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. עָלַי וְדָאִי, בְּגִין דְּיַתְעַבַּר הַהוּא חוּיָא, וְיַתְבַּסֵּם מָאן דְּבַעֲיָא. עָלַי: כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה ו) שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּקִרְחָ, (במדבר טז) הַנּוֹעָדִים עַל יְיָ, דְּבְגִינִיהוּן אֲתַעַר מָאן דְּאַתְעָר דְּאַתִּי מְסֻבְרִיִּיהוּ. אוּף הֵכָא

הביאו עלי כפרה, עלי ממש. בגין דיתבסס ויתעבר ולא אשתכח חוץ
באתר דשאר. וכל כד למה. על שמעטתי את הירח, ושלטא בה מאן דלא
אצטריך. ובגין כד כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב.

זכאה דרא, דרבי שמעון בן יוחאי שארי בגויה. זכאה עדביה בין עלאין
ותתאין. עליה כתיב, (קהלת ו) אשריך ארץ שמלכך בן חורין. מהו בן חורין.
דזקיף רישא לגלאה, ולפרשא מליו ולא דחיל. כהאי דאיהו בן חורין,
ויימא מאי דבעיא ולא דחיל. מהו מלכך. דא הוא רבי שמעון בן יוחאי,
מאריה דאורייתא, מאריה דחכמתא. דכד הוה רבי אבא וחברייא חמאן
לרבי שמעון, הוה רהטי אבתריה, ואמרי, (הושע ו) אחרי יי ילכו כאריה
ישאג.

אמר רבי שמעון, כתיב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו,
אמאי שקיל דא בדא. אלא כלא בחד דרגא סליקו, דא אזדווג בדא.
וחדוותא דדא לא אשתכח, אלא כד אתגלי עתיקא קדישא, וכדין
חדוותא דכלא. ותנינן, כתיב (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת, ליום
השבת ממש. שבחא דקא משבח קודשא בריך הוא. כדין חדוותא
אשתכח, ונשמתא אתוספת. דהא עתיקא אתגלי וזווגא יזדמן.

אוף הכי בחדותותי סיהרא, דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו
דעתיקא לעילא. בגיני כד האי קרבנא הוא לעילא, בגין דיתבסס כלא,
וישתכח חדוותא בעלמא, ועל דא הביאו עלי כפרה, דייקא מלה.

תאנא, כתיב (במדבר כח) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, דבעי לכונא
לבא לעילא לעילא, יתיר משאר יומין. ועל דא על עולת התמיד דייקא.
תנינא, כתיב בחנה (שמואל א א) ותתפלל על יי, על דייקא, בגין דבנין במזלא
קדישא תליין, כמה דאוקימנא ולית לך מלה באורייתא, או את זעירא
באורייתא. דלא רמיזא בחכמתא עלאה, ותליין מניה תלי תלין רזין
דחכמתא עלאה, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ה) קווצותיו תלתלים, והא
אתמר.

רבי יוסי אשפחיה לרבי אבא, דהוה יתיב וקארי, האי קרא דכתיב, (תהלים
נה) השלך על יי יהבך, על דייקא, דהא מזוני במזלא תליין. רבי יהודה
הוה קארי, (תהלים לב) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא. על זאת
ודאי. לעת מצא, הא אוקימנא. אבל לעת מצא, כמה דכתיב, (ישעיה נה)
דרשו יי בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב. דבר אחר לעת מצא, בשעתא
דנהרין נגדין ואתמשכאן, ומסתפקי אבהו, ומתברכאן כלא. רק לשטף
מים רבים, מאן שטף מים רבים, דא עמיקא דמבועין ונהרין, דמאן יזכה
ליה, ומאן יזכה לקרבא ולסלקא תמן. הדא הוא דכתיב ביה, (תהלים לב) רק
לשטף מים רבים אליו לא יגיעו דהא לא זכאן, ולא יכלין.

רבי יצחק אמר, כתיב (תהלים כז) אחת שאלתי מאת יי אותה אבקש וגו'.
זכאין אינון צדיקיא, דכמה גניזין עלאין טמירין להו בההוא עלמא,

דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׂע בְּהוּ בְּאִינוּן עֲלֵמִין, כְּמָה דְּאֹקִימָנָא בְּנַעַם יְיָ, וְהָא אֲתֵמַר. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר מִהֲכָא, (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זִוְלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ. יַעֲשֶׂה, תַעֲשֶׂה מִבְּעֵי לִיהּ. אֵלֹא יַעֲשֶׂה וְדַאי, הֵיִינוּ (ישעיה לח) יוֹסִיף עַל יְמֵיךָ חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהֵיִינוּ הַשְּׁלֵף עַל ה' יְהִבְךָ. וְכֹתִיב וְתִתְּפִלַּל עַל יְיָ. וְכֹלֵא חַד.

דף פ' ע"א

זְכָאָה חוּלְקִיהוּן דְּצַדִּיקַיָּא, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא (דף פ' ע"א) דְּאֲתֵי, עֲלִייהוּ כְּתִיב (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתִסַּף עֲלֵימוּ וַיַּעֲלֶצוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֵךְ. וְכֹתִיב (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. וְכֹתִיב (תהלים ט) וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֵךְ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְיָ.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךָ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פרשת קדושים

(ויקרא ט) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוֹס כְּפָרָד אֵין הָבִין וְגו'. בְּכִמָּה זְמַנִּין אוֹרִייתָא אֶסְהִידַת בְּהוּ בְּבִנֵי נֶשָׂא, כְּמָה זְמַנִּין אַרְיִמַת קְלִין, לְכָל סְטָרִין לְאַתְעָרָא לְהוּ, וְכִלְהוּ דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָא בְּחוּבֵיהוּן (ס"א בחוריהו), לֹא מְסַתְּפְלִין, וְלֹא מְשַׁגְּיחִין, בְּהִיךְ אַנְפִּין יְקוּמוּן לְיוֹמָא דְּדִינָא עֲלָאָה, כַּד יִתְּבַע לוֹן מְלָכָא עֲלָאָה עֲלִבְזוּנָא דְּאוֹרִייתָא, דְּצוּחַת לְקַבְּלֵיהוּן, וְלֹא אֶהְדְּרוּ אַנְפִּין לְקַבְּלָהּ, דְּכִלְהוּ פְּגִימִין בְּכֹלָא, דְּלֹא יָדְעוּ מְהִימְנוּתָא דְּמְלָכָא עֲלָאָה, וְיִי לוֹן, וְיִי לְנַפְשֵׁהוּן.

דְּהָא אוֹרִייתָא בֵּיהּ אֶסְהִידַת, וְאָמַרְתָּ (משלי ט) מִי פְּתִי יְסוּר הִנֵּה חֶסֶר לֵב (ס"א ואמרה) אָמַרְהָ לוֹ. מְהוּ חֶסֶר לֵב. דְּלִית לִיהּ מְהִימְנוּתָא, דְּמֵאן דְּלֹא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִייתָא, לֹא בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא, וּפְגִים הוּא מְכֹלָא (ס"א ואמרה) אָמַרְהָ לוֹ, אוֹמְרָה לוֹ מִבְּעֵי לִיהּ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים מב) אוֹמְרָה לְאֵל סִלְעִי, מְהוּ אָמַרְהָ. אֵלֹא לְאֶכְלָלָא וּלְאַתוּסְפָּא אוֹרִייתָא דְּלַעֲיָלָא, דְּהִיא קַרְיָה לִיהּ חֶסֶר לֵב, פְּגִים מְהִימְנוּתָא.

דְּהִכִּי תַנִּינוּ, כָּל מֵאן דְּלֹא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִייתָא, אָסִיר לְמַקְרַב לְגַבִּיהּ, לְאַשְׁתַּתְּפָּא בְּהַדִּיהּ, וּלְמַעַבַּד בֵּיהּ סְחוּרְתָא, וְכָל שְׂכָן לְמַהֲדָה עֲמִיהּ בְּאוֹרְחָא. דְּהָא לִית בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא. (ועל דא) תַנִּינוּ כָּל בַּר נֶשׁ דְּאֶזִּיל בְּאוֹרְחָא, וְלִית

עֲמִיּה מְלִי דְאֹרֵייתָא, אֲתַחֲיִיב בְּנַפְשִׁיהּ. כָּל שְׂכֵן מֵאֵן דְּאִזְדָּוּג בְּאֹרְחָא,
עִם מֵאֵן דְּלִית בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא, דְּלֹא חֲשִׁיב לִיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה וְדִידִיהּ דְּלֹא
חֵס עַל נַפְשִׁיהּ.

רְבִי יְהוּדָה אֹמֵר, מֵאֵן דְּלֹא חֵס עַל נַפְשִׁיהּ, הֵיךְ יִשְׁלוּף נַפְשָׁא דְכִשְׂרָא
לְבָרִיָּה. אָמַר רְבִי אֶלְעָזָר, תְּנוּהֲנָא עַל דָּרָא, וְהָא אֲתַמַּר מְלָה וְכוּ'. וְעַל דָּא
כְּתִיב אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֶד אֵין הָבִין. זְכָאִין אֵינוּן צְדִיקֵינָא, דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאֹרֵייתָא, וְיִדְעִין אֹרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַדְּשֵׁי גְרַמְיָהוּ בְּקִדּוּשָׁא
דְּמִלְכָּא, וְאֲשַׁתְּכַחוּ קְדִישִׁין בְּכֻלָּא, וּבְגִין כְּדָּ מְשַׁלְּפֵי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא
מְלַעֲיָלָא, וּבְנִייהוּ כְּלָהוּ זְכָאִי קְשׁוּט, וְאֶקְרוּן בְּנֵי מִלְכָּא בְּנֵין קְדִישִׁין. (זכאין
אֵינוּן אַבְרָם וְכוּ' עַד לְמַהוּי בְּנִדְתָּהּ, מֵהֲרַעֲיָא מֵהִימְנָא נִדְפַס בְּפִרְשֵׁת פְּנַחַס מֵאֵמֵר מֵתַחִיל אֵלֵא פְּגִיעָה
רַכִּיָּה ע״ב).

וְוִי לְהוֹן לְרִשְׁיַעֲיָא, דְּכֻלְהוּ חֲצִיפִין, וְעוּבְדִיָּהוּ חֲצִיפִין. בְּגִינֵי כְּדָ יִרְתִּין
בְּנִייהוּ נַפְשָׁא חֲצִיפָא, מְסִטְרָא דְּמִסְאַבָּא. כְּמָה דְּכְתִיב וְנִטְמַתְּם בָּס, אֲתָא
לְאַסְתָּאבָּא, מְסִטְרֵין לִיהּ. אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֶד, דְּאֵינוּן מֵאֲרִי זְנוּתָא (ס״א
דְּמִסְאַבּוּתָא) עַל כְּלָא. אֵין הָבִין, דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּנֵי נְשָׂא בְּאֹרְחָא דָּא, דְּאֵי הָכִי,
כְּתִיב הֲכָא אֵין הָבִין, וּכְתִיב הֲתָם (ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עָזִי נָפֵשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה
וְהִמָּה רוּעִים לֹא יִדְעוּ הָבִין. כְּלוּמַר יְהוֹן מְזַדְּמֵנִין אֵינוּן דְּאֶקְרוּן עָזִי נַפְשָׁא.
מֵאֵי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֹא יִדְעוּ הָבִין.

דף פ' ע"ב

וְהִמָּה רוּעִים, מֵאֵי (דף פ' ע"ב) רוּעִים, אֵלִין אֵינוּן מְדַבְּרֵי וּמְנַהֲגֵי לְבַר נֶשׁ
בְּגִיָּהֶם. לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר (משלי ט) לְעִלוּקָה שְׁתִּי בְּנוֹת הַב הַב, הַב,
בְּגִין כְּדָ דְּאֵינוּן הַב הַב, לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה. כְּלָם לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבַצְעוּ
מְקַצְהוּ. דְּהָא תִּיגְרִי דְּגִיָּהֶם אֵינוּן. וְכָל דָּא מֵאֵן גְּרִים לְהוּ. בְּגִין דְּלֹא
אֲתַקְדָּשוּ בְּהַהוּא זְווגָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי
קְדוֹשׁ אָנִי יְיָ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְכָל שְׁאָר עַמִּין לֹא רַעֲיָתִי לְאַדְבָּקָא
בִּי, אֶלֵא יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי, אֲתוּן, וְלֹא שְׁאָר
עַמִּין. (ועל דא כתיב הכא קדוש) בְּגִין כְּדָ, (קדושים תהיו דייקא). (ויקרא יט) קְדוּשִׁים
תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי יְיָ. רְבִי יִצְחָק פָּתַח, (ישעיה יח) הוּי אֶרֶץ צִלְצַל כְּנַפְיָם וְגו'.
וְכִי בְּגִין דְּהִיא אֶרֶץ צִלְצַל כְּנַפְיָם, קְנִטוּרָא בֵּיהּ אֲשַׁתְּכַח, דְּכְתִיב הוּי אֶרֶץ.
אֶלֵא אָמַר רְבִי יִצְחָק, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלָמָא, וּבַעָא
לְגַלְתָּה עַמִּיקְתָּא מְגוּ מְסִתְרָתָא, וְנִהוּרָא מְגוּ חֲשׂוּכָא, הוּוּ כְּלִילוֹן דָּא בְּדָא,
וּבְגִין כְּדָ, מְגוּ חֲשׂוּכָא נִפְקַן נְהוּרָא, וּמְגוּ מְסִתְרָתָא, נִפְקַן וְאֲתַגְלִיָּא עַמִּיקָא,
וְדָא נִפְקָא מוּ דָּא. דְּמְגוּ טַב, נִפְיָק בֵּישׁ. וּמְגוּ רַחֲמֵי, נִפְיָק דִּינָא. וְכֻלָּא
אֲתַכְּלִיל דָּא בְּדָא. יִצְרָ טוֹב וְיִצְרָ רַע, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, יִשְׂרָאֵל וּשְׁאָר עַמִּין,
חַוּוּר וְאוּכָם, וְכֻלָּא חַד בְּחַד תַּלְתָּא.

תְּאַנָּא אָמַר רְבִי יִצְחָק אָמַר רְבִי יְהוּדָה, כָּל עֲלָמָא כְּלָהוּ לֹא אֲתַחֲזִי, אֶלֵא
בְּחַד עֲטִירָא דְּקוּטְפָא (ס״א דְּקִיזְטוּפָא) בְּקִיטְרוּי כְּדָ אֲתַדְּוּ עֲלָמָא בְּדִינָא כְּלִיל

בְּרַחֲמֵי אֲתָדֹן. וְאִי לָאוּ, לֹא יִכִּיל עֲלֵמָא לְקַיִימָא, אֲפִילוּ רִגְעָא חֲדָא, וְהָא
אוֹקִימָנָא מְלִי, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה כו) כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטִיךָ לְאַרְצָא צְדָק לְמַדּוּ
יוֹשְׁבֵי תִבְל.

וְתֵאנָא בְּהוּא זְמַנָּא דְדִינָא תִלְיָא בְּעֲלֵמָא, וְצְדָק אֲתַעֲטָרָא בְּדִינוּי, כְּמָה
מְאָרִי דְגִדְפִין מִתְעָרִי, לְקַבְלֵי מְאָרִי דְדִינָא קִשְׂיָא, לְשִׁלְטָאָה בְּעֲלֵמָא. פְּרִסִין
גְּדַפִּין מְהֵאִי סִטְרָא, וּמְהֵאִי סִטְרָא, לְאַשְׁתַּחֲוֵא (ס"א לאשגחא) בְּעֲלֵמָא. כְּדִין
מִתְעָרִין גְּדַפִּין לְמַפְרִס לֹון, וְלְאַשְׁתַּחֲבָא (נ"א ולאשתתפא) בְּדִינָא קִשְׂיָא,
וְשִׂאטִין בְּעֲלֵמָא לְאַבְאָשָׂא. כְּדִין כְּתִיב, הוּי אַרְצָא צְלָצַל כְּנַפְיָם.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲמִינָא בְּנֵי עֲלֵמָא בְּחֲצִיפוּתָא, בְּרִי אֵינּוּן זְכָאִי קְשׁוּט. וּבְגִין
כְּדָ, כְּבִיכּוּל, כְּלָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח, אֲתָא לְאַתְדַּכְּפָאָה, מְסִייעִין לִיה. אֲתָא
לְאַסְתַּחֲבָא, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא, וְנִטְמַתְס בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, פָּגַע בֵּיהּ רַבִּי חֲזִיָא, אֲמַר לִיה הָאִי דְאוֹקִימוּהָ
חֲבַרְיָא, דְכְּתִיב בְּעֲלִי, (שמואל א ג) וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית יְעֲלִי אִם יִתְכַפֵּר עֹון
בֵּית יְעֲלִי בְּזָבַח וּמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזָבַח וּמִנְחָה אֵינּוּ מִתְכַפֵּר, אָבַל מִתְכַפֵּר
הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. אֲמַאי. בְּגִין דְדַבְרֵי תוֹרָה, סְלָקִין עַל כָּל קַרְבָּנִין דְעֲלֵמָא.
כְּמָה דְאוֹקִימוּהָ דְכְּתִיב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאת
וְלֶאֱשֶׁם וְלַמְלוּאִים, שְׁקִיל אוֹרֵייתָא לְקַבִּיל כָּל קַרְבָּנִין דְעֲלֵמָא. אֲמַר לִיה,
הָכִי הוּא וְדָאִי, דְכָל מָאן דְאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, אִף עַל גַּב דְאַתְגָּזַר עָלֵיה
עוֹנְשָׂא מְלַעֲיֵלָא, נִיחָא לִיה מְכַל קַרְבָּנִין וְעֲלֹון, וְהָהוּא עוֹנְשָׂא אֲתַקְרַע. (ובגין
דלעי בה לשמה, קודשא בריך הוא אתפייס בהדיה)

וְתֵא חֲזִי, לֹא אֲתַדְכִּי בְּרִי נִשְׁ לְעֲלֵמִין, אֲלָא בְּמִלִּין דְאוֹרֵייתָא. בְּגִינֵי כְּדָ מְלִין
דְאוֹרֵייתָא לֹא מְקַבְלִין טוּמְאָה, בְּגִין דְאִיהִי (משלי ג) קַיִימָא לְדַכְּפָאָה לְאַלִּין
מְסַאָבִי, וְאַסְוִיתָא בְּאוֹרֵייתָא אֲשַׁתְּכַח. דְכְּתִיב, רַפְאוּת תְּהִי לְשַׁרְדָּ וְשְׁקוּי
לְעַצְמוֹתֶיךָ. וְדְכִוּוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּאוֹרֵייתָא, דְכְּתִיב, (תהלים יט) יִרְאֵת יְיָ
טְהוֹרָה עוֹמְדַת לְעַד. מָאִי עוֹמְדַת לְעַד. דְקַיִימָא תְּדִירָא בְּהָהוּא דְכִוּוּתָא,
וְלֹא אֲתַעֲדִי מְנִיָּה לְעֲלֵמִין.

אֲמַר לִיה יִרְאֵת יְיָ כְּתִיב, וְלֹא תוֹרָה. אֲמַר לִיה, הָכִי הוּא וְדָאִי, דְהָא
אוֹרֵייתָא מְסַטְרָא דְגְבוּרָה קָא אֲתִיָּא. אֲמַר לִיה, וּמְהַתְס נְפָקָא, מְהַכָּא
נְפָקָא, דְכְּתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְיָ, וְכְתִיב יִרְאֵת יְיָ טְהוֹרָה.

דף פ"א ע"א

וְאוֹרֵייתָא קְדוּשָׁה אֲתַקְרִי, דְכְּתִיב כִּי קְדוּשׁ אָנִי יְיָ, וְדָא אוֹרֵייתָא, דְהִיא
שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְעַל דָּא, (דף פ"א ע"א) מָאן דְאַשְׁתַּדַּל בְּהָ אֲתַדְכִּי, וְלִבְתַּר
אֲתַקְדָּשׁ, דְכְּתִיב קְדוּשִׁים תְּהִיוּ, קְדוּשִׁים הָיוּ לֹא כְּתִיב, אֲלָא תְּהִיוּ. תְּהִיוּ
וְדָאִי. אֲמַר לִיה הָכִי הוּא, וּמְקָרָא כְּתִיב, (שמות יט) וְאַתֶּם תְּהִיוּ לִי מִמְּלַכְת
כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ, וְכְתִיב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹי.

תֵּאנָא, קְדוּשָׁה דְאֹרִייתָא, קְדוּשָׁה דְסְלִיקַת עַל כָּל קְדוּשִׁין. וְקְדוּשָׁה
דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה סְתִימָא, סְלִקָא עַל כְּלָא. אָמַר לִיה לָאו אֹרִייתָא בְּלָא
חֻכְמָתָא, וְלָאו חֻכְמָתָא בְּלָא אֹרִייתָא, וְכֻלָּא בְּחַד דְרַגְנָא הוּא, וְכֻלָּא חַד,
אַלָּא אֹרִייתָא בְּחֻכְמָה עֲלָאָה אֲשֶׁתְכַחַת, וּבָה קִימָא, וּבָה אֲתַנְטְעוּ
שְׂרָשְׁהָ מִכָּל סְטֵרִין.

עַד דְהוּוּ אֲזִיל, אֲשֶׁכְחוּ חַד בְּר נֶשׁ, בְּלִקְיִנְטָא דְקוּסְטָא, (ס"א בלקיטנא דקיסחא)
רְכִיב עַל סוּסִיָא, אֲשֶׁמִיט יְדוּי לְחַד עֲנִפָא דְאִילְנָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי הוּא
דְכְתִיב וְהִתְקַדְּשִׁתָּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים. אָדָם מְקַדֵּשׁ עֲצָמוּ מִלְמַטָּה,
מְקַדֵּשִׁין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אָנִי יְיָ.

תֵּאנִי רַבִּי אַבָּא, פְּרֻשְׁתָּא דָּא כְּלָלָא דְאֹרִייתָא הִיא, וְחוֹתְמָא דְקוּשְׁטָא
דְגוּשְׁפִּנְקָא הִיא. בְּפְרֻשְׁתָּא דָּא אֲתַחֲדָשׁוּ רְזִין עֲלָאִין דְאֹרִייתָא, בְּעֵשֶׂר
אַמִּירוֹ, וְגִזְרִין וְעוֹנָשִׁין, וּפְקוּדִין עֲלָאִין, דְכַד מְטָאן חֲבַרְיָא לְפְרֻשְׁתָּא דָּא,
הוּוּ חֲדָאן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מֵאִי טַעְמָא פְּרֻשְׁתָּא דְעֵרִיוֹת, וּפְרֻשְׁתָּא דְקְדוּשִׁים תְּהִיוּ,
סְמוּכִין דָּא לְדָא. אַלָּא הָכִי תֵּאנָא, כָּל מָאן דְאַסְתַּמַּר מֵאֵלִין עֲרִיין,
בְּקְדוּשָׁה אֲתַעְבִּיד וְדָאִי. וְכָל שְׂפָן אִי אֲתַקְדֵּשׁ בְּקְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיָּה. וְהָא
אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא.

אִימְתִי עוֹנָתוֹן דְכְּלָא, לְאֲתַקְדֵּשׁ בְּר נֶשׁ. תָּא חֲזִי, מָאן דְבַעֵי לְאֲתַקְדֵּשׁ
בְּרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, לָא לִישְׁמֵשׁ אַלָּא מִפְּלִגוּת לִילְיָא וְאִילְדָּ, אוּ בְּפִלְגוּת
לִילְיָא. דְהָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְכַח בְּגִנְתָּא דְעֵדוֹן,
וְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲתַעַר, וְכִדִּין שְׁעֵתָא הִיא לְאֲתַקְדֵּשׁ. הָאִי לְשָׂאָר בְּנֵי נֶשׂא,
תְּלַמְדֵי חֻכְמִים דִּינְדַעִין אֹרְחוֹי דְאֹרִייתָא, בְּפִלְגוּת לִילְיָא שְׁעֵתָא דְלַהוֹן
לְמִיקָם לְמַלְעֵי בְּאֹרִייתָא, לְאֲזִדּוּגָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְחָא לְשִׁמָּא
קְדִישָׁא, לְמַלְכָא קְדִישָׁא.

בְּלִילְיָא דְשַׁבְתָּא, דְרַעוּתָא דְכְּלָא אֲשֶׁתְכַח, זְוּוּגָא דְלַהוֹן בְּהֵיא שְׁעֵתָא.
לְאַפְקָא רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְנִסַת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאַתְמַר דְכְתִיב,
(דְבָרִים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. וְאֵלִין אֲקֵרוּן קְדִישִׁין, דְכְתִיב קְדוּשִׁים
תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אָנִי יְיָ. וְכְתִיב (תְּהִלִּים א) וְהִיָּה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלִגֵי מַיִם אֲשֶׁר
פְּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְגו'.

קְדוּשִׁים תְּהִיוּ, רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (שְׁמוּאֵל ב ז) וּמִי כְּעַמּוֹד כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
בְּאַרְצָא, תָּא חֲזִי, בְּכָל עַמּוּן דְעַלְמָא, לָא אֲתַרְעֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּר
כְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדִיהוּ, וְעַבִּיד לוֹן עַמָּא יַחֲדָאָה בְּעַלְמָא, וְקָרָא לוֹן גּוֹי אֶחָד
כְּשִׁמְיָה. וְאַעְטַר לוֹן בְּכַמָּה עֵטְרִין, וְכַמָּה פְּקוּדִין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ. וְעַל דָּא
תְּפִילִין דְרִישָׁא וְתַפִּילִין דְרַוְעָא, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ בְּר נֶשׁ כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא.
וְלֹא שְׁתַּכְּחָא חַד שְׁלִים בְּכֻלָּא.

וְבַהֲהִיא שַׁעֲתָא דְאַתְעֵטֶר בְּהוּ בֵּר נָשׁ, וְאַתְקֵדֶשׁ בְּהוּ, אֲתַעְבִּיד שְׁלִים,
וְאַקְרִי אֶחָד, דְּאֶחָד לָא אַקְרִי אֶלְא כַּד אִיהוּ שְׁלִים. וּמֵאן דְּפָגִים, לָא אַקְרִי
אֶחָד. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְרִי אֶחָד, בְּשְׁלִימוֹ דְכֻלָּא, בְּשְׁלִימוֹ
דְאַבְהוֹ, בְּשְׁלִימוֹ דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כֵּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אַקְרוּן אֶחָד. דְּכַד
בֵּר נָשׁ אֶנַח תְּפִילִין, וְאַתְחַפֵּי בְכַסּוּיָא דְמַצּוֹה, כַּדִּין אֲתַעֲטֵר בְּעֵטְרִין
קְדִישִׁין כְּגוּוּנָא דְלַעֲיֵלָא, וְאַקְרִי אֶחָד.

וּבְגִינֵי כֵּן, לִיתֵי אֶחָד, וְיִשְׁתַּדַּל בְּאֶחָד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אֶחָד,
יִשְׁתַּדַּל בְּאֶחָד. דְּהָא לִית מְלָכָא מְשַׁתַּדַּל, אֶלְא בְּמֵאֵי דְאַתְחַזִּי לִיה. וּבְגִין
כֵּן כְּתִיב, (אִיּוֹב כג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיבְנוּ, לָא שְׂאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלָא
אֲשַׁתְּכַח אֶלְא בְּאֶחָד. בְּאֶחָד, אֶחָד מְבַעֵי לִיה אֶלְא בְּמֵאן דְאַתְתַּקֵּן בְּקְדוּשָׁא
עֲלָאָה לְמַהוּי חַד. כַּדִּין הוּא שְׂרָיָא בְּאֶחָד, וְלָא בְּאַתֵּר אַחְרָא.

דף פ"א ע"ב

וְאִימְתֵי אַקְרִי בֵּר נָשׁ אֶחָד. בְּשַׁעֲתָא דְאַשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאַתְקֵדֶשׁ
בְּקְדוּשָׁה (ס"א בעטריף) עֲלָאָה, וְאַתְכַּוֵּן לְאַתְקֵדֶשׁ. וְתָא חַזִּי, בְּזִמְנָא (דף פ"א
ע"ב) דְאַשְׁתַּכַּח בֵּר נָשׁ בְּזוּוּגָא חַד דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאַתְכַּוֵּן לְאַתְקֵדֶשׁ אֶחָד כְּדָקָא
יְאוּת. כַּדִּין הוּא שְׁלִים, וְאַקְרִי אֶחָד בְּלָא פְּגִימוֹ.

בְּגִינֵי כֵּן, בְּעֵי בֵּר נָשׁ לְמַחְדֵי לְאַתְתִּיה בְּהִיא שַׁעֲתָא, לְזִמְנָא לָהּ בְּרַעוּתָא
חַדָּא עֲמִיה. וְיִתְכַוֵּנוּן תְּרוּוּיָהּ כַּחַד לְהִיא מְלָה. וְכַד מְשַׁתְּכַחֵי תְּרוּוּיָהּ
כַּחַד, כַּדִּין כְּלָא חַד בְּנַפְשָׁא וּבְגוּפָא. בְּנַפְשָׁא: לְאַדְבָּקָא דָּא בְּדָא בְּרַעוּתָא
חַדָּא. וּבְגוּפָא: כְּמָה דְאוּלִּיפְנָא דְבֵּר נָשׁ דְלָא נְסִיב, הוּא כְּמֵאן דְאַתְפְּלִיג,
וְכַד מִתְחַבְּרָן דְּכַר וְנוֹקְבָא, כַּדִּין אֲתַעְבִּידוּ חַד גּוּפָא. אֲשַׁתְּכַח דְאִינְהוּ חַד
נַפְשָׁא, וְחַד גּוּפָא, וְאַקְרִי בֵּר נָשׁ אֶחָד. כַּדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֲרֵי בְּאֶחָד,
וְאַפְקִיד רִוְחָא דְקְדוּשָׁה בְּהִיא חַדָּא.

וְאַלִּין אַקְרוּן בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְמַר. וּבְגִינֵי כֵּן קְדוּשִׁים
תְּהִיו כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ. זְכָאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְלָא אֹוקִים מְלָה דָּא בְּאַתֵּר
אַחְרָא, אֶלְא בִּיה מִמֶּשׁ, דְכְּתִיב כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ. בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא בִּיה, וְלָא
בְּאַחְרָא. וְעַל דָּא קְדוּשִׁים תְּהִיו כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. (ויקרא יט) אִישׁ
אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. הָא תְּנִינָן, דְפַרְשֵׁתָא דָּא כְּלָלָא דְאוּרִייתָא. מְקִישׁ
דְחִילוֹ דְאַבָּא וְאִימָא לְשַׁבְתוֹתֵי. אֶלְא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּלָא חַד, מֵאן דְדַחִיל
מֵהֵא, נְטִיר לְהֵאִי.

אִישׁ אִמּוֹ, אַקְדִּים אִמּוֹ לְאַבִּיו בְּדַחִילוֹ מֵאֵי טַעְמָא. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. אָבִל
אִימָא דְלִית רְשׁוֹ בִידָהָא כָּל כֵּן כְּאַבִּיו (ס"א אבֵּל תָּא חַזִּי אִמּוֹ דָּא כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל וּבְגִין
דְבָה שְׂרִיא יִרְאָה וְאִיהִי יִרְאָת ה' אֲתַקְרִי) אַקְדִּים דְחִילוֹ דִּילָהּ.

רבי יצחק אמר, מה כתיב לעילא, קדושים תהיו. אתי בר נש לאתקדשא
באתתיה כחד. ממאן הוא שבחא נתיר בההיא קדושה. הוי אימא
מנוקבא. בגין כד איש אמו ואביו תיראו.

רבי יהודה אמר, איש אמו ואביו תיראו, כהאי גוונא, (בראשית ב) ביום
עשות יי' אלהים ארץ ושמים. ובאתר אחרא, אקדים שמים לארץ. אלא
לאחזאה דתרווייהו כחדא אתעבידו. אוף הכא אקדים אימא לאבא,
ובאתר אחרא אקדים אבא לאימא, לאחזאה דתרווייהו כחדא אשתדלו
ביה.

דף פ"ב ע"א

ואת שבתותי תשמורו, שקיל דא לדא, וכלא כחדא אתקלו במתקלא חד.
דכתיב, (שמות לא) ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, וכתיב (שמות כ)
זכור את יום השבת לקדשו. אלא חד לאבא, וחד לאימא. כתיב הכא איש
אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. וכתיב התם (ויקרא כו) את
שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו. מהו מקדשי. (דף פ"ב ע"א) כמשמעו. תו
מקדשי אליו אינון דמקדשי גרמייהו בההיא שעתא. כגוונא דא, (יחזקאל ט)
וממקדשי תחלו. אל תקרי ממקדשי, אלא ממקודשי. מה להלן
ממקודשי, אף כאן ממקודשי, דאינון אבא ואימא. (ויקרא יט) איש אמו
ואביו תיראו. רבי שמעון אמר, כתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' וגו'.
זכאין אינון ישראל, דמתדבקו ביה בקודשא בריך הוא, (אינון ולא אומין עובדי
כוכבים ומזלות) ובגין דאינון מתדבקו ביה בקודשא בריך הוא, כלא אתדבקו
כחדא דא בדא.

תא חזי, בשעתא דבר נש מקדש לתתא, כגון חברייה דמקדשי גרמייהו
משבת לשבת, בשעתא דזווגא עלאה אשתכח, דהא בההיא שעתא רעוא
אשתכח, וברכתא אזדמנת. כדיו מתדבקו כלהו כחד, נפשא דשבת, וגופא
דאזדמן בשבת. ועל דא כתיב, איש אמו ואביו תיראו, דאינון זווגא חד
בגופא, בההיא שעתא (לאתקדשא) דאתקדשא. ואת שבתותי תשמורו.

השלמה מההשמטות (סימן ב)
שמור את יום השבת, ההוא במדה שביעית נאמר דכתיב, את שבתותי
תשמורו ומקדשי תיראו, מאי ניהו מדה שביעית הוי אומר זה מדת טובו
של הקדוש ברוך הוא. ומאי טעמא אמר שבתותי ולא אמר שבת.

משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו אשה נאה, וכל שבוע ושבוע
מזמינה יום אחד להיות עמו. והמלך יש לו בנים נאים ואוהבים, ואמר
להם הואיל וכן הוא, שמחו גם אתם ביום שמחתי, כי אני בשלכם אני
משתדל, וגם אתם הדרו אותי. ומאי טעמא זכור ושמור. זכור לזכר
ושמור לכלה. ומאי טעמא ומקדשי תיראו, שמרו עצמכם מן ההרהור, כי
מקדשי קדוש הוא. למה, כי אני יי בכל צד. (עד כאן מההשמטות)

דא שבת עלאה ושבת תתאה, דאינון מזמני לנפשא בההוא גופא, מההוא זיוגא עלאה. ועל דא ואת שבתותי תשמרו, תרי וכלא אתדבך דא בדא, זכאה חולקיהון דישראל.

דבר אחר ואת שבתותי תשמרו, לאזקה לאינון דמחפן לזיוגיהו משבת לשבת, והא אוקימנא, כמה דכתיב, (ישעיה נו) לסריסים אשר ישמרו את שבתותי. מאן סריסים. אליו אינון חברייה דמסרסן גרמייהו כל שאר יומין, בגין למלעי באורייתא. ואינון מחפאן משבת לשבת. הדא הוא דכתיב אשר ישמרו את שבתותי, כמה דאת אמר (בראשית לו) ואביו שמר את הדבר. ובגין כד ואת שבתותי תשמרו. איש אמו ואביו תיראו, דא גופא. ואת שבתותי תשמרו, דא נפשא. וכלא אתדבך דא בדא. זכאה חולקיהון דישראל.

רעיא מהימנא

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. פקודא דא, שקיל דא לדא. שקיל יקרא דאב ואם, ליקרא דשבת. לאבא אקדים כבוד, והאי איהו דאמר קרא, (מלאכי א) ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי. כבודי סליק בחושבו עשר אמירו, ולייב אלהים דעובדא דבראשית.

ובכל אתר (משלי ג) כבוד חכמים ינחלו, ואוקמוה רבנו, אין כבוד אלא תורה. בגין דאינון לייב אלהים דתורה, יקרא דיליה. ואליו (אינון) חכמים דאורייתא, חכמים בחכמה, ירתין האי כבוד ולא טפשי, דעליהו אתמר, (משלי ג) וכסילים מרים קלון. ומנלן דמאן דלא ידע באורייתא אקרי כסיל, דכתיב, (תהלים צב) וכסיל לא גבין את זאת. ואין זאת, אלא תורה, דכתיב, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה.

רעיא מהימנא. בגין דחלישתא, פתחנא לפרשתא באליו פקודין, למהוי מעט עזר לד. אתתקף בד, דהא משריין דמתיבתאן אתאן לגבד, בפקודא בתר דא, דאיהו פקודא להעמיד עליה מלך לעילא. וקודשא בריה הוא יוקים לד מלך בעלאין ותתאין בדיוקניה. בגין דרבנו דמתיבתא, עליהו שכינתא עלאה ותתאה. וקודשא בריה הוא מלך באמצעיתא, אחיד בעלאין ותתאין הכי אנת תהא בדיוקניה, ברא דיליה, קום ביקרא דמלכא.

קום רעיא מהימנא, וסליק ידוי לעילא, ואמר, יהא רענא דילך עלת העלות, דאנת מתעלה מעלוי לעלוי, עד דלית עלוי. אלא דאנת לעילא מכל עלוי. למיהב לי חילא, למעבד רעותך בדרגין דילך, דאינון אבא ואימא, ואנא ברא דלהון. ובחודך תרנווייהו אחד. ואנת שקלת דחילו דאבא ואימא, לדחילו דילך, בתר דאנת באמצעיתא חד, ולא תרין, בלא שותפו, אף על גב דאינון חד בשותפו דילך, אבל אנת חד בלא שותפו דתנינא. ובגין דא אתמר בד, (דברים לב) ואין אלהים עמדי.

הב לי חילא, לאתערא ביקרך בקדמיתא. ולבתר ביקרא דאבי ואמי דבשמנא, דאוקמוה עליהו, (משלי כח) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית. ואוקמוה מארי מתנייתין, אין אביו, אלא קודשא בריה הוא. ואין אמו, אלא כנסת ישראל. ויקרא דילך אבא חכמה, דכליל עשר ספירות מתתא דיליה לעילא, ותרווייהו אינון פורסייא ספסל תחותך ליקרך.

והכי תקיני, למהוי קטן לגדול מכבד דלעילא מניה. אבא, איהו חכמה, הלא אב אחד לכלנו, למהוי משמש תחותך, ואנת פתר עליון על רישיה. ולית פתר עלך, ולית אלהא אחרא. ואימא, לשמשא לאבא. דאיהו תחותיה למהוי פסא תחותיה.

וַיֹּאמֶר אִיהוּ, בְּכָל מֵאֲמָר, עַד תִּלְתֵּי וַתִּרְוּ, יְהִי כֹן, וַיְהִי כֹן. וְאִיהִי, עֲבִידַת מֵאֲמָרִיהּ מִיַּד. וּבְגִין דְּעֲבִידַת מֵאֲמָרִיהּ וְצוּרִיהּ בְּלֹא עֲכֹבָא כְּלָל, בְּלִיב שְׁבִילִין דְּבַהוֹן אֲתַבְּרִי כָּל דְּבַרֵּי אִישִׁית, עוֹבְדָא אֲתַקְרִיאַת כְּבוֹד, (תהלים כט) וּבַהִיכְלוּ כְּלוּ אוֹמֵר כְּבוֹד. (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. אִיהּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ.

וַתִּרְגֹּם כְּבוֹד אָבִיו, יִקְרָא דְאָבוּהִי. וְדָא (תהלים יט) תּוֹרַת יְיָ תִמְיִמָה, עֲלֵה אֲתַמֵּר (משלי א) יִקְרָה הִיא וַיִּשְׁרָאֵל מִפְּנִינִים. דְּאֲתַקְרִיאֵי בְּנִים, בְּכָלֵל בְּן וּבֵת, מִסְטָרָא דְתַפְאָרַת וּמִלְכוּת. דְּאִינוּן בְּן וּבֵת, יִקְרָא דְאָבִיו וְאִמּוֹ, לְמַעַבְד צוּרִיָּה, וְצוּרִי דִילִיהּ, אִינוּן פְּקוּדִין דְעֵשָׂה. וְהָא אִוְקְמוּהּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, יֵשׁ מְצוּוֹה וְעוֹשָׂה. וּבְגִין כֶּף אִיהוּ נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע. וְהָאִי אִיהוּ כְּבוֹד דְאָבָא וְאִמָּא, דִּיצוּהּ לְבָרִיהּ דְעֵבֵד הִכִּי וְאִיהוּ עֲבִיד מִיַּד, בְּלֹא עֲכֹבָא כְּלָל.

וְעַלְתָּ עַל כְּלָא, אָנָּא בְּעֵי לְאִשְׁתִּדְלָא בִיקְרָךְ, לְתַקְוֵי מִדּוֹת דְאָבָא וְאִמָּא, לִיקְרָךְ. תַּהֲא בְּעִזְרִי לְסַדְרָא כְּלָא כְּדָקָא יָאוּת. וְאַנְתְּ תִסְדֵּר לִי, וְלְכָל מֵאֲרִי מִתִּיבְתָּאן עֵילָא וְתַתָּא, וּמִשְׁרִין דְמִלְאֲכִין עֵלְאִין וְתַתָּאִין, לְמַהוּי מִתְקַנִּין וּמִסְדְּרִין לִיקְרָא דִילְךָ, וְלִיקְרָא דְאָבָא וְאִמָּא, לְמַהוּי סְפִסְל תַּחַת רִגְלוּי. וְלְמַעַבְד צוּרִיָּה בְּכָל פְּקוּדִין דִילִיהּ. וְלְמַדְחַל מְנִיהּ בְּכָל פְּקוּדִין דְלָא תַעֲשָׂה.

וְהָאִי אִיהוּ אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְסִמְיָךְ לִיהּ וְאֵת שְׁבִתוֹתֵי תִשְׁמוּרוּ. וּבִקְרָא אֲחִרָיָא וְאֵת מְצוּתֵי תַעֲשׂוּ. מִסְטָרָא דְפְקוּדִין דְעֵשָׂה דְאִינוּן כְּבוֹד, אֲקָדִים אָבָא לְאִמָּא, וְדָא יִיָּה. מִסְטָרָא דְלָא תַעֲשָׂה, אֲקָדִים אִימָא לְאָבָא, וְדָא הִיָּי. וְהֵיִינוּ כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דְבַר. לְאִלִּין דְלָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּהָאִי כְּבוֹד, הַסְתֵּר דְבַר מְנִיָּהוּ.

וְעֵלְיָהוּ אֲתַמֵּר, (משלי א) וְכִסִּילִים מְרִים קְלוּן. אִלִּין אִינוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, בְּתַר דְלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּהָאִי כְּבוֹד דְאִוּרִיָּתָא, וְאִיךְ אֲמַרִין אָבִינוּ שְׁבִשְׁמִים שְׁמַע קוֹלְנוּ חוּס וְרוּחַם עֲלִינוּ וְקִבֵּל תַּפְלַתְנוּ. הָא אִיהוּ לִימָא לוּן, וְאִם אָב אֲנִי אִיהּ כְּבוֹדִי, אִיהּ אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְלָכוּן בְּאִוּרִיָּתָא, וּבְפְקוּדִין דִילִי, לְמַעַבְד צוּרִיָּי, דְמָאן דְלָא יָדַע בְּצוּרִיָּה דְמֵאֲרִיהּ, אִיךְ יַעֲבִיד לִיהּ.

בַּר מִמָּאן דְשְׁמַע מִחֲכָמִים וְעֲבִיד, וְהָאִי אִיהוּ דְקִבִּיל נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע. וְעַם כָּל דָּא, מָאן דְלָא קִבִּיל מִמֵּאֲרִיהּ, אֲלֵא מִשְׁלוּחִיָּה, אִיכָּא אֲפָרְשׁוּתָא. וּמֵאִי אֲפָרְשׁוּתָא אִית בֵּין דָּא לְדָא. דְהָא כְּתִיב, מִשָּׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינִי, וּלְבַתֵּר וּמִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ. אָנָּא קִבִּילְנָא, וּלְבַתֵּר מוֹסְרָנָא לְכַלְהוּ. וְהִכִּי מָאן דְמִקְבֵּל מֵאֲחֵרָא, כְּקִבְלַת סִיחָרָא וְכַכְבִּיָּא מִשְׁמָשָׂא, וּבְהָאִי קִבִּיל אֲתַמְלִי. וּמָאן דְמִקְבֵּל יְכִיל לְאִסְתַּלְקָא מְנִיהּ נְבִיעוּ, כְּמָה דְחִזְיָנָא בְּשִׁמְשָׂא וְסִיחָרָא, דְאִסְתַּלְקַת נְהוּרָא דְלַחוּן, בְּלִילְיָא, דְלָא נְהִיר שְׁמָשָׂא, אֲלֵא בִימָמָא. וְסִיחָרָא בְּלִילְיָא.

וְאִי תִימָא דְהַהוּא נְהוּרָא דְסִיחָרָא מִשְׁמָשָׂא אִיהוּ, דְאָף עַל גַּב דְאֲתַכְנִישׁ, נְהִיר בְּסִיחָרָא וְכַכְבִּיָּא, הָא חִזְיָנוּ מִסְטָרָא אֲחֵרָא בְּלִקוּתָא דְסִיחָרָא וְשִׁמְשָׂא דְאִסְתַּלְקַת נְהוּרִיָּהוּ, וְאִשְׁתַּאֲרוּ כְּגוֹפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא, דְאִית אֲדוֹן עֲלֵיהֶם מִחִשְׁיָךְ מְאִוּרִיָּהֶם. אָבֵל עֲקָרָא דְנְהוּרָא, הַהוּא אֲתַר דְנְבִיעַ דְלִית פְּסַק לְנְהוּרָא דִילִיהּ, וְלָא אִית עֲלֵיהּ אֲלֵהָא אֲחֵרָא לְמִפְסַק מְנִיהּ נְהוּרִיָּה.

וְעַלְתָּ הַעֲלוּת, בְּתַר דְאַנְתְּ תַמְוֵן, לִית פְּסַק לְנְבִיעוּ דְנְהוּרָא דְאִוּרִיָּתָא. הָא רַעְוָא דִילְךָ דְלָא תַזוּז מֵאָבָא וְאִמָּא דִילִי, וְלָא מְבַנּוּי. וְהִכִּי מָאן דְאַמִּית גְּרַמִּיהּ עַל אִוּרִיָּתָא, דְהִיא יִקְרָה, אֲתַקְיִימַת בֵּיהּ, וְלָא מִפְּסַקַת מְנִיהּ. מַה דְלָאוּ הִכִּי, מָאן דְלָא יִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֲלֵא אָף עַל גַּב דְעֵבֵד צוּרִיָּי חֲכָמִים, אִיהוּ שְׁמֵשׁ דְלַחוּן, עֵבֵד וְלָא בְּן, אָבֵל אִי אִיהוּ מְהִימָנָא, מְאִרִיהּ אֲשִׁלִּיט לִיהּ בְּכָל דִילִיהּ.

אָבֵל מָאן דְלָא אֲשְׁתַּדֵּל בְּאִוּרִיָּתָא, וְלָא מִשְׁמֵשׁ חֲכָמִים, לְמִשְׁמַע מְנִיָּהוּ פְּקוּדִין, לְקִיָּים נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע. אֲלֵא דְסָרַח וְעֵבֵר עַל לָא תַעֲשָׂה, אִיהוּ שְׁקִיל לְאוּמִין דְעֵלְמָא עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּנוֹי דְסִמְאִ"ל וְנַחֲשׁ, דְאֲתַמֵּר בְּהוּ, (משלי א) וְכִסִּילִים מְרִים קְלוּן, דְלָא בְּעוּ לְקִבְלָא אִוּרִיָּתָא, דְכָל דְלִית בֵּיהּ תּוֹרָה, לִית בֵּיהּ כְּבוֹד, דְאֲתַמֵּר בְּהֶם (משלי א) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ.

ועם כל דא מארי מתיבתא, לא כל כבוד שונה, דהא (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדוניו. בן יכבד, על מנת דלא לקבלא אגרא, אבל מצויה הוא בכבוד אבא ואימא. ואי לא בעי למעבד צווייה, יכתש ליה אבא ואימא, עד דינעבד על פרחיה. ואי הוי ברא רברבא, בית דין פופין ליה. דאי לא בעי למעבד מה כתיב ביה, (דברים כא) בנגז זה סורר ומורה איננו שומע בקולנו, ודנין ליה בסקילה. אבל עבד דמשמש על מנת לקבל פרס, אי לא עביד צווייה דרביה, מאריה אעבר ליה מגו ביתיה, ויטול אחרא. מה דלא הוה יכיל למעבד הכי לבריה, אלא או יעביד צווייה או יקטול ליה.

אמר ליה בוצינא קדישא, מאן גרים דלא יעביד צווייה, הואיל ובריה הוא. אמר רעיא מהימנא, ודאי תערובת דרע, ורזא דא גרם לישראל, למחטי גבי אבוהון דבשמנא. ורזא דא, (תהלים קו) ויתערבו בגוים. ודא גרם קטולא לישראל, וחרוב בי מקדשא. ובגין דא, אין מקבלים גרים לימות המשיח, אלא (דברים לב) וי? ביד נחננו ואין עמו אל נכר.

דישרא אלונו מאילנא דחיי, עבד טוב ועבד רע, מסטרא דמטטרוין עבד טוב, עבד נאמן לרביה. עבד רע סמא"ל. מאן דאיהו מאילנא דחיי, איהו בן העולם הבא, בן מסטרא דבן י"ה, ביני"ה. וקרית מלכותא דאיהו ה'. ואיך קרית לה. אי עביד צווייה דאבא ואימא, בגין דאיהו מלכותא מצות המלך, ועליה אתמר, (אסתר א) מדוע אתה עובר את מצות המלך. איהי מצוה, וצווייה דמלכא על עשה ולא תעשה.

מצוה מדאורייתא, דאיהי תפארת. והכא לית תמן פרוידא, קודשא בריך הוא אמת, תורתו תורת אמת, איהו תורתו ומצותו. כגוונא דבינה, תורתו ומצותו דחכמה. דאית תורה דבריאה, וחכמה דבריאה, ובינה דבריאה, והכי בכל מדות. בהאי, יכיל בן בהאי אורייתא, למחוי בלא מצוה, ומצוה בלא תורה בפרוידא. ומחכא, (דף פ"ג ע"א) בן סורר ומורה. אבל מסטרא דאצילות, לית אפרשותא, תמן, וכן מתמן אין חטא בא על ידו ולית בה עונש ולא שחר ולא מיתה.

ובגין דא, אורייתא דא אילנא דחיי, שחר העולם הבא, ואילנא דא, אילנא דחיי אתקרי, ואתקרי העולם הבא, ולא אתקרי ביה שחר. בגין דאיהו בן. מתמן, לא אשתדל באורייתא לקבלא אגרא, לא במעשה ולא בדיבור ולא במחשבה.

אתא בוצינא קדישא, לנשקא ליה ודיה. אמר, ודאי אנת הוא בן מתמן, בדיוקנא דברא בוכרא דיליה, תפארת ברא דאבא ואימא עלאה, אצילות דיליה בלא הפסקה, לא קדמו ברא אחרא, לא במחשבה, ולא בדבור, ולא במעשה. אמר רעיא מהימנא, ואנת, וחבריאי, וראשי מארי מתיבתא, דמזמנין הקא, אתי, בלא הפסקה כלל, ובלא תערובת. נשקו פלהו דא לדא, ואשתמודעו באחיה, ובכו.

פתח רבי שמעון ואמר, עם כל דא, ברא בוכרא חייבין כל אחוי ביקריה, דהא כתיב (שמות ט) כבד את אביך, ואוקמוה רבנן, את לרבות אחיך הגדול. ואפילו מפל סטרא איהו מפרש עלך באורייתא, בשג"ס זה הבל. ולא הוה לאדם קדמא ברא קדמא מניה, ואוקמוה רבנן, בשג"ס, זה משה. דברא דמלכא בכל אתר, אנת בוכרא מסטרא דאילנא דחיי דטוב ורע, אנת הוא טוב. (בוכרא) הדא הוא דכתיב, (בראשית א) ויבא אלהים את האור כי טוב, (שמות ב) ויתרא אותו כי טוב הוא.

ומתמן קרא יתך קודשא בריך הוא עבד נאמן. לבתר סליקת למחוי מלכא, הדא הוא דכתיב, (דברים לב) ויהי בישורון מלך. לבתר בן בית לעילא. מלך מסטרא דמלכות דבריאה. בן בית, מסטרא דבינה דבריאה. כען אנת מלך, מסטרא דאילנא דמלכות דאצילות. בן בית, מסטרא דבין י"ה, תפארת דאצילות, זכאה חולקך. ומאן גרים לך דא, בגין דאשתדלותך בתורה ובמצוה, ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה, לאעלא מלכא על אתריה, ועל משרייתיה לעילא, ועל ישראל לתתא.

ובגין כך (ס"א ובגיד) קריתו פלהו נשמתיו דאצילות מניה, ואתקריאו בגין דיליה, משם דנ"ד דאצילות, דלית תמן פרויד וקצוץ. דבקדמיתא אתמר בהו בגין לקודשא בריך הוא

ושכינתיה, מצד יהו"ה דבריאה, דאתמר ביה בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, וכען בנים לידן"ד דאצילות.

וגד אתקיים פקודא, דאיהי מצוה על ישראל, להעמיד עליהם מלך. הדא הוא דכתיב, (דברים יז) שום תשים עליך מלך. ואתקיים בך (דברים לג) ויהי בישורון מלך, כד בקדמיתא. וכלהו מתנהגין אבתרך, כאברין דמתנהגין בלהו בתנועה דנשמטא, דאתפשטא על כל אבר. בגין דכתר עליון אנת תהא מעוטר ביה, דביה עלת העלות איהו פתר על כלא, טמיר וגניז מלגיו מניה. ומניה אתפשט על כל ספירו, ומסדר לון למהוי דא רב, ודא זעיר, ודא בינוני, ואנהיג לון לרעותיה, ונהיר בהו, ומקשר לון, ומיחד לון.

הכי אנת תהא מנהיג לישראל, בכל מדות טבין דיליה, ויתסדר כל חד כדחזי ליה, הבכור כבכורתו, ותצעיר כצעירתו, ובינוני כפום דרגיה. ותקשר לון קשר אחד לגבי אבוהון דבשמא. למהוי בלהו בשפה ברוה, לברכא לקודשא בריך הוא. ולקדשיה, ולליחדיה, בדרגא דילך, במחשבה דילך, באצילות דילך, דאתקיים בך (במדבר יא) ואצלת מן הרוח אשר עליך ושמת עליהם. קום אתער בפקודא, להכרית זרעו של עמלק. (פרשת תצא רפ"א ע"ב שי"ד לנשא קמ"ה ע"א)

(ויקרא יט) איש אמו ואביו תיראו וגו' פקודא דא, לכבד אב ואם, דאצטריך בר נש למדחל מאבוי ומאמיה, ולאוקיר לון. כמה דאצטריך בר נש לאוקיר ליה לקודשא בריך הוא. מסטרא דרוחא דיהב בגויה. ולמדחל מניה. הכי אצטריך ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה, מסטרא דגופא דיליה, ולמדחל מנהון, דהא אינון משתתפין בקודשא בריך הוא, ועבדי ליה גופא, והואיל ואינון שותפין בעובדא, ליהו שותפין בדחילו ויקרא.

כגוונא דא, ג' שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם. אדם קדמאה, אף על גב דגופא דיליה הוה מעפרא, לאו מעפרא דהכא הוה אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא. אבא ואימא אשתכחו, ומלכא עלאה אשתתף בהדייהו, ושדר ביה רוחא דחיי, ואתברי. וכגוונא דא, אשתכח כלא עילא ותתא. ועל דא אצטריך ליה לבר נש למדחל לקודשא בריך הוא, ולמדחל לאבוי ולאמיה.

בסתרי תורה, אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום. חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא, דנהירו דיליה נתיר מכל אינון מלאכין שליחו לעילא. וכד אתברי ההוא גופא מלכא עלאה, שדר בההוא צדיק כ"ב אתוון, ואשתתף בהדייהו, ונפק לעלמא.

כיון דנפק, חמו ליה שמשא וסיהרא, ואסתמו (דף פ"ג ע"ב) נהורייהו, דתפוחא דרגליה אחשיך נהורא דלהו. מאי טעמא. בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק. כיון דחטא, אתחשף, ואזעיר גרמיה, ואצטריך לגופא אחרא במשכא ובבשרא. דכתיב, (בראשית ג) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה, לא אשתכח מקדמת דנא, ולבתר דנא, דהא עד לא נפק לצורף אומנא.

עד דאתא חנוף, ונטיל ליה קודשא בריך הוא מארעא, ואבריר פסולת וקסטורא מפספא, וכו' בכל אינון צדיקיא די בארעא. לבתר אתתקון ההוא אתר, ואתעבידו רוחין ונשמתינן בשמושייהו וגופא מתתא בארעא. ועל דא בשותפנו דלעילא ותתא, בר נש אתי לעלמא, ואצטריך למדחל לאינון שותפין, ולאוקיר לון, כמה דאתמר (ע"כ רע"א מהימנא)

(ויקרא יט) אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. רבי חייא פתח, (דברים ט) אל תפן אל קשי העם הזה וגו'. אל תפן. וכי מאן הוא דיימא למלכא, אל תפן. והא כתיב (איוב לד) כי עיניו על דרכי איש. וכתיב (ירמיה כג) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי', והא בכלא אשגח קודשא בריך הוא וכל עובדין מסתכל, ועייל בדינא על כלהו, אם טב ואם

ביש, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (קהלת יב) הָאֱלֹהִים יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נַעֲלָם אִם טוֹב
וְאִם רָע. וּמִשָּׁה אָמַר אֶל תִּפְּן.

אֶלָּא, כְּמָה בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתִּמְרָא מְחֻבּוּבִי, בְּגִין דְּלֹא יַחְטִי קָמִי מְלֻכָּא
קְדִישָׁא. תָּא חֲזִי, בַר נֶשׁ דְּעֵבִיד מְצוּה, הֵהִיא מְצוּה סְלֻקָּא, וְקִיִּמָּא קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִמְרָה אֲנָא מְפֻלְנִיָּא דְּעֵבִיד לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי
לָה קָמִיָּה, לְאַשְׁגָּחָא בְּהַּ כָּל יוֹמָא לְאוֹטְבָּא לִיָּה בְּגִינָה. עֵבֵר עַל פְּתֻגְמֵי
אוֹרִיָּתָא, הֵהִיא עֵבִירָה סְלֻקָּא קָמִיָּה, וְאִמְרָה אֲנָא מְפֻלְנִיָּא דְּעֵבִיד לִי,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי לָה, וְקִיִּמָּא תִּפְּן לְאַשְׁגָּחָא בְּהַּ, לְשִׁיזְצָאָה לִיָּה. הֲדָא
הוּא דְּכְתִיב, (דברים לב) וַיֵּרָא יְיָ וַיִּנְאָץ מִכַּעַס בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו. מֵהוּ וַיֵּרָא. הֵהוּא
דְּקִיִּמָּא קָמִיָּה.

תַּב בְּתִשׁוּבָה, מַה כְּתִיב. (שמואל ב יב) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת.
דְּאֵעֵבֵר הֵהוּא חוּבָא מְקָמִיָּה, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּכַּל בֵּיָּה. לְאוֹטְבָּא לִיָּה. וְעַל דָּא
אֶל תִּפְּן אֶל קִשִּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רְשָׁעוֹ וְאֶל חֲטָאתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכֹן
מִהֲכָא מִשְׁמַע, דְּכְתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנְךָ לְפָנַי.

רַבִּי יוֹסִי זְעִירָא, עָאֵל קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹמָא חַד, אֲשֶׁכְּחִיָּה דְּהוּוּ יְתִיב
וְקִאֲרִי, כְּתִיב, (בראשית ג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאֵשֶׁה אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה
לִי מִן הָעֵץ וְאוֹכֵל. מִשְׁמַע דְּאָדָם וְחוּוּה כְּחֻדָּא אֲתַבְּרִיאוּ, וּבְגוּפָא חֻדָּא.
דְּכְתִיב אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי, וְלֹא כְּתִיב אֲשֶׁר נָתַת לִי, אָמַר לִיָּה, אִי הֲכִי,
וְהַכְּתִיב (שמואל א א) אֲנִי הָאֵשֶׁה הַנִּצְבֶּת עִמָּכָה בְּזָה. וְלֹא כְּתִיב הַנִּצְבֶּת לְפָנֶיךָ.
אָמַר לִיָּה, אִי כְּתִיב הַנִּתְּנָת עִמָּךְ, הוּוּה אֲמִינָא הֲכִי, כְּדְכְתִיב אֲשֶׁר נָתַת
עִמָּדִי, אֲבָל הַנִּצְבֶּת כְּתִיב.

אָמַר לִיָּה, וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ
אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. אֲעֲשֶׂה לוֹ הַשְּׂתָא. אָמַר לִיָּה הֲכִי הוּא וְדָאִי, דְּאָדָם
לְבַדּוֹ הוּוּה, דְּלֹא הוּוּה לִיָּה סְמָךְ מְנוֹקְבִיָּה, בְּגִין דְּהוּוּת בְּסִטְרוֹי כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא. וּמַה דְּאָמַר אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר, הֲכִי הוּא, דְּלֹא כְּתִיב אֲבָרָא לוֹ עֵזֶר,
בְּגִין דְּכְתִיב, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם. אֲבָל אֲעֲשֶׂה כְּתִיב. וּמַהוּ אֲעֲשֶׂה.
אֲתַקֵּן. מִשְׁמַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל לָה מְסִטְרוֹי, וְתַקֵּין לָה בְּתַקּוּנָא,
וְאִיִּתִּי לָה קָמִיָּה. וְכִדִּין אֲשֶׁתַּמֵּשׁ אָדָם בְּאַנְתִּיתִיָּה, וְהוּוּה לִיָּה סְמָךְ.

וְתַנְיִנוּ, שְׁפִירוֹ דְּאָדָם קְדִתִּירָא דְּקִיטְרָא עֲלָאָה, מְזִיָּהֲרָא דְּנִהֲרָא. שְׁפִירוֹ
דְּחוּוּה, דְּלֹא הוּוּוּ יְכַלִּין כָּל בְּרִיִּין לְאַסְתַּכְּלָא בְּהַּ. וְאַפִּילוּ אָדָם לֹא הוּוּה
אֲסְתַּכַּל בְּהַּ, עַד הֵהוּא זְמָנָא דְּחָאבוּ, וְאַעֲדִיאַת (ס"א ואזעירת) שְׁפִירוֹ דְּלִהוּן.
כְּדִין אֲסְתַּכַּל בְּהַּ אָדָם, וְאַשְׁתַּמוּדַע בְּהַּ לְשִׁמְשָׁא בְּהַּ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
(בראשית ד) וַיִּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ. וַיִּדַע: בְּכֻלָּא. וַיִּדַע: בְּתִשְׁמִישׁ. וַיִּדַע:
דְּאַשְׁתַּמוּדַע בְּהַּ וְאַסְתַּכַּל בְּהַּ.

דף פ"ד ע"א

וְתִנְיֶנּוּ, אָסִיר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּשִׁפְיָרוּ דְאַנְתְּתָא, בְּגִין דְלֹא יִיְתִי
בְּהַרְהוּרָא בִישָׂא, וְיִתְעַקֵּר (דף פ"ד ע"א) לְמַלְכָּה אַחְרָא. וְכֵד הָוָה רַבִּי שְׂמַעוֹן
עָבִיד, כֵּד הָוָה אֲזִיל בְּמַתָּא, וְהוּוּ חֲבַרְיָא אֲזִלִּין אַבְתְּרִיָּה, וְחָמָא לְאַיְתָּו
שְׁפִירָאוּ, מְאִידָּ עֵינִיָּה, וְהוּוּ אָמַר לְחֲבַרְיָא אַל תִּפְנוּ.

וְכָל מָאן דִּי־סַתְּכַל בְּשִׁפְיָרוּ דְאַנְתְּתָא בִּימְמָא, אֲתִי לְהַרְהוּרִי בְּלִילְיָא. וְאִי
סָלִיק הֵהוּא הַרְהוּרָא בִישָׂא עֲלוּיָה, אַעְבָּר מְשׁוּם וְאַלְהִי מְסַכָּה לֹא תַעֲשׂוּ
לְכֶם. תּוּ, אִי שְׂמַשׁ בְּאַנְתְּתִיָּה בְּזִמְנָא דְסָלִיק בִּיָּה הֵהוּא הַרְהוּרָא בִישָׂא,
אִינוּן בְּנִין דְאֹלִידוּ אֲלֵהִי מְסַכָּה אַקְרוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יט) אַל תִּפְנוּ
אַל הָאֱלִילִים וְאַלְהִי מְסַכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לְכֶם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אָסִיר לִיָּה לְבַר
נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאֱלִילֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּבְנָשֵׁי דְעַמִּין, וְלֹא לְאַתְהֲנִיָּא מְנִיָּהוּ,
וְלֹא לְאַתְרַפָּאָה בְּהוּ, דְאָסִיר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתְרֵי דְלֹא אַצְטְרִיָּד.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים פו) פְּנָה אֲלִי וְחֲנִנִי תְנֵה עֵזְדָּ לְעַבְדְּךָ, פְּנָה אֲלִי וְחֲנִנִי,
וְכִי לֹא הָוָה לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא בְּעֲלָמָא שְׁפִירָא כְּדוּד, דְאִיְהוּ אָמַר פְּנָה
אֲלִי וְחֲנִנִי. אָלֹא הָכִי תִנְיֶנּוּ, דוּד אַחְרָא אִית לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא, וְהוּא
מְמָנָא עַל כְּמָה אוּכְלוּסִין עֲלָאִין וּמְשַׁרְיִין. וְכֵד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא
לְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא, אַסְתַּכְּל בְּהַאי דוּד, וְנִהִיר לִיָּה אֲנַפִּין, וְהוּא נִהִיר
לְעֲלָמִין, וְחֵיס עֲלָמָא.

וּשְׁפִירוּ דְהַאי דוּד, נִהִיר לְעֲלָמִין כְּלָהוּ, רִישִׁיָּה גּוּלְגַלְתָּא דְדַהֲבָא,
אַתְרַקִּימַת בְּשִׁבְעָה תַכְשִׁיטִי זִינִין דְדַהֲבָא. וְהָא (תיקון קכ"ב, יתרו ע"ג) אוּקְמוּהָ.
וְחַבִּיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא לְקַבְּלִיָּה, וּמְסַגִּיאוֹת רַחֲמִימוּתָא דִּילִיָּה גְבִיָּה,
אָמַר לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא, דִּיְהִדֵּר עֵינֹו לְקַבְּלִיָּה, וְיִסְתַּכְּל בִּיָּה. בְּגִין
דְאִינוּן שְׁפִירָן בְּכָלֹא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי וְגוֹ'.
הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי דְבִשְׁעַתָּא דְאֲלִין עֵינִין מְסַתַּכְּלִין בִּיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ
הוּא, כְּדִין מְתַעֲרִין בְּלִבִּיָּה קַסְטִין דְבַלְסִטְרָאִי, בְּרַחֲמִימוּתָא עֲלָאָה,
וּבְסַגִּיאוֹת שְׁלֵהוּבִיתָא דְרַחֲמִימוּ עֲלָאָה לְגְבִיָּה, אָמַר הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי,
אַסְחַר עֵינֶיךָ לְסִטְרֵי אַחְרָא מְנִי, דְאִינוּן מוּקְדִין לִי בְּשְׁלֵהוּבִי רַחֲמִימוּתָא. וְעַל
דָּא כְּתִיב בִּיָּה בְּדוּד, (שמואל א טו) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם יָפָה עֵינִים וְטוֹב רָאִי.
וּבְגִין הֵהוּא דוּד עֲלָאָה שְׁפִירָא, רַחֲמִימָא וְתִיאוּבְתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא
לְאַדְבָּקָא בִּיָּה. אָמַר דוּד פְּנָה אֲלִי וְחֲנִנִי.

כְּגוּוֹנָא דָּא, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר רָאֵה רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ יְיָ.
מְשַׁמַּע דְּעָאֵל עֲמִיָּה עִם יַעֲקֹב גְּנֻתָא דְעֵדוֹן, דְאִיְהוּ שְׂדֵה דְתַפּוּחִין קַדִּישִׁין.
וְכִי הִיָּד יָכִיל גְּנֻתָא דְעֵדוֹן לְאַעֲלָא עֲמִיָּה, דְהָא גְּנֻתָא דְעֵדוֹן כְּמָה רַב הוּא
בְּפוּתָא וּבְאַרְכָּא. כְּמָה זִינִין דְבִיְתִין עֲלָאִין קַדִּישִׁין, דְרַגִּין עַל דְרַגִּין,
מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אִית תַּפּוֹן.

אַלֹּא (שמות ר"י ע"ב) גְּנֻתָא אַחְרָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא אִית לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא,
וְהֵהוּא גְּנֻתָא רַחֲמִימוּתָא דִּילִיָּה, וְאַתְדַּבֵּק בִּיָּה, וְלֹא אַתְנַטִּיר אָלֹא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיָּדָּ הוּא בְּלַחוּדוּי, דְהוּא עֵייל בִּיָּה. וְדָא אַחְסִין קוּדְשָׁא בְּרִיָּדָּ הוּא

לְאַשְׁתַּכְחָא תְדִיר עִמְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא. וְכַל שְׁכֹן לְאַשְׁתַּכְחָא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, וְדָא זְמִין לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא לְאַעְלָאָה עִמִּיהּ לְסִייעָא לִיהּ.

בְּגוֹנָא דָא, (בראשית כח) אָנִי יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִידָהּ וְאֱלֹהֵי יַצְחָק הָאָרְץ וְגו'. תְּנֹן, מְלַמֵּד שְׁנֵתְקַפְּלָה לֹו אָרְץ יִשְׂרָאֵל. וְכִי אָרְץ יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי ד' מְאוֹת פְּרָסָה עַל ד' מְאוֹת פְּרָסָה, הִידָהּ אֲתַעְקֶרֶת מֵאַתְרָהּ, וְיִתְבָּא תַּחְוֹתוּי. אֶלְא אָרְץ אַחְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא, וְאָרְץ יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי. וְהִיא תַּחְוֹת דְּרָגָא דְּיַעֲקֹב דְּקָאִים עָלָהּ. וְאַחְסִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין רְחִימוּתָא דְּלֵהוֹן, לְדִיירָא עִמְהוֹן, וְלְדַבְּרָא לֵהוֹן, וְלְאַגְנָא לֵהוֹן מִכְּלָא, וְאֶקְרִי אָרְץ חַיִּים.

דף פ"ד ע"ב

תָּא חֲזִי, אָסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ, לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתֵּר דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא מְאִיס בֵּיהּ, וְרַחֲמִיקָא בֵּיהּ נִפְשִׁיהּ. וּמַה בְּמַה דְּרַחֲמִים קוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא, אָסִיר לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, בְּמַה דְּרַחֲמִיקָא עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה. דְּתָא חֲזִי, אָסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּקִשְׁתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ חִיזוּ דְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה. אָסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתֵּר קִימָא דִּילִיהּ, בְּגִין דְּהוּא רְמִיזוּ לְצַדִּיקָא דְּעֲלָמָא. אָסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא, בְּאַצְבָּעוֹן דְּכַהֲנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּפָרְסֵי דְּדִיִּיהוּ, בְּגִין דְּתַמּוֹן שְׂרִיא יְקָרָא דְּמִלְכָא עֲלָאָה. וּמַה בְּאַתֵּר קְדִישָׁא עֲלָאָה אָסִיר (דף פ"ד ע"ב) לְאַסְתַּכְּלָא, בְּאַתֵּר מְסַאָבָא רַחֲמִיקָא לָא כָּל שְׁכֹן. בְּגִינֵי כֵּךְ, אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. רַבִּי יַצְחָק אָמַר, וּמַה לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ אָסִיר, לְמַפְלַח לֵהוּ, אוּ לְמַעְבַּד לֵהוּ, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה.

וּבְגִינֵי כֵּךְ, אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. הֲכָא אַתָּא לְאַזְהָרָא לֵהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּקַדְמִיתָא. לְקַבִּיל (שמות כ) לָא יְהִיה לָהּ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לָא תַעֲשׂוּ לָכֶם, לְקַבִּיל לָא תַעֲשֶׂה לָהּ פֶּסֶל אָנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. לְקַבִּיל אָנְכִי יְיָ אֱלֹהֵיךָ, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. לְקַבִּיל כִּפְדָּא אֶת אָבִידָהּ וְאֶת אִמָּהּ. וְאֶת שְׁבִתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ, זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ. לָא תַשְׁבְּעוּ בְּשְׁמֵי שְׁקֶר. לָא תַשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיךָ לְשׂוֹא. לָא תִגְנוֹבוּ, לָא תִגְנוֹבוּ. וְלָא תַכְחֲשׂוּ, וְלָא תַשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ. לָא תַעֲנֶה בְּרַעְדָּהּ עַד שְׁקֶר. מוֹת יוֹמֵת הַנוֹאֵף וְהַנוֹאֶפֶת, לָא תִנְאָף. לָא תַעֲמוּד עַל דָּם רַעְדָּהּ, לָא תִרְצַח. וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְעַל דָּא כָּלְלָא דְּאוֹרִייתָא, בְּפִרְשָׁתָא דָּא.

אָמַר רַבִּי חַיָּיא, בְּקַדְמִיתָא, אָנְכִי יְיָ אֱלֹהֵיךָ. זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. לָא תַשָּׂא. לָא תִרְצַח. לָא תִנְאָף. לָא תִגְנוֹבוּ. בְּלִישְׁנָא יַחֲדָאִי. וְהֲכָא, אָנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְאֶת שְׁבִתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ. אֵל תַּפְּנוּ אֵל הָאֱלִילִים. בְּלִישְׁנָא דְּסִגְיָאִין. אֶלְא תָא חֲזִי, מִיּוֹמָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל שְׁכִיחִין בְּעֲלָמָא, לָא אֲשַׁתְּכְּחוּ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא, בְּלִבָּא חַד, וּבְרַעוּתָא חַדָּא, כְּמַה בְּהוּא יוֹמָא דְּקִימָמוּ בְּטוֹרָא דְּסִינַי. וְעַל דָּא כָּלְלָא אֶתְמַר בְּלִשׁוֹן יַחֲדָאִי. לְבַתֵּר בְּלִישְׁנָא דְּסִגְיָאִין, דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכְּחוּ כָּל כֵּךְ בְּהוּא רַעוּתָא.

רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי, והוה עמיה רבי חייא ורבי יוסי, כד מטו חד בי חקל, יתבו תחות אילנא חדא. אמר רבי אלעזר, כל חד לימא מלה דאורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר, (הושע יג) ואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע. לא כתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אלא אנכי יי' אלהיך מארץ מצרים, וכי מארץ מצרים הוה להו מלכא, ולא מקדמת דנא, והא כתיב (בראשית לה) ויאמר יעקב אל בניו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם. וכתוב (בראשית לה) ונקומה ונעלה בית אל, ואת אמרת מארץ מצרים.

אלא, מן יומא דהוה ישראל בעלמא, לא אשתמודעו יקרא דקודשא בריהו. בר בארעא דמצרים, דהוה בההוא פולחנא קשיא, וצווחו לקבליה, ולא אשתנו מנימוסא דלהון לעלמין. ותמן אתבחינו אבהתנא, כדהבא מגו שפכה. (ס"א כפתורא דדהבא מגו טפסא) ועוד, דהוה חמאן בכל יומא, כמה חרשין, כמה זינין בישין, לאטעאה לון לבני נשא, ולא סטו מארחא לימינא ולשמאלא. ואף על גב דלא הוה ידעי כל כד ביקרא דקודשא בריהו, הוא, אלא הוה אזלין בתר נימוסי אבהתהון.

ולבתר, חמו כמה נסין, וכמה גבוראן, ונטל לון קודשא בריהו הוא לפולחניה. ובגין דכלהו חמו כמה נסין ואתין בעיניהון, וכל אינון אתין וגבורן. אמר ואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים. דתמן הוה באתגלייא יקרא דיליה. ואתגלי עליהו על ימא, וחמו זיו יקרא עלאה דיליה אפין באפין. דלא תימרין אלהא אחרא הוא דמליל עמנא, אלא אנא הוא דחמיתון בארעא דמצרים, אנא הוא דקטלנא סנאיכון בארעא דמצרים. אנא הוא דעבדנא כל אינון עשר מחאן בארעא דמצרים. ובגיני כד, ואלהים זולתי לא תדע, דלא תימא דאחרא הוא, אלא אנא הוא כלא.

דף פ"ה ע"א

תו פתח, (ויקרא יט) לא תעשוק את רעהו ולא תגזול לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. לא תלין פעולת שכיר אמאי. אלא מקרא אחרא אשתמע, דכתיב, (דברים כד) ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו. לא תבא עליו השמש, אזדהר דלא תתכנש בגינוי מעלמא, עד לא ימטי זמנד לאתפנשא. כמה דאת אמר, (קהלת יב) עד אשר לא תחשך השמש וגו'. מהכא אוליפנא מלה אחרא, מאן דאשלים לנפשא דמסכנא. אפילו (דף פ"ה ע"א) דמטו יומוי לאסתלקא מעלמא, קודשא בריהו הוא אשלים לנפשיה, וניהיב ליה חיון יתיר.

לא תלין פעולת שכיר, תא חזי, מאן דנטיל אגרא דמסכנא, כאילו נטיל נפשיה, ודאנשי ביתיה. הוא אזער נפשיהו, קודשא בריהו הוא אזעיר יומוי, ואזער נפשיה, מההוא עלמא. דהא כל אינון הבלים דנפקי מפומיה, כל ההוא יומא, כלהו סלקין קמיה דקודשא בריהו הוא, וקיימין קמיה,

לְבַתֵּר סִלְקָא נִפְשִׁיהּ, וְנִפְשִׁיהּ דְּאַנְשֵׁי בֵּיתֶיהּ, וְקִיִּימִין, בְּאַיִנוֹן הַבְּלִים
דְּפוּמִיָּה. וְכִדִּין, אֶפִּילוּ אֲתַגְזֹר עַל הַהוּא בְּרֵשׁ נֶשׁ כְּמָה יוּמִין, וְכִמָּה טָבְאֵן,
כְּלָהוּ מִתְעַקְרָאן מִנִּיהּ, וּמִסְתַּלְקִי מִנִּיהּ.

וְלֹא עוֹד, אֵלָא דְנִפְשָׁא דִּילֵיהּ לֹא סִלְקָא לְעֵילָא, וְהֵיִינוּ דְאָמַר רַבִּי אַבָּא,
רַחֲמֵנָא לְשִׁזְבִּינָן מִנִּיהּ, וּמַעְלָבוֹנִיָּהוּ. וְאוּקְמוּהָ אֶפִּילוּ עֲשִׂיר הוּא, וְאֵלִין
הוּא נוֹשֵׂא אֶת נִפְשׁוֹ דִּיִּיקָא, אֶפִּילוּ מִכָּל בְּרֵשׁ נְמִי, וְכָל שְׂכֹן מִסְכְּנָא. וְהֵיִינוּ
דְהוּא רַב הַמְנוּנָא עֲבִיד, כַּד הוּא הָהוּא אֲגִיר מִסְתַּלְק מְעַבִּידְתִּיהּ, הוּא יְהִיב
לֵיהּ אֲגָרִיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, טוֹל נִפְשָׁךְ דְּאַפְקִידַת בִּידְאִי, טוֹל פְּקֻדוֹךְ.

וְאֶפִּילוּ אָמַר יְהִי בִידְךָ, דְאָנָא (לֹא) בְּעֵינָא לְסִלְקָא אֲגָרִי. לֹא הוּא בְּעֵי. אָמַר
פְּקֻדוֹנָא דְגוּפְךָ, לֹא אֲתַחֲזִי לְאַתְפְּקֻדָּא בִידִי, כָּל שְׂכֹן פְּקֻדוֹנָא דְנִפְשָׁא. דְהָא
פְּקֻדוֹנָא דְנִפְשָׁא לֹא אֲתִיְהִיבַת, אֵלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא. דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים לֹא)
בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי, אָמַר רַבִּי חֲזִינָא, וּבִידְךָ דְאַחֲרָא שְׂאֲרִי. אָמַר לֵיהּ, אֶפִּילוּ
בִּידֵיהּ, בְּתַר דִּיְהִיב.

כְּתִיב לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, וְכְתִיב וְלֹא תִבֵּא עָלֶיךָ הַשְּׂמֶשׁ. אֵלָא הָא
אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזִי לִית לָךְ יוּמָא וְיוּמָא, דְלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ יוּמָא עֲלָאָה
אַחֲרָא. וְאִי אִיהוּ לֹא יְהִיב לֵיהּ נִפְשָׁא דִּילֵיהּ בְּהָהוּא יוּמָא, כְּמָאן דְפָגִים
לְהָהוּא יוּמָא עֲלָאָה. וּבְגִינִי כַּד בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ, וְלֹא תִבֵּא עָלֶיךָ הַשְּׂמֶשׁ.
וְהָא דְאַתְמַר לֹא תִלִּין, בְּגִין דְנִפְשִׁיהּ לֹא סִלִּיק, וְסִלִּיק הָהוּא נִפְשָׁא
דְמִסְכְּנָא, וְדְאַנְשֵׁי בֵּיתֶיהּ, כְּמָה דְאַתְמַר.

רַבִּי חֲזִינָא פִּתְחַ וְאָמַר קָרָא אַבְתְּרִיהּ, (וּיְקָרָא יֵט) לֹא תִתְקַלֵּל חֲרַשׁ וְלִפְנֵי עוֹר
וְגוֹ', הָאִי קָרָא כְּמִשְׁמַעוּ. אֲבָל פִּרְשָׁתָּא דָּא, כְּלָא אוּלְפִנָּא מִינָהּ מִלִּין
אַחֲרָנִין, וְכְלָהוּ תִלְיִין דָּא בְּדָא. תָּא חֲזִי, מָאן דְלִיִּט לְחַבְרִיהּ, וְאִיהוּ קַמִּיהּ,
וְאַכְסִיף לֵיהּ, כְּאִלוּ אוֹשִׁיד דְמִיהּ, וְהָא אוּקְמִנָּא. וְהָאִי קָרָא, דְלָאוּ חַבְרִיהּ
עִמִּיהּ, וְהוּא לִיִּט לֵיהּ, הָהִיא מְלָה סִלְקָא.

דְלִית לָךְ מְלָה וּמְלָה דְנִפְקִי מְפוּמִיָּה, דְלֹא אִית לֵיהּ קָלָא, הָהוּא קָלָא סִלִּיק
לְעֵילָא, וְכִמָּה קְסֻטְרִין מִתְחַבְּרִין עִמִּיהּ דְהָהוּא קָלָא, עַד דְסִלְקָא וְאַתְעַר
אַתְר דְתַהוּמָא רַבָּא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ וְכִמָּה מִתְעַרְוּ עֲלֵיהּ דְהָהוּא בְּרֵשׁ נֶשׁ.
וְוִי לְמָאן דְאַפִּיק מְלָה בִישָׁא מְפוּמִיָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מְכָשׁוּל, כְּמִשְׁמַעוּ. וְאוּקְמוּהָ, בְּמָאן דְגָרִים לְאַחֲרָא
לְמַחֲסִי. וְכֹן מָאן דְמַחֲי לְבְרִיהּ רַבָּא. וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן וְגוֹ', בְּמָאן דְלֹא
מְטָא לְהוֹרָאָה וְאוּרִי, (כְּמָה דָּאֵת אֲמַר) דְכְּתִיב, (מִשְׁלִי ז') כִּי רַבִּים חָלְלִים הִפִּילָהּ
וְעֲצוּמִים כָּל הַרוּגִיהָ. וְהָאִי אַעֲבֹר, מְשׁוּם וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מְכָשׁוּל, בְּגִין
דְאַכְשִׁיל לֵיהּ לְחַבְרִיהּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

דְתַנִּינָן מָאן דְאַזִּיל בְּאוּרַח מִיִּשְׁר בְּאוּרִיָּתָא, וּמָאן דְאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִיָּתָא
כְּדָקָא יְאוּת, אִית לֵיהּ חוּלְקָא טָבָא תְדִיר לְעֵלְמָא דְאַתִּי. דְהָהִיא מְלָה
דְאוּרִיָּתָא דְאַפִּיק מְפוּמִיָּה, אֲזָלָא וְשָׂטָא בְּעֵלְמָא, וְסִלְקָא לְעֵילָא. וְכִמָּה

עלאין קדישין מתחבראן בההיא מלה, וסלקא באורח מישר, ואתעטר בעטרא קדישא, ואסתחי בנהרא דעלמא דאתי, דנגיד ונפיק מעדן, ואתקבל ביה, ואשתאב בגויה, ואתענג (סייא ואתנטע) סוחרניה דההוא נהרא, אילנא עלאה. וכדין נגיד ונפיק נהורא עלאה ואתעטר ביה בההוא בר נש כל יומא, כמה דאתמר. (יתרו גי' ע"א).

דף פ"ה ע"ב

ומאן דלעי (גי'א דיליף) באורייתא, ולא אשתדל בה באורח קשוט, (דף פ"ה ע"ב) ובאורח מישר. ההוא מלה סלקא, וסטי אורחיו, ולית מאן דיתחבר בה, וכלא דחייך לה לבר, ואזיל ושאט בעלמא ולא ישכח אתר. מאן גרים ליה האי. ההוא דסאטי ליה מאורח מישר, הדא הוא דכתיב ולפני עור לא תתן מכשול. ובגיני כך כתיב, ויראת מאלהיך אני יי'.

ומאן דתיאובתיה למלעי באורייתא, ולא אשכח מאן דיוליף ליה, והוא ברחימותא דאורייתא, לעי בה, ומגמגם בה, בגמגומא דלא ידע. כל מלה ומלה סלקא, וקודשא בריך הוא חדי בההיא מלה, וקביל לה, ונטע לה סחרניה דההוא נחלא, ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין, ואקרוו ערבי נחל, הדא הוא דכתיב, (משלי ה) באהבתה תשגה תמיד.

ודוד מלכא אמר, (תהלים פו) הורני יי' דרפך אהלך באמתך. וכתיב (תהלים כו) ונחני בארח מישור למען שוררי. זכאין אינון דידעין אורחוי דאורייתא, ומשתדלי בה בארח מישר, דאינון נטעין אילנין דחייך לעילא, דכלהו אסוותא. ובגין כך כתיב, (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו. וכי אית תורה דלאו איהי אמת. אין כגוונא דאמרו, דאורי מאן דלא ידע, ולא איהו קשוט וההוא דאוליף מלה מיניה, אוליף מלה דלאו איהו אמת. ובגיני כך כתיב, תורת אמת היתה בפיהו.

ועם כל דא, מפעי ליה לבר נש למילף מלי דאורייתא מפל בר נש, אפילו ממאן דלא ידע. בגין דעל דא תער באורייתא, וייתי למילף ממאן דידע, ולבתר אשתכח, דאזיל בה באורייתא בארח קשוט. תא חזי, ישתדל בר נש בעלמא באורייתא ופקודוי, אפילו דלא עביד לשמה, דמתוד שלא לשמה בא לשמה.

רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר, (ויקרא יט) לא תעשו עול במשפט וגו'. לא תעשו עול במשפט, כמשמעו. אבל הא אתמר, דפרשתא דא מלין עלאין ונקירין אית בה בפקודי אורייתא. האי קרא מסופיה קא משמע, דכתיב בצדק תשפוט עמיתך. תא חזי, תרי דרגין אינון הכא: משפט, וצדק. מה בין האי להאי. אלא חד רחמי, וחד דינא, ודא אתבסם בדא.

כד אתער צדק, דאין דינא לכלא כחדא, דלית ביה רחמי, ולא וותרנותא. כד אתער משפט, אית ביה רחמי. יכול יהא כלא במשפט. אתא קרא

וְאָמַר, בְּצִדְקַת תְּשׁוּבוֹת עֲמִיתָךְ. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּצִדְקָא לָאוּ דָּאִין לְדָא וְשִׁבְיָא לְדָא, אֶלָּא כִּלְהוּ כְּחֵדָא בְּשִׁקּוּלָא חֵדָא. כְּגוֹנוֹנָא דָּא לֹא תִּשָּׂא פְּנֵי דָל וְלֹא תִּהְדָּר פְּנֵי גְדוֹל, אֶלָּא כִּלְהוּ בְּשִׁקּוּלָא חֵדָא, בְּצִדְקָא. יְכוּל יְהֵא כְּלָא דִּינָא בְּצִדְקָא בְּלַחֲוֹדוּ. אֲתָא קָרָא וְאָמַר תְּשׁוּבוֹת, דְּבַעֵי לְחַבְרָא לְהוּ כְּחֵדָא, דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח דָּא בְּלֹא דָא, וְהֵאֵי שְׁלִימוּ דְדִינָא.

וְכָל כֶּדֶף לְמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂכִיחַ תַּמּוּן. וּבְגִינֵי כֶּדֶף בְּעֵי לְאַשְׁלֵמָא דִּינָא. כְּגוֹנוֹנָא דָּאִיהוּ עֲבִיד לְתַתָּא, כְּגוֹנוֹנָא דִּילִיָּה מִמֶּשׁ עֲבִיד לְעִילָא. וְתָא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂוֵי כּוּרְסִיָּא דְדִינָא, בְּשַׁעְתָּא דְדִינֵי יִתְבִּין, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ט) כּוֹנֵן לְמִשְׁפָּט כְּסָאוֹ. וּמִתַּמּוּן אֲתַתְּקוּן כּוּרְסִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאֵן אִיהוּ כּוּרְסִיָּה. אֶלְיוֹן אֵינוֹן צִדְקָא וּמִשְׁפָּט. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים פט) צִדְקָא וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאָךְ. וּמֵאֵן דְּדָאִין דִּינָא, בְּעֵי לְמִידוֹן (ס"א לְמִיתָב) בְּכוּרְסִיָּה דְּמִלְכָּא. וְאֵי פְּגִים חֵד מְנִיָּהוּ, כְּאֵלוּ פְּגִים לְכוּרְסִיָּה דְּמִלְכָּא. וּכְדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְּלַק מִבִּינֵיָּהוּ דְדִינֵי, וְלֹא קָאִים בְּדִינֵיָּהוּ. וּמֵאֵי אָמַר. (תהלים יב) עֲתָה אָקוּם יְיָ וְגוֹ'. וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא אָמַר, (תהלים נז) רוּחָא עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

דף פ"ו ע"א

רעיא מהימנא (ויקרא יט) לֹא תִשָּׂא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתָךְ וְגוֹ'. פְּקוּדָא דָּא, לְאוּכְחָא לְהַהוּא דְחָטִי, לְמַחְזִי לִיָּה רְחִימוּ סְגִיָּא, דְּרַחִים לִיָּה, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַנֵּשׁ אִיהוּ. דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב, (משלי א) כִּי אֲתָא אֲשֶׁר יִאָּהֵב יְיָ יוֹכִיחַ. וּכְמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד וְאוּכַח לְמֵאֵן דְּרַחִים לִיָּה, הֵכִי יוֹלִיף בְּרַגְשׁ מֵהַהוּא אֲרַחָא, וְיוֹכַח לְחַבְרִיָּה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמֵאֵי אוּכַח לְבַר נֶשׁ. אוּכַח לִיָּה בְּרַחִימוּ בְּסַתְרָא, אֵי יְקַבֵּל לִיָּה גְּאוּת. וְאֵי לֹא, אוּכַח לִיָּה בְּאֲתַגְלִיָּא לְעִינֵיהוֹן דְּכָלָא. אֵי יְקַבֵּל גְּאוּת. וְאֵי לֹא, שְׂרִי לִיָּה, וְלֹא אוּכַח לִיָּה, וְשִׁבְיָא (דף פ"ו ע"א) לִיָּה יִיזֵל וְעֲבִיד רְעוּתִיָּה.

בְּקַדְמִיתָא אוֹדַע לִיָּה בְּסַתְרָא, בְּגִין לְאוּכְחָא לִיָּה, וְלֹא תַעֲרָא לִיָּה, דְּלֹא יִנְדַע בֵּיהּ בְּרַגְשׁ. וְדָא אִיהוּ בִּינִיָּה לְבִינִיָּה. אֵי מְקַבֵּל גְּאוּת. וְאֵי לֹא, אוֹדַע לִיָּה בִּין רְחִימוּ, בְּזַמְנָא דְּכַהֲנָא רַבָּא הָנָה בְּעִלְמָא, יְהִיב לִיָּה מְרַעִין בְּעַרְסִיָּה, וְאֲתוּ רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹדַעֵן לִיָּה, אֵי אִיתָ בֵּיהּ חוּבָא דְּיִיתוּב מְנִיָּה, וְלַעֲיִין בְּמִלִּיָּה. אֵי מְקַבֵּל גְּאוּת, וְאֵי לֹא אוּכַח לִיָּה בְּאֲתַגְלִיָּא, בְּמִמוּנִיָּה, בְּבִנּוּיָּה, דְּכָלָא מְלַחֶשׁוֹן עֲלֵיָּה, וְיִיתוּן לְגַבִּיָּה. אֵי מְקַבֵּל גְּאוּת. וְאֵי לֹא שְׂאֲרֵי לִיָּה מְאָרִיָּה לְמַעַבְדַּ רְעוּתִיָּה, וְלֹא יִתְקִיף בֵּיהּ לְעִלְמִין. כְּגוֹנוֹנָא דָּא אֲצַטְרִיךְ לִיָּה לְאוּכְחָא לְחַבְרִיָּה בְּקַדְמִיתָא בְּסַתְרָא. לְבַתֵּר בִּין רְחִימוּ. לְבַתֵּר בְּאֲתַגְלִיָּא. מְכָאן וְלַהֲלָאָה יִשְׁבּוּק לִיָּה וְעֲבִיד רְעוּתִיָּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ. הוֹכֵחַ: בְּסַתְרָא, דְּלֹא יִנְדַע בֵּיהּ בְּרַגְשׁ. תּוֹכִיחַ: בִּין חַבְרֵי וְרַחִימוּ. אֶת עֲמִיתָךְ: בְּאֲתַגְלִיָּא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא תּוֹכִיחַ, אֶלָּא הוֹכֵחַ. תּוֹ הוֹכֵחַ, אֵי אִיהוּ בְּרַגְשׁ דִּיכְסוּף, לֹא יִמָּא לִיָּה וְלֹא יוֹכִיחַ לִיָּה אֶפִּילוּ בְּסַתְרָא, אֶלָּא יִמָּא קַמִּיָּה, כְּמֵאֵן דְּמִשְׁתַּעֵי בְּמִלִּין אֲחֲרֵנִין. וּבְגוּ אֵינוֹן מִלִּין, יְדַכֵּר מֵאֵן דְּעַבְדַּ הַהוּא חוּבָא הוּא כֶּדֶף וְכָד, בְּגִין דָּאִיהוּ יְדַע בְּגֵרְמִיָּה, וְיִשְׁתַּבְּיָא מֵהַהוּא חוּבָא. וְעַל דָּא הוֹכֵחַ. וְאֵם לֹא, תּוֹכִיחַ. וְלְבַתֵּר אֶת עֲמִיתָךְ בְּאֲתַגְלִיָּא. מְכָאן וְלַהֲלָאָה וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו חֲטָא.

דְּבַר אַחַר וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא, דְּהָא כִּינּוּן דְּבַר נֶשׁ אוֹכַח לְחַבְרִיָּה, וְאַזְדְּמֵן לְאוֹכְחָא לִיהּ בְּאַתְגְּלִיָּא, לֹא יִסְלַק קַמֵּיהּ הֵהוּא חוּבָה דְּעֵבִיד, דְּאָסִיר לִיהּ וְדֹאֵי, אֶלָּא יִימָא סְתָם, וְלֹא יִסְלַק עָלָיו הֵהוּא חוּבָא בְּאַתְגְּלִיָּא, וְלֹא יִרְשִׁים עָלָיו חוּבָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חָס עַל יְקָרָא דְּבַר נֶשׁ, אֶפִּילוּ בְּחֵיבָבָא. (ע״כ רעיא מהימנא) (פקודא ח״י לברכא ליה לקודשא בריך הוא וכו׳ ר״ע ע״ב)

פְּתַח וְאָמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְגוֹי. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, הֲכָא אֲתַפְּלִיגוּ סַפְרֵי קְדָמָי וְכוּי, עַד דְּאָתוּ רַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי יְהוּדָה, וְאֹדּוּ לִיהּ לְרַבֵּי אֲחָא. (אמר המגיה מצאתי כתוב כאן זה המאמר ויען שכבר הודפס פרשת ויקרא דף ו' ע״ב שורה כ״ב ומסיים בדף ח' ע״א שורה כ״ו, לא רציתי להדפיסו פעם שנית)

קָמוּ, עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא תִלְךְ רַכִּיל בְּעַמְדָּךְ לֹא תִשְׁנָא אֶת אַחִידָךְ לֹא תִקּוּם וְלֹא תִטּוֹר. הָא אוֹקִימָנָא לֹון, וְכִלְהוּ אֲתַעְרוּ עָלֵייהוּ חַבְרֵיָּא, אֲבָל נִימָא מְלַח בְּפִרְשֵׁתָא דָּא, כְּתִיב, אֶת חֲקוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהִמְתָּדָךְ לֹא תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וּבְגָד כְּלָאִים שַׁעֲטָנֹו לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג) אֲתָם עֲדֵי נָאִם יְיָ וְעַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לְמַעַן תִּדְעוּ וְתִאֲמִינוּ וְגוֹי. אֲתָם עֲדֵי, אֶלִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל. וְתִנְיֹון, אֶלִין אִינוּן שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, דְּכְתִיב (דברים ל) הָעִידוֹתַי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׂמִיָּם וְאֶת הָאָרֶץ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אִינוּן סְהָדִין אֶלִין עַל אֶלִין, וְשְׂמִיָּא וְאַרְעָא וְכִלְא, סְהָדִין עָלֵייהוּ. וְעַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי, דָּא יַעֲקֹב, דְּכְתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדֵי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר, וְכְתִיב, (ירמיה ל) וְאֲתָהּ אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב. וְאֵית דְּאֲמַרֵי דָּא דָּוִד. וְדָוִד עַבְדֵי אַקְרִי, דְּכְתִיב, (ישעיה לו) לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי, דָּא דָּוִד עֲלָהּ.

לְמַעַן תִּדְעוּ וְתִאֲמִינוּ לִי וְתִבְיִנוּ כִּי אֲנִי הוּא. מָאִי כִּי אֲנִי הוּא. דְּאֲתַרְעִיתִי בְּהֵהוּא דָּוִד, וּבְהֵהוּא יַעֲקֹב. אֲנָא, הוּא מַמְשׁ. לְפָנֵי לֹא נוֹצַר אֵל, דְּתִנְיֹון, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְיַעֲקֹב אֵל, דְּכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב אֵל. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, לְפָנֵי לֹא נוֹצַר אֵל וְאַחֲרֵי לֹא יְהִיָּה. וּבְגִין כֵּן, אֲנִי הוּא. כְּלָא כְּמָה דְּאֲתַמַּר. וְאַחֲרֵי לֹא יְהִיָּה, דְּהָא דָּוִד הֲכִי אַקְרִי, וְלֹאֵו אֵית בְּתַרְיָה אֲחָרָא.

דף פ״ו ע״ב

תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא עֲלָמָא, אֲתַקִּין כָּל מְלַח וּמְלַח, כָּל חַד וְחַד בְּסִטְרוּי. וּמְנִי עָלֵייהוּ חִילִין עֲלָאִין. וְלִית לָךְ אֶפִּילוּ עֲשָׂבָא זְעִירָא בְּאַרְעָא, דְּלִית לִיהּ חִילָא עֲלָהּ לְעִילָא. וְכָל מַה דְּעַבְדִין בְּכָל חַד וְחַד, (תרי נוסחי) וְכָל מַה דְּכָל חַד וְחַד עֵבִיד, כְּלָא הוּא בְּתַקִּיפּוּ דְּהֵהוּא חִילָא עֲלָהּ, דְּמִמְנָא עָלֵיהּ לְעִילָא. וְכִלְהוּ נְמוּסִין גְּזִירִין מְדִינָא, עַל דִּינָא נְטִלִין, וְעַל דִּינָא קִינִינִין. לִית מָאן דְּנַפְיִק (דף פ״ו ע״ב) מִן קִינִינִיָּה לְבַר.

וְכִלְהוּ מְמַנּוּ, מִן יוּמָא דְּאֲתַבְרֵי עֲלָמָא, מִתְּפַקְדוֹן שְׁלִטוֹנִין עַל כָּל מְלַח וּמְלַח. וְכִלְהוּ נְטִלִין עַל נִימוּסָא אֲחָרָא עֲלָהּ, דְּנְטִלִין כָּל חַד וְחַד. כְּמָה דְּכְתִיב,

(משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טורף לביתה וחק לנערותיה. כיון דנטלין ההוא חק, בלהו אקריון חקות, וההוא חק דאתייהיב להו, מן שמא קא אתי, וכדין אתקרוו חקות שמים. ומנלו דמו שמים קא אתיו. דכתיב (תהלים פא) כי חק לישראל הוא.

ועל דא כתיב, את חקותי תשמורו בגין דכל חד וחד ממנא על מלה ידיעא בעלמא, בההוא חק. בגין פד אסיר למחלף זינו, ולאעלא זינא בזינא אחרא. בגין דאעקר לכל חילא וחילא מאתרייהו, (אכחיש פמליא של מעלה) ואכחיש פומבי דמלכא.

כלאים, מהו כלאים. כמאן דיהיב אחרא בבי מטרא, כמה דאת אמר (ירמיה לז) אל בית הפלא, בגין דלא למעבד מידי. כלאים: מניעותא, דמנע לכל אינון חילין מעבידתא דלהו. כלאים: ערבוביא, דעביד ערבוביא בחילא דלעילא, ואכחיש פומבי דמלכא, כמה דאתמר, (ובגין כד) ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך.

תא חזי, כתיב (בראשית ב) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. והא אתמר, דשני פקודוי דמלכא, ואחלף עץ חיים, דביה אשתלים כלא, וביה תליא מהימנותא, ואתדבק באתר אחרא. והא תנינו, בכלא בעי בר נש לאחזאה עובדא כגוונא דלעילא, ולמעבד עובדא כמה דאצטריד. ואי אשתני במלה אחרא, הוא אנגיד עליה לשריא ביה מלה אחרא דלא אצטריד.

ותא חזי, בשעתא דבר נש אחזי עובדא לתתא בארח מישר, כמה דאצטריד, נגיד ונפיק ושריא עלוי רוח קדישא עלאה. ובשעתא דאיהו אחזי עובדא לתתא באורחא עקימא, דלית איהו אורח מישר, כדין נגיד ונפיק ושרי עלוי רוח אחרא, דלא אצטריד, דסטי ליה לבר נש לסטר ביש. מאן משיך עליה ההוא רוחא. הוי אומר, ההוא עובדא דאחזי בסטר אחרא.

כתיב (משלי לא) דרשה צמר ופשתיים. דרשה, מהו דרשה. דבעיא ודריש על צמר ופשתיים, מאן דמחבר לון כחדא, ואי תימא בציצית אמאי שרי. הא אוקמוה. אבל התם הוא ההוא לבושא בתקונוי, באשלמות עובדא פדקא חזי. (נ"א ודא) תו, דרשה צמר ופשתיים, למעבד נוקמא במאן דמחבר לון כחדא. אבל אימתי שריא. בשעתא דאיהו באשלמותא, דכתיב, ותעש בחפץ כפיה. וציצית, הא אוקימנא דהתם בההוא כללא דשלימותא אשתכח, ולא עביד מידי. אבל בשעתא דלא אשתכח בשלימותא, מאן דאתי לחברא לון כחדא, אתער עליה רוחא דלא אצטריד.

מלה דא מאן אוכח. קין והבל אוכחו. דדא אתי מסטרא חד, ודא אתי מסטרא אחרא. ובגין פד לא לבעי לו לחברא לון כחדא. (ס"א לייג מלה דא מאן אוכח. קין והבל אוכחו) וקרבנא דקין, אתרחק מקמי קרבנא דהבל.

וְעַל דָּא וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעֻטְנֵי לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ סֵתֶם, לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ רוּחָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה בְּדָ. וְאַצְטְרִיךְ לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַחְזָאָה עוּבְדָא דְכִשְׂרָא כְּמָה דִּיאוּת, וּבְהֵהוּא עוּבְדָא שְׂרָא עֲלִיה רוּחַ קְדִישָׁא, רוּחַ עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בֵּיה, אַתָּא לְאַתְקַדְשָׁא מְקַדְשִׁין לִיה, דְכָתִיב וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִייתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ.

דף פ"ז ע"א

כְּתִיב וּמַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וּמָה עַל דָּא גְרִים אָדָם מִיְתָה בְּעֲלָמָא, מֵאֵן דְּאַחְזִי עוּבְדָא אַחְרָא דְלָא אַצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. שׁוֹר וְחִמּוֹר אוּכְחֵן. מְסֻטְרָא דָּא אַקְרִי שׁוֹר, וּמְסֻטְרָא דָּא אַקְרִי חִמּוֹר, וְעַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים כ"ב) לֹא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבְחִמּוֹר יַחְדָּו. לֹא תַעֲבִיד עֲרֻבוּבֵיָא כְּחֻדָּא, בְּגִין דְּאַתְעֵר לְאַתְחַבְרָא סְטְרָא אַחְרָא כְּחֻדָּא, לְאַבְאָשָׁא עֲלָמָא. וּמֵאֵן דְּפָרִישׁ לֹון, אֲסֻגִי שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא. אוּף הָכָא, מֵאֵן דְּפָרִישׁ לֹון בְּהֵהוּא גְוֹנָא כְּמָה דְּאַמְרוּ, דְלָא אֲשַׁתְּכַח שׁוּעַ (דף פ"ז ע"א) טוּוֹי וְנוּז כְּחֻדָּא, הָאִי בַר נֶשׁ אֲסֻגִי שְׁלָמָא עֲלִיה, וְעַל כָּל עֲלָמָא.

קְרַבְנָא דְקִין הָוָה פְּשִׁתִּים, וְקְרַבְנָא דְהָבֵל הָוָה צָמֵר, לָאו דָּא כְּדָא, וְלָאו דָּא כְּדָא. רְזָא דְמִלְּהָ, קִין כְּלָאִים הָוָה, עֲרֻבוּבֵיָא דְלָא אַצְטְרִיךְ, סְטְרָא אַחְרָא, דְלָא זִינָא דְחִנּוּהָ וְאָדָם. וְקוֹרְבָנֵיהָ מֵהֵהוּא סְטְרָא קָא אַתָּא. הָבֵל מְזִינָא כְּחֻדָּא דְאָדָם וְחִנּוּהָ. וּבְמַעֲהָ דְחִנּוּהָ אַתְחַבְרוּ אֵלִין תְּרִין סְטְרִין. וּבְגִין דְּאַתְחַבְרוּ כְּחֻדָּא, לֹא אַתָּא מְנִייהו תוּעֵלְתָא לְעֲלָמָא, וְאַתְאַבִּידוּ.

וְעַד יוּמָא דִּין, סְטְרָא דְלֵהוּן קִיִּמָא. וּמֵאֵן דְּאַחְזִי גְרַמִּיהָ בְּעוּבְדָא דְחַבּוּרָא דָּא, אַתְעֵר עֲלִיה אֵינּוֹן סְטְרִין כְּחֻדָּא, וְיָכִיל לְאַתְזַקָּא, וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי רוּחָא אַחְרָא, דְלָא אַצְטְרִיךְ. וְיִשְׂרָאֵל בְּעָאוֹן לְאַתְעֵרָא עֲלִיהוּ רוּחָא קְדִישָׁא לְמַהוּי קְדִישִׁין, לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּשְׁלָמָא, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתָּי.

כְּתִיב (ויקרא ו) וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ (ובאבנט בד יחגור) אֲמָאִי אַקְרִי בַד, יַחֲדָאִי. בְּגִין דְלָא בְּעִי לְחַבְרָא לְהָאִי פְּשִׁתִּים בְּאַחְרָא, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב מְדוּ פְּשִׁתִּים, אֶלָּא בַד יַחֲדָאָה.

וְכַהֲנָא אֲמָאִי אִיהוּ בְּעִי לְאַתְחַזְאָה בְּהָאִי. אֶלָּא אֵלִין מָאֲנִי בַד, בְּעִי לְאַתְחַזְאָה בְּהוּ עַל מְזַבַּח הָעוֹלָה, כַּד הָוָה מִפְּנֵי קְטָרָא (ס"א קטמא) דְּדִשְׁנָא דְעוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה מְסֻטְרָא דְעֵבֻדָּה זָרָה וְהִרְהוּרָא בִישָׁא קָא אַתָּא. וּבְגִין כְּדָ, בְּעִי לְאַתְחַזְאָה בְּהוּ בְּלַחוּדִיָּהוּ, וְלָא בְּעֲרֻבוּבֵיָא כְּמָה דְּאַמְרוּ, בְּגִין דִּיתְכַפֵּר לִיה לְבַר נֶשׁ כָּל אֵינּוֹן חוּבִין דְּאַתְגִּין מֵהֵהוּא סְטְרָא.

וְכַד עֲגִיל לְמַקְדְּשָׁא, אַתְר דְּשְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח, וְכָל אֵינּוֹן פּוֹלְחֵי דְשְׁלִימוֹתָא, אָף עַל גַּב דְּאַתְחַבְרוּ, לִית לֹן בְּהָ, כְּמָה דְּאַמְרוּ בְּצִיצִית, בְּגִין דְּתַמְּוֹן אֲשַׁתְּכַחוּ וְאַתְחַבְרוּ כָּל אֵינּוֹן זִינִין דְּלַעֲלָא, וְכָל אֵינּוֹן מָאֲנִי מְקַדְּשָׁא, מְשַׁתְּכַחוּ בֵּיה כְּמָה זִינִין מְשַׁנְּיִין דָּא מִן דָּא, וְכַלְהוּ אַתְכַלִּילוּ תַמְּוֹן כְּגוּוֹנָא דְלַעֲלָא. זְכָאִין

אינון ישראל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְהִיב לְהוּ אורֵייתָא דְקְשׁוּט, אורֵייתָא דְמְהִימְנוּתָא, וְרִיחַס לְהוּ מְכַל שְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְכְתִיב, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ.

פְּתַח רַבִּי חֵינְיָ אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מְאָכֵל וְגו'. וּבְשָׁנָה הָרְבִיעִית יְהִיָּה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים לֵיָי. כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הָא אוקמוה חֲבַרְיָא, אָבֵל תָּא חֲזִי, דְהָא אֵילָנָא לָא עֲבִיד פִּירִין, אֵלָא בְּאַרְעָא. וְאַרְעָא אֲפִיק לְהוּן, וְאַחֲזִי הוּא אֵיבָא לְעֵלְמָא. וְאַרְעָא לָא עֲבִידָא פִּירִין אֵלָא מְגו חֵילָא אֲחַרָא דְעֵלָה. כְּמָה דְנוֹקְבָא לָא עֲבִידָא פִּירִין, אֵלָא מְגו חֵילָא דְדְכוּרָא.

וְהוּא אֵיבָא, לָא אֲשַׁתְּלִים בְּאַשְׁלְמוּתָא, עַד תִּלְת שָׁנִין. וְחֵילָא לָא אֲתַפְקֵדָא עֲלֵיהּ לְעֵילָא עַד דְּאֲשַׁתְּלִים. בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים אֲתַפְקֵדָא עֲלֵיהּ חֵילָא וְאַרְעָא אֲתַתְּקֵנָת בֵּיהּ. דְּהָא עַד תִּלְת שָׁנִין אֲרַעָא לָא אֲתַתְּקֵנָת בֵּיהּ וְלָא (אשתכחת) אֲשַׁתְּלִימָת (ס"א אשתכמת) עֲמִיָּה. בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים וְאֲתַתְּקֵנָת פְּחֵדָא כְּדִין הוּא שְׁלִימוּתָא.

תָּא חֲזִי, נוֹקְבָא, עַד תִּלְת זְמַנִּין דְּאֲתַעֲבְרָא, אֵיבָא דְמַעָהָא לָא אֲשַׁתְּלִים. בְּתַר ג' עִידוּאָן, נוֹקְבָא אֲתַתְּקֵנָת בְּהוּא אֵיבָא, וְאַסְתְּכְּמוּ פְּחֵדָא. כְּדִין הוּא אֵיבָא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא, וְשְׁפִירוּ דְכֻלָּא. בְּתַר דְנַפְק, עַד ג' שָׁנִין לָא אֵית לֵיהּ חֵילָא לְעֵילָא, דְּהָא כְּדִין אֲשַׁתְּלִים בְּשׁוּלָא דִּילֵיהּ. לְוִי אֲתַרְעֵי מְכֻלָּא, תְּלִיתָאָה לְאַמִּיָּה, דְּאֲתַתְּקֵנָת בֵּיהּ, וְאַסְתְּכְּמָת ס"א (ואשתכמת) בְּהֵדִיָּה.

דף פ"ז ע"ב

בְּתַר ג' שָׁנִין, אֲתַפְקֵדָת עֲלֵיהּ (ס"א אשתכמת עלה) חֵילָא עֲלָאָה לְעֵילָא. וּבְשָׁנָה הָרְבִיעִית, יְהִיָּה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים. מֵאֵי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים. תּוֹשְׁבֵיחָן, לְשִׁבְחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד הָכָא. מְכָאן וְאֵילָךְ רְזָא דְמֶלֶךְ, דְּבְשָׁנָה (דף פ"ז ע"ב) הָרְבִיעִית מְזַדְּוֹגָת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַלְּוִלָא חַד אֲשַׁתְּכַח. דְכְתִיב קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים, הַלְּוִלָא וְחֻדְוָה בְּזַמְנָא (ס"א בזווגא) חֵדָא.

מֵאֵי שָׁנָה (הרביעית) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתַנִּינָן, שָׁנָה הָרְבִיעִית, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאֵיָּה קִיָּמָא רְבִיעָאָה לְכוּרְסֵיָּא, וְכֻלָּא חַד, דְּהָא כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַדְּוֹגָת בְּהַ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכְדִין הִיא קֹדֶשׁ, וְהַלְּוִלָא קִדִּישָׁא אֲשַׁתְּכַח, (וקודשא בריך הוא מזדווג בהדה) וְכְדִין חֵיילִין אֲתַמְנָן עַל עֵלְמָא, עַל כָּל מֶלֶךְ וּמֶלֶךְ כְּדָא חֲזִי לֵיהּ מְכָאן וְלְהֵלָאָה מִתְּבַרְכָּאן כְּלָהוּ, וְשְׁאֵרֵי לְמִיכַל, דְּהָא כְּלָהוּ בְּשְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא, בְּשְׁלִימוּתָא דְעֵילָא וְתַתָּא.

וְעַד לָא אֲשַׁתְּלִים בְּכֻלָּא מִתַּתָּא וּמֵעֵילָא, אָסִיר לְמִיכַל מְנִיָּה. וּמֵאן דְּאָכִיל מְנִיָּה, כְּמֵאן דְּלִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא הוּא אֵיבָא בְּלָא רְשׁוּתָא עֲלָאָה קִדִּישָׁא קִיָּמָא, דְּלָא שְׁאֵרֵי עֲלֵיהּ עַד דִּישַׁתְּלִים. וּבְלָא רְשׁוּתָא. תַּתָּאָה, דְּהָא לָא אֲסַתְּכְּמָת (ס"א אשתכמת) חֵילָא

דָּאָרְעָא בֵּיהּ. וְהָהוּא דְאָכִיל מִנֶּיהּ, אַחֲזִי גְרָמִיָּה דְלִית לִיהּ חוּלְקָא לְעִילָא וְתַתָּא, וְאִי בְרִידָא עָלֶיהּ, בְּרַכָּה לְבִטְלָהּ הוּא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא עַד כְּעוֹן לָא שְׂרָא עֲלוּי, וְלִית בֵּיהּ חוּלְקָא. רַחֲמָנָא לִישְׁבִּינָן מְאִינוֹן דְּלֹא מְשַׁגְּיחוּן לִיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן.

זָכְאִין אִינוֹן צְדִיקָיָא בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, עָלְיִיהוּ כְּתִיב (מְשֻׁלִּי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאֹר נֹגֵה. בְּגִין דְּבִהֵהוּא זְמָנָא, יִסְתַּלַּק חוּיָא דְשְׂרָא בְּנוֹקְבָא בְּקִדְמִיתָא, וְיִיתִי דְכוּרָא לְמִשְׁרֵי בְּאֲתָרִיהּ כַּד בְּקִדְמִיתָא, וְכֵלָא יְהֵא שְׁלִים. תְּאֵנָא בְּזְמָנָא דְזָכָאָה שְׂאֲרֵי בְּעֵלְמָא וְכוּי עַד צְדִיק כְּתָמֵר יִפְרַח. (אִמֵּר הַמַּגִּיָּה הַמֵּאֵמֵר הַזֶּה יִמְצָאֵהוּ הַמַּעֲיִין בְּפִרְשֵׁת וִיקְרָא דָּף י״ד ע״ב שׁוּרָה כ״ד וּמְשֻׁלִּים דָּף י״ז ע״א שׁוּרָה כ״ב)

רַבִּי יוֹסִי פִּתַח קְרָא וְאָמַר, (וִיקְרָא יט) לָא תֵאכְלוּ עַל הַדָּם. הָא בְּכַמְהָ אֲתֵר אוּקְמוּהָ חֲבֵרְיָא, וְכָל הֵנִי קְרָאִי אֲבִתְרִיהּ. וְכָל חַד וְחַד בְּאֲתַגְלִיָּא. אָבֵל הָאִי קְרָא אִית לְאֲתַעְרָא בֵּיהּ, דְּכְתִיב מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְגוּי. מִפְּנֵי שִׁיבָה, שִׁיבָה דְאֹרִייתָא סִתָּם. תִּקּוּם, מִכָּאן דְּבַעֲי בַר נָשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא (מִכָּאן דְּבַעֲי בַר נָשׁ לְמִיקָם) מְקַמֵּי סִפֵּר תּוֹרָה, וְהֵכִי רַב הַמְּנוּנָא (ס״א ייסא) סָבָא, כַּד הָוָה חָמִי סִפֵּר תּוֹרָה, הָוָה קָם מְקַמֵּיהּ, וְאָמַר מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם. (כַּד הָוָה חָמִי חוּמֵשׁ דְאֹרִייתָא הוּא קָם מְקַמֵּיהּ) (ס״א עבִיד לִיהּ הַדּוּרָא) (וְהוּי אִמֵּר וְהַדְרַת פְּנֵי זָקֵן) כְּגוֹוֹנָא דָּא, בְּעִי בַר נָשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמִיהּ לְקַמֵּיהּ דְּתַלְמִיד חָכָם, בְּגִין דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא (נ״א בְּדִיּוּקָא) קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְרַמְזוּ לְכַהֲנָא עֲלָאָה (ס״א וְהִכָּא רַמִּיז לְעִתִּיקָא) קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּכְתִיב וְהַדְרַת פְּנֵי זָקֵן, דְּאִיהוּ בְּעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁבַעֲלָא פֵּה.

וְתוּ תַנִּינָן, הָאִי קְרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְאֲתָא, מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם, כְּמָה דְאֲתַעְרוּ בֵּיהּ חֲבֵרְיָא, מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם, אֲזַהֵר לִיהּ לְבַר נָשׁ, עַד לָא יִסְתַּלַּק בְּסִיבּוּתָא, דִּיקּוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּדִין הוּא הַדּוּרָא לִיהּ, אָבֵל לְסוּף יוֹמוֹי לִית שְׁבַחָא לִיהּ לְבַר נָשׁ כָּל כְּדָּ, כַּד אִיהוּ סִיב וְלֹא יָכִיל לְמַהוּי בִישׁ. אָלָא שְׁבַחָא דִּילֵיהּ, כַּד אִיהוּ בְּתוּקְפִיהּ, וְאִיהוּ טַב. וְשְׁלַמְהָ מְלַכָּא צְוּוּח וְאָמַר, (מְשֻׁלִּי כ) גַּם בְּמַעַלְלֵיו יִתְנַכֵּר נַעַר וְגוּי. כְּגוֹוֹנָא דָּא כְּתִיב, (קַהֲלַת יב) וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ בִּימֵי בַחֲוֹרוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי (הִכִּי הוּא) אֹרְחָא דָּא מְתַקְנָא קָמוּ, וְהָאִי אֹרְחָא דְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא.

דָּף פ״ח ע״א

פִּתַח וְאָמַר, (תְּהֵלִים א) כִּי יוֹדַע יְיָ דָּרְךָ צְדִיקִים וְדָרְךָ רְשָׁעִים תֵּאבֹד. מֵאִי כִי יוֹדַע יְיָ. אָלָא, קוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא יוֹדַע וְאַשְׁגַּח בְּאַרְחָא דְצְדִיקָיָא, לְאוּטָבָא לְהוּ, וְלֹאֲגָנָא לְהוּ, וְהוּא אָזִיל קַמֵּייהוּ לְנִטְרָא לְהוּ. וּבְגִין כְּדָּ, מֵאֵן דְּנַפְיָק לְאַרְחָא בְּעִי דְלַהוּי הֵהִיא אֲרַחָא דְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא, וְיִשְׁתַּתַּף לִיהּ בְּהַדְיִיהוּ. וּבְגִין כְּדָּ כְּתִיב, כִּי יוֹדַע יְיָ דָּרְךָ צְדִיקִים וְדָרְךָ רְשָׁעִים תֵּאבֹד. הִיא מְגַרְמָה, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא לָא (דָּף פ״ח ע״א) אֲשֶׁתְּמוּדַע לִיהּ לְהָהוּא אֲרַחָא דְלַהוּ, וְלֹא אָזִיל בְּהַדְיִיהוּ.

כְּתִיב דָּרַךְ, וּכְתִיב אֲרַח, מִה בֵּין הָאֵלֵּי לְהָאֵלֵּי. אֶלֶּא, דָּרַךְ: דְּשָׁאָר קַרְסוּלֵי בְּנֵי
נְשָׂא אֲזֻלוּ בָּהּ. אֲרַח: דְּאִיְהוּ אֲתַפְתַּח מִן זְמַנָּא זְעִירָא (דא ארח כמה דאת אמר
(איוב ל"ד) וארח לחברה עם פעלי און) וְעַל אֲרַחָא דָּא כְּתִיב, (משלי ד) וְאֲרַח צְדִיקִים
כְּאוֹר נֶגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. אָמֵן כֹּן יְהִי רְצוֹן.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פרשת אמור

(ויקרא כ"א) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמּוּיוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי טַעְמָא דָּא לְקַבֵּל דָּא, דְּכְתִיב
לְעִילָא, וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְעוּנִי מוֹת יוֹמָתוֹ, וְסָמִיד לִיה
אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים. אֶלֶּא (משמע) כִּינֹן דְּאֶזְהַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, לְקַדְשָׁא לְהוּ
בְּכֻלָּא, אֶזְהַר לְהוּ לְכַהֲנֵי לְקַדְשָׁא לוֹן, וְכֹן לְלוֹיִם. לְכַהֲנֵי מְנִין. דְּכְתִיב אָמֹר
אֶל הַכֹּהֲנִים. לְלוֹאֵי מְנִין. דְּכְתִיב, (במדבר יח) וְאֶל הַלוֹיִם תִּדְבֹּר וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם. בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּן כְּלָהוּ זְכָאִין קַדִּישִׁין דְּכִינֹן.

אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן, מֵאֵי טַעְמָא הָכָא בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְכִי לֹא יִדְעָנָא
דְּבְנֵי אֶהֱרֹן נִינְהוּ. אֶלֶּא בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְלֹא בְּנֵי לוֹי, דְּאֶהֱרֹן דְּהוּא שִׁירוּתָא דְּכָל
כְּהֲנֵי דְּעֻלְמָא, דְּבִיָּה אֲתַרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַלָּא, בְּגִין לְמַעַבְדַּ שְׁלַמָּא
בְּעֻלְמָא, וּבְגִין דְּאֶהֱרֹן אֲרַחוּי סְלִיקוּ לִיה לְהָאֵל, דְּכָל יוֹמוֹי דְּאֶהֱרֹן הָוָה
מְשֻׁתָּדֵל לְאַסְגָּאָה שְׁלַמָּא בְּעֻלְמָא. וּבְגִין דְּאוֹרְחוּי כְּדָ, סְלִיק לִיה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְהָאֵל, לְמִיעַל שְׁלַמָּא בְּפַמְלִיא דְּלְעִילָא, וּבְגִין כְּדָ אָמֹר אֶל
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן.

אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא)
מִה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. מִה רַב טוֹבָךְ, כְּמָה עֲלָאָה וְיִקְרָא,
הֵהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה דְּאֶקְרִי טוֹב, דְּכְתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.
וְדָא הוּא אוֹר הַגְּנוּז, דְּבִיָּה עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טב בְּעֻלְמָא, וְלֹא מְנַע
לִיה בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּבִיָּה מְתַקִּיִּים עֲלָמָא, וְקָאִים עֲלִיה. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ
לִירְאִיךָ, דְּתַנּוּ, נְהוּרָא עֲלָאָה עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָ בְּרָא עֲלָמָא, וְגִנְזוּ
לִיה לְצַדִּיקָא לְזַמְנָא דְּאֶתִי. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ.

פְּעֻלְתָּ לְחוּסִים כְּדָ. פְּעֻלְתָּ, בְּזַמְנָא דְּאֶתְבְּרִי עֲלָמָא, הֵהוּא נְהוּרָא הָוָה קָאִים
וְנְהִיר מִרִישָׁא דְּעֻלְמָא לְסִיפֵי דְּעֻלְמָא. כְּדָ אֲסַתְּפַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לְאִינוּן חִיבִין דְּזַמְיָנִין לְקִיָּמָא בְּעֻלְמָא, גְּנִיזוּ לִיה לְהֵהוּא נְהוּרָא, דְּכְתִיב
(איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם. וְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקָא לְעֻלְמָא דְּאֶתִי,

וְדָא הוּא אֲשֶׁר צִפְנַתְּ לִירֵאִידָּ, וּכְתִיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יִרְאֵי שָׁמַי שְׁמֵשׁ
צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָאִים לְמִיהַד לְהֵהוּא עֲלָמָא, וְהוּא בְּבֵי מְרַעִיָּה,
אֲתֵינן עֲלֵיהָ גִי שְׁלוּחִין, וְחָמֵי תַּמּוּן, מַה דְּלֵא זְכִיל בַּר נָשׁ לְמַחְמֵי כַּד אִיהוּ
בְּהַאי עֲלָמָא. וְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּדִינָא עֲלָאָה הוּא, דְּמִלְכָּא בְּעֵי פְּקֻדוֹנָא
דִּילֵיהָ. זְכָאָה הֵהוּא בַּר נָשׁ, דְּפְקֻדוֹנִיָּה אֲתִיב לְמִלְכָּא כְּמַה דְּאֲתִיָּהִיב לֵיהָ
בְּגוּיָה. אִי הֵהוּא פְּקֻדוֹנָא אֲתֵטְנֵן בְּטוֹנוּפֵי גוּפָא, מַה יִּימָא לְמֵאֲרֵי פְּקֻדוֹנָא.

דף פ"ח ע"ב

זְקוּף עֵינוּי, וְחָמֵי לְמִלְאָדָּ הַמּוֹת קָאִים קָמִיָּה, וְסִיִּיפִיָּה שְׁלִיפָּא בִּידֵיהָ,
קִסְטֵר בְּקִטְרִין, בְּקוּטְמָא דְּהֵהוּא בַּר נָשׁ. וְלִית לָהּ לְנַפְשָׁא קִשְׁיוּ בְּכֵלָא,
כְּפִרִישׁוּ דִּילָהּ מִן גוּפָא. וְבַר נָשׁ לָא מִית, עַד דְּחָמֵי לְשְׁכִינְתָּא, וּמְגוּ סְגִיאוֹת
תִּיאובְתָּא דְּשְׁכִינְתָּא, נַפְשָׁא נַפְקַת (דף פ"ח ע"ב) לְקַבְלָא לְשְׁכִינְתָּא.

בְּתֵר דְּנַפְקָא, מֵאֵן אִיהִי נַפְשָׁא דְּאֲתֵדְבֵק בָּהּ (ס"א וּתְתִקְבֵּל) וַיִּקְבֵּל בְּגוּפָא (ס"א
בְּגוּוּה) וְהָא אוּקְמוּהָ לְהַנִּי מְלִי. בְּתֵר דְּנַפְקָא נַפְשָׁא מִן גוּפָא, וְאֲשַׁתָּאֵר גוּפָא
בְּלָא רוּחָא, אֲסִיר לְמַשְׁבֵּק לֵיהָ בְּלָא קְבוּרָתָא, דְּכְתִיב, (דברים כא) לֹא תִלִּין
נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קִבֵּר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא. בְּגִין דְּמִיתָא דִּישְׁתַּהִי כִּיִּד
שְׁעוֹת, דְּאִינוּן יוֹמָם וְלַיְלָה, בְּלָא קְבוּרָתָא, יְהִיב חִלְשׁוֹתָא בְּשִׁיפוּי
דְּרִתִּיכָא, וּמַעַכְבַּ עֲבִידְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא מְלַמְעַבְד דְּאֲפִשֵׁר דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָּ הוּא גִזֵּר עֲלֵיהָ, בְּגִין לְמִיתִיָּה בְּגִלְגוּלָא אַחְרָא, מִיַּד בְּהֵהוּא יוֹמָא
דְּאֲתַפְטֵר, לְאוּטְבָא לֵיהָ. וְכָל זְמַנָּא דְּלֵא אֲתַקְבֵּר גוּפָא, נִשְׁמַתָּא לָאו עֲאֻלַּת
קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, וְלֹא זְכָאָה לְמַהוּי בְּגוּפָא אַחְרָא, בְּגִלְגוּלָא תַּנְיִינָא,
דְּלֵא יְהִיבִין לְנִשְׁמַתָּא גוּפָא אַחְרָא, עַד דִּיתְקַבֵּר קְדַמָּאָה. וְדָא דְּמִי לְבַר נָשׁ
דְּמִיתַת אֲתִתִּיָּה, לָא אֲתַחֲזִי לֵיהָ, לְמִיסַב אֲתַתָּא אַחְרָא, עַד דְּקַבֵּר
לְקַדְמִיתָא, וּבְגִין דָּא אַמְרָה אוּרִיָּתָא, לֹא תִלִּין נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ.

דְּבַר אַחַר, כַּד אֲתַפְרָשָׁא נִשְׁמַתָּא מִן גוּפָא, וּבְעֵינָא לְמִיזֵל לְהֵהוּא עֲלָמָא, לָא
תִּיעוּל לְהֵהוּא עֲלָמָא, עַד דִּיִּהְבִּין לָהּ גוּפָא אַחְרָא מְנַהוּרָא, וּלְבַתֵּר זְכָאָה
לְמִיעַל. וּמֵאֲלֵיהוּ תַּנְדַּע, דְּהוּו לֵיהָ תַּרִּין גוּפִין, חַד דְּבִיָּה אֲתַחֲזִי לְתַתָּא לְבִנִּי
נָשָׂא, וְחַד דְּבִיָּה אֲתַחֲזִי לְעִילָא, בֵּין מְלֵאכִין עֲלֵאִין קְדִישִׁין. וְכָל כְּמַה דְּגוּפָא
לָא אֲתַקְבֵּר, צַעֲרָא הוּא לְנִשְׁמַתָּא, וְרוּחַ מְסֻאָבָא אֲזַדְמִן לְשַׁרְיָא עֲלוּי,
וּלְסֻאָבָא לְהֵהוּא גוּפָא.

וּבְגִין דְּהֵהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא, אֲזַדְמִן, לָא לְבַעֵי לֵיהָ לְאִינִישׁ, לְמִיבַת הֵהוּא
גוּפָא לִילֵיא חַד, בְּגִין דְּרוּחַ מְסֻאָבָא אֲשַׁתְּכַח בְּלִילֵיא, וְאֲשַׁתְּטַח בְּכָל
אַרְעָא, לְאֲשַׁכְחָא גוּפָא בְּלָא נַפְשָׁא, לְסֻאָבָא לֵיהָ, וְאֲסַתָּאב יַתִּיר, וְעַל דָּא
אֲזַהֵר לְכַהֲנֵי וְאָמַר, לְנַפְשָׁא לָא יִטְמָא בְּעַמּוּי, בְּגִין דְּאִינוּן קְדִישִׁין לָא יִשְׁרִי
עֲלֵיהוּ רוּחַ מְסֻאָבָא, וְלֹא יִסְתָּאבוּן. (ויקרא כ"א) אָמור אֵל הַכֹּהֲנִים, רַבִּי
יִצְחָק אָמַר, אָמור אֵל הַכֹּהֲנִים, בְּלַחֲשׁוֹ. כְּמַה דְּכָל עוֹבְדֵיהוּן דְּכַהֲנֵי

בלחישו, כַּד אַמְיֵרָה דְלֵהוּן בְּלַחֲשׁוֹ. אָמור וְאַמְרַתְּ: זְמַנָּא חַד, וּתְרִין זְמַנִּין, לְאַזְהָרָא לְהוּ עַל קְדוּשַׁיְיהוּ, בְּגִין דְּלֵא יִסְתַּאבּוּן. דְּמֵאן דְּמִשְׁמֵשׁ בְּאַתְרֵי קְדִישָׁא, בְּעֵינֵי דְיִשְׁתַּכַּח קְדִישָׁא בְּכֻלָּא. לְנַפְשׁ לֹא יִטְמָא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, דְּגוּפָא בְּלֹא רוּחַ, מְסֻאָבָא הוּא, וְשֹׁאֲרֵי עָלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא. דְּהָא תִּיאוּבְתָא דְרוּחֵי מְסֻאָבֵי לְגַבֵּי גוּפֵיהוּן דְיִשְׂרָאֵל אִיהוּ, בְּגִין דְּאַתְרֵיק מְנַיְיָהוּ רוּחָא קְדִישָׁא, וּבְמִנָּא דְקוּדְשָׁא, אֲתֵינִין לְאַתְחַבְרָא. וְכִהְנִי דְאֵינּוּן קְדִישִׁין, קְדוּשַׁתָּא עַל קְדוּשַׁתָּא, לֹא בְּעֵינִין לְאַסְתַּאבְּא כְּלָל, בְּגִין דְּכַתְיִב, (במדבר ו) כִּי נִזְרַ אֱלֹהֵינוּ עַל רֵאשׁוֹ. וְכַתְיִב כִּי שָׁמֹן מִשְׁחַת אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אֲנִי יְיָ.

וְהוּא כְּגוּנָא דְלַעֲיֵלָא קֵאִים לְתַתָּא, דְּכַתְיִב, (תהלים קלג) כְּשָׁמֹן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן זָקֵן אֶהְרֹן שְׁיֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, אָבֵל כְּשָׁמֹן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, דָּא מִשְׁחַ רְבוּת קְדִישָׁא עֲלָא, דְּנִגִיד וְנִפִיק מֵאַתְרֵי דְנִהָרָא עֲמִיקָא דְכֻלָּא. דְּבַר אַחֵר, דְּנִגִיד וְנִפִיק מִרִישָׁא דְכָל רִישִׁין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. עַל הָרֹאשׁ, עַל הָרֹאשׁ וְדֹאִי, רִישָׁא דְאָדָם קְדַמָּא.

דף פ"ט ע"א

יֹרֵד עַל הַזָּקֵן, דָּא דִּיקְנָא יְקִירָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. זָקֵן אֶהְרֹן, דָּא כְּהֵן גְדוֹל דְלַעֲיֵלָא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהָא שָׁמֹן, (דף פ"ט ע"א) יֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו, דְּמֵאֵינוּן מְשִׁיחוּ, נְגִיד וְנִפִיק וְנַחֲתִית לְתַתָּאִי, וְכְגוּנָא דָּא נְגִיד וְאַתְעֵטֵר כְּהֵנָּא תַתָּא, בְּמִשְׁחַ רְבוּת לְתַתָּא.

הָאִי קָרָא, לָאוּ רִישִׁיָּהּ סִיפִיָּהּ, וְלָאוּ סִיפִיָּהּ רִישִׁיָּהּ. כְּתִיב אָמור אֵל הַכְּהֵנִים בְּנֵי אֶהְרֹן וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם לְנַפְשׁ לֹא יִטְמָא. לֹא יִטְמָאוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵהוּ לֹא יִטְמָא. אֵלָּא, עַל הַהוּא כְּהֵן עֲלָא מְכֻלָּהוּ קְאָמֵר. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב וְהַכְּהֵן הַגְּדוֹל מֵאַחֵיו. (כאן חסר) אֵלָּא וְדֹאִי הָכִי הוּא כְּמָה דְאַתְמַר, וְאַמֵּר רַבִּי יִצְחָק, כְּהֵנָּא דְקֵאִים לְתַתָּא, כְּגוּנָא דְלַעֲיֵלָא, בְּקְדוּשָׁה אֲצֻטְרִיד לְאַשְׁתַּכַּחַא יְתִיר מְכֻלָּא, כְּמָה דְאַתְמַר.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא, לְסַדְרָא כְּהֵנָּא בְּכָל יוֹמָא בּוּצִינִין בְּבֵי מְקַדְשָׁא, וְהָא אוּקִימְנָא בְּרָזָא דְמְנוּרָה. וְאִיהוּ רָזָא כְּגוּנָא דְלַעֲיֵלָא, בְּגִין דְנִהֲרִיו עֲלָא בְּמִשְׁחַ רְבוּ, נַחֲתִית עַל רִישָׁא דְכְּהֵנָּא בְּקְדַמִּיתָא לְבַתֵּר אִיהוּ אֲדִלִיק וְאַנְהִיר כָּל בּוּצִינִין. דְּכַתְיִב כְּשָׁמֹן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגו', וְכַתְיִב כִּי שָׁמֹן מִשְׁחַת אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְגו'. וְעַל דָּא אֲתֵיחֵיב רְשׁוֹ לְכְּהֵנָּא בְּלַחֲדוּי, לְסַדְרָא בּוּצִינִין, וְלַאֲדַלְקָא לְהוּן בְּכָל יוֹמָא תְרִין זְמַנִּין, לְקַבֵּל נְהִירוּ דִּיחֻדָּא תְרִין זְמַנִּין, קְרַבְנָא בְּכָל יוֹמָא, תְרִין זְמַנִּין, וְכֻלָּא אֲצֻטְרִיד.

וְעַל יְדֵי דְכְּהֵנָּא נִהֲרִין בּוּצִינִין בְּכֻלָּא, עֵילָא וְתַתָּא לְמַחְדוּ חִידוּ, וְלַאשְׁכַּחַא חִידוּ בְּכָל סְטְרִין. בְּאַדְלֻקוּתָא דְבוּצִינִין, דְּהָא תְרִין אֵלִין עַל יְדֵי דְכְּהֵנָּא, לְאַשְׁתַּכַּחַא חִידוּ בְּכָל סְטְרִין, וְאַלִּין אֵינּוּן אֲדִלְקוּתָא דְבוּצִינִין וְקְטֻרֵת. וְהָא אוּקִימְנָא (משלי כז) שָׁמֹן וְקְטֻרֵת יִשְׁמַח לֵב, (ע"כ רעיא מהימנא)

(ויקרא כ"א) וְלַאחֻתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלֵינוּ וְגו'. מַה כְּתִיב לְעֵילָא, כִּי אִם לְשָׂארוֹ הַקְּרוּב אֵלֵינוּ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ

בגדים מבצרה וגו', מי זה בא מאדום, זמין קודשא בריך הוא ללבשא לבושי נוקמא על אדום, דאחריבו ביתיה, ואוקידו היכליה, וגלו לכנסת ישראל ביני עממא. ולמעבד להון נקמת עלמין, עד דישתכחון כל טורין מטורי עלמא, מליין מקטולי עמין, ולמקרי לכל עופא דשממא עליהו, וכל חיות ברא יתזנון מנייהו תריסר ירחי, ועופא דשממא שבע שנין, עד דלא תסבל ארעא ניוולא דידהו. הךא הוא דכתיב, (ישעיה לד) כי זבח ליני בבצרה וטבח גדול בארץ אדום, עד דאינון לבושין יסתאבון, הךא הוא דכתיב, (ישעיה סג) וכל מלבושי אגאלתי.

חמוץ בגדים מבצרה, בגין דמינה נפקו אוכלוסין דעלמא, לחיילא על ירושלם, ואינון שרו לאוקדא היכלא, ובני אדום מפגרין שורין, ורמו אבני יסודא, הךא הוא דכתיב (תהלים קלו) זכור יי לבני אדום וגו', האומרים ערו ערו עד היסוד בה.

זה הדור בלבשו, באינון לבושי דנוקמא דזמין לאלבשא. צועה ברוב פחו, מהו צועה. מתבר. כמה דכתיב, (תהלים מה) עמים תחתיך יפלו וגו'. אמרו ישראל לישעיה, מאן הוא דין דינעביד כל כך. פתח ואמר, (ישעיה סג) אני מדבר בצדקה, ההוא דאיהו רב להושיע, ההוא דכתיב ביה, (תהלים לג) אוהב צדקה ומשפט. ואיהו צדקה ממש, ואיהו רב להושיע.

וכל כך למה. בגין דגרמו לכנסת ישראל למהוי שכיבת לעפרא בגלותא, ולמנפל לארעא, כמה דכתיב, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ובגין כך, קודשא בריך הוא ילבש לבושי נוקמא עליהו, לסאבא לון בסגיאן דקטוליאי, דכתיב וכל מלבושי אגאלתי.

וכל כך למה, דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש. דלאו חולקיה דעשו, ולא הוות בעדביה דההוא דכתיב ביה (בראשית כה) איש יודע ציד ציד איש שדה, לה יטמא, באינון לבושין דנוקמא, דזמין לאסתאבא בין אינון אוכלוסין, דכתיב ביה לה יטמא, בגינה, בגין דאיהי שכיבת לעפרא, והוא בעי לאקמא לה, הךא הוא דכתיב, (ישעיה ס) קומי אורי כי בא אורך. (ס"א עמוס ט) ביום ההוא אקים את סכת דויד הנפלת. (ויקרא כ"א) לא יקרחה קרחה בראשם. רבי יוסי אמר, לא יקרחה בה"א מאי טעמא. אלא, ההוא שמן עלאה, דאיהו משח רבות קודשא, דאשלים לכל שבעה יומין כמה דאתמר, דכתיב, (ויקרא ח) כי שבעת ימים ימלא את ידכם, ההוא שמן עלאה אתעדי מניה ואתקרח, אי איהו אפגים רישיה. בגין דרישא דכהנא עלאה, ההוא שמן עלאה הוי, ועל דא לא ליבעי ליה לכהנא דלתתא, לאחזאה ביה בגרמיה פגימו כלל, והא אתמר. ובגין כך כתיב בה"א.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קכו) בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים. בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת, דָּא בְּגָלוּת בְּבַל אֶתְמַר. דְּלֵא אֶשְׁתַּכְּחוּ יַתִּיר בְּגָלוּתָא אֶלָּא שְׂבַעִין שָׁנִין. דְּכְתִיב, (ירמיה כט) כִּי לִפִּי מְלֵאת לְבַבְל שְׂבַעִים שָׁנָה אֶפְקוֹד אֶתְכֶם. וְכְתִיב הָיִינוּ כְּחֹלְמִים, מֵאֵי כְּחֹלְמִים. אֶלָּא הָא אֶתְעָרוּ חֲבַרְיָא, דְּאִיפֵא שְׂבַעִין (דף פ"ט ע"ב) שָׁנִין בְּחֻלְמָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב כִּי שְׂבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם. מֵאֵן שְׂבַעַת יָמִים. הָא אֶתְמַר, הֵהוּא אֶתְרַ עֲלָא, דְּהוּא כְּלָלָא דְּכָל שִׁיתָא אַחְרָנִין, אֶקְרִי שְׂבַעַת יָמִים, וְאֶקְרִי תְּשׁוּבָה. תְּנִינֵן, מֵאֵן דְּיִתִּיב בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר דִּינוֹ שֶׁל שְׂבַעִים שָׁנָה, וְשְׂבַעִין שָׁנָה אֵינוֹן שְׂבַע אֲנָפִי מְלָפָא, דְּאֶפִּילוּ אֶסְתַּכְּמוּ עָלֶיהָ (כלא) לְבִישׁ, הֵהוּא גְזֵר דִּינָא אֶתְקַרַע. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֶחִיד בִּיהַּ בְּהֵהוּא יוֹמָא, בְּכָלְלָא דְּכָלְהוּ, דְּאֶקְרִי שְׂבַעַה, וְאֶקְרִי תְּשׁוּבָה, בְּגִין כְּדָּ בְּכָלְהוּ אֶחִיד, וְאֶהְדֵּר בְּתְּשׁוּבָה, וְאֶתְקַרַע גְזֵר דִּינָא בְּכָלְהוּ. וְעַל דָּא וְדָאֵי שְׂבַעִין שָׁנִין אִיפֵא בְּחֻלְמָא.

כְּגוֹנָא דָּא, כְּהֵנָּא אֶתְעַטֵּר בְּשַׁבַּע, דְּאֶקְרִי שְׂבַעַת יָמִים, אֵי פְּגִים רִישִׁיהַּ, הֵהוּא שְׂבַעַה דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכָלְהוּ, אֶקְרַח מְנִיָּה כָּל הֵהוּא קְדוּשָׁא דְּכָלְהוּ, דְּשָׂרְיָא עָלֶיהָ. וְעַל דָּא אֶזְדָּהְרוּ דְּלֵא יֶקְרַחַה קְרַחַה בְּרֵאשִׁים, וְיִשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימֵין מְכָלָא. וּבְגִין כְּדָּ כְּהֵנָּא בְּעֵי לְאֶשְׁתַּכְּחָא בְּשְׁלִימוֹ יַתִּיר מְכָלָא, כָּל שְׁכּוֹן הֵהוּא דְּאִיהוּ עֲלָא מְכָלְהוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּאֵן בְּה"א תַּתְּאָה, כָּאֵן בְּה"א עֲלָא. כְּהוֹן גְּדוֹל דְּאִיהוּ עֲלָא מְכָלְהוּ, בְּה"א עֲלָא. דְּכְתִיב אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ וְגוֹ'. וּמִלֵּא יָדוֹ דְּכְתִיב שְׂבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם. כְּהֵנָּא אַחְרָא בְּה' תַּתְּאָה, דְּכְתִיב, לֹא יֶקְרַחַה קְרַחַה בְּרֵאשִׁים, וְכְתִיב בְּתַרְיָה, וְלֹא יִחְלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם. וְהֵאֵי שֵׁם הָא יִדְעָא אִיהוּ. וּבְגִין כְּדָּ כְּתִיב, וְהִכְהֵן הַגְּדוֹל מֵאַחֲיוֹ אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה לְלַבּוֹשׁ אֶת הַבְּגָדִים, כְּמָה דְּאֶמְרוּ. וּבְגִין דְּאִיהוּ קְדִישָׁא כְּגוֹנָא דְּלַעֲיָלָא, כְּתִיב וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא.

רַבִּי אֲבָא פֶּתַח וְאָמַר, (דניאל ט) לֵךְ יְיָ הַצְדָּקָה וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפְּנִים כְּהִיוֹם הַזֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם. וְכָאֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ, מְכָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמְגוֹ רְחִימוּתָא דְּלְהוֹן, יְהַב לְהוּ אוּרִייתָא דְּקִשׁוּט, לְמַנְדַּע אֶרְחָא דְּמְלָפָא קְדִישָׁא. וְכָל מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, כָּאֵלוּ אֶשְׁתַּדַּל בִּיהַּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאוּרִייתָא כְּלָא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי. וּבְגִין כְּדָּ מֵאֵן דְּאֶתְעַסַּק בְּאוּרִייתָא, אֶתְעַסַּק בִּיהַּ בְּשְׁמִיָּה, וּמֵאֵן דְּאֶתְרַחַק מְאוּרִייתָא, רְחִיקָא הוּא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, לֵךְ יְיָ הַצְדָּקָה, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (דברי הימים א כט) לֵךְ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה. מֵאֵן צְדָּקָה. אֶתְרַ דְּכָל אֲנָפִין נְהִירִין אֶחִידוֹן בִּיהַּ, וְהוּא אֶחִיד בְּכָלְהוּ, וּבִיָּה אֶשְׁתַּכְּחוּ. וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפְּנִים אֶתְרַ דְּכָל אֲנָפִין נְהִירִין אֶתְרַחַקוֹן מְנִיָּה. צְדָּקָה, אֶמֶת קִשׁוּט, וּנְהוּרָא דְּכָלְלָא, וּנְהוּרָא דְּאֲנָפִין חִידוֹ דְּכָלְלָא. בּוֹשֶׁת, כְּסוּפָא רְחִיקוֹ דְּקִשׁוּט מֵאֵן דְּאֶכְסִיף, בְּגִין דְּאֶמֶת דְּאִיהוּ צְדָּקָה,

דף צ' ע"א

תא חזי, פהנא עלאה בעי לאתחזאה בשפירו דאנפין, בנהירו דאנפין, בחידו יתיר מפלא. ולא בעי לאתחזאה ביה עציבו ורוגזא, אלא פלא כגוונא דלעילא. זכאה חולקיה, דעליה כתיב, (במדבר יח) אני חלקך ונחלתך. וכתיב (דברים יח) יי' הוא נחלתו. ועל דא בעי לאתחזאה שלים בכלא, בגרמיה, בלבושיה, דלא יפגים גרמיה כלל, כמה דאתמר. (האי איהו בתר נישואין וכו', עד לארעא דישראל דף רע"ו ע"א שיטה ד'. זהו קצת מאמר מרעיא מהימנא מצאתי בהעתק ונדפס באורך בפרשת כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו) (ויקרא כ"א) והוא אשה בבתוליה יקח. רבי שמעון פתח, (דברים כב) והנה הוא שם עלילות דברים וגו'. וכתיב וענשו אותו מאה כסף וגו', כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, וכי בתולת ישראל היא, בתולת אביה, או בתולת בעלה היא, מהו (דף צ' ע"א) בתולת ישראל הקא. הדיא הוא דכתיב, (דברים לב) שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך. אוף הקא פהנא דקאים כגוונא דלעילא, כתיב והוא אשה בבתוליה יקח, הכי נמי בבתוליה, דלא תפויק מפבא דחצרה מזמנא לבר, והא אתמר.

רעיא מהימנא

כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, פתח רעיא מהימנא ואמר, פקודא דא, למיסב פהנא רבא בתולתא, הדיא הוא דכתיב אלמנה וגרושה וכללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. ואמאי בעינו דלא יסב אלא בתולתא בלא פגימו. אלא, אתתא איהי כוס דברכה, טעמו פגמו. וכהנא דקריב קרבנא קדם יי', בעי דלהוי איהו שלים, בלא פגימו, שלים באברוי בלא פגימו, דמומין פסלין בכהנא. שלים בגופיה, שלים בגנוקביה, לקיימא ביה, (שיר השירים ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך.

דקרנא מנחה איהו, וצריכין ישראל למשלח מנחתא דלהון למלכא, בגבר (בגוף) שלים. דאינון בהפוכא דסטרא אחרא, דהא ביד איש עתי פגים, הו ש לחין ליה דורנא, דכתיב (ויקרא טו) גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל. דאלהים אחרים בלהו פגימין מסטרא דצפון והכי רובא דבתי עבודה זרה הם פגימין, בגנוקבא דלהון, חורבא, לילית, פגימותא וכו'.

(ס"א רעיא מהימנא) איהו ו' מלא ואיהו בסדורא דא יה"ו. ה' בתראה, כוס מלא ברפת ה', מסטרא דימינא ומסטרא דגבורה דאיהו דינא, שכנינתא אתקריאת הוי"ה, הדיא הוא דכתיב, (שמות ט) הנה י"ד ידו"ד הוזה במקנך אשר בשדה. קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמיה. ואמר זכאה חולקי דמטרוניתא דמארי (ומטרוניתא) אינהו בעזרי. (ע"כ רעיא מהימנא)

רבי שמעון הוה אזיל בארחא, והו עמיה רבי יהודה ורבי יוסי ורבי חזקיה. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. טרף נתן ליראיו, אלין אינון זכאיו, אינון דחלי דקודשא בריך הוא, דכל מאן דדחיל ליה, אתקרי מאינשי דביתא דמלכא, ועליה כתיב, (תהלים קיב) אשרי איש גרא את יי'.

מהו טרף נתן ליראיו. אלא כמה דכתיב, (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. מהקא אוליפנא, דכל בר נש דלעי באורייתא בליליא, וקם

בפּלגוּת ליליא, בשעתא דכנסת ישראל אתערת לאתקנא ביתא למלכא, האי אשתתף בהדה, והאי אקרי מבי מלכא, ויהבין ליה כל יומא מאינון תיקוני ביתא, הךא הוא דכתיב ותתן טרף לבייתה וחק לנערותיה. מאן ביתה. כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא, אקרוו ביתה, בני ביתה. ובגין כך טרף נתן ליראיו.

מהו טרף. טרף ממש, דאיהי נטלא מאתר רחיקא עלאה, דכתיב (משלי לא) ממרחק תביא לחמה. ומאן זכי להאי טרף, סופיה דקרא אוכח, דכתיב, (תהלים קיא) יזכור לעולם בריתו. מאן דאסתכל (ס"א דאשתדל) באורייתא, לאשתתפא בהדה בליליא. ולא עוד, אלא דצדיק חד עלאה אית ליה לקודשא בריך הוא, והוא אשתתף בהדה, וירתין תרווייהו לכנישתא דישראל, דכתיב, (ישעיה ס) צדיקים לעולם יירשו ארץ.

תו פתח ואמר, (ויקרא כא) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי מקדשו. תא חזי, כל מאן דאפיק זרע לבטלה, לא זכי למחמי אפי שכונתא, ואקרי רע, דכתיב (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אנה לא יגורף רע. האי מאן דאפיק ליה בידיה, או באנתו אחרא דלא פשרא. ואי תימא דאפיק ליה באנתו דלא מתעברא, הכי נמי. לא. אלא כמה דאמרן.

ועל דא יבעי בר נש מקודשא בריך הוא, דיזמין ליה מאנא דכשרא, דלא יפגים זרעיה, מאן דאפיק זרעא במאנא דלא פשרא, פגים ליה לזרעיה, ווי למאן דפגים זרעיה. ומה בשאר בני נשא כך, בכהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה עלאה, על אחת כמה וכמה.

בעמיו, מהו בעמיו. דהא כתיב לעילא, אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח, וכתיב ולא יחלל זרעו בעמיו. בהם מבעי ליה, מהו בעמיו. אלא מלה דא קלנא בעמיו, פגימו בעמיו, ועל דא כתיב, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, מעמיו ודאי, כלא כגוונא דלעילא, כי אני ה' מקדשו, מהו מקדשו. אלא אנא הוא ההוא, דאיהו מקדש ליה בכל יומא, ובגין כך לא יפגים זרעיה, ולא ישתכח ביה פגימו. (ס"א ובגין דא) דהא אני יי מקדשו דאנא בעינא לקדשא ליה וישתכח קדישא בכלא, דקדישא ושתמש על דא דקדישא.

דף צ' ע"ב

תא חזי, קודשא בריך הוא (דף צ' ע"ב) ושתמש על ידי דכהנא, וישתכח קדישא כד אתי לשמשא, ובגין דקודשא בריך הוא ושתמש על ידא דכהנא דאיהו קדישא, כהנא ושתמש על ידי דדכיא, דאתקדש בדכיותיה, ומאי איהו. ליואי. בר נש (כהנא) אחרא, ושתמש על ידי דקדישא אחרא, בגין דישתכחון כלא בקדושא, לשמשא לקודשא בריך הוא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דעלייהו כתיב, (ויקרא כ) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. כמה פרישן ישראל מכלא, בקדושה, לשמשא

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

תּו פְּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) לִיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמּוֹד בְּרַכְתֶּךָ סֵלָה. לִיְיָ הַיְשׁוּעָה. הַכִּי תִגִּינוּ, זָכַאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּבְכָל אֲתֵר דְּאֲתַגְלוּ, שְׂכִינְתָא אֲתַגְלִיא בְּהַדִּיּהוּ. כַּד יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מְגֻלוּתָא, פּוּרְקָנָא לְמָאן, לִישְׂרָאֵל אוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהּ בְּכַמְה קְרָאִי, וְהָכָא, לִיְיָ הַיְשׁוּעָה וְדָאִי, אִימְתִּי. עַל עַמּוֹד בְּרַכְתֶּךָ סֵלָה. בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁגַּח בְּבִרְכָאן עַלִּיהוּ דִישְׂרָאֵל, לְאַפְקָא לוֹן מִן גְּלוּתָא, וְלְאוּטְבָא לְהוּ, כַּדִּין לִיְיָ הַיְשׁוּעָה וְדָאִי. וְעַל דָּא תִגִּינוּ, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִיתוּב עַמְהוֹן דִישְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (דברים ט) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ. (ויקרא כא) אִישׁ מִזְרַעֲךָ לְדוֹרוֹתֶם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוֹם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים, וּמָאן דְּאִיהוּ פְּגִים, לֹא אֲתַחֲזִי לְשִׁמְשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וְהָא אוּקְמוּהּ, דְּבֵר נֶשׁ דְּאֲשַׁתְּכַח פְּגִים, לִית בֵּיה מְהִימְנוּתָא, וְהוּא פְּגִימוּ אֶסְהִיד עַלִּיהּ, כַּל שְׁכּוֹן כְּהֵנָּא, דְּבַעֲנָא לְאֲשַׁתְּכַחָא שְׁלִים, מְאָרִיָּה דְמְהִימְנוּתָא, יִתִּיר מְכַלָּא, וְהָא אוּקְמוּהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יִתִּיב בְּקַסְטְרָא דְבֵי חֲמוּי, וְהוּא הָוָה אָמַר, זִילְגָא דְּבִקְסִטְרָא בְּעִיטָא שְׂכִיחַ. אֲדַהֲכִי, אַעְבֵּר חַד בֵּר נֶשׁ, פְּגִים מְעִינִיה חַד. אָמַר חֲמוּי, נִשְׁאַל לְהָאִי. אָמַר, פְּגִים הוּא, וְלֹא מְהִימְנָא. אָמַר, נִשְׁאַל בְּהַדִּיּה. אֲתוּ שְׂאִילוּ לִיה. אָמַר לִיה, טוּפְקָא מָאן הוּא בְּעַלְמָא. אָמַר עֲתִירָא, אָבֵל דִּישְׁלִיף, בְּהַדִּיּה אָנָּא מְכַלְהוּ. (ס״א עתירא, אבל דישליף, ווי על דא, בהדיא אנא מכלהו) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּמַלּוּי אֲשַׁתְּמַע, דְּלֹא מְהִימְנוּתָא גְּבִיָּה, וְלֹא בֵּר מְהִימְנָא הוּא. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר כַּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב, דְּהָא קְדוּשָׁא דְלַעֲיֵלָא, לֹא שְׂרָא בְּאַתֵּר פְּגִים.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) לְתוֹרָה וְלְתַעוּדָה אִם לֹא יֵאמְרוּ כַּדְבָר הַזֶּה. לְתוֹרָה וְלְתַעוּדָה. מָאן הוּא תוֹרָה, וּמָאן הוּא תַעוּדָה. אֶלָּא תוֹרָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. תַעוּדָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה. תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה לֹא שְׂרָא בְּאַתֵּר פְּגִים, דְּהָא מְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב אֲתַבְּנִי. כְּתִיב צוּר תַעוּדָה חֲתוּם תוֹרָה בְּלַמוּדִי, צוּר תַעוּדָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, בְּגִין דְּתַמְן אֲתַצֵּר צְרוּרָא דְחַיִּי, וּבְתַעוּדָה אֲתַקְשֵׁר קְשָׁרָא דְחַיִּי (נ״א קשרא דמהימנותא) דְלַעֲיֵלָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד.

וּמִתַּמְן לְתַתָּא אֲתַפְרָשׁן אוּרְחִין וּשְׂבִילִין, וּמִתַּמְן מִתַּפְרָשִׁין אוּרְחִין בְּעַלְמִין כְּלָהוּ הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים.

חֲתוּם תוֹרָה, חֲתִימָה דְאוּרִייתָא, דְּאִיְהִי תוֹרָה שְׂבַכְתָּב בְּאִין אֲתֵר. בְּלַמוּדִי, אֵלִין נְבִיאִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלכים א ג) וַיִּקַּם אֶת הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יָכִין וַיִּקַּם אֶת הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בּוּעָז. וּמִתַּמְן אֲתַפְרָשׁן אוּרְחִין לְנְבִיאִי מְהִימְנִי, וְקִיּוּמִי אֵלִין בְּקִיּוּמָא לְגוּפָא, לְשִׁית טְהִירִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. וְכַלָּא לֹא קִיּוּמָא אֶלָּא בְּשְׁלִימוּ, וְלֹא שְׂרָא קְדוּשָׁה דְכַלָּא, אֶלָּא בְּשְׁלִימוּ, כַּד מִתַּחְבְּרָאן דָּא בְּדָא, כְּלָא הוּא שְׁלִים, כְּלָא הוּא חַד, לֹא אֲתַפְּגִים אֲתֵר. וְעַל דָּא אֶקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלִים,

כְּמָה דְאֵת אֲמַר (בראשית יד) וּמִלְכֵי צֶדֶק מְלֻדְּ שְׁלָם (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלָם סָבוּ.

דף צ"א ע"א

וּבְגִין כִּד לָא שְׂרִיָא כְּלָא, אֶלָּא בְּאַתֵּר שְׁלִים. וְעַל דָּא כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוּ מוּם לֹא יִקְרַב. כְּגוּוֹנָא דָּא קִרְבָּנָא דְבִיָּה מוּמָא לָא יִתְקַרֵּיב. מֵאִי טַעֲמָא. דְכִתְיִב כִּי לֹא לְרַצוֹן יְהִיָּה לְכֶם. וְאִי תִימָא הָא קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא לֹא שְׂאֲרֵי אֶלָּא בְּאַתֵּר תְּבִירָא, בְּמֵאנָא תְּבִירָא, דְכִתְיִב, (ישעיה נז) וְאֵת דְכָא וּשְׁפַל רוּחַ. הָאִי אֲתֵר שְׁלִים יִתִּיר הוּא מְכֻלָּא, (דכתיב, ישעיה נז) וְאֵת דְכָא וּשְׁפַל רוּחַ) בְּגִין דְמֵאִידָּהּ גְרַמִּיָּה לְמִשְׁרֵי עֲלִיָּה גְאוּתָא דְכְּלָא, גְאוּתָא עֲלֵאָה, וְדָא הוּא שְׁלִים. אֲבָל לֹא כְּתִיב, וְאֵת (דף צ"א ע"א) עוֹר וְשִׁבּוֹר וְחֲרוּם וְשְׂרוּעַ. אֶלָּא וְאֵת דְכָא וּשְׁפַל רוּחַ, מֵאֵן דְמֵאִידָּהּ גְרַמִּיָּה, קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא זְקִיף לִיה.

וּבְגִינֵי כִד, כְּהֵנָּא דְקָאִים לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, בְּעֵי לְמַהוּי שְׁלִים יִתִּיר מְכֻלָּא, וְלֹא יִתְחַזִּי פְּגִים, וְעַל דָּא אֲזַהֵר לְהוּ לְכַהֲנֵי, דְכִתְיִב אִישׁ מְזֻרְעָה לְדוֹרוֹתֶם אֲשֶׁר יְהִיָּה בּוּ מוּם.

תּוּ פְּתַח וְאֲמַר, (מלאכי א) וְכִי תִגִּישׁוּן עוֹר לְזְבוּחַ אֵין רָע, וְכִי תִגִּישׁוּ פֶסַח וְחוּלָה אֵין רָע, וְכִי קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא אֲמַר אֵין רָע, אִי הֲכִי טוֹב הוּא. אֶלָּא סוּפִיָּה דְקָרָא אוֹכַח, דִּישְׂרָאֵל בְּאֵינוֹן יוֹמִין הוּוּ מְמַנְן כְּהֵנִי מְאֲרֵי דְמוּמִין, עַל גְּבֵי מְדַבְחָא, וְלִשְׁמִשָּׂא עַל מְקַדְשָׁא, וְאֲמַרֵי מֵאִי אֲכַפַּת לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא דָּא, אוֹ אֲחֲרָא. וְאֵינוֹן הוּוּ דְאֲמַרֵי אֵין רָע. וְקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא אֲתִיב לְהוֹן הֵהִיא מְלָה דְהוּוּ אֲמַרֵי. אֲמַר: יִשְׂרָאֵל אֲתוֹן אֲמַרֵי כִד מְקַרְבֵי מְאֲרֵי דְמוּמִין עַל פּוּלְחָנֵי אֵין רָע, מֵאִי אֲכַפַּת לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא.

סוּפִיָּה דְקָרָא מַה כְּתִיב, הִקְרִיבֶהוּ נָא לְפָחַתְךָ הִירְצָךָ אוֹ הִישָׂא פְּגִידָּהּ. בְּרַ נֶשׁ מְנַיִכוּ, אִי בְּעִיתוֹ לְשִׁלּוּמֵי לְמִלְכָּא, וְלְקַרְבָּא קַמִּיָּה דוֹרוּנָא, אֲתוֹן מְשַׁדְרִין לִיָּה בְּפִגְמָא, אוֹ לֹא. הִירְצָךָ אוֹ הִישָׂא פְּגִידָּהּ בְּהֵהוּא דוֹרוּנָא, כָּל שְׁכּוֹן וְכָל שְׁכּוֹן דְאֲתוֹן מְקַרְבִין קַמִּיָּה בְּרַ נֶשׁ פְּגִים לְקַרְבָּא דוֹרוּנָא, הָא דוֹרוּנָא דְלָכוֹן לְכַלְבָּא אֲתַמְסֵר, דְוַדָּאֵי בְּרַ נֶשׁ דְאִיָּהוּ פְּגִים, פְּגִים הוּא מְכֻלָּא, פְּגִים הוּא מְהִימְנוּתָא. וְעַל דָּא כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוּ מוּם לֹא יִקְרַב.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמַן קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא לְאֲשִׁלְמָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא שְׁתַּפְּחָא שְׁלִימִין בְּכֻלָּא, דְלָא יְהֵא בְּהוֹן מְאֲרֵי דְמוּמִין כְּלָל, בְּגִין דִּיהוֹן תְּקוּנָא דְעֲלָמָא, כְּאֵלִין מְאֵנִי וְלְבוּשָׁא דְבֵר נֶשׁ דְאֵינוֹן תְּקוּנָא דְגוּפָא, הֵדָּא הוּא דְכִתְיִב (איוב לח) וַיִּתְיַצְבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ. (ס"א ד"א) תָּא חֲזִי, כִּד יִתְעַרְוֹן מְעַפְרָא, כְּמָה דְעָאלוּ, הֲכִי יִקוּמוּן, חֲגֵרִין אוֹ סוּמִין. עָאלוּ חֲגֵרִין וְסוּמִין, יִקוּמוּן בְּהֵהוּא לְבוּשָׁא, דְלָא יִימְרוּן דְאֲחֲרָא הוּא דְאֲתַעַר. וְלְבַתֵּר, קוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא יוֹסִי לוֹן, וַיִּשְׁתַּכְּחוּן שְׁלִימִין קַמִּיָּה, וְכִדִּין יְהֵא עֲלָמָא שְׁלִים בְּכֻלָּא, כְּדִין (זכריה יד) בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֲחָד וְשִׁמּוֹ אֲחָד. (ויקרא כ"ב) שׁוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עַז כִּי יִנְלַד וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פְּתַח, (תהלים לו) צִדְקַתְךָ כְּהֲרִי אֵל מְשַׁפְּטִיָּה תְהוּם רַבָּה אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ יְיָ.

האי קרא אית לאסתפלא ביה, אבל תא חזי, צדק: כתרא קדישא עלאה. כהררי אל: כאינון טורין עלאין קדישין, דאקרון טורי דאפרסמונא דכיא. ובגין דאיהי סלקא לאתקשרא בהו לעילא, כל דינהא בשקולא חדא לכלא, דלית בההוא דינא רחמי. משפטף תהום רבה. משפט דאיהו רחמי, נחית לתתא לההוא דרגא לתקנא עלמין, וחייס על פלא, ועביד דינא ברחמי לבסמא עלמא.

ובגין דאיהו רחמי, אדם ובהמה תושיע יי. לכלא בשקולא חדא. אדם ובהמה, הא אוקמוה, מאן דהוא אדם, ושוי לגרמיה כבהמה. אדם ובהמה: דין אדם, ודין בהמה, חד הוא. אדם: (בראשית יז) ובן שמת ימים ימול לכם כל זכר. בהמה: והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליי, בגין דיעבר עליהו שבת חד, והא (הקדמה י"ג) אוקמוה.

דף צ"א ע"ב

רבי חייא פתח (שופטים ה) יי בצאתך משעיר בצעדה משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. תא חזי, זכאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, ואינון מתדבקין ביה, ואקרון קדישין, עם קדוש. וכן עד דסליק לון לדרגא עלאה דאקרי קדש, דכתוב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי ראשית תבואתה. כמה דאוקימנא, דהא ישראל מתמניא יומין מתדבקין ביה בשמיה, ורשימין בשמיה, ואינון דיליה. כמה דאת אמר, (שמואל ב ז) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ. ועממין לא מתדבקין ביה, ולא אזלון בנימוסיה, ורשימא קדישא אעדיאו מנייהו, עד (דף צ"א ע"ב) דאינון מתדבקון בסטרא אחרא דלאו קדישא.

ותא חזי, בשעתא דבעא קודשא בריך הוא למיהב אורייתא לישראל, זמין בה לבני עשו, אמר לון, בעאן אתון לקבלא אורייתא. בההיא שעתא אתרגיות ארעא קדישא, ובעאת לאעלא לנוקבא דתהומא רבה. אמרה קמיה, מארי דעלמא, פסטירא דחדוה (ס"א דעלמא) תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא, קלטינא קמיה (נ"א קליטנא גו) (נ"א אזדמן קמי) ערלון דלא רשימן בקיומך.

אמר לה קודשא בריך הוא, פורסייא פורסייא, ייבדון אלף אומין כנותייהו, וקיימא דאורייתא לא יזדמן קמנייהו, הךא הוא דכתיב יי בצאתך משעיר בצעדה משדה אדום ארץ רעשה. ודאי בגין דאורייתא לא אתייהבת (בגין דאיהו קיימא קדישא) אלא למאן דאית ביה קיימא קדישא. ומאן דיליף אורייתא למאן דלא אתגזר, משקר בתרי קיימי, משקר בקיימא דאורייתא, ומשקר בקיימא דצדיק וכנסת ישראל. דאורייתא להאי אתר אתייהבת, ולא לאחרא.

רבי אבא אמר, משקר בתלת דוכתי עלאי, משקר בתורה, משקר
בנביאים, משקר בפתובים. משקר בתורה, דכתיב, (דברים ד) וזאת התורה
וגו'. משקר בנביאים דכתיב, (ישעיה נד) וכל בניך למודי יי'. אינון למודי יי',
ולא אחרא, וכתיב (ישעיה ח) חתום תורה בלמודי, אינון, ולא אחרא. משקר
בפתובים, דכתיב, (תהלים עח) ויקם עדות ביצקב ותורה שם בישראל, וכתיב
(תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך. מאן צדיקים. דא צדיק וכנסת ישראל.
דמאן דלא אתגזר, ולא עאל בקיומא דלהון, לא יודון לשמיה קדישא,
דהיא אורייתא. אמר רבי חייא כיון דאתגלי קודשא בריך הוא על טורא
דסיני, למיהב אורייתא לישראל, שכבת ארעא, ותבת בנייחא, הדא הוא
דכתיב, (שם עו) ארץ יראה ושקטה.

תא חזי, בר נש דאתייליד לא אתמנא עליה חילא דלעילא, עד דאתגזר.
כיון דאתגזר, אתער עליה (רוחא) אתערותא דרוחא דלעילא. זכי
לאתעסקא באורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר. זכי ועביד פקודי
אורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר. זכי ואתנסיב, זכי ואוליד בנין,
ואוליף לון אורחוי דמלכא קדישא, הא כדון הוא אדם שלים. שלים
בכלא.

אבל בהמה דאתילידת, בההיא שעתא דאתילידת, ההוא חילא דאית לה
בסופה, אית לה בההיא שעתא דאתילידת, ואתמנא עליה. ובגין כך כתיב,
שור או כשב או עז כי יולד. יגל או טלה, או שעיר או גדי לא אתמר, אלא
שור או כשב או עז, ההוא דאית ליה לסופא, אית ליה בשעתא דאתיליד.

והיה שבעת ימים תחת אמו, בגין לאתישבא ביה ההוא חילא ואתקיים
ביה. ובמה יתקיים ביה. כד ישרי עליה שבת חד, ואי לא, לא יתקיים. (ועוד
דאתיבש מזוהמא דאמיה) ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא, כתיב ירצה לקרבן
אשה ליי, בקיומא דשבת חד, דאעבר עליה.

ובר נש, בקיומא דשבת חד, אתקיים ביה אתערותא דהאי עלמא, וחילא
דיליה. בתר דאתגזר, אתער עליה אתערותא דרוחא עלאה, וכנסת ישראל
אעבר עליה, וחמאת ליה, ברשימא קדישא, ואתערת עליה, ושריא עליה
רוחא דההוא עלמא קדישא, כמה דאת אמר, (יחזקאל טו) ואעבור עליך
ואראך מתבוססת בדמיך וגו'. בדמיך: בתרי.

ואי תימא, התיס כד נפקו ישראל ממצרים, דשכיח בינייהו דם פסח ודם
מילה, כדון כתיב בדמיך חיי, הכא מאי בדמיך. אלא תרין, חד דמילה,
וחד דפריעה. חד דגזירו, דכנסת ישראל. וחד דפריעה, בצדיק יסוד עולם.
ואליו תרין דמין דבר נש קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי, הדא הוא
דכתיב בדמיך חיי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (תהלים כה) סוּד יִי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. סוּד יִי לִירָאִיו, דָּא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, דָּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, (דף צ"ב ע"א) בְּקִשׁוּרָא חֲדָא.

יו"ד, תַּלְתָּת אַתְּוֹן, שְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא. יי רַאשִׁיתָא דְכֻלָּא. יי עֲלָאָה דְכֻלָּא. וְאִיּוֹ אֲמַצְעִיתָא, שְׁלִימוּתָא דְכָל סְטָרִין. מַעְבַּר לְכָל רוּחִין, בֵּיהַ תַּלְיָא מְהִימְנוּתָא. דְלִי'ת, גְּנֻתָא, צְרוּרָא דְחַיִּי. אֶת דָּא זְעִירָא, שְׁלִימָא דְכֻלָּא.

אֶת דָּא סְתִימָא דְכָל סְטָרִין. פַּד נְפִיק, נְפִיק כְּמַלְכָּא עִם חִילוּי. תַּב (נ"א יתיב) לְבַתֵּר, יי בְּלַחוּדוּי, בֵּיהַ אֲסִתִּים מְלָה, בֵּיהַ נְפִיק, סְגִיר וּפְתַח. (נ"א נגיד ונפיק ופתח).

ה"א (נ"א דא) שְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא, לְעֵילָא וּלְתַתָּא. וְהָא אֲתַמַּר, ה', הָא יְדִיעָא. א' הוּא יו"ד, שְׁלִימוּ דְתַלְתָּת אַתְּוֹן, דְאִינוּן בְּרִישָׁא, דְסְתִימִין (ס"א ביו"ד והא אוקמוה) בֵּיהַ"ו עַל גְּבִי א' (ס"א דא' הא) וְהָא אוּקְמוּהָ (ב"י והא אוקמוה), וְכֻלָּא חֲדָא מְלָה הוּא, שְׁלִימוּ דְשְׁמָא קְדִישָׁא, הוּא שְׁלִימוּ דְעֵילָא (ותתא). בְּגִין כְּדָּ, לְזַמְנִין ה"א נְטִיל א', בְּזַמְנָא דְהִיא מְתַעֲטָרָא בְּעֵטְרוּי.

תָּא חֲזִי, כָּל אֶת וְאֶת דְשְׁמָא קְדִישָׁא, אֲתַחֲזִי בֵּיהַ שְׁלִימוּ דְכָל שְׁמָא. יו"ד הָא אֲתַמַּר שְׁלִימוּ דְכֻלָּא. ה' שְׁלִימוּ דְכֻלָּא וְאָף עַל גַּב דְלָאוּ אִיהוּ בְּאֶלְף, ה' בְּלַחוּדוּי, הָא אֲתַמַּר בְּדִיוקְנָא (ס"א דא א' הוא וכו') ה"י (ס"א איהו) (דא ה'). הוּא שְׁלִימוּתָא דְכֻלָּא. (וא"י ה"א ו' בין בסטרא דא, בין בסטרא אחרא, שלימו הוא דכלא. ו"ה) הוּא שְׁלִימוּ יַתִּיר, לְאֲעֵטְרָא לְכֻלָּא הָא דְכֻלָּא חֲדָא, וְהָא אֲתַעְרוּ בֵּיהַ חֲבַרְיָא.

תָּא חֲזִי, וְהִיָּה שְׁבַעַת יָמִים וְגו'. יו"ד ה"א וְאִיּוֹ ה"א (נ"א וא"י ה"א יו"ד ה"א) אֲתַגְּלִיפוּ אַתְּוֹן (והיה). ו' ה', הָא שְׁבַעַת יוֹמִין אֲתַכְּלִילוּ בְּחֲדָא. י' ה', שְׁבַעַת יוֹמִין. י' חֲדָא, כְּלָלָא דְכֻלָּא. ה' תַּלְתָּת, הִיא וְתַרִין בְּנִין. וּבְרָא חֲדָא, תַּרִין אַבְהוֹן בֵּיהַ כְּלִילוֹן, הָא שִׁיתָא (חמשה). בְּרַתָּא נוֹקְבָא חֲדָא, הָא שְׁבַעַת (שיתא), אֲשַׁתְּמַע דְה' עֲלָאָה כְּלָלָא דְשִׁיתָא. י"ה הָא שְׁבַעַת. הִינְנוּ דְכְּתִיב, (מלכים א ח) שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים אַרְבַּעַת עֶשֶׂר יוֹם.

וְהִיָּה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אָמוּ. תַּחַת אָמוּ, אֲתַעֲטְרוּ שְׁבַעַת יָמִים, דְכְּתִיב, (דברי הימים א כט) לָךְ יִי הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו'. וְעַל דָּא שְׁבַעַת יָמִים לְתַתָּא, לִיקְרָא דְאִימָא עֲלָאָה. תַּחַת אָמוּ לְתַתָּא. דְכְּתִיב, (שמואל ב) עַד עֲקָרָה יִלְדָּה שְׁבַעַת וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה. עֲקָרָא דְכָל בֵּיתָא, יִלְדָּה שְׁבַעַת, אֲלִין שְׁבַעַת יוֹמִין דְחַג הַסּוּפוֹת. וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה, אֲלִין קְרַבְנִין דְחַג, דְנַחֲתִין בְּכָל יוֹמָא מִן מְנַיְינָא.

וְתָא חֲזִי אֲלִין סְלָקִין לְעֵילָא לְעֵילָא, וְאֲלִין נַחֲתִין לְתַתָּא לְתַתָּא, כְּמָה דְאֲתַּ אָמַר (עובדיה א) אִם תַּגְּבִיָּה כְּנֶשֶׁר וְאִם בֵּין כְּכַבִּים שִׁים קְנֻד מִשָּׁם אוּרִידָד נְאֻם יִי. וְיִשְׂרָאֵל סְלָקִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, דְכְּתִיב, (בראשית כח) וְהִיָּה זֶרְעֶךָ כְּעֵפֶר הָאָרֶץ, וְכְתִיב (בראשית כו) וְהִרְבִּיתִי אֶת זֶרְעֶךָ כְּכַבִּי הַשָּׁמַיִם, וְלְבַתֵּר סְלָקִין עַל כֻּלָּא, וּמִתַּדְבָּקוֹן בְּאֲתַר עֲלָאָה עַל כֻּלָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים

ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. (ויקרא כב) וְשׂוֹר אוֹ שָׁה אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתָרְגוּמוֹ לָהּ וּלְבָרָהּ. דְּעַקְרָא דְאִימָא לְמַנְדַּע בְּרָהּ, וְאַזִּיל בְּתָרָהּ, וְלֹא אִזִּיל בְּתַר אַבוּהָ, וְאַנְן לֹא יַדְעִינן מֵאֵן הוּא. לֹא תִשְׁחַטּוּ בְיוֹם אֶחָד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי טַעְמָא. אִי תִימָא מְשׁוּם עֲגֻמַת נֶפֶשׁ דְּבַעֲרָא, נִיכּוּס לְהֵאִי בְּבֵיתָא חַד, וּלְהֵאִי בְּבֵיתָא אַחְרָא. אוֹ לְהֵאִי הַשְׁתָּא, וּלְהֵאִי לְבַתַּר. אָמַר לִיה, אֵית מֵאֵן דְּשָׂרִי, וְלֹאוּ הֲכִי, אֶלָּא בְיוֹם אֶחָד מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי תְנִינן יָפָה תַעֲנִית לְחִלוּם, כְּאֵשׁ לְנַעוּרַת. וְעַקְרָא דְתַעֲנִיתָא בְּהֵוּא יוֹמָא מִמֶּשׁ, וְלֹאוּ בְיוֹמָא אַחְרָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְלִית לָךְ יוֹם לְתַתָּא, דְלֹא שְׁלֻטָא בֵּיהּ יוֹמָא אַחְרָא עֲלָא. וְכַד אִיהוּ שְׂאֲרִי בְתַעֲנִיתָא דְחֻלְמָא, אוֹלִיפְנָא דְהֵוּא יוֹמָא לֹא אֲתַעְדִי, עַד דְאֲתַבְטַל הֵוּא גְזָרָה. וְאִי דְחִי לִיה לְיוֹמָא אַחְרָא, הָא שׁוּלְטָנָא דְיוֹמָא אַחְרָא הוּא, וְלֹא עֵאל יוֹמָא בְיוֹמָא אַחְרָא דְחַבְרִיהּ. כְּהֵאִי גְוּוּנָא, לִית לָךְ יוֹם דְלֹא אֲתַמְנָא עֲלֵיהּ יוֹמָא עֲלָא לְעֵילָא. וּבַעֲי בַר נֶשׁ לְאַסְתַּמְרָא, דְלֹא יַעֲבִיד פְּגִימוֹ בְּהֵוּא יוֹמָא, וְלֹא יִתְפָּגִים קַמִּי שְׂאֲר יוֹמִין אַחְרָנִין.

דף צ"ב ע"ב

וְתַנִּינן, בְּעוּבָדָא דְלַתְתָּא אֲתַעַר עוּבָדָא דְלַעֲיָלָא. אִי בַר נֶשׁ עֵבִיד עוּבָדָא לְתַתָּא כְּדָקָא (דף צ"ב ע"ב) יְאוּת, הֲכִי אֲתַעַר חִילָא כְּדָקָא יְאוּת לְעֵילָא, עֵבִיד בַר נֶשׁ חֶסֶד בְּעֵלְמָא, אֲתַעַר חֶסֶד לְעֵילָא, וְשְׂאֲרִי בְּהֵוּא יוֹמָא, וְאֲתַעַטַר בֵּיהּ בְּגִינִיהּ. וְאִי אֲתַדְבֵּר בַר נֶשׁ לְרַחֲמֵי לַתְתָּא, אֲתַעַר רַחֲמֵי עַל הֵוּא יוֹמָא, וְאֲתַעַטַר בְּרַחֲמֵי בְּגִינִיהּ. וְכִדִּין הֵוּא יוֹמָא קָאִים עֲלֵיהּ לְמַהוּי אַפּוֹטְרוּפָא בְּגִינִיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ לִיה.

כְּגוּוּנָא דָא, בְּהַפּוּכָא דְדָא. (ועל כלא) אִי עֵבִיד בַר נֶשׁ עוּבָדָא דְאַכְזָרִי, הֲכִי אֲתַעַר בְּהֵוּא יוֹמָא, וּפְגִים לִיה, וּלְבַתַּר קָאִים עֲלֵיהּ לְאַכְזָרִי לְשִׁיצָאָה לִיה מַעֲלָמָא. בְּהֵהִיא מְדָה דְבַר נֶשׁ מוּדָד, בְּהּ מוּדָדִין לִיה.

תְּנִין, דִּישְׂרָאֵל אַכְזָרִיּוֹת אֲתַמְנַע מִנִּיּהוּ, מְכַל שְׂאֲר עַמִּין, וְלֹא יִתְחַזּוּן מִנִּיהּ עוּבָדָא בְּעֵלְמָא. דְּהָא כְּמָה מְאֲרִי דְעֵינִין קִיּוּמִין עֲלֵיהּ דְבַר נֶשׁ בְּהֵוּא עוּבָדָא, זְכָאָה מֵאֵן דְאַחֲזִי עוּבָדָא דְכַשְׂרָא לַתְתָּא, דְּהָא בְּעוּבָדָא תְּלִיּא מְלַתָּא בְּכֻלָּא, לְאַתְעַרָא מְלָה אַחְרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (בראשית מב) וַיִּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂבֵר בְּמִצְרַיִם, הֵאִי קָרָא רְזָא דְחֻכְמָתָא אֵית בֵּיהּ, וְאֵית לֵן לְאַסְתַּכְלָא בֵּיהּ, דְלֹאוּ סִיפִיה רִישִׁיה, וְלֹאוּ רִישִׁיה סִיפִיה.

אֶלָּא תָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמִידָן עֲלָמָא בְּכַפְנָא, לֹא יְהִיב מְלָה דָא לְיָדָא דְכְּרוּזָא, דְּהָא כָּל דִּינִין אַחְרָנִין דְעֵלְמָא, כְּרוּזָא כְּרִיז

עלוהי עד לא ייתון לעלמא, ודינא דא לא אתייהיב לכרוזא, אלא קודשא בריה הוא אכריז עליה וקארי. הדיא הוא דכתיב, (מלכים ב ח) כי קרא יי לרעב. מההיא שעתא אתפקדו על עלמא ממנו אחרניו, בפקידו דרעב. (דתרעיו).

ואסיר ליה לבר נש דאית ליה שבעא, לאחזאה בגרמיה שבעא, דהא אחזי פגימו לעילא, ואכחיש מלה דמלכא, וכביכול פאלו אעבר ממנו דמלכא מאתרייהו. ועל דא אמר יעקב לבנוי, למה תתראו, למה תעבידו פגימו לעילא ולתתא, ולאכחשא מלה דמלכא, וכל אינון ממנו בכריזו דיליה.

אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ותמן אחזיאו גרמיכו בשבעא, ולא תכחישו פמליא דלעילא הכא. ותא חזי, יעקב כמה תבוזא הות ליה, ולא בעי לשבור אלא בתוד הפאים בגין דלא ישתפח פגימו בעובדא דיליה.

השלמה מההשמטות (סימן א)
אמר רבי רחומאי מהו דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד, והא כבר ירד. אלא וירד מעשות החטאת והעולה ואחר כך וישא אהרן את ידיו אל העם. נשיאות זו למה, לפי שהקריב קרבן ונתרצה לפני אביהם שבשמים. כדאמר צריף אותו שמקרבן לעליונים ומייחדן לייחד בכללן אלו. ומה אל העם, בעבור העם. ומאי טעמא בנשיאות לברך להון בברכה, אלא משום דיש באדם עשר אצבעות רמז ל' ספירות שנתתמו בהון שמים וארץ. (עד כאן מההשמטות)

תו פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ותנינן ידו כתיב, דבעי לזקפא ימינא על שמאלא. ואמאי. לאחזאה עובדא לתתא, בגין דיתער עובדא לעילא.

כתיב (ויקרא כ"ה) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו', שופר תרועה אמאי. אלא שופר, דמתבר שלשלאין, דמתבר שולטנותא מכל עבדין. ובעיא לאחזאה שופר דאיהו פשיט, ולא כפיף, לאחזאה חירו לכלא, דהא יומא גרים. ובכלא בעי לאחזאה עובדא, ועל דא שופר, ולא קרו, בגין לאחזאה מאן הוא אתר דאקרי שופר.

זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעין לאתדבקה במלכא קדישא, ולא תערא חילא דלעילא, ולאמשכא קדושה דמאריהון עלייהו, בגין כך כתיב (דברים לג) אשריף ישראל מי כמוך וגו'. (דברים ד) ואתם הדבקים בי יי אלהיכם חיים כלכם היום.

הקדמת רעיא מהימנא (ויקרא כב) ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו'.

פקודין דמארי עלמא, הא תנינן. דכתיב ושמרתם מצותי ועשיתם אותם. אי נטורי קא בעינו, עיבידא למה. תו, כל פקודי אורייתא אינון בתרין גוונין דאינון חד, זכור ושמור, זכור לדכורא, ושמור לנוקבא. וכלהו כללא חדא, אי שמור לנוקבא אמאי כתיב ושמרתם

דף צ"ג ע"א

אֵלָא כְּלָא בְּהַאי קָרָא, וּשְׁמַרְתֶּם: דָּא שְׁמוּר. וְעִשִּׂיתֶם: דָּא זְכוּר, דְּכִלְא רְזָא חֲדָא. זְכִירָה דָּא אִיהִי עֲשִׂיהָ, דְּהָא מֵאן דְּאֲדַפְר מְלַח לְתַתָּא, אֲתַקִּין (עבידו מתמן להחוא רזא דלעילא, וכל מאן דעביד מלח לתתא) וְאֲתַעְבִּיד הֵהוּא רְזָא דְלַעֲיִלָא. פְּקוּדֵי אֲוֵרִיתָא אֲלִין אֵינּוּן שִׁית מָאָה וּתְלִיסָר פְּקוּדִין, דְּאֵינּוּן כְּלָלָא דְדָכֵר וְנוֹקְבָא, וְכִלְא רְזָא חֲדָא.

רעיא מהימנא (דף צ"ג ע"א) (שמות כ"ה ע"א ולקחתם) (ויקרא כ"ב) וְלֹא תַחֲלֹלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְקַדְשָׁא לִיה בְּכֹל יוֹמָא, לְסַלְקָא קְדוּשְׁתִּיהָ מִתַּתָּא לְעִילָא, כְּמָה דְאִיהוּ קְדִישָׁא לְעִילָא, עַד דְסָלִיק קְדוּשְׁתִּיהָ לְאַבְהוֹן וּבְנִין. וְרְזָא דָּא, וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עֵילָא וְתַתָּא. עֵילָא בְּגֵי דְרַגְיִן. לְתַתָּא בְּגֵי דְרַגְיִן.

קְדוּשָׁה, הָא אֲוִקִימְנָא בְּכַמְה דְּוִכְתִּי, אֲבָל כְּמָה דְאִית קְדוּשָׁה לְעִילָא עַל כְּלָא, הַכִּי אִית קְדוּשָׁה בְּאַמְצְעִיתָא, קְדוּשָׁה לְתַתָּא. וְכִלְא בְּרְזָא דְלְתַתָּא (ס"א בתלתא), קְדוּשָׁה דְלַעֲיִלָא לְעִילָא, בְּרְזָא חֲדָא. קְדוּשָׁה בְּאַמְצְעִיתָא וְלְתַתָּא תְּלַת דְרַגְיִן דְאֵינּוּן חַד.

קְדוּשָׁה, אִיהוּ סֵטֵר עֲלָאָה, דְאֲשַׁתְּכַח רֵאשִׁיתָא לְכָל דְרַגְיִן. וְאַף עַל גַּב דְאִיהוּ סֵטֵר טְמִירָא, וְאַקְרִי קְדוּשָׁה. מִתְּמָן אֲתַפְשֵׁט פְּשִׁיטוֹ, דְנִהִיר בְּחַד שְׁבִילָא דְקִיקָא טְמִירָא, גּוֹ אֲמַצְעִיתָא. כִּיּוֹן דְאֲתַנְהִיר גּוֹ אֲמַצְעִיתָא, כְּדִין אֲתַרְשִׁים חַד וְ, דְנִהִיר גּוֹ הָאִי קְדוּשָׁה, וְאַקְרִי קְדוּשָׁה. מִהָאִי נִהִירוּ אֲתַפְשֵׁט פְּשִׁיטוֹ לְתַתָּא, סוּפָא דְכָל דְרַגְיִן. כִּיּוֹן דְאֲתַנְהִיר בְּסוּפָא, כְּדִין אֲתַרְשִׁים בְּנִהִירוֹ, חַד ה', וְאַקְרִי קְדוּשָׁה, וְהָא אֲוִקִימְנָא.

וּמָה דְאַקְרִי קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה, דְהָא קְדוּשָׁה מִבְּעֵי לִיה, רְזָא דְרֵאשִׁיתָא (ס"א דאִיהוּ ראשיתא) דְכִלְא, הוּאִיל וּמִתְּמָן אֲשַׁתְּכַח, וְאִי הַכִּי אֲמַאי אֲקִירִי לְעִילָא קְדוּשָׁה, דְהָא תְּמָן ו' לֹא אֲשַׁתְּכַח.

אֵלָא רְזָא הַכִּי הוּא וְדָאִי, וּשְׁרָאֵל מְקַדְשִׁי לְתַתָּא, כְּגוֹנוּנָא דְמִלְאָכִי עֲלָאִי לְעִילָא, דְכְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוּשָׁה. וְכִיּוֹן דְיִשְׂרָאֵל קָא מְקַדְשִׁי, סְלָקִי מִתַּתָּא לְעִילָא יִקְרָא עֲלָאָה, עַד דְאֲסַתְּלֵק ו' רְזָא דְשְׁמִים עֲלָאִין לְעִילָא. כִּיּוֹן דְאֵינּוּן שְׁמִים אֲסַתְּלֵקוּ לְעִילָא, נִהִיר הֵהוּא קְדוּשָׁה בְּהוּ, וְכִדִּין אֲקִירִי לְעִילָא קְדוּשָׁה. וְלְבַתֵּר נִהִיר הֵהוּא נִהִירוּ עֲלָאָה, עַל כּוּרְסֵיִיא דְאִיהוּ שְׁמִים. וְאֵינּוּן שְׁמִים תְּיִיבִין לְדוּכְתִּיִיהוּ, וּמִתְנַשְׁבּוּ בֵּיה בְּהֵהוּא נִהִירוּ, וְכִדִּין אֲקִירִי קְדוּשָׁה. לְבַתֵּר נְחִית הֵהוּא נִהִירוּ, עַד דְנָטִיל כְּלָא חַד צְדִיק עֲלָאָה, דְרַגָּא יִקִּירָא לְקַדְשָׁא כְּלָא לְתַתָּא. כִּיּוֹן דְאִיהוּ נָטִיל כְּלָא, כְּדִין אֲקִירִי קְדוּשָׁה. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְכִלְא.

וּמֵאן דְשׁוּי רְעוּתִיהָ בְּהָאִי, שְׁפִיר קָא עֲבִיד. וּמֵאן דְשׁוּי רְעוּתִיהָ, בְּתַלְת דְרַגְיִן דְאַבְהוֹן בְּכִלְא חֲדָא, לְיַחְדָּא לּוֹן גּוֹ קְדוּשְׁתָּא דָּא, אִי לֹא זְכִיל לְשׁוּנְאָה רְעוּתִיהָ וְתִיר, שְׁפִיר קָא עֲבִיד. וְכִלְא לְנַחְתָּא מְגוֹ קְדוּשְׁתָּא דְלַעֲיִלָא לְתַתָּא, לְקַדְשָׁא כָּל חַד גְּרַמִּיהָ בְּהָאִי קְדוּשָׁה, וְלִנְטָרָא לִיה, לְמַפְרֵש פְּרִישׁוֹ דְקְדוּשְׁתָּא עַל גְּבִיָּה. וְרְזָא דָּא, וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתֵּר אֲנִי יְי' מְקַדְשְׁכֶם.

בְּאֵן אֲתֵר יִקְדֵשׁ בְּרַ נֶשׁ גְּרַמִּיהָ גּוֹ קְדוּשְׁתָּא דָּא, לְאַכְלָא גְּרַמִּיהָ בְּהָ. כַּד מְטִי בְרַ נֶשׁ, לְשִׁמָּא קְדִישָׁא יְי' צְבָאוֹת. וְרְזָא דָּא אֲנִי יְי' מְקַדְשְׁכֶם. דָּא אֲשַׁפְחֲנָא בְּרְזָא דְסַפְרִי קְדָמָאִי. וְאַנּוּן לֹא עֲבָדִין הַכִּי, אֵלָא לְבַתֵּר יְי' צְבָאוֹת בְּלַחוּדוּי. וְלְבַתֵּר כַּד מְטִי בְרַ נֶשׁ לְמִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כְּדִין יְכִלוּל גְּרַמִּיהָ בְּהֵהוּא קְדוּשָׁה, לְאַתְקַדְשָׁא לְתַתָּא, גּוֹ הֵהוּא כְּבוֹד דְלְתַתָּא, וְרְזָא דָּא וְנִקְדֵשׁ בְּכָבוֹדִי. (שמות ז' ע"א, ר"ז ע"א, נשא קמ"ג ע"ב) וְלְבַתֵּר יְעֲבִיד אֲוֹרַח פְּרִט, לְאַתְקַדְשָׁא כְּלָא. כְּמָה דְאַנּוּן עֲבָדִין לְעַמְתֶּם דְמִלְאָכִי עֲלָאִי, דְאַמְרִי בְּרוּךְ כְּבוֹד יְי' מְמַקְוֵמוֹ, דָּא כְּבוֹד עֲלָאָה. וְלְבַתֵּר יְמַלּוּךְ יְי' לְעוֹלָם וְכוּ'. דָּא כְּבוֹד דְלְתַתָּא.

וּבְסִפְרָא דְרַב יִיסָא סָבָא, קְדוּשׁ קְדוּשׁ וְכוּ', דָּא אִיהִי קְדוּשָׁה לְאַתְקַדְשָׁא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב בְּכָלְלָא חֲדָא. וּלְבַתַּר לְעַמְתָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ, אֲלֵינּוּ נְבִיאִים. וּלְבַתַּר יְמַלּוּךְ יְיָ לְעוֹלָם. רְזָא דָּא, אֲנִן צְרִיכִין בְּקְדוּשְׁתָּא דָּא, לְאַשְׁתַּכְחָא תַּמָּן קְדוּשָׁה וּבְרָכָה וּמְלָכוּת, לְאַשְׁתַּכְחָא כְּלָא כְּחֲדָא. קְדוּשָׁה, כְּמָה דְאַתְמַר קְדוּשׁ. בְּרָכָה, בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. מְלָכוּת, יְמַלּוּךְ יְיָ לְעוֹלָם. וְעַל דָּא כְּלָא אֲנִן צְרִיכִין לְאַשְׁלָמָא, וְעַל דָּא יְכוּוֹן בְּרַנְשׁ, וְיִשְׁוִי רְעוּתִיהָ בְּכָל יוֹמָא. (עיי"כ רעיא מהימנא)

(ויקרא כ"ג) דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֲלֵיהֶם אֵלֹהִים מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֹהִים הֵם מוֹעֲדֵי רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְגו'. תְּנִינָן, אוֹר דְּהוּהָ בְּקִדְמִיתָא, הוּהָ נְהִיר מְסִיפֵי עֲלָמָא לְסִיפֵי עֲלָמָא, כְּדִ אֲסַתְּכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחִיבִין דְּזַמִּינִין לְמִיקָם בְּעֲלָמָא, גְּנִיז לִיהָ לְצַדִּיקֵי אֲלֵמָא דְאַתִּי, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם. וְכַתִּיב (תהלים צז) אוֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק.

דף צ"ג ע"ב

תָּא חֲזִי, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה, הָא תְּנִינָן, יְהִי אוֹר, אוֹר דְּכַבֵּר הוּהָ. וְהָכָא, אִי תִימָא אוֹר דְּאִיהוּ יוֹם בְּלַחוּדוּי, הֲדַר וְאָמַר וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה. אִי תִימָא כָּל חַד בְּלַחוּדוּי, (דף צ"ג ע"ב) הֲדַר וְאָמַר וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְּלִילָה לִית בְּלָא יוֹם, וְלִית יוֹם בְּלָא לַיְלָה, וְלָא אֶקְרִי אֶחָד, אֶלָּא בְּזוּוּגָא חַד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי אֶחָד, וְדָא בְּלָא דָּא לָא אֶקְרִי אֶחָד.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל הִשְׁתָּא בְּגִלוּתָא, כְּבִיכּוּל לָא אֶקְרִי אֶחָד. וְאִימַתִּי אֶקְרִי אֶחָד. בְּשַׁעֲתָא דִּיפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶהְדַּר לְאַתְרָהָא, לְאַזְדוּוּגָא בֵּיהָ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. (בגין כד ויהי ערב ויהי בקר יום אחד) וְדָא בְּלָא דָּא לָא אֶקְרִי אֶחָד.

תָּא חֲזִי, מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ וְגו'. לְזַמְנָא כְּלָא לְאַתְרַח חַד, וְלְאַשְׁתַּכְחָא כְּלָא בְּשִׁלְמוֹ, בְּרְזָא דְאֶחָד. וְלְמַהוּי יִשְׂרָאֵל (בזווגא חדא) לְתַתָּא גוּי אֶחָד בְּאַרְץ. תִּינַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְאֶקְרִי אֶחָד, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא דְאִינוּן זְמִינִין כְּגוּוּנָא דְלַעֲלֵלָא, בְּמָה יְקָרוּן אֶחָד.

אֶלָּא, בִּירוּשָׁלַם דְלַתַּתָּא, יְקָרוּן יִשְׂרָאֵל אֶחָד. מְנָא לָן. דְכַתִּיב, (שמואל ב ז) גוּי אֶחָד בְּאַרְץ. וְדָאִי, בְּאַרְץ הֵם גוּי אֶחָד, עַמָּה אֶקָרוּן אֶחָד, וְלָא אִינוּן בְּלַחוּדִייהוּ. דְהָא וּמִי כְעַמְדָּא יִשְׂרָאֵל גוּי אֶחָד סְגִי לִיהָ, אֲבָל לָא אֶקָרוּן אֶחָד, אֶלָּא בְּאַרְץ, בְּזוּוּגָא דְהָאִי אֶרֶץ כְּגוּוּנָא דְלַעֲלֵלָא. וּבְגִין כֵּן, כְּלָא קָשִׁיר דָּא בְּדָא בְּזוּוּגָא חֲדָא, זְכָאָה חוּלְקִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל. שְׁשֵׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה אֲתַמַּר, וְהָא אוּקְמוּהָ. (רבי יוסי ורבי חייה אזלי בארחא וכו'. עד הושיעה ימינך וענני. כבר נדפס בפרשת וארא דף ל"ב ע"א וצריך להוסיף אחר מלת קדישא) אמר ליה את חמי ואנא חמינא מפומיה דרבי שמעון שמענא מלה ובכינא. אמר ליה מאי האי ואחר מלת דא דאתגזר בי כדקא יאות). (ויקרא כ"ג) אֵלֹהִים מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם. רַבִּי

יִצְחָק פִּתַח, (תהלים כו) לֵךְ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבִיקֶשׁ. הָאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרֵיָא בְּכַמָּה אַתְר, אַבְל הָאֵי קָרָא הֵכִי אַתְמַר, לֵךְ אָמַר לְבִי, דְּוֹד מְלָכָא אָמַר דָּא בְּגִין כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל מְלָכָא קְדִישָׁא. וּמַאי אָמַר. לֵךְ אָמַר לְבִי, בְּגִינְךָ אָמַר לְבִי לְבָנֵי עֲלָמָא, וְאַזְהַר לֹוֹן לְבִי. דְּאִיהוּ אַחִיד בֵּיה, דְּדָא בְּגִין מְלָכָא עֲלָאָה אָמַר. בִּקְשׁוּ פָנַי, אֵלִין עֲטְרֵי מְלָכָא, דְּאִיהוּ אַחִיד בְּהוּ, וְאִינוֹן בֵּיה. אִינוֹן שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ וְשְׁמִיָּה, מְלָה חֲדָא הוּא. בְּגִין כֵּךְ אָמַר דְּוֹד אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבִיקֶשׁ, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר, (תהלים קה) דְּרִשׁוּ יְיָ וְעִזּוּ בִּקְשׁוּ פָנָיו תַּמִּיד.

תָּא חֲזִי, יְאִוּת הוּא דְּוֹד מְלָכָא לְמִימַר שִׁירְתָּא בְּגִין כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, יְתִיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְלְמִימַר מְלִי דְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל לְמְלָכָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אַחִיד בְּה.

דְּבַר אַחַר לֵךְ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי. בְּגִינְךָ אָמַר לְבִי לְבָנֵי עֲלָמָא, בִּקְשׁוּ (ס"א) אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבִיקֶשׁ) פָּנֵי אֵלִין זְמַנֵּיָא וְחֻגֵיָא דְּכֻלְהוּ זְמַין לְהוֹן לְאַתְר דְּאִקְרִי קְדָשׁ, בְּגִין לְעֲטָרָא לֹוֹן, כָּל חַד וְחַד בְּיוֹמִיָּה, כָּל חַד וְחַד בְּזַמְנִיָּה, וְיִשְׁאַבוּן כְּלָהוּ מִהֵוּא עֲמִיקָא דְּעֲמִיקָתָא, דְּנַחֲלִין וּמְבוּעֵין נְפָקִין מִנִּיָּה, בְּגִין כֵּךְ כְּתִיב מְקַרְאֵי קְדָשׁ, זְמַיְנִין אִינוֹן לְהֵוּא אַתְר דְּאִקְרִי קְדָשׁ, לְאַתְעֲטָרָא בֵּיה, וְלֹאֲשַׁתְּאַבָּא בֵּיה, בְּגִין דְּיִתְקַדְּשׁוּן כְּלָהוֹן כְּחֲדָא, וְיִשְׁתַּכַּח בְּהוּ חֲדוּתָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מְקַרְאֵי קְדָשׁ: זְמַיְנִין דְּקְדָשׁ. וְכַד מְהֵאֵי זְמַיְנִין, זְמַיְנִין מִן נַחֲלָא דְּנִגִּיד וְנִפְיָק. לְמְלָכָא דְּזַמַּין בְּנֵי נְשָׂא לְסַעוּדַתִּיהָ, אֲעֲטָר קְמִיָּהוּ מִכָּל זַיְנֵי מִיכְלָא דְּעֲלָמָא, אַפְתַּח לְהוּ גְרַבֵּי חֲמָרָא, שְׁפִיר בְּרִיחָא, שְׁפִיר לְמִשְׁתַּיָּא. דְּהֵכִי אַתְחֲזִי, מֵאֵן דְּמְזַמִּין לְמִיכְלָא וְלְמִשְׁתַּיָּא זְמַיְנִין. כֵּךְ מְקַרְאֵי קְדָשׁ, כִּיֹּן דְּאִינוֹן זְמַיְנִין לְסַעוּדַתָּא דְּמְלָכָא, זְמַיְנִין אִינוֹן לְחֲמָרָא טַב וְשְׁפִיר דְּמִנְטָרָא. (כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) כִּי טוֹבִים דוּדִיךְ מִיּוֹן) וְעַל דָּא מְקַרְאֵי קְדָשׁ כְּתִיב.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, כְּתִיב (שְׁמוֹת כב) וְאַנְשֵׁי קְדָשׁ תִּהְיוּן לִי, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אֲקִרוּן אַנְשֵׁי קְדָשׁ. כִּיֹּן דְּזַמַּיְנִין אִינוֹן מִקְדָּשׁ דְּלַעֲיִלָּא אַתּוֹן אַנְשֵׁי קְדָשׁ לְתַתָּא זְמַיְנָא לְהוּ, כְּדִין אַתְקִינוּ סַעוּדַתָּא, וְחֲדוּ, דְּהָא לְכוּ אַתְחֲזִי, בְּגִין דְּאַתּוֹן אַתְקִרוּן אַנְשֵׁי קְדָשׁ, וְיִהוּן כְּלָהוּ (דף צ"ד ע"א) זְמַיְנִין בְּכָל סַטְרִין דְּקְדָשׁ לַעֲיִלָּא וְתַתָּא.

דְּבַר אַחַר (ויקרא כ"ג) אֲלֶה מוֹעֲדֵי יְיָ. מֵהוּ מוֹעֲדֵי יְיָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִיָּי אִינוֹן. דְּבִיָּה אַתְקִשְׁרוּ מִתַּתָּא לַעֲיִלָּא, וּמַעֲיִלָּא לְתַתָּא, כְּלָהוּ בֵּיה מִתְקַשְׁרִין, וּמִתְעֲטָרִין (ס"א ומתעטדו) (נ"א ומתאחדו) כְּלָהוּ, לְאַתְקִשְׁרָא קְשָׁרָא חַד בְּקִשְׁרָא דְּמְלָכָא. מַאי טַעְמָא. כְּמָה דְּמְלָכָא יְרִית לְאַבָּא וְלְאַיְמָא, וְאַחִיד בְּהֵוּא קְדָשׁ, וְאַתְעֲטָר בְּהוּ. (בגין) כֵּךְ כָּל אִינוֹן דְּאַחִידִן בֵּיה בְּמְלָכָא, בְּעֵיִן לְאַזְדַּמְנָא בְּהֵוּא אַתְר עֲלָאָה דְּאִקְרִי קְדָשׁ, בְּגִין דְּיִתְאַחֲדוּ כְּלָהוּ כְּחֲדָא (למלכא). וְעַל דָּא מוֹעֲדֵי יְיָ אֲקִרִי, וְלִבְתַּר מְקַרְאֵי קְדָשׁ, דְּהָא בְּהוּ אַתְעֲטָר בְּמְלָכָא.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, תִּרְיֶן חוֹלְקִין אִית לְיִשְׂרָאֵל בְּהוּ אִי מִסְטָרָא דְמִלְכָא, חוֹלְקָא עֲלָאָה אִית לְיִשְׂרָאֵל בִּיה, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיָי אֲלֵהֵיכֶם וְגו', (דְּבָרִים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ. וְאִי מִסְטָרָא עֲלָאָה דְקִדְשׁ, חוֹלְקָא עֲלָאָה אִית לְיִשְׂרָאֵל בִּיה, דְּכְתִיב וְאֲנָשֵׁי קִדְשׁ תַּהֲיוּן לִי, וְכְתִיב (יִרְמִיָּה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לְיָי. וְעַל דָּא לְכוּ אֲתַחְזִי לְזַמְנָא לְהוּ, וְלִתְקִנָא קַמֵּיהוּ חֲדוּתָא וְסְעוּדָתָא וְלִמְחַדֵּי בְּהוּ.

וּמֵאן דְּמִזְמֵן לְאַחְרָא (ס"א לארחא), בְּעֵי לְאַחְזָאָה לִיה חִידוּ, וְאַנְפִּין נְהִירִין לְעֵטְרָא (נ"א לנטרא) אֲוֹרְחִיה דְּהֵהוּא אוֹשְׁפִיזָא. לְמִלְכָא דְּזַמִּין אוֹשְׁפִיזָא יְקִירָא, אָמַר לְבָנֵי הֵיכְלִיה, כָּל שְׁאָר יוֹמִין הוֹיְתוּן כָּל חַד וְחַד בְּבֵיתִיה, דָּא עֲבִיד עֲבִידְתִּיה, וְדָא אָזִיל בְּסַחֲוֹרְתִּיה, וְדָא אָזִיל בְּחֻקְלִיה. בְּרַ הֵהוּא יוֹמָא דִּילִי, דְּכֻלְכוֹן מִתְעָרִין (ס"א מתעתדי) בְּחֲדוּתָא דִּילִי, הַשְׁתָּא זְמִינִית אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה וְיְקִירָא, לָא בְּעִינָא דְּתַשְׁתְּדִלוּן בְּעִבְדִּתָּא, וְלָא בְּסַחֲוֹרְתָּא, וְלָא בְּמִדְבְּרֵי, אֲלָא כָּלְכוּ אֲזַדְמְנוּ, כְּגוֹנָא דְּהֵהוּא יוֹמָא דִּילִי, וְאַתְקִינוּ גְרַמֵּיכוּ לְקַבְּלָא לְהֵהוּא אוֹשְׁפִיזָא, בְּאַנְפִּין נְהִירִין, בְּחֲדוּתָא בְּתוֹשְׁבַחְתָּא. אֲתַקִּינוּ לִיה סְעוּדָתָא יְקִירָא, בְּגִין דִּיהָא זְמִינִי דִּילִי בְּכָל סְטָרִין.

כְּדָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, כָּל שְׁאָר יוֹמִין אֲתוּן מִשְׁתַּדְּלִי בְּעִבְדִּתָּא בְּסַחֲוֹרְתָּא, בְּרַ הֵהוּא יוֹמָא דִּילִי. הַשְׁתָּא אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה וְיְקִירָא זְמִינִית, אֲתוּן קַבִּילוּ לִיה, בְּאַנְפִּין נְהִירִין, זְמִינֵנוּ לִיה, אֲתַקִּינוּ לִיה סְעוּדָתִי עֲלָי, פְּתוּרֵי מְסַדְרוּ, כְּגוֹנָא דְּהֵהוּא יוֹמָא דִּילִי. בְּגִין כְּדָא תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא חֲדָאן בְּהֵנִי מוֹעֲדֵיָא, וּמִשְׁבַּחִין שְׁבַחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסַדְרִין פְּתוּרֵי, מִתְקַנֵּי גְרַמֵּייהוּ בְּמֵאנֵי יְקָר, מְלֵאכֵי עֲלָי אֲמָרִין, מַה טִּיבָן דִּישְׂרָאֵל בְּכַד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה אִית לוֹן יוֹמָא דָּא. אֲמָרֵי וְלָאוּ דִּילָךְ הוּא, מַהֵהוּא אֲתַר דְּאַקְרֵי קִדְשׁ. אָמַר לוֹן וְכִי יִשְׂרָאֵל לָאוּ קִדְשׁ נִינְהוּ, וְאַקְרוּן קִדְשׁ, לוֹן אֲתַחְזִי לְזַמְנָא אוֹשְׁפִיזָא דִּילִי, חַד מִסְטָרָא דִּילִי, דְּהָא אֵינּוּן דְּבָקִים בִּי. וְחַד מִסְטָרָא דְּקִדְשׁ, דְּכְתִיב (יִרְמִיָּה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לְיָי, הוּאִיל וְיִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן קִדְשׁ, אוֹשְׁפִיזָא דְּלְהוֹן הוּא וְדָאֵי, בְּגִין דְּזַמִּינוּ דְּהָאֵי אוֹשְׁפִיזָא מְקִדְשׁ הוּא, דְּכְתִיב מְקַרְאֵי קִדְשׁ. פְּתַחוּ כְּלָהוּ וְאַמְרוּ, (תְּהִלִּים קמ"ד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ.

תְּלַתָּא אֵינּוּן זְמִינִין מְקִדְשׁ, וְלָא יוֹתֵר. חַג הַמִּצּוֹת. וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת. וְחַג הַסּוּכּוֹת. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, וְכִי שֶׁבֶת לָאוּ מְקִדְשׁ הוּא זְמִין. אָמַר לִיה לָאוּ, בְּתַרֵּי סְטָרִין, חַד, דְּהוּא וְדָאֵי קִדְשׁ אֲקָרֵי, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשְּׁבֶת כִּי קִדְשׁ הִיא לְכֶם. וְחַד, דְּשֶׁבֶת לָאוּ זְמִין הוּא, דְּהָא יְרוּתָא דִּילִיה הוּא וְדָאֵי. יְרוּתָא דְּקִדְשׁ הוּא יְרִית, וְלָאוּ זְמִינִי. וְעַל דָּא כְּלָהוּן זְמִינִין בְּקִדְשׁ, וּמִתְקַשְׁרוּן בְּשֶׁבֶת, וּמִתְעַטְרוּן בִּיה. בְּהָאֵי, יוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲתַעְטֵר בִּיה, וְעַל דָּא שֶׁבֶת לָאוּ זְמִין הוּא.

דף צ"ד ע"ב

לברא דעאל לביתא דאבוי ואמיה, ואכל ושתי, בשעתא דהוא בעי. למלכא דהוה ליה ברא יחידאי, חביבא דנפשיה, יתב ליה שושבינא לנטרא ליה, ולא תחברא בהו. אמר מלכא, יאות הוא לזמנא לאלין שושבינין דברי, ולא חזא יקרא וחביבותא דילי בהו, זמין לון להני שושבינין. ברא לא אתחזי לזמנא, אלא למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי, בשעתא דאיהו בעי. הדיא הוא דכתיב, (שמות טו) מי כמוכה באלים יי' מי כמוך נאדר בקדש, (דף צ"ד ע"ב) נאדר בקדש ודאי, כבר דאתתקן (סייא דאתתקן) באבוי, נאדר בקדש, ולא זמין מקדש.

ששת ימים תעשה מלאכה, ששת ימים מאי עבידתיהו. אמר רבי יוסי, כתיב כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ, ולא כתיב בששת. והא אוקמוה, וכל יומא ויומא עביד עבידתיה, ואקרון יומי מלאכה.

אמר רבי יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול, אמאי חול. אמר רבי יוסי, השתא אתנהיג עלמא (רמ"ח) על דא דשלוחיהו, בגין כד יומי חול אקרון.

רבי חייא אמר, בגין דשרי למעבד בהון עבידתא, ובגין דא לא אקרון קדש. ומאן דלאו אקרון קדש, חול אקרון. ועל דא אתקיננו חברייא בהבדלה, בין קדש לחול. מאי הבדלה הכא. אלא קדש מלה בגרמיה הוא, ושאר מניה אתין. ועל דא אלין לעובדא, ואלין לנטרא. ואימתי אשתכח נטירו בהו. כד זמינין מקדש.

אמר רבי יהודה, חדוותא ונטירותא דיומא דשבתא על פלא הוא, ובגין דהא יומא אתעטר באבא ואימא, ואתוסף קדושה על קדושתיה, מה דלא אשתכח הכי בשאר יומי, דהא הוא קדש, ואתעטר בקדש, ואוסיף קדושה על קדושתיה. בגין כד האי יומא חדוותא דעלאי ותתאי, פלא חדאן ביה. מלי ברכאן בכלהו עלמין. פלהו מניה אתקנו (נייא אתזנו), בהאי יומא נייחא דעלאי ותתאי. בהאי יומא נייחא דחייביא דגיהנם.

למלכא דעבד הלולא לבריה יחידאי, אעטר ליה בעטרא עלאה, מני ליה מלכא על פלא. בהאי יומא חדוותא לכלא. חד סנטירא דאתפקד על דינא דבני נשא, הו בידיה גוברין דבעין קטולא, גוברין דבעין לאלקאה. בגין יקרא דהאי יומא דחדוותא דמלכא, שביק דינוי, ונטר לחדוותא דמלכא.

כד ההוא יומא, הלולא דמלכא במטרוזינתא, חדוותא דאבא ואימא עליה, חדוותא דעלאין ותתאין. בחדוותא דמלכא, פלהו חדאן, ולא יצטערון ביה. על דא כתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג. מאי ענג. ענג לא אשתכח אלא לעילא באתר דקדש עלאה שארי. כמה דאת אמר, (ישעיה נח) אז תתענג על יי'. דהאי ענג על יי' הוא. והאי יומא דהוא הלולא דמלכא, אתעטר

בההוא עטרא דענג הדא הוא דכתיב וקראת לשבת ענג. מה דלא אשתכח הכי בשאר יומין.

בהאי יומא, תלת סעודתאן בעין בני מלכא, לזמנא, ולסדרא פתורי. בגין יקרא דמלכא, כמה דאוקימנא. וכד אזדמן ביה חגא, או זמנא, לא יסדר בר נש תרי פתורי בכל סעודתא, חד לשבת, וחד לאושפיזא, בגין דכתיב, (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, ספוקא הוא בפתורא דמלכא, לההוא אושפיזא דאתיא ליה. ועל דא בעי בר נש לסדורי פתורא שלימא למלכא, והוא יהיב מיניה לאושפיזא.

אמר רבי אלעזר, סעודתא תליתאה דשבת, כד אערע ביה אושפיזא, שבקין ליה או לא שבקין ליה, אי לא שבקין ליה, אשתכח אושפיזא דחזיא מפתורא דמלכא, אי שבקין ליה, אשתכח פגימו בסעודתא דמלכא.

אמר ליה רבי שמעון אבוי, למלכא דאיערע ביה אושפיזא, ונטיל מיכלא מקמיה, וסלקא לאושפיזיה, אשתכח אף על גב דמלכא לא אכל עמיה, ממיכלא דמלכא קא אכיל, ומלכא יהיב ליה למיכל. וכל דא, בגין דהוא אושפיזיה דמלכא. ובבי רב המנונא סבא, לא חיישי לאושפיזא בשעתא דא, ולבתר מסדרי פתורא לאושפיזא.

בהאי יומא מלולא אסיר, הדא הוא דכתיב, (ישעיה נח) ממצוא חפצך ודבר דבר, ותנו חפצך כתיב, בגין דהאי יומא כל מהימנותא אתקשר ביה.

אמר ליה רבי אלעזר, והיך עבידנא דלא לסדרא (ס"א לסלקא) סעודתא דמלכא לאושפיזא, דהא ארביסר דחל להיות בשבת, סלקא סעודתא דמלכא לפסחא, אף על גב דלאו איהו אושפיזיה.

דף צ"ה ע"א

אמר ליה הכי אמנא דאי הוא אושפיזיה, (כל ההוא יומא) יכלא לסלקא ליה, ואי לאו לא סלקא ליה. ואי נימא די"ד דחל (דף צ"ה ע"א) להיות בשבת, אנתחיא סעודתא דמלכא מקמי סעודתא דפסחא. שאני פסח, דסעודתא דשבת אנתחיא בכמה גוונין. חד, בגין מצות ומרורים, דבעי בר נש דישתכח תאיבא. וחד, בגין פסח והא נהמא לא אשתכח מו' שעות ולמעלה, דסדורא דפתורא בלא נהמא, לאו הוא סדורא.

ואי תימא בחמרא, חמרא שארי, בגין דתאיב (ס"א דגריר ס"א דגביר) לבא. אבל מיומי אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא דשבת, אפילו אינון יומי, דאשתכח ביה. בהאי יומא חקל דתפוחין קדישין אתברך, ומתברך עלאין ותתאין, והאי יומא קשורא הוא דאורייתא.

אמר רבי אבא, הכי הוה עביד רבי שמעון, בזמנא דאסתלק סעודתא דשבתא, מסדר פתוריה ואשתדל במעשה מרכבה, והוה אמר הא סעודתא דמלכא דיייתי למיכל גבאי. בגיני כך, שבת, אשתכח בכלא עדין מכל זמנין וחגיו, ואקרי קדש ולא מקרא קדש.

אמר רבי יהודה, בלהו מועדים מקראי קדש קרינו בהו. אבל נפקי ראש השנה ויומא דכפורא דלא אשתכח בהו חדוותא, דהא אינון דינא הו, אבל אליו תלתא, זמינון מקדש, לחדוותא לכלא, לאשתעשעא בהו בקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, (דברים יב) ושמתם לפני יי אלהיכם, וכתיב (דברים כז) ושמת לפני יי אלהיך. בהאי יומא דשבתא, אתנשי כל צערא וכל רוגזא וכל דוחקא מכל עלמא, בגין דאיהו יומא דהילולא דמלכא, דנשמתין אתוספו, כגוונא דעלמא דאתי.

אמר רבי יצחק לרבי יהודה, כתיב (שמות כ) זכור את יום השבת לקדשו, ותנינו זכרהו על היין, אמאי על היין. אמר ליה, בגין דיין חדוותא דאורייתא, וינא דאורייתא, חדוותא הוא דכלא. והאי יין חדי למלכא, והאי יין מעטרא למלכא בעטרוי, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו. ותנינו בכלא בעינא לאחזאה בר נש עובדא. דלא אשתכח קדושה אלא ביין, כמה דאת אמר (שיר השירים א) כי טובים דודיך מיין, מיין אינון טבאן, נזכירה דדיך מיין. ועל דא קדושה דשבת ביין, והא אוקמוה, והא אתמר. (ויקרא כג) ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו'. רבי חייא פתח, (שיר השירים ה) אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו'. אמרה כנסת ישראל, אני ישנה בגלותא דמצרים, דהו בני בשעבודא דקשיו. ולבי ער, לנטרא להו דלא ישתיצון בגלותא. קול דודי דופק, דא קודשא בריך הוא, דאמר (שמות ו) ואזכור את בריתי.

פתחי לי פתחא פחדודא דמחטא, ואנא אפתח לך תרעין עלאיו. פתחי לי אחותי, דהא פתחא לאעלא לי, כך הוא, דלא ייעלו לגבאי בני אלא כך, אנת הוא פתחא לאעלא לי (כד), אי אנת לא תפתח פתחך, הא אנא סגיר. דלא ישכחון לי. בגין כך, פתחי לי. פתחי לי ודאי. ועל דא אמר דוד, כד בעא לאעלא למלכא, אמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, אבא בם אודה יה. זה השער ליני, דא הוא פתחא ודאי לאעלא למלכא. זה השער ליני, לאשכחא ליה, ולא תדבקא ביה, ועל דא פתחי לי אחותי רעיתי שראשי וגו'. בגין לאזדוגא עמד, ולמהוי עמד בשלם דעלמין.

תא חזי, בשעתא דקודשא בריך הוא הוה קטיל לבוכרי דמצראי, כל אינון דקטל בפלגות ליליא, ואחית דרגין מעילא לתתא. ביה שעטא עאלו ישראל בקיומא דאת קדישא, אתגזרו ואשתתפו בכנסת ישראל, ואתחדו בה. כדיו ההוא דמא אחזיאו ליה על פתחא. ותרין דמי הו, חד דפסחא, וחד דמא דאתגזרו. והוה רשים על פתחא, רשימא דמהימנותא, חד הקא וחד הקא וחד בינייהו, והא אתמר, (שמות יב) ונתנו על שתי

הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוּף, בְּגִין לְאַחֲזָא מִהִמְנוּתָא.

דף צ"ה ע"ב

וּבְאַרְבַּעָה (נ"א ובחמשה) עֶשֶׂר, הָא אֲתַמַּר, דְּהָא כְּדִין מְבַטְלִין חֲמֵץ וּשְׂאֹר, וְאַסְתַּלְקוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, וְאַתְעֲקְרוּ מִנִּיהּ, וְאַתְאַחְדוּ בְּמִצָּה, (נדף צ"ה ע"ב) קְשׁוּרָא קְדִישָׁא. בְּתַר דְּאַתְגְּזְרוּ, עָאלוּ בְּהּ, עַד דְּאַתְפְּרְעוּ, וְאַתְגְּלִיֵּי רְשִׁימָא דְלַהוּן, וּכְדִין יְהַב לְהוּן קְשׁוּרָא, בְּאַתְרַּעְלָא, בְּקְשׁוּרָא דְמִהִמְנוּתָא, בְּאַתְרַּעְלָא, (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם דִּיִּיקָא, וְהָא אוֹקְמוּהּ.

תָּא חֲזִי, בְּאַרְבֵּיסַר (נ"א בחמיסר) בְּשַׁעְתָּא דְזוּוּגָא דְסִיְהָרָא אֲשַׁתְּכַח בְּשַׁלְיִמוּ עִם שְׁמִשָּׁא, וְכַתְרִין תַּתְּאִין לָא מְשַׁתְּכַחִין כָּל כֶּדָּ בְּעַלְמָא, דְּהָא בְּחַדְתִּיתִי דְסִיְהָרָא, זִינִין בִּישִׁין מְשַׁתְּכַחִין, וּמִתְעַרֵּי לְאַתְפְּשֻׁטָא בְּעַלְמָא. וּבְשַׁעְתָּא דְזוּוּגָא דְסִיְהָרָא אֲשַׁתְּכַח בְּנִהִירוּ דְשְׁמִשָּׁא בְּשַׁלְיִמוּ, מִתְפַּנְשִׁי כְּלָהוּ לְאַתְרַּעְלָא, וְקְדוּשִׁי מְלַכָּא אֲתַעְרוּ. כְּדִין כְּתִיב (שמות יב) לַיַּל שְׁמוּרִים הוּא לִי, דְּהָא זוּוּגָא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח, וְהוּא שְׁמוּרִים בְּכָלָא.

רְבִי אַחָא אָמַר, בְּגִין כֶּדָּ תַקוּנָא דְכָלָא (נ"א דכלה) בְּהִהוּא יוֹמָא, וּבְלִילָא אֲשַׁתְּכַח יְשׁוּבָא דְבֵיתָא, וְוִי לְאַיְנוּן דְּלָאוּ מִבְּנֵי בֵיתָא נִינְהוּ, כֶּדָּ אֲתָאן לְאַזְדוּוּגָא אוּרִייתָא (ס"א אריוותא) כְּחַדָּא, וְוִי לְאַיְנוּן דְּלָא אֲשַׁתְּמוּדְעוּן גְּבִייהוּ. בְּגִין כֶּדָּ יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין מִתְקַנְיָן לֹון בֵּיתָא, כָּל הִהוּא יוֹמָא, וְעַל יְדִייהוּ, עֵיילִי מָאן דְּעֵיילִי, וְאַיְנוּן חַדָּאן וְזַמְרָן תַּרְוִוִייהוּ זְכָאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

אָמַר רְבִי יוֹסִי לָמָּה לֹון לְאַטְרָחָא כּוּלֵי הָאִי, קָרָא שְׁלִים הוּא, דְּהָא בְּהָאִי לִילָא, זוּוּגָא עַלְמָא קְדִישָׁא אֲתַעַר וְאַשַׁתְּכַח, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יב) הוּא הַלְיָלָה הַזֶּה לִי שְׁמוּרִים, מָאִי שְׁמוּרִים. תַּרְי, זוּוּגָא דְסִיְהָרָא בְּשַׁמְשָׁא. לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרְתָם, דְּהָא מְכָאן וְלַהֲלָא, אֲתַאַחְדוּ וְאַתְקַשְׁרוּ בְּקְשׁוּרָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא אַחְרָא. בְּגִינִי כֶּדָּ בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר, מִתְקַנְיָ גְרַמִּייהוּ, וּמִבְּעַרֵי חֲמֵץ מִבִּינֵיהוּ, וְעֵיילִי בְּרְשׁוּתָא קְדִישָׁא, וּכְדִין מִתְעַטְרִי חֲתָן וְכָלָה, בְּעַטְרוֹי דְאַיְמָא עַלְמָא, וּבְעֵי בְרַ נֶשׁ לְאַחֲזָא גְרַמִּיָה דְאַיְהוּ בְרַ חוּרִין.

אָמַר רְבִי יוֹסִי, הֵנִי אַרְבַּע פְּסִי דְהִהוּא לִילָא אֲמָאִי. אָמַר רְבִי אַבָּא, הָא אוֹקְמוּהּ חֲבַרִיָּא, לְקַבִּיל ד' גְּאוּלוֹת. אֲבָל שְׁפִיר הוּא בְּסַפְרָא דְרַב יִיסָא סָבָא, דְקָאֵמַר הוּאִיל וְזוּוּגָא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח בְּהָאִי לִילָא בְּכָל סְטְרִין, וְזוּוּגָא הוּא בְּאַרְבַּע קְשֻׁרִין, דְאַיְנוּן ד' דְרָגִין, וְלָא מִתְפְּרָשִׁי דָא מִן דָּא, כֶּדָּ זוּוּגָא דָא אֲשַׁתְּכַח, וְאַנְן בְּחַדְוֹתָא דְלַהוּן אֲתַעַרְנָא, בְּגִין דְּהָא זְכִינָא בְּהוּ, דְמָאן דְאַחִיד בְּדָא, זְכִי בְּכָלָא. וְעַל דָּא אֲשַׁתְּנִי לִילָא דָא מְכָל שְׁאָר לִילָוּן, וּבְעֵינָן לְמַעַבְדַּ שְׁמָא בְּכָלָא, וְלְמַחְדֵי בְּהָאִי לִילָא, בְּגִין דְּחַדְוֹתָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא.

וְעוֹד אָמַר, דְּאֲרַבַּע אֱלִין אֲרַבַּע גְּאוּלוֹת קָרִינָן לְהוּ. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָאֵי דְרָגָא בְּתַרְגָּא, גּוֹאֵל אֶתְקָרִי, (בראשית מח) הַמְּלֶאֶךְ הַגּוֹאֵל. וְלֹא אֶקְרִי גּוֹאֵל, אֶלְא עַל יְדָא דְדְרָגָא אַחְרָא עֲלָא, (שמות קכ"ו, ר"ח ע"ב) דְּקִיַּיְמָא עֲלָהּ וְנִהִיר לָהּ. וְדָא לֹא אֶפִּיק לָהּ נְהוּרָא, אֶלְא בְּאֵלִין תַּרְיָן (ס"א באינון דרגין) דְּרָגִין דְּעֵלִיָּה. אֲשֶׁתְּכַח, דְּדִ' אֱלִין אֲרַבַּע גְּאוּלוֹת נִינְהוּ.

רַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵל לְרַבִּי אַבָּא, הָא כְּתִיב (ס"א האי דכתיב) שְׂבַעַת יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבִתְיָכֶם, וְחֻדְוֹתָא הוּא כָּל שְׂבַעָה, אֲמַאי לֹא אֲשֶׁתְּלִים הִלְל כָּל ז' יוֹמִין, כְּמוֹ בְּסַפּוֹת, דְּאֲשֶׁתְּכַח ח' יוֹמִין הִלְיָלָא, בְּשִׁלְמוֹ דְּחֻדְוֹתָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא.

אָמַר לִיה שְׂפִיר קְאָמְרַת, אָבֵל יְדִיעָא הוּא, דְּהָא הָכָא לֹא אֶתְקַשְּׁרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל כַּד בְּכֻלָּא, כְּמָה דְּאֶתְקַשְּׁרוּ לְבַתֵּר. בְּגִין כַּד בְּהָאֵי לִילְיָא, דְּזוּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח (בכל אינון דרגין עלאין) וְחֻדְוֹתָא דְּכֻלָּא אֲשֶׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל אֶתְקַשְּׁרוּ בְּהוּא חֻדְוֹתָא, עֲבִידְנָא שְׁלִימוֹ, וְהִלְיָלָא אֲשֶׁתְּלִים. (אבל באינון דרגין עלאין) אָבֵל לְבַתֵּר אַף עַל גַּב דְּכֻלָּהוּ מְשִׁתְּכַחִי, עַד כְּעַן יִשְׂרָאֵל לֹא אֶתְקַשְּׁרוּ בְּהוּ, וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ לְאֶתְגְּלִיָּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא, וְלֹא קְבִילוּ אוּרִיָּתָא, וְלֹא עָאלוּ בְּמָה דְּעָאלוּ לְבַתֵּר.

בְּגִין כַּד בְּסַפּוֹת שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וְחֻדְוֹתָא דְּכֻלָּא יִתִּיר, אָבֵל הָכָא עַד כְּעַן לֹא זָכוּ, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח שְׁלִימוֹ בֵּיהּ כָּל כַּד, אַף עַל גַּב דְּאֲשֶׁתְּכַחוּ כָּל ז', לֹאוּ הוּא בְּאֶתְגְּלִיָּא, וְיִשְׂרָאֵל עַד לֹא אֶתְקַשְּׁרוּ בְּהוּ בְּדָקָא חֲזִי.

דף צ"ו ע"א

וְעַל דָּא חֻדְוֹתָא דְּכֻלָּא וְשְׁלִימוֹ דְּהִלְיָלָא בְּהָאֵי לִילְיָא, בְּגִין הֵהוּא חוּלְקָא דְּאֶתְקַשְּׁרוּ בֵּיהּ. מֵאֵי טַעְמָא. דְּכִיּוֹן דְּבַהּהוּא לִילְיָא זּוּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח, כָּל קְשׁוּרָא דְּכֻלָּא אֲשֶׁתְּכַח בְּסַטְרָא דְּזוּוּגָא, וְלֹא בְּסַטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַד זּוּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהּ מְשִׁתְּכַחִי אֱלִין תַּרְיָן (דף צ"ו ע"א) (ס"א תלת) דְּרָגִין דְּקִיַּיְמִין עֲלָהּ. וְכַד אֱלִין מְשִׁתְּכַחִי, הָא כָּל גּוּפָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהוּ, וְכַדִּין שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא, וְחֻדְוֹתָא מְכֻלָּא, וְהִלְיָלָא אֲשֶׁתְּלִים, דְּהָא כַּדִּין אֶתְעַטְרַת סִיְהָרָא בְּכֻלָּא. אָבֵל לֹא לְבַתֵּר, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֲשֶׁתְּכַחִי, וְיִשְׂרָאֵל עַד לֹא זָכוּ בְּהוּ, הָא לֹאוּ הִלְיָלָא שְׁלִימָא, כְּמוֹ בְּזַמְנִין אַחְרֵינָן.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, שְׂפִיר הוּא, וְהָכִי הוּא וְדָאֵי. וְהָאֵי זְמַנָּא אַחְרָא שְׂמַעְנָא לִיה בְּהָאֵי גּוּוּנָא, וְאַנְשִׁינָא מְלִי. הַשְּׁתָּא מְלָה אַחְרָא בְּעִינָא לְמַנְדַּע, הָא חֲזִינָא בְּפִסְחָא ז', וּבְסַפּוֹת ז', וְשְׁלִימוֹ דְּחֻדְוֹתָא בְּיוֹמָא אַחְרָא. בְּשִׁבְעוֹת, אֲמַאי לֹא אֲשֶׁתְּכַחוּ בֵּיהּ ז' יָמִים, וְהָא הָכָא אֶתְחַזּוּן יִתִּיר מְכֻלָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב ז) וּמִי כְּעַמְדָּא כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא. וְכִי מֵאֵי שְׁנָא הָכָא דְּאֶקְרוּן יִשְׂרָאֵל אֶחָד, יִתִּיר מֵאַתֵּר אַחְרָא. אֶלְא, כִּיּוֹן דְּשִׁבְחָא דְּיִשְׂרָאֵל, אֶתְיָא לְפָרְשָׁא, קָרָא לּוֹן אֶחָד, דְּהָא בְּכָל אֶתֵר שְׁבַחָא דְּיִשְׂרָאֵל

אָחד הוּא. מֵאי טַעמָא. בְּגִין דְּכָל קְשִׁירוּ דְעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי, בְּהַאי אֲתֵר דְאֶקְרִי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַח. (ועוד) דְאֶתְקֶשֶׁר בְּמָה דְלַעֲלֵא, וְאֶתְקֶשֶׁר בְּמָה דְלַתְּתָא,
וְאֶתְקֶשֶׁר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אֶקְרִי כְּלָא אָחַד. וּבְאֲתֵר דָּא אֲשֶׁתְּמוּדְעָא
מְהִימְנוּתָא, וְקְשׁוּרָא שְׁלִימָא, וְיַחוּדָא עֲלָאָה קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא, יוֹמָא דָּא, קְשׁוּרָא דְמְהִימְנוּתָא הוּא, קְשׁוּרָא דְכְּלָא. וְכַתִּיב (משלי ג)
עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בַּהּ אֵילָנָא הוּא דְאֶקְרִי אָחַד. וְעַל דָּא בְּגִין דְאֵינוֹן
מִתְקַשְׁרִי בְּאֲתֵר דָּא, אֶקְרִי הַכִּי. וְעֵץ חַיִּים אָחַד הוּא וְדַאי אֶקְרִי, בְּגִין
דְּכְּלָא בִּיהּ אֶתְקֶשֶׁר, וְיוֹמָא (ס״א ושמא) דִּילֵיהּ, אָחַד וְדַאי, קְשׁוּרָא דְכְּלָא,
וְאַמְצְעִיתָא דְכְּלָא.

הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ב) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן, בְּתוֹךְ מַמְשׁ, בְּמַצְיַעוֹת,
וְאֶחִיד בְּכָל סְטֵרִין, וְאֶתְקֶשֶׁר בִּיהּ. וְעַל דָּא פְּסַח וְסַכּוֹת, וְהוּא בְּאַמְצְעִיתָא.
בְּגִין דְאֵיהּ אֶמְצְעִיתָא דְכְּלָא, וְדָא הוּא שְׁבַחָא דְאוּרִייתָא בְּהַאי יוֹמָא, וְלֹא
יִתִיר, שְׁבַחָא דְמְהִימְנוּתָא, וְקְשׁוּרָא דְכְּלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא
דְשְׁאֵילָנָא, וְזַכִּינָא לְהַנִּי מִיָּלִי.

אָמַר רַבִּי יְצַחְקָא, חֲדוּתָא וְשִׁירָתָא, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְשְׁבַחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כְּהַאי שְׁבַחָא דְמִשְׁבְּחֵי יִשְׂרָאֵל בְּלִילֵיא דְפְּסַחָא, דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
אֶתְקַדְּשַׁת בְּקוּדוּשָׁה דְמִלְכָּא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ל) הַשִּׁיר יִהְיֶה לְכֶם
כְּלִיל הַתְּקַדְּשׁ חֵג. כְּלִיל הַתְּקַדְּשׁ חֵג דִּיִּיקָא. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאַמֵּן.

וּבְיוֹם (במדבר כח) הַבְּכוֹרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיְיָ בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם
מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לְכֶם וְגוֹי. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (דברי הימים א טו) אִזּוּ יִרְנְנוּ עֲצֵי
הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי בָּא לְשִׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְאֵינוֹן
דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא יְמָמָא וְלֵילֵי, דִּיזְדַּעִין אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאֶתְאַחְדוּן בְּשָׁמִיָּה (כל יומא). וְוִי לְאֵינוֹן דְלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא, דְהָא לִית
לוֹן חוֹלְקָא בְּשָׁמָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֶתְאַחְדוּן בִּיהּ, לֹא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹא
בְּעֲלָמָא דְאֶתִי. מֵאן דְזָכִי בְּהַאי עֲלָמָא, זָכִי בְּעֲלָמָא דְאֶתִי. דְהַכִּי תְּנִינּוּ, (שיר
השירים ז) דוֹבֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים, אֶף עַל גַּב דְאֵינוֹן בְּהַהוּא עֲלָמָא, שְׁפּוֹתֵיהוּ
מְרַחֲשׁוֹן תַּמּוֹן אוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי, עַד הַשְּׁתָּא אֶקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל תְּבוּאַת הָאָרֶץ, תְּבוּאַת הָאָרֶץ וְדַאי.
וְאֶתְעַסְקוּ בִּיהּ, וְאֶתְקֶשֶׁרוּ בְּהַהוּא קְשׁוּרָא. וְאֶף עַל גַּב דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח,
דִּינָא בְּשִׁלְמָא אֲשֶׁתְּכַח בִּיהּ. (ס״א דעלמא אתנהיג ביה) וְאֶקְרִיבוּ שְׁעוּרִים, בְּגִין
דְאֵיהּ קְדַמָּא מְכָל שְׁאָר תְּבוּאַת, וּמִן קְדַמָּא מִתְקַרְבָּא, וְלֹא מִהַהוּא
דְּמִתְאַחַר, דְהָא אֶחִידוּ קְדַמָּא, דִּישְׂרָאֵל אֶתְאַחְדוּ בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הֵכָא הוּא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָנָּא יְהַבִּית לְכוּ מִן בְּמִדְבָּרָא,
מִהַהוּא אֲתֵר דְאֶקְרִי שְׁמִים, דְכַתִּיב, (שמות טו) הִנְנִי מִמְטִיר לְכֶם לֶחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם, וְאֶתוֹן מְקַרְבִּין קַמְאֵי שְׁעוּרִים.

וְרָזָא דְמַלְחָה, זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאָת, חֶסֶר. אֲזַהְרִיתָא לְנָשִׁי עֲלָמָא, דְּלֹא יִשְׁטוּן תַּחְוֹת בְּעַלְיָהוֹן. וְאִי לָאוּ, קַמַּח שְׁעוּרִים זְמִינָא לְקַרְבָּא. וּמִמַּלְחָה חֲדָא, אֲשֶׁתְּמוּדַע מְלָה אַחְרָא. וְכַפָּה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא כְּנַסְתּוּ יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁקֵרַת בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא לְעַלְמִין. כְּנַסְתּוּ יִשְׂרָאֵל תְּנוּחַת, (במדבר ה) אֲשֶׁר תִּשְׁפֹּטָה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה, בְּגִין כִּד דִּינָא דְהָאִי אֲתַתָּא (דף צ"ו ע"ב) מֵאֲתַרְהָא קָא אֲתֵיָא. וּמֵאֵן הוּא אֲתַרְהָא הֵהוּא דְכַתִּיב בָּהּ (משלי לא) אִשֶׁת חֵיל מִי יִמְצָא וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָה. (משלי יב) אִשֶׁת חֵיל עֲטֹרַת בְּעֵלָה.

וְהֵהוּא קַמַּח שְׁעוּרִים, דְּאִיִּיתִית הֵהִיא אֲתַתָּא, מְנַחַת קְנָאָת אֲתַקְרִי, חֶסֶר, כְּנַסְתּוּ יִשְׂרָאֵל הָכִי אַקְרִי. וְעַל דָּא, בְּפִנְחָס כְּתִיב, (במדבר כה) תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לֹאֲלֵהוּ, דְּקְנָאָה הָכָא אֲתַאֲחַד, דְּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּהָאִי בְּרִית, קְנָאָה אֲתַעְרַת עֲלֵיהּ, וְעַל דָּא קְנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. תָּא חֲזִי, קַמַּח שְׁעוּרִים, הָאִי עוֹמֵר, דְּכִיּוֹן דְּהוּוּ מְטָא לְרִיחִין דְּגְרוּסוֹת, מְפִיקִין מִנִּיהּ עֲשָׂרוֹן מְנוּפָּה בִּיּוּג נָפָה.

וְדָא שְׁבַע שְׁבַתוֹת תְּמִימוֹת, לְבַתֵּר דְּסַלְקִין שְׁבַע שְׁבַתוֹת אֱלִין, אֲתָא מִלְכָּא קְדִישָׁא לְאֲזַדְנוּגָא בָּהּ בְּכְנַסְתּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֲוֹרִייתָא אֲתֵיִהִיבַת. וּכְדִין אֲתַעְטֵר מִלְכָּא בְּיַחְוּדָא שְׁלִים, וְאֲשֶׁתְּכַח אֲחַד לְעֵילָא וְתַתָּא. וְכַד אֲתַעַר מִלְכָּא קְדִישָׁא, וּמְטָא זְמָנָא דְּאֲוֹרִייתָא. כָּל אִינוֹן אֵילָנִין דְּמִבְּכָרִי אֲבִיָּהוּ, סַלְקִין שִׁירְתָּא. וּמֵאִי אֲמָרִי בְּשַׁעְתָּא דְּמַלְקֻטִי לְהוֹן, פְּתַחִי וְאֲמָרִי, (תהלים קג) יְיָ בְּשָׁמַיִם הִכִּין כֶּסֶף וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. (תהלים לו) יְיָ בְּהַשְׁמַיִם חֲסִדָּד. וּכְתִיב, (ישעיה נה) וְכָל עֲצֵי הַשָּׁדָה יִמְחָאוּ כָּף.

תּוֹ פְּתַח וְאֲמָר, (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חֲדָשׁ אַקְרִי. בְּגִין כִּד בְּהַקְרִיבְכֶם מְנַחָה חֲדָשָׁה. הֵתֶם מְנַחַת קְנָאוֹת, הָכָא מְנַחָה חֲדָשָׁה. חֲדָשָׁה דְּחַדוּשָׁא דְּכָלָא (ס"א דכלה) הָכָא. קְשׁוּרָא דְּכָלָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, קְשׁוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב שְׁלִימָא אֲתַעְטֵר בְּעֲטָרוֹי, וְאֲוֹרִייתָא אֲתֵיִהִיבַת.

וְכַד מְטוּן בְּכּוּרִים לְגַבֵּי כְּהֵנָא, הוּוּ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִימַר וּלְפָרְשָׁא מְלִין, עַל הֵהוּא אֵילָנָא דְּאַרְעָא, דְּאֲשֶׁתְּלִים כְּגוֹנוּגָא דְּלְעֵילָא, בְּתַרִּיסַר תְּנַחוּמִין, בְּשִׁבְעִין עֲנָפִין, וּבְעָא לְאוּבָדָא לִיהּ לְבֹן אַרְמָאָה, דְּאֲתַפְּגִים עֲלָמָא בְּגִינִיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזִיב לִיהּ, וְאֲתַעְטֵר בְּדִינוֹי (ס"א בבנוי) כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. בְּגִין הֵהוּא אֵילָנָא, דְּכָל קְשָׁרָא דְּמַהִימְנוּתָא, בִּיהּ תְּלִיָא. וְעַל דָּא מְנַחָה חֲדָשָׁה אֲתַקְרִי. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחַדְוֹתָא דְּעֵלָאִי וְתַתָּאִי הוּא, וְחַדְוֹתָא דְּסִיְהָרָא. וּבְכָל זְמָנָא חַדְוֹתֵי דְּסִיְהָרָא, קְשָׁרָא דְּמַהִימְנוּתָא הוּא, וְחַדְוֹתָא דִּילָהּ. (דסיהרא)

לְמִלְכָּא דְּהוּוּ לִיהּ בְּנִין, וּבְרַתָּא חֲדָא, אֲתַקִּין סְעוּדָתָא לְכָלְהוּ בְּנִין, לָא אֲשֶׁתְּכַחַת הֵהִיא בְּרַתָּא עַל פְּתוּרָא. כִּד אֲתַאֲתָא, אֲמַרְתּוּ לְמִלְכָּא, מָאֲרִי, לְכָל אַחִי זְמִינַת וְיַהֲבַת לְכָל חַד מֵאֲנִין יְדִיעֹן, וְלִי לֹא יַהֲבַת חוּלְקָא בִּינִיָּהוּ. אֲמַר לִיהּ, חֲזִינָךְ בְּרַתִּי, מָנָא דִּילָךְ יִשְׁתַּכַּח עַל חַד תְּרִין. הָא כָּלָא יִתְנוּן לָךְ מַחוּלְקִיהוֹן. אֲשֶׁתְּכַח לְבַתֵּר בִּידְהָא חוּלְקִין, עַל חַד תְּרִין מִכָּלָא. כִּד כְּנַסְתּוּ יִשְׂרָאֵל, מִכָּלָא נְטִלָא חוּלְקִין, וְעַל דָּא אֲתַקְרִי כְּלָה, כְּלוּלָא. כְּכָלָה דְּכָלְהוּ

מִזְמַנֵּינָן לָהּ מְאֵנִין וְחֻלְקִין וְתַכְשִׁיטִין, כִּדּוּם הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, חֲדָתוּתֵי (נ"א חֲדוּתָא) דִּילָהּ בְּכֻלָּא, וְכֻלָּא יְהִיבִין לָהּ חֻלְקִין וּמְאֵנִין.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא אֲשֶׁתְּכַח בְּעֶטְרוֹי, חֲדוּתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הוּא. וְכִד אֲוֵרִייתָא אֲתִייהִיבַת, אֲתַעְטֶרֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֶטְרִין עֲלָאִין, וּבְגִין דְּכָל קִשְׂרָא דְּמִהִימְנוּתָא, אֲתַקְשֶׁר בְּהַאי אֵילָנָא, אֲקָרִי יוֹם אֶחָד. דְּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לֵינִי. יוֹם אֶחָד וְדַאי, דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד, בְּקִשּׁוּרָא דְּלַעֲיָלָא.

קִשּׁוּרָא דְּלַעֲיָלָא, רִישָׁא וְגוּלְגֻלְתָּא וּמוּחִי. (ויחי רכ"א) קִשּׁוּרָא אֲחֵרָא, תְּרִין דְּרוּעִין וְגוּפָא. דְּאֲחִידוֹ, (קשורא אחרא) מִחִילָא דְּרִישָׁא. וְאֻקְמָא רַב הַמְּנוּנָא, (ס"א בתרין) בְּתַלְתָּ קִשְׁרִין דְּאֲבָהָתָא (קשורא אחרא). תְּרִין קִימִין (נ"א כולין דלתתא) דְּאֲתַמְשְׁכוּ בְּמִשַׁח רַבּוּת, (בקיומא) בְּתְרִין דְּרִגִין, תְּרִין נְחָלִין, לְאֲכַנְשָׁא זְרַעָא, לְאֲפָקָא בְּדִרְגָּא אֲחֵרָא, בְּפּוּס אֲמָה. אֵילָנָא דָּא, הוּא גּוּפָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאֲחִיד לְכָל הַנִּי, וְכֻלָּא מִתְקַשְׁרֵן בֵּיהּ, וְהוּא בְּהוֹן, וְעַל דָּא כְּלָא חַד. וְכִד אֲזִדּוּגַת בֵּיהּ מִטְרוּנִיתָא, כְּדִין הוּא אֶחָד, וְהָא אֻקְיָמָנָא מְלִי.

דף צ"ז ע"א

תָּא חֲזִי, כְּתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת. מֵאן עֲצֶרֶת. אֶלָּא בְּהוּא אֲתֵר, דְּכֻלָּא מִתְקַשְׁרֵן כְּחֵדָא, אֲקָרִי עֲצֶרֶת, מֵאֵי עֲצֶרֶת, (ס"א כנופיא כנישו) כְּנִישׁוֹ. וְאֵי תִימָא הָכָא דְּאֲקָרִי עֲצֶרֶת, מֵאֵי טַעְמָא. אֶלָּא בְּכָל אֵינוֹן יוֹמִין, יוֹמֵי סְעוּדָתֵי דְּעַנְפֵי אֵילָנָא (דף צ"ז ע"א) הוּוּ. וְעַל דָּא, שְׁבַעִים פְּרִים אֵינוֹן. לְבַתֵּר, חֲדוּתָא (דגופא) דְּאֵילָנָא מִמֶּש, וְחֲדוּתָא דְּאֲוֵרִייתָא. וּבְגִינִיהּ הוּא יוֹמָא חַד עֲצֶרֶת. חֲדוּתָא דְּאֲוֵרִייתָא, חֲדוּתָא דְּאֵילָנָא, דְּהוּא גּוּפָא.

וְעַל דָּא לִית חֻלְקָא בְּהַאי יוֹמָא, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא וְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כִּד, עֲצֶרֶת תְּהִיָּה לְכֶם, לְכֶם, וְלֹא לְאֲחֵרָא. (ס"א לבתר חדוּתָא דֵאלנא ממש ובגיניה הוּא יוֹמָא חַד וְלִית חֻלְקָא בְּהַאי יוֹמָא אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא וְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא כְּתִיב עֲצֶרֶת תְּהִיָּה לְכֶם. אוֹף חֲכִי בְּהַאי יוֹמָא חֲדוּתָא דֵארִייתָא חֲדוּתָא דֵאלנא דְּהוּא גּוּפָא וְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ) דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּמִלְכָּא אֲשֶׁתְּכַח, כְּלָא אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ. וְעַל דָּא תְּנִינָן, בְּעֲצֶרֶת עַל פִּירוּת הָאֵילָן, וְהָא אֻקְמוּהּ בְּגִין כִּד אֶחָד אֲקָרִי, אֶחָד וְדַאי, כְּמָה דְּאֲמָרֵן.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תְּבִיאוּ לְחֶם תְּנוּפָה וְגו', סִלְתָּ תְּהִינָה חֲמִץ תְּאָפִינָה. מֵאֵי שְׁנָא הָכָא חֲמִץ (בכנסת ישראל), אֶלָּא בְּגִין דְּכֻלָּא אֲחִידוֹ בֵּיהּ (וכו) בְּאֵילָנָא, דְּהָא בְּאֵילָנָא אֲחִידוֹ עַנְפִּין, בְּאֵילָנָא אֲחִידוֹ עֲלִין, קְלִיפִין, דִּינִין סְגִיָּאִין בְּכָל סְטֵרִין, כְּלָא אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ. וּבְגִין דְּהַאי אֵילָנָא, מְכַפֵּר עַל יְצֵר הָרַע, דְּהוּא בְּבִי מוֹתְבִיָּה דְּבַר נֶשׁ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהַאי אֵילָנָא אֲתִזְנוּ כָּל שְׁאֵר אֵילָנִין לְתַתָּא. וְהוּא אֲשֶׁתְּרִשָׁא עַל חַד נְהָרָא עֲמִיקָא, דְּנָגִיד וְנָפִיק וְלֹא פְּסָקִין מִימּוֹי לְעַלְמִין.

עליה כתיב (ירמיה יז) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, ועל דא אקרי אורייתא, (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומאי ותומכיה מאושר. הא אוקמוה, אבל ותומכיה מאושר, כמה דאת אמר (בראשית ל) באשרי פי אשרוני בנות.

רעיא מהימנא

(ויקרא כג) והניף את העמר וגו'. פקודא דא, (ליב) לקרבא קרבן העמר, קרבנא דא, פלא איהו בדבקותא עילא ותתא, מטרוניתא ובנהא כחדא אזלון. עמר דא, מקרבין ישראל בדכיותא דלהון, וההוא קרבנא איהו מן שעורים, ודא אתקריבון, למיעל רחמיו בין אתתא ובעלה.

אשת זנונים, אתרחקת גרמה מביניהו, דלא יכילת למיקם על גבה. אשת חיל קריבת גרמה לקרבא לגבי כהנא רבא, ודאי טהורה היא, (במדבר ה) ונקתה ונזרעה זרע, ואוסיפת חילא ורחמיו לגבי בעלה. אשת זנונים ערקת מן מקדשא, דלא למקרב לגביה, דאלמלא בכהוא זמנא דאשת חיל אבדיקת גרמה, איהי אתקריבת לגבה, אתאבידת מעלמא. ועל דא לא בעינא לקרבא למקדשא, וערקת מניה, ואשתארו ישראל זכאין, בלא ערבוביא אחרא, לגבי רזא דמהימנותא.

רזא דסתרא דא, תרתין אחתו. וכד ארחת דא לגבי דא, בבדיקו דילה, צבתה בטנה ונפלה ירכה. דהא בדיקו דאשת חיל, סמא דמותא לאשת זנונים. ודא איהו עיטא, דיהב קודשא בריד הוא לבנוי, לקרבא קרבנא דא בגין אשת חיל, דתערוק אשת זנונים מנה. ואשתארו ישראל בלא ערבוביא אחרא, זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי. (עייב רעיא מהימנא)

רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא, אמר רבי חייא, כתיב, (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה. מאי קא מיירי. אמר ליה, הא אוקמוה חברייא.

דף צ"ז ע"ב

אבל תא חזי, ישראל כד הוו במצרים, הוו ברשותא אחרא, והוו אחידון במסאבותא, כאתתא דא, כד היא יתבא ביומי דמסאבותא. בתר דאתגזרו, עאלו בחולקא קדישא, דאקרי ברית. כיון (דף צ"ז ע"ב) דאתאחדו ביה, פסק מסאבותא מנייהו, כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא. בתר דאתפסקו מנה, מה כתיב. (ויקרא טו) וספרה לה שבעת ימים. אוף הכא, כיון דעאלו בחולקא קדישא, פסקא מסאבו מנייהו, ואמר קודשא בריד הוא, מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא.

וספרתם לכם, לכס דייקא, כמה דאת אמר וספרה לה שבעת ימים, לה: לעצמה. אוף הכא לכם: לעצמכם. ולמה. בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא, ולקבלא אורייתיה.

התם וספרה לה שבעת ימים, הכא שבע שבתות, אמאי שבע שבתות. בגין למזכי לאתדכאה במיין, דההוא נהר דנגיד ונפיק. ואקרי מים חיים. וההוא נהר, שבע שבתות נפקו מניה. ועל דא שבע שבתות ודאי, בגין למזכי ביה, כמה דאתתא, דכיו דילה בליליא, לאשתמשא בבעלה.

כְּדָּ כְּתִיב וּבְרַדְתָּ הַטַּל עַל הַמַּחְנֶה לַיְלָה. עַל הַמַּחְנֶה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וּבְרַדְתָּ הַטַּל לַיְלָה. אֲלֵא עַל הַמַּחְנֶה, בְּגִין דְּיִוְרַד מֵהָהוּא נְקוּדָה, עַל אֵינוֹן יוֹמִין דְּאִתְקַרְיָאוּ מַחְנֶה. וּמִתְחַבְּרַת בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִימְתִי נַחַת הָאֵי טַלָּא. כְּדָּ קָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְּסִינִי, כְּדִין נַחַת הָהוּא טַלָּא בְּשְׁלִימוֹ, וְאִדְכִּי, וְאִתְפַּסְקַת זִוְהַמְתָּן מִנִּיּהוּ, וְאִתְחַבְּרוּ בֵּיהּ בְּמַלְכָּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וּקְבִילוּ אוֹרֵייתָא, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְהָהוּא זְמַנָּא, וְדָאֵי כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, לְאִתְדַכְּאָה וּלְאִסְתַּחֲאָה, וְכַלְא אִתְקַשְּׁרוּ (ס"א אִתְקַדְשׁוּ) וְאִתְחַבְּרוּ בֵּיהּ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נֶשׁ דְּלֵא מְנִי חוֹשְׁבְנָא דָּא, אֵינוֹן שְׁבַע שְׁבַתוֹת תְּמִימוֹת, לְמִזְכֵּי לְדְכִיּוֹתָא דָּא. לֹא אֶקְרִי טְהוֹר, וְלֹאֹ בְּכַלְלָא דְּטְהוֹר הוּא. וְלֹאֹ הוּא כְּדָאֵי לְמַהוּי לִיהּ חוֹלְקָא בְּאוֹרֵייתָא, וּמֵאֵן דְּמִטִּי טְהוֹר לְהָאֵי יוֹמָא, וְחוֹשְׁבְנָא לֹא אִתְאַבִּיד מְנִיּהּ, כְּדָּ מִטִּי לְהָאֵי לִילָא, לְבַעֵי לִיהּ לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹאֹתְחַבְּרָא בָּהּ, וּלְנִטְרָא דְּכִיּוֹ עֲלָאָה, דְּמִטִּי עֲלִיהּ בְּהָהוּא לִילָא, וְאִתְדַכֵּי.

דָּף צ"ח ע"א

וְאוֹלִיפְנָא, (דָּף צ"ח ע"א) דְּאוֹרֵייתָא דְּבַעֵי לִיהּ לְמַלְעֵי בְּהָאֵי לִילָא, אוֹרֵייתָא דְּבַעֵל פְּהַ, בְּגִין דְּיִתְדַכּוֹן (ס"א דִּיתְדַבֵּק) כְּחַדָּא, מִמְבּוּעָא דְּנַחְלָא עֲמִיקָא. לְבַתֵּר, בְּהָאֵי יוֹמָא, לִיתִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְיִתְחַבְּרַת (ס"א בְּהוּ) בָּהּ, וְיִשְׁתַּכְּחוֹן כְּחַדָּא בְּזוּוּגָא חַד לְעִילָא. כְּדִין מְכַרְיָזֵי עֲלִיהּ וְאִמְרִי, (ישעיה נט) וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אֲמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עֲלִיךָ וּדְבַרִי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ וְגו'.

וְעַל דָּא, חֲסִידֵי קַדְמָאֵי לֹא הוּוּ נְיִימֵי בְּהָאֵי לִילָא, וְהוּוּ לְעָאֵן בְּאוֹרֵייתָא, וְאִמְרִי, נִיתִי לְאַחְסָנָא יְרוּתָא קַדִּישָׁא, לָן, וְלִבְנֵן, בְּתַרְיִן עֲלִמִין. וְהָהוּא לִילָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אִתְעַטְרָא עֲלִיהוּ, וְאִתְיָא לְאִזְדוּגָא בֵּיהּ בְּמַלְכָּא, וְתַרוּוִיּהוּ מִתְעַטְרִי עַל רִישֵׁיּהוּ, דְּאֵינוֹן דְּזַכָּאֵן לְהַכֵּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הַכִּי אָמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְכַּנְשֵׁי חַבְרַיָּא בְּהָאֵי לִילָא לְגַבִּיּהּ, נִיתִי לְתַקְנָא תְּכַשִּׁיטִי כְּלָהּ, בְּגִין דְּתַשְׁתַּכַּח לְמַחַר בְּתַכְשִׁיטָהּ, וְתַקוּנָהּ, לְגַבִּי מַלְכָּא כְּדָקָא יָאוּת. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּחַבְרַיָּא, כְּדָּ יִתְבַּע מַלְכָּא לְמַטְרוּנִיתָא, מֵאֵן תַּקִּין תְּכַשִּׁיטָהּ, וְאִנְהִיר עֲטְרָהּ, וְשׁוּי תַקוּנָהּ. וְלִית לָךְ בְּעֲלָמָא, מֵאֵן דְּיַדַּע לְתַקְנָא תְּכַשִּׁיטִי כְּלָהּ, אֲלֵא חַבְרַיָּא, זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאִתִּי.

תָּא חֲזִי, חַבְרַיָּא מְתַקְנֵי בְּהָאֵי לִילָא תְּכַשִּׁיטָהּ לְכַלָּהּ, וּמַעַטְרֵי לָהּ בְּעַטְרָהּ, לְגַבִּי מַלְכָּא. וּמֵאֵן מְתַקִּין לִיהּ לְמַלְכָּא, בְּהָאֵי לִילָא, לְאִשְׁתַּכְּחָא בָּהּ בְּכַלָּהּ, לְאִזְדוּגָא בָּהּ בְּמַטְרוּנִיתָא. נַהֲרָא קַדִּישָׁא עֲמִיקָא דְּכָל נַהֲרִין, אִימָא עֲלָאָה. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמַלְךְ שְׁלֹמֹה וְגו'. לְבַתֵּר דְּאִתְקִינַת לִיהּ לְמַלְכָּא, וְאִעֲטַרַת לִיהּ, אִתְנִיַת

לְדַכָּאָה לָהּ לְמִטְרוֹנִיתָא, וְלֵאֵינוּן דְּמִשְׁתַּכְּחִי גְבַהּ.

דף צ"ח ע"ב

לְמַלְכָּא דְהוּה לִיה בַּר יְחִידָאִי, אֲתָא לְזוּגָא לִיה בְּמִטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה, מֵאִי עֲבַדַּת אַמִּיָּה כָּל הָהוּא לִילָא, עֲאֵלַת לְבִי גְנִיזָהָא, אַפִּיקַת עֲטָרָא עֲלָאָה, בְּשַׁבְעִין (דף צ"ח ע"ב) אַבְגֵי יְקָר סַחְרָנָא, וְאַעֲטַרַת לִיה. אַפִּיקַת לְבוּשֵׁין דְּמִילַת וְאַלְבִישַׁת לִיה, וְאַתְקַנַּת לִיה בְּתַקּוּנֵי דְּמַלְכִין.

לְבַתַּר עֲאֵלַת לְבִי כְּלָה, חֲמַאֵת עוֹלִימְתָהָא, דְּקָא מְתַקְנֵי עֲטָרָהָא, וְלְבוּשָׁהָא, וְתַכְשִׁיטָהָא, לְתַקְנָא לָהּ. אַמְרָה לֹון, הָא אֲתַקְיַנַּת בֵּי טְבִילָה, אֲתַר דְּמִיין נְבַעִין, וְכָל רִיחִין וּבוֹסְמִין סוּחְרָנֵי אֵינוּן מִיין, לְדַכָּאָה לְכַלְתֵּי, לִיתֵי כְּלַתֵּי, מִטְרוֹנִיתָא דְּבָרִי, וְעוֹלִימְתָהָא, וְיִתְדַכּוּן בְּהוּא אֲתַר דְּאַתְקִינַת בְּהוּא בֵּי טְבִילָה, דְּמִיין נְבַעִין דְּעַמִּי. לְבַתַּר תַּקִּינוּ לָהּ בְּתַכְשִׁיטָהָא, אַלְבִישׁוּ לָהּ לְבוּשָׁהָא, אַעֲטָרוּ לָהּ בְּעֲטָרָהָא. לְמַחַר כְּדִ יִיתֵי בְּרִי לְאַזְדוּוּגָא בְּמִטְרוֹנִיתָא, יִתְקִין הֵיכְלָא לְכַלְהוּ, וְיִשְׁתַּכַּח מְדוּרִיהָ בְּכוּ כְּחַדָּא.

כְּדִ מַלְכָּא קְדִישָׁא וּמִטְרוֹנִיתָא, וְחַבְרֵיָא, כְּהֵאִי גְוּוּנָא. וְאַימָא עֲלָאָה דְּמַתְקַנַּת כְּלָא. אֲשַׁתְּכַח דְּמַלְכָּא עֲלָאָה, וּמִטְרוֹנִיתָא, וְחַבְרֵיָא, מְדוּרִיהוּן כְּחַדָּא, וְלֹא מְתַפְרָשִׁין לְעֵלְמִין. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים טו) יְיָ מִי נְגוּר בְּאֲהַלְדָּו וְגו', הוּלָךְ תַּמִּים וּפּוֹעֵל צְדָקָה. מֵאֵן הוּא פּוֹעֵל צְדָקָה. אֵלָא, אֵלִין אֵינוּן דְּמַתְקֵנֵי לְמִטְרוֹנִיתָא בְּתַכְשִׁיטָהָא, בְּלְבוּשָׁהָא, בְּעֲטָרָהָא. וְכָל חַד, פּוֹעֵל צְדָקָה אַקְרִי.

אֲמַר רַבִּי חֵיָא, אֵלְמָלָא לֹא זְכִינָא בְּעֵלְמָא, אֵלָא לְמִשְׁמַע מַלְיָן אֵלִין דִּיִּי. זְכָאָה חוּלְקִיהוּן דְּאֵינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיָתָא, וְיִדְעִין אוּרְחוּי דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, דְּרַעוּתָא דְּלֵהוּן בְּאוּרֵיָתָא, עֲלִייהוּ כְּתִיב (תהלים צא) כִּי בִי חֵשֶׁק וְאַפְלִטָהוּ. וְכַתִּיב אַחֲלָצְהוּ וְאַכְבַּדְהוּ.

רעיא מהימנא

(ויקרא כ"ג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת וְגו'. פְּקוּדָא (ל"א) דָּא, לְסַפּוֹר סְפִירַת הָעֵמֶר, הָא אוֹקִימָנָא, וְרָזָא דָּא, יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב דְּאַתְדַּכּוּ לְמַעַבְדַּד פְּסַחָא, וְנִפְקוּ מִמְּסַאָבוּ, לֹא הוּוּ שְׁלַמִּין וְדַכְיִין כְּדַקָּא חֲזִי. וְעַל דָּא, לֹא הוּוּ לְגַמּוֹר בְּיוֹמֵי דְּפְסַחָא, דְּעַד כְּעוֹן לֹא אֲשַׁתְּלִימוּ כְּדַקָּא גְאוּת.

כְּאַתְתָּא דְּנִפְקָא מִמְּסַאָבוּ, וְכִינּוּן דְּנִפְקָא, מִתַּמּוּן וְלֵהֲלָאָה, וְסַפְרָה לָהּ. אוּף הֵכָא יִשְׂרָאֵל, כְּדִ נִפְקוּ מִמְּצָרִים, נִפְקוּ מִמְּסַאָבוּ, וְעַבְדוּ פְּסַח, לְמִיכַל בְּפִתוּרָא דְּאַבוּהוּן, וּמִתַּמּוּן וְלֵהֲלָאָה יַעֲבִדוּן חוּשְׁבִּנָא, לְמַקְרַב אֲתָתָא לְבַעֲלָהּ, לְאַתְחַבְרָא בְּהַדִּיה, וְאַינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּדַכְיִין, לְאַעֲלָא לְרָזָא דְּעֵלְמָא דְּאַתִּי, וְלַקְבֵּלָא אוּרֵיָתָא, וְלַמַּקְרַב אֲתָתָא לְבַעֲלָהּ. וּבְגִין דְּאַלִּין יוֹמִין, יוֹמִין דְּעֵלְמָא דְּדַכּוּרָא, לֹא אֲתַמְסַר חוּשְׁבִּנָא דָּא אֵלָא לְגַבְרֵי בְּלַחוּדִיָּהוּ. וְעַל דָּא חוּשְׁבִּנָא דָּא, בְּעַמִּידָה אִיהוּ, וּמַלְיָן דְּעֵלְמָא תַּתָּאָה, בִּישִׁיבָה, וְלֹא בְּעַמִּידָה. וְרָזָא דָּא, צְלוּתָא דְּעַמִּידָה, וְצְלוּתָא מִיוּשֵׁב.

וְאַלִּין חֲמִשִּׁין, מִיִּט אֵינוּן, כְּלַל אַנְפֵי אוּרֵיָתָא, דְּהָא בְּיוֹמָא דְּחֲמִשִּׁין, אִיהוּ רָזָא דְּאוּרֵיָתָא מִמְּש. וְאַלִּין אֵינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין, דְּבִיָּה שְׁמִטָה וְיוֹבְלָא. וְאַי תִּימָא, חֲמִשִּׁין, מִיִּט אֵינוּן. חַד

טמירא איהו, ועלמא אסתמיך עליה. ובההוא יומא דחמשין, אתגלגא טמירא, ואתכסגא (נ"א ואשתכח) ביה. כמלקא דאתי לבי שושביניה, ואשתכח תמן, אוף הכא יומא דחמשין, והא אוקימנא רזא דא. (פקודא ל"ב לקרבא קרבן העומר וכו' לעיל עמ' א')

פקודא (ל"ג) בתר דא, למעבד חג שבועות, דכתיב ועשית חג שבועות ליי' אלהיך. שבועות: על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין, דאינון שבעה שבועות, ובקרבנא דעמר, אתבטל יצר הרע, דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב, מתדבקין ישראל בקודשא בריך הוא, ואתבטל מעילא ומתתא.

ובגין כד אקרי בגוונא דא עצרת, דאית ביה בטול יצר הרע. ועל דא לא כתיב ביה חטאת, כשאר זמנין, דכתיב בהו חטאת (ל"י). וכדין כל נהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כד עצרת.

שבועות, ולא כתיב כמה אינון. אלא בכל אתר דאתמר סתם, שמא גרים דאינון מן שבע. וכתיב שבעה שבועות תספר לך, אמאי כתיב שבועות בלחודוי. אלא הכי אצטריך שבועות סתם, לאכללא עילא ותתא, דהא בכל אתר דאלין מתערי, אלין אוף הכי מתערי עמהון. עד לא הוה שלמה, לא הוה אתגלגין, פיון דאתא שלמה, עבד מנייהו פרט. דכתיב, (מלכים א' ג) שבעת ימים ושבעת ימים, דא איהו פרט.

בזמנא אחרא בכלל, שבועות סתם. ולא אצטריך לבר נש אחרא למעבד מנהון פרט, בר שלמה. בגין דאינון שבעת ימים דלתתא, לא נהירו בשלימו, עד דאתא שלמה, וכדין קיימא סיהרא באשלמותא, באינון שבעת יומין. והכא חג שבועות סתם, בגין דאתפלגו תתאי בעלאי, ולא אנהירו כיומא דשלמה.

פקודא (ל"ד) בתר דא, לקרבא שתי הלחם. הא אוקימנא, שתי הלחם: תרתי שכניתי, עילא ותתא, ואתחברו כחדא. לגביהון, תרין נהמי בשבת, מזונא דחד תרין, דעילא ותתא. ועל דא כתיב, (שמות טו) שני העמר לאחד. לאחד ודאי, לאתניחא באתר חד. לההוא דאקרי אחד. ומאן איהו. הקול קול יעקב, דאיהו זרית עילא ותתא, תרין נהמי כחדא. ובגין דשבת איהו רזא דעילא ותתא, וכלא איהו שבת, (אתקריבו) תרין נהמי. ע"כ

פקודא בתר דא להסדיר לחם ולבונה, להקריב עמר. דכתיב ועשיתם ביום הניפקם את העמר כבש תמים לעולה. וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, והכי בכל יומין טבין, להקריב קרבן דמוספין. אלא ודאי בכל יומא דמועדניא צריך לקרבא קרבנא דיליה. צריך לקרבא עליה תוספת דאית ליה, כגון תוספת כתובתא ומתנתא, דאוסיו חתן לכלה. ושבת מלקתא, דאיהי כלה, בשבתות ובכל יומין טבין, צריכה תוספת, דאינון מוספין דקרבנין, ומתנתא, דאינון מתנות כהונה.

ובשבועות דאיהו מתן תורה, דאתנייהבו תרין לוחין דאורייתא, מסטרא דאילנא דחיי, צריך לקרבא לגביהו, שתי הלחם דאינון ה"ה דתרין יומין דשבועות אינון י"ו צריך לקרבא לגביהו, שתי הלחם מאינון ה"ה דהא איהו נהמא דאורייתא, דאתמר ביה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי ה"ה, מן המוציא לחם מן הארץ.

והאי איהו מאכל אדם, דאיהו יו"ד ה"א נא"ו ה"א. (במדבר יט) זאת התורה אדם. (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'. עומר שעורין, מאכל בעירו, דאינון חיות הקדש, דמנהון צריך לקרבא, הדא הוא דכתיב, (ויקרא א) מן הבהמה. אלים: מנגחים במתניתין, באלין פשטין. מן הבקר: פרים מנגחים במתניתין, בתוקפא נתיר. ומן הצאן: שאר עמא, קרבנא דלהון צלותין, ועליהו אתמר, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

דמארי קבלה, ומארי מדות, אינון מסטר דאילנא דחיי. שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע, אסור והתר. ובגין דא, מן הבהמה, מאכל דלהון, עמר לחם שעורים, (רות א) וימד שש שעורים. וישת עליה, אורייתא דבעל פה, דשית סדרי משנה. אכל אליו דאילנא דחיי, דאינון אדם אורייתא דלהון, נהמא דקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (משלי ט) לכו

לחמו בלחמי והיננו שְׂתֵי הַלֶּחֶם. חֲדוּ כְּלֵהוּ תִנְאִין וְאַמּוֹרָאִין, וְאָמְרוּ מֵאן קָאִים קָמֵי סִינֵי.
(ע"כ רעיא מהימנא) (שייך כאן פקודא לשרוף קדשים הנדפס בדף ל"ג ע"א)

וויקרא כ"ג) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ, רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים פא) תִּקְעוּ
בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ. וְכַאֲשֶׁר אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
קָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, מִן כָּל אוֹמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְאַתְרַעֵי בְּהוּ, וּמֵאַתְר
רְחִיקָא קָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (יהושע כד) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל
הָעָם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַנְּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם.
לְאַחַזְזָא, דְּהָא מֵאַתְר רְחִיקָא אַתְרַעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, וּכְתִיב, (יהושע
כד) וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֶבֶר הַנְּהָר וְגו'. הֵנִי קָרָאִי אֵת
לְאַסְתִּפְלָא בְּהוּ, וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הוּוּ יַדְעֵי דָא, וְכָל שְׁכֵן יְהוֹשֻׁעַ.

אָלָא אוֹרִייתָא כּוּלָּהּ סְתִים וְגַלְיָא, כְּמָה דְשָׂמָא קְדִישָׁא סְתִים וְגַלְיָא, בְּגִין
דְּאוֹרִייתָא כּוּלָּהּ שָׂמָא קְדִישָׁא הִיא, וְעַל דָּא אִיהִי סְתִים וְגַלְיָא. אִי יִשְׂרָאֵל
(דף צ"ט ע"א) וַיְהוֹשֻׁעַ הוּוּ יַדְעֵי, אֲמַאי כְּתִיב כֹּה אָמַר יי'. אָלָא וְדַאי סְתִים
דְּמַלְכָּה, טִיבוּ סְגִי עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִידָא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְרַעֵי בְּהוּ בְּאַבְהָתָא,
וְעֵבִיד לוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא עַלְמָה לִיקְרִיָּה, וְאַפִּיק לוֹן מְגוּ נְהָרָא עַלְמָה
יְקִירָא קְדִישָׁא, בּוֹצִינָא דְכָל בּוֹצִינִין, בְּגִין דְּיִתְעַטֵּר בְּהוּ. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב,
כֹּה אָמַר יי' בְּעֶבֶר הַנְּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. הַנְּהָר: הַהוּא נְהָר
דְּאַשְׁתְּמוּדָע, וְאַתְיִידָע.

מֵעוֹלָם, מֵאִי קָא בְּעֵי הָכָא. אָלָא לְאַחַזְזָא חֲכָמָתָא. מֵעֶבֶר הַנְּהָר מֵעוֹלָם,
אָלָא הַהוּא נְהָר עוֹלָם אֲקָרִי. וְעַל דָּא, בְּעֶבֶר הַנְּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם,
לְאַחַזְזָא טִיבוּ וְקָשׁוּט דְּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם
אֶת אַבְרָהָם מֵעֶבֶר הַנְּהָר מֵאִי קָא מֵיִירִי. אָלָא אַבְרָהָם לֹא אֶתְדַבֵּק בִּיה
בְּהוּא נְהָר, כְּמוֹ יִצְחָק דְּאַתְדַבֵּק בִּיה בְּסִטְרִיה לְאַתְתַּקְפָּא.

תָּא חֲזִי, הָאִי נְהָר, אָף עַל גַּב דְּלָאוּ אִיהוּ דִּינָא, דִּינִין נְפָקִי מִסִּטְרִיה,
וְאַתְתַּקְפוּ בִּיה. וְכַד יִצְחָק אֶתְתַּקֵּף (בדניו) בְּבִנּוּי, כְּדִין עַלְמִין וְתַתְּאִין
מִתְכַּנְּפִי לְדִינָא, וְכוּרְסִיָּא דְּדִינָא אֶתְתַּקֵּן, וּמִלְכָּא קְדִישָׁא יִתִּיב עַל
כוּרְסִיָּא דְּדִינָא, וְדַאִין עַלְמָא, כְּדִין, תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ.
וְכַאֲשֶׁר אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דִּינְדַעִין לְסַלְקָא כּוּרְסִיָּא דְּדִינָא, וְלַתְּקַנָּא כּוּרְסִיָּא
דְּרַחֲמֵי. וּבְמָה. בְּשׁוֹפָר.

רַבִּי אַבָּא הוּוּ יִתִּיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה, הָא זְמַנִּין סְגִיָּאִין
שְׂאִילָנָא עַל הָאִי שׁוֹפָר, מֵאִי קָא מֵיִירִי, וְעַד כָּאן לֹא אֶתְיִישְׁבְּנָא בִּיה. אָמַר
לִיה, וְדַאי הָאִי הוּא בְּרִירָא דְּמַלְכָּה, דְּיִשְׂרָאֵל בְּעֵינִין בְּיוֹמָא דְּדִינָא (נ"א דא),
שׁוֹפָר, וְלֹא קָרוּ. בְּגִין דְּקָרוּ הָא אֶתְיִידָע בְּאֵן אֶתְר אִיהוּ, וְלַאֲתַדְּבַק דִּינָא
לֹא בְּעֵינָא. אֲבָל הָא תְּנִינִין, בְּמַלְיָן וּבְעוֹבְדָא, בְּעֵינִין לְאַחַזְזָא וְלַאֲתַעְרָא מְלִין
סְתִים מִן.

תָּא חֲזִי, כַּד הָהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה, דְּנִהִירוּ דְכֻלָּא בֵּיה, אֲסִתְלַק וְלֹא נָהִיר
לְבָנִיו, כְּדִין דִּינָא אֲתַעֵר, וְכִרְסוֹנוֹ אֲתַתְקֵנוּ לְבֵי דִינָא, וְדָא שׁוֹפֵר, אֵילוּ
דִּיצְחָק אֲקָרִי, תּוֹקֶפִיָּה (דף צ"ט ע"ב) דִּיצְחָק, תּוֹשְׁבַחְתִּיה דְּאַבְהוֹן, כַּד אֲסִתְלַק
הָהוּא שׁוֹפֵר גְּדוֹל, דְּלֹא יִנְקָא לְבָנִיו, כְּדִין יִצְחָק אֲתַתְקֵר, וְאֲתַתְקֵן לְדִינָא
בְּעֲלָמָא.

וְכַד אֲתַעֵר הָאִי שׁוֹפֵר וְכַד בְּנֵי נֶשָׂא תִּיבִין מִחֲטָאִיהוֹן, בְּעֵינִין לְנִגְדָא קוֹל
שׁוֹפֵר מִתְתַּא, וְהָהוּא קָלָא סְלִיק לְעֵילָא, כְּדִין אֲתַעֵר שׁוֹפֵרָא אַחְרָא עֲלָאָה,
וְאֲתַעֵר רַחֲמֵי, וְאֲסִתְלַק דִּינָא. וּבְעֵינִין לְאַחְזָאָה עוֹבְדָא בְּשׁוֹפֵר, לְאַתְעֵרָא
שׁוֹפֵרָא אַחְרָא, וְלֹאֲפִקָא בְּהָאִי שׁוֹפֵר לְתַתָּא, אֵינוֹן קֵלִי, לְאַחְזָאָה דְּכָל
אֵינוֹן קֵלִין דְּלְעֵילָא, דְּכֻלִּילֵן כְּלָהוּ בְּהָהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה, יִתְעֵרוֹן לְנִפְקָא.

וּבְהֵי קֵלִין דְּלְתַתָּא, יְהִיבִין יִשְׂרָאֵל חֵילָא (לרחמי מתתא ואתער שופר גדול) לְעֵילָא,
וְעַל דָּא בְּעֵינִין לְזַמְנָא שׁוֹפֵר בְּיוֹמָא דָּא, וְלִסְדְרָא קֵלִין, לְכּוֹנָא בֵּיה בְּגִין
לְאַתְעֵרָא שׁוֹפֵר אַחְרָא, דְּבִיה כְּלִילֵן קֵלִי לְעֵילָא. (ולסדרא קלין בשופר).

סְדְרָא קְדָמָאָה, קָלָא נְפִיק, וּמִתְעֵטֵר לְעֵילָא, סְלִיק רְקִיעֵין, וְאַתְבְּקַע בִּין
טוּרֵי רְמָאִי, וּמְטִי לְגַבִּיה דְּאַבְרָהָם, וְשִׂרְיָא בְּרִישִׁיָּה, וְאַתְעֵטֵר, וְאַתְעֵר הוּא,
וְאַתְקֵן לְכוּרְסֵיָּא. וּבְסִפְרָא דְּאַגְדָּתָא תְּנִינֵן, בְּשַׁעְתָּא דְּהָהוּא קָלָא קְדָמָאָה
סְלִיק, אֲתַעֵר וְאַתְעֵטֵר אַבְרָהָם, וְאַתְקֵן לְכוּרְסֵיָּא, פְּקִדִין עָלֶיהָ אַבָּא. (ס"א
אבא ואמא) אַבָּא.

אַדְהֵכִי, סִלְקָא תְּנִינָא, תְּקִיפָא (לחברא) לְתַבְרָא תּוֹקֶפִי רְגִיזִין. וְדָא סְדְרָא
תְּנִינָא, הָהוּא קָלָא תְּבִירָא בְּתוֹקֶפִין. וְכְדִין סִלְקָא, וְכָל דִּינִין דְּאַתְעֵרוֹן
(ס"א דאתערעון) קָמִיָּה אֲתַבְּרוּ, עַד דְּסִלִּיק לְאַתְרִיה דִּיצְחָק. כִּינֵן דִּיצְחָק
אַתְעֵר, וְחָמִי לְאַבְרָהָם מִתְקֵן לְכוּרְסֵיָּא לְקִיָּמָא קָמִיָּה, כְּדִין אֲתַכְפִּיָּא,
וְתַבֵּר תּוֹקֶפָא קִשְׂיָא. וּבְהָאִי, בְּעֵי מָאן דְּתַקַּע, לְכּוֹנָא לְבָא וִרְעוּתָא, בְּגִין
לְתַבְרָא חֵילָא וְתוֹקֶפָא דְּדִינָא קִשְׂיָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים פט) אֲשִׁרִי
הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, יוֹדְעֵי תְּרוּעָה וְדָאִי.

דף ק' ע"א

סְדְרָא תְּלִיתָאָה, קָלָא נְפִיק, וְסִלִּיק, וּבְקַע כָּל אֵינוֹן רְקִיעֵין, וְרַחֲמֵי מִתְעֵרוֹן,
וּמְטִי הָהוּא קָלָא לְרִישִׁיָּה דִּינְעֻקָב (דף ק' ע"א) וְנִעְקָב אֲתַעֵר, וְחָמִי לְאַבְרָהָם
מִתְתַּקֵּן בְּגִיסָא אַחְרָא, כְּדִין אַחִידֵן תְּרוּוּיָּהוּ בֵּיה בִּיצְחָק, דָּא מְהָאִי
סְטְרָא, וְדָא, מְהָאִי סְטְרָא וְלֹא יְכֻלִּין תּוֹקֶפִין לְנִפְקָא לְבַר. וְהֵי תְּלַתָּא
סְדְרִין, כְּלָהוּ סְדְרָא חַד.

סְדְרָא אַחְרָא, קָלָא נְפִיק, וְסִלִּיק, וְנָטִיל לְאַבְרָהָם מֵאַתְרִיה, וְנָגִיד לִיה
לְתַתָּא, לְאַתְר דְּתוֹקֶפִיָּהוֹן דִּיצְחָק שְׂרִיָּין וְקִיָּמֵן לִיה לְאַבְרָהָם בְּגוּוּיָּהוּ.

סְדָרָא תַנְיִינָא, נְפִיק קְלָא תְבִירָא, לָא תַקִּיפָא כְּקִדְמָאָה, לָא דְחָלִישׁ הֵהוּא קְלָא דְתַקַּע, אֶלָּא דֵּהֵהוּא קְלָא לָאו אִיהוּ לְגַבֵּי יַצְחָק בְּקִדְמִיתָא, דְתַמְּוּ תוֹקֶפָא תַקִּיפָא שְׂרָיָא, אֶלָּא לְגַבֵּי אִינוּן בֵּי דִינָא דְלִתְתָא, דְאִינוּן רְפוּיִין יַתִּיר, וְכִלְהוּ חֲמָאוּן לְאַבְרָהָם לְגַבֵּייהוּ, וְאִתְכַּפְּיִין קַמִּיה.

אֲדֵהֲכִי, סְדָרָא תְלִיתָאָה, קְלָא נְפִיק, וְסָלִיק, וְאִתְעֵטָר בְּרִישִׁיה דִּיעֶקֶב, וְנָגִיד לִיה לְתַתָּא לְהֵהוּא אֲתֵר דְאִינוּן גְּבוּרָאוּן שְׂרָיִין, וְקָאִים לְקַבְּלִייהוּ, אֲבָרָהָם מֵהֵאִי סְטָרָא, וְיַעֲקֹב מֵהֵאִי סְטָרָא, וְאִינוּן בְּאִמְצָעִיתָא. כְּדִין אִתְכַּפְּיִין כְּלָהוּ, וּמִשְׁתַּכְּחִין (ס"א ומשככיו) בְּאִתְרִייהוּ. וְהֵנִי כְּלָהוּ סְדָרָא אַחְרָא תַנְיִינָא.

דף ק' ע"ב

סְדָרָא בְּתֵרָאָה, דְּבַעֲיָא לְסַלְקָא לֹוּן לְאִתְרִייהוּ, וְלִישְׁבָּא (ס"א ולישרא) בִּינִייהוּ לְיַצְחָק כְּמִלְקָדְמִין. בְּגִין דֵּהֵאִי בְּעִי לִישְׁרָא לִיה בְּאִתְרִיה, וְלָא יְפוּק בְּתוֹקֶפוֹי לְבָר, כְּדִין דִּינִין כְּלָהוּ אִתְכַּפְּיִין, וְרַחֲמִין אִתְעָרוּ. עַל דָּא בְּעִי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא בְּהֵנִי קְלִי, וְלִמְהֵדֵר בְּתִיבְתָא קַמִּי מְאָרִיהוּן. כְּדִין כְּדִי יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּי וּמְסַדְרֵי קְלִין בְּרַעוּתָא דְלְבָא כְּדָקָא יָאוּת, בְּשׁוּפְרָא דָּא, אֲהֵדֵר הֵהוּא שׁוּפֵר עֲלָאָה, וְכַד אֲהֵדֵר, מְעֵטָרָא לִיה לְיַעֲקֹב, וְאִתְתַּקֵּן כְּלָא. וְכוּרְסִיָּא אַחְרָא רְמִי, וְכְדִין חִידוּ אֲשַׁתְּכַח בְּכִלָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְרַחֵם עַל עַלְמָא. זְכָאָה חוּלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דִּינְדַעִין לְנַגְדָּא וְלֵאמֹשְׁכָא (דף ק' ע"ב) לְמְאָרִיהוּן, מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וְלִתְקַנָּא כְּלָהוּ עַלְמִין עַל יְדִייהוּ.

תָּא חֲזִי, לְקַבֵּל דָּא, תְּלִיתָא סְפָרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא, וְכַמְּה דְרַחֲמִין מִתְעָרוּן, וְדִינִין קְשִׁיִּין אִתְכַּפְּיִין וְעָאֲלִין לְדוּכְתִייהוּ. כְּדִי הוּא לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, דִּינִין קְשִׁיִּין אִתְכַּפְּיִין וְאִתְעָבְרוּ מְעַלְמָא. וּמֵאֵן אִינוּן. אֲלִין אִינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְאִינוּן דִּינִין קְשִׁיִּין דְאִתְכַּפְּיִין וְאִתְעָבְרוּ מְעַלְמָא. וְעַל דָּא נְכַתְּבִים וְנַחֲתַמִּים וְכוּ'. אֲמַר רַבִּי אַבְּא, וְדָאִי דָּא הוּא בְּרִירָא דְמַלְאָה, בְּרִידָא רַחֲמָנָא דְשְׂאִילָנָא וְרוּחָנָא בְּהֵנִי מִלִּי.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב זְכָרוֹן תְּרוּעָה, זְכָרוֹן עֲבָדִינוּ, לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא, יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין זְכָרוֹן לְתַתָּא, בְּמָה. בְּעוּבְדָא, בְּגִין דִּי תַעֲרַר מַלְאָה כְּהֵהוּא גּוּוֹנָא לְעִילָא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים פא) בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגָנוּ דְאִתְכַּפְּסִיָּא בִּיה סִיְהָרָא. וְהִידָא אִתְכַּפְּסִיָּא. אֶלָּא, כְּדִי קִיַּיְמָא עֵיבָא, וְשִׁמְשָׁא לָא נְהִיר, כְּדִין סִיְהָרָא אִתְכַּפְּסִיָּא, וְלָא נְהִיר. וְעַל דָּא, מְקַמֵּי עֵיבָא שִׁמְשָׁא לָא נְהִיר, כְּלִ שְׁכוֹן סִיְהָרָא דְאִתְכַּפְּסִיָּא וְלָא נְהִירָא. וְעַל דָּא בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגָנוּ, בְּהִ"א, דְאִתְכַּפְּסִיָּא סִיְהָרָא. וּבְמָה נְהִיר. כְּלָא בְּתִיבְתָא, וּבְקַל שׁוּפְרָא, דְכְּתִיב, (תהלים פט) אֲשָׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה כְּדִין יְיָ בְּאוּר פְּנִידָא יְהִלְכוּן.

תָּא חֲזִי, בְּהַאי יוֹמָא אֲתִכְסִיָּא סִיְהָרָא, וְלֹא נְהִיר עַד בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ,
דִּישְׁרָאֵל תִּיַיבִין כְּלָהוּ בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא, וְאִימָא עֲלָאָה תְּאַבֵּת וְנִהְרַת לָהּ.
וְהַאי יוֹמָא נְהִירוּ דְאִימָא נְטֹלָא, וְאַשְׁתַּכַּח חִידוּ בְּכֹלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, יוֹם
הַכַּפּוּרִים הוּא. יוֹם כַּפּוּר מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵן יוֹם הַכַּפּוּרִים. אֶלָּא בְּגִין דְּתַרִי
נְהוּרִין נְהָרִין בְּחַד. בּוּצִינָא עֲלָאָה, נְהִיר לְבוּצִינָא תַּתְּאָה. וּבְהַאי יוֹמָא
מְנַהוּרָא עֲלָאָה נְהִיר. וְלֹא מְנַהוּרָא דְשִׁמְשָׁא וּבְגִין כְּדָּ בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ
כְּתִיב.

רַבִּי אַבָּא שְׁלַח לֵיהּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, אִימְתִי זְווגָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. שְׁלַח לֵיהּ, (בראשית כ) וְגַם אֲמִנָּה אַחוֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֲדָּ
לֹא בֵּת אָמִי וְתַהִי לִי לְאִשָּׁה. אֲתַרְגִּישׁ רַבִּי אַבָּא, אָרִיס קְלִיָּה, בְּכַה וְאָמַר,
רַבִּי רַבִּי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְוִי, וְוִי לְעֲלָמָא כְּדָ תַּפּוּק מִנִּיָּה, וְוִי לְדָרָא דִּיהוֹן
בְּעֲלָמָא כְּדָ תַּסְתַּלַּק מִנְהוֹן וְיִשְׁתַּאֲרוּן יְתַמִּין מְנַדָּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי
אַבָּא, הַאי דְשְׁלַח לְקַבְלָדָּ. מַאי קָאֵמַר.

אָמַר וּדְאִי לָאוּ זְווגָא דְמִלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא, אֶלָּא בְּזַמְנָא דְנִהְרָא מֵאַבָּא
עֲלָאָה, וְכַד אֲתַנְהָרָא מִנִּיָּה, קָרִינָן לָהּ קְדָשׁ דְּהָא מִבִּי אַבָּא נְטֹלָא הַאי.
וּכְדִין מְזַדְּווגִי כְּחַדָּא, בְּגִין דְּמִלְכָּא קְדָשׁ אֶקְרִי, דְּכְתִיב, (ירמיה ב) קְדָשׁ
יִשְׂרָאֵל לִי, דְּנָטִיל מֵאַתֵּר דְּאֶקְרִי קְדָשׁ. כְּדִין אַחוֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֲדָּ לֹא
בֵּת אָמִי, דְּהָא מִבִּי אַבָּא שְׁמָא דָּא, וְלֹא מִבִּי אִימָא, וְעַל דָּא וְתַהִי לִי לְאִשָּׁה,
לְאִזְדְּווגָא כְּחַדָּא, בְּזַמְנָא דָּא, וְלֹא בְּזַמְנָא אַחְרָא, בְּזַמְנָא דְּנְטֹלָא מִבִּי אַבָּא,
וְלֹא בְּזַמְנָא דְּנְטֹלָא מִבִּי אִימָא. וְיוֹם הַכַּפּוּרִים אוֹכַח, דְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה
אַסוּר, בְּגִין דְּזְווגָא לֹא אֲשְׁתַּכַּח, דְּהָא מִבִּי אִימָא נְטֹלָא, וְלֹא מִבִּי אַבָּא.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וּדְאִי זְכָאָה דְרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁאַרִי בְּגוּיָּה, זְכָאִין אִינוּן
דְּקִיָּמִין קַמִּיָּה כָּל יוֹמָא.

דף ק"א ע"א

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא אָדָם, וְקָאִים בְּדִינָא קַמִּי מֵאַרְיָה, וְתַב
(דף ק"א ע"א) בְּתִיּוּבְתָא, וְקַבִּיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ, אָדָם, אֲנִתְ
תְּהָא סִימְנָא לְבָנִיךְ לְדָרִי דְרִין, בְּהַאי יוֹמָא קִיָּמִין בְּדִינָא, וְאִי יְתוּבוּן אֲנָא
אַקְבֵּל לוֹן, וְאִיקוּם מִכּוּרְסִיָּא דְדִינָא, וְאַתְקִיָּים עַל כּוּרְסִיָּא דְרַחֲמִי,
וְאַרְחַם עֲלֵיָּהוּ. וְדוּד אָמַר, (תהלים קטז) אֶהְבַּתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי
תַּחֲנוּנָי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קל) כִּי עֲמַד הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְוֹרָא. וְכְתִיב,
(תהלים לו) כִּי עֲמַד מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר.

רעיא מהימנא פְּקוּדָא (מ"ב) דָּא לְתַקוּעַ שׁוֹפָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דְּהוּא יוֹמָא דְדִינָא
כְּמָה דְּאוּקִימָנָא וְהָא אוּקִימָנָה דְּכְתִיב (תהלים פא) תַּקְעוּ בְּחַדָּשׁ שׁוֹפָר, בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ וְהָא
אַתְמָר. דְּהַאי אִיהוּ יוֹמָא דְּסִיְהָרָא אֲתִכְסִי בֵּיהּ וְקָאִים עֲלָמָא בְּדִינָא. בְּגִין דְּהוּא מְקַטְרָגָא
חֲפִי וְכַסִּי וְאַנְעַל פְּתַחַא עַל מִלְכָּא אֲתַר דְּדִינָא שְׁרָא לְמַתְבַּע דִּינָא עַל עֲלָמָא. וְאִי תִימָא אִיךְ
אַתְיָהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְהַהוּא מְקַטְרָגָא לְחַפְאָה וְלְמַתְבַּע דִּינָא, אֶלָּא וּדְאִי בִּידָא דְּהַאי מְקַטְרָגָא

שׁוּי קב"ה לְמַתְּבַע דִּינָא עַל כָּל עֲלָמָא וְשׁוּי לִיהּ יוֹמָא יְדִיעָא לְמַתְּבַע קַמִּיהּ כָּל דִּינִין דְּעֲלָמָא
דְּהָא קב"ה עֲבִיד לִיהּ וְשׁוּי לִיהּ קַמִּיהּ. לְמַהּוּ דְּחִילוּ דְּקב"ה סְלָקָא וְשָׂרְיָא עַל כָּלָא.

וְרָזָא דָּא וְהֶאֱלֹהִים עֲשֵׂה שְׂיִרְאוּ מְלַפְנֵי (קהלת א) מֵאֵי עֲשֵׂה, עֲשֵׂה לְהַאי מְקַטְרָגָא וְאַתְקִין
לִיהּ קַמִּיהּ לְמַהּוּ סְיִפָּא שְׁנָנָא עַל כָּל עֲלָמָא וְכָל דָּא בְּגִין דִּידְחִלוּן מְקַמִּי קב"ה כָּלָא וְדָא
אִיהוּ סְנִטִירָא דְּתַבַּע חוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא וְתַבַּע דִּינָא וְתַפִּיס בְּנֵי נֶשָׂא וְקִטִּיל לוֹן וְאַלְקֵי לוֹן כָּלָא
כְּמָה דְּנַפִּיק מִן דִּינָא. כְּגִוּוֹנָא דְּהֵהוּא מְמוּנָה בִּי דִּינָא דְּלַתְתָּא דְּאַתִּייהִיב לִיהּ רְשׁוּ לְאַדְכְּרָא
קַמִּי בִּי דִּינָא פְּלוּנִי עֲבַד כְּדָ. וּפְלוּנִי עֲבַר עַל כְּדָ. וְלְמַתְּבַע עֲלִייהוּ דִּינָא. וְתַנְן רְשׁוּ אֲתִייהִיב
לְהֵהוּא מְמוּנָה בִּי דִּינָא לְאַנְעֵלָא עַל בִּי דִּינָא פְּתַחָא עַד דִּיגְזָרוּן דִּינָא עַל כָּל מַה דְּאִיהוּ תַבַּע
וְלִית רְשׁוּ לְבִית דִּין לְדַחֲיָא לִיהּ. בְּגִין כִּי אֲנִי אוֹהֵב מִשְׁפָּט וְאִיהוּ בְּעֵי דְּעֲלָמָא יִתְקַיִים בְּדִינָא
וְלְמַנְדַּע דְּאִית דִּין וְאִית דִּינִין. כְּהֵאֵי גִוּוֹנָא שׁוּי קב"ה קַמִּיהּ לְהַאי דְּאִיהוּ תַבַּע דִּינָא קַמִּי
מְלָכָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. וּבְהֵאֵי יוֹמָא אֲתִייהִיב לִיהּ רְשׁוּ לְכַסָּאָה פְּתַחָא דְּמְלָכָא וְסִיחֶרָא
אַתְחַפִּיא לְגוּ עַד דִּיִתְגַּזֵּר דִּינָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. וְאֵעִיג דְּכִלְא אֲתַגְלִי קַמִּי קב"ה לֹא בְּעֵי
אַלָּא בְּדִינָא. כָּלָא כְּגִוּוֹנָא חֲדָא עֵילָא וְתַתָּא אֲתַקִּין כְּרִסְיָא דְּדִינָא בְּהֵאֵי יוֹמָא וְסְנִטִירָא
אַתָּא וְתַבַּע דִּינָא עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא כָּל חַד וְחַד כְּפֹסִם אֲרַחוּי וְכַפּוּסִם מַה דְּעֲבַד. וְסִהֲדִין
אַתִּיין וְסִהֲדֵי עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא וְאַלִּין אִינוּן עֵינֵי יְיָ דְּאִינוּן מִשְׁטָטִי בְּכָל עֲלָמָא וְכַמָּה
אִינוּן עֵינֵי יְיָ דְּלִית לוֹן חוּשְׁבָנָא דְּקָא אֲזֵלִי וּמִשְׁטָטִי בְּכָל עֲלָמָא וְחַמָּאן כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא.

וּוִי לְאִינוּן דְּלֹא מִשְׁגִּיחִין וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּהָא לְגַבִּייהוּ קִימִין אֲלִין סִהֲדֵי מְלָכָא
וּמִשְׁגִּיחִין וְחַמָּאן כָּל מַה דְּאִינוּן עֲבַדִּין וְקֹאמְרֵי דְּהָא אִינוּן סְלָקֵי וְסִהֲדֵי קַמִּי מְלָכָא וְהֵאֵי
סְנִטִירָא קֹאִים קַמִּי מְלָכָא וְתַבַּע דִּינָא פְּלוּנִי עֲבַר דִּינָא פְּלוּנִי עֲבַד כְּדָ. וְהָא הֵכָּא סִהֲדֵי. וְעַד
דְּקב"ה לֹא שְׂאִיל לוֹן לִית לוֹן רְשׁוּ לְסִהֲדָא. כְּדִין אִינוּן סִהֲדֵי סִהֲדוּתָא. וְכָלָא אַכְתִּיב קַמִּי
מְלָכָא בְּפַתְקָא.

בְּבִי מְלָכָא אִית חַד הֵיכְלָא הֵיכְלָא דָּא מְלִינָא אֲשָׁא חוּוֹרָא וְהֵאֵי אֲשָׁא מְתַגְלָגְלָא בְּפִלְקָא
וְלַהִיט שְׂבִיבִין וְהֵאֵי לֹא פְּסִיק לְעֲלָמִין. לְגוּ הֵאֵי הֵיכְלָא אִית הֵיכְלָא אוּחְרָא מְלִינָא אֲשָׁא
אוּכְמָא דְּלֹא פְּסִיק לְעֲלָמִין תְּרִין סוּפְרִין קִימִין תְּדִיר קַמִּי מְלָכָא. בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא סִהֲדִין
כָּל סִהֲדֵי קַמִּי מְלָכָא. אִינוּן סִהֲדִין נְטִילִין מִהֵהוּא פְּלָקָא דְּאֲשָׁא חוּוֹרָא וְכַתְבֵי עֲלִיהּ בְּהֵהוּא
אֲשָׁא אוּכְמָא. וְכַדִּין מְלָכָא אַחְמִיץ דִּינָא עַד זְמָנָא יְדִיעָא דִּילְמָא בִּין כְּדָ וּבִין כְּדָ יְהִדְרוּן
בְּתַשׁוּבָה. אִי יְהִדְרוּן פְּתַקִּין נִקְרְעִין וְאִי לֹא מְלָכָא יִתִּיב וְכָל אִינוּן דְּבִי זְכוּתָא קִימִי קַמִּיהּ.
כְּרוּזָא קִס וְכָרִיז פְּלוּנִי עֲבַד כְּדָ מֵאֵן יוֹלִיף עֲלֵיהּ זְכוּת. אִי אִית מֵאֵן דִּיִּלְיִף עֲלֵיהּ זְכוּת יֵאוּת.
וְאִי לֹא הָא אֲתַמְסֵר לְסְנִטִירָא וְכָלָא יְדַע קב"ה אֲמֵאֵי אֲצִטְרִיךְ לְכָל דָּא אֲלָא בְּגִין בְּגִין
דְּלֹא יְהֵא פְּטָרָא דְּפּוּמָא לְבְּנֵי עֲלָמָא אֲלָא לְאַחְזָאָה דְּכָלָא עֲבִיד בְּאַרְחַ קְשׁוּט וְנִיחָא קַמִּיהּ
מֵאֵן דְּאַשְׁתַּזִּיב מִן דִּינֵיהּ. וְאִי תִימָא מְנָא לָן, הֵאֵי אֲתַמְסֵר לְחַכִּימִין. וְאַפִּי לְמֵאֵן דְּלֹא יְדַעֵי
מֵאֵן דְּבְּעֵי לְאַסְתַּפְּלָא יִשְׁנַח בְּמָה דְּאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא וְיַדַּע בְּמָה דְּאִיהוּ בְּסִתְרָא דְּהָא כָּלָא
כְּגִוּוֹנָא חֲדָא כָּל מַה דְּפִקִּיד קב"ה בְּאַרְעָא כָּלָא אִיהוּ כְּגִוּוֹנָא דְּלַעֲלָא. יוֹמָא דְּר"ה אִיהוּ
יוֹמָא דְּדִינָא וּמְלָכָא יִתִּיב בְּכַרְסִיָּא דְּדִינָא סְנִטִירָא קָא אֲתִי וְחַפִּי פְּתַחָא דְּמְלָכָא וְתַבַּע
דִּינָא. וְאַף עַל גַּב דְּקב"ה רַחִים לִיהּ לְדִינָא כַּד"א כִּי אֲנִי יְיָ אוֹהֵב מִשְׁפָּט נְצַח רַחִימוּי דְּבְּנוּי
לְרַחִימוּי דְּדִינָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּסְנִטִירָא קִס לְמַטְעֵן מְלִין עֲלִייהוּ. פְּקִיד לְמַתְקַע בְּשׁוּפֵר בְּגִין
לְאַתְעָרָא רַחִמֵי מִתְתָּא לְעֵילָא בְּהֵהוּא שׁוּפֵר סְלָקָא הֵהוּא קָלָא כְּלִילָא בְּאַשָׁא וְרוּחָא וּמֵאֵא.
וְאַתְעָבִיד מְנִייהוּ קָלָא חֲדָא וְאַתְעָר קָלָא אַחְרָא לְעֵילָא.

כַּד הֵהוּא קָלָא אֲתַעָר מְעֵילָא וּמִתְתָּא כְּדִין כָּל טְעָנוֹת דְּקָא טְעִין הֵהוּא מְקַטְרָגָא מְתַעָרְבִי
בְּיוֹמָא דְּר"ה נְפִיק יִצְחָק בְּלַחוּדוּי וְקָרִי לְעֲשׂוּ לְאַטְעָמָא לִיהּ תַבְּשִׁילִין דְּכָל עֲלָמָא כְּפּוּסִם
אַרְחוּי. דְּהָא בְּהֵהוּא שַׁעֲתָא וְתַכְהִין עֵינֵינוּ מֵרְאוּת דְּנַפִּיק מְנִיָּה מֵאֵן דְּאַחְשָׁד אֲפִי בְּרִין
וְאַתְפָּרֵשׁ וְשָׁכִיב עַל עֶרְסִיָּה דְּדִינָא וְקָרִי לְעֲשׂוּ וְאֵמֵר וְצוּדָה לִי צִידָה וְעֲשֵׂה לִי מְטַעְמִים
וְהִבִּיאָה לִי.

וּרְבִקָּה אֲמָרָה אֵל יַעֲקֹב בְּנֵה רַחִימָא דְּנַפְשָׁה בְּנֵה רַחִימָא דְּאַתְמָסֵר לָהּ מִיוֹמָא דְּאַתְבְּרִי
עֲלָמָא. וּפְקִידָת לִיהּ לְאַתְעָרָא אִיהוּ בְּאִינוּן מְטַעְמִים דִּילִיהּ. וְיַעֲקֹב אֲתַעָר מִתְתָּא מִתְלַבֵּשׁ
בְּצִלוֹתִין וּבְעוֹתִין. וְהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב בְּהֵהוּא שׁוּפֵר דְּקָא סְלִיק וְאַתְעָר יַעֲקֹב לְגַבִּיָּהּ וְאַתְקָרִיב
בְּחִדְיָה וְיֵשׁ לוֹ וְיֵאכֵל וְאַתְכְּלִיל דָּא בְּדָא. כִּיּוֹן דְּאַתְכְּלִיל בְּחִדְיָה וְיֵבֵא לוֹן יְיָ דָּא יְיָ דְּמִנְטְרָא

וְיִבְרַכְהוּ. נַח רוּגְזָא וְחָדִי לְבָא וְכֹלָא אִיהוּ רַחֲמֵי. כִּינּוּ דְאִיהוּ אֲתַכְלִיל בִּיעֻקֵּב כָּל אִינוּן חִיָּלִין וְתוּקִפִּין וְרוּגְזָא דְהוּ זְמִינִין אֲתַבְדְּרוּ וְלֹא אֲשַׁתְּכַחוּ תַמְּן וְיִשְׂרָאֵל נִפְקִין מִן דִּינָא בְּחֻדְוָה וּבְבִרְכָאן. וְיִהִי אֲדָּ יִצָּא יִצָּא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו בְּיוֹמָא דָּא בְּחֻדְוָה וּבְבִרְכָאן עֲלָאִין וְעָשׂוּ אַחִיו בָּא מַצִּידוּ טְעִין טוּעֵנִי מֵעוּבְדֵי דְעֲלָמָא. וְיַעֲשׂ גַם הוּא מְטַעֲמִים חֲדִיד לִישְׁנֵיהּ לְמַטְעֵן טְעֻנּוֹת. אֲתַקִּין סְהָדִי וְיָבֵא לְאָבִיו וְיֹאמֶר יְקוּם אָבִי יִתְעַר בְּדִינוּי. וְיֹאכֵל כְּמָה עוּבְדִין בִּישִׁין דְכָל עֲלָמָא דְקָא אֲשַׁפְתְּנָא וְיִתְחַרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְדוּלָה עַד מָאד דְהָא לֹא יָכִיל לְאֲתַפְרָשָׂא מִכְּלָלָא דִּיעֻקֵּב דְאִיהוּ בְּחֻדְוָה. וְיֹאמֶר מִי אֵיפֵה הוּא הֵצֵד צִיד בְּכִמָּה צְלוֹתִין וּבְעוּתִין וְאוֹכֵל מִכָּל בְּטָרִם תְּבֵא וְאֲבָרְכֵהוּ גַם בְּרוּךְ יְהִיָּה. כְּשִׁמוּעַ עָשׂוּ אֵת דְבָרֵי (יִצְחָק) אָבִיו וְיַעֲקֹב צָעָקָה וְגוֹי. דְחָמִי דְהָא צִידוּ לֹא הוּוּ כְלוּם. עַד לְבִתְרָא אָמַר לֵיהּ הִנֵּה מִשְׁמֵנִי הָאֲרָץ יְהִיָּה וְגוֹי. אֲלִין תְּקִיפִין וְאֲכֹלִיסִין דְשָׂאָר עֲמִין וְדָא קִשְׁיָא לֵיהּ מִכְּלָא. וְיִשְׁטוּם עָשׂוּ אֵת יַעֲקֹב לְמִיזֵל אֲבִתְרֵיהּ וְלְקִטְרָגָא לֵיהּ תְּדִיר. וְיַעֲקֹב אָזִיל בְּאִינוּן יוֹמִין דְבִין רֵאשׁ הַשְּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים עָרִיק לְאֲשַׁתְּזָבָא מְנִיָּה. תְּב בְּתִיבְתָא שׁוּי גְרַמִּיָּה בְּתַעֲנִיתָא עַד דְדָתִי רֵאשׁ הַשְּׁנָה וְיִיָּה כְּדִין יְדַעֵי יִשְׂרָאֵל דְעָשׂוּ בָּא וְעָמוּ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ כְּלָהוּ מְקִטְרָגִי זְמִינִין לְקִטְרָגָא לִוּן וְיִירָא יַעֲקֹב מָאד וְיִצָּר לוֹ סְגִי בְּעֻלוֹתִין וּבְעוּתִין וְיֹאמֶר יַעֲקֹב אֶלְקֵי אָבִי אֲבָרְהָם וְאֶלְקֵי אָבִי וְגוֹי. עַד דְנִטִּיל עֵיטָא וְאָמַר כִּי אָמַר אֲכַפְרָה פְּנִין בְּמִנְחָה הַחֹלְכֵת לְפָנֵי וְיִקַּח מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה וְגוֹי עֲזִים מֵאֲתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים וְגוֹי גְמָלִים וְגוֹי כֶּף הוּא סְטְרָא דִלֵּיהּ גְמָלִים הוּא נַחֵשׁ כְּמִין גְמַל. בְּשַׁעֲתָא דְפִתִּי סְמָאֵל לְאָדָם אַרְכִּיב עַל נַחֵשׁ כְּמִין גְמַל. תְּנִינּוּ מֵאֵן דְחָמִי גְמַל בְּחֻלְמֵיהּ מֵיִתָּה נִקְנֶסָה עֲלִיו מִלְמַעְלָה וְאֲשַׁתְּזִיב מִיָּנָה. וְכֹלָא חַד.

וְכִדִּין אֲהָדֵר עָשׂוּ אֲפִטְרוּפוּסָא דִּיעֻקֵּב וְיַעֲקֹב לֹא בְּעָא דוּבְשִׁיָּה וְעוּקָצִיָּה. יַעֲבֵר נָא אֲדוּנִי לְפָנֵי עֲבָדוֹ. כְּדִין וְיִשָּׁב בְּיוֹם הַהוּא עָשׂוּ לְדָרְכוֹ אִימְתִי בְּשַׁעֲתָא נְעִילָה דְהָא אֲתַפְרָשׁ מְעָמָא קְדִישָׁא וְקַב"ה שְׂבִיק לְחוּבֵיהוֹן וְכַפֵּר עֲלֵיהוּ. כִּינּוּ דְהַהוּא מְקִטְרָגָא אָזִיל בְּהַהוּא דוֹרוּגָא וְאֲתַפְרָשׁ מְנִיָּהוּ בְּעֵי קַב"ה לְמַחְדֵי בְּבִנוּי מַה כְּתִיב וְיַעֲקֹב נָסַע סְכַתָּה וְיִבְּן לוֹ בֵּית וְגוֹי. עַל כֵּן קָרָא שְׁם הַמְּקוֹם סְכוּת. כִּינּוּ דִיִּתְּבוּ בְּסְכוּתָא הָא אֲשַׁתְּזִיבוּ מִן מְקִטְרָגָא וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חֲדִי בְּבִנוּי. זְכָאָה חוּלְקָהוֹן בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי:

וְיִקְרָא כ"ג) אֲדָּ בְּעֵשׂוֹר לְחֻדְשׁ הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכְּפוּרִים הוּא מְקָרָא קְדֵשׁ יְהִיָּה לְכֶם. רַבִּי חֵיָּא פְתַח, (תְּהֵלִים ל"ב) לְדוּד מְשָׁכִיל אֲשָׁרִי נְשׁוּי פְּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה. לְדוּד מְשָׁכִיל, הָא תְּנִינּוּ בִּי זִינִי זְמָרָא (נ"א אֲתַתְּקוּ) אֲתַקְרִי סְפָר תְּהֵלִים, בְּנִצּוּחַ, בְּנִגּוּן, בְּמִשְׁכִּיל, בְּמִכְתָּם, בְּמִזְמוֹר, בְּשִׁיר, בְּאֲשָׁרִי, בְּתַפְלָה, בְּהוֹדָאָה, בְּהִלְלוּיָהּ, וְעֲלָאָה מְכֻלְהוּ הַלְלוּיָהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא (מ"ג) דָּא, לְאֲתַעֲנָאָה בְּיוֹמָא דְכְּפוּרִי, לְאֲכַנְעָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא, בְּרִזָּא דְחַמְשָׁה עֲנוּיִין, דְחַמְשָׁה דְרָגִין דְּיוֹמָא דְכְּפוּרִי. דְהָא מְקִטְרָגָא קָא אֲתִי לְאֲדַפְרָא חוּבֵיהוֹן, כְּמָה דְאֲתַמַּר. וְכֻלְהוּ בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא קַמִּי אֲבוּהוֹן. כְּלָא, כְּמָה דְאֲתַמַּר בְּכְמָה דְיֻכְתִּי. (ע"כ רעיא מהימנא) (פְּקוּדָא מ"ד לְמַפְלַח כַּחנָא וְכוּי' ס"ג ע"א)

הָכָא מְשָׁכִיל, אֲתַרִּיָּה יְדִיעַ, מַהוּ מְשָׁכִיל, מֵיָּא דְאֲחַפְיָמוּ לְאִינוּן דְשַׁתּוּ לְהוּ, הַהוּא אֲתַר (ס"א דְמַשְׁתַּדְלוּן בְּהַהוּא אֲתַר) דְאֲקָרִי מְשָׁכִיל, כְּמָה דְאֲתַר אָמַר, (מַשְׁלִי ט"ז) מְשָׁכִיל עַל דְבָר יִמְצָא טוֹב. וּבְגִין דְאֲקָרִי הָכִי, תְּלִיָּא בֵּיהּ סְלִיחָה, חִירוּ דְחִירוּן. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב אֲשָׁרִי נְשׁוּי פְּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה.

מֵאֵי כְּסוּי חֲטָאָה. הָא אוּקְמוּהָ, דְהוּא כְּסוּי מְבַנֵּי נְשָׂא, הַהוּא חֲטָאָה דְחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְאוּדִי קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. אָבֵל (ס"א כְּסוּי חֲטָאָה) תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׁ חֲטִי, וְחָב זְמָנָא חֲדָא, וְתַרְיִן וְתַלְתָּא, וְלֹא אֲהָדֵר בֵּיהּ, הָא חוּבִי בְּאֲתַגְלִיָּא אִינוּן וּמְפָרְסָמִי לִוּן לְעֵילָא, וּמְפָרְסָמִי לִוּן לְתַתָּא. וְכַרְזִי אֲזִלִּין קַמִּיָּה וּמְכַרְזִי, אֲסַתְּלָקוּ מִסְחַרְגֵּיהּ דְפְלַנְיָא, נְזִיף הוּא מְמַאֲרִיָּה, נְזִיף

הוא לעילא, נזיף הוא לתתא, ווי ליה דפגים דיוקנא דמאריה, ווי ליה דלא חייש ליקרא דמאריה, קודשא בריך הוא גלי חוביה לעילא, הדא הוא דכתיב, (איוב כ) וגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. וכד בר נש אזיל באורחא דמאריה, ואשתדל בפולחניה, ואזדמן ליה חטאה חד, כלא מכסין עלויה, עלאין ותתאין, דא אקרי כסוי חטאה.

אמר ליה רבי אבא, עד כעו לא מטית לעקרא דמלה. ושפיר קאמרת. והאי דקאמרו חבריאי שפיר. אבל אי הכי, מכוסה חטאה מפעי ליה, מהו כסוי חטאה.

אלא תרי מלי דחכמתא אית ביה, ותרווייהו הכי. חד כמה דתנינו, דעובדין טבין דבר נש עביד בהאי עלמא, עבדין ליה בההוא עלמא לבושא נקירא עלאה, לאתלבשא בהו. וכד בר נש אתקין עובדין טבין, וגברין עליה עובדין בישין, ואשגח ביה קודשא בריך הוא, ועובדוי בישין סגיין, ואיהו רשע, דאשתכח חטאה קמי מאריה, ותוהא על אינון טבאן דעבד בקדמיתא, הא אתאביד הוא מכלא, מהאי עלמא, ומעלמא דאתי. מה עביד קודשא בריך הוא מאינון טבאן דעביד האי חטאה בקדמיתא.

אלא קודשא בריך הוא, אף על גב דההוא רשע חטאה אתאביד. אינון טבאן וזכין לא אתאבידו. אית צדיק דאזיל בארחוי דמלכא עלאה, ואתקין לבושוי מעובדוי, ועד לא אשלים לבושוי, אסתלק. קודשא בריך הוא אשלים ליה, מאינון עובדין דעבד (ס"א דאבד) האי רשע חטאה, ואשלים לבושוי, לאתתקנא בהו בההוא עלמא, הדא הוא דכתיב, (איוב כז) יכין וצדיק ילבש. ההוא חטאה אתקין, וצדיק אתחפי ממה דאיהו תקין, הדא הוא דכתיב כסוי חטאה, (כסוי הוא מדא דחטאה אתחפי מחטאה) ועל דא לא כתיב כסוי.

אלא

מכוסה,

דף ק"א ע"ב

וחד, דאתחפי ההוא חטאה דהאי זכאה, באינון דאקרון מצולות ים, דהא מאן דנפיל במצולות ים, לא אשתכח לעלמין בגין דמיין חפין עליהו. (מאן מצולות ים) כמה דאת אמר, (מיכה ז) ותשליך (דף ק"א ע"ב) במצולות ים כל חטאתם. מאן מצולות ים. אלא רזא יקירא הוא, והא (אוקמוה רבי שמעון אמר) אוקמיה רבי שמעון, ואמר, כל אינון דאתו מסטרא תקיפא, ואתאחדו בזינין בישין, בכתרין תתאין, כגון עזאזל ביומא דכפורי, דא אקרי מצולות ים. כזפטא דכספא, כד בחנין ליה בנורא, הדא הוא דכתיב, (משלי כה) הגו סיגים מכסף.

כד האי, מאינון מצולות ים הוא, ומצולות ים אקרי, מצולות מההוא ים קדישא, מצולות, זוהמא דכספא. ועל דא, כל אינון חטאין דישראל שריין לגויה (ס"א לגביה), והוא קביל לון, וישתאבון בגויה. מאי טעמא. בגין דאיהו חטאה אקרי. מאי חטאה. גרעונא. ועל דא הוא גרעונא דכלא, ונטל

גרעונא דגופא ודנפשא. בהאי יומא נחית האי מצולות ים, זיהמא (דכספא) דנפשא, ונטיל זיהמא דגופא. מאן הוא זיהמא דגופא. דא אינון חובין דאתעבידו על ידי דינאר הרע, דאקרי מזוהם מנוול.

אמר רבי יוסי, תנן (ויקרא טו) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, אי הכי יקרא הוא דעזאזל, חמיתון עבדא דשדי עדבין במאריה, אורחוי דעלמא דעבדא לא נטל אלא מה דיהיב ליה מאריה. אבל, בגין דסמא"ל זמין האי יומא בדלטורא, ובגין דלא יהא ליה פטר א (ס"א בהאי עדבא הוא סלקא ביה) יהבין ליה חולקא בהאי.

והאי עדבא מגרמיה הוא דסליק ביה, דאמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, מלה עלאה אשכחנא בעדבא. עדבא דיהושע, פתיב ביה, (במדבר כו) על פי הגורל, על פי הגורל ודאי, דאיהו אמר דא חולקא דיהודה, דא דבגמין וכו', וכן פלהו. אוף הכא, פיון דכהנא שוי ידוי, אינון עדבין מדלגי וסלקין בידא דכהנא, (ס"א וסלקין עדבין בידא דכהנא, אינון מדלגי מן ידוי) ושארו באתריהו. הדא הוא דכתיב, והשעיר אשר עלה עליו הגורל, עלה עליו ודאי.

ולא דא בלחודוי, אלא בכל זמנא דדלטורא זמין, ואתייהיב ליה רשותא, בעינן לשוואה לקבליה במה דיתעסק, ושביק לון לישראל. בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא. הדא הוא דכתיב, (איוב א) ויאמר יי אל השטן מאין תבא. והא תנינן, משיט בארץ, מאי הוא. אלא האי הוא דלטורא רבא מקטרגא דישראל.

והא אתערו חבריאי, (דודא) בההיא שענתא דהו זמין ישראל למעבר ימא, ולא תפרעא ממצראי, אמר, אנא אעברנא בארעא קדישא, וחמינא דלא אתחזון אליו למיעל בגווה, אי אנת דאין דינא, דינייהו הכא כמצראי, מה שנינו אליו מאליו, או ימותו פלהו פחדא, או יהדרו פלהו למצרים. ולא אנת הוא דאמרת, (בראשית טו) ועבדום וענו אותם ד' מאות שנה, והא לא סליקו מחושבניא אלא רדיו, ולא יתיר.

אמר קודשא בריך הוא, מאי אעביד, אשתדלותא בעיא הכא, לאייתאה קרבא לקבליה, יהיבנא ליה במה דיתעסק, וישבוק בהו לבני, והא אשתכח במאן דיתעסק, מיד אמר ליה, השמת לבד אל עבדי איוב פי אין כמוהו בארץ. מיד פלג ליה דלטורא במליו, ויען השטן את יי ויאמר החנם ירא איוב אלהים.

לרעיא דבעי לאעברא עאניה בחד נהרא, אעבר זאבא לקטרגא ליה בעאניה, רעיא הוה חכים, אמר מאי אעביד, דבעוד דאנא אעבר לטלייא, יקטרג הוא בעאני. זקף עינוי, וחמא בין עאנא, חד תיישא מאליו תיישי ברא, דהוה רב ותקיף. אמר, אשדי דא לקבליה, ובעוד דמקטרגי דא בדא, אעבר לכל עאנא, וישתזבון מניה.

כֶּדֶךָ קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא אָמַר, וְדַאי הָא תִּיּוּשָׁא חַד רַב וְתִקִּיף וְאֵלִים, אֲשֶׁדִּי לְקַבְּלִיהּ, וּבַעוּד דְּהוּא יִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, יַעֲבִרוּן בְּנֵי, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח קִטְיִגוּרָא לְגַבְיֵיהּ. מִיָּד, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׁטָן הַשְּׂמֵת לְבָדָּה. עַד דְּקוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא זְווג לְהוּ כְּחַדָּא, דְּכַתִּיב הֵנוּ בְּיָדָּה. בַּעוּד דְּהוּא אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, שְׂבִיק לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח קִטְיִגוּרָא לְגַבְיֵיהּ.

אוּף הָכִי בְּהַאי יוֹמָא, דְּלְטוּרָא זְמִין לְאַלְלָא אַרְעָא, וּבַעֲינָא לְשַׁדְרָא לְקַבְּלִיהּ בְּמָה דִּי תַעֲסֵק (כְּגוּוּנָא דִּילֵיהּ), וּבַעוּד דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, שְׂבִיק לֹון לְיִשְׂרָאֵל. וּמִתְלָא אַמְרֵי לְזִלְזוּלָא דְּבֵי מַלְכָּא, הֵב לִיהּ זְעִיר חַמְרָא, וַיִּשְׁבַּחְדָּה קָמִי מַלְכָּא. וְאִי לָאוּ יִימָא לְמַלְכָּא מְלָה בִּישָׂא. לְזַמְנִין נְטַלִּין לָהּ לְהַהִיא מְלָה, עַלְאִי דְּבֵי מַלְכָּא, וּמַלְכָּא עֲבִיד דִּינָא בְּגִינֵיהּ.

דף ק"ב ע"א

רַבִּי (דף ק"ב ע"א) יִצְחָק אָמַר, לְשַׁטְיָא דְּקָאִים קָמִי מַלְכָּא, הֵב לִיהּ חַמְרָא, וּלְבַתֵּר אִימָא לִיהּ, וְאַחֲזִי לִיהּ, כֹּל אִינוּן טַעוּוֹן דְּעַבְדֵּת, וְכֹל אִינוּן בִּישׁוּן, וְהוּא יִיְתִי וַיִּשְׁבַּחְדָּה, וַיִּימָא דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּעַלְמָא כְּוֹתֵדָה. אוּף הָכָא, הָא קָאִים דְּלְטוּרָא תְּדִיר קָמִי מַלְכָּא, יִשְׂרָאֵל יַחֲבִין לִיהּ הַאי דוֹרוּן, וּבְהַאי דוֹרוּן פְּתַקָּא, לְכֹל בִּישׁוּן, וּלְכֹל טַעוּוֹן, וּלְכֹל חוּבִין דְּעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אֲתִי וּמִשְׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְעֲבִיד סִינִיגוּרָא עַלְיֵיהּ, וְקוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא אֲהַדְרַךְ כְּלָא לְרִישָׁא דְּבִישָׁי דְּעַמִּיָּה, בְּגִין דְּכַתִּיב, (מִשְׁלִי כַּח) כִּי גִחְלִים אֲתַה חוֹתָה עַל רֹאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְוִי לֹון לְעַמָּא דְּעַשׂוֹ, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי שְׁעִיר מְשַׁדְרִי לְהַהוּא דְּלְטוּרָא מְמָנָא דְּעַלְיֵיהּ, דְּבִגִּינֵיהּ אֲתִי לְשַׁבְּחָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְקוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא אֲהַדְרַךְ כֹּל אִינוּן חוּבִין לְרִישָׁא דְּעַמִּיָּה, בְּגִין דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים ק"א) דוֹבֵר שְׂקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד עֵינָי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלִמְלִי הוּוּ יַדְעֵי אוּמוֹת הַעוֹלָם מֵהַאי שְׁעִיר, לֹא שְׂבִיקוּן לֹון לְיִשְׂרָאֵל, יוֹמָא חַד בְּעַלְמָא.

תָּא חֲזִי, כֹּל הַהוּא יוֹמָא מְשַׁתַּדַּל אִיהוּ בְּהַהוּא שְׁעִיר, וּבְגִין כֶּדֶךָ קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא מְכַפֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְדָכִי לֹון מַכְלָא, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח קִטְיִגוּרָא קָמִיָּה. לְבַתֵּר, הוּא אֲתִי וּמִשְׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְדִין שְׂאִיל לִיהּ, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׁטָן מֵאִן תָּבֵא, אֲתִיב בְּתוּשְׁבַחְתִּיָּהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְקִטְיִגוּרָא אֲתַעֲבִיד סִינִיגוּרָא וְאַזִּיל לִיהּ.

כְּדִין קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא אָמַר לְשַׁבְּעִין שְׁרִין דְּסַחְרִין פּוֹרְסִיָּא, חֲמִיתוּן הַאי דְּלְטוּרָא, הִיאָדָּה קָאִים עַל בְּנֵי תְּדִיר, (אִסְתַּכְמוּ) הָא שְׁעִירָא חַדָּא דְּאִשְׁתַּכַּח (ס"א אִשְׁתַּדֵּר) גְּבִיָּהּ, בְּפַתְקָא דְּכֹל חוּבִיָּהוּ וְכֹל טַעוּתִיָּהוּ, וְכֹל מָה דְּחִטּוּ וְחָבוּ קָמִי, וְהוּא קָבִיל לֹון. כְּדִין אִסְתַּכְמוּ כְּלָהוּ, דְּיַהַדְרוּן אִינוּן חוּבִין עַל עַמִּיָּה.

רבי אבא אמר, כל אינון חובין וחטאין מתדבקין ביה, כמה דכתיב, (מיכה א) ותשליך במצולות ים כל חטאתם. ולביתר, פלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה, הך הוא דכתיב, (ויקרא טז) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. בהאי יומא מתעטר כהנא בעטרין עלאין, והוא קאים בין עלאי ותתאי, ומכפר עליה ועל ביתיה, ועל כהני, ועל מקדשא, ועל ישראל כלהו.

תאנא, בשעתא דעאל בדמא דפר, מכין ברישא דמהימנותא, ואדי באצבעיה, כמה דכתיב, והזה אותנו על הכפרת ולפני הכפרת והיך עבד. בסים בקפטא (סי"א בקטפא) דאצבעא, ואדי כמצליף, בטיפין דאצבעא, לסטרי קפתורא (סי"א קטעורא) (סי"א כפורתא), אדי ואתכוון, ושאר לממני אחת, אחת ואחת. אחת בלחודה, אחת (תיקון פי"ב ע"א, רעיא מהימנא ק"ח ע"ב) דכליל פלא, אחת שבחא דכלא, אחת דכלא אהדרן לקבלה, אחת רישא דכלא. לבתר אחת ואחת, דאינון שריין כחדא, ברעיתא באחוותא, ולא מתפרשו לעלמין.

בתר דמטא להאי ואחת, דהיא אימא דכלא. מכאן שארי לממני בזווגא, ומני ואמר, אחת ושתיים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת וישש. אחת ושבוע. בגין לאמשכא ולנגדא להאי אחת, דהיא אימא (ימא) עלאה, בדרגין ידיען, לכתרא (סי"א לנהרא לאימא) דאימא תתאה. ולאמשכא נהרין עמיקין מאתרייהו לכנסת ישראל. ועל דא, יומא דא תרין נהרין נהרין כחדא, אימא עלאה נהרא לאימא תתאה. ועל דא כתיב יום הכפורים, כמה דאתמר.

אמר רבי יצחק קפטר חדא קשירא ברגלוי דכהנא, בשעתא דהוה עאל, דאי ימות התם, נפקוהו מלבר. ובמה ידעי. בההוא זהוריתא אתיידע ואשתמודע, כד לא יהפד גונוי. בההיא שעתא אשתמודע, דכהנא אשתכח לגו בחטאה. ואי יפוק בשלם, בזהוריתא אתיידע ואשתמודע, דיהפד גונוי לחנור. פדין חדוותא היא בעלאי ותתאי. ואי לאו פלהו אשתכחו בצערא, והווי ידעי פלא, דלא אתקבלו צלותהון.

דף ק"ב ע"ב

אמר רבי יהודה, פיון דהוה עאל, וטמטם עינוי דלא לאסתכלא במה דלא אצטריד, והוה שמע קל גדפי פרובייא מזמרי ומשבחי. הוה ידע כהנא, דכלא הוה בחדוה, ויפוק בשלם. ועם כל דא בצלותיה הוה ידע, דמלין נפקין בחדוותא, ומתקבלן ומתברכו (דף ק"ב ע"ב) כדקא יאות, וכדין חדוותא היא בעלאי ותתאי.

רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוי, אמר ליה, האי יומא אמאי הוא בהאי אתר תלי, ולא בדרגא אחרא, דיאות הוא למחוי בדרגא דמלכא שארי, יתיר מכלא. אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי, הכי הוא ודאי, ויאות שאלת.

תָּא חֲזִי, מַלְכָּא קִדְיִשָּׁא, שְׁבִיק הִיכְלִיָּה וּבֵיתֶיהָ בִּידָא דְמִטְרוֹנִיתָא, וְשָׁבַק לְבִנוּי עֲמָה, בְּגִין לְדַבְרָא לֹון, וְלֹא לְקָאָה לֹון, וְלִמְשָׁרֵי בְּגוּוּיָהוּ. דָּאִי זָפֹון מִטְרוֹנִיתָא עֲאֵלֵת בְּחֻדְוֹתָא בִּיקְרָא לְגַבֵּי מַלְכָּא. וְאִי לֹא זָפֹון, הִיא וְאִינוּן, אֲתִהְדְּרוּ בְּגִלּוּתָא. וְהָא אֻקְיָמְנָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (מְשֻׁלֵי יוֹט) מִשְׁדָּד אָב יִבְרִיחַ אִם. וּכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה ג) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

וְעַל דָּא אֵית יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא, לֹא שְׁגָחָא בְּהוּ, וְלַעֲיִנָּא בְּהוּ. וְכַד אֲזַדְמֹן הָאִי יוֹמָא, אִימָא עֲלָאָה דְכָל חִירוּ בִּידְהָא, אֲזַדְמֹן לְקַבְלִיָּה, לֹא סִתְפְּלָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. וְיִשְׂרָאֵל אֲזַדְרָזוּ בְּהָאִי יוֹמָא, בְּכִמָּה פּוֹלְחָנִין, בְּכִמָּה צְלוּתִין, בְּכִמָּה עֲנוּוִין, כְּלָהוּ בְּזִכּוּתָא. כְּדִין אֲזַדְמֹן לְהוּ חִירוּ, מֵאַתֵּר דְכָל חִירוּ בִּידְהָא דְמִטְרוֹנִיתָא. בְּנִי מַלְכָּא בְּנָהָא, דְאַתְפְּקֹדֵן בִּידְהָא, כְּלָהוּ זָפֹאִין, כְּלָהוּ בְּלֹא חֲטָאֹן, בְּלֹא חוּבִין, כְּדִין אֲזַדְוּגַת (סִיָּא וְכַד אֲזַדְמֹן הָאִי יוֹמָא וְיִשְׂרָאֵל אֲזַדְמֵנוּ בְּהָאִי יוֹמָא בְּכִמָּה פּוֹלְחָנִין בְּכִמָּה צְלוּתִין בְּכִמָּה עֲנוּוִין כְּלָהוּ בְּזִכּוּתָא כְּדִין אִימָא עֲלָאָה דְכָל חִירוּ בִּידְהָא אֲזַדְמֵנַת לְקַבְלָא לֹא סִתְכֵלָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל וְחִמָּאֵת בְּנִי מַלְכָּא בְּנָהָא (נִיָּא בְּרַהָא) דְאַתְפְּקֹדֵן בִּידְהָא דְמִטְרוֹנִיתָא כְּלָהוּ זָכֹאִין בְּלֹא חֲטָאִין בְּלֹא חוּבִין כְּדִין אֲזַמִּינַת לְהוּ חִירוּ מֵאַתֵּר דְכָל חִירוּ בִּידְהָא דְמִטְרוֹנִיתָא כְּדִין מִטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה) לְגַבֵּי מַלְכָּא, בְּנָהִירוּ, בְּחֻדְוָה, בְּשְׁלִימוּ, בְּרַעוּתָא. דְהָא רְבִיָּאֵת בְּנִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה כְּדִקָּא יָאוּת.

וְכַד הָאִי יוֹמָא לֹא אֲשַׁתְּכָחוּ כְּדִקָּא יָאוּת, וְוִי לֹון, וְוִי לְשְׁלוּחִיהוּן, וְוִי דְהָא מִטְרוֹנִיתָא אֲתִרְחַקַת מִן מַלְכָּא, וְאִימָא עֲלָאָה אֲסִתְלַקַת, וְלֹא נְפִיק מִנָּה חִירוּ לְעֵלְמִין. זָפֹאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֹולִיף לֹון אֹורְחוּי, בְּגִין לֹא שְׁתִּזְבָּא מִן דִּינָא, וְיִשְׁתְּכָחוּ זָפֹאִין קַמִּיהָ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (וִיקְרָא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְיִטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמָאוֹתֵיכֶם וְגוֹ'. (וִיקְרָא כ"ג) וּבְחִמְשָׁה עֶשֶׂר יוֹם לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסִי שָׁאֵל לְרַבִּי אֲבָא, אָמַר לִיהָ, הֲנִי חִמְשָׁה עֶשֶׂר יוֹם, מֵאִי קָא מִיָּרִי. אָמַר לִיהָ, וְדָאִי רָזָא יִקְרָא הוּא. תָּא חֲזִי, בִּין לְעֵילָא בִּין לְתַתָּא, כָּל חַד וְחַד, בְּאַרְחִיָּה נְטֻלָּא. וּבְאַרְחִיָּה יִתְבָּא, וּבְאַרְחִיָּה אֲתַעַר וְעֵבִיד מֵאִי דְעֵבִיד. הָאִי עֲשׂוֹר מְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אִינוּן. וְיוֹמָא עֲשִׂירָאָה, בְּעֲשִׂירָאָה קִימָא. וְעַל דָּא (שְׁמוֹת יב) בְּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לְהֵם אִישׁ שָׂה לְבֵית וְגוֹ'. וְהָאִי יוֹמָא, הוּא דִילָהּ. וְחִמְשָׁה יוֹמִין אַחְרָנִין, דְמַלְכָּא הוּא. הֵהוּא יוֹמָא דְאַתֵּי עֲלָהּ. דְהָא חִמְשָׁאָה, בֵּיהָ יִתִּיב מַלְכָּא, בְּכוּרְסִיָּא. וּבְכָל אֲתֵר בְּעֲשׂוֹר, דְמִטְרוֹנִיתָא הוּא. חִמְשָׁה עֲלִיָּהוּ, דְמַלְכָּא הוּא (סִיָּא הֵהוּא יוֹמָא דְעֵלָה בְּגִין דְדִרְגָא חִמְשָׁאָה בֵּיהָ יִתִּיב מַלְכָּא בְּכוּרְסִיָּא, וּבְכָל אֲתֵר וְכוּ'). הֵהוּא יוֹמָא דְאַתֵּי עֲלָהּ דְהָא חִמְשָׁאָה בֵּיהָ, יִתִּיב מַלְכָּא בְּתַרְעָא.

וּבְכָל אֲתֵר בְּעֲשׂוֹר דְמִטְרוֹנִיתָא הוּא, חִמְשָׁה עֲלִיָּהוּ, דְמַלְכָּא הוּא. הֵהוּא יוֹמָא דְאַתֵּי עֲלָהּ. בְּגִין כְּדִ חִמְשָׁה יוֹמִין מִיָּרְחָא, לֹא וְרִיָּתָא. וְאִי תִימָא שְׁבִיעָאָה, בְּזִמְנָא דְתִרִין אֲבָהוּן מְשַׁתְּכָחִי בֵּיהָ, דְהָא מַלְכָּא בְּהוּ, וּכְדִין מִתְעַטֵּר בְּכָלָא. וְחַד מְלָה, שְׁבִיעָאָה וְחִמְשָׁאָה.

תָּא חֲזִי, חֲמִשָּׁאָה דִּילִיָּהּ הוּא וְדַאי, כְּמָה דְאַתְמַר, וְכִדְיָן נְהִיר אַבָּא לְאַיְמָא,
וְאַתְנַהֲרִי מִנְּהָ חֲמִשִּׁין תְּרַעִין לְאַנְהָרָא לְחֲמִשָּׁאָה. וְאִי תִימָא שְׁבִיעָאָה, בְּגִין
דְּמִלְכָא בְּשִׁלְמוֹ דְאַבְהוֹ, וְעֵטְרָה יָרִית מְשִׁבֵּעָאָה, כְּמָה דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
א) צִאֲיָנָה וְרִאֲיָנָה בְּנוֹת צִיּוֹן. וְעַל דָּא בְּשִׁבְעָאָה הוּא יוֹמָא דְמַעְטְרָא מִלְכָּא
בְּעֵטְרוֹי, וְכִדְיָן יָרִית מִלְכָּא לְאַבָּא וְאַיְמָא, דְּמִזְדוּוּגִין כְּחֻדָּא. וְעַל דָּא כְּלָא
בְּחֻד תְּלִיאָא. (וִיקְרָא כ"ג) וּבְחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם, רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (בְּמַדְבַּר כ"א)
וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּדְ עֶרֶד. תְּנִינוּ, ג' מִתְּנִין עֲלָיו, אִזְדְּמִנוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל
יְדֵי תְּלַתָּא אַחִין: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, וּמֵרָיִם. מִן, בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה. עֲנִנִי כְּבוֹד, בְּזִכּוֹת
אַהֲרֹן. בָּאֵר, בְּזִכּוֹת מֵרָיִם. וְכִלְהוּ אַחֲדָן לְעִילָא. מִן בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה, דְּכְּתִיב,
(שְׁמוֹת טו) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם (דף ק"ג ע"א) מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַשָּׁמַיִם (דִּיקָא),
דָּא מֹשֶׁה.

עֲנִנִי כְּבוֹד בְּזִכּוֹת אַהֲרֹן, דְּכְּתִיב, (בְּמַדְבַּר יד) אֲשֶׁר עָיִן בְּעֵין (אַהֲרֹן) נִרְאָה אֶתְּהָ
יְיָ וְגו', וּכְתִיב (וִיקְרָא טו) וְכִסָּה עַנֵּן הַקִּטְרֶת. מַה לְהֵלֵן, שְׁבַעָה. אִף כָּאֵן נְמִי
שְׁבַעָה. דְּהָא בְּקִטְרֶת שְׁבַעָה עֲנִנִין מִתְקַשְּׁרִין כְּחֻדָּא (וְעוּד). וְאַהֲרֹן רִישָׁא לְכָל
שְׁבַעָה עֲנִנִין הוּא וְהוּא קְשִׁיר לְשִׁית אַחֲרָנִין בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא.

בָּאֵר בְּזִכּוֹת מֵרָיִם, דְּהָא הִיא וְדַאי בָּאֵר אֶתְקָרִי. וּבְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא, (שְׁמוֹת
ב) וַתִּתְצַב אַחוֹתוֹ מִרְחוֹק לְדַעָה וְגו'. דָּא הוּא בָּאֵר מִיִּם חַיִּים, וְכִלְכָּא קְשׁוּרָא
חַד. מִתְּהָ מֵרָיִם, אֶסְתַּלֵּק בָּאֵר. דְּכְּתִיב, (בְּמַדְבַּר כ) וְלֹא הָיָה מִיִּם לְעַדָּה.
וּבֵיהּ הִיא שְׁעָתָא בְּעָתָא בָּאֵר אַחֲרָא לְאַסְתַּלְקָא, דְּהוּהוּ שְׂכִיחַ עֲמָהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל. כִּד חֲמָאֵת שִׁיתָא עֲנִנִין דְּהוּוּ קְשִׁירִין עֲלֵהּ, אֶתְקַשְּׁרֶת הִיא בְּהוּ.

מִית אַהֲרֹן, אֶסְתַּלְקוּ אֵינוֹן עֲנִנִין, וְאַסְתַּלְקַּע עֲנִנָּא דְּבִירָא עֲמָהוֹן. אֶתָּא
מֹשֶׁה, אַהֲדָר לְהוּ. הֵדָּא הוּא דְּכְּתִיב, (תְּהִלִּים סח) עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי
לְקַחְתָּ מִתְּנוֹת בְּאָדָם. לְקַחְתָּ מִתְּנוֹת וְדַאי, אֵינוֹן מִתְּנוֹת דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא
בָּאֵר וְעֲנִנִין.

בָּאֵר, דָּא בָּאֵר דִּיצְחָק. עֲנִנִים, אֵלִין עֲנִנִים דְּאַהֲרֹן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי
מַה זָכָה אַהֲרֹן לְדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ קְשִׁיר בְּעֲנִנִים (נ"א רִישָׁא לְעֲנִנִים). וְהוּא אֶקְשִׁיר
כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא לְכִלְהוּ כְּחֻדָּא, דְּמִתְבָּרְכָאֵן כְּלְהוּ עַל יְדוּי.

תָּא חֲזִי, עַל כָּל חֶסֶד דְּעַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל. קְשִׁיר עֲמָהוֹן ז' עֲנִנִי
יְקִירִין, וְקְשִׁיר לְהוּ בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא עֲנִנָּא דִּילָהּ אֶתְקַשְּׁרַת בְּשִׁיתָא
אַחֲרָנִין. וּבְכִלְהוּ שְׁבַעָה, אִזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכִלְהוּ
קְשִׁירָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא נִינְהוּ וְעַל דָּא בְּסִפְרוֹת תְּשֻׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. מֵאִי קָא
מִיָּרִי. בְּגִין דְּכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) בְּצִלוֹ חַמְדָּתִי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹק לְחֻכִּי.
וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְאַחֲזָאָה גְרַמְיָה, דִּיתִיב תְּחוֹת צִלָּא דְּמַהֲיִמְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, כָּל אֵינוֹן שְׁנִין דְּקָאִים אַהֲרֹן, הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּצִלָּא דְּמַהֲיִמְנוּתָא,
תְּחוֹת אֵלִין עֲנִנִין. בְּתַר דְּמִית אַהֲרֹן, אֶסְתַּלְקַּע עֲנִנָּא חַד, דְּהוּא יְמִינָא דְּכִלְכָּא.
וְכִד הִיא אֶסְתַּלְקַּע, אֶסְתַּלְקוּ כָּל שְׁאָר עַמִּיָּה (נ"א עֲנִנִין) וְאַתְחִזִּיאוּ כְּלְהוּ
בְּגִרְעוּתָא. וְהָא אוּקְמוּיָהּ, דְּכְּתִיב, (בְּמַדְבַּר כ) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אַהֲרֹן.

אל תקרי ויראו, אלא ויראו. מיד וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים. שמע דאסתלקו אינון עננים, ומית תגירא רברבא דכל אינון עננים אתקשרו ביה.

אמר רבי יצחק, הכנעני מלך ערד יושב הנגב ודאי. וכד אתו אינון מאללין דשדר משה, אמרו (במדבר יג) עמלק יושב בארץ הנגב, בגין לתברא לבייהו. דהא בעמלק אתבר חיליהון בקדמיתא.

אמר רבי אבא, וישמע הכנעני, מאי קא מיירי הקא. בתר דאסתלקו אינון עננים. אלא כנען כתיב ביה, (בראשית ט) ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. הקא אוליפנא, מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אתחזי למהוי עבד לעבדי עבדין, הדא הוא דכתיב, (במדבר כא) וילחם בישראל וישב ממנו שבי. הוא נטל עבדין מישראל לגרמיה.

ועל דא כתיב, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. כל מאן דאיהו משרשא וגזעא קדישא דישראל, ישבו בסוכות, תחות צלא דמהימנותא. ומאן דליתיה מגזעא ושורשא קדישא דישראל, לא יתיב בהו, ויפוק גרמיה מתחות צלא דמהימנותא.

דף ק"ג ע"ב

כתיב (הושע יב) כנען בידו מאזני מרמה, דא אליעזר עבד אברהם. ותא חזי, כתיב ארור כנען ובגין דזכה כנען דא, לשמשא לאברהם, כיון דשמש לאברהם, יתיב תחות צלא דמהימנותא, זכה למיפק מההוא לטייא דאתלטויא, ולא עוד אלא דכתיב ביה ברכה. דכתיב, (בראשית כד) ויאמר בא ברוך יי. מאי קא מיירי. דכל מאן דיתבי תחות צלא דמהימנותא, אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמין, ואתברך ברכתא עלאה, ומאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אחסין גלותא ליה ולבנוי, דכתיב וילחם בישראל וישב ממנו שבי. (דף ק"ג ע"ב) (ויקרא כ"ג) בסכת תשבו חסר, ודא עננא חד, דכלהו קשירין ביה. דכתיב, כי ענן יי עליהם יומם. וכתיב, (במדבר יד) ובעמוד ענן אתה הולך לפניך יומם. דא הוא עננא דאהרן, דאקרי יומם, דכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי חסדו. עננא חד, נטיל עמיה חמש אחרנין, ואינון שית. ועננא אחרא, דכתיב ובעמוד אש לילה, דא נהרא להו לישראל, מנהירו דאינון שית.

רעיא מהימנא (ויקרא כ"ג) בסכת תשבו שבעת ימים וגו', פקודא (מ"ה) דא, לישב בסוכה. והא אוקימנא, בגין לאתחזאה דישראל יתבי ברזא דמהימנותא, בלא דחילו כלל, דהא מקטרגא אתפרש מנייהו. וכל מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, יתיב בסוכה. כמה דאוקימנא, דכתיב, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, ומזרעא ושורשא דישראל, ישבו בסוכות. ורזא דא אתמר בכמה דוכתי.

פְּקוּדָא (מ"ו) בְּתַר דָּא, לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא בְּכָל יוֹמָא, וְקַרְבָּנָא דָּא, לְמַהוּי חוּלְקָא בְּכָלְא, בְּחֻדְוֹתָא דְבְּנוּי. בְּגִין דְּכֻלְהוּ אַחִידִין בְּאִילָנָא. עֲנִפִין דְּלִתְתָּא דְלִגְבֵי שְׂרָשָׁא דְאִילָנָא, כְּלָא אֲתַבְּרָכוּ בְּגִין אִילָנָא. אִף עַל גַּב דְּלִית בְּהוּ תוֹעֵלְתָּא, כְּלָא אֲתַבְּרָכָאוּ. וְחֻדְוֹתָא דְיִשְׂרָאֵל בְּאִבוּהוֹן דְּלַעֲלֵלָא, יְהִיבֵי חוּלְקָא דְבְּרַכָּאוּ, לְכָל אִינוּן שְׂאָר עַמִּין, דְּאִית לוֹן אַחִידוּ, וְאֲתַחֲסוּדוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכָל אֵלִין קַרְבָּנִין, לְמִיָּהֵב מְזוּנָא, לְאִינוּן מְמַנְן דְּשְׂאָר עַמִּין, דְּהָא מְגוּ רְחִימוּ דְקָא רְחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנוּי, בְּעֵי דְכֻלְא יְהוֹן רְחִימִין דְּלְהוֹן. וְרָזָא דָּא, (מְשַׁלִּי טו) בְּרַצוֹת יְיָ דְרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹנִבִּין יִשְׁלִים אֲתוּ. אֲפִילוּ כָּל אִינוּן מְקַטְרְגִי עֲלָאי כְּלְהוּ אַחֲדָרִין רְחִימִין לְיִשְׂרָאֵל וְכַד חֲיִילִין דְּלַעֲלֵלָא אַחֲדָרִין רְחִימִין לְיִשְׂרָאֵל, כְּל אִינוּן דְּלִתְתָּא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

וְאִי תִימָא לְהוֹן הוּוּ מְקַרְבֵי קַרְבָּנָא, לָאוּ הִכִּי, אֲלָא כְּלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק וּמִתְקַרְב. וְאִי הוּוּ פְּרִישׁ מְזוּנָא לְכֻלְהוּ אוֹכְלוֹסִין דְּסִטְרִין אַחְרָנִין, דְּיִתְהַנּוּן בְּהוּא דוֹרוּנָא דְבְּנוּי, וְיִתְהַדְרוּן רְחִימִין דְּלְהוֹן, דְּיִנְדְּעוּן עֵילָא וְתִתָּא, דְּהָא לִית עַמָּא כְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן חוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲסַתְּלֵק יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתִתָּא כְּדָקָא זָאוּת. וְכָל אוֹכְלוֹסִין עֲלָאִין פְּתַחִי וְאֲמַרִי, (שְׁמוּאֵל ב ז) וּמִי כְּעַמְךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אַחַד בְּאֶרֶץ. (תִּיקוּנִין דְּף קנ"ב) (ע"כ רַעִיא מְהִימָנָא)

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח (וְאֲמַר), (יִרְמִיָּה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ וְגו'. הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַמַּר, בְּשַׁעֲתָא דְהוֹת אִזְלָא בְּמַדְבְּרָא עַמְהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד: דָּא עֲנָנָא דְאֶהְרוֹן, דְּנִטְלָא בְּחַמֶּשׁ אַחְרָנִין, דְּאֲתַקְשְׂרוּ עֲלֵךְ, וְנִהִירוּ עֲלֵךְ. אֶהְבַּת כְּלוּלֹתֶיךָ, דְּאֲשַׁתְּכֻלְלוּ לְךָ, (ס"א וְכֻלְהוּ אֲשַׁתְּכֻלְלוּ בְּד) וְאֲעַטְרוּ לְךָ, וְאֲתַקִּינוּ לְךָ כְּכֻלְהוּ דְתַעֲדִי תַכְשִׁיטָהָא. וְכָל כְּדָ לְמָה. בְּגִין לְכַתְּבָד אַחְרֵי בְּמַדְבַּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ יְתִיב בְּמַדוּרָא דָּא, צִלָּא דְמְהִימָנוּתָא, שְׂכִינְתָּא פְּרָסָא גְדַפְהָא עֲלִיהּ מְלַעֲלָא, וְאֲבַרְהָם וְחַמְשָׁה צְדִיקֵיָּא אַחְרָנִין שׁוּיִין מְדוּרִיהוֹן עַמִּיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲבַרְהָם וְחַמְשָׁה צְדִיקֵיָּא, וְדוּד מְלָכָא, שׁוּיִין מְדוּרִיהוֹן עַמִּיָּה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, בְּסַפּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. שְׁבַעַת יָמִים כְּתִיב, וְלֹא בְּשַׁבַּעַת יָמִים. כְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת לֹא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֵת הַשָּׁמַיִם וְגו'. וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּאַנְפִּין נְהִירוּן, בְּאוֹשְׁפִיזִין אֵלִין דְּשַׁרְיִין עַמִּיָּה.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב בְּסַפּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, וּלְבַתֵּר יִשְׁבוּ בְּסַפּוֹת. בְּקַדְמִיתָא תִּשְׁבוּ, וּלְבַתֵּר יִשְׁבוּ. אֲלָא, קַדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי. תְּנַיִנָּא, לְבְנֵי עֲלָמָא. קַדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי, כִּי הָא דְרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, כְּד הוּוּ עֵייל לְסוּפָּה הוּוּ חֲדִי, וְקָאִים עַל פְּתַחָא לְסוּפָּה מְלָגָאוּ, וְאָמַר נְזִמִן לְאוֹשְׁפִיזִין. מְסִדֵּר (נ"א נְסִדֵּר) פְּתוּרָא, וְקָאִים עַל רַגְלוּהִי, וּמְבַרְךְ, וְאוֹמַר בְּסַפּוֹת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזִין עֲלָאִין, תִּיבּוּ. תִּיבּוּ אוֹשְׁפִיזֵי מְהִימָנוּתָא, תִּיבּוּ. אָרִים (ס"א אֲסַחִי) יְדוּי, וְחֲדִי, וְאָמַר זְכָאָה חוּלְקָנָא, זְכָאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים לֵב) כִּי חִלַּק יְיָ עַמּוֹ וְגו', וְהוּוּ יְתִיב.

דְּף ק"ד ע"א

תננינא, לבני עלמא, דמאן (דף ק"ד ע"א) דאית ליה חולקא בעמא ובארעא קדישא, יתיב בצלא דמהימנותא, לקבלא אושפיזין, למחדי בהאי עלמא ובצלמא דאתי ובעי למחדי למסכני. מאי טעמא. בגין דחולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא. וההוא דיתבי בצלא דא דמהימנותא, וזמין אושפיזין אלן עלאין, אושפיזי מהימנותא, ולא יהיב לון חולקיהון, בלהו קיימי מניה, ואמרי (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין וגו', אשתכח דההוא פתורא דתקין, דיליה הוא, ולא דקודשא בריהו, עליה כתיב (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם וגו', פרש חגיכם, ולא חגי. ווי ליה לההוא בר נש, בשעתא דאלן אושפיזי מהימנותא קיימי מפתוריה.

ואמר רבי אבא, אברהם, כל יומי הוה קאים בפרשת אורחין, לזמנא אושפיזין, ולתקנא לון פתורי, השתא, דמזמנין ליה, ולכלהו צדיקיא, ולדוד מלכא, ולא יהבין לון חולקיהון, אברהם קאים מפתורא, וקרי, (במדבר טו) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכלהו סלקין אבתריה. יצחק אמר, (משלי יג) ובטן רשעים תחסר. יעקב אמר, (משלי כג) פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל צדיקיא אמרי, (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום.

דוד מלכא אמר, (חסר כאן) ואשלים דינוי, דכתיב, (שמואל א כה) ויהי כעשרת הימים ויגוף יי את נבל וימת. מאי קא מיירי. בגין דדוד שאל לנבל, ואתעביד ליה אושפיזא, ולא בעא. ודא זמין ליה, ולא יהב ליה חולקא, ובאינון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא, אתדון עליה ההוא בר נש דאשלים ליה ביש יתיר מנבל.

אמר רבי אלעזר (בגין כד) אורייתא לא אטרח עליה דבר נש יתיר, אלא כמה דכייל, דכתיב, (דברים טו) איש כמתנת ידו וגו'. ולא לימא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא, ומה דישתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא, ואי חדי לאושפיזין ורוי לון, קודשא בריהו הוא חדי עמיה, ואברהם קרי עליה, (ישעיה נח) אז תתענג על יי וגו'. ויצחק קארי עליה, (ישעיה נד) כל כלי יוצר עליך לא יצלח. אמר רבי שמעון, האי, דוד מלכא אמר ליה, בגין דכל זיינין דמלכא, וקרבין דמלכא, בידי דדוד אתפקדו, אבל יצחק קאמר, (תהלים קיב) גבור בארץ יהיה זרעו וגו', הון ועושר וגו'.

יעקב אמר, (ישעיה נח) אז יבקע כשחר אורף וגו', שאר צדיקיא אמרי, (ישעיה נח) ונחף יי תמיד והשביע וגו', דוד מלכא אמר, (ישעיה נד) כל כלי יוצר עליך לא יצלח, דהא הוא על כל זייני עלמא אתפקד. זכאה חולקיה דבר נש, דזכי לכל האי. זכאה חולקיהון דצדיקיא, בעלמא דין, ובצלמא דאתי, עליהו כתיב (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים וגו'. (ויקרא כ"ג) ולקחתם לכם ביום הראשון וגו', רבי שמעון פתח, (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי, דא אדם, דקודשא בריהו הוא ברא ליה בשמיה (נ"א בדיוקניה), דכתיב, (בראשית א) ויברא אלהים את האדם

בְּצִלְמוֹ. וְקָרָא לִיה בְּשֵׁמִיָּה, בְּשַׁעֲתָא דְאַפִּיק קְשׁוּט וְדִינָא בְּעֵלְמָא, וְאַקְרִי
אֱלֹהִים, דְּכַתְיֵב, (שְׁמוֹת כב) אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל.

רעיא מהימנא פְּקוּדָא (מ"ז) דָּא לִיטוּל לוּלֵב בְּהֵוֹא יוּמָא בְּאִינוּן זִינִין דִּילִיה
וְהֵאִי רְזָא אוֹקִימָנָא וְאוֹקִמוּהָ חֲבַרְיָא כְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא נְטִיל לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּהִנְי
יוּמִין וְחֲדֵי בְּהוּן. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל נְטִיל לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְחוּלְקִיהוּן וְחֲדָן בִּיה.
וְדָא הוּא רְזָא דְלוּלֵב. וּמִינִין דְּבִיה דְּאִיהוּ רְזָא דְיִוְקָנָא דְאָדָם וְהָא אֲתָמַר. (ע"כ רעיא מהימנא)

קָרָא לִיה בְּשֵׁמִיָּה, דְּכַתְיֵב וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ וְשָׁפִיר. הָא
אוֹקִימָנָא, דְּכַתְיֵב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמוֹתֵנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְזוּוּגָא אֲתָמַר.
וְכַד הוּא בְּזוּוּגָא דְתַרְוֵיהוּ, בְּצֵלָם וּדְמוּת. וְאָדָם מְדַכָּר וְנוֹקְבָא נְפִק.

דף ק"ד ע"ב

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, בְּסַפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא אֲשַׁכְחָנָא,
דְּבְשַׁעֲתָא דְזוּוּגָא (דף ק"ד ע"ב) אֲשַׁתְּכַח לְתַתָּא, שְׁדַר קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא חַד
דְיִוְקָנָא כְּפַרְצוּפָא דְבַר נֶשׁ, רְשִׁימָא חֲקִיקָא בְּצוּלְמָא, וְקִימָא עַל הַהוּא
זוּוּגָא. וְאֶלְמָלָא אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְעִינָא לְמַחְזִי, חֲמִי בַר נֶשׁ עַל רִישִׁיה חַד
צוּלְמָא, רְשִׁימָא כְּפַרְצוּפָא דְבַר נֶשׁ, וּבְהֵוֹא צוּלְמָא אֲתַבְּרִי בַר נֶשׁ, וְעַד
דְקִימָא (ס"א ועד לא קיימא) הַהוּא צוּלְמָא דְשְׁדַר לִיה מְאָרִיה עַל רִישִׁיה,
וַיִּשְׁתַּכַּח תַּמָּן, לֹא אֲתַבְּרִי בַר נֶשׁ, הֵדָא הוּא דְכַתְיֵב, וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצִלְמוֹ.

הַהוּא צָלָם אֲזַדְמִן לְקַבְלִיה, עַד דְנַפִּיק לְעֵלְמָא. כַּד נְפִק, בְּהֵוֹא צָלָם
אֲתַרְבִּי, בְּהֵוֹא צָלָם אֲזִיל, הֵדָא הוּא דְכַתְיֵב, (תהלים לט) אֶף (שְׁמוֹת קמ"ב ע"ב,
י"ג ע"ב, מ"ב) בְּצָלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהֵאִי צָלָם אִיהוּ מְלַעִילָא.

בְּשַׁעֲתָא דְאִינוּן רוּחִין נְפִקוּן מְאֲתַרְיִיהוּ, כָּל רוּחָא וְרוּחָא אֲתַתְּקוּן קַמִּי
מְלָכָא קְדִישָׁא בְּתַקוּנֵי יְקָר, בְּפַרְצוּפָא דְקָאִים בְּהֵאִי עֵלְמָא. וּמַהֵוֹא
דְיִוְקָנָא תַקוּנָא יְקָר, נְפִיק הֵאִי צָלָם. וְדָא תְלִיתָא לְרוּחָא, וְאַקְדִימַת
בְּהֵאִי עֵלְמָא, בְּשַׁעֲתָא דְזוּוּגָא אֲשַׁתְּכַח. וְלִית לָהּ זוּוּגָא בְּעֵלְמָא, דְלֹא
אֲשַׁתְּכַח צָלָם בְּגוּוִיְהוּ. אֲבַל יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, הֵאִי צָלָם קְדִישָׁא, וּמְאֲתַר
קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוִיְהוּ. וְלַעוּבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, צָלָם מְאִינוּן זִינִין
בִּישִׁין. מְסַטְרָא דְמְסַאֲבוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוִיְהוּ. וְעַל דָּא, לֹא לִיבְעִי לִיה
לְאִינִישׁ, לְאֲתַעְרְבָא צוּלְמָא דִּילִיה, בְּצוּלְמָא דְעוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּגִין דְּהֵאִי
קְדִישָׁא, וְהֵאִי מְסַאֲבָא. תָּא חֲזִי מַה בִּין יִשְׂרָאֵל וְלַעוּבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
וְכו'. (עד דמלכא דזמין אושפיזין. זה המאמר כתוב בפרשת ויחי יעקב דף ר"ך עמוד א' שורה א'
(ושייך כאן) ואלו החילופים מצאתי בין הכתוב בהעתק לבין הכתוב שם. שורה כ"ב במקום עלמין
מצאתי צולמין. שורה כ"ה במקום יעדי דיני גריע. שם במקום ידה מצאתי דינא. שורה ל"א מי יתן
ערב ודא כד נהרא סיהרא וליליא אתתקן בנהורא. שורה ל"ה עובדין מצאתי בריין. עמוד ב' שורה
ה' ביה חילא. שורה ו' יצרתיו היינו וענף עץ עבות. אף עשיתיו. שורה י"ד לחירו ועל דא קרינא ליה
יום הראשון דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא. שורה כ"ד דאבא בגין כך כלא יאה ולא בסימא לפירין
ולא עביד פירין. שורה כ"ה הדין צ"ל תרין. שורה כ"ו לבירא ד"א. שורה כ"ט יעקב צ"ל בירא. שורה
ל"א דא בדא צ"ל דא בלא דא. שורה ל"ג צ"ל אף על גב דבהאי נחל דינא לא אשתכח ביה. שורה ל"ה

צ"ל דצדיק איבא וכנישו רברבא נפקי מנייהו. שורה ל"ו צ"ל מנייהו לא איבא ולא טעמא. שם וכלא שפיר ועל דא אתרוג בשמאלא. ובסוף המאמר מצאתי כתוב דכתיב).

דְּכִתִּיב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, דְּהָא יוֹמָא דָּא, מִמְּלָכָא הוּא בְּלַחֲדוּי, חֲדוּוֹתָא דִּילֵיהּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. מִתַּל לְמִלְכָּא דְזַמִּין אוֹשְׁפִיזִין, אֲשֶׁתְּדַלּוּ בְּהוּ כָּל בְּנֵי הַיְכָלֵיהּ, לְבַתֵּר אָמַר מְלָכָא, עַל כֵּן אֲנָא וְאַתּוֹן אֲשֶׁתְּדַלְנָא כְּלָהוּ בְּאוֹשְׁפִיזִין, וְקִרְבָּתוֹן קִרְבָּנִין עַל שְׁאָר עַמִּין בְּכָל יוֹמָא, מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה, אֲנָא וְאַתּוֹן נִחְדִי יוֹמָא חַד, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. לָכֶם : לְקִרְבָּא קִרְבָּנִין עֲלֵיכֶן. אֲבָל אוֹשְׁפִיזֵי מְהִימְנוּתָא, בְּמִלְכָּא מְשִׁתְּכַחֵי תְדִירָא. וּבְיוֹמָא דְחֲדוּוֹתָא דְמִלְכָּא, כְּלָהוּ מִתְכַּנְפִּי עַמִּיָּה, וּמְשִׁתְּכַחוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, עֲצַרְתָּ, תִּרְגוּמוֹ : כְּנִישׁוּ.

דף ק"ה ע"א

וְהָאֵי יוֹמָא, יַעֲקֹב הוּא רִישָׁא לְחֲדוּוֹתָא, וְכָל אֵינּוֹן אוֹשְׁפִיזֵי חֲדָאֵן עַמִּיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים לג) אֲשֶׁרִיף יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד. וְכְתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. (ויקרא כ"ד) וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׂמֹן זֵית זָךְ כֶּתִית לְמֵאֹר וְגו', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא אֹוֹקְמוּהָ. אֲבָל אֲמַאי אֲסַמִּיךָ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִשָׁה דָּא, לְפָרְשַׁת מוֹעֲדִים. אֵלָּא, כְּלָהוּ בּוֹצִינִין עֲלֵאִין, כְּלָהוּ בּוֹצִינִין לְאַדְלָקָא מְשַׁח רְבוּת עֲלָאָה, וְהָא אֲתַמַּר. וְעַל יְדִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, מִתְבָּרְכָאֵן עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, וְאַדְלִיקוּ בּוֹצִינִין, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ דְכִתִּיב, (משלי כז) שְׂמֹן וְקִטְרֵת יִשְׁמַח לֵב, חֲדוּוֹתָא (דף ק"ה ע"א) דְעֲלֵאִין וְתַתְּאִין.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים לב) שְׂמֹחוּ בַּיָּי וְגִילוּ צְדִיקִים, (שמחו ביי כמה דאת אמר) וְכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נִגִּילָה וְנִשְׂמַחָה בּוּ. וְאוֹקְמוּהָ, דְהָא בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א במועדיא) בְּעֵי לְמַחְדֵּי, וְלֵאנְהָרָא אֲנַפִּין, וְלִשְׁתַּכַּח בַּר נֶשׁ בְּחֲדוּהָ, בְּגִין דְהָהוּא חֲדוּהָ דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, דְכְּתִיב נִגִּילָה וְנִשְׂמַחָה בּוּ בְיוֹמָא. בּוּ : בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְא חַד מְלָה.

שְׂמֹחוּ בַּיָּי, כַּד דִּינִין אֲתַכְפִּיין, וְרַחֲמֵי אֲתַעְרוּ, וְכַד מִתְעַרֵי רַחֲמֵי, כְּדִין וְגִילוּ צְדִיקִים, (כתיב) צְדִיק וְצַדִּיק מִתְבָּרְכָאֵן כְּחֲדָא, דְאַקְרוּן צְדִיקִים, כְּמָה דְאַתְמַר, דְהָא אֵלִין מִתְבָּרְכָאֵן (ס"א מברכין) לְעֲלָמִין, וְחֲדָאֵן לְעֲלָמִין כְּלָהוּ. וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב, אֵלִין בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לְאַתְקִשְׂרָא בְּהוּ.

וּבְכִלְאָ, בְּעֵי עוֹבְדָא לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא לְעִילָא. תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְאַמַר דְלָא בְּעֵי עוֹבְדָא בְּכִלְאָ, אוּ מִלִּין לְאַפְקָא לּוֹן וְלִמְעַבַּד קְלָא בְּהוּ, תִּיפַח רּוּחִיָּה. וְהָא הָכָא פְּרִשָׁתָא דָּא אוֹכַח, אֲדִלְקוּת בּוֹצִינָא, וְקִטְרֵת בּוֹסְמִין, (כחדא בגין) דְכְּתִיב שְׂמֹן וְקִטְרֵת יִשְׁמַח לֵב. (ובהא) וּבְעוֹבְדָא דָּא אֲשֶׁתְּכַח אֲדִלְקוּתָא לְעִילָא וְחֲדוּוֹתָא לְתַתָּא (ס"א אדלקותא וחדוותא לעילא ותתא) וְאַתְקִשְׂרִיתָא כְּחֲדָא כְּדָקָא יְאוּת. (ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְזַבְּח

דְּלִתְתָּא, אַתְעַר מְזַבַּח אַחְרָא. כְּהוּ דְּלִתְתָּא, אַתְעַר כְּהוּ אַחְרָא. בְּעוּבְדָּא דְּלִתְתָּא, אַתְעַר עוּבְדָּא לְעִילָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יַצְחָק הָווּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יַצְחָק, כְּתִיב (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יְיָ מְכַבֵּד וְגוֹ', וְכַבְּדוּתוֹ מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּידָּ שְׁפִיר. אֲבָל מִמְּצוּא חֲפָצָד וְדַבְּר דְּבַר מָה הוּא. וּמַאי גְרִיעוּתָא הוּא לְשַׁבַּת.

אָמַר לִיה, וְדַאי גְרִיעוּתָא הוּא, דְּלִית לָךְ מְלָה וּמְלָה דְּנַפִּיק מִפּוּמִיָּה דְּבַר נֶשׁ, דְּלִית לָהּ קְלָא, וְסִלְקָא לְעִילָא, וְאַתְעַר מְלָה אַחְרָא. וּמַאי הוּא. הֵהוּא דְּאֶקְרִי חוּל, (לעילא) מְאִינוּן יוֹמִין דְּחוּל. וְכַד אַתְעַר חוּל בְּיוֹמָא קַדִּישָׁא, גְרִיעוּתָא הוּא לְעִילָא וְדַאי. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׁאֲלִי עֲלִיה, מֵאֵן הוּא דְּבַעֵי לְאַפְרָשָׁא זְווגָא דִּילָן. מֵאֵן הוּא דְּבַעֵי חוּל הַכָּא. עֵתִיקָא קַדִּישָׁא לָא אַתְחַזִּי, וְלָא שְׂרִיא עַל חוּל.

בְּגִין כְּדָּ, הִרְהוּר מוּתַר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִרְהוּר לָא עֲבִיד מְדִי וְלָא אַתְעֲבִיד מְנִיָּה קְלָא, וְלָא סְלִיק. אֲבָל לְבַתֵּר דְּאַפִּיק מְלָה מִפּוּמִיָּה, הֵהוּא מְלָה אַתְעֲבִיד קְלָא, וּבְקַע אֲוִירִין וְרַקִּיעִין, וְסִלְקָא לְעִילָא, וְאַתְעַר מְלָה אַחְרָא. וְעַל דָּא מִמְּצוּא חֲפָצָד וְדַבְּר דְּבַר כְּתִיב. וּמֵאֵן דְּאַפִּיק מְלָה קַדִּישָׁא מִפּוּמִיָּה, מְלָה דְּאוֹרִיָּתָא, אַתְעֲבִיד מְנִיָּה קְלָא, וְסִלִּיק לְעִילָא, וְאַתְעַרו קַדוּשֵׁי מְלָכָא עֲלָאָה, וּמִתְעַטְרוּ בְּרִישִׁיָּה, וְכַדִּין אֲשַׁתְּכַח חֲדוּתָא לְעִילָא וְתַתָּא.

אָמַר לִיה, וְדַאי הַכִּי הוּא. וְהָא שְׂמַעְנָא מְלָה. אֲבָל מֵאֵן דְּשָׂאֲרִי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, עֲבִיד גְרִיעוּתָא לְשַׁבַּת, אוּ לָא. אִי תִימָא דְּלָא עֲבִיד גְרִיעוּתָא, הָא סְעוּדַתִּי דְּמַהִימְנוּתָא בְּטִיל מְנִיָּה, וְעוֹנְשִׁיָּה סְגִי, הָא חֲדוּתָא דְּשַׁבַּת בְּטִיל מְנִיָּה.

אָמַר לִיה, מְלָה דָּא שְׂמַעְנָא, דְּדָא הוּא דְּאַשְׁגַּחוּן עֲלִיה מְלַעִילָא, מְכַל בְּנֵי עֲלָמָא. בְּגִין דְּהָאִי יוֹמָא, חֲדוּתָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא. חֲדוּתָא דְּכָל חֲדוּוֹן. חֲדוּתָא, דְּכָל מְהִימְנוּתָא בֵּיה אֲשַׁתְּכַח. וְאַפִּילוּ רְשָׁעִים דְּגִיהֲנָם גְּיִיחִין בְּהָאִי יוֹמָא. וְהָאִי בְּרַ נֶשׁ לִית לִיה חֲדוּתָא, וְלִית לִיה גְּיִיחָא, וְשִׁנְיָא דָּא מְכַל עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּלָהוּ שְׂאֲלִין עֲלִיה, מַאי שְׁנִיא דְּפִלְגְּנָא הוּא בְּצַעְרָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא אַתְגְּלִי בְּהָאִי יוֹמָא, וְאַשְׁתְּכַח הָאִי בְּצַעְרָא, צְלוּתִיָּה סִלְקָא וְקִימָא קַמִּיָּה, כְּדִין אַתְקַרְעוּ כָּל גְּזַרֵי דִּינִין דְּאַתְגְּזְרוּ עֲלִיה, וְאַפִּילוּ אֲסַתְּכְמוּ בְּבִי דִּינָא דְּמִלְכָּא עֲלִיה לְבִישׁ, כְּלָא אַתְקַרְע, בְּגִין דְּבְשַׁעְתָּא דְּעֵתִיקָא אַתְגְּלִיָּא, כָּל חִירוּ וְכָל חִידוּ אֲשַׁתְּכַח, בְּגִין דְּאַתְגְּלִיָּא בְּהַלּוּלָא.

דף ק"ה ע"ב

וְעַל דָּא תְּנִינֵן, קוֹרְעִין לוֹ גִּזְרֵי דִּינוֹ שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה. מֵאן שְׁבַעִין שָׁנָה. אֶלְא
אִף עַל גַּב דְּאַסְכְּמוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינוֹן שְׁבַעִין כְּתָרֵי מַלְכָּא, דְּהוּא אֲתַחְזִי בְּהוּ,
כְּלָא אֲתַקְרַע. בְּגִין דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא נְטִיל (ס"א בטיל ליה והני) לִיה לְבַר נָשׁ,
וְהֵנִי (דף ק"ה ע"ב) מְלִי, כַּד מִתְעָרִי עָלֶיהָ בְּחַלְמָא בְּלִילִיא דְּשַׁבְּתָא.

לְמַלְכָּא דְּעֵבִיד הַלּוּלָא לְבָרִיה, וְגִזְרֵי חֲדוּהָ עַל כְּלָא. בְּהַאי יוֹמָא דְּהַלּוּלָא, כָּל
עֲלָמָא הוּוּ חֲדָאן, וְיַבְר נָשׁ חַד הָוָה עֲצִיב, תְּפִיס בְּקוּלְרָא. אֲתָא מַלְכָּא
לְחֲדוּתָא, חֲמָא כָּל עֲמָא חֲדָאן כְּמָה דְּאִיהוּ גִזְרֵי. זְקַף עֵינוּי, חֲמָא הַהוּא בְּר
נָשׁ תְּפִיס בְּקוּלְרָא עֲצִיב. אֲמַר, וּמָה כָּל בְּנֵי עֲלָמָא חֲדָאן בְּהַלּוּלָא דְּבָרִי, וְדָא
תְּפִיס בְּקוּלְרָא. מִיַּד פְּקִיד וְנִפְקִי לִיה, וְשָׁאֲרוּ לִיה מְקוּלְרִיה. (ס"א מקטרוי)

כַּד הָאִי דְּשָׂאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, כָּל עֲלָמָא חֲדָאן, וְאִיהוּ עֲצִיב, וְהָאִי
אֲתַפֵּס בְּקוּלְרָא. בְּשַׁעֲתָא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִיָּא בְּהַאי יוֹמָא, וְאֲשַׁתְּכַח
הָאִי בְּר נָשׁ תְּפִיס בְּקוּלְרָא, אִף עַל גַּב דְּאַסְכְּמוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינוֹן שְׁבַעִין שָׁנִין
דְּאֲמָרוּ, כְּלָא אֲתַקְרַע, וְלָא שָׂאֲרֵי עָלֶיהָ דִּינָא. בְּיוֹמָא אַחְרָא אִית בִּיה רְשׁוּ
לְמַקְרַע לִיה, בְּהַהוּא יוֹמָא, כָּל שְׁכָן שַׁבְּתָא.

דְּלִית לָךְ יוֹם דְּלָא אֲשַׁתְּכַח בִּיה חִילָא, וּמֵאן דְּשָׂאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא דְּחַלְמָא
בְּהַהוּא יוֹמָא, לָא סְלִיק הַהוּא יוֹמָא עַד דְּקָרַע דִּינִיה. אֲבַל לָאו דְּשַׁבְּעִים
שָׁנָה כְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא. בְּגִין כֶּךָ, בְּהַהוּא יוֹמָא מִמֶּשׁ, וְלָא בְּיוֹמָא אַחְרָא, דְּלִית
רְשׁוּ לְיוֹמָא עַל יוֹמָא אַחְרָא. כָּל יוֹמָא, מָה דְּאִירַע בְּיוֹמִיה, עֵבִיד. דְּלָא אִירַע
בְּיוֹמִיה, לָא עֵבִיד. וְעַל דָּא לָא לְבַעִי לִיה לְאִינְשׁ לְסַלְקָא לִיה מִיוֹמָא דָּא
לְיוֹמָא אַחְרָא. וּבְגִין כֶּךָ, דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ תְּנִינֵן, וְלָא דְּבַר יוֹם לְיוֹמָא אַחְרָא.

וְתָא חֲזִי, לָאו לְמַגְנָא מִתְעָרִי עָלֶיהָ בְּחַלְמָא, בְּגִין לְמַתְבַּע עָלֶיהָ רַחֲמֵי. וּוִי
לְהַהוּא בְּר נָשׁ דְּלָא מִתְעָרִי עָלֶיהָ, וְלָא אוֹדְעוּ לִיה בְּחַלְמָא, דְּהָא אֶקְרִי רַע.
וּבְגִינֵי כֶּךָ, לָא יְגוּרְדָּ רַע כְּתִיב. וּכְתִיב (משלי יט) בַּל יִפְקֹד רַע, בַּל
יִפְקֹד, בְּגִין דְּאִיהוּ רַע.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (ישעיה נח) מִמְּצוֹא חִפְצָךְ וְדָבַר דְּבָר, כִּינּוּ דְּכְתִיב מִמְּצוֹא
חִפְצָךְ, מָהוּ וְדָבַר דְּבָר. אֶלְא, עַד דְּיִגְזַר מְלָךְ כְּדָקָא יְאוּת, וַיִּמְלַל לִיה. וְדָאִי
כֶּךָ הוּא בְּרִירָא דְּמְלָךְ, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדָבַר דְּבָר. זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל
בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי, עָלֶיהוּ כְּתִיב, (ישעיה סג) וַיֹּאמֶר אֲדָם עַמִּי הִמָּה
בְּנִים לָא יִשְׁקָרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשְׁעֵי. (ויקרא כד) וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא
בֶּן אִישׁ מִצְרַיִם וְגו'. וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אֲמַר, נִפְק מִכְּלָלָא דְּחוּלְקָא דְּיִשְׂרָאֵל,
דְּנִפְק מִכְּלָלָא דְּכָלָא, נִפְק מִכְּלָלָא דְּמַהִימְנוּתָא. וַיִּנְצוּ בְּמַחְנֵה, מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא, כָּל מֵאן דְּאֲתִי מִזוּהַמָּא דְּזִרְעָא, לְסוּף גְּלִיָּה לִיה קָמִי כְּלָא. מֵאן
גָּרִים לִיה, זוּהַמָּא דְּחוּלְקָא בִּישָׁא דְּאִית בִּיה. דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּכָלָלָא
דְּיִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חִיָּיא פְּתַח, (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר דְּבַר וּכְבוֹד מַלְכִים חִקוֹר דְּבַר.
כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר דְּבַר, דְּלִית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְגַלְגָּא מַלְיָן סְתִימִין, דְּלָא
אֲתַמְסְרוּ לְאֲתַגְלִיָּא. מַלְיָן דְּחִפָּא לֹון עֵתִיק יוֹמִין, כְּמָה דְּאֲתָ אֲמַר, (ישעיה

כג) לֶאֱכֹל לְשֶׁבַע וְלִמְכֹסָה עֵתִיק. לֶאֱכֹל לְשֶׁבַע, עַד הֵהוּא אֲתֵר דְּאִית לִיה רְשׁוּ וְלֹא יִתִיר. וְעַם כָּל דָּא, וְלִמְכֹסָה עֵתִיק, לִמְכֹסָה עֵתִיק וְדָאִי.

דְּבַר אַחַר, לֶאֱכֹל לְשֶׁבַע, אֵינּוּן חֲבַרְיָא דִּינְדַעִין אֲרַחִין וְשִׁבְלִין לְמִיהָדּ בְּאַרְח מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא יָאוּת. כְּגוֹן דְּרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאֲרִי בְּגוּיָה. וְלִמְכֹסָה עֵתִיק, מְדַרְיִן אֲחַרְנִין דְּהָא כְּלָהוֹן לֹא אֲתַחֲזוּן לֶאֱכֹל וְלְשֶׁבַע וְלֹא אֲתַגְלִיָּא מְלִין בְּגוּוּיָהוּ, אֶלָּא לִמְכֹסָה עֵתִיק, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (קַהֲלַת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ.

דף ק"ו ע"א

בְּיוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוָה בַּר נֶשׁ אָמַר לְחַבְרִיָּה, פִּתַח פִּיךָ וְיֹאֲרוּ דְבַרְיָךְ. בְּתֵר דְשָׁכִיב, הוּוּ אָמַרִי, אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגוֹי. בְּיוֹמוֹי, לֶאֱכֹל לְשֶׁבַע. בְּתֵר דְשָׁכִיב, וְלִמְכֹסָה עֵתִיק. דְּחַבְרִיָּא מְגַמְגְמִי, וְלֹא קִיָּמִי בְּמִלִּין. דְּבַר אַחַר, לֶאֱכֹל לְשֶׁבַע: בְּאֵינּוּן מְלִין דְּאֲתַגְלִיָּין. וְלִמְכֹסָה עֵתִיק: בְּאֵינּוּן מִלִּין דְּאֲתַחֲפִיָּין. (דף ק"ו ע"א)

וַיְקוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם, מֵהוּ וַיְקוּב. רַבִּי אֲבָא אָמַר, וַיְקוּב וְדָאִי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (מַלְכִים ב יב) וַיְקוּב חוֹר בְּדַלְתּוֹ, נָקִיב מֵה דְּהָוָה סְתִים. וְשֵׁם אָמוֹ שְׁלוֹמִית בֵּת דְּבַרִּי, עַד כָּאֵן סְתִים שְׁמָא דְאַמִּיָּה, כִּינּוּן דְּכַתִּיב וַיְקוּב, נָקִיב שְׁמָא דְאַמִּיָּה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, אִי לָאו דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא קִיָּמָא בְּעֵלְמָא, לֹא אֲרִשִׁינָא לְגַלְאָה, (מַכָּאן וְהִלָּאָה) דְּהָא לֹא אֲתִיָּהִיב מְלָה דָּא לְגַלְאָה אֶלָּא לְחַבְרִיָּא, דְּאֵינּוּן בִּין מַחְצְדֵי חַקְלָא (דָּאִי לָאו). תִּיפַח רוּחִיהוֹן דְּאֵינּוּן דְּאֲתִיָּין לְגַלְאָה, לְאֵינּוּן דְּלֹא יַדְעִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּנְצוּ בְּמַחֲנֶה בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, הָאִי קָרָא הָא אוֹקִימָנָא, אֶבֶל דָּא בַר אֵינְתוֹ אֲחֵרָא דְאַבּוּי, בְּעֵלָה דְשְׁלוֹמִית הָוָה. וְכִינּוּן דְּאֲתָא הָהוּא מְצַרָּה עָלָה, בְּפִלְגוּת לִילָא, תָּב לְבֵיתָא וַיִּדַע מְלָה, אֲתַפְרֵשׁ מִנָּה וְלֹא אֲתָא עָלָה. וְנָטַל אֵינְתוֹ אֲחֵרָא, וְאוּלִיד לְהָאִי, וְאֶקְרִי אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְאֲחֵרָא בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית. אִי אֵינּוּן אֵינְצוּ הָכָא כְּחַדָּא, מֵאִי קָא בְּעֵי הָכָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְאַמֵּאִי קַלֵּל שְׁמָא קַדִּישָׁא.

אֶלָּא, אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אָמַר מְלָה מֵאַמִּיָּה, מְגוֹ קְטָטָה. מִיַּד וַיְקוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, וַיְקוּב חוֹר בְּדַלְתּוֹ. רָזָא דְמְלָה, נָטַל הִי דְשְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלִיָּט, לְאַגְנָא עַל אַמִּיָּה. וְדָא הוּוּא נָקִיבָא, דְּאִיָּהוּ נָקִיב וּפְרִישׁ שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְלִמְחַצְדֵי חַקְלָא אֲתַמַּר. וְרָזָא דְמְלָה, (מַשְׁלִי ט) כִּן דְּרַךְ אִשָּׁה מְנַאֲפַת וְגוֹי, זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּצַדִּיקִיָּא, דִּינְדַעִין מְלָה, וּמְכַסְּיָין לָהּ. וְעַל דָּא אֲתַמַּר, (מַשְׁלִי כה) רִיבְדָּ רִיב אֶת רַעְדָּ וְסוּד אַחַר אֶל תִּגְל.

ה' בַּתְּרָאָה, הוֹת נוֹקְבָא דִּינְקָא בְּתָרִין סְטָרִין, בְּגִין כִּד נִטְלָא זַיִינִין דְּמִלְכָא, וְנִקְמַת נְקָמָהּ, דְּכִתִּיב הוֹצֵא אֶת הַמִּקְלָל. עַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דְּחִילוֹ דְּאִימָא אַקְדִּים לְאַבָּא. וְזָפְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי. (ויקרא כ"ד) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָא אֻקְמוּהָ. אָבֵל כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו סְתִים. וּבְגִין דְּאָמַר אֱלֹהֵיו סְתִים, לְכַד וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. דְּהָא לָא יִדְעִינן מֵאֵן הוּא אֱלֹהֵיו, מֵאֵן דְּחִלָּא דִּילֵיהּ, אִי אֶחָד מִן הַשָּׁרִים, אוֹ חַד מִן כְּכַבְיִיא, אוֹ חַד מִדְּבָרֵי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי צְדִיק גָּמוּר הוּא, לָא יִתְעַר (ס"א מלה) חִילֵיהוֹן, וְכִיּוֹן דְּאִתְעַר מְלָה דָּא, חִישִׁינן מִיְנוּת אַזְדְּרִיקַת בֵּיהּ, וְלָא יְמוּת (ס"א אמר רבי יוסי, אפילו צדיק גמור לא ימות) עַל דָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה סְתִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּאִין לִיה לְטַב בְּהָא, דְּאִי אָמַר אֱלֹהֵי, יְכִיל לְמַטְעֵן אֱלֹהֵי דְּהוּהוּ עַד הַשְּׁתָא, דְּאִתְמַשְׁכְּנָא אַבְתְּרִיה בְּלַבָּאֵי, וְהַשְּׁתָא אַהֲדַרְנָא לְקַבְלָא מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה. אָבֵל אִי אָמַר יְיָ אֱלֹהִים, אוֹ יְיָ, וְנִקְיַב לִיה בְּשִׁמָּא, הָאִי לִית לִיה לְמַטְעֵן בְּהָאִי, בְּגִין דְּדָא הוּא מְהִימְנוּתָא דְּכִלָּא, וְכָל אֶת וְאֶת (צ"ב ע"ב) דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דָּא, סְלִקָא לְשִׁמָּא שְׁלִימָא. (ס"א לשבחא)

דְּבַר אַחַר וַיִּקְוֹב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּקְוֹב בֶּן הָאִשָּׁה, אָמַאי. אֵלָא כְּמָה דְּאֻקְמוּהָ. אָבֵל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, בְּעֵלְמָה דְּשְׁלוּמִית הָוָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּרִיה דְּבְעֵלְמָה דְּשְׁלוּמִית מֵאֲנָתוֹ אַחְרָא הָוָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נְצוּ כְּחֻדָּא, וְאָמַר לִיה מְלָה מְאִימִיה, וְכִי אָבּוּי הָוָה דְּאִתְקַטַּל בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, כְּמָה דְּאֻקְמוּהָ דְּכִתִּיב (שמות ב) הִלְהַרְגֵנִי אֶתְּהָ אוֹמַר, דְּהָא בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, קָטִיל לִיה מִשָּׁה, וְעַל דָּא אוֹשִׁיט מְלָה לְקַבְלֵיהּ.

דף ק"ו ע"ב

וְדָא הוּא דְּכִתִּיב, וַיִּקְוֹב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיְבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה. אָמַאי. (ס"א לגביה דמשה בגין דקטיל לאבוהי וכו') בְּגִין דְּמָטָא לְגַבְיָה דְּמֹשֶׁה, עַל דְּקָטִיל לְאַבוּהֵי בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. בְּגִין כִּד וַיְבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה. כִּיּוֹן דְּחֻמָּא מִשָּׁה, מִיַּד וַיִּנְיַחוּהוּ בְּמִשְׁמֵר, וְאַבָּא וּבָרָא נִפְלוּ בִּידָא דְּמֹשֶׁה. (ויקרא כ"ד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים פא) שְׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֹדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר, כִּיּוֹן דְּכִתִּיב לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, מֵאִי וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר. (דף ק"ו ע"ב) אֵלָא לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, דְּלָא יִיעוּל בְּרַשׁ לְיִצְחָק הָרַע בְּגוֹיָה, דְּכָל מֵאֵן דְּאִתִּי לְאַתְחַבְּרָא בֵּיהּ, אֵל זָר שְׂרִיא בְּגוֹיָה, דְּהָא כִּד אִתְחַבְּרַת בְּרַשׁ בֵּיהּ מִיַּד אִתִּי לְאַעְבְּרָא עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא, אִתִּי לְאַעְבְּרָא עַל מְהִימְנוּתָא דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְאִתִּי לְבַתֵּר לְמַסְגַּד לְטַעוּן אַחְרוֹ, וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, כִּיּוֹן דְּלָא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, לָא תִיַתִּי לְמַסְגַּד

לְטַעֲוֹן אַחֲרוֹ, וּלְמַעַבֵּר עַל מְהִימְנוּתָא דְשָׁמַא קְדִישָׁא. הִדָּא הוּא דְכְתִיב,
וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר, וּמְהִימְנוּתָא בִישָׁא דְבֵר נֶשׁ דָּא הוּא.

וְעַל דָּא כִּי יִקְלַל אֱלֹהִיו, דִּיכִיל לְמַטְעֵן דְּהוּא לֵיט לְהֵוּא אֵל זֶר, יִצְרָא
בִישָׁא דְשִׁרְיָא עֲלֵיהּ לְזַמְנִין, וְאַנָּן לֹא יִדְעִינָן מְלוּי אִי קְשׁוּט אוֹ לָאוּ. וְעַל
דָּא, וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. אֲבָל וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוֹמֵת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, אֲמַאי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ, וְנִסְלַח חֲטָאוֹ מִבְּעֵי לֵיהּ. (ס"א
אלא) אָמַר לֵיהּ, כְּגוֹן דְּאָמַר אֱלֹהִי כְּמַה דְּאוּקִימְנָא סְתָם, וְלֹא פְרִישׁ. רַבִּי
חִיָּיא אָמַר, כִּי יִקְלַל אֱלֹהִיו סְתָם, וְלֹא פִירֵשׁ, וְהָא וְדָאִי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. אֲבָל
וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוֹמֵת, דְּהָא הָכָא תַלְיָיא מְהִימְנוּתָא דְכֻלָּא, וְלִית לֵיהּ
רְשׁוֹ לְמַטְעֵן עֲלֵיהּ כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּהָא שָׁמַא דָּא מְהִימְנוּתָא דְעֵלְאִי וְתַתְּאִי.
וְעַל דָּא קִימִין עֲלֵמִין כְּלָהוּ, בְּאֵת חַד זְעִירָא, תַלְיִין אֶלְף אֶלְפִין וְרַבּוּא רַבְּבִין
עֲלֵמִין דְּכִסּוּפִין, וְעַל דָּא תְנִינָן, אֲתוּוֹן אֶלְיִן, קְשִׁירִין אֶלְיִן בְּאֶלְיִן, וְכַמְּה
אֶלְף רַבְּבִין עֲלָאִין (ס"א עלמין), תַלְיִין בְּכָל אֵת וְאֵת, וְאִסְתְּלִיקוּ וְאִתְקַשְּׁרוּ
בְּמְהִימְנוּתָא (באֲתַגְלִיָּיא) וְסְתִים בְּהוּ, מַה דְּלֹא אֲתַדְּבִקוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין,
אוֹרִייתָא בְּהוּ תַלְיָיא, עֲלֵמָא דִּין וְעֲלֵמָא דְאֵתִי, הוּא וְשִׁמְיָה חַד. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (תהלים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטוּא בְלִשׁוֹנִי. וְכְתִיב (קהלת ה) אֵל
תִּתֵּן אֵת פִּיךָ לְחֲטִיאָא אֵת בְּשַׁרְךָ.

רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, (שמות יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל אוֹ יָרֵה יִיָּרֵה אִם
בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יַחֲיֶה בְּמִשׁוֹךְ הַיּוֹבֵל. וּמַה טּוֹרָא דְסִינִי, דְאִיהוּ טוֹרָא
כְּשָׂאָר טוֹרֵי עֲלֵמָא, בְּגִין דְאֲתַחֲזִי עֲלֵיהּ יִקְרָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, כְּתִיב לֹא
תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל אוֹ יָרֵה יִיָּרֵה, מֵאֵן דְּקָרִיב לְמִלְכָּא לֹא כָּל שָׁפָן.
וּמַה טּוֹרָא דְסִינִי דִיכִיל בֵּר נֶשׁ לְאוֹשִׁיט בֵּיהּ יִדָּא אַרְחָ יִקָּר בְּדַחֲלִילוּ, כְּתִיב
לֹא תִגַּע בּוֹ יָד סְתָם, וְאַפִּילוּ בְּאַרְחָ יִקָּר. מֵאֵן דְּאוֹשִׁיט יְדִיהּ בְּאַרְחָ קִלְנָא
לְקַבִּיל מִלְכָּא, לֹא כָּל שָׁפָן.

רַבִּי יִיסָא פָּתַח וְאָמַר, (שמות ג) אֵל תִּקְרַב הַלוֹם שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמֵּת קֹדֶשׁ הוּא. וּמַה מִּשָּׁה, דְּמֵן יוֹמָא
דְאֲתִילִיד זִיְהִרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה לֹא אַעֲדִי מְנִיָּה, כְּתִיב בֵּיהּ אֵל תִּקְרַב הַלוֹם.
אָמַר לֵיהּ, מִשָּׁה, עַד כָּאֵן לֹא אֲנִתְּ כְּדָאִי לְאַשְׁתַּמְשָׂא בִיקָרִי, שֶׁל נְעֻלְיָךְ. וּמַה
מִשָּׁה כְּדָ, דְהִנּוּה קָרִיב בְּדַחֲלִילוּ בְּקְדוּשָׁה כְּתִיב בֵּיהּ הָכִי. מֵאֵן דְּקָרִיב בְּאַרְחָ
קִלְנָא לְגַבֵּי מִלְכָּא, עַל אַחַת כְּמַה וְכַמְּה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהִיו וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. תַּא חֲזִי, כִּד הוּוּ
יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הוּוּ יְדַעֵי בְּאִינוּן רַבְּרַבִּי עֲלֵמָא, דְּמִמְנָן עַל שְׂאָר עַמִּין, וְכָל
חַד וְחַד הִנּוּה לֵיהּ דְּחֻלָּא בְּלַחֲוֹדוּי מְנִיָּיהוּ. כִּינָן דְאֲתַקְשְׁרוּ בְּקִשְׁרָא
דְּמְהִימְנוּתָא, וְקָרִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפוֹלְחָנִיָּה, אֲתַפְּרְשׁוּ מְנִיָּיהוּ
וְקָרִיבוּ לְגַבֵּי מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. וּבְגִין כְּדָ כְּתִיב, אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל
אֱלֹהִיו, וְאָף עַל גַּב דְּפוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה הוּא, כִּינָן דְאֲנָא פְּקִידַת לוֹן מְמָנָא

לְדַבֵּר עֲלֵמָּא מֵאן דְּלֵיט וּמְבַזֵּי לֹון, וְנִשְׂא חֲטָאוֹ וְדַאי, דְּהָא בְּרִשׁוּתֵי קַיִימִין וְאִזְלֵי וּמְדַבְּרִין בְּנֵי עֲלֵמָּא. אָבֵל וְנוֹקֵב שָׁם יְיָ מוֹת יוֹמֵת, לָאוּ וְנִשְׂא חֲטָאוֹ כְּמָה לְאֵלִין, אָלָא מוֹת יוֹמֵת. מוֹת בְּעֲלֵמָּא דִּין, יוֹמֵת בְּעֲלֵמָּא דְאֵתֵי. לְאֵלִין וְנִשְׂא חֲטָאוֹ, בְּגִין דְּמְבַזֵּי עוֹבְדֵי יְדוּי, מְבַזֵּי לְשִׁמְשֵׁי דְאֵנָּא פְּקִידֵית, וְאָסִיר הוּא, אָבֵל מִיֵּתָה לָא אֶתְחַיֵּיב בְּהוּ.

דף ק"ז ע"א

רבי שמעון הוה אזיל באַרְחָא, וְהוּה עֲמִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה מָטוּ לְחַד טִיקְלֵי דְמִיָּא, פּוֹסְקָרָא רַבִּי יוֹסִי בְּקִטְפוּי לְגוּ מִיָּא, אָמַר (דף ק"ז ע"א) קוֹטְרָא דְקוֹסְטֵי דְמִיָּא וּלְוָאֵי לָא שְׂכִיחַ. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָסִיר לָךְ. שְׁמַשָּׂא דְעֲלֵמָּא הוּא, וְאָסִיר לְאֵנְהָגָא קִלְנָא בְּשִׁמְשָׂא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל שְׁכֹן דְאֵינוֹן עוֹבְדֵי קְשׁוּט, בְּנִימוּסֵי דְקִסְטִירָא עֲלָהָ שְׂכִיחֵי.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, סָתָם, אֶפְיָלוּ נְחֻשִׁים וְעַקְרָבִים וַיִּתּוּשִׁים, וְאֶפְיָלוּ אֵינוֹן דְאֵתְחַזוֹן מְחַבְּלֵי עֲלֵמָּא, בְּכִלְהוּ כְּתִיב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד כְּלָהוּ שְׁמַשֵּׁי עֲלֵמָּא, מְדַבְּרֵי עֲלֵמָּא, וּבְנֵי נִשְׂא לָא יַדְעֵי.

עַד דְּהוּוּ אִזְלֵי, חָמוּ חַד חוּיָא מְדַבְּרֵי קַמִּיָּהוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי דָּא אִזְלֵי לְאַרְחֻשָׁא לֹן נִיסָא, רְהִט הֵהוּא חוּיָא קַמִּיָּהוּ, וְקִטְר בְּחַד אֶפְעָה בְּקִיטְרָא דְאֹרְחָא סָטוֹן (ס"א נצו) חַד בְּחַד וּמִיתוּ. כַּד מָטוֹן, חָמוּ לֹון לְתַרְוּוּיָהוּ שְׂכִיבִין בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְרַחֲשֵׁי לֹן נִיסָא. דְּהָא כָּל מֵאן דְאֶסְתַּכַּל בְּהָאֵי, כַּד אִיהוּ בְּקִיּוּמִיָּה, אוֹ אִיהוּ יִסְתַּכַּל בְּבֵר נֶשׁ, לָא יִשְׁתַּזְיֵב וְדַאי, כָּל שְׁכֹן אֵי יִקְרַב בְּהַדִּיָּה. קָרָא עֲלֵיהּ, (תהלים צא) לָא תֵאוּנָה אֶלֶיךָ רָעָה וְנִגַע לָא יִקְרַב בְּאַהֲלֵךְ. וּבְכִלְא עֵבִיד קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיחוּתָא דִּילֵיהּ, וְלִית לֹן לְאֵנְהָגָא קִלְנָא בְּכָל מָה דְאִיהוּ עֵבֵד. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמה) טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְכְתִיב, יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ. (נדפס ויחי רכ"א)

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצְלֵת הַשָּׂרוֹן שׁוֹשַׁנַת הָעַמְּקִים. כְּמָה חֲבִיבָה כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל קַמִּי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לִיה, וְהִיא מְשַׁבַּח לִיה תְּדִיר. וְכְמָה שְׂבַחִין וּמְזַמְרִין אֶתְקַנַּת לִיה לְמַלְכָּא תְּדִיר. זְכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְאֶחֱיָדוּן בְּעַדְבָּא דְחוֹלְקָא קְדִישָׁא, כְּמָה דְכְּתִיב, (דברים לב) כִּי חִלַּק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אֲנִי חֲבַצְלֵת הַשָּׂרוֹן, דָּא כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, דְאֶקְרִי חֲבַצְלֵת, דְקַיִימָא בְּשִׁפּוּרֵי דְנוּי בְּגַנְתָּא דְעָדוֹן לְאֵתְנַטְעָא. הַשָּׂרוֹן, דְהִיא (נטרת נ"א שרה) וּמְשַׁבַּח לִיה לְמַלְכָּא עֲלָהָ. דְבַר אַחַר אֲנִי חֲבַצְלֵת הַשָּׂרוֹן, דְבַעֲנָא לְאֵשְׁתַּקָּאָה מְשַׁקִּיּוֹ דְנַחֲלָא עֲמִיקָא, מְבוּעָא דְנַחֲלִין. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ישעיה לג) הִנֵּה הַשָּׂרוֹן

(כערבה). (לאגם מים) שושנת העמקים, דקיימא (בראשית רביא ע"א) בעמיקתא דכלא.

שושנת העמקים. מאן אינון עמקים. כמה דאת אמר (תהלים קל) מפעמקים קראתיך יי'. חבצלת השרון, מההוא אתר דשקיו דנחליו עמיקין נפקין, ולא פסקין לעלמין. שושנת העמקים, שושנת דההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא, סתים מכל סטרין.

תא חזי, בקדמיתא חבצלת ירוקא, בטרפין ירוקין לבתר שושנה, בתרין גוונין סומק וחנור. שושנת: בשית טרפין. שושנת: דשניאת גוונאה, ואשתניאת מגוונא לגוונא. שושנת, בקדמיתא חבצלת, בזמנא דבעיא לאזדווגא ביה במלכא, אקרי חבצלת. בתר דאתדבקת ביה במלכא, באינון נשיקין, אקרי שושנה. בגין דכתיב (שיר השירים ה) שפתותיו שושנים. שושנת העמקים. דהיא שניית ומשניאת גוונאה, זמנין לטב, וזמנין לביש. זמנין לדינא, וזמנין לרחמי. (בראשית א) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעיניכם וגו'. תא חזי, דהא בני נשא לא ידעין, ולא מסתכלין, ולא משגיחין, בשעתא דברא קודשא בריה הוא לאדם, ואוקיר ליה ביקירו עלאה, בעא מניה לאתדבקה ביה, בגין דישתכח יחידאי, ובלבא יחידאי, ובאתר דדביקותא יחידאה, דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין, בההוא קשורא דמהימנותא יחידאה, דכלא ביה אתקשר. הדא הוא דכתיב ועץ החיים בתוך הגן.

דף ק"ז ע"ב

ולבית סאטו מאורחא דמהימנותא, ושבקו אילנא יחידאה עלאה מכל אילניו, ואתו לאתדבקה באתר דמשתני ומתהפך מגוונא לגוונא, ומטב לביש, ומביש לטב, ונחתו מעילא לתתא, ואתדבקו לתתא בשנוילין סגיאיין, ושבקו עלאה דכלא, דהוא חד, ולא אשתני לעלמין. הדא הוא דכתיב, (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. והמה בקשו חשבונות רבים ודאי, כדן אתהפך לביהו בההוא סטרא ממש, זמנין לטב, זמנין לביש, זמנין לרחמי, זמנין לדינא. (דף ק"ז ע"ב) כההוא מלה דאתדבקו בה ודאי. והמה בקשו חשבונות רבים, ואתדבקו בהו.

אמר ליה קודשא בריה הוא, אדם, שבקת חיי, ואתדבקת במוותא. חיי, דכתיב ועץ החיים בתוך הגן, עץ דאתקרי חיים, דמאן דאחיד ביה, לא טעים טעמא דמוותא לעלמין. ואתדבקת באילנא אחרא, הא ודאי מותא הוא לקבלך. הדא הוא דכתיב, (משלי ה) רגליה יורדות מות וגו'. וכתיב (קהלת ז) ומוצא אני מר ממות את האשה. ודאי באתר דמוותא אתדבק, ושבק אתר דחיי, בגין כך אתגזר עליה ועל כל עלמא מותא.

אי הוא חטא, כל עלמא מאי חטאו. אי תימא דכל ברין אתו ואכלו מאילנא דא, ואתרמי מפלא. לאו הכי, אלא בשעתא דאדם קאים על רגלוי, חמו ליה ברין בלהו, ודחלו מקמיה, והוו נטלין בתריה, פעבדין קמי מלכא. והוא אמר לון, אגא ואתון, (תהלים צה) בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי עושנו, וכלהו אתו בתריה. פיון דחמו דאדם סגיד להאי אתר, ואתדבק ביה, בלהו אתמשכו אבתריה, וגרים מותא ליה, ולכל עלמא.

כדיו אשתני אדם לכמה גווניו, זמנין לטב, זמנין לביש. זמנין רוגזא, זמנין נייחא. זמנין דינא, וזמנין רחמי. זמנין חיי, זמנין מותא. ולא קאים בקיומא תדיר בחד מנייהו. בגין דההוא אתר גרמא ליה. ועל דא אקרי, להט החרב המתהפכת, מן סטרא דא, לסטרא דא, מן טב לביש, מן רחמי לדנא, מן שלום לקרבא, אתהפיכת היא לכלא. ואקרי טוב ורע, דכתיב וימעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

ומלכא עלאה, רחמא על עובדי ידוי, אוכח ליה, ואמר ליה וימעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, והוא לא קביל מניה, ואתמשך בטר אתתיה, ואתתרוך לעלמין. דהא אתתא לאתר דא סלקא, ולא יתיר. ואתתא גרים מותא לכלא.

תא חזי, לעלמא דאתי כתיב, (ישעיה סה) כי כימי העץ ימי עמי. כימי העץ: ההוא עץ דאשתמודע. ביה זמנא כתיב, (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעא מעל כל פנים.

ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת בהר

(ויקרא כ"ה) וידבר יי אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו'. רבי אלעזר פתח, (ויקרא ו) זאת תורת העולה היא העולה וגו'. האי קרא בכנסת ישראל אוקימנא, דהיא סלקא ומתחברא במלכא קדישא בזווגא שלים.

היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'. תא חזי, פיון דעאל ליליא, ותרעין סתימין, דינין תפתאין מתערין בעלמא, ואזלין ושאטין, חמרי ואתני וכלבי. חמרי הא אוקימנא, וכלבי ואתני, לא שאטין ולא אזלין, אלא בהו עבדי חרשיא לבני נשא. כגון בלעם, ואוקמוה. כדיו כל בני עלמא ניימין, ומזבח תתאה דלבר אתוקד.

בְּפִלְגוֹת לַיְלָא, אֲתַעַר רוּחַ צָפוֹן, וּמֵהָהוּא מְזַבַּח תַּתְּאָה, נְפִיק שְׁלֵהוּבָא דְאַשָׁא, וְתַרְעִין אֲתַתְּחוּ, וְדִינִין תַּתְּאִין אֲתַכְנָשׁוּ בְּנוֹקְבֵייהוּ, וְהָהוּא שְׁלֵהוּבָא אָזִיל וְשֹׂאט, וְתַרְעִין דְגוֹן עֲדוֹן אֲתַתְּחוּ, עַד דְמָטִי (נִיטָא צַפְרָא) הָהוּא שְׁלֵהוּבָא, אֲתַפְלַג לְכַמָּה סְטָרִין דְעֲלָמָא, וְעָאֵל (דִּף קִי"ח ע"א) תַּחּוֹת גְּדַפּוּי דְתַרְנַגּוּלָא וְקָאֵרִי.

כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲשַׁתְּכַח בֵּין צְדִיקָיָא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, עַד דְאַתִּי צַפְרָא. כִּינּוֹן דְאַתִּי צַפְרָא, אֲשַׁתְּכַחוּ מְשַׁתְּעִין בְּרָזָא חֲדָא. וְאִית לָהּ נִיחָא בְּבַעְלָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְּזִבַּח כָּל הַלֵּילָהּ וְגוֹי. עַד הַבֶּקֶר, דְהָא בְּצַפְרָא דִינִין וְשְׁלֵהוּבִין אֲשַׁתְּכַכוּ, וּכְדִין אֲתַעַר אַבְרָהָם בְּעֲלָמָא, וְנִיחָא הוּא דְכָלָא.

תָּא חֲזִי, כִּינּוֹן דְעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהּ דִינִין תַּתְּאִין, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל הָוֹת בְּהּ בְּנִיחָא, עַל כְּנָפֵי דְכְרוּבִים. כְּמָה דְאַתְמַר, דְכְתִיב, (ישעיה א) צִדְקָה יִלְוֵנוּ בְּהּ. כְּדִין הָוֹת לָהּ נִיחָא מְכָלָא. דְהָא יִשְׂרָאֵל לֹא נִימִין, עַד דְמְקַרְבֵי קַרְבְּנָא דְבֵין הָעַרְבִים, וְאַסְתְּלִיקוּ דִינִין. וְעוֹלָה הָוֹה אֲתוּקַד עַל מִדְבָּחָא, וּכְדִין הָוֹה לָהּ נִיחָא מְכָלָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח אֱלֹא אֲתַתְּא בְּבַעְלָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב כִּי תִבְאוּ וְגוֹי וְשַׁבְתָּה הָאֲרָץ, נִיחָא וְדָאִי. (ויקרא כה) וְשַׁבְתָּה הָאֲרָץ שֶׁבַת לִי, שֶׁבַת לִי מִמֶּשׁ.

תוּ פְתַח רַבִּי אֶלְעָזָר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגוֹי. בְּגִין דְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל דְאַתְגְּזֹר, דְאַיִת בֵּיהּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא, אִית לִיהּ נִיחָא בְּשִׁמְטָה. דְהָא דִילִיָּהּ הוּא הָהוּא שְׁמָטָה, לְנִיחָא בֵּיהּ. וְדָא אֶקְרִי שֶׁבַת הָאֲרָץ, וְדָאִי חִירוֹ אִית בְּהּ. נִיחָא בְּהּ, כְּמָה דְשַׁבְתָּה נִיחָא הוּא דְכָלָא, הַכִּי נִמִּי שְׁמָטָה נִיחָא דְכָלָא, נִיחָא הוּא דְרוּחָא וְגוֹפָא.

תָּא חֲזִי, ה' נִיחָא הוּא דְעֲלָאִי וְתַתְּאִי. בְּגִין כְּדָ, ה' עֲלָאָה, ה' תַּתְּאָה. נִיחָא דְעֲלָאִין, נִיחָא דְתַתְּאִין. ה' עֲלָאָה, שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים. ה' תַּתְּאָה, שְׁבַע שָׁנִים בְּלַחוּדִיָּהּ. דָּא שְׁמָטָה, וְדָא יוֹבֵלָא.

וְכַד מְסַתְּכְלִין מְלִי כְלָא חַד. בְּגִין כְּדָ וְשַׁבְתָּה הָאֲרָץ, בְּהָהוּא נִיחָא דְאַרְעָא, אֲצִטְרִיכוּ עֲבָדִין נִיחָא. וּבְגִין כְּדָ, וּבְשַׁבְיַעִית יֵצֵא לְחַפְשֵׁי חֲנָם. חֲנָם, מֵהוּ חֲנָם. דְלֹא יְהִיב לְמֵאֲרִיָּה כְלוּם.

אֱלֹא דָא רְזָא, הָכָא אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב (במדבר יא) זָכְרֵנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם, בְּלֹא בְרָכָה. דְלֹא הָוֹה עֲלָנָא בְּמִצְרַיִם עוֹל דְלַעֲיָלָא. תָּא חֲזִי, עֲבָדִין פְּטוּרִין מֵעוֹל מְלָכוּתָא דְלַעֲיָלָא, וְעַל דָּא פְּטוּרִין מִן הַמְּצוֹת. מֵאִי עוֹל מְלָכוּת שְׁמִים. אֱלֹא, כְּהֵאִי תוֹרָא דְיִהוּבִין עֲלִיהּ עוֹל בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין לְאַפְקָא מְנִיָּה טַב לְעֲלָמָא. וְאִי לֹא קַבִּיל עֲלִיהּ הָהוּא עוֹל, לֹא עֲבִיד מְדִי. הַכִּי נִמִּי אֲצִטְרִידָא לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְקַבְּלָא עֲלִיהּ עוֹל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתַּר דִּיפְלַח בֵּיהּ בְּכָל מַה דְאַצְטְרִידָא. וְאִי לֹא קַבִּיל עֲלִיהּ הָאִי בְּקַדְמִיתָא, לֹא יִיכּוֹל לְמַפְלַח.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה. מֵהוּ בִּירְאָה. כְּמָה דְאֵת
אָמַר (תהלים קיא) רִאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְיָ. וְדָא מְלָכוֹת שְׁמַיִם. וּבְגִין כְּדָ עוֹל
מְלָכוֹת שְׁמַיִם. וְעַל דָּא הָאֵי בְּקִדְמִיתָא הוּא דְכֻלְּא. מֵאֵן אוֹכַח. תְּפִלָּה,
בְּקִדְמִיתָא שְׁל יָד. בְּגִין דְּבִהָאֵי עֵייל לְשַׁאֲר קְדוּשָׁה. וְאֵי הָאֵי לֹא אֲשַׁתְּכַח
לְגַבִּיה, לֹא שְׂרָיָא בֵּיה קְדוּשָׁה לְעֵילָא, בְּגִין כְּדָ (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֵא אֱהָרֹן
אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹי כְּתִיב.

וְהָאֵי עוֹל לֹא שְׂרָיָא, בְּמֵאֵן דְּאִיהוּ כְּפִית בְּאַחְרָא. וְעַל דָּא עֲבָדִין פְּטוּרִין
מְעוֹל מְלָכוֹת שְׁמַיִם. וְאֵי מְהָאֵי עוֹל פְּטוּרִין, מְכַל שְׂאֲר פְּטוּרִין. דְּהָא שְׂאֲר
לֹא שְׂרָיָא עֲלֵיה דְּבֵר נֶשׁ, עַד דְּאֲשַׁתְּכַח גְּבִיה בְּהָאֵי עוֹל. וּבְגִין כְּדָ הוּוּ אֲכֻלִּי
יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם חֲנָם. אוּף הָכָא יֵצֵא לְחַפְשֵׁי חֲנָם. דְּהָא עֲבָדָא הָוָה, וְכָל
מֵה דְּעֵבִיד, חֲנָם הוּא, בְּלֹא עוֹל מְלָכוֹת שְׁמַיִם. וְאֵף עַל גַּב דְּחֲנָם הוּוּ
עוֹבְדוּהֵי יֵצֵא לְחַפְשֵׁי, וִיהָא לִיה נִיחָא.

לְבַתֵּר דְּאִיהוּ בְּחִירוֹ, וְאֲשַׁתְּכַח בֵּיה נִיחָא, יְהִיבִין עֲלֵיה עוֹל, מֵהָהוּא אֲתֵר
דְּאִפִּיק לִיה לְחִירוֹ. וְאֵי בֵר נֶשׁ יִסְרַב לְמִיפְק לְחִירוֹ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר וְאִם
אָמַר יֵאמֶר הָעֶבֶד אֶהְבַּתִּי אֶת אֲדוֹנִי וְגוֹי. הָא וְדָאֵי פְּגִים לִיה לְהָאֵי אֲתֵר,
דְּשְׂבִיק עוֹל מְלָכוֹתָא דְּלְעֵילָא, וְנִטִּיל עוֹל דְּמֵאֲרִיה. וְעַל דָּא מֵה כְּתִיב,
וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדֹּלֶת וְגוֹי. וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל
הָאֱלֹהִים. אֶל הָאֱלֹהִים סִתָּם. לְגַבִּי הָהוּא אֲתֵר דְּפְגִים לִיה דְּהִכִּי נִמִּי
אֱלֹהִים אֲקָרִי.

דף ק"ח ע"ב

וּלְאֵן אֲתֵר יִתְקַרֵּב לְגַבִּיה. אֶל הַדֹּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. (דף ק"ח ע"ב) בְּגִין דְּהָאֵי
אֲתֵר פְּתִחָא הוּא דְּלְעֵילָא, וּמְזוּזָה אֲקָרִי, וְהָא אֲתֵמַר. וְכִינֹן דְּאִיהוּ אֲכֻנֹן
לְאַפְגָּמָא לְהָאֵי אֲתֵר, הָהוּא פְּגִימוֹ אֲשַׁתְּאֲר בְּהַדְיָה בֵּיה בְּגוּפִיה הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ בְּמַרְצֵעַ וְעֲבָדוֹ לְעוֹלָם. יְהוּי עֲבָדָא תַּחֲתוֹ
רְגְלוֹי דְּמֵאֲרִיה, עַד שְׁתָּא דְּיּוֹבְלָא.

אֶת אֲזָנוֹ אֲמַאי. הָא אוֹקְמוּהָ. אֲבַל שְׁמִיעָה תְּלִי בְּהָאֵי אֲתֵר, עֲשִׂיה לְעֵילָא.
וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל כְּדָ קָרִיבוֹ לְטוֹרָא דְּסִינִי, וְהוּוּ בְּרַחֲמֵימוֹ דְּלַבִּייהוּ לְאַתְקַרְבָּא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲקָדִימוֹ עֲשִׂיה לְשְׁמִיעָה, דְּהָא שְׁמִיעָה בְּקִדְמִיתָא,
וּלְבַתֵּר עֲשִׂיה. שְׁמִיעָה בְּהָאֵי שְׁמִיטָה תְּלִיָא. וְעַל דָּא הוּא פְּגִים לְהָאֵי
שְׁמִיעָה, יִתְפְּגִים שְׁמִיעָה דִּילִיה, וְיִשְׁתְּאֲר פְּגִימוֹ בֵּיה. וְלֹא יִשְׁתְּאֲר הוּא
עֲבָדָא לְמֵאֲרִיה, עַד דְּיִתְקַרֵּב לְהָהוּא אֲתֵר דְּפְגִים, וְיִתְפְּגִים הוּא קַמִּיה,
וְיִשְׁתְּאֲר בֵּיה הָהוּא פְּגִימוֹ. וּבְגִין כְּדָ, וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים סִתָּם,
כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. וְעַל דָּא, וְשִׁבְתָּה הָאֲרָץ שֶׁבֶת לִי. (ויקרא כ"ה) שֵׁשׁ שָׁנִים
תִּזְרַע שְׂדֶךְ וְגוֹי, וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן יִהְיֶה לְאֲרָץ שֶׁבֶת לִי. וְהָא
אוֹקְמוּהָ, דְּכְתִיב, (שמות כג) וּבִשְׁבִיעִית תִּשְׁמְטֶנָּה וְנִטְשֶׁתָּה וְגוֹי. מֵאֵי טַעְמָא
וְאֲכֻלוֹ אֲבִיוֹנֵי עַמּוּד. בְּגִין דְּמִסְפְּנֵי בְּהָאֵי אֲתֵר תְּלִינֹן, וּבְגִין כְּדָ שְׂבִיק לֹון

לְמִיכַל. וְעַל דָּא, מֵאן דְּרַחֲמִים לְמַסְכְּנָא, יְהִיב שְׁלָמָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
וְאוּסִיף בְּרַכְתָּא בְּעַלְמָא, וְיְהִיב חִידוֹ וְחִילָא לְאַתְר דְּאַתְקָרִי צְדָקָה,
לְאַרְקָא בְּרַכְתָּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאוּקִימְנָא.

רעיא מהימנא ובשנה השביעית שבת שבתון וגו'. פקודא דא לשבות בשנה
השביעית ואבתריה לשבות בשביעי. ואבתריה להשמיט כספים בשביעית. ואבתריה
למנות שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. הכא
רזא דכל שביעיות, מסטרא דשכינתא דאתקריאת שבע מסטרא דצדיק דאיהו שביעי
לבינה, ואיהי בת שבע, מסטרא דאימא עלאה, דאתמר בה (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך.

שבע שמהו אינון אבגית"ץ, ובהון מ"ב אתוון, כלל אתוון ותיבין הם תשע וארבעין, אימא
עלאה שנת החמשים שנה, דבה וקראתם דרור. בה תהא שכינתא תתאה, דרור פדות
ושביתה לישראל, דאתמר בהון (בראשית כח) והיה זרעך כעפר הארץ.

כל ספירה מאלין שבע, שית גדפין, דאינון שית אתוון לכל חד. ובהון קודשא בריה הוא
(ושכינתיה) בכל ספירה מאלין שבע, (ישעיה ו) בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים
יעופף, ובינה איהו אחת, ושכינתא תתאה שבע. ולעילא מבינה, אחת ואחת, הא עשר
ספירן. שתיים, ג', וד', וה', וו', וז'.

כאן וילך הלוח וגדל. מסטרא נוכראה, והמים היו הלוח וחסור, אימתי. באתר דשכינתא
תתאה שריא בז'. הדא הוא דכתיב, (בראשית ח) ותנח התיבה בחדש השביעי, דא שכינתא
תתאה. בשבעה עשר יום לחדש, איהי שביעאה ועשראה.

דסליקת בהון אהיה, דאיהי בינה, שנת היוכל, איהי אהיה אשר אהיה, תרין זמנין אהיה
חושבן מ"ב, ותמניא אתוון בהון חמשין. דבהון פקודא לחשוב שנת היוכל. וביה פקודא
לחזור לאחזתו ביוכל, בשנת היוכל הזאת תשובו וגו'. כל חד יחזור ביה לדרגא דיליה,
דנשמתייה אחיזא מתמן, כמה דאוקמוה (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים וגו'.

שמיטה: שכינתא תתאה, דאיהי משבע שנין. יובל: אימא עלאה, בינה, איהי לחמשין
שנין. ובה אתניחסין ישראל במפקנותהון מן גלותא. הדא הוא דכתיב, ואיש אל משפחתו
תשובו. כגוונא דמפקנו דמצרים דאינון מארי תורה בה, אתמר בהון (שמות יג) וחמושים
עלו בני ישראל, ואוקמוה אחד מחמשים.

דף ק"ט ע"א

ושכינתא תתאה, איהי גאולת בתי ערי חומה אתמר בה, ובתי ערי החצרים. דתרי בתי
אית בלבא, אם אינון ממארי תורה, אתקריאו בתי ערי חומה, כגוונא דאתמר במפקנו
דמצרים, (שמות יד) והמים להם חומה מימינם (דף ק"ט ע"א) ומשמאלם. לאחרים, דלאו
אינון מארי תורה אתקריאו בתי החצרים.

אמר רבי שמעון, והא אשפחנא חצרים דאתמר ביה (אסתר ה) ותעמוד בחצר בית המלך
הפנימית נכח בית המלך. ובכל אתר המלך סתם, דא קודשא בריה הוא. ותעמוד, אין
עמידה, אלא צלותא. נכח בית המלך: נכח בית המקדש, דכל ישראל צריכין לצלאה
צלותא דלהון לתמן, ולמהוי נכח בית המקדש. הכא מאן חצר הפנימית. ודאי תרין אינון
חצרות בית יי'.

אמר ליה בוצינא קדישא, תרין חצרים, אינון חצוניים דלבא, ואינון תרין אוננים דלבא.
ותרין בתים פנימיים, תרין בתי דלבא. ותרין אינון בתי גוואי, ותרין אינון בתי בראי.

וּבְזִמְנָא דִּיהָא פּוֹרְקָנָא, גְּאוּלָּה תְּהָא לְכֻלְהוּ לְאַיְנוּן קָרִיבִין לְלַבָּא, דְּאִיהוּ שְׂכִינְתָּא, וְלֹאֲלִין רְחִיקִין דְּאִתְקְרִיבוּ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב, וְאוֹקְמוּהוּ לְרַחוּק מִעֲבִירָה, וְלִקְרוֹב מִמְצֻנָּה.

בְּהוּא זְמַנָּא, פְּקוּדָא לְתַקּוּעַ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בִּיּוֹבֵל, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה יח) כְּנִשְׂא נֶס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוּעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ. כְּגוּוֹנָא דְבִתְקִיעַת שׁוֹפָר דִּיּוֹבְלָא, כְּלָהוּ עֲבָדִין נִפְקִי לְחִירוֹת, הָכִי בְּפִירְקָנָא בְּתַרְיִיתָא, בְּתַקִּיעַת שׁוֹפָר, מִתְּפַנְשִׁין כָּל יִשְׂרָאֵל מֵאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא, דְּאִינוּן עֲבָדִין דִּיּוֹבְלָא. דְּמֵאַרְי תּוֹרָה, אֵית בְּהוּן עֲבָדִין עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס, וְאַתְקְרִיאוּ עֲבָדֵי מַלְכָּא וּמְטָרוֹנִיתָא. אַבְל בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, (שמות יט) וְאַשָּׁא אֶתְכֶם עַל כְּנֵפֵי נְשָׂרִים וְאַבִּיָּא אֶתְכֶם אֵלַי, דְּאִינוּן גְּדַפֵּי חִינוּן דְּמֵרְכַבְתָּא.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְתַת לְלוֹיִם עָרִים לְשֶׁבֶת. וּבְגִין דְּאִינוּן לָא אֲשַׁתְּתַּפּוּ בְּעַגְלָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חֶלֶק לוֹן לְגַבְיָה. לְמַהוּי מְנַגְנִין לִיה בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן. דְּכַהֲנִים בְּעֲבוּדְתוֹ, וְלוֹיִים לְשִׂירָם וְלִזְמָרָם, וְיִשְׂרָאֵל לְנוֹיָהֶם. כְּהֲנִים בְּעֲבוּדְתָם, דְּאִית תַּמָּן כַּמָּה פְּקוּדִין.

פְּקוּדָא חַד, לְעֲשׂוֹת שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה. ב', לוֹיִים שׁוֹמְרֵין בְּמַקְדָּשׁ. ג', יִשְׂרָאֵל לִירָא מִן הַמַּקְדָּשׁ. ד', עֲבוּדַת הַלוֹיִים בְּבֵית הַמַּקְדָּשׁ. ה', לְהַקְטִיר קְטֹרֶת פְּעֻמִּים. ו', כְּהֲנִים תּוֹקְעִים בְּחֻצוֹצְרוֹת בְּמַקְדָּשׁ. ז', לְקַדֵּשׁ זֶרַע אֶהָרֹן בְּמַקְדָּשׁ. ח', לְלַבּוֹשׁ בְּגָדֵי כְּהוֹנָה בְּמַקְדָּשׁ. ט', רְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלַיִם, לְעֲבוּד בְּמַקְדָּשׁ.

י', לְהִיּוֹת כְּהֲנִים עוֹשִׂים קְרָבָנוֹת בְּמַקְדָּשׁ. י"א, לְפָדוֹת פְּסוּלֵי הַמוֹקְדָּשִׁין. י"ב, קְרָבֹן הַיּוֹלָדֹת בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. י"ג, לְמַלּוּחַ קְרָבָנוֹת בְּמַקְדָּשׁ. י"ד, לְעֲשׂוֹת הַעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָה. ט"ו, לְעֲשׂוֹת הַחֻטָּאת כְּמִשְׁפָּטָה. ט"ז, אֲכִילַת קֹדְשִׁים כְּמִשְׁפָּט לְכַהֲנִים. י"ז, אֲכִילַת שְׂגִירֵי מִנְחוֹת. ח"י, לְעֲשׂוֹת מִנְחוֹת כְּמִצְוֹתָן. י"ט, לְהַבִּיא קְרָבָנוֹת לְבֵית הַמַּקְדָּשׁ. כ', לְהַבִּיא נֶדֶר אוֹ נִדְבָה לְבֵית הַמַּקְדָּשׁ.

כ"א, לְהַבִּיא קְרָבָנוֹת קֹדְשִׁים תְּמוּרוֹת וְזִלְדוֹת. כ"ב, לְהַקְרִיב שְׂנֵי תְּמִידִין כְּהִלְכְתוֹ. כ"ג, לְהַדְלִיק אֵשׁ תְּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ.

כ"ד, לְעֲשׂוֹת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן. כ"ה, לְהַדְלִיק נְרוֹת הַמְּנוֹרָה. כ"ו, לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם. כ"ז, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּשֶׁבֶת. כ"ח, לְהַסְדִּיר לֶחֶם וּלְבֹנָה. כ"ט, לְהַקְרִיב קְרָבֹן מוֹסֵף בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ. ל', לְהַקְרִיב בְּזֵי יְמֵי הַפֶּסַח. ל"א, לְהַקְרִיב בַּיּוֹם הָעוֹמֵר כְּבֶשֶׂת לְעוֹלָה. ל"ב, לְהַקְרִיב (קרבן) הָעוֹמֵר. (היינו ספירת העומר) ל"ג, לְהַקְרִיב קְרָבֹן מוֹסֵף בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ד, לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ה, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. ל"ו, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. ל"ז, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּזֵי יְמֵי הַחֵג.

ל"ח, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּשְׁמִינֵי עֶצְרַת. ט"ל, לְשַׂרוֹף אֶת הַנוֹתֵר בְּאֵשׁ. מ', לְשַׂרוֹף קֹדְשִׁים שְׁנִטְמָאוּ. מ"א, לְעֲבוּד כְּהֵן גְּדוֹל בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים.

מ"ב, הַמוֹעֵל בְּהַקְדָּשׁ קָרֹן וְחוּמָשׁ. מ"ג, (ס"א לְהַבִּיא הַחוּטָא קָרֹבֵן חֻטָּאת עַל חֻטָּאוֹ) קְרָבֹן חֻטָּאת. מ"ד, אֲשֵׁם תְּלוּי עַל סִפְקוֹ. מ"ה, קְרָבֹן אֲשֵׁם וְדָאִי, עַל הַזְּדוּעָה. מ"ו, קְרָבֹן עוֹלָה וְיִזְרֵד. מ"ז, קְרָבֹן סִנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה שְׁטַעוּ. מ"ח, לְהַקְרִיב הַזָּב אַחֵר שְׂיִטְהַר. מ"ט, קְרָבֹן זָבָה אַחֵר שְׂיִטְהַר. נ', קְרָבֹן יוֹלְדוֹת. נ"א, קְרָבֹן מִצְוָרְעִים, מִתַּמָּן וְאֵילָף שְׁאָר פְּקוּדִין.

דף ק"ט ע"ב

מֵאַרְי מִתִּיבְתָּאן, בְּאוּמָאָה עֲלִיכּוּ, לָא תַעֲדוּ מִנֵּי, עַד דְּאִתְקִין קְרָבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. דְּשְׂכִינְתָּא אִיהִי קְרָבֹן לִינֵי, בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר דְּמַלְכָּא, בְּחַבּוּרָא שְׁלִים, בְּדָכַר וְנוֹקְבָא. בְּכָל אֲבָרִים, דְּאִינוּן: מִנְהוּן בְּרִישָׁא, עֵינִין בְּעֵינֵין. אוּדְנִין (דף ק"ט ע"ב) לְגַבֵּי אוּדְנִין. חוּטְמָא

בחוטמא. אנפין באנפין. פומא בפומא. כגון (מלכים ב ד) ונשם פיו על פיו ועיניו על עיניו. ובדא הנה מחיה הילד. והכי ידיו דמלפא, עם ידיו דמטרוניתא, גופא בגופא, בכל אברים דיליה. קרבנא שלים.

דבר נש בלא אתתא, פלגו גופא איהו, ושכינתא לא שרנא עליה. הכי (ס"א כד) קודשא בריך הוא, לאו איהו בקרבנא עם שכינתא, בכל ישראל, דאינון אנשי מדות, דאינון אברים דיליה. עלת העלות לא שרנא תמן, וכאלו לא הנה קודשא בריך הוא חד, בתר דלאו איהו עם שכינתיה. ובחוצה לארץ דשכינתא מרחקא מו בעלה, אתמר כל הדר בחוצה לארץ, דומה כמי שאין לו אלוה. בגין דלית תמן קרבניו בחוצה לארץ. ולזמנא דקודשא בריך הוא מתקרב עם שכינתיה, אתקיים ביה האי קרא, (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. ועלת העלות שרנא עליהו.

אף על גב דתקינן אבהו צלותין באתר דקרבניו. האי איהו לקרבא נפשינו ורוחין ונשמתין דאינון שכליים לקודשא בריך הוא ושכינתיה. כאברין לגבי גופא אבל מסטרא דכורסיין ומלאכין, דאינון גופין ואברין, דלבר ממלפא וממטרוניתא, לית תמן קרבנא. ובגין דא אתמר בכורסייא, (שמות יז) ויאמר כי יד על פס זה. (כס, חסר מכס א') (נ"א היו חסר משם הוי"ה) (ירמיה יז) פסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. ואברין בפרודא מן גופא. איהו לגו, ואינון לבר. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה, חוצה ונדאי.

יהא רענא דילך, לאחזרא לן לבי מקדשא, לקיים צלותא דאוקמוה קדמאי, יהי רצון מלפניך יי אלקינו ואלקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן, כל חד בסדורא דיליה, ומוספין כהלכתן. דכען לבר מארעא דישראל, לית תמן קרבניו, כגופין דבריאה, דקודשא בריך הוא ושכינתיה, מסטרא דאצילות דיליה, לית תמן פרודא ואפרשותא. דשכינתא איהי יחודיה, וברכתיה, וקדושתיה. ולא אתקריאת גופא, אלא כד אתגשמו בכורסיין, ומלאכין דבריאה, כנשמתא דאתלבשא בגופא שפלה. ובגין דא, כד שכינתא איהי לבר מהיכלא דבי מקדשא, ולבר מכורסיין דיליה, כביכול פאלו לא הנה חד עמיה.

מסטרא דכסא עליון דאיהו גופא לקודשא בריך הוא, ומלאכין דתליין מניה, כאברין דתליין מן גופא, דאינון דכורין. ונשמתין דאתגזרו מניה דכורין. פסא תניינא, גופא דשכינתא, וכל נשמתין דתליין מניה, נוקבין. ומלאכין דתליין מההוא כורסייא, נוקבין. וקריבו דלהון בקודשא בריך הוא ושכינתיה.

הכי יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, אף על גב דאינון כנשמתין לגבי כורסייא ומלאכין, הכי אינון לגבד עלת העלות, כגופא, דאנת הוא דמייחד לון, ומקרב לון, ובגין דא אמונה דילך בהון, ואנת לית עלך נשמתא, דתהוי אנת כגופא לגבה, דאנת הוא נשמה לנשמות, ולית נשמה עלך, ולא אלהא עלך, אנת לבר מפלא, ולגאו מפלא, ולכל סטרא, ולעילא מפלא, ולתתא מפלא. ולית אלהא אחרא, עילא ותתא, ומפל סטרא, ומלגו דעשר ספירן, דמנהון כלא, ובהון כלא תליא ואנת בכל ספירה, בארפה ורחבה, עילא ותתא, ובין כל ספירה וספירה, ובעובי דכל ספירה וספירה.

ואנת הוא דמקרב לקודשא בריך הוא ושכינתיה, בכל ספירה וספירה, ובכל ענפין דנהורין דתליין מנהון, כגרמין, וגידין, ועור, ובשר, דתליין מן גופא. ואנת לית לך גופא, ולא אברים, ולית לך נוקבא. אלא אחד בלא שני. יהא רענא דילך, דתקרב אנת שכינתא לגבי קודשא בריך הוא, בכל דרגין דאינון אצילות דיליה, דאינון נשמתין דבעלי מדות. נשיאי ישראל. חכמים. נבונים. חסידים. גבורים. אנשי אמת. נביאים. צדיקים. מלכים. פלהו דאצילות. דאית אחרניו דבריאה.

דשכינתא איהי קרבן, שמן המשחה. מימינא שמן למאור, כגון (בראשית א) את המאור הגדול. שמן משחת קדש איהו מסטרא דשמאלא, דאתמר בה וקדשת את הלויים. שמן כתית, איהו מסטרא דצדיק, דאיהו כתיש כתישין מאברין דאינון זיתים, לאחתא משחא לגבי פתילה. פתילה תכלא. וגבורה מתמן איהי יראה, ולויים שומרין המקדש.

ומתמון פקודא לירא מן המקדש, ואיהו מצנת עבודת הלויים במקדש בכ"ד משמרות לויים
דבהון לויים בשירה ובזמרה הוו מזמרי קדמך, לסלקא שכנינתא דאיהי שירה וזמרה בהון
ליי. כ"ד עם שירה וזמרה כ"ו, פחושבו דז"ד. ואבתריה פקודא איהי מצנת קטרת תמיד
לקודשא ברך, הוא, וקטרת פקרבנא.

דף ק"י ע"א

והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה. ואמורין ופדרין דאינון מתאכלין כל הלילה, (דף
ק"י ע"א) אינון כפרה דאברין דגופא דיליה ונפשיה, דלא יתוקדון בגיהנם, ולא יתמסרון
בידא דמלאך המות, ובגין דבר נש חב ביצר הרע, דאיהו צפוני, הכי שחיטתו בצפון לשבא
ליה מההוא צפוני.

ובקרבניו, טול בהו קל וחומר מנביאים, דאף על גב דתורה איהי שם יהו"ה, ונבואה
דאתמר בה (ישעיה ט) רוח יי תניחנו. עם כל דא, לאו כל מארי תורה שקילין, ולא פל
נביאים שקילין, דאית נביאים, דנבואה דלהון בלבושין דמלכא, והכי הוא אורייתא דבעל
פה, כמה מארי ספקות ופרוקין, בלבושא דמלכא.

ואית אחרניו דסלקין יתיר, באברים דגופא דמלכא, דאתמר בהון ואראה, וראיתי,
במראה, בעייניו. (חבוק א) יי שמעתי שמעך וראתי, בשמיעה. יחזקאל אסתכלותיה
ונביאותיה מעייניו. חבוק מאודניו בשמיעה. ובגין דא, יחזקאל חזא כל אליו מראות
דמרפכה בראיה, בעין השכל. חבוק, בשמיעה. ואית נביאה דנבואתיה בפומא, הדא
הוא דכתיב, (ישעיה ו) ויגע על פי. נבואה אחרא מריחא דחוטמא, הדא הוא דכתיב, (יחזקאל
ב) ותבא בי הרוח. ואית דנבואתיה ביד, הדא הוא דכתיב, (חושע יב) ובד הנביאים אדמה.
ואחרניו לפנים בחיי המלך, ואחרניו לפני לפנים.

והכי באורייתא, פשטיים, ראיו"ת, דרשו"ת, סודו"ת דסתרי תורה, ולעילא סתרי סתרים
להי הכי בקרבניו אף על גב דקרבניו פלהו ליהו"ה, איהו נטיל פלא, ופליג קרבניו למשיריין
דיליה. מנהון פליג לפלבים, אינון קרבניו פסולין, דגיהב להון לסמא"ל פלב, ולמשריתיה.
ובגין דא הנה נחית דיוקנא דכלבא. ומנהון לשדים, דאית בהון כבעירו, ומנהון כמלאכי
השרת, ומנהון כבני נשא. לאינון דעובדוהון פשדים, פליג קרבניהון לשדים.

אליו דעובדיהון כמלאכיו, פליג קרבניו דלהון למלאכים, הדא הוא דכתיב, (במדבר כח) את
קרבני לחמי לאשי. דאינון קרבניו דלהון, לאו תלניו בבעירו. דקרבניו דבעירו, אינון דעמי
הארץ. אינון קרבניו (דמלאכיו) דבני נשא, צלותין ועובדין טבין. קרבניו דתלמידי חכמים,
מארי מדות, אליו מארי רזי דאורייתא, וסתרי גניזין דבהון, קודשא ברך הוא נחית הוא
בגרמיה, לקבלא קרבניו דלהון, דאיהי תורת ה' תמימה, שכנינתא קדישא, מיי מדות.

ותלמידי דרבנן, אינון מלין דלהון פאכילת שגרי מנחות, ואית אחרניו דמתגברין עלייהו,
דאורייתא דלהון פאכילת מנחות עצמן, ולא שגרי מנחות. ואית אחרניו דאורייתא דלהון
אכילת קדשים, מאכלים מכמה מינין למלכא. וכל מנחות דמאכלין דקרבניו, מני קודשא
ברך הוא לקרבא ליה פלהו בביתא דיליה, דאיהי שכנינתא. והאי איהו פקודא לקרבא
קרבנות בבית הבחירה, לקיים (ירמיה ט) כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'.

למלכא דהו עבדוי ואפרפסוי ושולטני מלכותא שלחי ליה כמה דורוני, אמר, מאן דבעי
למשלח לי דורנא, לא ישלח אלא בידא דמטרוניתא, לקיים בה (תהלים ק) ומלכותו בכל
משלה. ובגין דא אתקריאת שכנינתא קרבן לה, עולה לה, אשם לה, ואפילו קרבן נדות
ויולדות ומצורעים וזבים וזבות, פלא צריך לקרבא ליי, ושכנינתיה, ולבתר איהי פליגת
לכלא הדא הוא דכתיב, (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, ואפילו מזונא דחיוון,
כגון קרבן שעורים מאכל בעירו, ומאכל עבדים ושפחות דבי מלכא, ואפילו דכלבי ודחמרי

וגמלי, לקיים בה ומלכותו בכל משלה. ומנלן דעל ידהא פליג פלא, דכתיב ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה.

בגין דקודשא בריה הוא בן י"ה, ו' בן י"ה, כליל יה"ו. ושלימו דיליה ה', איהי עולה לידן"ד. קרבן לידן"ד. שלמים לני". קריבו דיליה, שלימו דיליה, דביה אשלים יה"ו, למחוי ידן"ד.

וכלא אתהדר ביה, ובגין דא (שמות כב) זובח לאלהים יחרם, בלתי לידן"ד לבדו, דלא יהיב שולטנותא לסטרא אחרא בקרבנא, דכל אלהים אחרים עלמא דפרודא אינון, ולית לון קריבא ויחודא, וקודשא בריה הוא אפריש לון משמיה, כגון דאפריש חשד מאור, הדא הוא דכתיב, (בראשית א) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ומאן דקריב לקודשא בריה הוא מה דאפריש, כמאן דקריב מסאבו דנדה לבעלה, והאי איהו רזא (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה.

דף ק"י ע"ב

והאי לא תגלה ערותו, קירוב, דכל ערין שקילין לעבודה זרה, דכל סטרין אחרנין, עליוהו אתמר, (בראשית ו) מאלה נפרדו אי הגוים בארצותם. וכתוב ללשונותם בארצותם בגויהם. וכתוב כי שם בלל יי שפת כל הארץ ומשם הפיצם ידן"ד. וכל מאן דקריב שום קרבנא לסטרין אחרנין, קודשא בריה הוא אפריש ליה משמיה, ולית ליה חולקא בשמיה. דקודשא בריה הוא בחר לון לישראל מפל שאר אומין, הדא הוא דכתיב, (דברים יד) ובה בחר ה'. ופליג לון מנייהו לחולקיה, הדא הוא דכתיב, (דברים לב) כי (דף ק"י ע"ב) חלק יי עמו.

ובגין דא יהיב לון אורייתא משמיה. (שמות ג) זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר, והא אוקמוה י"ה עם שמי, שס"ה. ו"ה עם זכרי, רמ"ח. בכל מצוה ומצוה, קשיר לון לישראל בשמיה, למחוי כל אבר ואבר דלהון, חולק עדביה ואחסנתיה. ובגין דא זובח לאלהים יחרם וגו'.

צריכין ישראל לשתפא לני, בהליכה דלהון, בהקיץ דלהון. הדא הוא דכתיב, (משלי ו) בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך. קם ההוא תלמידא ואשתטח קמיה, ואמר זכאה איהו חולקיה, דמאן דזכי למשמע מלין אליו, פלהו שם יי בכל סטרא, ולא נפיק מניה לבר בכל סטרוי. (עייכ רעיא מהימנא) (כ"ט ע"א פקודא להקריב וכו')

(ויקרא כה) וכי תאמרו מה נאכל וגו', רבי יהודה פתח, (תהלים לו) בטח בניי ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. לעולם בר נש יהא זהיר במאריה, וידבק לביה במהימנותא עלאה, בגין דיהוי שלים במאריה. דכד יהוי שלים ביה, לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא.

תא חזי, בטח בניי ועשה טוב, מאי ועשה טוב. אלא הכי תנינן, בעובדא דלתתא, יתער עובדא דלעילא. והא אוקמוה, ועשיתם אותם, כביכול, אתון תעבדון להון, בגין דבההוא אתערוותא דלכון דאתון עבדין לתתא, אתער לעילא ועל דא ועשה טוב פתיב, ואין טוב, אלא צדיק, דכתיב (ושעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. כיון דאתון עבדין האי, ודאי האי טוב יתער, כדון שכן ארץ ורעה אמונה, וכלא חד.

שכן ארץ, ארץ עלאה. דהא לית לך בעלמא, דיכול למשרי בהדה, עד דיתער האי טוב לגבה, כיון דיתער ליה, כביכול הוא עביד ליה, וכדון שכן ארץ, שרי בגוה, איכול איבה, אשתעשע בהדה. ורעה אמונה, דא ארץ

וּכְלָא חַד כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים צב) וְאִמּוֹנְתָּךְ בְּלִילוֹת. וְרַעַה אִמּוֹנָה, הוּי דְבַר לָהּ בְּכָל רְעוּתָךְ.

וְאִי לֹא תִתְעַר לְקַבְּלָהּ, הַאי טוֹב אֲתִרְחַק מִנָּה, וְלֹא תִקְרַב בְּהֻדָּה, לֹא תִקְרַב לְגוֹ אֲתוֹן נוֹרָא יְקִידָתָא, וְאִי תִקְרַב בְּהֻדָּה, בְּדַחִילוֹ, כְּמָאן דְדַחִיל מִן מוֹתָא. דְּהָא כְּדִין נוֹרָא דְלִיק, וְאוֹקִיד עֲלֵמָא בְּשִׁלְהוּבוּי. וְכִיּוֹן דְאַתְעַר לְקַבְּלָהּ הַאי טוֹב, כְּדִין, שְׂאִרֵי בְּגוּוּה, וְלֹא תִדְחַל מִנָּה אֲנִתְּ, כְּדִין, (אייוב כב) וְתִגְזַר אָמַר וְיָקִים לָךְ וְעַל דְרַכִּיד נְגַה אוֹר.

תַּא חֲזִי, בְּנֵי מְהִימְנוּתָא מְדַבְּרֵי לְהַאי לְרְעוּתְהוֹן בְּכָל יוֹמָא. מָאן אִינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. אִינוֹן דְמִתְעַרֵי הַאי טוֹב לְקַבְּלִיהּ, וְלֹא חֶסַע עַל דִּילִיהּ, וְיִדְעֵי דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יְהִיב לִיהּ יִתִיר. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי יא) יֵשׁ מִפְּזָר וְנוֹסֵף עוֹד. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַאי אֲתִעַר בְּרַכָּאן לְקַבְּלִיהּ, וְלֹא יִימָא אִי אֲתוֹן הַאי הַשְׁתָּא, מָאִי אַעֲבִיד לְמַחַר. אֲלֵא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יְהִיב לִיהּ בְּרַכָּאן עַד בְּלֵי דִי, כְּמָה דְאוֹקְמוּהּ.

וּבְגִין כְּדָהּ, וְכִי תִאמְרוּ מַה נֹּאכַל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית וְגוֹ', מַה כְּתִיב. וְצוּיִתִי אֶת בְּרַכְתֵי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשִׁלֹשׁ הַשָּׁנִים. וְעָשִׂת, וְעָשִׂתָּהּ מִבְּעֵי לִיהּ, מָאִי וְעָשִׂת. אֲלֵא לְאַפְקָא ה', דְּאִית לָהּ שְׁמִטָּה וְנִיחָא, וְלֹא עֲבִיד עֲבִידָתָא. כְּתִיב (שמות טו) רָאוּ כִי יָיִ וְגוֹ' נוֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים וְגוֹ', כְּגוֹוְנָא דְאִי וְצוּיִתִי אֶת בְּרַכְתֵי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְגוֹ'.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזָלִי בְּאַרְחָא, פִּגְעוּ בְּהַהוּא טוֹרָא, אֲשַׁכְּחוּ תְרֵי גְבַרֵי דְהוּוּ אֲזָלִי, אֲדַהֲכִי חֲמוּ חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּוּ אֲתִי, וְאָמַר לוֹן, בְּמָטוּ מְנַיִיכוּ, הָבוּ לִי מְזוֹנָא פְתָא דְנַהֲמָא, דְּהַנִּי תְרִין יוֹמִין דְתַעֲיִנָא בְּמִדְבָּרָא, וְלֹא אַכְלָנָא מְדִי. אֲשַׁתְּמִיט חַד מֵאִינוֹן תְרֵי גְבַרֵי, וְאַפִּיק מְזוֹנִיָּה דְאִיהוּ אִיִּיתִי לְאוֹרְחָא, וְיְהִיב לִיהּ, וְאָכִיל וְאַשְׁקִי לִיהּ. אָמַר לִיהּ חַבְרִיָּה, מַה תַּעֲבִיד מִן מְזוֹנָא, דְּהָא אֲנָא דִּידִי אַכְלָנָא. אָמַר לִיהּ, וּמָה עָלִי דִּידָךְ, אֲנָא אֲזִיל, יְתִיב גְבִיָּה הַהוּא מְסַכְּנָא, עַד דְאַכַּל כָּל מַה דְּהוּוּ גְבִיָּה, וְהַהוּא נְהֲמָא דְאַשְׁתָּאֵר, יְהִיב לִיהּ לְאוֹרְחָא, וְאֲזַל לִיהּ.

דף קי"א ע"א

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, לֹא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא דְמַלְּהָ דְאִי יִתְעַבִּיד עַל יְדוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי דִּילְמָא דִּינָא אֲתִגְזַר עַל הַהוּא בַּר נֶשׁ, וּבָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְזַמְנָא קַמִּיהּ הַאי, בְּגִין לְשַׁזְּבָא לִיהּ. עַד דְּהוּוּ אֲזָלִי, לָאָה הַהוּא גְבַרָא בְּאוֹרְחָא, אָמַר לִיהּ חַבְרִיָּה, וְלֹא (דף קי"א ע"א) אֲמִינָא לָךְ דְּלֹא תִתְּוֹן נְהֲמָא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי יוֹסִי, הָא מְזוֹנָא גְבִין נִיחָב לִיהּ לְמִיכַל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי תַבְעֵי לְמִיפַק מְנִיָּה זְכוּתָא, גְזִיל וְנַחֲמִי, דְּהָא וְדָאִי בְּקַפְטוּרֵי דְדָא טַפְסָא דְמוֹתָא אֲתִאֲחִיד, וּבָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְזַמְנָא זְכוּתִיָּה, בְּגִין לְשַׁזְּבִיָּה.

אֲדַהְכִי, יְתִיב הָהוּא בַר נֶשׁ, וְנָאִים תַּחֲוֹת חַד אֵילָנָא, וְחִבְרִיָּה אֲתַרְחִיק מִנִּיה, וְיִתִיב בְּדַרְדָּר אֲחֶרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא, הִשְׁתָּא נִיתִיב וְנַחֲמִי, דְּנֻדְאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמַרְחֵשׁ לִיה נִיסָא, קָמוּ וְאוּרִיכוּ. אֲדַהְכִי חֲמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבֵי קָאִים גַּבִּיָּה. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וּוִי עַל הָהוּא בַר נֶשׁ, דְּהִשְׁתָּא יִימוּת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַפְאָה הָהוּא בַר נֶשׁ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְחִישׁ לִיה נִיסָא. אֲדַהְכִי נַחַת מְאִילָנָא חַד חוּיָא, וּבְעָא לְמַקְטְלִיה. קָם הָהוּא טַפְסָא עָלֶיה וְקַטְלִיה. קַסְטֵר בְּרִישִׁיָּה טַפְסָא, וְאִזַּל לִיה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְלֹא אֶמְיָנָא לָךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְמַרְחֵשׁ לִיה נִיסָא, וְלֹא תִיפּוּק זְכוּתֶיהָ מִנִּיה. אֲדַהְכִי אֲתַעַר הָהוּא בַר נֶשׁ, וְקָם וְאִזַּל לִיה. אֲחִידוּ בֵּיה רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, וְיִהְיֹו לִיה לְמִיכַל. בְּתַר דְּאָכַל, אֲחוּיָאוּ לִיה נִיסָא דְּרַחֲשׁ לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים לו) בְּטַח בִּינִי וְעֵשָׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וִרְעָה אֶמוּנָה, זַפְאָה חוּלְקִיָּה דְּבַר נֶשׁ דְּעֵבִיד טוֹב מְדִידִיָּה, דְּהָא אֲתַעַר טוֹב בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וּבְמָה. בְּצַדְקָה. דְּכַד אֲתַעַר צַדְקָה, הוּא טוֹב פְּדִין אֲתַעַר לְגַבִּי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי י) וְצַדְקָה תַצִּיל מַמּוֹת. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּצַדְקָה אֵילָנָא דְּחִיָּי הוּא, וְאֲתַעַר עַל הָהוּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא, וְנִטִּיל אֵינוֹן דְּאֲחִידוּן בֵּיה, וְשָׁזִיב לוֹן מִן מוֹתָא. מֵאֵן גָּרִים לְהָהוּא אֵילָנָא דְּחִיָּי דְּאֲתַעַר לְהָאֵי, הוּי אֵימָא הָהִיא צַדְקָה דְּאִיהוּ עֵבִיד, כְּבִיכּוֹל הוּא עֵבִיד לִיה לְעֵילָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים קי) עוֹשֶׂה צַדְקָה בְּכָל עֵת. וְהָא אֲתַמַּר.

השלמה מההשמטות (סימן ז)

וְכִי בְּכָל עֵת יִכִּיל בַר נֶשׁ לְמַעְבַּד צַדְקָה, אֵי הָכִי תִרְיֶסֶר שְׁעִתֵי בְּיוֹמָא מֵאֵן יִכִּיל. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, מֵאֵן דְּעֵבִיד צַדְקָה בְּכָל עֵת. מֵאֵי בְּכָל עֵת, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ויקרא ט"ז) וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקּוּדֶשׁ, וְאוּקְמוּהָ. וְלֹא תִימָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדוּי, דְּאִיהִי עֵת רַעוּא קַדִּישָׁא בְּצַדִּיק. אֶלָּא אֶפִּילוּ בְּכָל עֵת דְּלַתְתָּא אֶסְגִּי צַדְקָה עֲלֵיהוּ וְאֲתַעַר צַדְקָה בְּכִלְהוּ, בְּעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי. בְּגִין כְּדִּי יִשׁוּי לְבִיָּה וִרְעוּתֶיהָ בַר נֶשׁ וְיִדְבַק בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כִּיּוֹן דְּמָטוּ קָמֵי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן סָחוּ לִיה עוּבְדָא. אָמַר, וּמָה דָּא בְּלַחֲוֹדוּי, אֶפִּילוּ כָּל מֵאֵן דְּאֲחִיד לְאֵילָנָא (באילנא) דְּחִיָּי אֲשֶׁתְּזִיב בְּהָאֵי עֲלָמָא וְאֶפִּילוּ מִן מוֹתָא דְּעֲלָמָא, מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשׁא. כָּל שְׁכֵן מְאֲחֶרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכִלְהוּ אֲתַעַר צַדְקָה אֵילָנָא דְּחִיָּי, וְהָאֵי אֲתַר אִיהוּ דְּמִזּוֹנָא לְכִלָּא לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים. מֵאֵי עֵבִידְתֵּיהוּ דְּהָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לֹא יִכְלִי לְאֲתַעַרָא צַדְקָה עֲלֵיהוּ, דְּהָא אֵינוֹן בְּצַדְקָה אֲחִידוּן וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא בְּזְכוּתֵיהוּ נְזוּנִין, בְּהוּ מִמֶּשׁ. וְאֵינוֹן לֹא יִכְלִין לְאֲתַזְנָא בְּהוּ מִמֶּשׁ, בְּגִין דְּכָל מֵאֵן דְּאֲשֶׁתְּדַל בְּאוּרִיָּתָא, אֲשֶׁתְּדַל בְּאֵילָנָא דְּחִיָּי דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא נְזוּנִין מִנִּיה.

אֲשֶׁתְּפַח דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְתַעֲרֵי מִזּוֹנָא לְעֲלָמָא וּשְׁלָמָא. אֵי לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא מְתַעֲרֵי מִזּוֹנָא, לוֹן אֶמְאֵי לֹא מְתַעֲרֵי. אֶלָּא תַלְמִיד חֲכָם הוּא אֵילָנָא דְּחִיָּי מִמֶּשׁ. וְאֵילָנָא דְּחִיָּי לֹא מְתַזֵּן אֶלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא. וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא

אֲשֶׁתֶּכֶח בְּהַאי עֲלָמָא אֶלְא לְבַתֵּר דְּעָאֵל לְהַהוּא עֲלָמָא, כְּדִין אֲתִּיבֵן בֵּיהּ וְאֲתִּיבֵן שְׁרִשׁוּי עָלֶיהָ. הַשְּׁתָּא אֶכְלִי מֵאִיבָא דְאִילָנָא דְחִינִי. וּמֵאֵן אִיהוּ, הַהוּא אֲתֵר דְאֲשֶׁתֶּכֶח לְגַבֵּי מְסַכְנָא וְאִיהוּ אֶקְרִי (בראשית ג') פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן. וְעַל דָּא אֶכְלִי מֵהַהוּא פְּרִי בְּהַאי עֲלָמָא.

וְעַל דָּא תְּנִינֵן, הֵם נְזוּנִין בְּזִרְעָה. מֵאִי בְּזִרְעָה, דָּא גְבוּרָה. וְאִינוּן זְמִינִין לְעוֹלָם הַבָּא. דְּמִזּוּנָא דְּעוֹלָם הַבָּא, לָאוּ אִיהִי בְּהַאי עֲלָמָא, אֶלְא צְמֻצוּמָא זְעִירָא דְחִילָא דִּילֵיהָ, דְאֲשֶׁתֶּכֶח בְּמִתִּיקוּ דְאִוְרֵיִתָּא. וְדָא טַעְמֵי עַל הַהוּא אִיבָא דְאִילָנָא תַּתָּאָה וְדָא חִידוּ דְתַלְמִידי חֲכָמִים וּמִזּוּנָא עֵילָאָה דִּילְהוֹן. כִּינֵן דִּיעֲבֵרוּן מֵהַאי עֲלָמָא, כְּמָה נְחָלִין עֲלָאִין דְּעוֹלָם הַבָּא סְחָרוֹן לְדוּכְתִיָּהוּ, וְיִשְׁתַּרְשׁוּן בֵּיהּ וְיִסְתַּלְקוּן לְעֵילָא לְעֵילָא. כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר (ישעיה ס"ד) עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹלַתְּךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לּוֹ.

מֵאִי יַעֲשֶׂה, דָּא יוֹבְלָא. הַהוּא דְאֶקְרִי הָעוֹלָם הַבָּא. לְמַחְכָּה לּוֹ וְדָאִי, דְּלָא בְּעֵינֵין מִזּוּנָא לְעֲלָמָא דָּא, עַד דְּאֲתָאֵן (ס"א דִּאתְקוּן) לְמִזּוּנָא דִּילְהוֹן. וּמֵאִי מִזּוּנָא דִּילְהוֹן, הָעוֹלָם הַבָּא. וְעַל דָּא זְכָאֵן בְּכָלְא. דְּעֵלִיָּהוּ כְּתִיב עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים וְגו' : (עד כאן מההשמטות)

רעיא מהימנא

(ויקרא כח) וְהִתְנַחֲלֶתֶם אוֹתָם לְבַנֵּיכֶם וְגו', לְעוֹלָם בְּהֵם תַּעֲבֹדוּ וְגו'. פְּקוּדָא דָּא לְעַבְדָּא בְּעַבְדָּא כְּנַעֲנִי, דְכְּתִיב, לְעוֹלָם בְּהֵם תַּעֲבֹדוּ וְאִינוּן מְסַטְרָא דְחָם דְּגַלְיָא עָרְיִין דְאֲתִמַּר עָלֶיהָ (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֶבְדִים יִהְיֶה לְאַחִיו. אֲמַאי עֶבֶד עֶבְדִים. אֶלְא עֶבֶד לְהַהוּא עֶבֶד עוֹלָם, דְאִיהוּ עוֹלְמוֹ שֶׁל יוֹבֵל. וְאִי תִימָא דְהָא אַחוּפָּה דְשֵׁם וְנִפְתָּ הוּא, אֲמַאי לֹא הוּא חֵכִי כְּוֹתִיָּהוּ. וְהַכִּי מְזַרְעָא דְחָם הוּא אֲלִיעֶזֶר עֶבֶד דְאֲבָרָה, אֲמַאי לֹא הוּא כְּוֹתִיָּה, דְנִפְקָא צְדִיק, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אוּדֵי בְּבִרְכַתִּיהָ, כַּד בְּרִיךְ לִיהָ לְבָן.

אֶלְא וְדָאִי הֵכָא בְרִזָּא דְגִלְגוּלָא, גוֹלָל אור מִפְנֵי חֲשֵׁךְ, עֶבְדָּא דְאֲבָרָה דְנִפְקָא מִחֲשֵׁךְ, וְדָא זְרַעָא דְחָם, דִּינוּ לְעֶבֶד לְהִיּוֹת כְּרַבּוֹ דְאִיהוּ אֲבָרָה, דְנִפְקָא מִתְּרַח עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. וְחֲשֵׁךְ מִפְנֵי אור, דָּא יִשְׁמַעְעָל דְנִפְקָא מֵאֲבָרָה, וְעֵשׂוּ מִיִּצְחָק.

וְרִזָּא תַּעֲרוּבַת טַפִּין, בְּאַתֵּר דְלָאוּ דִּילֵיהָ גְרִים דָּא. מֵאֵן דְּעָרִיב טַפָּה דִּילֵיהָ, בְּשִׁפְחָה מַחְלַת בַּת יִשְׁמַעְעָל, אוּ גַבְתָּ אֵל נֶכֶר, דְאִינוּן רַע חֲשֵׁךְ, וְטַפָּה דִּילֵיהָ טוֹב אור, (בראשית א) וַיִּרָא אֱלֹהִים אֵת הָאור כִּי טוֹב. מְעַרְב טוֹב עִם רַע, עֶבֶר עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיָּה, דְאָמַר (בראשית ב) וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּהַהוּא דְעָרַב (ר), אֶרְכִּיב לִיהָ, וְאִיִּתִּי לִיהָ בְּגִלְגוּלָא לְקַבְּלָא עוֹנֵשִׂיָּה. חֲזַר בְּתִיבְתָא, אֲשֶׁתֶּדֶל בְּאוּרֵיִתָּא, וְאֶפְרִישׁ טוֹב מִרַע, דְאִינוּן אֲסוּר וְהֵתֵר, טוֹמְאָה וְטְהוּרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל. בְּדָא אֲתַפְּרֵשׁ רַע מִטוֹב, דְאֲתִמַּר בֵּיהּ וַיִּיצֹר, יִצְיָרָה לְטָב, וַיִּצְיָרָה לְבִישׁ. בְּאוּרֵיִתָּא אֶפְרִישׁ לוֹן, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יָרִית לִיהָ נְשִׁמְתָא מְנִיָּה, לְמַהוּי שְׁלֵטָא עַל תְּרוּוּיָּהוּ, בְּחַד דְאִיהוּ אור. עֲלָמָא דְאֵתִי. וּבְחַד דְאִיהוּ חֲשֵׁךְ, עֲלָמָא דִּין. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים.

וּכְפּוּסִים זְכוּן וְחוּבִין. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, הָעוֹשֶׂה מְצוּהָ אַחַת מְטִיבִין לוֹ. בִּינוּנִי, זְכוּן וְחוּבִין וְשְׁקִילִין, פְּלִגּוּ זְכוּן לְעֵילָא (ס"א וּפְלִגּוּ לְתַתָּא) וּפְלִגּוּ חוּבִין לְתַתָּא, וְרִזָּא דָּא (אֲסַתֵּר ה) מֵה שְׁאֲלַתְּךָ וַיִּנְתֵּן לְךָ וַיִּמָּה בְּקִשְׁתְּךָ עַד חֲצִי הַמְּלָכוֹת וְתַעֲשֶׂה. צְדִיק גָּמוּר, כָּל זְכוּי לְעֵילָא, וְחוּבִין לְתַתָּא. רִשָּׁע גָּמוּר, חוּבִין לְעֵילָא, וְזְכוּי לְתַתָּא.

דף קי"א ע"ב

וּבַר נֶשׁ דְּחַב בְּאַתְגְּלִיָּא, בְּתַרְיִן דְּרַגְיִן אִיהוּ, אִי חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא בְּאַתְגְּלִיָּא, בְּיִן צְדִיקָיָא, (דף קי"א ע"ב) בְּגִין דִּינְדְעִין דִּינוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְנִטְרִין גְּרַמְיִיהוּ מְלַמְחִי. וּבְאַתְפְּסִיָּא, בְּיִן רְשִׁיעֵיָּא, לְקִיָּים בְּהוּ (איוב יא) וְעִינֵי רְשָׁעִים תִּכְלִינָה.

וּבְגִין דָּא, חוּבָא דְאָדָם עֵבֶר, עַל (בראשית ב) וַיֵּצֵא יְיָ אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ, אִין צוּ אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה, אֲעֵבֶר עֲלֵיהָ, אֲרַכִּיב לִיהָ בְּטַפְתַּת תְּרַח, דְּבִיָּה רְתַח לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְעֵבֶר עַל צוּ מְעֻבְדָה זָרָה. הֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְתִבְר צוּלְמִין דְעֲבוּדָה זָרָה, וְכָל מְזוּנֵי דִילִיהָ. הוּא תַקִּין בְּמָה דְחַב, וְתִבְר חוּבָא, וּבְנִינָא בִישָׁא דְבָנָה, וְאַמְלִידָה לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְשְׂכִינְתִיהָ. עַל עֲלָמָא.

בְּמֵאִי. בְּגִין דְּקִדִישׁ שְׁמִיָּה יִתְבָּרַךְ בְּרַבִּים, וְעָל בְּנוּרָא לְאַתּוּקְדָא גְרַמְיָה. לְקִיָּים בִּיהָ (דברים א) פְּסִילֵי אֱלֹהִיָּהֶם תִּשְׂרְפוּן בְּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְלֶאבוּי תְרַח אֲהֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְאַעִיל לִיהָ וּלְאַמִּיָּה, וְלְכָל מְאֲרֵי דְהָהוּא דָרָא בְּגוּ עֲדוּ. וְהִכִּי אֲתִלְבּוּ בְּנוּרָא כְּכִסְפָּא, דְאִיָּהִי מוּנִי"טָא דְמִלְכָא, וְשִׁקְרָה לָהּ בְּעוֹפְרָתָה, אֲעִיל לִיהָ בְּנוּרָא, וְנִפְקָה עוֹפְרָתָה לְבַר, וְשִׁמְעָאֵל. וּבְגִין דָּא נִפְקָה מִצַּחֲקָה בְּעֻבְדָה זָרָה. וְאַשְׁתַּאֲרָ אָדָם מְלוּבָן, וְהֵאִי אִיהוּ שִׁנוּי הַשֵּׁם. דְכַד אֲתִגְלַגֵּל אָדָם, בְּעִי לְמַעְבַּד לִיהָ שְׁנוּי הַשֵּׁם, שְׁנוּי מְקוּם, וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה.

לְבַתַּר אֲתָא יֶצְחָק, וְאַתְתַּקַּף בִּיהָ, מְחוּבָא תְנַנְיָנָא, דְאַתְמַר בִּיהָ עַל הָאָדָם, דְדָא שְׂפִיכוּת דְמִים, וְדָא גְרַם נְסִיוָנָא דִיֶּצְחָק בְּסַכִּינָא. וְאַתְבָּרַר בִּיהָ, כְּמֵאן דְבְרִיר אוֹכֵל מְגוּ פְסוּלָת, וְנִפְיֵק פְסוּלָת לְבַר, עֲשׂוּ שׁוֹפֵד דְמִים.

לְבַתַּר אֲתָא יַעֲקֹב, וְאַרְכִּיב לִיהָ בְּלָבָן, וְאַתְעֵבִיד עֶבֶד לְגַבִּיָּה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב. (בראשית כט) אֲעֲבָדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל. וּבְהֵימָּה סִבָּה דְאַחֲלַף לָהּ בְּאַחוּתָא, עֶבֶד שְׁבַע שָׁנִים אֲחֲרִנָּו. לְאַפְקָא תְרִין טַפִּין דְזָרְק אָדָם בְּאַתַּר נוּכְרָאָה, וְדָא גְלוּי עֲרִיוֹת, וְהֵאִי אִיהוּ לְאִמֹר. וְאַפִּיק לֹוּן מִן לְבָו הָאֲרַמִּי, נְחֹשׁ.

וּבְתַלַּת אֲלִין, הוּא לְאָדָם שְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי מְקוּם, וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה. שְׁנוּי הַשֵּׁם: בְּאַבְרָהָם. וְשְׁנוּי מְקוּם: בְּיֶצְחָק. וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה: בְּיַעֲקֹב. וְאִי לְהֵאִי דְאַתְמַר בִּיהָ, (איוב כח) אִזּוּ רָאָה וַיִּסְפְּרָה, קִבֵּל בְּתִיּוּבְתָא כָּל שְׁכָן לְאַחֲרִים.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד טוֹב אֲתַרָּא גְרַים. וְעֶבֶד רַע, אוֹף הִכִּי. אֶבֶל שְׁאָר עֲבָדִים, לְעוֹלָם בְּהֵם תְּעֻבּוּדוּ. קָמוּ מְאֲרֵי מְתִיבְתָא, וְאַמְרוּ (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ, שְׁכַכְיָה בְּגִימְטְרִיא מִשָּׁה. קָם רַעִיא מְהִימָנָא וְאַמְר, אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהִיו. (עיי"כ רעיא מהימא) (משפטים קי"ז לא תהיה אחרי רבים וכ"ו)

(ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגוֹ'. פְּקוּדָא לְעֻבּוּד בְּכָל מֵינֵי עֲבוּדָה בְּמִקְדָּשׁ, וּלְבַר מְמִקְדָּשׁ, בְּכָל אִינוּן פּוּלְחָנִין דְאַקְרִי עֲבוּדָה, בְּצֻלּוּתָא, לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּתַר פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא דְכֻלָּא אֲקִרֵי עֲבוּדָה, כְּעֶבֶד דְאַשְׁתַּדְּל בְּתַר מְאֲרִיָּה, בְּכָל מַה דְאַצְטְרִידָה.

בְּגִין דִּישְׂרָאֵל קָרִי לֹוּן עֲבָדִים, דְכְתִיב כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מֵאִי טַעְמָא אִינוּן עֲבָדִים. בְּגִין דְכְתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֲרָץ מִצְרַיִם. וּבְגִין כֹּד כְּתִיב בְּעֶשֶׂר אֲמִירוֹן לְבַתַּר, דְכְתִיב (שמות כ) אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם, לְמַפְלַח לִיהָ כְּעֶבֶד דְפִלַּח לְמְאֲרִיָּה דְפְרִיק לִיהָ מִן מוֹתָא, דְפְרִיק לִיהָ מִכָּל בִּישׁוּן דְעֲלָמָא.

בְּתָרִין זִינִין (נ"א שמהו אליו) אֶקְרוּן יִשְׂרָאֵל לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבָדִים, דְּכַתִּיב עֲבָדֵי הִם. וְאֶקְרוּן בְּנִים, דְּכַתִּיב (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לַיְי אֱלֹהֵיכֶם. בְּזִמְנָא דִּידַע לִיה בַּר נֶשׁ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַח כָּלֵל, כְּדִין אֶקְרִי עֲבָד דְּעֲבִיד פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלִית לִיה רֶשׁוּ לְחַפְשָׁא בְּגִיזוּי וּבְרִזִין דְּבִיתִיה. בְּזִמְנָא דִּידַע לִיה בַּר נֶשׁ בְּאוֹרַח פְּרִט, כְּדִין אֶקְרִי בּוֹ רְחִימָא דִּילִיה, כְּבוֹ דְּחַפִּישׁ בְּגִיזוּי, בְּכָל רִזִין דְּבִיתִיה.

וְאִי עַל גַּב דְּאֶקְרִי בּוֹ בְּרָא בּוֹכְרָא לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, לֹא יִפּוֹק גְּרַמְיָה מִכָּלֵלָא דְּעֲבָד, לְמַפְלַח לְאַבּוּי בְּכָל פּוֹלְחָנִין דְּאִינוּן יֶקְרָא דְּאַבּוּי. וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְכָל בַּר נֶשׁ לְמַהוּי לְגַבֵּי אָבּוּי בּוֹ, לְחַפְשָׁא בְּגִיזוּי וּלְמַנְדַּע רִזִין דְּבִיתִיה, וְלֹא שְׂתַדְלָא אֲבַתְרִיָּהוּ. וְלְמַהוּי לְגַבֵּי אָבּוּי עֲבָד.

וְרִזָּא דְּמַלְהָ, תְּרִין דְּרַגִּין אִינוּן לְעִילָא, דְּאֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ, וְאִינוּן רִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא, וְאִינוּן חַד. חַד, רִזָּא דְּעֲבָד. וְחַד, רִזָּא דְּבוֹ. וְהָאִי עֲבָד, אֶקְרִי אָדוֹן כָּל הָאֶרֶץ. בּוֹ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָלֵלָא רִזָּא חַדָּא דְּמַהִימְנוּתָא. וְאֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא בְּאֵלִין דְּרַגִּין, לְאַתְפְּלָא בְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא.

דף קי"ב ע"א

עֲבָד, לְמַפְלַח בְּכָל זִינֵי פּוֹלְחָנָא, בְּצִלוּתָא דְּאֶקְרִי עֲבוּדָה, כְּהָאִי עֲבָד דְּאִיהוּ רִזָּא עֲלָאָה, דְּלֹא שְׂכִיף לְעֵלְמִין תְּדִיר. וְקָא מְשַׁבְּחָא וּמְנַגְנָא תְּדִיר. וְהָא אֲתַמַּר בְּפּוֹלְחָנִין אֲחֻרָנִין, דְּכָל פּוֹלְחָנִין וּמַלְיָן דְּעֵלְמִין כְּלָהוּ אִיהוּ עֲבִיד וּפְלַח. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי אָדוֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲבָד לְמַפְלַח, אֶקְרִי אָדוֹן כָּל הָאֶרֶץ. בַּר נֶשׁ דְּאַתְעֵטְר בְּרִזָּא (דף קי"ב ע"א) דָּא, לְמִיָּהוּי עֲבָד לְמַפְלַח פּוֹלְחָנִיה דְּמֵאֲרִיָּה, אִיהוּ סְלִיק וְאַתְעֵטְר לְמַהוּי בְּדַרְגָּא דָּא, וְאֶקְרִי אוּף הָכִי אָדוֹן, דְּהָא אִיהוּ בְּרִיךְ בְּכָל אִינוּן פּוֹלְחָנִין, לְהָאִי עֲלָמָא, וְקִיִּים לִיה. וְעַל דָּא אֶקְרִי אָדוֹן. (ס"א אדוני הארץ).

זְכָאָה חוֹלְקִיה דְּהָאִי בּוֹ, דְּזָכִי לְאַשְׂתַּדְלָא לְמַנְדַּע בְּגִיזֵי דְּאַבּוּי, וּבְכָל רִזִין דְּבִיתִיה, כְּבָרָא יְחִידָאִי דְּאַשְׁלִטִּיה אָבּוּי בְּכָל גִּיזוּי, וְדָא אִיהוּ יֶקְרָא, דְּשְׁלִיט עַל כָּלֵלָא מֵאֵן דִּישְׂתַּדַּל בְּאוֹרִיָּתָא, לְמַנְדַּע לִיה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְאִינוּן גִּיזִין דִּילִיה, אֶקְרִי בּוֹ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חִילֵי שְׁמִיָּא, לִית מֵאֵן דִּימְחֵי בִידִיה, בְּכָל שְׁעֵתָא דְּאֶצְטְרִיךְ לְמִיעַל לְגַבֵּי אָבּוּי. זְכָאָה חוֹלְקִיה בְּעֵלְמִין כְּלָהוּ. וּבְגִין דָּא, כַּד אֲשְׂתַּדַּל לְמַנְדַּע לִיה בְּאוֹרַח פְּרִט, בְּרִזָּא דְּחַכְמָתָא, כְּדִין אֶקְרִי בּוֹ.

בְּפּוֹלְחָנָא דְּבַר נֶשׁ פְּלַח לִיה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית פּוֹלְחָנָא, דְּאֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאַתְפְּלָא בְּתַרְוּוּיָהוּ, לְמַהוּי עֲבָד וּבוֹ, לְאַתְעֵטְרָא בִּיה בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְמָה אִיהוּ. דָּא פּוֹלְחָנָא דְּצִלוּתָא, דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי בְּה עֲבָד וּבוֹ, לְאַתְפְּלָא בְּדַרְגִין עֲלָאִין אֵלִין. לְמַפְלַח וּלְאַתְקָנָא צִלוּתָא בְּרִזָּא דְּעֲבָד,

לְמַפְלַח פּוֹלְחָנָא דְתַקוּנָא דְעֵלְמִין. וְלֹא תִדְבַק אֶרְעוּתֶיהָ בְּרִזּוֹן דְחֻכְמָתָא,
לֹא תִדְבַק אֶבְמָרִיהָ בְּגִנְיָזוֹן עֲלָאִין פְּדָא חֲזִי.

בְּוֹ אֲתִדְבִק תְּדִיר בְּאַבּוּי בְּלֹא פְּרוּדָא כְּלָל, לִית מֵאן דִּימְחִי בִּידֵיהָ. עֶבֶד,
עֲבִיד פּוֹלְחָנָא דְמָרִיהָ, וְאַתְקִין תְּקוּנֵי עֲלָמָא. מֵאן דְהוּי תְּרוּוּיָהּ בְּכֻלָּא
חֲדָא, בְּחַבּוּרָא חֲדָא, דָּא אִיהוּ בְּרֵשׁ דְאַתְקִין רְזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא בְּכֻלָּא
חֲדָא, בְּלֹא פְּרוּדָא כְּלָל, וּמְחַבֵּר כְּלָא פְּחֲדָא. דָּא אִיהוּ בְּרֵשׁ, דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא אַכְרִיז עֲלוּי בְּכָל אֱלִין חִילִין וּמְשָׁרְיִין דְכָל עֲלָמִין, וּבְכָל אֵינּוּן רְקִיעִין,
אֲזִדְהֵרוּ בְּפִלְגְנֵי מְהִימְנָא דְבִי מְלָכָא, דְכָל גְּנֵזִי דְמָרִיהָ בִּידֵיהָ. זְכָאָה אִיהוּ
בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְזְכָאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

מֵהָהוּא יוֹמָא וְלֵהֲלָאָה, אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּרֵשׁ, וְאַתְרֵשִׁים בְּעֲלָמִין כְּלָהוּ.
בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִידָא כָּל חִילִין וּמְשָׁרְיִין כְּלָהוּ אֲזִדְהֵרוּ לְמַהוּי גְּבִיָּה, וְקוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לָא בְּעִי אֵלָא אִיהוּ בְּלַחוּדוּי. וְקָלָא אֲתַעֵר, יֵאוּת הוּא לְיַחֲד
לְמַהוּי גְּבִיָּה דְיַחֲד, וְלֹא תַעֲסֻקָא יַחֲד בְּיַחֲד.

וְרְזָא דְתַרְוִין דְרַגְוִין אֱלִין, אֲשֶׁכְּחָנָא בְּחַד קָרָא, דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי
עֲבָדִי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר. וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֲתָהּ, הָא עֶבֶד. יִשְׂרָאֵל
הָא בְּוֹ. דְכַד אֵינּוּן כְּלָלָא חֲדָא, כְּדִין כְּתִיב אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

בְּרוּדָא יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאַמֵּן יְמִלוּדָא יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאַמֵּן. (שמות קל"ד ע"ב פקודא
ללמוד תורה)

פרשת בחקותי

(ויקרא כ"ו) אִם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ וְגו'. רַבִּי חִיָּיא פְּתַח, (מִיכָה ו) עַמִּי זָכַר נָא מָה
יַעַץ בָּלַק מְלִיךָ מוֹאָב וּמָה עָנָה אוֹתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. עַמִּי זָכַר נָא, זְכָאָה
חוֹלְקָא דְעַמָּא דָּא, דְמָאֲרִיהוֹן אוֹכַח לוֹן הַכִּי. עַמִּי זָכַר נָא, אִף עַל גַּב דְאַתּוּן
סָטָאן מְאוּרֻחִי, עַמִּי אֲתוּן, דְלֹא בְּעִינָא לְמַעַבְדַּד לְכוּ כְּעוּבְדֵיכּוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זְכָאָה חוֹלְקָא דְעַמָּא, דְמָאֲרִיָּהּ אָמַר לוֹן, (מִיכָה ו) עַמִּי מָה
עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הִלְאִיתִיךָ עָנָה בִּי. מָה יַעַץ בָּלַק מְלִיךָ מוֹאָב. בְּכַמָּה מְלִין
וְעוּבְדִין אָמַר לְשִׁיחָא לְכוּ מַעֲלָמָא, וְכַמָּה חֲרָשִׁין אֲתַעֵר לְקַבְּלֵיכּוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְיִשְׂרָאֵל, זְכוֹר נָא. וּוִי דְאַנָּן
צְוּחִין בְּכָל יוֹמָא, וְגַעֲיָנָן וּבְכִינָן, (אִיכָה ה) זְכוֹר יְיָ מָה הָיָה לָנוּ. (תהלים קל"ז)
זְכוֹר יְיָ לְבָנֵי אֲדוּם, וְלֹא בְּעִי לְאַשְׁגָּחָא עֲלָנָא, הוּא אָמַר לוֹן בְּבַעוּ זְכוֹר נָא,
אִין נָא אֵלָא לְשׁוֹן בְּעוּתָא, וְאַנָּן לָא אֲשַׁגְּחָנָא בֵּיהָ, כְּגוּוֹנָא דָּא אָנּוּ צְוּחִין,

זְכוּר יְיָ מִה הָיָה לָנוּ, זְכוּר יְיָ לְבָנֵי אָדָם, (תהלים עד) זְכוּר עֲדַתְךָ קִנִּיתָ קֶדֶם, (תהלים קו) זְכַרְנִי יְיָ בְּרִצּוֹן עֲמֶךָ, וְלֹא בְּעֵי לֹאֲשַׁחֲתָא עָלָי.

דף קי"ב ע"ב

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וְדַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁנַּח עָלָי תְּדִיר, וְדָכִיר לָן, אִי לָאו דְּאִיהוּ אֲשַׁנַּח בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָכִיר לָנוּ, לֹא יְקוּמוּן חַד יוֹמָא בְּגָלוּתָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. (דף קי"ב ע"ב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא עֵבִיד לָן כְּעוֹבְדָנָא.

תָּא חֲזִי, בְּלֶק חֲפִים הָוָה, וְרַב חֲרָשִׁין בְּעוֹבְדֵי יְדוּי, יַתִּיר מִן בְּלָעָם. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא כָּל מַה דְּבַעֲי בְּר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלֵמָא בְּפוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי לֹאֲתַעְרָא בְּעוֹבְדָא לְתַתָּא. דְּבַעֹבְדָא דְּלַתְתָּא, אֲתַעַר עוֹבְדָא לְעֵילָא, וְעוֹבְדָא דָּא בְּעֵי בְּקְדוּשָׁה, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וּבְאַתֵּר דְּלִית עוֹבְדָא, אִית מְלָה, וּבְמְלָה דְּפוּמָא, תְּלֵיא עוֹבְדָא, לֹאֲתַעְרָא לְעֵילָא. כְּמָה דְּבַעֲיָנוּ לֹאֲתַעְרָא קְדוּשָׁה עֲלָא, בְּעוֹבְדָא וּבְמְלָה. הָכִי נְמִי אִינוּן דְּאַתְיִין מִסְטְרָא דְּמִסְאַבוּתָא, בְּעֵי לֹאֲתַעְרָא סְטְרָא דְּלָהוּן, בְּעוֹבְדָא וּבְמְלָה דְּפוּמָא.

וְאִף עַל גַּב דְּבַלָּעָם חֲרָשָׁא הָוָה רַב מְכַל חֲרָשִׁין דְּעֲלֵמָא, חֲרָשָׁא עֲלָא מְנִיָּה הָוָה בְּלֶק. בְּקֶסֶם הָוָה בְּלֶק רַב מְכַל חֲפִימִין. וּבְלָעָם בְּנַחֲשׁ (וְהָא אוֹקְמוּהוּ). קֶסֶם וְנַחֲשׁ תְּרִין דְּרָגִין אִינוּן, קֶסֶם תְּלֵיא בְּעוֹבְדָא. נַחֲשׁ לֹא תְלֵיא בְּעוֹבְדָא אֲלָא בְּאַסְתִּיפְלוּתָא, וּבְמְלָה דְּפוּמָא. וְכִדִּין מְתַעְרִין עֲלֵיהוּ רִוְחָא מִסְאַבָּא, לֹאֲתַלְבְּשָׁא בְּהוּ, וְעֵבִיד מַה דְּעֵבִיד.

וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין לָאו הָכִי, אֲלָא כְּלָהוּ קְדִישִׁין, וְכָל עוֹבְדֵיהוּ לֹאֲתַעְרָא עֲלֵיהוּ רִוְחָא קְדִישָׁא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) כִּי לֹא נַחֲשׁ בִּיעֶקֶב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אִינוּן בְּסְטְרָא דְּקְדוּשָׁה עֲלָא אֲחִידָן. וְעוֹבְדֵיהוּ בְּקְדוּשָׁה אֲתוּ, וְקְדוּשָׁה מְתַעְרִי עֲלֵיהוּ וּמְתַלְבְּשָׁן בְּהוּ.

וְתָא חֲזִי, בְּקֶסֶם הָוָה בְּלֶק רַב מְכַל חֲפִימִין, וּבְלָעָם בְּנַחֲשׁ. וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבַעֲא בְּלֶק לֹאֲתַחְבְּרָא עֲמִיהָ, מַה כְּתִיב (במדבר כב) וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְּיָן וְקֶסֶם בִּידָם. (ובלעם עובדוי בנחש) תָּא חֲזִי, בְּמְלָה דְּפוּמָא הָוָה בְּלָעָם רַב מְכַל חֲרָשִׁין דְּעֲלֵמָא, וּבְאַסְתִּיפְלוּתָא דְּהָהוּא נַחֲשׁ, הָוָה יָדַע לְכוּנָא שַׁעְתָּא. וְעַל דָּא בְּעָא בְּלֶק לֹאֲשַׁלְמָא מְלָה (סי"א כלא) קֶסֶם וְנַחֲשׁ.

אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, הָא קְדָמוּךְ בְּנִי. עוֹבְדָא אִית בְּגוּוּיָהוּ, דְּכָל סְטְרִין בִּישִׁין וְזִינִין בִּישִׁין וְחֲרָשִׁין דְּעֲלֵמָא לֹא יְכַלִּין לְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּהוּ, דְּכְלָהוּ עֲרַקִין מִקְמִיהָ. וּמַאי אִיהוּ. אֲהֵל מוֹעֵד, וּמַאי קוּדְשָׁא, וְשְׁמוּשֵׁי מְקוּדְשָׁא, וְקִטְרֵת בּוֹסְמִין, דְּקָא מְבַטֵּל כָּל רִתְחָא וְרוּגְזָא דְּעֲלֵמָא, דְּלַעֲיָלָא וְתַתָּא, וְעֲלוּן וְקַרְבְּנִין בְּכָל יוֹמָא, וְיַתְרֵי מְזַבְּחוֹת, לְמַעַבְד עוֹבְדָא מְזַבְּחוֹת, וְשַׁלְחוּ וְלָחֶם הַפָּנִים, וְאֵת הַפִּיּוֹר וְאֵת כְּנוֹ, וְכַמָּה שְׁמוּשֵׁין לְעוֹבְדָא, לְמְלָה

דְּפוּמָא, הָאָרוֹן וּתְרֵי לוּחֵיֵי דְאֹרִיִּיתָא, וְאֶהְרֹן לְכַפֵּרָא עַל עַמָּא בְּצִלוֹתָא בְּכָל יוֹמָא. כִּיֹּן דְאֶשְׁגַּח הֵהוּא רְשָׁע בְּהָאֵי, אָמַר כִּי לֹא נַחֵשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קִסָּם בְּיִשְׂרָאֵל. מָאֵי טַעְמָא. יְיָ אֱלֹהֵי עַמּוֹ וּתְרוּעַת מְלִךְ בּוּ.

וְעַל דָּא עַמֵּי זָכַר נָא, בְּבַעוּ מְנַיִיכוֹ, הוּוּ דְכִירִין הֵהוּא זְמַנָּא דְאֶתְחַבְרוּ בְּלֹק וּבְלַעַם לְשִׁיצָאָה לְכוּ, וְלֹא יְכִילוּ, דְאָנָּא אֲחִידְנָא בְּכוּ, כְּאַבָּא דְאֲחִיד בְּבָרִיָּה, וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה בִּידָא דְאֶחְרָא. מִן הַשְּׁטִים וְעַד הַגְּלָגֶל, מָאֵי דָּא לְקַבִּיל דָּא. אֲלֵא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּבַעוּ מְנַיִיכוֹ, הוּוּ דְכִירִין כָּל זְמַנָּא דְהוּוּתוֹן אֲחִידוֹן בִּי, וְלֹא יְכִיל הֵהוּא רְשָׁע בְּחַרְשׁוּי וְקִסְמוּי לְשִׁלְטָאָה עַלְיִיכוֹ. כִּיֹּן דְשְׂבִיקְתוֹן יְדִיִּיכוֹ לְאַחְדָּא בִּי, וְהוּוּתוֹן בְּשְׁטִים, מַה כְּתִיב. (בַּמִּדְבָּר כה) וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאַלֹהֵיהֶן. בַּגְּלָגֶל, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (הוֹשַׁע יב) בַּגְּלָגֶל שְׁוֹרִים זַבְחוֹ, וְכַדִּין שְׁלִיטוֹ בְּכוּ שְׁנַאיִכוֹן.

וְכָל דָּא אָמַאי. לְמַעַן דְעַת צְדָקוֹת יְיָ כָּל אֵינוֹן צְדָקוֹת, דְעַבְדְּנָא לְכוּ, בְּזְמַנָּא דְאֶתוֹן אֲחִידוֹן בִּי, וְלֹא שְׂבִיקְנָא מְלָה דְעַלְמָא לְשִׁלְטָאָה בְּכוּ, וְרוּגְזָא דְלַעֲיִלָּא וּתְתָא, וְזִינִין בִּישׁוּן, לֹא יְכִלִּין לְקַרְבָּא בְּכוּ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵים לִינוּ פַּה הַלִּילָה וְהַשִּׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דְּבַר כְּאֶשֶׁר יְדַבֵּר יְיָ אֱלֹהֵי תָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל שְׁמֵשָׁא, וְתַרְעִין כְּלָהוּ אֶסְתִּימוּ, וְעָאֵל לִילָא וְאֶתְחַשְׁדָּ, כְּמָה חֲבִילֵי שְׂרָאן מְשִׁלְשִׁיָּהוֹן, וְאֶזְלִין וְשְׁטָאן בְּעַלְמָא, וְכְמָה רַבְרָבֵי מְמַנְן עַלְיָהוּ דְמַדְבְּרֵי לָהּ. וְאֵית מְמַנָּא רַבְרָבָא עַל כְּלָא מְסַטְרָא דְשְׁמָאֵלָא וְהֵהוּא רְשָׁע הָוָה שְׂכִיחַ לְגַבֵּי הֵהוּא מְמַנָּא עַלְמָא מְכַלָּא בְּחַרְשׁוּי. וְהוּא הָוָה אָמַר בְּחַרְשׁוּי בְּלִילָא, בְּזְמַנָּא דְאֵיהוּ שְׁלֵטָא בְּכָל סִיעַתָּא דִּילֵיהּ, וְהוּא הָוָה אֶתִּי לְאַשְׁתַּכְּחָא גְבִיָּהּ, וְאוּדַע לִיָּה מַה דְאֵיהוּ בְּעִי.

דף קי"ג ע"א

כְּגוֹוְנָא (דף קי"ג ע"א) דָּא (בראשית לא) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לָבֹן הָאֶרְמִי, הֵהוּא דְשְׂכִיחַ גְּבִיָּהּ. (בראשית כ) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ, כְּלָהוּ כְּגוֹוְנָא דָּא. בְּכָל אֶתְר אַקְרוּן לִיָּה בְּאֵינוֹן חַרְשִׁין, וְעַל דָּא הָוָה שְׂכִיחַ בְּלִילָא וְתִיר מְבִימָמָא. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְכָל הַנִּי חַרְשִׁין וְחַפִּימִין הוּוּ לְאַבְיִמֶלֶךְ, דְכְּתִיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁקֹף אַבְיִמֶלֶךְ מִלְּךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. כְּתִיב הִכָּא בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכְתִיב הַתָּם (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקַפָּה וְתִנְיָב אִם סִיסְרָא. לָבֹן הָא אוּקְמוּהָ, בְּלַעַם כְּדִין.

וְעַל דָּא בְּכָלְהוּ כְּתִיב אֱלֹהִים, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לָבֹן, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ, הוּא אֶתְא לְגַבִּיָּהוּ, וְלֹאוּ אֵינוֹן לְגַבִּיָּהּ, דְהָא לִית לָהּ אֶתְר זְמִין. וְאֵי תִימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֲלֵא, שְׁמָא דָּא אֶשְׁתַּתְּפָּ בְּכַלָּא, וְאַפִּילוּ עַבּוּדָּה זָרָה נְמִי אֱלֹהִים אַקְרִי, אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּבְכַלְלָא דְאֱלֹהִים אַחֲרִים אֵלִין מְמַנְן, וּבְכַלְלָא דָּא הוּוּ, וּבְגִין כְּדָּ אַקְרִי הָכִי. וְהֵהוּא רְשָׁע הָוָה אָמַר בְּחַרְשׁוּי וְקַרִי לִיָּה, וְאֶתִּי לְגַבִּיָּהּ. וּבְגִין כְּדָּ כְּתִיב (בַּמִּדְבָּר כב)

לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי אלי. ההוא רשע קא משבח גרמיה, דהא לא כתיב ביה, אלא ויבא אלהים.

דבר אחר כאשר ידבר יי אלי, על ידי דההוא שליחא דסטרא אחרא. ואי תימא הא ביממא אשתכח לגביה. (ס"א כד הוה לגביה בלק אלא) אלא ודאי בנחש אסתכלותא הוה ביה, ובההוא זמנא הוה מסתכל לכוונא שעתא, הדא הוא דכתיב ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים. וירא בלעם כי טוב בעיני יי לברך את ישראל. אלא דההוא יומא אסתכל לכוונא שעתא, ולא אשתכח כשאר יומי, וכדיו חמא דהא רוגזא רבא לא אשתכח בעלמא, כדיו ידע כי טוב בעיני יי לברך את ישראל. בההוא זמנא שביק גרמיה מכל נחשים דעלמא, ולא אסתכל בהו, הדא הוא דכתיב ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים.

תא חזי, בההיא שעתיא דרתחא אשתכח, כדיו שמאלא אתער, והוה ידע ההוא רשע אתר, לאחדא בסטרא שמאלא, למילט. ואסתכל בההוא זמנא, ולא אשתכח. כדיו מה כתיב, (במדבר כג) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי. ובגין כך, (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעץ בלק וגוי. ומה ענה אותו בלעם בן בעור (בגין כד) זכאין אינון ישראל, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. (דמאריהון אוכח לון הכן) (ויקרא כ"ו) אם בחקותי תלכו. אם בחקותי, דא אתר דגזירין דאורייתא תליין בההוא אתר, כמה דאת אמר (ויקרא יח) את חקותי תשמורו. חוק הוא דאקרי הכי, וגזירין דאורייתא בה אתכלילן. (ויקרא כה) ואת משפטי תשמרו. משפטי, דא הוא אתר אחרא עלאה, דההיא חקה אחידת ביה, ומתחברן דא בדא דעילאי ותתאי. וכל פקודי אורייתא, וכל גזרי אורייתא, וכל קדושי אורייתא, בהני אחידן. בגין דהאי תורה שבכתב, והאי תורה שבעל פה.

ועל דא אם בחקותי, כל אינון גזירין ודינין ועונשין ופקודין, דאינון בההוא אתר דאקרי תורה שבעל פה, חקה. ואת משפטי תשמורו, בההוא אתר דאקרי תורה שבכתב, כמה דאת אמר (תהלים פא) משפט לאלהי יעקב. ודא אחיד בדא ודא בדא, וכלא חד. ודא הוא כללא דשמא קדישא ומאן דאעבר על פתגמי אורייתא, כאלו פגים שמא קדישא, בגין דחוק ומשפט שמא דקודשא בריך הוא הוי. ועל דא, אם בחקותי תלכו: דא תורה שבעל פה. ואת משפטי תשמרו: דא תורה שבכתב. ודא הוא כללא דשמא קדישא.

ועשיתם אותם. מאי ועשיתם אותם, כיון דאמר תלכו ותשמרו, אמאי ועשיתם. אלא, מאן דעביד פקודי אורייתא ואזיל באורחוי, כביכול כאלו עביד ליה לעילא. אמר קודשא בריך הוא, כאלו עשאני, ואוקמוה. ועל דא ועשיתם אותם. ועשיתם אתם כתיב ודאי, והואיל ומתערי עלייכו לאתחברא דא בדא, לאשתכחא שמא קדישא כדקא יאות, ועשיתם אתם ודאי.

דף קי"ג ע"ב

כְּגוֹנוֹנָא דָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם, וְכִי דָּוִד עֶבֶד לִיהּ. אֶלְא בְּגִין דְּאָזִיל בְּאַרְחֵי דְּאֹרְיִיתָא, וְעֵבִיד פְּקוּדֵי אֹרְיִיתָא, וְאַנְהִיג מְלָכוּתָא כְּדָקָא גְּאוּת, כְּבִיכּוֹל, עֲשֵׂה שֵׁם לְעֵילָא. וְלֹא הָוֵה מְלָכָא בְּעֵלְמָא דְּזָכָה (דף קי"ג ע"ב) לְהָאִי כְּדָוִד, דְּהָוֵה קָם בְּפִלְגוּת לִילְיָא, וְהָוֵה מְשַׁבַּח לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּסָלִיק שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכוּרְסִיָּה, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק נְהוּרָא דִּימְמָא. כְּבִיכּוֹל הוּא עֶבֶד שֵׁם מִמֶּשׁ כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כד) וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל. וּבְגִין כֶּף וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם. וְעַל דָּא וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם כְּתִיב, וְאִי אֲתוּן תִּשְׁתַּדְּלוּן לְמַעַבְדַּד לּוֹן, לְאַתְתַּקְנָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא גְּאוּת, כָּל אֵינוֹן בְּרַכָּאֵן דְּלְעֵילָא יִשְׁתַּכְּחוּן גְּבִיכּוֹ בְּתַקּוּנֵיהוֹן כְּדָקָא גְּאוּת. (ויקרא כו) וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעַתְּסָם וְגו'. כָּל חַד וְחַד, יִתְּן חֵילָא דִּילֵיהּ עֲלֵיכּוֹן. מֵאֵן אֵינוֹן. הַהוּא תַּקּוּנָא דְּעֵבֵדְתוּן דְּהַהוּא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּגוֹנוֹנָא דָּא כְּתִיב, (בראשית יח) וְשָׁמְרוּ דְּרָךְ יְיָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְכִי כִּיֹּן דְּכְתִיב וְשָׁמְרוּ דְּרָךְ יְיָ, אֲמַאי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. אֶלְא מֵאֵן דְּנָטִיר אֹרְחוֹי דְּאֹרְיִיתָא, כְּבִיכּוֹל הוּא עוֹשֵׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וּמַאי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי לּוֹן לְבְנֵי נְשָׂא, דְּלֹא יִדְעִין וְלֹא מְשַׁגְּיחוּן בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיהוֹן, מֵאֵן עֵבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכָל יוֹמָא, הוּי אֵימָא מֵאֵן דְּיַהִיב צְדָקָה לְמַסְכְּנֵי.

תָּא חֲזִי, הָא אוֹקְמוּהָ הֵכִי הוּא, דְּמַסְכְּנָא אַחִיד בֵּיהּ בְּדִינָא, וְכָל מֵיכְלֵייהוּ בְּדִינָא הוּא, אֲתַר דְּאֶקְרִי צְדָקָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים כב) תִּפְלָה לְעַנִּי כִי יַעֲטֹף. תִּפְלָה, דָּא תִּפְלָה שֶׁל יָד, וְאוֹקִימָנָא. וּמֵאֵן דְּיַהִיב לִיהּ צְדָקָה לְמַסְכְּנָא, הוּא עֵבִיד לְעֵילָא שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים כְּדָקָא גְּאוּת. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא אֵילְנָא דְּחִיִּי, וְצְדָקָה יַהִיב לְצְדָקָה. וְכַד יַהִיב לְצְדָקָה, כְּדִין אֲתַחֲבַר דָּא בְּדָא, וְשְׁמָא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִים.

מֵאֵן עֵבִיד דָּא אֲתַעְרוּתָא (ד"א דְּעֵבִיד אֲתַעְרוּתָא דָּא) דְּלִתְתָּא, וְדָאִי כְּאֵלוֹ עֵבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא בְּשְׁלִימוֹ. כְּגוֹנוֹנָא דְּאֵיהוּ עֵבִיד לְתַתָּא, הֵכִי אֲתַעַר לְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קו) אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל יְתָ. עוֹשֵׂה צְדָקָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבִיכּוֹל הוּא עֶבֶד לִיהּ.

תָּא חֲזִי, מַסְכְּנָא הָא אֲתַמַּר מֵאֵן הוּא אֲתַרִּיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמַסְכְּנָא לֹא אֵית לִיהּ מְדִילִיהּ כְּלוּם, אֶלְא מַה דְּיַהִבֵּין לִיהּ וְסִיְהָרָא לֹא אֵית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ, אֶלְא מַה דְּיַהִיב לָהּ שְׁמָשָׁא.

תָּא חֲזִי, אֲמַאי עָנִי חָשׁוּב כְּמַת, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַהוּא אֲתַר גְּרִים לִיהּ, דְּהָא בְּאַתַּר דְּמוֹתָא הוּא שְׁכִיחַ, וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי מַת. הַהוּא דְּחִיִּיס עֲלֵיהּ, הוּא יַהִיב לִיהּ צְדָקָה, אֵילְנָא דְּחִיִּי שְׁרָיָא עֲלוּי. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (משלי ו) וְצְדָקָה תַּצִּיל מִמּוֹת. וְכְּגוֹנוֹנָא דְּעֵבִיד בְּרַ נֶשׁ לְתַתָּא, הֵכִי נְמִי עֵבִיד לְעֵילָא מִמֶּשׁ. זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּזָכִי לְמַעַבְדַּד שְׁמָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, בְּגִין כֶּף צְדָקָה סָלִיק עַל כָּלָא.

וְהָיָה מִלִּי, צְדָקָה לְשִׁמָּה. דָּהָא אֲתַעֵר צְדָקָה לְצַדִּיק, לְחַבְרָא לֹון כְּחֻדָּא, וְלִמְהוּי כְּלָא שְׁמָא קִדִּישָׁא כְּדָקָא יָאוּת. דָּהָא צְדִיק, לֹא אֲתַתְּקוּ, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים, אֶלְא בְּצַדִּיקָה. דְּכִתְיִב, (ישעיה נד) בְּצַדִּיקָה תִּכְוֹנְנִי, וְלִכְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַמֵּר, וּבְגִין כֶּדָּ וְעֵשִׂיתֶם אוֹתֶם וְגו' (ויקרא כ"ו) וְנִתַּתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ וּשְׁכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַח, (תהלים ד) רַגְזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ וְגו'. רַגְזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, דְּבַעֲי בְּרַ נֶשׁ לְאַרְגָּזָא יֶצֶר טוֹב עַל יֶצֶר הָרַע, וְשִׁפִּיר. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְרַמְשׁ לִילְיָא, וּבְרַ נֶשׁ שְׁכִיב עַל עַרְסִיָּה, כְּמָה גְרַדִּינִי נְמוּסִין מִתַּעֲרִין בְּעֵלְמָא, וְאֶזְלוּ וְשִׁאטִּין, וּבְנִי נֶשׁא בְּעָאן לְאַתְרַגָּזָא מְקַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְלִדְחֵלָא מְנִיָּה, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח נְפִשִׁיָּה בְּגוֹיָּיְהוּ, וְיִשְׁתַּזַּיב מְנִיָּיְהוּ. וְיַבְעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ, דְּלֹא יִפִּיק מְנִיָּיְהוּ מִלְּךָ בְּפוּמִיָּה. בְּגִין דְּלֹא יִתַּעֵר לְהוּ לְגַבִּיָּה, וְלֹא יִשְׁתַּכַּחוּן בְּהַדִּיָּה. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב אֲמָרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה. דְּלֹא יִפִּיק מְנִיָּיְהוּ מִלְּךָ מִפוּמִיָּה.

דף קי"ד ע"א

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאֲשַׁתְּכַחוּ יִשְׂרָאֵל זְכָאִין קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, מַה כְּתִיב, וְנִתַּתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ. הָאִי לְעֵילָא. דְּאֲתִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְאַתְחַבְרָא בְּכַנְסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדִין וּשְׁכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ. (דף קי"ד ע"א) דָּא חַיָּה דְזִינָא בִישָׁא לְתַתָּא. וּמַאי אִיָּהִי. אֲגַרְתַּ בַּת מַחֲלַת, הִיא, וְכָל סִיעֲתָא דִילָהּ. הָאִי בְּלִילְיָא. בִּימָמָא, בְּנִי נֶשׁא דְאֲתוּ מִסְטָרְהָא דָּא, הֵדָּא הוּא דְכִתְיִב, (ויקרא כ"ו) וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר בְּאַרְצְכֶם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ דְאֶפִּילוּ חָרַב שֶׁל שְׁלוֹם, כְּגוֹן פְּרַעָה נָכָה. אֲבָל וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר, דָּא סִיעֲתָא דִילָהּ. וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה, דְּלֹא תִשְׁלוֹט בְּאַרְעָא, וְאֶפִּילוּ הַעֲבָרָה בְּעֵלְמָא לֹא תַעֲבוֹר עֲלֵיכּוּ, וְאֶפִּילוּ חָרַב דְשָׁאָר עַמּוּן, וְאֶפִּילוּ בְּרַ נֶשׁ מְזִינָא, לֹא יַעֲבוֹר עֲלֵיכּוּ.

וְדָא דְרִישׁ יֵאֲשִׁיָּהוּ מִלְּכָא, וְאוֹקְמוּהָ דְהוּא אֲתַפֵּס בְּחוּבֵיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְכִתְיִב, (איכה ד) רוּחַ אֶפִּינוּ מְשִׁיחַ יְיָ נִלְכַּד בְּשַׁחֲתוֹתֶם וְגו'. הֵכָּא אִיתַ לְאַסְתַּכְּלָא, דְּהָא תְּנִינָן אִי רִישָׁא דְעַמָּא הוּא טַב, כָּל עַמָּא מְשַׁתְּזָבֵן בְּגִינִיָּה. וְאִי רִישָׁא דְעַמָּא לֹא אֲתַכְּשֵׁר, כָּל עַמָּא אֲתַכְּסֵן בְּחוּבֵיָּה. וְהָא יֵאֲשִׁיָּהוּ רִישָׁא דְכִשְׂרָא הוּא, וְעוּבְדוּי מִתְּכַשְׁרוּן. אֲמַאי אֲתַפֵּס בְּחוּבֵיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל.

אֶלְא עַל דְּלֹא הִימִין בֵּיָּה בְּיַרְמִיָּהוּ, וְלֹא כְּפִיתַ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דְּחָשִׁיב דְּכֻלְהוּ זְכָאִין כְּוֹוִתִיָּה. וְהוּא אָמַר לִיָּה יְרַמְיָה, וְלֹא הִימִין בֵּיָּה. וּבְגִין כֶּדָּ אֲתַפֵּס בְּחוּבֵיָּהוּ. וְעוּד דְּסִיָּהֲרָא הָנָה מְאִידָה נְהוּרָא, וּבַעֲיָא לְאַסְתַּמָּא. (ויקרא כ"ו) וְנִתַּתִּי מְשַׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְגו'. וְנִתַּתִּי מְשַׁכְּנִי, דָּא שְׁכִינְתָא. מְשַׁכְּנִי: מְשַׁכְּנָא דִילִי. דְּהִיא אֲתַמְשַׁכְּנָא בְּחוּבֵיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל. וְנִתַּתִּי מְשַׁכְּנִי, מְשַׁכְּנִי וְדָאִי. מִתַּל לְבַר נֶשׁ דְּהוּא רְחִימָא לְאַחֲרָא, אָמַר לִיָּה וְדָאִי בְּרַחֲמֵיָּהוּ עֲלָהּ

דאית לי גבד, בעינא לדיירא עמד. אמר היד אנדע דתידור גבאי, נטל כל כסופא דביתיה, ואייתי לגביה, אמר הא משכונא לגבד, דלא אתפרש מנד לעלמין.

כד קודשא בריה הוא, בעא לדיירא בהו בישראל, מה עבד, נטל כסופא דיליה, ונחית להו לישראל. אמר לון, ישראל, הא משכונא דילי גבייכו, בגין דלא אתפרש מנייכו לעלמין. ואף על גב דקודשא בריה הוא אתרחיק מינו, משכונא שביק בידו, ואנו נטרין ההוא כסופא דיליה, מאן דיבעי משכוניה ייתי לדיירא גבון בגין כד ונתתי משכני בתוככם, משכונא אתון בדייכו, בגין דאדור עמכון. ואף על גב דישראל השתא בגלותא, משכונא דקודשא בריה הוא, הוא גבייהו, ולא שבקו ליה לעלמין.

ולא תגעל נפשי אתכם, לפר נש דרחים לחבריה, ובעא לדיירא עמיה, מה עבד, נטל ערסא דיליה ואייתי לביתיה. אמר דא ערסא דילי בביתיה, בגין דלא ארחיק מינד, ערסד, ומאנד. כד קודשא בריה הוא אמר, ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם, הא ערסא דילי בביתייכו, כיון דערסא דילי עמכון, תנדעון דלא אתפרש מנייכו, ובגין כד ולא תגעל נפשי אתכם. (ויקרא כו) והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים, כיון דמשכנא דילי גבייכו, בודאי תנדעון דאנא אזיל עמכון, כמה דאת אמר (דברים כג) כי יי אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש.

רבי יצחק ורבי יהודה, הוו שכיחי ליליא חד בכפר קריב לימא דטבריא, קמו בפלגות ליליא אמר רבי יצחק לרבי יהודה נימא במלי דאורייתא דאף על גב דאנו באתר דא, לא בעינא לאתפרשא מאילנא דחיי.

פתח רבי יהודה ואמר, (שמות לג) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'. ומשה יקח את האהל, אמאי. אלא אמר משה, הואיל וישראל קא משקרי ביה בקודשא בריה הוא, ואחליפו יקרא דיליה, הא משכונא דיליה יהא בידי דמהימנא, עד דנחמי במאן ישתאר.

דף קי"ד ע"ב

אמר ליה ליהושע, אנת תהא מהימנא בין קודשא בריה הוא, ובין ישראל, וישתאר משכונא בידך בהימנותא, ונחמי (דף קי"ד ע"ב) במאן ישתאר. מה כתיב, ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. מאי טעמא ליהושע בגין דאיהו כסיהרא לגבי שמשא, ואיהו אתחזי לנטרא משכונא. ועל דא, לא ימיש מתוך האהל.

אמר ליה קודשא בריה הוא למשה, משה, לא אתחזי הכי, דהא משכונא דילי יחבית בדייהו, אף על גב דאינון חאבו לגבאי, משכונא יהא לגבייהו, דלא יתפרשון מניה. (ס"א דלא אתפרש מנייהו) ותבעי דאתפרש מנייהו דישראל,

וְלֹא אֵיתוֹב לְגַבִּייהוּ לְעֵלְמִין, אֶלָּא אַתִּיב מִשְׁכּוֹנָא דִּילִי לְגַבִּייהוּ, וּבְגִייהוּ
לֹא אֶשְׁבּוֹק לְהוֹן בְּכָל אֶתְר.

אֶף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל חֲבוּ לְגַבִּיהַּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָאִי מִשְׁכּוֹנָא דִּילִיהּ לֹא
שְׁבָקוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא נָטִיל לִיהּ מִבִּינֵיהוּ. וְעַל דָּא, בְּכָל אֶתְר דְּגַלִּי
יִשְׂרָאֵל, שְׂכִינָה עִמָּהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְנִתְתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם. וְהָא
אוּקְמוּהָ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) דּוֹמָה דּוֹדֵי לְצַבִּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֵילִים הֵנָּה
זֶה וְגוֹ'. זַכָּאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּזָכוּ דְּמִשְׁכּוֹנָא דָּא לְמַהוּי גַבִּייהוּ, מִן מַלְכָּא
עֲלָאָה. דָּאֶף עַל גַּב דְּאֵינוֹן בְּגִלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתִּי בְּכָל רִישׁ יְרַחֵי
וְשַׁבְּתֵי וְזַמְנִי, לְאֶשְׁגַּחָא עֲלֵיהוּ, וְלֹאֶסְתַּפְּלָא בְּהַהוּא מִשְׁכּוֹנָא דָּאִית לִיהּ
גַבִּייהוּ, דָּאִיהוּ כְּסוּפָא דִּילִיהּ.

לְמַלְכָּא דְּסַרְחָא מְטְרוֹנִיתָא, אֶפְקָה מִהִיכְלִיהּ. מָה עֲבַדְת. נְטֹלַת בְּרָה דִּילִיהּ
כְּסוּפָא דְּמַלְכָּא, רְחִימָא דִּילִיהּ. וּבְגִין דְּדַעְתָּא דְּמַלְכָּא עֲלָה, שְׁבָקִיה בִּידְהָא.
בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, עַל מְטְרוֹנִיתָא, וְעַל בְּרָה, הָוָה סָלִיק
אֲגָרִין, וְנַחֲתִית דְּרָגִין, וְסָלִיק כּוֹתְלִין, לְאֶסְתַּפְּלָא וְלֹאֶשְׁגַּחָא בִּין נוֹקְבֵי
כּוֹתְלָא עֲלֵיהוּ, כִּינּוֹן דְּחַמֵּי לוֹן, שְׂאֲרֵי בְּכִי מֵאַחוּרֵי קוּסְטֵי כּוֹתְלָא, וְלִבְתֵּר
אֲזִיל לִיהּ.

כֶּדֶּן יִשְׂרָאֵל, אֶף עַל גַּב דְּאֵינוֹן נִפְקוּ מִהִיכְלִיהּ דְּמַלְכָּא, הַהוּא מִשְׁכּוֹנָא לֹא
שְׁבָקוּ, וּבְגִין דְּרְעוּתָא דְּמַלְכָּא עֲלֵיהוּ, שְׁבָקִיה עִמָּהוֹן. בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק
רְעוּתָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, עַל מְטְרוֹנִיתָא וְעַל יִשְׂרָאֵל. סָלִיק אֲגָרִין (מִקַּפֵּץ עַל
הַגְּבוּעוֹת), נַחֲתִית דְּרָגִין, וְסָלִיק כּוֹתְלִין, לְאֶסְתַּפְּלָא וְלֹאֶשְׁגַּחָא בִּין קוּסְטֵי
כּוֹתְלָא עֲלֵיהוּ. כִּינּוֹן דְּחַמֵּי לוֹן, שְׂאֲרֵי וּבְכִי, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב דּוֹמָה דּוֹדֵי
לְצַבִּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֵילִים לְדַלְגָּא מִכּוֹתְלָא לְאִיגְרָא, וּמֵאִיגְרָא לְכּוֹתְלָא.

הֵנָּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתֻלָּנוּ, בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת מִשְׁגִּיחַ מִן
הַחֲלוּנוֹת, (דּוּדָאֵי בִי כְּנִישְׁתָּא בְּעִיָּא חֲלוּנוֹת). מְצִיץ מִן הַחֲרָפִים, לְאֶסְתַּפְּלָא
וְלֹאֶשְׁגַּחָא עֲלֵיהוּ. וּבְגִין כֶּדֶּן, יִשְׂרָאֵל בְּעוּ לְמַחְדֵּי בְּהַהוּא יוֹמָא, דְּאֵינְהוּ יַדְעֵי
דָּא, וְאָמְרֵי. (תְּהֵלִים קִיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ. (וַיִּקְרָא כו) וְאִם
בְּחֻקְתֵּי תִמְאַסּוּ וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסֵי פְתַח, (מִשְׁלִי ג) מוֹסֵר יְיָ בְּנֵי אֵל תִּמְאַסּוּ וְאֵל
תִּקּוּץ בְּתוֹכְחָתוֹ. כְּמָה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאוֹכְחָא לְהוּ, וְלְדַבְּרָא לְהוּ בְּאַרְחַ מִישֵׁר, כְּאַבָּא דְּרַחֲמִים
לְבְרִיהּ, וּמְגוֹ רְחִימוֹ דִּילִיהּ לְגַבִּיהּ, שְׂרַבִּיטָא בִּידֵיהּ תְּדִיר, לְדַבְּרָא לִיהּ
בְּאַרְחַ מִישֵׁר, דְּלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (מִשְׁלִי ג) כִּי
אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהָב יְיָ יוֹכִיחַ וְכָאָב אֶת בֶּן יֶרְצָה. וּמֵאֵן דְּלֹא רַחֲמִים לִיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְסָאֲנִי לִיהּ, סָלִיק מִנִּיהּ תּוֹכְחָה, סָלִיק מִנִּיהּ שְׂרַבִּיטָא.

כְּתִיב. (מִלְאכֵי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ וְגוֹ', מְגוֹ רְחִימוּתָא דִּילִיהּ, שְׂרַבִּיטָא
בִּידֵיהּ תְּדִיר, לְדַבְּרָא לִיהּ. וְאֶת עֵשׂוּ שְׁנֵאתִי, בְּגִין כֶּדֶן סָלִיקִית מִנִּיהּ
שְׂרַבִּיטָא, סָלִיקִית מִנִּיהּ תּוֹכְחָתָא, בְּגִין דְּלֹא אֶתְּן לִיהּ בִּי חוּלְקָא, רְחִיקָא

דִּנְפָשָׁאֵי הוּא. אָבֵל אֶתְוֹן, אֶהֱבֵתִי אֶתְכֶם וְדָאֵי. וּבִגִּין כָּךְ, מוֹסֵר יְיָ בְּנֵי אֵל
תִּמְאָס וְאֵל תִּקְוֹץ בְּתוֹכְחָתוֹ. מֵאֵי וְאֵל תִּקְוֹץ. לֹא תִקְוֹצוּן בֵּיהּ, כְּמֵאן דְּעָרַק
מִגּוֹ גּוֹבִין, דְּאֵינּוֹן מִילִין כְּגוֹבִין לְגַבִּיהּ בְּגַרְמִיהּ.

דף קט"ו ע"א

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְעַר צְדָק בְּדִינוּי. כְּמָה סְטְרֵי טְהִירִין, מִתְעַרִין מִימִינָא
וּמִשְׂמָאלָא, כְּמָה שְׂרָבִיטִין נְפָקִין, מְנַהוֹן שְׂרָבִיטֵי אֲשָׁא, שְׂרָבִיטֵי גּוֹמְרִין,
שְׂרָבִיטֵי שְׁלֵהוּבָא, כְּלֵהוּ נְפָקִין וּמִתְעַרִין בְּעֵלְמָא, וְלִקְאוֹן לְבָנֵי נְשָׂא.
תְּחוּתֵיהוּ מְמַנּוֹן אַחֲרָנִין, מְאֵרֵי טְפָסִין, מְמַנּוֹן דְּאַרְבָּעִין חֶסֶר חֵד. שְׂאֵטִין
וְנַחְתִּין, לְקָאוֹן וְסִלְקִין, וְנִטְלִין רְשׁוּתָא, עֵיילִין (דף קט"ו ע"א) בְּנוֹקְבָא
דְּתֵהוּמָא רַבָּא, מְצַבְעִין טְפָסִי, וְנוֹרָא דְּדִלִיק אֶתְחַבֵּר בְּהוּ, נְפָקֵי גּוֹמְרִין
וְשְׂאֵטִין וְנַחְתִּין, וְאִשְׁתַּכְּחוּ לְקַבְלֵיהוֹן דְּבָנֵי נְשָׂא. וְהֵינּוּ דְכִתְיֵב, וְיִסְפְּתֵי
לְיִסְרָה אֶתְכֶם אֶתְוֹן לְמֵאֲרִיהוֹן דְּדִינָא, תּוֹסְפֵת עַל דִּינָא דְלֵהוֹן.

כְּמָה דְּאִתְ אָמַר, (בראשית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם.
מֵאֵי לֹא אוֹסִיף. לֹא אֶתְוֹן תּוֹסְפֵת לְמֵאֲרֵי דִינָא לְשִׁיזְצָאָה עֵלְמָא, אֶלָּא
תּוֹסְפֵת כְּגוֹוְנָא דִּיכִיל עֵלְמָא לְמִסְבַּל. וְעַל דָּא וְיִסְפְּתֵי, אֶתְוֹן תּוֹסְפֵת וְדָאֵי.

תּוֹסְפֵת אָמַי. בְּגִין לְיִסְרָה אֶתְכֶם שְׁבַע עַל חֲטָאֵתִיכֶם. שְׁבַע, וְהָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֵי גְבִי הֵהוּא דִּילֵיהּ לֹא יְכִיל עֵלְמָא לְמִסְבַּל אֶפִּילוּ רִגְעָא חֲדָא,
הָדָא הוּא דְכִתְיֵב, (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה יְיָ מִי יַעֲמוּד, וְאִתְ אִמְרֵת
שְׁבַע עַל חֲטָאֵתִיכֶם.

אֶלָּא מַה תִּלְמוּד לּוֹמַר שְׁבַע. אֶלָּא הָא שְׁבַע לְקַבְלֵיכוֹ. וּמֵאֵי אֵיהִי. דָּא
שְׂמִיטָה, דְּאֵיהִי שְׁבַע, דְּאֶקְרִי שְׁבַע, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר, (דברים טו) מִקֵּץ שְׁבַע
שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׂמִיטָה. וְעַל דָּא שְׁבַע עַל חֲטָאֵתִיכֶם, וְאֶקְרִי שְׁבַע, וְאֶקְרִי בֵּת
שְׁבַע. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא שְׁבַע בְּלַחוּדָהָא, לְמַעַבְד שְׂמִטָה, וְלְמַעַבְד
דִּינִין, לְאַפְקָא חִירוֹ דְּכִלְאָ בְּהַ. בֵּת שְׁבַע אֶקְרִי, דְּאִתְחַבֵּר בְּאַחֲרָא כְּחֲדָא,
לְאַנְהָרָא, לְמִשְׁלֵט בְּמַלְכוּתָא, לְאוּדְעָא מַלְכוּתָא בְּאַרְעָא וּבְכִלְאָ, בֵּת שְׁבַע
אֶקְרִי. כְּתִיב, (בראשית כו) עַל כֵּן שָׁם הָעִיר בְּאֵר שְׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה. בְּאֵר שְׁבַע,
בְּאֵרָה דִּינְצַחֵק הוּא, וְכִלְאָ חֵד מְלָה הוּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, (ויקרא כ"ו) וְיִסְרֵתִי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע עַל חֲטָאֵתִיכֶם.
וְיִסְרֵתִי אֶתְכֶם, עַל יְדָא דְּמִמְנֹן אַחֲרָנִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אֶף אֲנִי, הָא אֲנָא
אִתְעַר לְקַבְלֵיכוֹ. הָא שְׁבַע, לְאִתְעַרָא עֲלֵיכוֹ.

תָּא חֲזִי, רְחִימוּתָא עֲלָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, לְמַלְכָּא דְּהוּהָ לֵיהּ
בְּרַי חִידָאֵי, וְהוּהָ חֲטִי קָמִי מַלְכָּא, יוֹמָא חֵד סָרַח קָמִי מַלְכָּא, אָמַר מַלְכָּא,
כָּל הֵנִי יוֹמִין אֶלְקִינָא לָךְ, וְלֹא קַבְלֵת. מְכָאוֹן וְאֵילָךְ חָמִי מֵאֵי אַעֲבִיד לָךְ,
אֵי אִתְרִיךְ לָךְ מִן אַרְעָא, וְאַפִּיק לָךְ מִמַּלְכוּתָא, דִּילְמָא יְקוּמוּן עֲלֵךְ דּוּבִי

חַקְלָא, אוּ זְאֵבֵי חַקְלָא, אוּ לַסְטִין, וַיַּעֲבְרוּן לָךְ מַעֲלָמָא. מַה אַעֲבִיד. אֶלָּא
אַנָּא וְאַנְתָּה נִיפּוּק מֵאַרְעָא.

כִּד אַף אֲנִי, אַנָּא וְאַנְתָּה נִיפּוּק מֵאַרְעָא (אף אנא ואנת נהך בגלותא וניפוק כחדא). כִּד
אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל מַה אַעֲבִיד לָכוּ, הָא אֶלְקִינָא לָכוּ, וְלֹא
אַרְכִּיתוּ אוּדְנִיכוּ, הָא אִייתִינָא עֲלֵיכוּ מֵאַרְי תְּרִיסִין, מֵאַרְי טַפְסִין,
לְאַלְקָא לָכוּ, וְלֹא שְׁמַעְתּוּן. אִי אֶפִּיק לָכוּ מֵאַרְעָא לְחוּדְכוּן, דְּחִילָנָא
עֲלֵיכוּ מִכַּפְּמָה דוּבִין, מִכַּפְּמָה זְאֵבִין, דִּיקוּמוּן עֲלֵיכוּ, וַיַּעֲבְרוּן לָכוּ מַעֲלָמָא.
אַבְל מַה אַעֲבִיד לָכוּ, אֶלָּא אַנָּא וְאַתּוּן נִיפּוּק מֵאַרְעָא, וְנַהֲךְ בְּגָלוּתָא.

הָדָא הוּא דְכַתִּיב וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם לְמַהֲךְ בְּגָלוּתָא. וְאִי תִימְרוּן דְּאֶשְׁבּוֹק
לָכוּן, אֶף אֲנִי עִמְכוּן. שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם, דָּא שְׁבַע דִּיתְתַּרְךְ עִמְכוּן, וְאַמְאִי.
עַל חַטָּאתֵיכֶם. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ג) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שָׁלַח אֶמְכֶם. אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶתּוּן גְּרַמְתּוּן, דְּאַנָּא וְאַתּוּן לֹא נִידוּר (ס"א בארעא) בְּעֵלְמָא
(נ"א נטרוד (ס"א מארעא) מעלמא). הָא מְטְרוֹנִיתָא נְפַקַת מֵהִיכְלָה עִמְכוּן, הָא
אַתְחַרְב כְּלָא, הִיכְלָא דִּילִי וְדִלְכוּן אֶתְחַרְב. דְּהָא לְמַלְכָּא לֹא אֶתְחַזִּי
הִיכְלָא, אֶלָּא כִּד אִיהוּ עֵייל עִם מְטְרוֹנִיתָא. וְחַדְוָה דְּמַלְכָּא לֹא אֶשְׁתַּכַּח.

אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל בְּהִיכְלָא דְּמְטְרוֹנִיתָא, וְאַשְׁתַּכַּח בְּרָהָא עִמָּה בְּהִיכְלָא,
חַדָּאן כְּלָהוּ כְּחַדָּא. הַשְׁתָּא דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּחוּ בְּרָא וּמְטְרוֹנִיתָא, הָא הִיכְלָא
חַרִּיבָא מְכַלָּא. אֶלָּא אַנָּא מַה אַעֲבִיד. אֶף אַנָּא עִמְכוּן. וְהַשְׁתָּא אֶף עַל גַּב
דִּישְׂרָאֵל אֵינְהוּ בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח עִמָּהוּן, וְלֹא שְׁבִיק לּוֹן,
דְּכִד יַפְקוּן, יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְתוּב עִמָּהוּן. דְּכַתִּיב,
(דברים ט) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֵיךָ, וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֵיךָ וְדַאִי. וְהָא אֶתְמַר.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אַעֲרַעוּ בְּהֵיא מְעַרְתָּא בְּחַקְלָא.
אָמַר רַבִּי חֲזִיא לְרַבִּי יוֹסִי, הָאִי דְכַתִּיב, (דברים כח) אֱלֹהֵי דְבָרֵי הַבְּרִית וְגוֹ',
מְלַבֵּד הַבְּרִית. מֵאִי דְבָרֵי הַבְּרִית. דְּבָרֵי גְבוּרָה (ס"א האלה) מְבַעֵי לִיה. אָמַר
לִיה הָא אוּקְמוּהָ, הִלְלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהִלְלוּ מִפִּי עַצְמוּ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהָא
אֶתְמַר.

דף קט"ו ע"ב

תָּא חַזִּי, אֶלִּין וְאַלִּין דְּבָרֵי הַבְּרִית הוּוּ, (דף קט"ו ע"ב) דְּאַף עַל גַּב דְּמִפִּי הַגְּבוּרָה
הוּוּ מְלִין. מְלִין בְּרִית הוּוּ, דְּהָא טַב וּבִישׁ בִּיהַ תְּלִין. טַב דְּאֶתִּי מְצַדִּיק. בִּישׁ
דְּאֶתִּי מִן דִּינָא. דִּינָא, מֵאַתְר דְּדִינָא, וְהִינּוּ צַדִּיק. וְצַדִּיק וְצַדִּיק בְּרִית אֵינּוּן,
בְּרִית אֶקְרוּן. וְעַל דָּא, מְלִין אֶלִּין, מְלִין בְּרִית אֵינּוּן. וְקָשִׁיר בְּרִית כְּחַדָּא.
וּבְגִינִי כִּד זְכוּר וְשָׁמוּר, קָשִׁיר כְּחַדָּא. זְכוּר בְּיוֹם, שְׁמוּר בְּלִילָה. הָא בְּרִית
כְּחַדָּא, וּבְגִין כִּד בְּרִית וְדַאִי, דְּבָרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ. וּבְכָל אֶתְר בְּרִית בְּאַתְר
דָּא אִיהוּ.

אמר רבי חייא, ודאי הכי הוא, ובגין כך שבת דאיהו זכור ושמו, אקרי ברית. דכתיב, (שמות לא) ושמו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. וכלא מלה חד, ואתר דא, אקרי ברית בכל אתר.

תא חזי, כתיב ונתתי שלום בארץ, הוא יסוד, דאיהו שלמא דארעא, שלמא דביתא, שלמא דעלמא. ויסרתי אתכם אף אני שבע. מאי ז'. דא צדק. הא ודאי ברית, ובגין כך דברי הברית ניהו.

אמר רבי יוסי כתיב. (ויקרא כ"ו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. ואף גם זאת, ואף, כמה דאת אמר, אף אני. גם, לרבות כנסת ישראל, דאקרי זאת, דלא שבקת לון לעלמין. בהיותם בארץ אויביהם, בהיותם כלא כחדא. לא מאסתים ולא געלתים בגין דלא אתחבר בהו. להפר בריתי אתם, דאי לא אפרוק להו, הא בריתי פליג, ובגין כך להפר בריתי אתם.

אמר רבי חייא, אנא שמענא מלה חדתא, דאמר רבי אלעזר לא מאסתים ולא געלתים לכלתם, לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם מבעי ליה. אלא לא מאסתים ולא געלתים, מאן דסאני לאחרא מאיס הוא לקבליה, וגעלא הוא בגיעולא קמיה. אבל הכא, לא מאסתים ולא געלתים. מאי טעמא. בגין דחביבותא דנפשאי בינייהו. ובגינה פלהו חביבין גבאי, הדא הוא דכתיב לכלתם. לכלתם כתיב, חסר וי"ו, בגינה לא מאסתים ולא געלתים, בגין דאיהי רחמיתא דנפשאי, רחמיתא דילי גבהא.

לבר נש דרחים אתתא, והוות דיירא בשוקא דבורסקי, אי לא הוות היא תמן, לא עייל בה לעלמין. כיון דהיא תמן, דמי בעינוי פשוקא דרוכלי, דכל ריחין דעלמין טבין אשתכחו תמן.

אוף הכא, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, דאיהו שוקא דבורסקי, לא מאסתים ולא געלתים. ואמאי. לכלתם. בגין פלתם, דאנא רחמיתא לה, דאיהי רחמיתא דנפשאי, דשריא תמן, ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעלמא, בגין ההיא פלה דבגווייהו. אמר רבי יוסי, אלו לא אתינא הכא, אלא למשמע מלה דא דיי.

פתח ואמר, (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדניו. בן יכבד אב, כמה דאת אמר (שמות כ) כבד את אביך ואת אמך, ואוקמוה, במיכלא ומשתייא ובכלא. האי בחייוי דאתחייב ביה. בתר דמית, אי תימא הא פטור מניה הוא, לאו הכי. דאף על גב דמית, אתחייב ביקריה יתיר, דכתיב כבד את אביך. דאי ההוא ברא אזיל בארח תקלא, ודאי מבזה לאבוי הוא, ודאי עביד ליה קלנא.

ואי ההוא ברא אזיל בארח מישר, ותקין עובדוי, ודאי דא אוקיר לאבוי, אוקיר ליה בהאי עלמא גבי בני נשא, אוקיר ליה בההוא עלמא, גבי קודשא בריך הוא. וקודשא בריך הוא חייס עליה, ואותיב ליה בכורסייא דיקריה. ודאי בן יכבד אב.

כְּגוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִיהוּ אוֹקִיר לִיה לְאַבּוּי בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְהַהוּא עֲלָמָא
הִשְׁתָּא אֶסְגִּי שְׂבָחָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּתַרִּין עֲלָמִין, בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְהַהוּא
עֲלָמָא יִתִּיר מְחִיּוּי. דְּזָכָה לְבָנִין קַדִּישִׁין, וּלְגִזְעִין קַדִּישִׁין. זְכָאִין אִינוּן
צְדִיקָיָא, דְּזְכָאִין לְבָנִין קַדִּישִׁין, לְגִזְעִין קַדִּישִׁין. עֲלִיּהוּ אֲתִקְרִי, (ישעיה סא)
כֹּל רֵאִיָּהֶם יִפְּרוּס כִּי הֵם זָרַע בְּרִדְּ יְיָ אָמֵן.

בְּרִידְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּדְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.